

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 корон, на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 франків.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.) а на пів року 9 К, згл. 4-50 р., або 17 фр.

Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кождої середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция „Буковини“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.
Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймаєся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рабат. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Рукописи звертає редакция лише за попереднім застереженням і залученем належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозумівати ся що дня від 9.—10. рано і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Москвофілам не ведеть ся.

Ще кождому в тямці ті часи, як москвофіли в Празі, Кракові та Львові записали згоду з польськими менерами, та ні одна ні друга сторона не прочувала, що отся згода так скоро і так скандально покінчить ся. Польська шовіністична суспільність раділа та тішилась, що найшла антідотом на „гайдамаків“, кацапські менери раділи, що ще далше будуть туманити темний нарід, загарбувати український маяток в свої кишеньці та тягнути від „матушки-Росії“ пособія.

Та радість довго не тревала. Москвофіли, дуфні у всевладну протекцію галицьких короліків зачали чимраз явнійше показувати свої тенденції та нахил до „соеднення“ з Росією. Доказом того помиництво темних затуманених москвофілами мужиків до Києва, де ними всякі Носевичі демонстрували єдність „руського“ народа і т. п. Та зараз по повороті з помиництва дістали львівські менери вісти з Відня, що правительство не дуже любо дивить ся на їх протиявстрійські демонстрації.

По тій вістці з Відня москвофіли попускали носі, чуючи, що щось не дуже добре з ними, але відтак, певні протекції польських панів, стали знов горойжити ся. „Та не довго сонце гріло“. Москвофілам зачало ся знова рвати. Зачало ся з того, що вони хотіли конче перешварувати до соймових протоколів російську мову — і то такою штучкою, що в галицькій соймі промовляли по українськи, а соймові протоколи справляли на російщину.

Супроти такого перфідного поступованя москвофілів запротестував іменем українських послів пос. др. Олесницький, а маршалок краєвий заявив у відповідь на його запит, що він о тім нічого не знав та що він постарав ся винайти того, хто перекабував мову, а на будуче не допустить, аби кацапські послы, ані не говорили в соймі по російськи, ані щоб змінювали свої промови.

Та ще більшого удару діждали ся москвофіли від своїх протекторів. Польські менери поінформо-

вані, що центральне правительство дивить ся кривим оком на їх братанів ся з москвофілами за явили, що не мають нічого спільного. Навіть таке „Słowo polskie“ відпекувало ся москвофілів та промовляло за згодою з Українцями.

Москвофіли зачали крутитись на всі боки, щоби яким небудь чином видістатись із неприємної ситуації, аж тут нараз мов грім впало на них арештоване одного з промовирів москвофільської молодіжки — Я. Мончаловського.

Низше подаємо за „Ділом“ деякі подробиці про цілу справу, тут подамо ще за „Гр. Голосом“ один дікавий примір, що кидає ярке світло на те, як відносились галицькі власти до шпіонажі москвофілів:

Торішнього року промовляв на вічу в Жабю теперішній посол Скарко і між иньшим сказав, що провідники москвофілів се платні агенти російського правительства, які управляють шпіонажу на некористь Австрії. Присутній на вічу комісар встав в тій хвили і загрозив бесідникови, що як буде далі говорити о шпіонажі москвофілів, то розвіже віче. Вічевики остовпили, бо не вже ж. к. урядник мав у тім інтерес, аби закрити шпіонаж москвофілів? Будь що будь річ незвичайно характеристична, яка кидає не ясне світло на ж. к. представителів власти.

Що до арештованя самого Мончаловського, то факт той викликав у москвофілів страшне пригноблене, бо тепер уже ніхто не заперечить, чим займають ся москвофільські промовири в Австрії. Про шпіонажу москвофілів говорив навіть в парламенті посол Вітик дня 22. мая с. р. так:

„Офіціальна Росія все дуже живо інтересувала ся Галичиною, та мило споглядала на східну Галичину. Агітацію вела помічи круглого рубля. Судово доказано, що москвофільська партія веде шпіонажу на користь Росії, що брат посла Маркова поробив фортифікаційні знімки коло Заліщик та післав їх до російського міністерства. Одна москвофільська часопись признала отверто, що з на-

годи смерті Александра III. дістали провідники москвофілів в Галичині цілий мільон рублів. Той мільон зник однак так в руках менерів, що й слід за ним застиг. Теперішньому послови Дудикевичови удовіднено, що він був підпорою царського москвофільства“.

І так галицькі „руські“ знайшли ся над безоднею. Знаючи їх та знаючи польські верховодячі круги в Галичині ми не можемо бути певні, чи вони не вивинуть ся і з того, бо польські верховодячі круги, щоби не дати зненавидженим ними та небезпечним для них українцям спростоги працювати для народу, спробують мабуть незабаром знова форитувати москвофілів. Будь що будь факт шпіонованя московських платних агентів à la Мончаловський неприємний поличник для їх протекторів. Але чи один такий поличник дістали вже польські „królewicze“.

Ось що пише „Діло“: Мончаловський наробив нашим „руським“ немало бешкету, який стає тим більш неприємний, що польські газети в зрозумілих цілях викликували сензації, а немало також з правдивого інтересу для справи цілком не задають собі труда промовчувати що небудь з відомостей своїх репортерів. Ревеляції отсі для москвофілів — зрозуміла річ — дуже невігідні. Невігідні тим більше, що сягають поза особу і поза „участь молодого, неопытного, и при томъ норовистого Мончаловского“ і хто-зна, чи не слушно між мандрівкою в Почаїв, а шпіонажию Мончаловського добувають не тільки моральну, а навіть і матеріальну звязь.. Традиції, якими російська ірредента в Галичині на полі шпіонажі може похвалити ся, більше скріпляють як ослаблюють донесеня польської преси. Тож не диво, „Галичанин“ і просить і грозить і пригадає „hodie mihi, cras tibi“, щоб лише ті газети не робили богато „непотрібного“ галасу з такої марної дрібниці бо „польское и социалистическое господство в Галичині также не вѣчно“.

Арештований Мончаловський се — бачите — „мальчиш“ (24 літний!) до того ще „неопытний“, а при тім „норовистий“. Що-до „неопытности“, то годі не признати рації „Галичанинови“. Коли-б Мончаловський був кермував ся „опытом“ своїх старших „сопартийників“, то ком. Райнлендер не

Е. Чернявский.

ПОХОРОН.

Баба Кулина тільки що вернулась з похорону. Поховали бабу Лизавету, давню приятельку Кулину й подругу, ще замолоду.

Третього дня вона вмерла.

Увесь час ходила, клопотала ся біля хазайства, а по тім і каже невістці:

— А знаєш що, Явдохе, — я оце мабуть умру, бо щось у мене під серцем важко! Та на другий день так таки і вмерла.

Оце сьогодні ранком поховали її й молоді Явтухи — син і невістка Лизаветині справили добрий обід по небішці. На обіді було чимало розмови про небіжку й про смерть і всі, як звичайно, добре їли й по царці випивали, й були на пів сумні, на пів веселі.

Не сумна вернулась і Кулина до дому, але як тільки увійшла в хату, то її так і обгорнуло тим смутком, мов у осени леваду туманом.

Поглянула вона на свій стіл, на скриню на лаві й ухопила її за серце журба, мов гадина ужалась.

Всі помремо, всі поляжемо; ніхто не втече від домовини! — промовила баба сама до себе, сівши до столу на лаві й зложивши руки у себе на колінах. — От і Лизавети не має!.. Обмили небіжничку, одягли у все чистеньке та й у труну положили і в землю зарили: „лежи, бабо, собі смирененько та й нас сподівай ся!“ Усе новеньке поодагали, — недавно мабуть і пошите. Либонь чи не торік на Петра у Славгороді на ярмарку й брала матерія на кохту та на спідницю. Як знала покійничка, не спізналась!

— Ох, ох, ох, не спізналась!.. — зітхнула Кулина. — Не можна з сям ділом спізнатись.

Поглянула на скриню. Там у неї самої давно уже все приготовлено. Усе, що по закону слід.

Похитала головою. Знов зітхнула, знайшла в закапелку ключик і одімкнула скриню. І як тільки підняла віко, цілі хмари думок і спогадів підняли ся з скрині, закрутили ся над головою і заповнили собою всю хату.

Глянула на малюнки, що їм пообліплювано було з середини віко і пригадалось їй, що ліпила вона їх, як була ще молодою. Малюнки зостались такі самі, а вона ось уже стара баба.

Ось дочинні кохти й спідниці. Як то живеть ся Горпинні на новому місці? Важко мабуть. Бо у Мурзаїв велике хазайство. Одної землі аж п'ятьсот десятин, а худоби тої, худоби... самих коров дванадцять. Дешево нанялась Горпина: до Покрови усього за сорок п'ять рублів. Другі дівчата дорожче поставали, а сироті вже таке щастя.

Кулина повиймала все Горпинине й поскладала на лаві. Тоді стала над скринєю, втопила в неї очі і захитала головою.

— Ось воно й моє останнє убранячко!..

У скрині лежала чорна ситцева кохта з дрібними, як мак, білими крапками, чорна без крапок навіть, спідниця, також шерстяна добра хустка, чорний обшитий понизу тоненькою білою смужкою хвартух, нова полотняна сорочка і невеличкий новенький дерев'яний хрест.

— Усе, усе єсть, як слід по закону... Не гірше як у других!..

І якийсь сумно-ліричний настрій обгорнув Кулину. Зародив ся він ще тоді, як вона з иншими бабами обмивала й одягала Лизавету, набиравсь сили, коли вона сиділа в ночі над нею, а Хвильмон читав псалтир. Достиг же вповні, коли взяла Лизавату з столу, поклали в труну і зі сльвом, курячи ладаном, піп і дяк рушили з Лизаветиної хати, а за ними понесли люди й труну.

Тоді ще для Кулини міцно змішалось одно до одного, і запах ладану, і важкий дух від мертвої і чорні ризи батюшки і голосіня невістки. Все се цілий день стояло перед її очима, все се она чула й тепер і з якимсь почутем жалю і побожною покірливості мов і зараз вдихала в себе запах трупа і ладану.

Їй здавалось, що і її останнє убране пахло і ладаном і мертвим тілом. Вона виняла його із скрині, взяла на руки, як дякон ризи, коли підходить до священника з благословенем перед тим, як благословить і з якимсь особливим ніжним і сумним почутем поцілувала його.

Воно відгонило скринєю і цвілью. І як тільки вона вдихнула в себе запах цвільлі, сльози покотились у неї з очей. Їй уявилося, що вона вже умерла і лежить на столі, одягнена і люди підходять до неї й цілують, як цілували Лизавету.

Сіла на лавку, держучи на колінах одіж і плакала.

Відна, бідна моя головонька, ще-ж ти на світлі не нажилась! Ще-ж ти на ясне сонечко не надивилась, по сирій землі не находилась.

Сльози текли у неї по обличчю і падали на кохту. І Кулині уявилося усе так, мов она бачила свою смерть на очі.

— Тяжко мені... тяжко... — стогне вона лежучи на кроваті. — Горпину... покличте Горпину!.. Баби шепочуть ся над нею, перезирають ся. — Зараз покличемо.. Васько побіг до Мурзаїв.. А їй стає все важче. Вона витягаєть ся на ввесь зріст, зітхає й разом затихає.

— Умерла, голубочко!.. — пошепки кажуть баби і хрестять ся. — Царство небесне душевній повопребственої раби Божої Кулини вічний покій!..

Сльози ще більше покотились з очей і затуманили світ. Поклала убране на лаву, схилила голову на стіл, лежала й плакала.

був би так легко прийшов в посідане рукописної карти Галичини з поясненнями і компромітуючих листів.

А що-до „правильї етики“, які „Галичанини“ так горячо рекомендує польським редакторам, то слід би йому пригадати собі ту етику, якою руководила ся його партія, коли за сальви жандармів в Горупку масово ширеними листками робила відвічальними всіх Українців без розбору і робила се серед простого, некритичного народу, кажучи йому просто: „Українці стріляють людей!“ Або якою етикою руководили ся „руські“ журналісти в справі події з 12 жовтня, уїдаючи на весь український рух і сімю М. Січинського! Ми далекі від сего, щоби руководити ся в афері Мончаловського етикою покровителів сего „мальчика“, але з другого боку не бачимо ніякої причини, чому вони обурюють на польські дивніжки за констатоване загально звісних фактів і явищ?!

Афера Мончаловського відгукнула ся вже і в доносних віденській пресі. „Tagblatt“ доносить, що Мончаловський грав визначну роль в життю галицьких москвофілів, а N. W. Journal поміщує телеграму з Петербурга, в котрій говорить ся, що поминцтво галицьких селян до Почаєва було устроєне д-ром Дим. Марковом, який був посередником між прочанами, а російським правительством в справі одержання залізничних знижок і грошевої помочи на кошта подорожі. Він власне має бути інтелектуальним керманитом підприємства Мончаловського. Мончаловський мав ціле підприємство провадити до спілки з Носевичом (рад. „Русскої Воли“), з судово карними Матвейковим з Млинівців (в Зборівщині), з Юліном Виланкевичем, сином пароха зі Знесіння й писарем адв. д-ра Лисака у Львові, з Ів. Проциком (ред. „Науки“ і секретарем Общ. ім. М. Качковського і з прогнанним з гімназії (за порушення закону про чужу власність) б. учеником Марушаком, а потвердити се можуть Глушкевич з Бродів і Крижановський з Сокаля.

Се донесене віденської газети кидає не мало світла на правдивий стан річі, тим більше, що важе з собою факти, які на око не мають нічого спільного і які сильно компромітують ідеологів „культурного єдинства“, колиб вони оказали ся правдивими. На всякий случай видно вже й тепер, що „історичіска начала“, на яких стоять галицькі „руські“, не дуже „порочні“, коли молодий Мончаловський не всів покорицати ся „опитом“ своїх „предшественників“, що вміли — ut figura Kuchanka docet — шпіонувати відразу і для Росії і для Болгарії і — для Австрії, та наразив отсе себе і свою братю на таку „Berufsunanähnlichkeit“.

*

Ведене слідства в справі шпіонажі Яр. Мончаловського поручено судії, д-ру Ганови. Слідство веде ся в напрямі злочину державної зради. Судові власті зарядили незвичайне зберігання тайни про перебіг слідства. Та не улягає сумніву, що вже в найближчих днях будуть переслухані всілякі кацапські матадори м. п. з „Народного Дома“.

Місія Русинів в Австрії^{*)}

Австрією кермуть не мужі стану, що стремлять до величчя і значіння, але державні урядники найвищої ранги, які не мають ніяких виспих стремлінь і далекосяглих планів, а мають на увазі лиш спокійний, правильний хід парламентарної роботи та стоять при кермі лиш до певного часу. Можнаб найти поважне число мотивів, які обясняють се сумне явище, але через се справа не змінить ся і не усуне того вражіння, що Австрія не йде до розцвітту, але до нужденного вегетованя. Міродатні фактори не мають ні охоти, ні відваги застановити ся над важними і великими проблемами держави і їх розв'язати. Протівно вони тішуть ся, коли можуть якось обминути їх. Через се мусять тяжко відпокутувати народи держави. Держава, що в своїй організації не знає націй, лишень краї, не є збудована на новій основі, бо кермуючим особистостям бракує сили на те, щоб взятись енергично до діла. Історія вже учить їх, що гр. Тафе через 14 літ дбав лиш о животіне держави, але не питавсь ніхто про се, що сталося з державою з того часу. Подібно й правительство Бека є далеке від того щоб упорядковати національне питання в Австрії, а всю свою увагу і енергію позирно лиш сконцентрувало на національній борбі в Чехії. Але безуспішно роками працов над законом язиковим того краю коронного. І в так довгий час не всів допровадити діла сего навіть до половини. Як Мадяр продав свою вітчизну Штрусебергери на слово можливо сказане, але не дав її йому до рук, подібно і барон Бек обіцяє язиковий законопроект, але слова не дотримує. Протівно, він дбає лиш о то, щоб з дороги усунути камінчики, а поминає свідомо великі каміньки. Він лиш переговорює, але діла ніякого не робить.

Серед таких обставин не мож сподівати ся, щоби барон Бек посунув справу Австрії о один крок наперед на лучше. Проблем національної автономії є чужий для него, бо задачею его амбіцій є не життя народів, але життя свого міністерства. Коли його найсвятійшим бажанем не є освободжене і визволене народів, то очевидно і не мріє він про з'єднане народів, що повинно і мусить поєднати з автономією націй, если Австрія хоче набрати молодецьких сил.

Сьогодні живуть поодинокі нації з привички побіч себе осібною, а Австрія лиш себе оманює що до своєї цілості, бо історія її сотворила, а інтер-національна політика і доступ в господарстві зробили її конечністю. Вона цілком не завдячує свого існування тому, мов би в серцях поодиноких націй жевріло бажане створити велику державну цілість і силу. Колись назвав Метерніх Італію географічним поняттям, а сьогодні Італія є поважною політичною силою. Натомість Австрія є тепер на жаль механічною конечністю і найгорячішим бажанем кожного політика, що дбає про будучність, повинно бути, щоби ся держава стала осередком всіх стремлінь і думаня вдоволених горожан. Але народи можуть почувати себе лиш тоді щасливими, коли

*) Веремо сю статю з 10. ч. Ukr. Rundschau. Редакция.

вони можуть своє культурне життя улаштувати по своїм бажанню і як би мали свою власну землю.

Ришард Шармац.

(Конець буде).

Як агітують в Америці.

Тепер в Америці йде виборча агітація. Різні американські політичні партії ставлять свого кандидата на президента Америк. Сполуч. Північних Держав. Виставили свого кандидата і американські соціялісти. Хоч і не мають вони надії провести свого кандидата Дебса в президенти, та всеж завазято беруть ся до агітації, щоб використати її для проповідування соціялістичних думок. Одним з таких способів проповідування є червоний поїзд. Поїзд сей, що вестиме Дебса, кандидата робітників на президента, багато бесідників, організаторів, музику і нарешті скрині літератури для агітації, має спинятись що вечера у великому місті, де буде відбувати ся віче. Спиняті меть ся поїзд і на дрібніших стаціях, де говорити муть промови перед людьми, що зберуть ся послухати.

Підприємці залізниць вимагали за поїзд 100 тисячів франків. Партії-ж потрібно заснувати та піддержувати дві щоденних газет на англійській мові Чикаго та в Нью-Йорк. Отся грошова перепона здавала ся безнадійною, але якого чуда не зробить добра воля!

На протязі вісімнадцяти днів гроші знайшлись. Поїзд рушив 31. серпня зі стації в Чикаго.

Соціялістична чикагська газета подає такі звістки про перший тиждень сеї надзвичайної подорожі. Що вечера в саях було повно слухачів, навіть не вміщували в собі всього натовпу.

За три з половиною дні подорожі числять, що Дебс промовляв до 53.000 слухачів, а як друга половина тижня нічим не відрізняєть ся від першої, то виходить, що за сім днів Дебс проповідував соціялістичні думки більше 100 тисячам людей. Таких результатів немав ніхто.

Дебс мусить говорити десять разів на день та приймати по 50 делегацій на день.

Сімон, головний промовець по Дебсі, здаєть ся кращим від нього: він є головним редактором чикагської соціял демократичної часописи і проводить вільний свій час диктуючи оповістки в газету.

У поїзді є страшенна сила машин, що записують те, що говорить Дебс і Сімон.

Музика невгаваючи грає соціялістичні пісні.

Поїзд вбрано червоними прапорами. З вікон викидають листки, коли стрінеть ся на шляху робітників.

Часами Сімон, що не хоче записити нескінченної промови, говорить ще й тоді, коли поїзд рушить. Видно тоді усіх слухачів його, котрі поспішають за ним аж доти, доки поїзд не піде швидкою дорогою і останні слова Сімона не згублять ся в далечині.

Плакала над бідною своєю долею; над молодими літами, що минулись, мов сон і над одинокою, теплом не пригрітою, сонцем неосіяною старістю. Пронеслось воно, те життя, мов день проминув, у праці та у клопоті, у сварках та у ворожнечі. Ніколи було зупинитись, підвести очі від землі, глянуть на світ ясний. І ось лежить вона у чорній повенській одязі на столі така жовта й смурна, мов із воску зіпшена, і мов спить собі, держучи в руках хрестик кипарисовий...

Простила вона усе своїм ворогам і недругам. Нехай живуть та злим словом не поминують. А вона паробила ся, нагорювала ся за життя тепер відпочивати ме вже.

— Розступіть ся..... — кажуть люде. — Дочка...

Ах, то прибігла Горпина від Мурзав. Кинула все і прилетіла, мов ластівочка. Упила на груди її і заляла ся сльозами.

Матінко моя, голубочко моя! Та на віщож ти мене осиротила, та на когось ти покинула мене одинокою, неутішною? Та комуж ти мене уручила? Матінко моя, ластівочко прудкокрилая, та кудиж ти від нас полетіла, та деж ти собі притулок уздріла? Та будуть же луги розцвітати, та будуть зазулі кувати, соловейки щебетати, будуж я тебе з далекої країни виглядати. Та вжеж тобі назад не вертаги. Та вжеж тебе моїм очам не видати!...

Беть ся як рибонька. Горпина і сусіди стоять, головами хитають:

— Так, ягідко, так зазуленько!...

А Горпина далі.

— Ой матінко моя, утітко сизоперая, та звідкіляж тебе виглядати? А чи з гори, чи з долини, чи з великої могили? Та к великоднюж води попливають, а к Святий траві повиростають, а з Різду сніги понакидають, та хтож мені буде пораду давати, хто буде розуму навчати?...

— Так, так лебідонько, — шепчуть сусіди. — Не має нікого, як рідна мати. Усе віддай то другой не буде.

А Горпина мов чує ті слова та собі промовляє:

— Ой матінко моя, мов слово тайне, та не можу я тії тайни промовляти, та деж тебе матінко, добувати? Та деж тії лавки, що продають мамки? То яб серця вколушила та собі матінку купила!...

— А вжеж, а вжеж.. похитує головою Овсіха тітка в других Кулинина, що її уже трохи не сто літ.

А як же, — думає з задоволенням Кулина, — щоб моя Горпина та надомною не тужила. То вонаж у мене одна одиначка, та як її виглядала, як маківку на городі!...

Горпина помовчала, поглянула на людей, а тоді знов ще дужче в сльози:

— Ой мати, мати, де тебе узяти, чи тебе купити, чи піти заслужити? Колиб можна було купити, яб головоньку застановила та собі матінку купила. Колиб можна було заслужити, сім літ би робила, собі матінку заслужила!...

У хаті натовпилось багатого народу. Старі і діти. Ті сидять, а ті стоять. Поприходили усі близькі і далекі, чужі і рідні. І всі жалкують над нею.

А Квачиха також увійшла у хату, стала коло порога. Не йде далі, не підходе по християнському попрощатись; злобу в серцю держить за гуси. Стоїть і потім осміхаєть ся.

— Ага, мовить, зібралась моїм гусям ноги поперебивати, та сама понеред дуба дала!...

— Шож така воля Божа, — в думці прокірливо каже Кулина. — Нехай уже її гуси вискубать мій ячмінь.

І тільки сказала се як разом її робить ся так жалко, ніби він дорожше її від життя.

— А дзуськи! — раптом скрикнула Кулина і аж підскочила з лави. — Ще я встигну твому гусакови голову збити!... Ти вже думала що я й не встану?

Немов разом дмухнув вітер і розігнав тумань що сповивав Кулину, або неначе хто разом розітрав завісу перед її очима і все що тільки що вона так ясно бачила й чула, одійшло геть, провалилось у безодню, а на місце його постала думка: а що коли Квачихині гуси справді на городі ячмінь скубуть?...

Кулина кинула на стіл своє вогке зверху от сліз убрание і вибігла, мов її вітром винесло, з хати на двір.

Сонне спускалось на гору по той бік левади. Саме з під його по горі вниз бігла розтягнись довгою низкою черідка свиней. А по сей бік левади жовтів ячмінь, а в йому, саме під вербами, де перелаз, то винирали, то пірнали в ячмені білі голови гусий.

Вони скубили ячмінь.

— А кляті... ви думаєте що мене справді нема вже?... Ось аж вас!...

Ухопила хворостину і побігла, пригинаючись, щоб не бачили її гуси, до ячменю.

Двері в хату кинула не причиненими. Туди увійшла стара чорна кітка, стрибнула пару разів, підійшла до столу й понюхала бачине убрание. Пахло вони не гарно і вона, одвинувши голову, пореула. По тім, піднявши вгору спину, зігнулась в дугу і почала водить по кохті старим облізлих хвостом.

На городі загавкотали гуси і звідти доніс ся в хату голос Кулини, а потім і баби Квачихи. Вони сварились і починали кричати на все село.

У баби Кулини голос був дужчий, і разом було видно, що верх буде її.

НОВИНКИ.

Чернівці, 15. жовтня 1908.

Силикане ради державної. З автентичного же рела довідуємось, що від дня 2. падолиста розпочнеться нова сесія державної ради.

З краєвого сойму. Через ціле пополудне в середу тривали переговори в справі виборчої реформи. Наперед відбула ся конференція між маршалком краєвим бар. Васильком, др. Стоцьким і др. Волчинським. Перед вечером зійшов ся клуб руский і румунський на спільну нараду. Предметом наради був проєкт виборчої реформи. Німецькі і жидівські послі рішили своєю сецесією не допустити до реформи, яка має їх кривдити. З румунського боку має бути поставлене внесення, щоб Полькам і Німцям дати по однім мандаті, а се предложене має дати соймові більшість до ухвалення виборчої реформи. В разі виглядів на більшість, рішили німецькі і жидівські послі вести обструкцію.

Виборча реформа до сойму була предметом горячих нарад в клубах дня 14. с. м. Говорять, що послі великої посілості офірували містам два призначені їм мандати. В міських клубах панує повна згода, та наради ще не скінчили ся.

Працальний бенкет відбув ся в понеділок вечором на честь уступаючого директора А. Захара. На бенкеті видно було між иньшими бар. Ю. Василька, д-ра. С. Стоцького, д-ра Штраухера, пос. Пігуляка і др. На честь уступаючого директора промовляли др. Сіміґіонович, др. Стоцький і бар. Василько.

В суботу 10. с. м. помер в Чернівцях Віктор бар. Стирча, проводир румунської консервативної партії в тут. соймі.

Загальні збори тов. „Шкільна поміч“ в Чернівцях відбули ся дня 4. жовтня с. р. в салі „Нааодного Дому“ під проводом радника Мих. Коралевича. Зі звіту діяльності товариства довідуєм ся, що доходи товариства вносили в минулому році 1891 К 14 сот., а розходи 1802 К 6 сот. Запомог уділено в сїм році адміністраційнім 21 ученикам на суму 797 корон т. в. о 100 корон більше як в році минулому. Вибрані загальними зборами новий виділ уконституував ся в той спосіб, що головою став ц. к. проф. гімн. о. сов. А. Левинський, заступником ц. к. вотор Ник. де Говора Дрогомирецький, секретаром о. сов. Михайл Сімович, контролором радник Мих. Коралевич, а касиром проф. Р. Цегельський. Заступниками виділових вибрані: проф. Адриян Артимович і проф. Іосиф Лучка. До контрольної комісії увійшли: дир. скл. тют. І. Захарясеви́ч і п. Григорович.

Шовководство в Київщині. На ювілейній виставці акліматизації звіврів та рослини у Москві київське губернське земство наочно показувало розвиток шовководства за останні два роки. В Київщині продаж коконів уже влаштовано, дякуючи участи земства, яке що року скуповує кокони у шовководів і відправляє їх на фабрику фірми бар. Сапожнікович. Скупка відбуваєть ся таким чином: в кінці червня, коли у всіх коконоводів черви вже завилли ся, земська управа позичає певну суму грошей з вільних жерел і посилає інструктора на місця виробу. Інструктор скуповує у всіх, хто бажає продати свій крам, при чім кокони сортують ся не строго, а приймають ся навіть на пів сирими. Для того, щоб не мати шкоди, земство платить від 1 карб. до 1 карб. 20 коп. за фунт, в дуже рідких випадках — менше карбованця. По сьому кокони сушать ся й відсилають ся на фабрику. Відобравши гроші, земська управа повертає всю позичену з своїх капіталів суму, а решту або роздає селянам, або купує за них прилади, необхідні для раціонального шовководства, й роздає їх безплатно селянам. Така діяльність земства посунула наперед шовководство, що до 1907 р. Київщина пересічно добувала коло 8 пуд. коконів що року, а в 1907 р. — вже коло 20 пуд. і 1908 р. — більше 80 пуд. Трипільські селянки на той рік обіцяли дати 100 пуд. коконів, прохаючи тільки дати їм потрібну кількість грошей.

Фарма смерті. З Нью-Йорку доносять, що ціла Америка дожидає за напруженем недалекого процесу спільника убійниці з Ляпорт, оставленої Беллі Гінес, котра на своїй самотній фармі в уділній державі Індіяна завдала смерть многим мужчинам. Про сі убійства ми свого часу доносили. Їх викрито аж тоді, коли фарма Ляпорт згоріла, а під згарищами знайдено трупи. Беллі Гінес була родом з Норвегії, а вабилла мужчина, оголошуючи в анонсах, що богата властителька фарми хотіла би віддати ся, але жадає, щоб жєних явив ся особисто у неї і виказав ся відповідною готівкою. Котрий з женихів явив ся на її хуторі, вже не вийшов живий звідтам. Она зайшовши з заду свою жертву, убивала її сокирою, а відтак забирала всі гроші і дороговціності убитого. Поліція викопала в пивниці згаданого хутора не менше лиш одинадцять трупів, з котрих всі були однаково убиті. Здаєть ся, що спільником і помічником тої убійниці був арештований в місяці маю с. р. якийсь Рай Ламфер,

давний її любовник. Далше в слїди, що до спільки належав ще якийсь другий мужчина, котрий однак держав ся так здалека, що його доси не можна було вислідити. Далшою загадкою в сїй справі є: де подїла ся Гінесова, чи вона ще живе, чи дійсно згинула підчас пожежі фарми? Коли фарма згоріла, знайдено під згарищами трупа якоїсь жєнщини, але без голови. Тоді то гадала поліція, що се труп Гінесової. В гляданю за головою трупа відкрито на фармі слїди масових убійств і остаточно відкрито трупи. Голови убитої жєнщини однак не знайдено і для того настало підозрінє, що убійниця втекла, звабивши перед тим до фарми якусь жєнщину, котру убила і відрубала їй голову, щоб адало ся, що то вона згинула, а щоб ще більше відсунути підозрінє від Гінесової, згаданий Ламфер підпалив ферму. Недалекій процес може розяснити цілу сю загадку справу і викрие справдішних убійників.

Осторога перед еміграцією до Бразилії. Вгляди емігранти до столиці Бразилії, Ріо де Жанейро, і кількох бразилійських провінцій представляють ся по інформаціям, які одержало австрійське міністерство заграничних справ, дуже некорисно. Запобіжене робучих сил є там зовсім покрито, а відносини в слїдуючім році заповідують ся ще гірше. Зарібкові відносини взагалі не є там корисні задля нестачі і дорожнечі робітничих мешкань та з причини дорожнечі средств поживи. Тому остерігаєть ся перед еміграцією до Бразилії.

Кільнадесятьтисячна дефравдація. При провірюваню діловодства в львівським головним уряді податковим попали власти на слїд величезної дефравдації, якої допустив ся податковий офіціал, Герман Атляс, що заступав касиєра. Між иньшим заінкасував він до власної кишені 78.000 кор. податку Гіпотечного Банку, виставляючи возьному офіціантові квіт. Атляс так хитро уладив ся, що по дефравдації — йому уділено й відпустку, отже він тепер пробуває вже — в Америці.

Оповістки, іменованя і т. п.

Столітній ювілей І. ц. к. гімназії в Чернівцях. Тутешна І. ц. к. гімназія обходить дня 27. і 28. с. м. ювілей свого столітнього істнованя. На програму свята складають ся: прийняте дня 27. о годині 8. вечором в реставрації готелю під „Чорним Орлом“, богослужєня дня 28. о годині 8. рано в церквах, костелах і темплі, о 9. год. 45 хвиля зібранє ся бувших учеників І. ц. к. гімназії, о 10. год. 15 хвиля святячий похід теперішніх і бувших учеників заведєня до єпископської резиденції. О год. 11. свята в синодальній салі резиденції: 1. Привітанє, виголосить директор Клявзер, хор учеників, прольот проф. Вольфа, святачна промова проф. Румина, народний гимн, промова.

З ц. к. управи руху. Загальний рух шляху: Карльсберг—Путна отворено на ново 10. жовтня поїздом ч. 4451. — Міністер жєлізниць іменував старшого комісаря в управи руху в Чернівцях В. Занґена заступником начальника секції консервації в Чернівцях.

Товарискі сходини укр. акад. тов. „Союз“. Щоб уникнути всяких непорозумінь, подаємо ще раз до відомости, що на товарискі сходини з тапцями, які відбудуть ся в суботу, дня 17. с. м. в салі „Народного Дому“, осібних запрошенє не висилає ся. Просимо всіх Вп. пань і панів, що звичайно дістають від нас запрошенє, уважати себе сим разом сею дорогою запрошєними. Нововведєним ним гостям будемо раді. Музика глинцка. Стрій звичайний. Вступ на салю 1 кор. 50 сот. — За комітет для забав: Т. Кушкірок, Роман Ясєницький.

В неділю, дня 25. жовтня с. р. відбудуть ся збори читальні в Юрківцях з отрим дєвєним порядком: 1. справозданє за рік 1907, поміщенє люкалю на читальню, 3. вибір старшини, 4. вільні внесенє. Того дня відбудуть ся збори „Січові“.

З товариства православних Русинок. В память похорону загальнолюбленого і ревного патріота пок. Володимира Карбулицкого прислано для товариства 40 кор. на отворєнє захоронки в Чернівцях. Дяка і честь за щирий даток. — Членську вкладку дали пп.: Евфрозина Андрийчук 12 кор., Леонтина Яворовська 12 кор., Евфрозина Купчанко 2 кор., Текля Козак 1 кор., пан Іля Попович 1 кор. Разом 68 кор. — Евфрозина Андрийчук, голова.

Віче в Мігові відбудє ся дня 25. жовтня с. р. о годині 2-й по полудни на шкільнім подвірю, а в разі непогоди в будинку шкільнім з отрим порядком дєвєним: 1. Отворєнє віча і вибір прєзидиї. 2. Справа української гімназії в Вижицї. 3. Справа розпоряджєня ц. к. староства в Вижицї що до зимиканя коршем в неділі і свята. 4. Справи громадскі. 5. Вільні внесенє. — За вічевий комітет: Михайло Данчул, Юрій Загороднюк.

Звіт товариства торговельно-промислового „Сокільський Базар“, стов. зарєєстрованє з обмеженою порукою у Львові, за місяць вересень 1908. Сей рік завдяки зрозуміню ваги торговельного розвою серед більшої части нашої суспільности зазначив ся в перших трох місяцях значним зростом торгу так в склєпї як і через замовлюванє почтою. Сей додатний прояв заохочує наше товариство до тим більшої і енергичної праці в тім напрямі і додає

відваги до сповнюваня бажань многих патріотів з провінції до закладаня філій по більших містах краю. Торґ в вересні був о 837.37 К. більший чим торґ в місяці вересні минулого року. На уділі вплинуло 50 К. на фонд резерв. 4 К. стан уділів з 30. вересня 1908 3752 К., вкладок вплинуло 2314 К., вкладок свернено 200 К. стан вкладок з 30. вересня с. р. 20.806.36 К., стан фонду резерв. 204 К., оборот касовий в вересні 15.400.06 К. До товариства приступили: вп. А. Цап зі Львова, з 1 уд.; Л. Ватвицка уч. з Прокурови з 1 уд.; Вас. Витвицкий учитель з Коломиї, з 1 уділом. Всіх доси членів є 112 з 176 декларованими уділами. Уділ виносить 25 К., вписове 2 К., стопа від вкладок 5 процент. В перших днях падолиста наступає торжєстєннє отворєнє складу в Стрию при улиці 3. мая. — Тов. „Сокільський Базар“ у Львові, улица Руска ч. 20.

Від комітету основателів „Земельного Банку Гіпотечного“ дістали ми до поміщеня отсю відозву: На наш поклик поспішив значний гурт нашої патріотичної суспільности з субскрипцією акцій „Земельного Банку Гіпотечного“, так що протягом тижня підписано і задатковано звиз четверту часть всіх акцій і ми не сумніваємо ся вже, що цілий основний капітал „Земельного Банку Гіпотечного“ буде покритий субскрипцією. Щоб однак уникнути довшої проволочки в дальшій переведєню цілої справи, звертаємо ся ще раз до нашої патріотичної загалу з просьбою, щоб поспішив з субскрипцією дальших акцій та щоб всі, що відносять ся прихильно до сєї справи і розуміють єї вагу, надсилали нам як найскорше підписані лісти і заяви субскрипційні з відповідними задатками, найпізнійше до дня 23. жовтня с. р. а також розвели відповідну агітацію в цілі позисканя дальших субскрибентів. Рівнож просимо ті наші товариства і тих наших Вп. прихильників, котрі займають ся збиранєм субскрипції, аби субскрибовані вже лісти і заяви безпроволочно відсилали до нас. Субскрибовані лісти, заяви і задатки треба відсилати під адресою: Товариство взаємного кредиту „Дністер“ у Львові, улица Руска ч. 20. — Комітет основателів „Земельного Банку Гіпотечного“.

Із штуки і літератури.

Репертуар „Львівського руского народного театру в Коломиї.“ Салі „Каси щадничої“.

В суботу, дня 17. жовтня с. п. передпоследнє представлєнє „Продана наречєна“ опера в 3-ох діях Ф. Сметани.

В неділю, дня 18. жовтня с. р. последнє представлєнє „Серед Бурі“ історичні картини зі сьївами в 5-ох діях Бориса Грінченка.

Початок представлєня пів до 8. вечором.

За тиждєнь вийдуть накладом М. Топушак і К. Кракалії слїдуючі калєндарі: „Іскра“, калєндар для українських учителів. Ціна 70 сот. і калєндарик для учеників (ілюстрований, 32 сторони друку), ціна 10 сот., 10 проц. чистого зиску йдуть на учительську санаторію в Лопушні. Хто бере в розпродаж, дістає 20 проц. опусту. Просить ся замовляти як найскорше у К. Кракалії в Черепківцях (Бук.).

„Slovansky prehled“, річник 11. ч. 1. містить: Ювілей Л. Н. Толстога. — З російської поезії. — Славянські аїзди в 1908 р. А. Черного. — Музика будучности, О. Замойського. — Дописи. — Розгляди та розправи. — Література і штука. — Ілюстрації: портрети Л. Н. Толстога, М. Ю. Лєрмонтова, дїм Ф. Томашека, С. Мішіка, В. Ягіча, дїм в яким родив ся Шафарик, єв. костел в Кобилярові.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Олі М.

І знову дєнь один минув
І знову сонічно запало,
І знову нічєнку сумну
Моє сердєнько повитало.

Із винграду крізь вікно.
До мене сон вже заглядає;
З думок чарівних вє вінок
Та ним душу мою вінчає.

А між думками є одна
Про тебе, сердєнько — дівчино;
І тішить ся душа сумна
В нічню, солодкую годину.

А як настане ранок знов
І сонце вийде понад гори,
Нудьга убє мою любов
Та знов про тугу заговорить.

Іванків, 3. VIII. 1907.

Д. Николитим.

ПРОСИМО ВІДНОВИТИ ПЕРЕДПЛАТУ!

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після об'єму місії не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числиться по 4 с. від слова.
Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Найперше і найбільше буковинське естаблісєма в тій галузі.

Хемічна пральня і фарбарня
ДАМСКОЇ І МУЖЕСКОЇ ГАРДЕРОБИ,
уніформів і різнородних матерій, як: футер, матерій на меблі, гардинок, занавісок, портієр, рукавичок Glacé і корунок.

Спеціальність: Хемічна пральня і фарбарня шовків найліпшої сорти. Взірцева фарбарня і знаменита пральня фіранок ріжного рода.

САЙФЕРТ і ТУЧАПСКИЙ, Чернівці

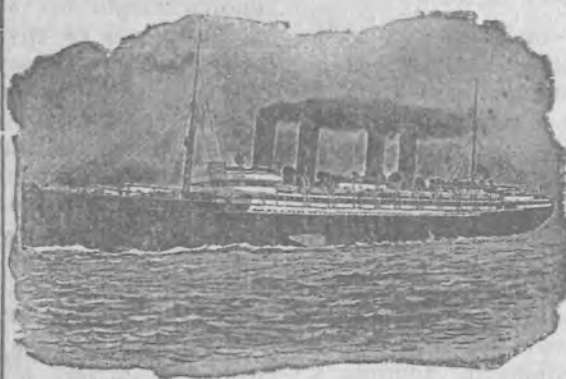
Централка: **Філія:**
ул. Руска ч. 15. **ул. Кручена ч. 1а**
Мірні ціни. **теперішня ул. Д-ра Райса.**
Виконанє без закиду.
Замовленя з провінції сейчас.

Цінники даром і оплатно.
169 (—)

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Держіть ся клича Свій до Свого!

Купуйте лиш у своїх людей!

Новоотворене

Високою ц. к. кравовою управою концессионоване

Міжнародне
Бюро Подорожи
„СВІТ“

Сіредкий і С-ка

в Чернівцях (Буковина), улица Кохановского число 1.
165 (—) видає карти корабельні до

Канади, Сполучених Держав (Америци),
Аргентини, Бразилії, Азії, Африки
і т. д. і т. д.

Карти на желізниці європейські, канадійські та америнанські.
Карти на спальні вози. — Карти прогулькові та окружні.

Купуйте лиш у своїх людей!

Держіть ся клича Свій до Свого!

Виданя „Рускої Бєсїди“ і „Рускої Школи“
можна купити у всіх
філіях „Рускої Бєсїди“ і „Рускої Школи“,
в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарни І. Рехенберга.

Великий зарібок

приносьє побічне занятє кождоу господарови, купцеви підприємцеви,
урядникови і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знаня. До того спеціальних машин також на
сплату ратами, достарчає

155 (—)

І. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Свѣятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проспекта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини
і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні офери адре-
сувати на повисшу фірму.

Доминик Кобусєвич

167 (4—12)

кравець мужеский

улиця Семигородска ч. 2

(в домі др. Кормуса)

виконує найкрасшу гардеробу мужеску і для Всч. Ду-
ховенства, по можливо уміркованих цінах.

Склад англійських і бернєнських штофів.

Перша Буковинська спеціальна артистична
робітня церковних апараментів в Чернівцях
Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при улиці Резиденції число 9,
має честь повідомити Всч Духовенство і Всч. П. Т. Публику, що виготовляє в той фах входять роботи як: монстранції ліхтарі, хрести, надільниці, свѣчники, образи, хоругви і проче церковне, по уміркованій ціні і на речинець.
Замовленя з провінції точно, дешево і на час.

Більші замовленя на догідні рати

Кільканайцять літня практика в моїм заводі, ушєвня мене що під кождим зглядом зможу хочби найвибаглившоу густови Всч. Публики, вповні вдоволити. Отвѣраючи мою робітню, не жалувая я ні трудів ні коштів, а урядив єї так, аби стала побіч первородних робітєнь та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Всч. П. Т. Публики в просьбу о ласкаве попєрєте тої

одинокої в своїм роді рускої робітні, стою на ласкаві услуги і пишусь з глубоким поважанєм **Ф. Ярмолєвич.**

151 (—)

Першорядний фабрикат! Першорядний фабрикат!

Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми

155 (—)

Бєхєра і Гільдєсгайма

поручає

Самостійне заступєство взірців фабричного складу.

І. Шимонєвич, Чернівці, улиця Свѣятої Тройці число 20.

Перший найбільший Дім товаровий

Б. БАЛЬТІНЄСТРА (молодшого)

Чернівці, улиця Головна (Єнценберга) число 3.

Рік заложєня
1873.

Самостійна продаж

ц. к. надвірних фабрик

Рік заложєня
1873.

Головний склад ц. к. надвірних фабрик
ЧЕРЕВИКІВ
Антоня Чапєка у Відни, В. Л. Попєра
в Хрудимі.

Одинокий найбільший вибір загально знаних
найліпших, наймоднійших і амери-
нанських ортопєдичних черєвєиків
з Chevreaux, Vohsalf і лєкеру в наймодній-
ших фасонах.

Самостійна продаж найславнійших рос.
КАЛЬОШІВ
і черєвєиків до ємії „Athlet“.

Новість: підшави проти поховзєнєня
„COLUMBIA“.

Склад пєтербургських кальошів по
оригінально фабричних цінах.

Першорядні американські фабрикаті!

Догідні воняні і Гоопа черєвєики!

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відновідає: Віктор Стрєпч.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 корон, на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованих, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 франків.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.) а на пів року 9 К, згл. 4.50 р., або 17 фр.

Поодинокі число 10 сотяків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГЛОШЕННЯ приймаєся по 20 сот. від стрічки.

„Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.

При частійших замовленнях відповідний рабат.

— Рекламаций неопечатані вільні від порта.

— Рукописи звертає редакция лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозумівати ся що дня від 9.—10. рано і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Насильство (Gewaltstreich).

Так зве ся вступний артикул в газеті християнських соціалістів, „Bukowiner Volksblatt“ з 15. жовтня с. р. І дійсно становить сей артикул насильство послідної сорти зі сторони панів Ончула-Відмана супроти руских послів. В тім артикулі кажуть ті пани, що рускі члени шкільної комісії, др. Стоцький і Пігуляк: 1. „в абсолютно проти всякого підвищення платні учительської“, 2. що вони унеможливили засідання шкільної комісії, 3. що вони ставили неузасаджені вноски на відрочене нарад комісії, 4. що вони обструували засідань.

ад 1. Се твердження є безличною брехнею, що вже з того виходить, бо як раз за ініціативи д-ра Стоцького і Пігуляка виходили всі дотеперішні підвищення учительської платні від сих двох руских послів. І тогідний дорожничий додаток в сумі 252.000 кор. переперли рускі послы проти опозиції Ончула. Учителі назвали сей додаток в Ончулівській „N. F. L. Z.“ вправді „фірманьским трінкгельдом“, а тепер предложили Ончул-Відман підвищення платні о 263.000 кор. і називають се „гідною платнею“. Вправді вніс Ончул-Відман спершу підвищити платню о 545.000 кор., але Фльондор обкріов єї на повисшу суму, при чім 147 молодшим учителям зменшено платню значно, як тепер вони платні! Рускі послы годять ся на кожне підвищення платні, скоро Ончул-Відман найдуть покриття на се, так, щоби не підвищувати й так вже нечуванний додаток до податку (Umlage) на Буковині. Інакше всякі Ончулівські вноски остануть чистими збитками супроти учителів, бо не можуть бути санкціоновані без виказаного покриття. Алеж Ончул сам признає, що єму ходить лиш о троюденне учителів, а не о заспокоєнє їх бажань.

ад 2. Рускі члени шкільної комісії не хиблять ані одного разу на засіданнях. За те чекали всі члени комісії раз на референта Відмана сімчверть годин бездільно. Перед шестою годиною прийшов Відман веселий і оповів, що не міг прийти на засідань, бо кудував труну теці. О 6. годині мала

уже инша комісія своє засідань. Другий раз, в понеділок, 12. с. м. не відбуло ся знов засідань шкільної комісії, бо референт Відман відіхав до Гурагумори на отворене гімназіі. Отже знов не рускі послы і не пращальний бенкет в честь п. Захара унеможливили засідань, але знов такі ті самі, котрі в віктемний спосіб послы окливеють публично руских двох членів комісії, без котрих-жеж засідань на девять членів прецінь могло би було відбути ся.

ад 3. На засіданю комісії ві вівторок зробив гофрат Скедль відрочуючий внесок, мотивуючи його тим, що в четвер буде внесена пропозиція відділу краєвого в справі учительської платні; що до того засіданя, так і так вже неможливо ту справу з комісії шкільної взяти на порядок денний, котрий вже остаточно зложений; то така важна справа вимагає спільного поступованя, котре може стати ся, коли приступимо до обираженя і того другого законопроекту. Коли має ся справді добро учителів на оці, то кочечно справу всесторонно обиражувати. Се називає Ончул-Відманівський орган „möglichst einfältig begründete Vertagungsanträge! Але і се не рускі послы зробили, лиш гофрат Скедль.

ад 4. По відкиненю вноски посла Скедля, приступлено до спеціальної дебати над Ончул-Відманівським законопроектом. Дебата йшла спокійно, голосовано над параграфами зарядом і доведено його до кінця. Рускі два послы не могли тут нічим ні допомогти, ні пошкодити, чи були присутні чи відійшли, отже не могли й обструувати своїм відходом із засіданя.

Все, отже, що наведено в згаданім артикулі є з гори на долину зловним крutarством і безличною брехнею.

З буковинського сойму.

На першім засіданю сойму дня 5. жовтня вибрано різні комісії і ті комісії працювали над законопроектами, особливо регуляції учительської платні і над виборчою реформою. Тому сойм не

збирав ся через десять день, бо чекав, аж по комісійних покінчить ся робота. Друге засідань сойму відбуло ся в четвер, 15. жовтня. Під наради мали прийти внесення комісій, а передосім мала рішити ся справа виборчої реформи. Засідань заповідало ся дуже цікаво, тому найскорше всі послы явили ся, а галерії були битком заповнені. По полагодженю инших справ приступлено до нарад над виборчою реформою.

З тою виборчою реформою справа така: Сойм ухвалив ще перед чотирма роками виборчу реформу, але в Відні не хотіли єї предложити цісареві до санкції та завернули назад до сойму. Та тепер не хотять пристати на ту виборчу реформу послы з міст, Жиди і Німці. Они кажуть, що Жидам і Німцям при тій реформі стала ся кривда, дістали за мало послів, та, що загалом в соймі будуть мати перевагу послы з сіл, а не буде кому боронити інтересів міст. Дальше ще й буковинські Поляки вихали свої чотпри крейцарі. Хоч польських селян на Буковині майже нема, захотіли ся Полякам одного свого посла з сіл, та кажуть, що їх є на Буковині аж 50 000! (Як укладала ся виборча реформа до парламенту, Поляки казали, що їх є на Буковині 25 тисяч, а по півтора року зробило ся два рази тільки — може тому, що тепер всюди обовязково треба рахувати на корони!) Они повишували на цілій Буковині вісім чи десять сіл, де живе потрохи Поляків і з того хочуть викроїти собі один мандат. Ще й хвалить ся, що виборча реформа тому не дістала цісарської санкції, бо не було для Поляків мандату. О то мав постарати ся польський міністер „родак“.

Як Жиди, Німці і Поляки є противні теперішній виборчій реформі, то не можна єї ухвалити, бо при голосованю вийдуть з салі і ударемнять ухвалу.

При такім стані річий приступлено до нарад. Промовляли послы Ончул, Штравхер, Відман, Волчинський, Скедль і Богосевич. На кінці промовив посол Василько в імени руского клубу. Бесіда його викликала найбільше заінтересованє, всі послы і президент краю Екс. Вляйлебен з увагою слідили кожне його слово.

„Русини — говорив бесідник — заявили вже не раз своє становище, що до виборчої реформи так до парламенту як і до сойму. Домаганем руского народу є загалне, рівне тайне і безпосереднє право голосованя. Русини разом з соціалними демократами були першими, що стали домагати ся такого права.“

Посол Аврель Ончул перебиває: „Підчас ухвалюваня виборчої реформи до парламенту рускі

Богдан Лепкий.

Українське письменство.

(Старі й молоді. *)

Українське письменство було все демократично-поступове в змісті, а реалістичне у формі. Над єго поезією несла ся повійна імля якоїсь жалісної задуми; завдяки тій реалістичній темі набирали поетичного чару. Нові напрями не находили прихильного відгону, а філософічний елемент зустрічав ся все з усмішкою, пів легковаженя, пів милосердя. В письменстві гляділи красеного, а вірного зображеня життя, а не візії будуччини; того, що було і є, а не, що бути може, або повинно. Сі взаємини остали до останньої пори. Золізм, перепесений Франком на Україну, по получено з питомим реалізмом (Квітка, Марко Вовчок, Нечуй і инші), заволодів письменством і силкує ся єго владу за всяку ціну удержати. Оборонців находить у критиках і рецензентах, які на кожну прояву нового напрями, майже на кожне нове слово впливають каламутну струю старих фраз й оклепаних формулок естетичних. Значну роль відіграє в таких разях так зване чувство патріотичне, в імя якого належить знищити кожного автора, що важить ся писати інакше, як писали батьки. В новаторстві добачує ся зараз загубиле здорового розсудку (т. зв. хлопського розуму),

*) В польській літературно-артистичній і науковій місячниці „Sfinks“, що виходить в Варшаві, находимо в зошиті за серпень вересень с. р. студійку звісного нашого письменника Богдана Лепкого про українське письменство. Подаємо її нашим читачам в українській перекладі. — Ред.

ослабленє народного інстинкту самоудержаня, упадок моралі, зведенє і т. д., словом усе те, чим воювано на Заході. Переступають ся навіть границі чемности і відкладає ся перо з пересвідченням „добре сповненого обовязку“. З сих причин кожний що йде новими шляхами мав твердий опір розкусити, заки признали йому те, що йому належить ся, або принайменше, заки стали його толерувати. А що „lento propheta in patria“, отже звичайно перед таким новим добродієм, чи добродійкою, що йно тоді набирали належної пошани, коли про них заговорила заграниця. Так було зі Стефаником, так з Кобилянською. Хто не мав щастя до добрих, а численних перекладчиків і до мудрих, а прихильних рецензентів, губив ся в сірій юрбі „наших поетів — або взагалі — письменників“. Особливо за галицьким кордоном, в Росії, удержує ся постійно такий погляд на письменство. Там вільно що найвище завдавати ся в компромісі, вважаючи, як то кажуть, щоби була і Богу сьвѣчка і чортові ночерга. Пиши, як велить тобі критики й читачі, а часом можеш також написати, як велить тобі твій власний дух, та знай, що того або ніхто читати не буде, або прочитає нерадо. Звідси правдиві творці пишуть там або дуже мало (Леся Українка), або не пишуть зовсім (Самійленко), звідси навіть такий правдивий і великий мистець, як Коцюбинський, мусить часом завдати ся в область, в якій виставе який небудь...енко. Коли однак стан поглядів на творчість в Росії можна подекуди оправдати тамошнім станом суспільним і політичним, то в Галичині є він цілком неоправданим анахронізмом. Тут рішучо культурний розвій дійшов вже до тої точки, що письменство належало б вважати одною з тих сил, що видвигают народи і ведуть їх в будуч-

чину, а не боюю чи гвернером сих пречемних молодців і панночок, які на кождім кроці питають ся, що вільно, а що не випадає.

Найбільшим органом українського письменства є „Літ. Наук. Вістник“, який не оден раз запевнював, що стоїть понад напрями і не має ніяких естетичних упереджень. Та в дійсности поклянає ся він явраз тим старим „добрим традиціям“, а про несуджаних і неподатливих для нього нових авторів містить не так справедливі, як зловіщі рецензії, хочаби висміяти їх перед публікою і на довгий час підняти їм крила. З тої причини „молоді“ держать ся здалека від „Вістника“ і часом лишень котрий з них, заманений тут припадом, видрукує який вірш, або нарис. Впрочім царить у „Вістнику“ майже неподільно давна система меленя й перемелюваня т. зв. тем суспільницьких, а гарний вірш є в ній появою незвичайно рідкою. Накопб заграниця мала з „Вістника“ судити про біжучу українську літературу, то суд той випав би некористно, та на щастє був би він також несправедливий, бо найкращі цвіти цвітуть не в сім городі. У фейлетонах дневників і тижневників можна не раз стрінути твори дійсно красні, а перед роком завязав ся у Львові кружок „молодих“, який оголосив до тепер 10 книжок поезії й прози *), і в них саме належить шукати ширшої творчости. Є там гарні поезії Пачовського й Карманського, знамениті оповідання Яцкова. Наймолодші роблять також користне враженє. Крім того там і сям вистрибне з під друкарської печати книжка, про якої походженє майже нічого не знаємо, а якої

*) Видана „Молодої Музи“. — Ред.

посли вийшли з салі! Такі они прихильники виборчої реформи!"

Пос. Василько: "Се неправда!"

Пос. Ончул: Правда!

Пос. Василько: "Се неправда, зрештою я ще до сего верну".

Пос. Пігуляк: Як се піде до "Wahrheit" (Правди), то стане правдою! (Загальна веселість і оплески. Ончул гірко усміхаєся).

Ми є однак свідомі — говорив далі посол Василько — що такого права виборчого до союму поки-що досягнути не можемо. Тимчасом ми згодилися на безпосереднє і тайне право голосованя до союму, яке дає теперішня виборча реформа. Свого часу зобов'язалися її підтримувати всі партії сего союму і ми того дотепер тримаємося і хочемо ту реформу перевести без змін. Верну ще до слів посла Аврели Ончула, котрий сказав, що Русини не є прихильниками виборчої реформи, бо підчас голосованя над тою реформою вийшли з салі. Русини були одиними, котрих державна реформа виборча тяжко кривдила. Щоби запро-тестувати проти того насильства, вийшли они з салі, а зробили се доперва тоді, як побачили, що переведення виборчої реформи є забезпечене. З того поступку не можна висновувати, що Русини були ворогами виборчої реформи, як се зробив посол А. Ончул!

По скінченню промови пос. Василька приступлено до голосованя. Було лише одно внесення посла Богосевича, щоби справу виборчої реформи відслати назад до комісії. Се внесення прийнято. Так соймова виборча реформа вернула назад туди, де була перед чотирма роками. Як довго забавить она в комісії, не знає, але певним є, що сеї сесії вже не прийде під обради союму. Та нема що дуже жалувати за сєю виборчою реформою, що вчора поховано в соймі. Она не відповідала домаганням руских селян і народних мас загалом та належить сподіватися, що нова виборча реформа буде для нас ліпша.

Місія Русинів в Австрії.

(Даліше).

З'організоване по дружеськи зі собою живучих народів, над якого опрацюванням теоретичним положив д-р Карло Реннер (Рудольф Спрінгер) величезні заслуги, здійснило з одної сторони один ідеал нації, а через нове угруповане Австрії по національностям зблизило їх до другого ідеалу. А се колишні мусить виринути на дивний порядок, коли лишень народи навчаються жити щасливо об'їд себе, а свої мрії припиняють до сучасності.

Наперед подружеське пожиття націй зі собою, а відтак територіальне їх угруповане і упорядковане — отсе дорога, яку визначили собі політичні теоретики в останніх часах. Через се будуть могли поодинокі народи свободно працювати над собою і почують себе увільненими від дійсних і вимовних оковів ті групи, що почувають себе тепер ще пригнетеними, а передовсім через се могутий німецький народ буде мав змогу з цілою силою своєї енергії працювати для себе і жити для себе, бо не будуть йому стояти на заваді ворожі поняття і деструктивні змагання будучих народів.

Так отже лишень національна автономія могла би усунути спори між поодинокими народами і вона

легковажити не можна. Таким загадочним птахом були для Українців поезії Олеся, такий знак питання по нинішній день — у поезіях Філянського. Незвісно, хто є д. Філянський, де живе, чим займається. Кажуть, що живе в Парижі і на сім кінець. До Галичини дісталося ледь кілька примірників його поезій, прегарно виданих, викликаючи в кругах літературних одушевлене, або киване головою.

Думаю, що се перше має більше слушности, бо Філянський — се поет справжеший, людина щирого чуття й великої літературної культури. Є тут вірші, які можна назвати останнім словом найновішої поезії, стільки у них відчуженого настрою й така чудова форма. Лиш мова не все однакою гарна, не все слово відповідає могутності чуття, або сил уяви. За часто також повторюються деякі вираження й рими. Та се хвиби, які д. Філянський легко усуне, а прикметою його остане три-скаюча з його віршів — поезія. Книжка д. Філянського є появою небуденною, для того посвятив я їй більше місця в тім загальному начерку нинішнього українського літературного руху.

Не можу також поминути жалю, який окриває пишучу й читаючу Україну з причини недуги такого заслуженого на її ниві робітника, такого невтомного й витревалого, яким був Іван Франко. Поет, повістяр, критик, учений — всьо. Коли додано, що був редактором, а навіть коректором, зрозуміємо, чому в розцвітті віку стеряв свої сили й впав у дуже грізний стан. Просто запрацював ся, хоч в багато напрямках можна було виручити його, падаючи його сили й перворядні здібности.

Цілком не мусілаб — з konieczности — уживати яких небудь насильних способів в цілі злучення поодиноких націй зі собою. Вона є першим усьмієм повстання австрійської сильної держави, але вона не є ще рівнозначуча з поняттям держави. Народи, що живуть вдоволені об'їд себе і працюють разом, не живуть ще, і то — цілком природно — для себе. Коли вони чують себе свободними, лекше з'єднують ся, ніж коли вони з потреби мусили єднатися; вони дуже радо згодять ся на один спільний ідеал, але під усьмієм, що затруть ся між ними різниці. Всеж таки потреба сили, котраб з'єднала розумно висунути на перший план спільні ідеали, а на друге місце доперва поставити природні почування поодиноких народів. З трьох великих національних груп, які остали на ґрунті австрійській після переселення народів, звертають на себе увагу в першій мірі Німці і Славяни. Хтож міг би сему заперечити, що, хоч і як різніродні суть племена німецькі північні і полудневі між собою, та різніродність племенна в німецьким крузі є о много менша ніж різниці що до почувань і характеру між Німцями і Славянами, де сі послідні знова між собою мають різні нюанси. Оттож Вавер говорить в одній главі свого інтересного твору, посвяченого Жіадам, про се, як величезний мали вплив історичні події його народу на кождо одиницю і в як великій мірі та одиниця живе житєм минувшини. Щастє, яке мав завтра припасти національностям, не є в силі стерти слідів вчорашних прикрив вражін і нинішньої неохоти. Чужі собі душею Німці і Славяни завжди різнитись муть ся між собою, або поміж отвертим і уживаючим утїх і вповні відданим сучасності модерним Німцем з одної сторони і задуманим, недовірчивим і замкненим в собі Славянином з другої — безмежна пропасть, якої не мож ані затушувати, ані легко усунути, хіба мусіло би се розіпнати над нею міст довіри взаємного. Хтож буде покликаний до виповнення так великої задачі? Чи може Німець, що зближує до словянина з найліпшими намірами і мусить напоити на кождім кроці останки пересудів і упереджень? Конечно отже мусілиб бути посередники, котрі тішили би ся однаковим довірем обох сторін. Романи не надають ся до сего з різних причин, а з поміж Славян жадна нація, з винятком одної, не є способна до сеї місії. Сей внемок становлять Русини.

Між Німцями і Русинами не було ніколи поважного конфлікту, хіба що найбільше лучались час від часу малі непорозуміння. Вже зарання прихилились Українці на сторону Німців і вже не від сьогодні бачно глядять німецький нарід на судьбу Українців. Хочби згадати на Ленауа, Гартмана, що оспівували судьбу того народу. І на щастє не дали ся звести Русини з правої дороги через невідчужність старих лібералів німецьких, але противно зістали вірними тій самій політиці, яка стала для них неминучою konieczністю. Русини тепер вже не потребують з'єднувати для себе симпатії у Німців, вони є вже давно мають. А з другої сторони Русини є так близькими своїм славянським братам, що вони не будуть потребували завдавати собі труда, щоби їх собі з'єднати, бо вони потраплять вдарити в ту струну, яка заграє на серцях всіх славянських націй. Русини є вже вродженими посередниками, бо се становить дали їм національні і інтернаціональні відносини.

(Конець буде).

Політичний перегляд.

(Заворушенє в Сербії збільшаєть ся).

Зі Сербії приходять що раз більше алярмючі вісти. Демонстрації за війною проти Австро-Угорщини не вгавають, а навпаки проявляють ся в що раз грізніших розмірах. Сербська публична опінія визнає вже не тільки бойкотувати австрійську торгівлю, а просто демолувати склади й крами австрійських купців.

Воєнний настрій в Сербії скріпив ся ще наслідком ухвали чорногорської скупщини, котра на довірчій засіданні постановила видати війну Австро-Угорщині.

Вправді ся постанова не рішає справи, бо остаточну децизію полишено князеві, котрий мабуть добре призадумав ся, заки піде війною проти Австрії, одначе на Сербів вона зробила велике вражінє. Сербська воєнна партія під проводом наслідника престоло напірає на короля Петра, щоби виповів війну Австрії.

На побіду над Австрією Сербі очевидно не числять, але вони переконані, що в разі воєнного конфлікту буде інтервенція європейських держав; кінець кінців, Сербія з війни не вийде з територіальними втратами, а навпаки — може собі дещо придбати.

Один сербський політик просто заявив кореспондентови "N. freie Pr.", що на випадок війни з Австрією, вивязали би ся загально-європейська війна та європейські держави успішно постоалиб за Сербію.

До Цетинії з цілої Чорногори йдуть до князя депутати з прошенєм, аби все можливе зробив для охорони інтересів сербського народу.

З Сербії приходять вісти, що ситуація погіршена. Віденські політичні круги переконані, що в тім рука англійської дипломатії, котрої агенти впевняють Сербів, що в разі війни дістануть підмогу проти Австрії.

З приводу відомости про спаленє австро-угорського прапора в Шабаці і докочаних в звязи з сим арештованих подались вчора вечером студенти на народні збори перед міністерством внутрішніх справ, аби запротестувати проти арештованя. Коли шеф секції Костіч іменем міністерства повідомив зібраних, що увязнені випущені на волю, юрба піднесла оклики в честь правительства та пішла під палату наслідника престоло, де уладила велику овацію. Наслідник престоло сказав таку промову: "Любі братя! Ваше одушевленє є для мене доказом, що ви здібні боронити свої права силою, коли инакше не буде можна. Завданий нам біль терпимо всі разом, одначе мусимо вилічити отворену рану в нашім серці, щоби ми могли жити, щоби ми могли бути готові одного дня під стягом короля Петра доказати, що Сербія не може бути живим мерцем, та щоб ми могли стати до боротьби з тиранами. Зоря Сербії мусить засяяти, инакше народ марно пропаде!"

Сю промову юрба прийняла гарячими оплесками і окликами в честь короля і наслідника престоло.

Австрійське правительство заборонило перевозити через Австрію амуніцію для Сербії.

Іван Діброва.

В ГОРАХ.

(Вражіння).

Під моїми ногами шумить та скажено несе свої бурливі філі ріка; вкруг мене шепчуть відчужу, журливу пісню високі смереки, а верх мене погідне, ясне небо.

Я сиджу на шпилі високої скелі і впалявши свій зір десь у беконечність, думаю думу. Несе ся вона десь далеко, лине зі шепотом смерек і одноставним шумом ріки і губить ся у широкіх просторах ліса. Часом зіпреть ся о шпиль гори, або величезної скелі, відіве ся сумним відгуком і вертає знова до мене. І так безконечно.

Ряд зелених верб, вишневий садок, а серед них біла мов снігом покрита хатка. А кругом них широкі, широкі доли і рівні поля.

Я саволою. Мене скрізь повно. Мама насварить, а я знову з перегонів з буйним вітром. Проміня сонця бавлять ся зі мною. Я бавлю ся з ними жмурка, а вони сердять ся і наче огнем палять мов тіло. Я шлю скаргу до сонця, а воно лютить ся на дітний, червоніє зі злости і ховаєсь поводи за обрив маленького горба за садком. Втомлений йду до дому і лягаю спати. Буйні сні колішуть мене.

Ріка шумить, десь над головою закричав птах, нитка урвала ся і я починаю на ново снувати.

Та сама хата, той садок і ті доли. Те сонце і проміння Лиш зміна маленька. Я живу у фантастичних світах казок. Сиджу і слухаю і потопаю в них. А бабка малює мені картини давних, давних днів.

Там далеко, далеко у горах жив славний Довбуш. Збирив товаришів і ніс месьт всім гнобителям вільних орлів. Все, що жило, дрожало перед ним, а Гуцули любили його, він жеж їх мєстник за кривду. Незлюбили його пани, хотіли стратити, та він сам пан гір. Високі скелі, густий ліс і синє небо його домівка. Хто поважить ся доглянути до неї? Та стала зрада. Полюбив жінку та розпрощав ся з життям. Заховав свій топір у скелі, а хто його знайде, то стане другим Довбушем. А люди говорять, що Довбуш не вмер. Він живе в скелі і слухного часу знову встане і понесе месьт всім кривдникам народу. Бо Гуцули вільні, гори їх, а свободи їх не сьміє ніхто нарушити!

"Ніхто не сьміє нарушувати" прогомонів шум ліса і знов моя думка урвалася.

Шумить ріка, шумлять смереки, буває моя уява.

Гей, гарні ви, доли, гарні, широкі і просторі поля. Дивись ся і кінця вам не видно, так як годі і думкам доглянути кінця. А вони гуляють по просторі і дивно і меланхолією навівають твоє серце і душу. Гуляйте, вас ніхто не спинить, ту широко, просторо.

Та всеж, всеж ви сковані, пригнічені. Широкі поля не наші. Мов тіни блукають по них горем прибиті люди. Врзаяють кайдани, а голод і холод завивають мов голодні вовки розпучливі пісні.

Тужно, тяжко і сумно.

І той сум навіває молоде серце, гнітить молоду душу, невимовним горем давить груди, полишає на молодечім, гордо піднесеним чолі густі зморшки.

Геть, геть звідси! Се величезні каземати, в яких нема повітря, ні вольности!

Справозданя наших послів.

З Веренчанки.

Дня 11. жовтня с. р. о 10. годині рано зібра-
ло ся много народа на двірці залізничній, очікуючи
посла Лукашевича. Як лиш посол показав ся,
залунали гримки „славно“ з грудий соток народа.
З двірця удав ся посол до читальні „Рускої Ве-
сїди“, іде мав здати звіт зі своєї діяльності в радї
державній. Перед читальною повитав посла голова
читальні п. Василь Антимічук і висказав велику
утїху, що можемо бачити між собою так достой-
ного гостя, передаючи після звичаю хлїб і сіль.
П. посол подякував щирими словами за так сер-
дечне привітання. По отвореню зборів на внесок уч.
Шадковського вибрано председателем місцевого
двірника п. Дияконовича, заступником п. Василя
Антимчука, а писарем п. уч. Василя Васкана.
Председатель удїлив слова пану послові, котрий
в 2-годинній бесїдї обговорив працю українського
клубу, а буковинських послів з особна. Бесїду
клуба перебували частими описками „славно“, а
на лицах учасників віча мож було вичитати за-
доволеня і радість. Посол Лукашевич своєю щиро-
стю для народа і добрими ділами здобув належну
честь і серця своїх виборців, а навіть його про-
тивники, котрих на жалє в Веренчанці було дуже
много, жалували свого ворогування і висказали по-
слови Лукашевичу своє довіре. Правда побїдила!
Хто є щирий для народа і має чисту совість, той
не боїть ся стати і перед ворогами і є певний
своїх побїд. Науч. Шадковський подякував п. по-
слови за його труд і щирість для українського на-
рода і поставив слїдуючі резолюції:

Віче висказує довіру всім українським буко-
винським послам, а особно послові Лукашевичеві.

Віче домагає ся, щоб у всіх урядах запрова-
дити українську мову, щоб розділено як найскор-
ше учительську семінарію на руску, німецьку і во-
лоску, щоб на повім будинку староства в Заставні
уміщено українські написи. Щоб фонд релігійний
зробив склад дроп в Веренчанці.

О 3. годині відпровадили учасники віча лю-
бодого посла на дворець, де при відїзді поїзду вже
раз залунали гримки „славно“.

Пізнати дерево по его плодах.

(Під розвагу рускому народові).

Минувшими днями, можна було побачити по-
ве цікаве явище. Ховали молодого руского учи-
теля Якубовського. Покійник належав — так ка-
жуть — до української радикальної партії. Між
іншими видала також і езекутива сей партії по-
смертні картки, але — без хреста. Річ сама по
собі не є дивна, бож радикали не признають ре-
лігії, але де такт, де конвенціональність, де пошан-
на до побожної родини покійника? Чи не є то
згіршене і зневага релігійних чутств засумованої

Гей, в гори, гей, на верхи! Там гарно, віль-
но. Відкину духом, наберу нових сил до життя і
позбуду ся німого смутку, що наче темна ніч по-
криває мій дух, мої думи. Летом сокола лечу
у вимірні гори.

Гей, гори, гори! Гей шумі ялиць, бистрої
ріки, як впоїли ви мене до обезтям! Вляли ви
в мене розчарованя і я циний від нього.

Промайнули перед моїми очима дїточі хвилі,
молодечі літа, пройшли роєм думок, всі пориви
і мрії і всі десь вони понесли ся далеко зі шумом
бистрокрилого вітру.

Неси, шумі мої думки, носи їх прїч від ме-
не, бо вони страшніші тепер, як були перше гам
у долах, полях.

Шумить ріка, шепотять смереки, снують ся
думки.

„Раби, невільники“, шепоче смерека, а за нею
і цілий ліс.

І здійсмає ся чим раз спільніший шум і зло-
віщі слова гомонять голосно цїнними горами. Я так
виразно чую ті слова...

Так, так, раби, невольники, не лише панів, але
жити і природи!

Нема тих давних вольних Гуцулів, які не
чули над собою желїзної руки пана, не бояли ся
жарстоковости життя і були панами високих гір.

Лїси, подонини, хати — все в чужих руках.
На свої власній землі став колишній потомок Дов-
буша рабом чужинців, їх наймитом.

Нема в них того давнішого бистрого погляду
очий, ніколи не побачили гордо піднесеної голови,
погубили вони навіть достоїнство людини. Чорні,
мов мари ночі, страшні мов висхідні кісточки снують
ся тихо по високим горах і жахають ся навіть своєї
тїни. Житє зі своїми припадами й втїхами стало

родини і тих, що прочитали ті посмертні картки?
Чи не є так безличні виставляти себе за про-
світителів руских дїтий і цілого руского народу?
Се вже дійсно крайня безличність! Цікаве було
також поведєне декотрих „зелених“ молодиків на
тім похороні (а треба знати, що їх там було най-
більше). Ішли мов друки за домовиною і навіть
не перехрестив ся ні один. Ось тобі інтелігенті,
ось тобі культура! І тим людям лежить добро на-
рода на серці, коли вони явно виступають против
Бога і релігії, видаючи народові таким чином
брутально віру і любов до Бога, котра є для кож-
ного чоловіка найсвятїйшим і найдорожшим до-
бром і становить підвалину його родинного щастя
і тим самим заперукує мирних відносин між всіма
людьми? Бож де нема віри і любови до Бога, там
нема також справдішної любови до ближнього, там
немож говорити про самопожертвоування і милосер-
діє. Одним словом, чоловік стає великою звірюкою,
нічо йому не святє, стає рабом свого грїшного
тїла і є вдоволенний, як потягне в ту грязь ще й дру-
гих. Святим обовязком кожного кому лежить добро
народу на серці, остережи перед такими шкід-
ливими елементами суспільності. А що робота тих
панів-радикалів незовсім чесна, видно вже хоч би
з того, що вони все таки страхають ся вийти яв-
но з своєю барвою на світ і показати світові,
що вони в дійсности є. Так як ви, радикали, не-
вїрите в нічо, то чого кличете священиків і ка-
жете, щоби вас по смерті несли до церкви? Де
консеквенція так званої зорганізованої партії?
Чи не є то лицемірство з вашої сторони? Ви се
дуже знаєте, щоби в такім разі сказав кожний
нормальний чоловік. Але саме в тїй скритїй, по-
тайній роботі лежить гниль і погуба. Покажіть
явно вашу барву, а нарід вже буде знати, як вас
оцінити і як з вами упорати ся. Знайте, що наші
предки проливали свою кров і клали свої голови
за віру і що наш нарід не допустить, щоби деякі
панки доптали ногами його святости.

Вам вільно бути і невірами, але виставляйте
себе за провідників народу, котрому віра єсть
святотою.

Свящ. Радик.

НОВИНКИ.

Чернівці, 17. жовтня 1908.

Мале питанє до Ради культури кравчої. Уже
від чотирох лїт товче ся в Радї культури кравчої
справа асекурації худоби і ані рух не може відти
вибрісти. Остаточно справа поступила тільки на-
перед, що тамтої зимі прислано з міністерства
взірцевий статут і треба було лиш той статут пере-
робити для наших обставин. На то вибрано (ще
в зимі!) особну комісію, але до тепер і слуху нема
проя кийсь вислїд тої комісії! Тому сьміємо спитати
ся, чи буде коли та справа полагоджена? Пани
з міста може не знають, що для селян є то дуже
пекуча річ, що они з нетерпеливостю ожидають
якогось покінченя. — *Інтересований.*

Марки почтові старого виданя можна ще ужи-
вати до 1. надолїста с. р. Пізнійше наліплені на
листї такі марки не будуть мати ніякої вартости,
а листи такі будуть уважатись як нефранковані.
Якби кому по 1. надолїсті лишив ся запас ста-

для них тираном і вони боять ся жадати від
нього природного права людини. А воно оре на
їх чолї глибокі скиби і вкриває сїгмом чорний
волос.

Чорні високі скелі, буйні смереки, живі свідки
колишньої слави і бувальщини, бистрі ріки і бла-
китне небо дають їм і гнітять також.

Що людина проти тої величі природи?

Хробак. Треба сильного духа, треба вільних
і широких крил, щоб стати паном гір, всемогучої
гірської природи, а того не мають наші тубульці.

Шумить ліс, журить потік, шепочуть сме-
реки.

Нема! Так голосно і далеко несе ся відгомін
тих слів. Ціла історія, повно страшної трагедії,
міститься в них.

Темнота, нахабний визиск і цїлковите без-
правство, — от засад, ві точки тої страшної історії
Гуцулів — шепоче смерека, а за нею і цілий ліс.

Гей, дїточі мрії, гей фантазії казок, як роз-
чарували ви мене, та напоїли серце невимовним
сумом. Жаль за долами, а не менше жалко за
казочними вольностями колись вільного, а тепер
в кайдани закованого народа.

І чи зродить ся новий местник, чи встане
колишній Довбуш? Чи воскресне нове людяне
житя? Чи прийде час, щоб можна впити ся до
схочу чаром свободи і краси гірської природи?

Під моїми ногами шумить та скажено несе
свої бурливі філії ріка, вкруг мене шепочуть сме-
реки, а верх мене погидне ясне небо.

Я сиджу на шийло скалі і думаю важку
думу...

Бродина, в серпні 1908.

рих марок, той буде мїг вимінати їх до 1. січня
1909 р. в урядї почтовім.

Байна. Одна з львівських часописей дістала
з Черновець сензаційну вістку, що 41. полк піх.
вносить ся звїст, а на місце австрійського війська
прийдуть румунські поли з Румунії і закупають
Буковину. Румуни — доносить та телеграма —
мають заняти Буковину яко союзники Австрії і ви-
ставлять обсерваційний корпус від сторони ро-
сійської границі. Потім дістане Румунія частину
Буковини на віки. До сих висновків прийшов до-
писуватель на основі помічєня, що один офіцпр
з кількома жовїрами обходив східне передмістє
Черновець і вшитував мешканців, кілько жовїрів
можна би розквартирувати в кожнім домі.

Оповістки, іменованя і т. п.

**З науного кружка т. в. укр. студ. „Сїч“ в Чер-
нівцях.** В четвер, дня 22. с. м. о год. 8. вечером
в льокалі товариства, ул. Паньська 22, відбуде ся
відчит д-ра Когута про „Економічне положєнє
Буковини“. Вступ вільний, гостям радї. — За на-
учний кружок: *М. Павлуевич.*

Всіх садівників повідомляємо, що сего року
яблока дуже дешеві, а на Буковині навіть за танї
гроші трудно їх збути задля далекого транспорту до
західних країв. Проте треба переховати яблока аж
до зими, може тоді поліпшиться ся ситуація. Тепер
шукаємо збуту в Росії. — *Селянська Каса.*

Звертаємо увагу наших читачів на анонс ру-
скої фірми п. Сїредького поміщений на останній
стороні.

До відомости Вп. учительства. Робимо Вп. то-
варшів (-ок) уважними, що вже сими днями вийде
„Календарик для дїтий на 1909 рік“ накладом чер-
новецької заміської філії товариства „Українська шко-
ла“. Календарик буде дуже цікавий і ілюстрован-
ний, свята будуть червоно відруко-
вані та коштувати ме всего 10 сотиків. Надїємо
ся, що Вп. учителі (-льки) не будуть купувати
інших календариків для дїтий, але замовлять
наш, бо увесь дохід йде на наше товариство, а не
приватним підприємцям. Ми даємо кожній дес-
ятій календарик даром і почту оплачуємо самі.
Отже просимо замовляти як найскорше в т. Леся
Киселиці в Мамайцях. — За черновецьку заміську
філію товариства „Українська школа“: *Ом. Іванич-
кий, голова, Евз. Прокопович, писар.*

Із штуки і літератури.

З міського театру. Репертуар: Недїля (попол.
представленє) „Урївль Акоста“ трагедия в 6 дїях
Гуцкова, (вечірне представленє) „Весела вдовичка“
оперета в 3 актах Лєгара.

У виставленій в середу опері „Травїята“ зби-
рала вповні заслуженї оплески п. Брайт (Віолета).
Милій та звучній її голос робив дуже приємне
вражєнє, а ті, що чули її свїє в минулих роцї
в тїй самій партії, признають п. Брайт великий
поступ. Одно, що мож закинути п. Брайт, то брак
кольоратури у свїєї. За те гра її була вповні
вдоволяюча. Пан Дайтш-Гавпт свїєвав гарно,
але лише ліричні партії. Де треба було більшої
сили, там п. Гавпт не видержував, а те саме по-
вторяло ся і в „Баронї циганів“. Отже мабуть не
хвилюва недиспозиція. — *К.*

З ц. к. управи руху. З днем 17. жовтня 1908
віддає ся до загального ужитку вузкаторову зе-
лізницю Чудин-Кочуя з слїдуючими стаціями,
згладно пристанками: Чиреш (пристанок і набірня),
Давиди (пристанок і набірня), Волоский
Бангїлів, Лавренка (пристанок і набірня),
Сукїл (пристанок і набірня) Гільче (пристанок
і набірня) та Кошун. Поки що отвирєє ся перше
названі стації, згладно пристанки лише для това-
рового руху і то цїловзовими посылками. Для
осіб і пакунків, та для потрібних, товарових по-
сылко аж до дальшого розпорядженя ся лінія
замкнена.

Сагайдачний історична повість. За О. Мордов-
цем написав Г. Хоткевич (з 19 малюнками). Львів
1908. Коштом і заходом товариства „Просвїта“. Цїна 50 сотиків.

Богдан Лепкий. „Поезія розрадо одинока“.
Львів 1908. „Молода Муза“, ч. 9, стор. 80, цїна
1 корона 20 сот. До сей чудової зїстот і зверх-
ним, видом книжочки вернемо ще у слїдуючїм
числї. Тепер повідомляємо поки що наших читачів,
що її можна дістати в нашій редакції.

РУСКА НАСА ○ РУСКА НАСА

тов. зареєстрованє з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інсти-
туція на Буковині. — Приймає вкладєк щадниці
і опрорентує їх на 5%. — Пай виводить 40 К
і платимо 6%, виводє 2 К. — Родимий! Хай клич
„свій до свого“ відбєє ся голосним відомом по
цїлій Буковині і най кождай, що почувєє себе щирим
патріотом-Українцем, складає свої ошадности
в „Рускій Касї“.

Прїєднуйте нам нових членів!

Дирекція.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{3}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 20 К., $\frac{1}{5}$ сторони 10 К., $\frac{1}{10}$ сторони 5 К., $\frac{1}{20}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількочислових або при річних замовленнях, значний спуск.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числиться за 4 с. від слова.
Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Найперше і найбільше буковинське естаблісєма в тій галузі.

Хемічна пральня і фарбарня
ДАМСКОЇ І МУЖЕСКОЇ ГАРДЕРОВИ,
уніформів і різнородних матерій, як: футер, матерій на меблі, гардинок, занавісок, портієр, рукавичок Glacé і корунок.

Спеціальність: Хемічна пральня і фарбарня шовків найліпшої сорти. Взірцева фарбарня і знаменита пральня фіранок ріжного рода.

САЙФЕРТ і ТУЧАПСКИЙ, Чернівці

Філія:
Централка: **ул. Кручена ч. 1 а**
ул. Руска ч. 15. теперішня ул. Д-ра Райса.
Мірні ціни. Виконане без закиду.
Замовлення з провінцій сейчас.

Цінники даром і сплатно.

169 (—)

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Перша Буковинська спеціальна артистична
робітня церковних апараментів в Чернівцях
Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при улиці Резиденції число 9,
має честь повідомити Вєч. Духовенство і Вн. П. Т. Публіку, що виготовляє всілякі в той фаш входять роботи як: монстранції, ліхтарі, хрести, кадильниці, свічечники, образи, хоругви і проче церковне, по уміркованій ціні і на речинець.
Замовлення з провінцій точно, дешево і на час.

Більші замовлення на догідні рати

Кільканайпять літня практика в моїм заводі, упевняє мене що під кожним оглядом зможу хочби найвибагливішому густови Вн. Публіки, повний вдоволити. Отвиряючи мою робітню, не жалувал я ні трудів ні коштів, а урядив єї так, аби стала побіч перворядних робітень та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Вн. П. Т. Публіки в просьбію о ласкаве попєрє тої

одинокї в своїм роді рускої робітні, стою на ласкаві услугі і пишує з глибоким поважанєм **Ф. Ярмолевич.**

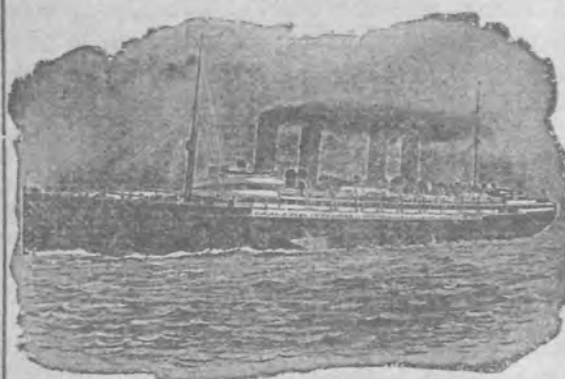
Першорядний фабрикат! Першорядний фабрикат!
Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми
Бехера і Гільдесгайма

поручає
Самостійне заступство взірців фабричного складу.
І. Шимонович, Чернівці, улица Сьвятої Тройці число 20.

Держіть ся клича Свїй до Свого!

Купуйте лиш у своїх людей!

Новоотворене

Високою
ц. к. кравею управою кон-
цесіоноване

Міжнародне
Бюро Подорожи
„СВІТ“

Стрецький і С-ка

в Чернівцях (Буковина), улица Кохановского число 1.
165 (—) видає карти корабельні до

Канади, Сполучених Держав (Америци),
Аргентини, Бразилії, Азії, Африки
і т. д. і т. д.

Карти на желїзницї європейскї, канадїйскї та американьскї.
Карти на спальні вози. — Карти прогульовї та окружні.

Купуйте лиш у своїх людей!

Держіть ся клича Свїй до Свого!

Виданя „Рускої Бєсїди“ і „Рускої Школи“
можна купити у всіх
філіях „Рускої Бєсїди“ і „Рускої Школи“,
в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарні І. Рехенберга.

Великий зарібок

приносить побічне занятє кождому господарови, купцеви предпрїймцеви,
урядникови і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знаня. До того спеціальних машин також на
сплату ратами, достарчає

155 (—)

І. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Сьвятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проспєкта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини
і сїхідної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні офєрти адре-
сувати на повнєшу фірму.

Доминик Кобусєвич

167 (5—12)

кравець мужєский

улица Семигородска ч. 2

(в домі др. Кормуса)

виконує найкрасшу гардеробу мужєску і для Всч. Ду-
ховєньства, по можливо уміркованих цінах.

Склад англїйских і бернєньских штофів.

Перворядні амеріканьскі фабрикати!

Перший найбільший Дім товаровий
Б. БАЛЬТІНЕСТРА (молодшого)

Чернівці, улица Головна (Енденберга) число 3.

Рік заложеня
1873.

Самостійна продаж

ц. к. надвірних фабрик

Рік заложеня
1873.

Головний склад ц. к. надвірних фабрик
ЧЕРЕВИКІВ
Антоня Чапека у Відни, Б. Л. Попєра
в Хрудимі.

Одинокїй найбільший вибір загально знаних
найліпших, наймоднїйших і амери-
каньских ортопєдичних черевиків
з Chevreauх, Vohsalf і лєкєру в наймоднїй-
ших фасонах.

Самостійна продаж найславнїйших рос.
КАЛЬОШІВ
і черевиків до снїгу „Athlet“.

Новїсть: підшави проти поховзненя
„COLUMBIA“.

Склад петєрбургских кальошів по
оригінально фабричних цінах.

Догідні вовняні і Гоола черевики!

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка,

За редакцію відповідає; Віктор Стрєич.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 корон, на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 франків.

Передплата на „Буковину“ разом із

тижневником „Руска Рада“
на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 К, згл. 4-50 р., або 17 фр.

Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция

„Буковини“
в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частіших замовленнях відповідний рабат. — Рекламний неопечатані вільні від порта. — Рукописи звертає редакция лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозумівати ся що дня від 9.—10. рано і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Від редакції. По причині технічної перешкоди (перерва електричного проводу, що порушує друкарські машини) отсе число виходить днем пізніше.

Із соймових комісій.

В понеділок 19. с. м., передполуднем відбуло ся засідане фінансової комісії, на яким мали Румуни представити своє становище до прелімінару на 1909 рік. По отворенню засідання оспівчив др. Ончул, що румунський клуб ще не був в стані повзяти які небудь рішення в тій справі, бо проєктоване на неділю засідане того клубу ще не відбуло ся. Др. Ончул просив тому відложити засідане з огляду на те, що в понеділок має відбути ся народне румунське віче, по чім ухвалено слідує засідане на второк.

В адміністраційній комісії здавав пос. др. Стравхер звіт з діяльності краевого відділу в справах промислу за рік 1906 і 1907. Звіт прийнято одностайно до відомости. Опісля реферував пос. Т. Ончул про зміну закона з 11. грудня 1884 р. в справі знесення законних постанов що до мит на краєвих і державних дорогах. Над тим рефератом вивазала ся довша дискусія, почім закінчено засідане з причини пізної пори.

В понеділок ввечері відбуло ся засідане шкільної комісії. Під обради комісії прийшов проєкт Ончула в справі учительської платні. Від ухвалення, або відкинення сего проєкту залежить дальша сесія сойму, бо від сього робить Ончулівська група зависимим своє голосоване за, або проти бюджету на рік 1909.

У вівторок відбуде ся засідане правної комісії, на яким прийде під обради справа модернізації проєкту виборчої реформи.

З огляду на те, що предмети обрад на слідує засідане ще не виготовлені в комісіях, можна термін сього засідання означити поки що фікційно. Імовірно відбуде ся воно в суботу.

Українське свято.

Дня 14. с. м. відчинено в Києві „український клуб“, перше того рода товариство у Києві. Понизше подаємо за „Радою“ опис сего святоточного отворення, думаючи, що він не буде без інтересу для наших читачів:

День 14. с. м. був для київського українського громадянства справжнім національним святом — отворення київського українського клубу. Значіне сеї події зазначив у своїй вступній промові голова старшини клубу П. М. Жебуньов. Звертаючись до битком набитої салі клубу, він сказав:

„Витаю вас, високоповажані пані і панове, в нашій власній хаті! Витаю вас з тим, що в Києві народилась нова українська інституція — наш клуб. Потреба його виникла з того, що київські Українці досі не мали такого кутка, де могли б збиратись чи для користної мети — освіти, чи для втіхи, чи просто задля побачення одного з одним. Тоді, як мешканці Києва з інших націй давно вже мають свої клуби, якими й користують ся, в Україні, тубольців краю, не було свого приюту. Се було прикрє становище, яке сумно відбивалося на життю громадян: воно обмежувало громадські інтереси української людности, перешкоджало ширенню національної свідомости, і навіть доводило характер окремої людини до надвичайного індивідуалізму і по часті — байдужности до всяких справ. Через те й розвинулось серед українського громадянства занадто вже сильне відокремлене. Але незалежні обставини попередніх часів не дозволяли запобігти сьому лихови.

Нарешті настав час і змога урядить таку інституцію, яка мусить допомогти винищити хиби нашого громадянського життя. Розпочали ся заходи про засноване клубу. Підчас сеї клопотні, у стар-

шини, інколи, мимоволі, виникали питання: чи відповідати ме ся справа часу і бажанем громадян, чи ходити муть люди до клубу, чи вистарчить матеріяльних засобів і таке инше? Алеж на перших кроках діяльности в сій справі визначилось, що вона не безнадійна: на першім зборі членів прибуло їх подвійно більше ніж сподівались на те, тепер число їх зросло більше 200 і, як чути, буде їх ще зростати. Взагалі інтерес громадянства до клубу виявив ся досить искраво. Отсе ознаки бадьорили старшину і заохочували її до праці, міцніла надія на успіх і навіть відважила впорядчиків клубу на деяке ризико з матеріяльного боку. Впятаючи вас в імені фундаторів і старшини клубу, я дозволю собі висловити тепер вже певну надію на те, що їхні клопоти не пропадуть марно: ми сподіваємось, що ви не дасте вмерти сій інституції, підтримаєте її, берете мете і розвинете ширше. Щоб наш клуб не втерав свого національного характеру, щоб він, кажучи словами статута, „дав спромозгу членам його і гостям проводити вільний час з користю та приємністю“ — се залежати ме від вас, панове, від вашої охоти і спочуття до справи. Оповідаю клуб відкритим і поздоровляю вас з сьм сьвятом!“

Після промови д. Жебуньова М. В. Лисенко заграв торжественний марш, що спеціально написав для сього свята. В музику свого твору талановитий наш композитор уміло рукою вплив декілька чарівних українських мелодій, з'єднаних дуже ефектними модуляціями. Взагалі головні теми маршу оброблено дуже старанно, музикально і ефектно. За маршем М. В. Лисенка декламувала вірші П. Куліша д-ка Н. М. Дорошенко. Зміст декламацій як раз відповідав загальному настрою присутних. Далі один артист, дуже гарно просьпівав „У досягати встав я“ та „Хиба тільки рокам цвісти“. Після того відспівано знаменитий квартет: „За сонцем хмаронька пливе“. На закінчене концертного відділу виступив кобзар Кучеренко, який під акомпанімент своєї бандури виконав декілька історичних дум. Про гру і голос сього кобзаря-артиста нам уже доводило ся писати, отже не диво, що своїм виконанем українських дум він зробив на присутних велике вражінє.

Офіційна програма свята скінчилась ся і публіка розійшла ся по всіх світлицях тепурно прибраного помешкання клубу. В двох кімнатах приготовлено було всім гостям чай з фруктами, а після чаю розпочали ся танці. Танцювали не тільки звичайних європейських танців, а й національних: гопак, метелиці і т. п. Тут же на скору руку з'організував ся великий мішаний хор, який в перервах між танцями співав українські народні пісні. Видко було, що кожний з присутних почував себе вільно, як у себе дома, серед своїх близьких по духу людей. Вся обстановка мала теж якийсь симпатичний, семейний характер. Скрізь лунала рідна українська мова, перед очима манилося божато дуже гарних національних жіночих костюмів; на стінах порозвішували були картини українських художників, портрети Шевченка, Антоновича, Драгоманова, Котляревського, Старицького, Рильського та ин.; над роєм висів роскішний роботи старо-світський український торбан. Все се було прикрашено українськими рушниками. В затишневій кімнаті, що відведено під бібліотеку, можна було знайти всі українські часописи як з російської України, так і закордонні, всі місцеві російські і польські часописи, а також найпопулярніші столичні. Опріч сих газет клуб виписав також всі українські та солідніші російські журнали. Помешкане клубу не дуже велике; окрім чималої (на душ 200) салі воно займає ще шість великих кімнат: читальню, читальню, білярню, буфетню, їдальню і кімнату для гри в карти. Таке помешкане не могло вмістити всіх, що бажали побувати на українськм святі і багатьом з них довело ся повернутись до дому.

Свято відбуло ся надзвичайно гарно, закінчило ся пізно, аж о 2-ій годині вночі і лишило по собі найкраще вражінє. Можна сподівати ся, що український клуб викличе симпатії до себе всього місцевого українського громадянства і допомагати ме його з'єднанню. Побажавмо йому в сьм ділі як найбільшого успіху.

Зовнішнє і внутрішнє положенє.

Ситуація, в якій найшла ся Австрія наслідком анексії Босні-Герцеговини і внутрішнє положенє держави наслідком подій в чеськм соймі не тільки напружене, але й небезпечне. Анексія Босні, хоча з політичного згляду була свого рода конечністю, вивазала і підняла проти австрійської монархії майже цілий схід: анти-австрійські демонстрації в Сербії тривають дальше, ба навіть заострюють ся — в останнім часі дійшло вже до порушення свободи і майна австрійських підданих. Так само не перериваєт ся в Туреччині бойкот австрійської торгівлі, що наносить великі матеріяльні втрати австрійським купцям і промисловцям. З другого боку анексія Босні довела до порозуміння й зближення Франції, Англії та Росії, а в слід за тим до відокремлення Австрії, якій полишила ся тільки одна Німеччина. Факт, що німецький цісар вважав потрібним в особнім листі запевнити австрійського монарха о дипломатичній, евентуально навіть військовій допомозі Німеччині, свідчить найліпше, як поважно міродатні чинники трактують теперішні міждержавні відносини. І хоч обі противні сторони запевняють всюди, що промобілізацію не думають, фактом можна уважати, що обі старають ся бути якнайліпше приготовані на всяку евентуальність. Можливість війни, ба навіть поважніших європейських конфліктів зовсім, значить, не виключена.

Не відрадніше представляє ся внутрішнє положенє держави. Замкнене чеського сойму наслідком обструкції німецьких послів потягнуло за собою димісію обох чеських міністрів. Якнебудь залагоджена буде ся справа, правительствена коаліція в раді державній розбита, а в слід за тим судьба цілого кабінету бар. Бека стала більш як непевна. Австрія зупинила ся отже перед дуже важким проблемом, тим важчим, що про залагодженє чесько-німецького спору в даних обставинах не може бути і мови.

Місія Русинів в Австрії.

(Конець).

В будучій австрійській державі стреміти муть народи до єдности не лишень з переконання, до якого склонювати і змушувати їх муть економічні і сусільні відносини, але те стремління походити ме також із серця.

Народи мусять навчити ся розуміти себе духово і духовно єднати ся, їх бажання повинні бути однакові, а на місці теперішних суперечностей наступить змаганє заспокоїти спільний інтерес. Без патріотизму — в добрім розумінню сего слова — не може дійти до сили жадна держава; особливо потребує того патріотизму Австрія зложена з таких ріжнораких країв, і то патріотизму якою підставою має бути не конечність вітчизни, але також любов її і бажанє пожертвуватись за неї. Привести одиниці до інтересованя ся добром цілого населеня: се було головним чинником в розбудженню націй, які з неісторичности мали перейти в історію; навчити народи Австрії глядіти понад їх еґотистичні цілі за загальним добром: се духово та психологічно ділаюча сила, яка є конечна до покінчення наново зачатого відбудованя Австрії. І як се показуєт ся неминучим, так само свіділає Русинів показуєт ся тут не минує.

Далека ціль! скаже мабуть якийсь реальний політик, який гадає, думає що досить політично і реально, тому, що не дивить ся дальше поза сучасність.

До утвореня національної автономії впливе в кождім разі чимало літ, бо історія любить круті дороги. І хоч годі пересуджувати наперед те будуче діло, яке мають зробити Русини, то не дасть ся заперечити, що вже тепер і в найближшій будучині можна буде зробити багато доброго. Річ очевидна що хто хоче посередничити, мусить сам бути вольний: Гельоти не придають ся до того.

Якби австрійській правительстві зрозуміли були бодай в часті свою задачу, в таким разі не тяжив би досі на руским народі тягар анальфебетизму, в таким разі не булиб Русини найбільше поневолені народом в державі. Як часто за части-

сячлітнього істнованя Австрії роблено офіру з політики внутрішньої політики на користь вишньої, особливо в 60 роках і все на некористь Русинів; хоч як різні були погляди Байста і Андрашого, то все таки в тому, що треба утвердити силу Поляків, вони цілком годилися. На наслідки не треба було довго чекати.

Сорок років були Русини страчені для держави, а в чимало познач, що ще з сорок літ страчатимуться. Те, що історія Австрії складається із самих страт і занедбань, знає кождий і можна додумати, що пізнавши зло, старати муться усунути його.

Нарід, що може для Австрії зробити тільки, що Українці мусять мати спроможу жити у відповідних відносинах, як правительству не хоче задокументувати, що воно не дбає про таку велику ціль. Не лиш Русини мають в Австрії до сповнення велику місію, але також держава має супроти них великі обов'язки.

Гаразди в Бразилії.

Польські газети, а особливо виходячий у Львові „Przegląd emigracyjny“, захвалюють хліборобам переселення до Бразилії. Ми перестерігали перед тою еміграцією, але нас не слухано. Богато Русинів попродали тут свої ґрунти і поїхало до Бразилії.

Чи добре вийшли, сумніваємося, бо от що пише у варшавській газеті „Kurjer polski“ оден переселенець Поляк, а його голос розпущує має ціху чистоті правди. Він пише з колонії Alfonso Pensa, положеної в державі Парана.

„Дня 1. вересня 1908. Кораблем з Гамбурга їхав я 22 днів до Ріо-де-Жанейро; приїхав там 28. червня с. р. з цілою родиною. З Ріо їхали ми малим бразильським кораблем три дні до Паранґуа; звідтам до Куритиби 9 годин залізницею. Їхало нас разом 350 родин, а тих тільки 5 родин Поляків, а решта самі Русини з Галичини. По коротким побуту в еміграційних бараках вислали нас до міста Понто Гросса, 6 годин дороги залізницею; потім фірманками на кольонію Купі. Тут дістав я шону, збиту з дощок, без підлоги, без стелі, в густих лісах, де підсонне нездорове, бо в день горіло до 30 степенів, а вночі спадає до нуля; при тім повно гади і різних хробів. Почали ми слабнути. Просив я, щоб мене бразильський уряд переніс до ближньої колонії, що звеся „Альфонсо Пенса“, коло містечка „Ст. Йосе де Пінгас“, чотири години від Куритиби. Але тут дав уряд надії землі о половину менші і без ліса, чисте поле з багнами і хату, за що треба сплатити до 5 літ 1150 мільрайсів (т. є. 3047 корон, а річно над 600 корон. Мільрайс тільки що 2-65 корон).

Уряд дав нам три дні в тиждень роботу при дорогах, де заробляємо денно 3 мільрайси, але не грішми, тільки квітками, за котрі дістає ся в склепі живини, т. є. муку, солонину, горох, сіль. Отже дістаємо квітки на 9 мільрайсів тижнево; а життя і одіж в дуже дорогі. Пр. кілько муки коштів 400 райсів (80 сот.), кілько солонини 1200 райсів (2 кор. 80 сот.), літр гороху 200 райсів (40 с.), кілько смальцю 1400 райсів (2 кор. 80 с.), так що трудно вижити. А білі і одіж страшенно дорогі. Одіж, що можна купити в Варшаві за 25 рублів (в Австрії 50 корон), коштує тут 120 мільрайсів (318 кор.), лихі чоботи коштують тут 15 мільрайсів (390 кор. 75 сот.) ітп. Молока для дітей нема зовсім, хоч в худобі в багаті; спроваджують з Європи згущене молоко в бляшаних пушках; а то дуже дороге, коштує 120 райсів (2 кор. 40 сот.). Що діє ся з тими бідними переселенцями, тяжко описати. Уряд вислав їх в три місяці. Сидять переселенці в бараках по 3, 4 місяці і по пів року, та ждуть на поділи і на хати, хробоби їх десяткують; умирають і люди старші, але переважно діти. Пів року добуває, а не маю даху над головою; голод заглядає в очі, кругом чоловіка хробачня. Коби вирвати ся з цього пекла, та вернути назад до рідного краю, тоби чоловік знає як шанувати працю і як жити в своїм краю. Остерігайте родимців: най не їдуть до Бразилії, бо стріне їх тяжкий завід, що з жалю будуть умирати... Хто загартований і сильне має здоров'я, то й ті плачуть; а як хто має які фонди, то утікає назад до Європи. Найбільше емігрантів в Русинів з Галичини; в їх около 75 процент; 20 процент в Поляків, а 10 процент Німців, Голандців і Італійців.

Те, що пише „Przegląd emigracyjny“ у Львові, в ледво в сотій частині правда; ледво на 400 людей може хтось добрити ся; але не в часі масової еміграції, коли панує образ нужди і розпущи, а хробоби десяткують людей.

Русини! Послухайте-ж свого голосу розпущи і добре розважте, поки виїдете з рідного краю до далекої, чужої Бразилії, де навіть не можна найти потіхи в рідній церкві, бо її нема, і не можна почути слова Божого в своїй мові, так що люди вмирають в розруці без сповіді, бо на 50.000 Русинів, що живуть на такій простороні, як галицька Русь, в всего на всего три рускі священники!

(За „Ділом“.)

Справозданя наших послів.

З Кадобівців.

Дня 18 жовтня с. р. загостив до Кадобівців вже другий раз сей парламентарній каденції п. пос. А. Лукашевич, щоб здати справу зі своєї до-теперішньої праці в парламенті.

О год. пів до 12. перед полуднем вистріли мотрив дали мешканцям знати про прибуте пана посла до села. При вході до шкільного будинку, де мало відбутися справоздане, привітав його іменем всіх присутних начальник громади п. І. Мельниченко хлібом-солею. В просторій шкільній кімнаті зібрали ся в комплекті представителі церкви, школи і громади та місцевих просвітих товариств wraz з великим числом народа. На внесок п. уч. Томоруга вибрали присутні на передсідателі зборів місцевого пароха о. І. Івановича, котрий запросивши управителя місцевої народної школи п. Ю. Павлюка, на секретаря зборів, отворив збори та уділив послови голосу.

Пос. Лукашевич в своїй популярній та довшій промові представив присутним склад і устрій нашої держави, відносини обох половин нашої держави до себе, склад парламенту та висліди його праці на попередніх сесіях. Особенно спрещував п. пос. працю парламентарного українського клубу. Згадав іменню про знижене ціни за сіль, про ухвалені військові полекші, про військовий закон в справі винагороди родин резервістів, про новий класовий та домовий податок і т. д. Не забув пан посол порушити та пояснити також справу відпущаних ґрунтового податку на сей рік з причини посухи та про так пекучу для населена справу, як плачене акцизи та про справу складів дров. Представивши в сей спосіб свою і своїх парламентарних товаришів працю для добра нашого народа, завізав вкінці п. посол присутних жити в єдності і згоді, бо лиш сею дорогою найскорше дібемо ся своїх прав.

По зложеню сего справозданя уділили присутні на внесок о. Івановича п. послови Лукашевичеві, а на внесок управителя школи п. Ю. Павлюка і цілому парламентарному українському клубови у Відні одноголосно вотум довіри і подяку за їх труд.

В дальшій дискусії забирали еще слово уч. О. Томоруг в справі виведення в Раді культури кривої полекші для селян при закупі браги для худоби, нач. гром. п. І. Мельниченко в справі плачення посмертних таксе за перепис ґрунтів та управитель школи п. Ю. Павлюк в справі потреби середних та висших шкіл з рускою викладовою мовою.

Пан посол вислухавши всі запитання присутних, обіцяв щиро ними зайняти ся та понерти їх погоджене у міродатних сферах. При кінці подякував ще послови і п. С. Кагане в імені тут. жидівської громади за його тактичну політику у відношеню до жидівської національності. По сім пан передсідатель замкнув збори.

Ю. П.

ВІЧЕ В СТЕБНАХ.

Дня 11. с. м. відбуло ся в Стебнах віче. Хоч властиве віче було призначене на 12-ту годину, то вже около 11-ої години товпа сільського народу стояла коло вічевої площі. Спільна розмова, веселі усміхи і загальна утіха давали пізнати, що гурток Стебнян очікує на щось незвичайне, рідко, або може і небувало в селі. Всі визирали, чи не видати якогось стороннього гостя.

Незабаром явив ся надучитель Роговский, а незабаром за ним надучитель з Устя-Путилова, П. Шлемко, надучитель з Довгополя А. Мандрик і учитель з Мараничів Ілюк із академіком М. Кочерганом.

Прибувших привітали зібрані голосними окликами, обступаючи їх, яко щирих приятелів народу. Трохи пізніше прибув начальник громади Стефан Кочерган і всі зібрані з своїми гостями удали ся на майдан коло церкви, де відбувалось віче. Колиж народу зібрало ся досить численно, явив ся на вічу на цілу Гуцульщину звисний, щирый приятель і патріот народний о. Т. Тиміньский, парох з Довгополя. Всі присутні привітали поважного гостя гримками окликами і на внесенне надуч. Роговского, котрий отворив віче, вибрали одноголосно передсідателем віча о. Тиміньского, який перебираючи провід віча, покликав на свого заступника надуч. Шлемка, а на секретаря М. Кочергана, ст. прав.

Першою точкою дневного порядку була справа розпорядження ц. к. староства в Вижиці що до замиканя коршем в неділі і гр. пр. свята. Надуч. Шлемко обговорюючи сю точку, вказав в своїй довшій, а для народу доступній бесіді на лихі наслідки піаньства, на средства, якими можна запобігти сему гірському лихови та на розпоряджене ц. к. староства в Вижиці дотично піаньства. Віче прийняло одноголосно поставлені ним резолюції:

„Віче в Стебнах з дня 11. с. м. згодило ся вповні з розпорядженем ц. к. староства в Вижиці дотично замиканя коршем; просить і на далі утримати правосильно се добротинне розпоряджене

і разом завзиває президию віча про се повідомити ц. к. правительство, а з осібю подякувати д-рови Бхви, старості в Вижиці.“

Другий з ряду говорив надуч. Роговский про вибори до краєвого сойму. Бесідник представив докладно і зрозуміло некористу теперішню систему виборчу, так само некористу для селян тепер в соймі проєктовану, а вказав на користь загального, безпосереднього, рівного і тайного голосованя. Резолюції, котрі бесідник поставив, прийнято вічем одноголосно:

1. „Віче в Стебнах з дня 11. с. м. домагавсь загального, безпосереднього, рівного і тайного права виборчого на сойм краєвий.“

2. Жадав, щоб послі хоч 2 рази на рік здавали своїм виборцям посольські справозданя.“

Надуч. Мандрик реферувал про лихву в горах, про спосіб її зниження. В своїй одногодинній бесіді згадав він про красну бувальщину в Верховині, про гаразд і достатки, серед яких жили колись Гуцули; вказав на теперішній контраст всему минулому, на темноту, нужду та біду гірську, додаючи від себе раду, провадити інше життя, більше обережне, ніж було се до тепер; бож ані „Маринька“ ані „Липця“ не змілюсь сердцям над Гуцулом, як буде мусів іти з бесагами на плечах, прохати кавалок хліба. Бесідник говорив так палкими словами, висказав все, що крилось в глибині його цілком для народу, відданого серця, з такою душевною щиростю, що слухач хоч би з закаменілим серцем мусів зворушитись і мимо волі витиснути бодай маленькі сліди сліз.

Предсідатель о. Тиміньский вказав короткими словами на средства, якими можна запобігти теперішній нужді та цілковитому знищеню Гуцулів, іменню: на як найскорше отворене каси, склену і спілки, яка мала би задачу достарчати без жадного вицінювання найбільше пекуче в горах: ріжні довози живности. Поставлену ним резолюцію, заводити по урядах громадських українську мову, прийнято одноголосно.

Такий перебіг мало віче в Стебнах; бесідники своїми промовами зробили на громаду надзвичайний вплив, додали більше духа до дальшої спільної праці і разом показали, хто приятель, а хто ворог народу!

Гуцул.

НОВИНКИ.

Чернівці, 20. жовтня 1908.

Процес Васильо-Ончул. Стенографічний протокол із звісного інтересного процесу, який закінчив ся посрамленієм д-ра Ончула вийшов вже в формі брошури.

Справа українського журналіста Ю. Ол. Квасницького. Дня 16. жовтня с. р. в Києві в судовій палаті, розглянуто справу українського журналіста Ю. Ол. Квасницького, який писав свого часу в „Громадській Думці“, а тепер в „Раді“ та „Л.-Н. Вістнику“. Обвинувачувано Квасницького в належності до незаконної організації. Ся справа повсталала ще за часів „Громадської Думки“, коли у Києві поарештовано силу місцевих Українців і багато їх потягнуто до суду. Але інших уже засуджено, деякого до кріпости, деякого на поселені і вони відбувають вже свою кару. Оборонцем д-ра Квасницького був прис. адв. Григорович-Барский. За свідків виступили три поліцейські, що робили трус в „Гром. Думці“. Розглядалася справа кілька годин. Признано д-ра Квасницького винним в перехованю нелегальної літератури і засуджено на 2 роки до кріпости.

Румунське віче відбуло ся в поведілок о год. 3. пополудни. На вічу зібралось понад 1000 людей, між тим троха селян. По отвореню віча д-ром Ончулом, яко скликаючим, вибрано передсідателем д-ра Тарнавского. Перший промовляв Дорі Поповіч, який виголосив реферат про заднене румунських партій під проводом Янку Фльондора. По рефераті поставив Поповіч резолюцію, яка похваляла лучене ся румунських партій. По довшій дебаті згадану резолюцію ухвалено. Др. Ончул проложив опрацьовану програму нової партії, якої однаке віче не прийняло. Опісля вибрано Янку Фльондора головою ново заснованої партії, а також провізоричний комітет езекутивний, який складає ся з 12 членів. Віче скінчило ся о 6. год. вечером.

На „Земельний Банк гіпотечний“ субскрибовано до дня 16. с. м. 1500 штук акцій, отже більше як половину цілого основного капіталу акційного. На запитаня, як довго можна ще ті акції субскрибувати, подає ся до прилюдної відомости, що субскрибувати можна ще до кінця жовтня с. р., однак з уваги, що залежить дуже на скорім покінченю субскрипції, просить ся о скорі заяв. Листи субскрипційні і задатки на акції З. Б. Г. треба посылати на адресу: Товариство взаємного кредиту „Дністер“ у Львові, ул. Руска ч. 20. — Від комітету оскоствеліи З. Б. Г.

Винахідники а армія. „Вістник військових розпоряджень“ подав обіжниця, в котрім займаєть ся фактом, що багато винахідників дуже часто на-

ходить ся в грошевих клопотах і не може зреалізувати свого винаходу. „Вістник“ звертає проте їх увагу, щоб удавали ся до президента технічного комітету військового, від якого по якимсь часі дістануть опінію про свій винахід, а коли він на се заслугає, навіть субвенцію.

3 румунських таборів. Дня 16. с. м. появилось перше число нової румунської часописи „Românul“ — органу румунської христ. соц. партії на Буковині. Часопис ся виходить два рази на тиждень місто дотеперішних „Arag. Naționala“, „Voinea Poporului“ і „Aragarea Neamului“.

Огонь. Дня 4. жовтня 1908 погоріла хата господаря Тодора Остафійчука в Шубранці. Щастє велике було, що тутешній постенкомандант Василь Бужор, як також постенфірер Желіховський явили ся і заохочували прибувших газдів до скорого гашення огню, бо могоби було пів села погоріти. Постенфірерови Желіховському удало ся винайти того чоловіка, що хату підпалив. Обом панандарам належить ся за те велика подяка, за їх красний учинок. Будинок не був забезпечений. Робить ся селян уважками щоби будинки заобезпечували у Василя Петрюка, котрий має агенцію „Дністра“.

Числова лотерія в Австрії. В 1908 р. сума всіх лотерійних ставок Австрії виносил 32,161.073 корон, що творить на кожду голову населеня 1 кор. 16 сот. Титулом виграних виплачено квоту 15,786.961 корон, т. є. 49 09 проц виплачених ставок. Коли від доходу brutto відтягнуто кошти адміністраційні, покаже ся чистий зиск держави з лотерії в квоті 14,376.112 кор., що рівняєт ся добровільному податку 52 сот. річно на кожду голову населеня. Всеж таки і в тім напрямі іде до ліпшого, бо в 1878 р. сей податок виносил 76 сот. на голову, в 1878 р. 73 сот., а в 1897 р. 56 сот. Отже на щастє лотерійні доходи зменшають ся

Фабрика бомб. В Києві відкрила поліція фабрику бомб. Фабрика містила ся в домі міщанина І. Старосольського. При ревізії найдено велику масу приладів до фабрикування бомб і різних вибухових матерій, з яких виробляють ся бомби. Найдено також малу друкарню і кілька примірників революційних видозв. Арештовано Старосольського і міщанку Міхельзон, що наймала тую квартиру, де найдено бомби. На місце ревізії прибув сам кївський поліцмайстер (директор поліції), начальник участка (дільниці) і багато поліції. Рівночасно переведено ревізії в інших домах, але не найдено нічого та лише арештовано 7 осіб. Фабрика бомб і друкарня належали до партії анархістів комуністів, які не признають ніякої власті і стремлять до сего, щоб усі добра землі були спільною власністю всіх людей.

Зьвірина а самоходи. Наложений отсе податок і обовязок відшкодованя, який мають платити власителі автомобілів, пригадують нам ріжні пригоди зі зьвірятами, які трапляли ся самоходам. Зьвірата не люблять самоходів і деколи кидають ся на них. Про одного автомобіліста в американськмі місті Вуртмайр розказують таку пригоду: Одного дня у вечер виїхав він з жінкою на проїздку і здалека перед собою завважав великого оленя. Підїхав ближше до нього і направив йому просто в очі сильну автомобілеву лампу. Олень обурив ся. Намість втікати похилив голову і скоком кинув ся на самохід. Одним ударом рога розбив шкло лямпи, другим продірвав гуми на колесах, а далі став добирати ся до людей. Властитель самохрда хотів втікати, але вдарив возом о дерево і затримав ся. Хто знав, що було би. На щастє було під рукою оружє і оленя вбито.

Оповідстки, іменованя і т. п.

3 тутешного університету. Цісар іменував звичайним професором географії на тутешнім університеті приватного доцента і кустоша двірської бібліотеки Августа Вема де Вемерсгайма.

3 акад. тов. „Січ“ в Чернівцях. Пригадуємо, що відчит п. д-ра Когута про економічне положенє селян на Буковині відбуде ся в четвер, дня 22. с. м. точно о 8-ій годині вечером. Гостям дуже раді. — За научно-просвітний кружок: *О. Калитовський.*

Загальні збори тов. укр. студ. „Січ“ в Чернівцях, вибрали слїдуючий виділ: студ. філь.: Микола Павлусевич голова, Евген Вацик містоголова, Дмитро Цибунчик писар, Омелян Цірик скарбник, Павло Дяків контролєр, Стефан Коралевич архівар, Сидор Чайковський бібліотекар і Роман Ілевич господар. Головою просвітно-научного кружка, вибрано Олега Калитовського, писаром Льва Смуклу. — За виділ: *М. Павлусевич* голова, *Цибунчик* писар

Позір „Січ“! В днях 28, 29. і 30. с. м. відбуде ся січовий курс в Коломиї. Взиваємо проте наші „Січ“, щоби по можности вислали на той курс як найбільше відпоручників. — *Старшина „Союза Січ“ на Буковині.*

Дня 27. с. м. відбуде ся о 12-ій годині в полудне в Лукавці над Серетом відслонене пам'ятника цісарского, в яким возмуть участь майже всі рускі послы. — *Стефан Маланчук, парох.*

Звертаємо увагу наших читачів на анонс рускої фірми п. Сіредкого поміщений на останній сторони.

До відомости Вп. учительства. Робимо Вп. товаришів (-ок) уважними, що вже сими днями вийде „Календарик для дітей на 1909 рік“ накладом черновецької заміської філії товариства „Українська школа“. Календарик буде дуже цікавий і ілюстрований, сьвята будуть червоно видруковані та коштувати ме всего 10 сотиків. Надїємо ся, що Вп. учителі (-лки) не будуть купувати інших календариків для дітей, але замовлять наш, бо увесь дохід йде на наше товариство, а не приватним підприємцям. Ми даємо кождий десятий календарик даром і почту оплачуємо самі. Отже просимо замовляти як найскорше в т. Леся Киселиці в Мамаївцях. — За черновецьку заміську філію товариства „Українська школа“: *Ом. Іванчик*, голова, *Евз. Прокопович*, писар.

Посмертні вісти.

† **Настасія Грінченко.** Дня 14. жовтня вечером померла в 24-ім році життя Настасія Грінченко, молода українська письменниця. Народилась покійна 26. грудня 1885 р. в Харківщині, освіту побирала в львівськмі університеті. На поле українського письменства виступила з фольклорними матеріялами, надрукованими в збірниках „Етнографіческіє матеріали“ та „Изъ усть народа“, виданих під редакцією Б. Грінченка в Чернигові. Переклади та оригінальні твори покійної друкувались в отсїх українських виданях: „Дзвінок“, „Л.-Н. Вістник“ (переклади С. О. Шрейнер), „Нова Громада“ (псевдонім — Н. Гавнюк: „Два перші дні“, „Федеративна ідея у декабристів“, „Анатоль Франс“, переклад з Брандеса, переклади оповідань Маргерит та А. Франса), „Рада“ (дрібні статі й дописи) 3 окремих видань зазначимо переклади двох пєс Ібсена (Гедда Габлер та „Жінка з моря“) і „Пригоди Гека Фінна“, оповідання Марка Твейна (друкуєт ся). Для дитячого читання покійна упорядкувала отсї збірочки: „Добрий зьвір“, „Бура на морі“ та „Між хмарами сонечко“. Опріч того деякі праці покійної надруковано російською мовою в газетах „Кіевскій Голосъ“ та „Кіевскія Вѣсти“. Покійна брала живу участь в громадському рухові останних літ і наслідком того була судово розправа в справі так званої „Лубенської самооборони“. Вурхливий 1905 рік не минув без слїду і для здоровля покійної: тоді вперше позначились зародки тої страшної слабости (туберкульоза), яка й перервала молоде житє працювотї письменниці. Земля їй пером !..

Із штуки і літератури.

Буковинський Народний Театр відіграє в неділю дня 25. н. ст. жовтня с. р. в сали „Польского Дому“ при ул. Паньській ч. 40, Бораковского народний образ із українського житя в 4-ох діях: „Не судило ся“. Річ основана на глї дійсного випадку дїє ся в часі послїдньої турецько-московської війни. — Цїни місьє враз з податком від карт: Львожа 8 К 80 сот, фотель в перших трох рядах 2 К 20 сот., в других трох рядах 1 К 76 сот., крісло 1 К 10 сот., партер 66 сот. — Початок точно пів до 8., конець о 10. годині.

Репертуар „Львівського руского народного театру в Станиславові“ Сала „Тов. ім. Монюшка“.

В середу, дня 21. жовтня с. р. „Жидівка“, опера в 5-ох діях Галевйого. Гостинний виступ М. Шляфенберга, в ролі Елизара.

В четвер, дня 22. жовтня с. р. „Мари“ родинна драма в 3-ох діях Генріха Ібсена.

В суботу, дня 24. жовтня с. р. „Барон циганів“, оперетка в 3-ох діях Стравса.

В неділю, дня 25. жовтня с. р. „Серед Бурі“, історичні картини зі сьнівами в 5-ох діях Бориса Грінченка.

Початок представлення о пів до 8. вечером.

3 міського театру. Репертуар: Середа: „Монна Ванна“, драма в 3-ох діях. Четвер: „Lohengrin“, опера в 3 діях. Пятниця: „Im weissen Rössel“, комедия. Субота: „Rigoletto“, опера. Неділя (попол.): „Der Zigeunerbaron“, опера; (вечірне представленє) „Der Troubadour“, опера.

Концерт віденьських філгармонїїв під проводом Оскара Недбала з 72 музикантами відбуде ся дня 22. жовтня в сали „Музичного товариства“. Вілети можна дістати скорше в складі паперу Берти Кляйн ул. Ратушева ч. 17. — Орхестра ся звїсна на цілий свїт, тож думаємо, що наша публіка не залишить нагоди пізнаня її.

„Ukrainische Rundschau“ ч. 10. містить: 1. Місія Русинів в Австрії, Рішарда Хармаца. 2. Галицький сойм, ч. 3. Українська школа в польськмі армії, В. Вачинського. 4. Апостоли справжнього й цілковитого братерства, В. Руденського. 5. Ц. к. галицька шкільна Рада й австрійскій патріотизм, в. 6. Зі славянської конференції в Празі, В. Кушніра (передрук з сентябрьского числа „Das freie Wort“). 7. Чужоземці про українців, З. Кузель. 8. Промова адвоката д-ра Р. Прешбургера, виглошена 2. сєнтября 1908 р. перед ц. к. касаційним судом у Відні в обороні М. Січинського. 9. Огляди з галицького сойму. Археологічний конгрес в Чернигові та Українці. Процес Січинського перед ц. к. касаційним судом у Відні. Толстой і українська пісня (за Радою).

Страшний ворог, книжка про горівку. Написала М. Загірня. Цїна 20 сот. Чернівці 1908. Народна бібліотека ч. 8.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Сильвестер Яричевский.

Широким сьвітом.

Молять ся.

Молив ся пїяк:

— Боже мій! Чим я в тебе грїшний? Чи я в корчмі під лавою не лежав; чи я в рові не спав; чи я днів тобі не передармував; чи я гроший на горівку не крав — за що ти мене, Боже, покарав?

Молив ся лікар:

— Боже мій! Чи я добрі ліки бідакови коли записав? Чи я хорих на той свїт не справляв? Чи я про себе не дбав? — За що Ти мене боляками пообкладав?

Молив ся чиновник:

— Боже мій! Чи я людям чесне право коли давав? Чи я неповинних до тюрми не вкидав? Чи я на шибеницю неодного бідака не післав? За що ти мені висшого чина не дав?

Молив ся ректор одної школи:

— Боже мій! Чи я коли правди й любови научав? Чи я молодежє спосібної й учителів чоловіколюбних геть не проганяв? Чи я бідним руским хлопцям коли запомогу дав? Чи я рідне слово й пісню коли похвалював? Чи я на патріотичну роботу не плював? Чи я сам кпшит із учителів не научав? Чи я своєї школи на смерть не вбивав? За щож Ти мене гнівом Руск покарав?..

Молив ся — — —

Ба, Господь заткав слух свій, аби тих молитов більше не чути...

Вічевий дзвін.

Зійшли ся патріоти, урядили віче.

Урядили віче, казали випечатати величезні афіши, а на них величезними буквами свої патріотичні імена.

Аби нарід бачив се, читав, подивляв і міркував, як то для нього інтелїгенти подвизають ся.

А на вічу всі патріоти сидїли як напечатані — нарід говорив про свою кривду й свої потреби — а вони сидїли і вимовно мовчали.

Во вже досить подвигу було, що імена їх були на афішах печатані.

І люд вибалакав ся і патріоти наслухали ся і намовчали ся і навідчували ся — і всі розійшли ся — підняті на духу.

А неважком патріоти знов були печатані — в газетах.

Чому? Во подвизали ся, урядили віче, надрукували афіши, а на афішах свої патріотичні імена — і на вічу були і сидїли і відчували народню нужду.

І так дальше in dulce infinitum.

Іван Осадчук.

Як гинуть талани...

Серед непроглядної пітьми, серед щоденного житєвого хаосу, серед хмар забутї мов зірки миготять вони і гаснуть...

До сонця, зір рвуть ся серед темної, похмурної ночі і в обіймах суворой дійсности, серед душевної, убійчої атмосфери гинуть, никнуть, завмирають.

— — — Так гинуть талани... І скільки їх!..

Скільки їх там, де плач, зойк, брязкіт кїлдан генген до хмар лунає, де мати-природа цілющі бальсами розливає і в контрастї, де нужда, голод замість хлїба щоденного! Там вони в величезній скількости родять ся, гинуть! Линуть за красою, за ідеалом, крізь залїзні мури Долї бажать виринути на свїт, розірвати її залїзні двері, показати сьвітови свого генїя, лиш під напором залїза з зойком гинуть, никнуть, завмирають...

— — — Так гинуть талани... І свїт їх не знає!.. Кїдає на них несвідомо камінєм, убиває їх, своєю гіркою отруєю троїть їх і вони з розпучкою, резигнацією, з невиспіваною піснею гинуть і цезають в хмарах забутї...

То знов живають ся з цілим буденним сьвітом, простим житєм і лишают йому слабї відгуки свого генїя, оспівують свою розцуку, свій жалє і сьвітом забутї гаснуть, никнуть...

То знов кидають ся в вир розпаношілої деморалїзації і на дні потапають...

— — — Так гинуть талани...

Чернихівці, 12. VI. 1906.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{3}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 20 К., $\frac{1}{5}$ сторони 10 К., $\frac{1}{6}$ сторони 5 К., $\frac{1}{8}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.
За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний спуск.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.
Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Найперше і найбільше буковинське етаблїсема в тій галузи.

Хемічна пральня і фарбарня
ДАМСКОЇ І МУЖЕСКОЇ ГАРДЕРОБИ,
уніформів і різнородних материй, як: футер, материй на меблі, гардинок, занавісок, портієр, рукавичок Glacé і корунок.

Спеціальність: Хемічна пральня і фарбарня шовків найліпшої сорти. Взірцева фарбарня і знаменита пральня фіранок ріжного рода.

САЙФЕРТ і ТУЧАПСКИЙ, Чернівці

Централка: **ул. Руска ч. 15.**
Філія: **ул. Кручена ч. 1а**
теперішня ул. Дра Райса.
Мірні ціни. Виконане без закиду.

Замовлення з провінції сейчас.

Цінники даром і оплатно.

169 (—)

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Перша Буковинська спеціальна артистична
робітня церковних апараментів в Чернівцях
Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при улиці Резиденції число 9,
має честь повідомити Всі Духовенство і Ви, П. Т. Публіку, що виготовляє всілякі в той ґах входять роботи як: монетранції ліхтарі, хрести, кадильниці, свічники, образи, хоругви і проче церковне, по уміркованій ціні і на речінець.
Замовлення з провінції точно, дешево і на час.

Більші замовлення на догідні рати

Кільканайцять літня практика в моїм заводі, упевняє мене що під кожним зглядом зможу хочби найвибаглившому гостови Ви. Публіки, вповні задоволити. Отвараючи мою робітню, не жалував я ні трудів ні коштів, а урядив єї так, аби стала побіч перворідних робітень та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Ви. П. Т. Публіки з просьбою о ласкаве поверте тої

одиної в своїм роді рускої робітні, етою на ласкаві услуги і пишує
з глибоким поважанем **Ф. Ярмолевич.**

Першорядний фабрикат! Першорядний фабрикат!

Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми

Бехера і Гільдесгайма

поручає

Самостійне заступство взірців фабричного складу.

І. Шимонович, Чернівці, улица Святої Тройці число 20.

Друкарня „Рускої Ради“

має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ
(Взаїмна Вигода“)

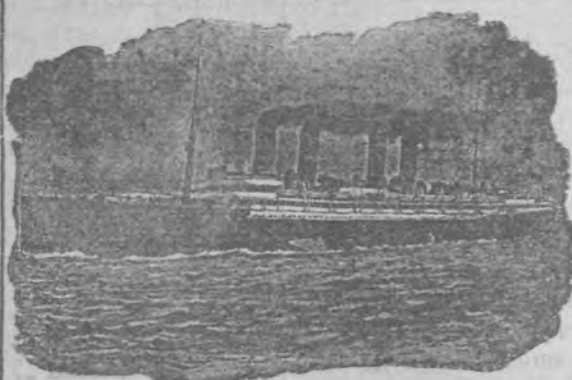
Всі книги до веденя товариства,
коштуют враз з стемплями 50 кор.
з пересилкою 51 кор.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Купуйте лиш у своїх людей!

Держіть ся клича Свій до Свого!

Новоотворене

Високою
ц. к. краввою управою кон-
цесіоноване

Міжнародне
Бюро Подорожи
„СВІТ“

Стрецький і Ска

в Чернівцях (Буковина), улица Кохановского число 1.
165 (—) видає **карти корабельні** до

Канади, Сполучених Держав (Америци),
Аргентини, Бразилії, Азії, Африки
і т. д. і т. д.

Карти на желізниці європейські, канадійські та американські.
Карти на спальні вози. — Карти прогулькові та окружні.

Держіть ся клича Свій до Свого!

Купуйте лиш у своїх людей!

Видання „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“

можна купити у всіх

Філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“,

в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарні І Рехенберга.

Великий зарібок

приносить побічне занятє кождому господарови, купцеві предприїмцеві,
урядникови і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знаня. До того спеціальних машин також на
сплату ратами, достарчає

155 (—)

І. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Святої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проспекта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини
і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні оферти адре-
сувати на повисшу фірму.

Доминик Кобусевич

167 (6—12)

кравець мужеский

улица Семигородска ч. 2

(в домі др. Кормуса)

виконує найкрасшу гардеробу мужеску і для Всч. Ду-
ховенства, по можливо уміркованих цінах.

Склад англійських і берненьських штофів.

Домовий вікт

вигідне помешканє з обслугою

для пп. академіків або урядни-
ків, вільного стану, є при улиці
Войнаровича ч. 9 в Чернівцях. —
Ближе вивідати тамже, у Семе-
на Кирстюка.

166 (4—4)

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німець-
кій мові, що заступає інтереси украї-
нського народу перед культурним сві-
том, виходить раз на місяць в об'ємі
48 сторін з додатками і коштує на рік
лише 8. Кор. 6 обовязком кождого ін-
тер'єгентного Русина передплачувати сю
часопись. Адреса редакції і адміністра-
ції: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Г. ФАЙЛЕР

усувач нагніток

Чернівці, улица Руска ч. 8.

За редакцію відповідає: Віктор Стрич.

Передплата на „Буковину“
в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 корон, на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на
пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 франків.

**Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“**
на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 К, згл. 4.50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция
„Буковини“
в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.
Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний ра-
бат. — Реклямації неопечатані вільні від
порта. — Рукописи звертає редакция лише
за попереднім застереженням і залученем
належитости почтової.
В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся що дня від 9.—10. рано
і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Аврель Ончул ділить...

Отже маємо і на Буковині національну „рів-
ноправність“ на взір галицької. Наші Румуни зади-
вили ся мабуть на галицьких Поляків, бо почина-
ють поводити ся так, якби вони були поодинокими
панами і диктаторами в краю. Таке вражіння
робить новий проект поділу соймових мандатів,
внесений п. Ончулом в адміністраційній комісії
20. с. м. Здається, від часу злуки румунських пар-
тій, завернуло ся тому чоловікові до решти в голо-
ві і він, переконаний мабуть, що його кириця-агі-
тація проти руских послів вже видала овочі, ста-
рається хитро-мудро вичеркнути руский наріз
від законодавчого впливу в соймі. Приглядаючись
його новому проєктові, приходиться запитати, де
поділи ся поступові, ліберальні переконання того
пана і чим потрафить він оправдати свій проєкт:
чи не вже такою „висшостію“ румунської „куль-
тури“ і „нижшостію“ рускої?

Во слушна і справедлива ординація виборча
вимагає, щоб поділ мандатів оснувався на чи-
сельній силі народностей. Після того Русини,
яких на Буковині живе 297.798, повинні би одер-
жати коли вже не більше то бодай таке саме чи-
сло мандатів як Румуни, котрих є 229.018, отже
майже о 70.000 менше.

Тимчасом п. Ончул перевертає сї відносини
до гори ногами і ділить так:

З загального числа 55 мандатів припадає:

	Рум.	Рус.	Німц.	Жид.	Поляк.	Разом
на консисторію	2	1	—	—	—	3
„ велику власність	4	—	—	2	4	10
„ торговельно-про- мислову палату	—	—	—	2	—	2
„ міста	2	2	5	—	—	9
„ сільські громади	7	7	—	—	1	15
„ загал. курию міст	1	1	2	4	—	8
„ загал. курию сіл	3	3	—	—	—	6
„ вірилістам	1	—	1	—	—	2
	20	14	8	8	5	55

Чи не інтересний поділ? Русини, що мають
не маловажну чисельну перевагу над Румунами,
одержують з ласки п. Ончула о 6 мандатів менше
як Румуни! Тоді отже, як один мандат одержує

11.359 румунського населення, Русинам припадає
він аж на 21.210! Се мабуть тому, що румунський
мужик о 10.000 культурно „більше вартний“ як
руский... І най хто скаже, що п. Ончул не му-
дрий і не справедливий пан!

Пан Ончул прихильний однак не тільки для
руского народу, але й для демократичної ідеї. За-
для неї жертвує він великий посілости, отже боярам
і вірмено-польським дідичам „лиш 10 + 3 мандати
консисторії, значить четверту пайку всіх мандатів.
Але нема що дивувати ся: тільки таким чином
потрафив п. Ончул дати Румунам перевагу над
Русинами, а се така ціль, що задля неї варта пі-
слати чортам всі демократичні мрії...

Колиб то при тїм усім думав, що п. Ончул
по щирості „дає“ Русинам тих 14 мандатів. то
ошибав би ся дуже. Сюди вчислені два „рускі“
мандати з міст і 1 загальної курии міст разом. —
О, так що по правді лишається ся нам 11 мандатів.
За се жертвує нам п. Ончул 1 мандат з консисто-
рії — чи не призначений для о. Гайцкокого? — і ду-
має, що Русини поклоняться йому в ноги за його
великодушність.

Ба ні п. Ончул! В Галичині живемо не в та-
ких відносинах як на Буковині і все таки видер-
жуємо сак-так борбу з Поляками. Видержимо і
з вами. А коли ви рахуєте на те, що своєю кири-
цею розбили солідарність рускої інтелігенції, то
ошибаєте ся трохи. Як тї-ба буде постояти за на-
родним інтересом, то руска суспільність найде ся
всі при купі, не зважаючи на партійні чи станові
ріжниці. Ще й ми потрафимо злучити ся як ви
отсе не давно!

Із соймових комісій.

Ві второк відбуло ся засідання шкільної
комісії, на яким відчитано справоздане з пред-
ложення краєвого виділу в справі підвищення учи-
тельської платні. Посол Відман, що — як відомо —
предложив в тій самій справі нагале внесення з жа-
данем значного підвищення учительської платні,
поборював предложення краєвого виділу, як за-
скупе для учителів.

Референт краєвого виділу др Смал-Стоцький
боронив предложення і вказав на сумний стан кра-

євих фінансів, який безсловно не дозволяє на
більші видатки на повншу ціль, при чім
освідчив, що народні учителі на Буковині, що
тичуть ся мінімум поборів, займають перше місце
в Австрії, а що до максимум, стоять на третім
місці.

Делегат правительства, ревідент Седельмаєр
висказував подрбно, на основі цифрового зіста-
влення, що в разі прийняття внесення пос. Відмана,
рубрика бюджетова учительської платні перевищить
дотеперішну о 222.980 корон.

Пос. Відман поставив внесення, щоби перейти
до порядку денного над предложенем краєвого
виділу, що по довшій дискусії, в якій забирали
голос пос. др. Стоцький, др. Ончул, ухвалено, по
чім прийнято внесення пос. Відмана 4 голосами
проти 2.

Політичний перегляд.

Заворушення в Чехії.

Бурливі сцени в чеській соймі, які стинили ся
минулого четверга і стали причиною відложення
сойму на необмежений час, ілюструють дуже різко
напружене чесько-німецьких відносин. Розпочали ні-
мецькі послы, що внесли протест проти легальності
засідання і богато обструкційних інтерпеляцій.
Відтак посол Віст розпочав обструкційну бесіду
з приводу просьби посла Келера о відпустку. По-
встала словна перепалка, повна стилістичних цві-
ток. Посол Гресль кричав пр.: „Сербський наслід-
ник престолоа Кльофач тут! Треба піддати його
дезінфекції, може нас заразити. Якби його хто за-
різав, то його мясо призначено-б непригодно до їди“.
Між німецькими а чеськими послами вивадує ся
сварка. Забирає голос посол Свєглія в справі фор-
мальній, Німці йому перебивають, маршалок звиває
його до порядку за обидливі слова під адресу Німців,
а відтак забирає голос посол Бахман. В тій
хвилині посол Карта приступав до лавки посла
Вольфа і тикає йому під ніс кусник цукру. Вольф,
розлючений, витручує кулаком цукор з руки Карти
і хоче на него кинути ся, але кількох німецьких
послів здержує його Рівночасно гурма чеських по-
слів спішають до лавки посла Вольфа і в одній
хвилині склублила ся товпа людей, що счіпили ся
руками в бійці. Дехто пробував їх розірвати, але
се лиш бійку розогнило. Падали удари в бік, го-
лову і карк, лускають пощочини... Посли термосять
одні других за рамена, дуть сурдуги, розривають
ковнірці, видирають кусники сорочок Посол Маєр
(з Хебу) чоловік великого росту, перебігши по ла-

Франц Коковський.

І жазміни так пахли...

Ми стрінули ся цілком случайно...

Мене загнала була тоді доля до театру і ра-
зом з цілою театральною „диганерією“ зайхав
я в „славне“ подільське місто. Чоловік радів тим,
що вийшов скоро на „артиста“, а ще в додатку на
секретаря театру, а вольне, бездомне житє імпопу-
вало мені і я радів ним.

І тоді ми стрінули ся. Я й не знав, що вона
живе у тїм місті, серед буденних журб забув був
навіть цілком про ту, якій свого часу присягав
вічну любов... Хіба раз присягає ся... А впрочім
— і не моя вина була тут — вона сама покін-
чила була давно із сею дїтвацькою любовю і вийшла
заміж. Але се дрібниця, про яку й розписувати ся
не варта...

Отже ми стрінули ся цілком случайно...

У вільний від театрального занятя час я про-
ходжував ся по Липовій вулиці і заглядав у вічі
переходячим дівчатам. Мене дуже бавило се, як
яка дівчина румянілась та спускала долів голову.
Тоді я радів як дїтвак.

Попри мене перейшло кілька десятків всякого
рода панюток, почавши від добре вже „віднавіні-
лих“, аж до більших і менших „бакфішів“. Вілі,
чорні, високі, низькі, тонкі, грубі — доволі сього
товару.

Нараз —

Очи мої стрінули той чудовий погляд синіх,
розміряних очей, яким я колєсь так впивав ся,
а рука мимоволі піднесла ся до капелюха.

Вона спізнала мене зараз, ми зачали випиту-
вати одно другого про все. Звичайно, старі добрі
знакомі, що по довгих роках розлуки стрінуть ся
знова.

У тому всьому, що склалося між нами, вона
(так говорила) не була винна нічого... Мати, брат,
вуйко казали, вона мусіла, а впрочім їй годі було
так довго на мене ждати. Але протє все вона все
ще добре пам'ять про чудові вечори над величавим
ставом, або у гаю, або там, в її кімнатці...

Я, очевидно, не мав нічого проти того. Ані
проти того, що із нами сталося (баба з воза, коням
лекше — каже пословиця) ані проти її споминів,
ані навіть проти того, що вона вийшла заміж за
мого доброго приятеля. На світлі лучається ся не-
одно, а впрочім я до того часу вже давно пере-
любив ся був у двох нових дівчатах і забув вже
був навіть про них.

А тим часом вона оповідала далше, що її
добре тепер живеть ся, до мужа вже привикла,
має навіть дволітню донечку — Олю. Оттак гута-
рачи зайшли ми під її дїм. Вона попращалась
гарненько і відійшла, а я потяг до „акторського
касіна“ (звичайненький собі шиночок, де сходили
ся актори) заграти партію білярду.

Через кілька днів дістав я білетик із запро-
шенням на обід до „них“. Писала вона сама і про-
сила дуже прийти. Я пішов. Її муж — звичайний
собі урядничина — приймав мене щиро. Згадував
і давнину і нашу дружбу і наші гульки, а при

кождїй згадці — річ очевидна — не забувалося
про чарку. Розуміється не горілки, бо панство
Замори хотїли „поставити ся“ і при обіді появило
ся вино, тоненьке собі, але вино. За гостинною ми-
нуло кілька годин і добродїви Заморі треба було
йти до бюро. Попращав ся з нами, поцілував тор-
жественно жінку в чоло (я не завидував йому ні
дрібки), погладив дитину по головці і пішов.

Ми остали самі.

Певна річ, що мов положене не було дуже
приємне, тим більше, що дїтвак, який знайшов ся
між тим у мене на руках, тягав безцеремонно мене
за поетичну чуприну і дряпав по лиці. А вона,
якби на злість, похилила голову долів і думала.

Врешті вдало ся мені якось забавити дїтвака
та пустити його на землю. Я підійшов ближше і сїв
обіч неї. Легко, незаметно схилив голову на її
рамя і думав.

З городу нїс ся сильний запах жазміну, легкий
вітрець шумів поміж його листям. Якесь дивне
чутє огорнуло мене, щось дивне, мовби спогад ми-
нулих днів, вривало в моїй душі, думки почали
одна за другою налітати мозок, бити кровю до
голови.

Я не стямив ся і пригорнув її до себе.

Тихо наче скошена квітка похилилась до мене
і я впив ся гарячим поцілуєм в її розкішні, мали-
нові уста.

... Нараз вирвала ся з моїх обіймів...

— Ні, ні, ні! — шепотїла. — Пробіг ні!..

— Алеж, Гаю!..

— Ні!.. Змилюєш ся... Я жінка... Я... в мене
дитина... Я...

вах, хотів закрити собою німецьких товаришів. Нараз оден Чех ударив його в лице та оплював, а потім посол Сойка хопив його за волосся і став водити по сали. Всеж таки посол Мавр боронився і відповідав пощочинами. В ту гурму падають з заду каламарі. Чорнило заливає лица та обризкує ще й інших послів. Серед тих небувалих скандалів посол Доуша хапає великий стіл стенографів, підносить його, а потім кидає о землю такою силою, що ноги стола поломалися, як стебла соломки. Бійка триває далі. Німці кидають у воздух малі залізні рурки, як притику французких водопроводних рур для Праги. Маршалок бачучи, що не годен повернути порядок, виходить зі салі. Посли, котрі не брали участі в бійці, пробують заспокоїти роз'ярених товаришів, але майже без успіху. Посли мають порозривані ковнірці, подерту одіж і розхристане волосся. На долівці лежать потовчені очі, відорвані гузики, ковнірці, спілки. Маршалок вертається до салі і дзвонить енергично, аж вкінці лопить ся ручка від дзвінка. Тоді він заявляє, що засідання закрито. Поволи бійка слабне. Найбільше закукурічених послів товариші вивели майже сльоміть із салі. В кульбоарах послы зачинають на ново сварити ся, але остаточно розбурхані пристрасті втихомирюють ся і послы розходять ся до дому.

За демонстраціями у соймі пішли демонстрації на вулицях Праги, Жижкова, Карльбаду і інших міст.

А тимчасом з добре поінформованих пражських кругів доносять, що намістник гр. Куденгове має в руках повноваження на оголошене виїмкового стану в Празі, колиб демонстрації повторили ся. З Відня доносять, що цісар в дуже острих словах висказав ся про пражські погроми.

На провінції, в містах, де Німці мають більшість над Чехами, вони не залишили нагоди відплатити їм за погроми в Празі.

Ческа радикальна преса запевняє, що цілком демонстрацій в Празі було присилувати німецьких студентів, щоби залишили свій традиційний похід з відзнаками перед німецьким касном. Ся преса заявляє, що зовсім не побоюється ся виїмкового стану, а навпаки привітає його з вдовolenем, бо тоді і Німцям не буде вільно відбувати походів, котрі провокують ческу людність.

Справозданя наших послів.

Дня 18. с. м. о год. 4. пополудни, прибув до нас пос. А. Лукашевич, аби здати справозданя зі своєї посольської діяльності в парламенті. Вже від 1. години пополудни давано знак з мездірів, що прибуде рідкий гість, якого наряд нетерпеливо очікував. Збори були заповіджені на 2. годину пополудни, але через непогоду, прибув наш депутат о дві години пізніше, що однак не перешкодило повитати зібраному народови свого любого депутата.

По прийняттю пана депутата при триумфальній брамі хлібом і солем через начальника громади, Михайла Мудрен, вступив пан посол до обширної прикрашеної кімнати шкільної, де по отворенню зборів надучителем п. Недільським, обяснив народови в своїй 2-годинній бесіді задачу парламенту, его діяльність, становиско руского клубу, становиско відорванців — москвофільських послів і порушив много інших справ, які наряд з найбільшою увагою вислухав.

По нім забрав слово п. Недільський і в своїй ядерній промові, підніс заслуги руских послів

Я розсміяв ся. І як не сміятись, як я знав, що вона мене любить. На щож були ті комедії? А вона? — Вона дивилась на мене наляканими очима сполоханої серни і молила мене поглядом. Так як ще колись, тоді...

В куті покою заплакала дитина... Ми й забули про неї, а вона тимчасом, майструючи ножом, скалічила собі палець.

Галия підбігла до неї. Взяла її на руки та зачала приспокоювати. І лиш за кучерявої головки дівчинки кидала на мене час до часу допитливий зір.

Через хвилину я приспокоїв себе і зачав збиратись до відходу. Підійшла до мене з дитиною на руках і сказала до дитини.

— Олю, поцілуй вуйка.

Дитина нахилилась до мене і я поцілував її в уста, цілком подібні до маминих уст... Відтак цілувала вона діточі уста, відтак знов я...

А там, з огорода так пахли жазміни, а ми — впивали ся поцілуваннями, які нам переносили діточі уста.

*

Гей, чи ми стрінемо ся ще коли, як жазміни будуть цвісти? Мабуть що ні!...

Чернівці, 20. X. 1908.

около добра народу так в соймі, як і в думі державній взагалі, а з особна пана Лукашевича і поставив резолюції, які зібраний наряд з одушевленням одноголосно ухвалив.

1. Віче висказує своєму депутатови п. Антонови Лукашевичеві свою подяку і повне довіря і просить його і на даліше заступати справи руского народу в парламенті.
2. Віче жадає тайного, безпосереднього загально-го і рівного права голосовання до сойму.
3. Віче жадає від правительства поділу семіна-ря учительского на секцію руску і німецьку.
4. Віче жадає від правительства, аби оно перебрало школи народні на державний кошт.
5. Віче жадає від правительства, аби будову церков, будинок парохіальних і їх утримане перебрало правительство на кошт фонду релігійного.

По сїм промовляв еще тутешний пропінатор, який жалувал ся, що правительство задумує підвишити оплату за горівку і о. Ілія Гавриш, котрий підніс особливі симпатії пана посла до руского народу.

По уділеню обяснень народови на его ріжні запити і просьби через посла пана Лукашевича, закінчив пан Недільський збори по сьмій годині вечером.

Учасник зборів.

В неділю д. 11. жовтня с. р. відбулось в Черногузах віче під голім небом при участі запрошеного посла Пігуляка, сьвіткої інтелігенції, та до 1000 учасників селян так з Черногузів, як і з поближких сіл. На порядку деннім окрім звіту посольского отстояла ся справа основана української гімназії в Вижицях та справа замиканя шинків в неділі і свята.

Предсідателем віча був пан Николай Грабовський. Справу основана української гімназії в Вижицях реферувал надучитель О. Лучинський. Представивши числами, як дуже унесліджений є наш наряд що до числа своїх середних шкіл, та згадавши про заходи наших ворогів против основана сєї гімназії поставив слідуєчі дві резолюції однодушно вічем приваті:

1. Народне віче в Черногузах домагавсь від міністерства просвіти сповнення приреченя даного укр. парлам. клубови, а іменно сєйчасового отвореня гімназії в Вижицях з укр. викладовою мовою. (Отсю резолюцію вислано телеграфічно 2. с. м. до міністерства про світи).
2. В разі, колиб правительство ще сього року не отворило укр. гімназії в Вижицях і тим самим не сповнило одного з приречень, до якого зобовязалось, народне віче звиває укр. парлам. клуб, щоби у виду такого поступованя правительства, витягнув супротив нього відповідні консеквенції.

До сєї точки забрав слово ще посол Пігуляк і на підставі одержаних ним інформацій запевнив зібраних, що отворенє чисто укр. гімназії відбуде ся напевно ще протягом сего місяця.

Рівнож звернув ся до присутних нечисленно Жидів, щоби не виступали ворожо против наших визвольних змагань, а послы українські постарайуть ся, що ся наша нова гімназія не спаде тягарем на місто Вижицю.

По сїм реферувал справу замиканя шинків в неділі і свята учит. В. Галицький. Представивши шкоди, які навосять горівка людскому тілу і душі, вказував даліше числами, що завдяки горівці наряд дуже біднів. І так Буковина пропиває річно 15 000.000 корон. Самого чистого зиску має з горівки 152 пропінаторів близько 2.000.000 корон, коли тимчасом на удержанє майже 2.000 учителів видає край 3 міль. корон.

Коли сим числам близше приглянемо ся, то побачимо, що населенє Буковини 5 раз тільки пропиває, що дає на школи, а край оплачує непотрібно 152 пропінаторів не богато менше, як майже 2.000 учителів. От де шукаємі між иншим причини убожества народу. Даліше згадав бесідник про недавно виданє старостом розпорядженє, що до замиканя шинків, про ріжні заходи, щоби его анекти, та про проєктованє підвишенє податку від горівки і закінчив свою бесіду постановленем отсих трох резолюцій, котрі рівнож зістали одноголосно прийаті:

1. Зваживши, що всякі зарядженя, щоби спинити між населенєм піянство можуть причинити ся до культурного і материяльного піднесеня населеня, народне віче в Черногузах приймає з задоволенєм найновіше розпорядженє ц. к. староства в Вижицях, що до замиканя корчем в неділі і свята, та висказує за се теперішньому управительови староства Вп. докторови Бхови свою щирю подяку.
2. Народне віче рішучо протестує против будь частинному, будь цілковитому знесеню розпорядженя ц. к. староства в Вижицях, що до замиканя шинків в неділі і свята, патомість домагає ся не лиш удержаня в цілости сього розпорядженя на цілий край з тим, щоб оно було як найострійше виконуванє.
3. Народне віче звиває український парламентарний клуб голосувати за підвищенєм податку від горівки під тим услівем, що пра-

вительство перейме удержуванє народного шкільництва на кошт державний, а увільнить від податків так державних як і краєвих дві послідні дві класи домів і певну частину ґрунту потрібну до виживленя селянської родини з 5 душ.

По сїм забрав слово щоби здати посольський звіт посол Пігуляк. Пояснивши склад теперішньої ради державної, та обговоривши справи які парламент досп полагодив, вичислив здобутки як укр. парлам. і соймові послы будь самі будь з народними послами других народів осягнули.

По сїм звіті забрав слово пан Василь Кравчук, а подякувавши послу Пігулякови і всім другим укр. послам за їх діяльність так в соймі, як і в раді державній зганиз в острих словах поступованє кацапських послів в раді державній і поставив слідуєчі дві резолюції:

1. Віче висказує цілому укр. клубови так в Раді державній як і в соймі краєвим в загалі, а своїм послам Вп. Бр Пігулякови і Ник. Василькови восібно своє повне довіря. (Оклик: славно).
2. Віче висказує москвофільским послам до Ради державної по причині їх виступів против змагань народних послів з укр. клубу свою найбільшу погорду. (Оклик: ганьба кацапам!)

І сї обі резолюції зістали одноголосно прийаті.

При вільних внесенях домагав ся пан Василь Кравчук знесеня переносних такс (т. зв. поголовщини), знесеня рогачок, реґуляції Черемошу, соли для худоби та заведеня укр. урядової мови по всіх урядах.

У відповідь на се зобовязував ся посол Пігуляк всі ті жадає підперти; що укр. урядованя, то самі люди най пишуть до всіх урядів в нашій мові, а колиб уряди і даліше відповідали їм по німецьки, то треба робити рекурса і повідомляти о тім послів. Українську урядову мову в раді громадській повинна завести сама рада громадска. Посол завизвав про те присутного черногузского двірника, щоби в тій справі скликав раду і таку ухвалу перевів, що той приобіцяв.

По сїм ухвалено ще резолюцію з домаганєм загального, рівного, безпосереднього і тайного права голосовання до сойму, та до рад громадских і на сїм віче по 4 годинних нарадах закінчилось відспіванєм народних пісень „Ще не вмерла України“ і „Не пора“.

Ялиця

Основанє тов. „Шкільна Поміч“ в Черногузах.

„Просвіта підставою добробиту народів“.

Зрозуміли се вже всі культурні народи і тому то кожний з них старає ся поставити своє шкільництво на найвищий степен розвою, а сама суспільність при помочи громад, фундацій, стипендій, інститутів, заохоронк, бурс та ріжних добродійних товариств підпомагає бідну молодіж шкільну, щоби лиш улекшити їй користати з великого скарбу, яким є наука.

А кілько то талановитих дітей по наших селах з причини убожества родичів не може або зовсім користати з науки шкільної, або покидає її перед часом, марнуючи свій молодечий вік при випасі худоби?

От тому то, щоби бодай в найближшій будучности та найбільшій дітям дати можливість користати з науки шкільної, основано в нашім селі старанєм місцевих учителів нове товариство „Шкільна Поміч“, котрого ціллю опікуватись бідною тай загальною всею шкільною молодіжю села.

Перші загальні збори сего товариства відбули ся в неділю, дня 11 жовтня с. р. по полудни, по вічу в будинку шкільнім при участі численно зібраних громадян.

Збори отворив іменем основателів надучитель О. Лучинський. Він повитавши зібраних, виказав потребу такого товариства ось так: Читальню заложили ми для потреби нашої душі. Читальня се місце, де ми спільно маємо поради ся, себе взаїмно покріпити і поучити. В „Січ“ при виравах тіла, маємо витворити між собою народну карність, викресати в собі козацкого духа наших предків, а в разі пожеари нести поміч нашим ближнім. При помочи „Каси“ маємо збути ся лихварів так чужих, як і своїх та научити ся оцадності. „Спількову крамницю“ заложилисьмо, щоби усунувши посередників, діставши всі потрібні до життя товари, по дешевій ціні, та щоби приучувати і наш наряд до торгівлі, бо лиш тоді, коли попри все инше будемо мати і торгівлю в своїх руках, прийдемо до значія і сили. А тепер країна пора подумати нам і за наші діти, як би їм всім, а особливо тим найбільшійшим улекшити приступ до школи. Щоби з'організувати таку поміч не на оден раз, а на не обмежений час, та дати їй тривку основу, закладаємо сегодні товариство „Шкільна Поміч“. По сїм предложив на предсідателя зборів учит. з Рівні Н. Меленку. Обнявши провід, зазначив п. Н. Меленка, що рік річно жалують ся многи люди по селах, що не є в силі посылати свої діти до школи з причини свого убожества. І тому то основує ся нині отсе товариство, котре в разі свого гарного розвою може громаді вже в найближшій часі при-

нести велику користь, як ним громадяни щиро заохочують ся. Завідав проте присутніх, щоб як найчисленніше приступали до цього нового товариства.

Опісля уділив голосу учит. В. Галицькому до пояснення статута. Сей пояснивши коротко поодинокі параграфи статуту, задержав ся довше над самою ціллю товариства і дорогами якими товариство має стрімити до тої цілі. Товариство — говорив він — буде обділяти діти шкільні, в міру своїх фондів — одержуючи, приборами шкільними та книжками. З часом буде товариство бідніших школярів підпомагати грошми, щоб вони могли з сільської школи перейти до вищих. Коли товариству позволят фонди, заложити воно кухню, де бідніші діти діставати муть безплатно прим. снідане і обід. Рівнож буде товариство старатись, аби громада при будові нової школи збудувала і парню, а коли-б громада цього не зробила, то само товариство постаравсь о ню. Так оже роботи не мало. Та до здійснення всего того треба много грошей. Проте обовязком кожного виділу буде старатись придбати як найбільше грошей, бо лиш тоді, коли товариство стане сильне маєтково, зможе воно рірично не лиш виказувати як найкращу діяльність, але туюж, що раз більше розширяти. Вправді будуть впливати на потреби товариства що року вкладки членські, добровільні жертви, запомаги і т. п. та всі ті гроші, які вплинуть серед року, а коли-б який рік не допсав, то тоді з товариством було би круто, як з тим господарем, що живе лиш з дня на день, небаючи про завтра. Щоби до цього не допустити, а товариству забезпечити хоть повільний, а за те тривкий розвій, мусимо відразу оснувати при нїм т. зв. залізний фонд. Фонд сей не сміє бути порушений, а хіба лиш відтотки від него, а самий фонд має кождоразовий виділ старатись збільшити, бо се буде власне майно товариства. Для того поставив бесідник отсі внесення: 1. загальні збори ухвалюють заложити при товаристві „Шкільна Поміч“ залізний фонд з капіталом на початок 2000 К, з тим, що кождоразовий виділ має що року здавати звіт о величині і уміщенню сего фонду загальним зборам; 2. фонд сей як і всі інші гроші товариства мають бути зложені лиш на книжочку щадничу місцевої „Каси“; 3. на завязок сего фонду признають загальні збори всі доси зібрані гроші т. е. 180 К. Надучитель п. О. Лучинський поставив отсе додаткове внесення: 4. загальні збори ухвалюють назвати залізний фонд товариства фондом ювелейним цїсаря Франца Йосифа І.

По тім відчитано всіх членів звичайних і оснувателів, так тих, що пристали ще перед загальними зборами, як і тих, що вписались на самих зборах. Загалом пристало 28 членів, з того 15 членів оснувателів, що зложили одноразу вкладку 10 К.

Тепер ухвалили загальні збори вище подані внесення, що до оснвання, адміністрації та назви залізного фонду. Вкладку членську для членів оснувателів ухвалено одноразово найменше 10 К для членів звичайних річно 1 К. Вікція приступлено до вибору виділу і вибрано: надуч. О. Лучинського головою, госп. Василя Тироняка заступником учит. Володимира Галицького писарем, учит. Танасія Дольницького касиром, учит. Наталку Данчул бібліотекаркою, госп. Івана Нестурюка контролером, а госп. Дмитра Костинчука господарем. Заступниками виділових вибрані господарі: Іван Кордак, Костян Пронюк і Онуфрій Стратийчук.

Тому, що вже ніхто більше голосу не забрав, закінчив председатель збори гарною промовою, вказавши ще раз громадян, аби — памятаючи на свої діти, горнулись громадою до сего товариства, щоб мали чисту совість так перед своїми дітьми, як і перед будучими поколіннями, що зробили все, що до них належало, аби улекшити бідній дїтворі черпати науку з так багатого жерела знання, яким є школа.

На тім по відспіванню народних кісень закінчилися збори а громадяни пізнім вечером розійшлись домі.

Першими членами оснвателями тов. „Шкільна Поміч“ в Чернугузах є отсі члени, котрі й зложили вкладки: 3 учителів: О. Лучинський 10 К, учит. Наталка Данчул 10 К, учит. Т. Дольницький 10 К, учит. В. Галицький ремуверацию за діловодство в місц. касі 40 К, вдова по учит. Аделі Галицька 10 К. З господарів: Василь Тироняк 10 К, Іван Кордак 10 К, Іван Маковійчук 10 К, Павло Іванюк 10 К, Василь Іванюк 10 К, Іля Чорногуз 10 К, Маковий Дрончук 10 К, Андрій Москалюк 10 К, Іван Овадюк 10 К, Юрій Гаврилюк 10 К.

НОВИНКИ.

Чернівці, 22. жовтня 1908.

Скандал на Угорщині. Як доносять з Будапешту, тамашна поліція впала на слід задуманого перекупства з боку віцепрезидента адміністраційного трибуналу Ляшкоція, котрий управив корупцію, а спеціально займав ся вироблюванням копії для антикарів. За одно таке посередництво дістав 60.000 корон. Деякі часописи виявляють знов здогад, що поліція навмисне підставила когось,

щоб Ляшкоція адемаскувати. Той щез очевидно з Будапешту.

Перший виклад д-ра Стефана Рудницького, доцента географії з українського викладавочого мовою, зібрав вчера пополудни значну кількість слухачів в малій салі фізичного інститута львівського університету при улиці Дрогоша. Нового доцента привитав іменем українського студентства академ. Володимир Герплович, висказуючи радість ізза тих користей, котрі українські виклади географії принесуть нашій науці й нашій національній справі. Відповідаючи на сей привіт, др. Рудницький висказав надію, що спільно зі студентами зможе працювати на ливі географії, якої вага для світогляду і культури велика, та яка — на жаль — доси в нас майже не тикана. Після того др. Рудницький проголосив свій перший виклад, в котрім представив становище географічної науки в загальній системі наук і зосібна серед природних наук, та розпочав оголошення на сей пізнік свій спеціальний курс „фізичної географії“. Як відповідь д-ра Рудницького на привіт, так і його виклад винагородили присутні оплесками. До сих оплесків прилучаємось і ми, бажаючи молодому ученому як найкращих успіхів на полі університетської і педагогічної діяльності.

Оповідки, іменованя і т. п.

Екзекутивний комітет українського учительства на Буковині скликає нараду укр. учителів (люк) на повіт в шкільській в Вашківцях н. Ч. дня 27. жовтня с. р. о год. пів до 11. перед полуднем в хлопській школі, а на черновецький повіт в Чернівцях дня 1. листопада с. р. о год. 1 по полудни в готелі „Централь“. — Визвав ся всіх Вп. Товаришів і Товаришок безуслівно прибутти, бо справи дуже важні!

На фонд ім. О. Січинської зложили в Кіцмани коромами отсі Вп. п. Іванець 1, Е. Окуневська 2, Бурачинський 1, Ярчевський 1, Евстафівич 1, Гоповський 1, Томоруг 1, Семака 4, Стрийський 2, О. Попович 1, Важан 1, Влад 1, Равлюк 1, др. Вовідка 2. — *І. Стрийський.*

Сходина товариства учителів вищих шкіл „Сковорода“ відбудуть ся в суботу дня 24. с. м. о годині 8. вечером в готелю „Централь“. На щоденний порядок: Взаємний нашого товариства з „Учительською Громадою“ у Львові і вільні внески. — За виділ: проф. А. Клим, голова.

3 академ. товариства „Союз“. В суботу, дня 24. с. м., відбуде ся в помешканю товариства, ул. Кароліни ч. 6 відчит п. Галіпа, про „Проблеми суспільного життя“. Початок пів до 8. год. вечером Гостям раді. — За научний кружок: *Орелський.*

На пробу „Бояна“, яка відбуде ся в неділю дня 25. с. м. в кімнатах „Рускої Весіди“ в Вашківцях. — маю честь і запросити всіх Вп. співаків. — *Михайло Ронгуш,* голова.

Народне віче відбуде ся дня 27. жовтня 1908 в Устю Путилові о годині 1. пополудни в шкільнім будинку, а в разі гарної погоди на майдані Николая Кермага коло церкви. Дневний порядок: 1. Теперішнє положення Гуцулів і спосіб якби його поправити. 2. Коршми в горах і їх нагнє. 3. Ліхварство в горах. 4. Народні школи і їх приятелі. 5. Руска мова по урядах. 6. Вільні внесення. Комітет: Шлемко Петро, Чивюк Стефан Андрій і Андрій Гостюк.

До відомости Вп. учительства. Робимо Вп. товаришів (ок) уважними, що вже сими днями вийде „Календарик для дітей на 1909 рік“ накладом черновецької заміської філії товариства „Українська школа“. Календарик буде дуже цікавий і ілюстрований, сьвята будуть червоно видруковані та коштувати ме всего 10 сотиків. Надіємо ся, що Вп. учителі (люк) не будуть купувати інших календариків для дітей, але замовлять наш, бо увесь дохід йде на наше товариство, а не приватним підприємцем. Ми даємо кождей десятиї календарик даром і почту оплачуємо самі. Отже просимо замовляти як найскорше в т. Лєся Киселиці в Мамаївцях. — За черновецьку заміську філію товариства „Українська школа“: *Ом. Іванюк,* голова, *Евз. Прокопович,* писар.

Звертаємо увагу наших читачів на анонс рускої фірми п. Стрєцкого поміщений на останній сторони.

Посмертні вісти.

† **Олександр Чех,** учитель в Веренчанці, по тяжкій і довгій недугі, упокоїв ся дня 21. жовтня с. р. в 31. році жити В. е. п.!

Із штуки і літератури.

Буковинський Народний Театр відіграє в неділю, дня 25. н. ст. жовтня с. р. в салі „Польського Дому“ при ул. Панський ч. 40, Бораковского народний образ із українського життя в 4-ох діях: „Не судилось“. Річ оснвана на тлі дійсного випадку, дїє ся в часі послїдньої турецько-московської війни. — Цїна місць враз з податком від карт: Льожа 8 К 80 сот, фотель в перших трох рядах 2 К 20 сот, в других трох рядах 1 К 76 сот, крісло 1 К 10 сот., партер 66 сот. — Початок точно пів до 8., конаць о 10. годині. Карт скорше можна

дістати в канцелярії друкарні „Рускої Ради“ ул. Петровича ч. 2, а в день представлення від години 6. при касі.

Репертуар „Львівського руского народного театру в Станиславові“ Сіля „Тов. ім. Монюшка“.

В суботу, дня 24. жовтня с. р. „Барон циганів“, оперетка в 3-ох діях Стравса.

В неділю, дня 25. жовтня с. р. „Серед Вурі“, історичні картини зі сьпівами в 5-ох діях Бориса Грінченка.

Початок представлення о пів до 8. вечером.

До Вп. учительства! Робимо Вп. товаришів уважними, що за кілька днів вийдуть слїдуючі календарі: „Іскра“ календар для укр. учителів і календарик для школярів (календаріум червоном друком, 32 сторони друку). Всі, що беруть в розпродаж дістають 20 проц. опусту. Окрім того йдуть 10 проц. чистого зиску на учительську санаторію в Лопушні. Замовляти у К. Кракалії в Черепківцях. — *М. Тогушак, К. Кракалія.*

Альманах „Січ“. Тими днями виходить з друку „Січ“, Альманах в 40-літню річницю заснвання віденьського академічного товариства „Січ“ (1868—1908), як поважна книжка в 35 аркушах великої вісімки. В „Альманаху“ взяло участь злиж 50 бувших і теперішніх Січовиків, які умістили около 100 причинків белетристичного і научного змісту. Поезія заступлена незвичайно багато поезіями І. Франка, В. Лепкого, В. Пачовського, М. Вороного, С. Ярчевського, О. Гриця, Л. Лопатинського і С. Твердохліба, нашу новелістику репрезентують др. Яр. Окуневський, Гр. Цеглинський, Я. Гордицький, В. Темницький, С. Ярчевський, О. Турянський і О. Назарук. Найкраще представляють ся научний відділ, в яким бачимо статі з усіх обсягів знання історичні теми порушують розвідки проф. М. Грушевського (Початки „Січ“) і д-ра Ф. Марисюка (Питанє Унії Русинів з Римом), діяльностей присвячена розвідка д-ра І. Зілинського (Дещо із фонетики укр. творів), історії літератури дотикають праці д-ра І. Франка, (Пять листів О. Терлецького), д-ра Студинського (Два листи М. Погодина, д-ра М. Пачовського (К. Скоморовський) і Яр. Гордицького, етнографія заступлена статями д-ра З. Кузеля (Наші сільські оповідчі) і д-ра І. Брашайка (Деськілі слів за угорсько-руське простонародне житє і поезію), з обсягу фільмофії уміщено статі д-ра І. Раковського, д-ра І. Копача та д-ра В. Кобринського. В природничім відділі стрічаємо між иншими праці проф. д-ра О. Волощака, д-ра Горбачевського, д-ра А. Бориса і Ф. Зарицького, історії духовної культури посвячена довша розвідка М. Чайківського. Проф. др. М. Зобков і др. С. Дністрянський дають правничі праці, К. Паньковський, о. Е. Роздольський, І. Попович і Т. Лебішак порушують економічні і біжучі справи. Цілий ряд статей присвячено спомини про „Січ“ і про деяких Січовиків, най лиш згадаю спомини Н. Вахнянина, д-ра В. Кобринського, Г. Цеглинського, д-ра Я. Окуневського, д-ра В. Яновича, ген. Павлюка д-ра С. Віліньського, д-ра О. Волощака, Л. Теховича, д-ра С. Дрималива, д-ра В. Шмигельського. Побіч того уміщено в Альманаху досить обширні біографії д-ра І. Пулюя, д-ра Е. Озаркевича, д-ра І. Копача, д-ра С. Дністрянського, д-ра М. Зобкова, д-ра І. Горбачевського, К. Паньковського, д-ра Я. Окуневського, О. Терлецького, І. Франка, М. Грушевського, К. Студинського, М. Драгоманова, В. Шмигельського, Ев. Кобринського, Н. Вахнянина, Я. Окуневського, М. Зобкова і п. Дуже інтересні статі про житє в українських студентських організаціях, де поміщено статі про товариства у Львові, Відні, Чернівцях, Кракові, Празі, Градці, Ієсбруці, Одесі, Москві, Дорпаті та Карлсбергу яких авторами є: О. Назарук, Олена Охримовичівна, В. Цмаїло-Кульчицький, В. Темницький, Я. Ганкевич, В. Вахнянин, В. Сімович, О. Врільський, Г. Герасимович, Е. Гайдукевич, М. Чайківський, др. Е. Козакевич і М. Лаврів, І. Перепелица, О. Н. Будка, др. З. Кузеля, др. М. Кордуба, Л. Шепарович і др. В додатку надруковано прегарну нову композицію д-ра С. Людкевича. Як бачимо, зміст „Альманаха“ дуже поважний і ріжнородний, а ціна надзвичайно приступна, бо лишє 8 К. за брошурований примірник, 9 К. за книжку в звичайній, а 10 К. в дуже гарній оправі (з витисками). — Замовляти можна у д-ра Зенона Кузеля, Wien 1. Universitätsbibliothek, і в книгарні тов. ім. Шевченка у Львові, а також через усі уявні книгарні на провінції. — (Від ред По виході книжки помістимо в „Буковині“ обширний рецензію про неї).

РУСКА КАСА ○ РУСКА КАСА

тов. зареєстроване з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вкладки щадничі і опростовує їх на 5%. — Най вносить 40 К і платимо 6%, вносить 2 К. — Родимі! Хай клич „свій до свого“ відібе ся голосним відгомном по цілій Буковині і най кождей, що почуває себе щирим патріотом-Українцем складає свої ощадности в „Рускій Касі“.

Приєднуйте нам нових членів!
Дирекція.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після обсягу місяця не після малого тижня.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова. Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Звичайні загальні збори каси пож. і шадн. для громади Добринівці, відбудуть ся дня 1. падолиста с. р. з отрим порядком нарад: 1. Вибір начальника і одного члена старшини. 2. Обрахунок каси. 3. Вільні внесення. — *Старшина.*

Ukrainische Rundschau

Одинока українська часопись на німецькій мові, що настуває інтереси українського народу перед культурним світом, виходить раз на місяць в обсямі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. Є обов'язком кожного інтелігентного Русина передплачувати сю часопись. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Г. ФАЙЛЕР

усувач нагніток

Чернівці, улица Руска ч. 8.

Доминик Кобусевич

167 (7—12)

кравець мужеский

улиця Семигородська ч. 2

(в домі др. Кормуса)

виконує найкращу гардеробу мужеску і для Всч. Духовенства, по можливо уміркованих цінах.

Склад англійських і берненьських штофів.

Великий зарібок

приносить побічне заняття кожному господарю, купцеві підприємцеві, урядникові і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знання. До того спеціальних машин також на сплату ратами, достарчає

155 (—)

І. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Св'ятої Тройці ч. 20.

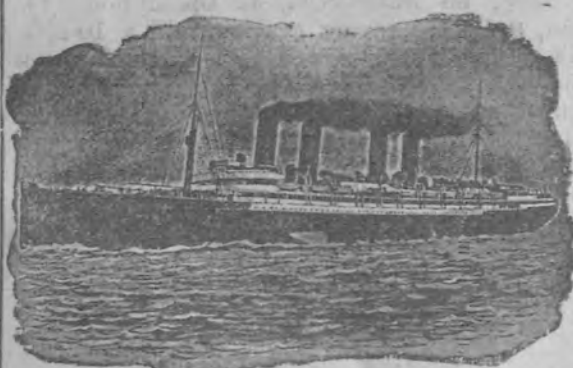
склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проекта коштів і ціни дари. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні оферти адресувати на повисшу фірму.

Видання „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“ можна купити у всіх

філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“, в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарні І. Рехенберга.

Купуйте лиш у своїх людей!

Новоотворене

Високою ц. к. кравецкою управою концесіоноване

Міжнародне Бюро Подорожи „СВІТ“

Середній і С-ка

в Чернівцях (Буковина), улица Кохановського число 1.

165 (—)

видає карти корабельні до

Канади, Сполучених Держав (Америки), Аргентини, Бразилії, Азії, Африки і т. д. і т. д.

Карти на желізниці європейські, канадські та американські. Карти на спальні вози. — Карти прогулькові та окружні.

Купуйте лиш у своїх людей!

Держіть ся клича Свій до Свого!

Найперше і найбільше буковинське естаблісєма в тій галузі.

Хемічна пральня і фарбарня
ДАМСКОЇ І МУЖЕСКОЇ ГАРДЕРОВИ,
уніформів і різнородних матерій, як: футер, матерій на меблі, гардинок, занавісок, портієр, рукавичок Glacé і корунок.

Спеціальність: Хемічна пральня і фарбарня шовків найліпшої сорти. Взірцева фарбарня і знаменита пральня фіранок ріжного рода.

САЙФЕРТ І ТУЧАПСКИЙ, Чернівці

Централка:

ул. Руска ч. 15.

Мірні ціни.

Замовлення з провінції сейчас.

Філія:

ул. Кручена ч. 1 а теперішня ул. Дра Райса.

Виконане без закиду.

Ціни дари і оплатно.

169 (—)

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

одинокої в своїм роді рускої робітні, етою на ласкаві услуги і пишує 151 (—)

Перша Буковинська спеціальна артистична робітня церковних апараментів в Чернівцях **Ф. ЯРМОЛОВИЧ**

при улиці Резиденції число 9, має честь повідомити Веч Духовенство і Вн. П. Т. Публіку, що виготовляє всілякі в той фаш входячі роботи як: монстранції, ліхтарі, хрести, надільниці, свічки, образи, хоругви і проче церковне, по уміркованій ціні і на речинець. **Замовлення з провінції точно, дешево і на час.**

Вільні замовлення надігні рати

Кільканайпять літня практика в моїм заводі, упевняє мене що під кожним зглядом зможу хочби найвибагливішому густови Вн. Публіки, вповні вдоволити. Отвирючи мою робітню, не жалував я ні трудів ні коштів, а урядив єї так, аби стала побіч першорядних робітень та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Вн. П. Т. Публіки з просьбою о ласкаве попєрте тої

в глибоким поважанєм **Ф. Ярмолевич.**

Першорядний фабрикат! **Каси огнетревалі і безпечні від вломань**

фірми

155 (—)

Бехера і Гільдесгайма

порукає

Самостійне заступство взірців фабричного складу.

І. Шимонівч, Чернівці, улица Св'ятої Тройці число 20.

Друкарня „Рускої Ради“

має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ
(Взаїмна Вигода“)

Всі книги до веденя товариства, коштують враз з стемплями 50 кор. з пересилкою 51 кор.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 корон, на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 франків.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.) а на пів року 9 К, згл. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотяків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція

„Буковини“
в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частіших замовленнях відповідний рабат. — Рекламний неопечатаний вільний від порта. — Рукописи звертає редакция лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозуміти ся що дня від 9.—10. рано і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Рускі промови в делегаціях.

В сегорічних делегаціях заступлені Русини двома делегатами: п. Цеглинським від руского клубу і п. Васильком, яко репрезентантом Буковини. Оба делегати беруть справді живу участь в нарадах, при чім п. Цеглинський предкладає жалоби і домагання руского народу, які належать перед форум спільних делегацій, а пос. Василько з'ясовує становище руского народу супроти подій війсьнної і заграничної політики. До голосу наших представителів прислухують ся з увагою міродатні чинники — так пр. посол Цеглинський говорив в присутності цілої делегаційної комісії, спільних міністрів і численних генералів-референтів з міністерства війни, а порушена п. Васильком справа амністії політичних проступників в Боснії найшла прихильний відгук у міністра спільних фінансів, який приобіцяв преджити її у відповіднім місці. Годі також не висказати признання і подяки п. Василькові, що в спосіб, який відповідає демократичним традиціям і свободолюбним змаганням нашого народу, заопікував ся справою боснійських народних мас, жадаючи для них економічної і горожанської свободи.

Низше подаємо телеграфічний звіт з промов обох делегатів.

Посол Цеглинський.

В військовій комісії австрійської делегації виголосив 21. жовтня делегат руского клубу, посол Г. Цеглинський, довшу бесіду, в котрій в яскравій формі представив тагарі і жертви, котрі кладе руский нарід на жертвеннику мілітарної сили австро-угорської монархії, та насильства і кривди, котрі в відплаті за них терплять від військової адміністрації в усім напрямі.

Бесіду оспорював песемістичний погляд міністра війни, представлений в торічних і сегорічних делегаціях, неначе армія „винула“ задля недостаточних жерел до її розвою, бо вона поглинає львину частину доходів державних, має що року на всі свої бажання повільні делегації та такі всесторонні допливи житєвих соків, що радше внає люд, яловіє землі і висихають жерела, звідки плинуть житєві соки на утримане армії.

При всіх величезних жертвах, які поносить руский нарід для австро-угорської армії, не має адміністрація військова ніякої уваги і ніяких зглядів для житєвих потреб руского народу, чого болючі докази: демоляційні реверси (в кріпостних районах), нелюдяне трактування жовнірів, велике число самоубійств, понижене нашого духовенства

в армії, маловажає рускої мови, самоволя при кватеруванню війська, великі шкоди заподіяні при вправах і маневрах, особливо при стрільних вправах артилерії, заподіяні шкоди саджинцями на кріпостних дорогах (масками), самовільно веденою каналізацією — обговорював бесіду обширно і слова свої ілюстрував численними фактичними примірами.

Вкінці бесіду застеріг ся проти надуживання військової сили при виборах, народних зборах, страйках і демонстраціях, де лиха адміністрація цивільна формально надуживає військової сили для насильств і тероризованія населення. Усі справи ілюстрував бесіду численними примірами з галицької мартарології.

Посол Василько.

В тій самій комісії промовив 23. с. м. пос. Василько. Бесіду жадав упорядковані аграрного питання в анектованих краях: „Кметі“ мусять стати в Австрії вільними мужиками, бо Сербія й Хорватія не мають аві великої посілости, ані шляхти. З огляду на досвід, який зробили в Австрії Русини, котрі також не мають своєї шляхти, мусить бесіду заперестувати проти того, щоб при заведенню конституції боснійско-турецької шляхта була упривілейована. Сербія й Хорватія можуть лиш тоді стати добрими Австрійцями, коли якнайширше маси обох народів посядуть вповні свої державно-громадянські права. Треба доконче, щоб новий лад почато високим актом монарха, амністією для політичних злочинців.

У відповідь п. Крамаржови зауважив бесіду, що такий найбільш культурний нарід славянський як Чехи повинен би успокоювати й остерігати Сербів. Годі прецінь, щоб австрійські Славяни, руководячись якоюсь сентиментальністю, обороняли такі події як морд короля і через те ставили в супереч з поглядом цілого культурного світа.

Бесіду прилучив ся вреніти до протесту проти угорських претензій до Боснії й Герцеговини.

Коропець перед судом.

В середу скінчив ся в Станиславові процес проти 32 обжалованих в справі коропецьких подій в часі соймових виборів, серед яких упав жертвою жандармської зайлості Марко Каганець.

Завдяки тій розправі стверджено урядово, зізнаннями заприсяжених свідків те, що пок. М. Каганець впав виключно жертвою тої системи, яка з властивості безпеченства в Галичині робить полі-

тичний чинник, сторожів політичних інтересів пануючої в краю класи.

Колі не та система, не було би убійства свідомої та статочної людини, не було би розправ, бо в інших політичних обставинах дідич-консерватист не сьмів би навіть сягати своєю панською рукою по хлопський мандат, а його прихвостні, п'ять разів слабші від прихильників хлопської кандидатури, не то що не посьміли би навіть грозити револьвером, як було в Коропці, але сиділи би тихононько, побачивши, що вони не в силі перевести свого кандидата.

Але се діялось в Галичині, де сила йде понад правом, де мусить бути те, що пан і його кліка захоче. Се діялось в Галичині, де не уважається на людське житє, щоб лиш догодити шляхотським забаганкам. І сталося дійсно те, чого панська кліка хотіла. Граф Вадені став послом, найдійальнішим та найкрасішим провідником коропецького селянства гніє у землі, а 32 свідомих селян засіло на лаві обжалованих, щоб відповідати за бунт, публічне насильство, опір властем і т. п.

А тимчасом розправа показала зовсім що иньшого. Серед тої розправи показало ся, що люди не могли навіть втіти домів, бо жандарми визнаючи їх до „gozefscia sie“ заступили їм рівночасно одинокую дорогу домів. Серед розправи показало ся, що збіговище перед громадською канцелярією не повстало наслідком природного розбурхання умів товни, а було викликане штучно, показало ся, що ніхто не хватив за жандармські багнети, а Каганець упав жертвою завзяти жандармів. Інші люди стояли ближше до жандармів, а однаке їх жандармський багнет обминув, попадаючи в нього. Жінка і сестра обняли його з обох боків, закриваючи його своїм тілом, а однаке жандармський багнет випускав такі спеціально його.

У тому лежить суть цілої справи, бо тут показалося ясно, що смерть Каганця була не о прав дана нічим, що він явився невинно жертвою галицької системи правління. Сего не закрив ані те, що станиславський суд засудив 14 з обжалованих за дрібні провини, не закрив навіть те, що трибунал рішив переслухати під присогою убійників Каганця яко свідків.

В інших обставинах як раз ті заприсяжені „свідки“ відповідали би за злочин. Але в Галичині, де так легкодушно шафують ся людським житєм (Ладське, Горуцько, Коропець, Черняхів) не дбаєть ся про смерть „jakiegoś tam chłopca“, тим більше, як вона була конечно потрібна до виборів графа у послі.

Аполінарій Новак.

ВИГНАНЦІ.*)

Канадійське оповідане.

Тоді коли треба найдовше ждати на трамвай, ато по шестій годині вечером в часі робітничого збіговиска по рогах улиць, стояло і їх двоє під муром кам'яниць, держучи в руках картки до пересідання на трамвай другої улиці; але тоді коли вони ждали, якось здавало ся так, начеб улиці знемочили диваючи таку масу робітництва і немов віддихали тоді, коли вже зрідка посували ся по чорні постаті.

Довго не приходив трамвай, а вони мусіли ждати пів години на нього.

Звичайно тою улицею, а радше чорною дірою, все, що пів години переїздив зіркатий домик. Тяж улици простираєть ся північною частю міста званою загальною північною частю, але званою також як: брудна, галишенська**), робітничка, а вкінці і єрусалимська часть.

Наші два робітники Українці, котрі ждали і котрі вирізняли ся від інших робітників своєю обляпанною вапном одією, всідали на трамвай.

Вони мешкали на кінці тоїж улиці враз з шістьма робітниками крайнами в брудній і запо-

втрений блошицям запахом шандині Нечистоту куховарства та запах пива, котре вони випивали по боцві, або й більше що суботи, заносив вітер инколи аж на улицю.

Властителем шандинки, коло котрої свіла численна кумпанія боцвочок, був кремезний і бадьорий „бадіка“, гордий зі своєї сили та пия пива. Ніхто тільки не потрафить винити пива між його компанією, кільки він випе. В згаданій кумпанії були жонаті й мали жінки, одні в Галичині, другі в Буковині, — лише оден з них Гора не мав жінки.

Мої два згадані робітники, про котрих зачав мову, впали нечаяно між їх, тоді, коли з еміграційного дому вигнано всіх тих, котрі там довше замешкали, ждучи роботи, і тих, що не були емігрантами, та поприїздили в місто, або поприїздили, як мали за що, на роботу.

Вигнано їх так, що коли вони майже всі ввійшли в місто шукати роботи, тоді їх тайстри і торби повикладувано через вікно на затилю і позамикано двері.

А вони громадками по кількох приходили, дивували ся, кияли і вишукували між купою торбів свої, забирали міська попід парканом і так ночували.

Що дня вигнанців меншало, а наших двоє одного погідного дня, коли вони втерали нишком слози, „бадіка“ з милосердя властиво Гора, оден з його кумпанії попросив „бадіку“, отягаючи потяг за собою до своєї шанди думаючи:

— Яка з них користь буде, коли в них ні роботи, ні грошей?

І з того дня вони жили з „бадікою“. Ще й роботу на тиждень дістали — возити мулярам цеглу. Возили вони тиждень цеглу, а другого тижня взяв їх бос до гашення вавна і тому вони були такі затраскані того вечера. До того й умучені такі, що ледво вилзли на високі сходи.

У середині трамваю людей було мало і місця для сидження було доволі, але вони не сьміли сидіти на червону аксамитову тапету. Кондуктор з другого кінця побачивши їх заблизнув своїми ненависними, шовістичними очима. Збираючи в скриньку тикети, дійшов до „галишенів“ відобраз і оглядав transfer tickets. Помахав головою і сказав:

— За старі. Давайте інші тикети, або виходіть з вагону.

Вони не розуміли англійської мови, видивили ся то на кондуктора, то оден на другого:

— Що він каже? — Махали головами та стискали плечима.

Тоді кондуктор, щоб вони зрозуміли, показав на картки і помахав головою, що означало:

— Недобрі! — і наставляв скарбону під ніс:

— А коли не даєте, — показав руками і махнув рукою в сторону дверей, а коли вони таки не розуміли і не вступали ся з вагоном, кондуктор потяг за сигналовий шнурок. Трамвай став, а він випхав робітників на двір майже силою, і закрив звичайним американським: „Годем“ — додаючи: „Дукуборе!“ Затріснув за собою двері з усмішкою на устах, кінчив дальше колектувати тикети.

Коли вже кінчив збирати, сказав крайньому іронічним голосом, що придушував його людське чуте:

*) Автор — галицький емігрант-робітник в Канаді.

**) Себ то галицька („галиціанська“).

Події на Балкані.

Положення в Сербії не тільки не поправилося, але стає ще раз гіршим. Напасти на австро-угорських купців в Білгороді прибрали ціху насильних нападів, а з напасниками злучилися останніми днями також поселені там Італійці. Торговля в австро-угорських складах зовсім застопорилася, а многи купці позачинали свої склади, бо боять ся нападів і знищення. Австрійсько-угорським горожанам вимовляють помешкання, а наслідком палких і визиваючих промов наслідника престолоа звернулися напасники проти всяких привізних і чужинців. Австро-угорська колонія опинилася у нелюбим скрутнім положенню. З многих склепів поздіймано німецькі вивіски, але мимо того днівники явно визнають до грабованя австро-угорських склепів. Правительством намагася здержати ці напасти, але в зовсім безсилі, а жандармів і поліціянтів, котрі виступають в обороні ладу і порядку, висмивають і проганяють. Недільні уличні галабурди приневолили австро-угорського представника звернути ся до сербського міністерства загр. справ з домаганем винагороди за нанесені шкоди австро-угорським горожанам. В сій хвилі не можна ще обчислити розмірів заподіяної шкоди, але як ми вже звичали, сербське правительство заявило готовість ці шкоди винагородити.

Воєнні приготування в Сербії тривають далі, щоб заведбану і здеморалізовану армію поставити як так на воєнній стопі і до того часу здержати ся там з явним виступом. Сербське правительство покладає надію на висланих за границю мін. Мильовановича і б. мін. Пасича, що їм вдасть ся наклонити європейські держави до ревізії злуки Боснії й Герцеговини. Мін. Мильованович в розмові з редактором „N. fr. Presse“ в переїзді через Відень висловив надію, що європейські держави зрозуміють національне пригноблене Сербії, в яке она попала наслідком злуки Боснії. Вказуючи на те, що європейські держави вивалили Сербію до розваги і розуму, відкинувши ся він знов до них, щоб они все зробили, що від них зависиме і не доводили Сербію тим способом до розпуки.

Положення Сербії тим труднішим, що між королем, а королевичом нема згоди, а навіть, як доносять, дійшло до того, що королевич хотів кинути ся на батька, лише гвардійські офіцери здержали його. Таким поступком сина король зовсім пригноблений тим більше, що велика частина народу стоїть за сином. Королевич явив ся після сєї пригоди в офіцерській касині, прийнятий одушевленими офіцерами і зазив, що Сербія повинна визволити поневолених за Дріною братів чи то з королем, чи против короля. В сьвітській касині говорив королевич явно проти батька і сказав: „Ніяким способом король Петро не повинен ставати перешкодою проти свободи сербського народу“.

Білгородські жінки звернули ся з відозвою до жінчин в Англії. Франції і Росії, щоб они вступили ся за долею сербського народу. Збори національного сторонництва одобрив становиче скаштинні в боснійсько-герцеговинській справі.

Німецьке днівникарство, особливо західне пр. „Köln. Ztg.“, відноситься до доволі двозначно в східній справі до Австро-Угорщини. „Reichspost“, котра має певні зносини з наслідником престолоа архієпископа Францом Фердинандом, вказує на се з певним докором, що від часу переселення Сходу частина західно-німецького днівникарства менше, або більше отверто підбурює загальну опінію проти Австро-Угорщини і докоряє тим, начеб Австро-Угорщина вивела в поле Німеччину. Наслідком полі-

тики бар. Еренталія віднесла Німеччина великі втрати матеріяльні і моральні, а лише Австрія має користи з тридержавного Союзу. Сими головами німецького днівникарства користують ся англійські днівники, щоб ще більше роздмухати непорозуміння між Австрією і Німеччиною і довести до повного відокремлення Австрії. В одній статті (Ein Mann hinter der Scene) виступав різко проти архієпископа Франца Фердинанда і підсував винуватоту спокою в Європі, змагане до зміни прагматичної і до введення реакційної системи, п'януючи его ворогом конституції і демократії. Розходять ся очевидно о дискредитоване будучини Австрії. „Reichspost“ звертає ся отже до німецького правительства, щоб кн. Вільов не дозволяв півурядовим днівникам в теперішніх трудних часах так байдужно приглядати ся таким напастям, а коли цісар Вільгельм і его міністри відносять ся прихильно до Австрії, то тепер пора се доказати.

Отже в суперечности до західно-німецької печатки відозвав ся міродатного місця голос про взаємини між Німеччиною і Австрією. Ві второк відкрито сесію пруского сойму. Цісар Вільгельм вголосив престольну річ, а уступ про відносини на Балкані звучить ось як: „В останніх часах склали ся на близькій Сході події, котрі займають увагу Європи. Хоч ми менше ними інтересовані політично, як інші держави, то сї події вимагають поважної бачности. Німецька держава, вірна своему союзникови, буде змагати до мирної і справедливої розв'язки сучасних труднощій“.

До Берліна приїхав сербський міністер загр. справ Мильованович і відбув півгодинну нараду з секретарем державним загр. справ Шеном, однак не найшов великої прихильности для Сербії, особливо після увязнення німецького аташе військового в Білгороді під закидом шпійонства. Сербії імовірно порадилять завести передовсім лад і спокій в Білгороді.

Взаємини між Болгарією а Туреччиною поправили ся трохи, бо коли доси Болгарія не признавала беззглядно права власности Туреччини до східних залізниць, тепер заявляє готовість до переговорів що до права руху на тих залізницях і відкуплення права власности або товариством залізниць східних, або Туреччиною. Болгарське правительство звернуло ся до Порти з проською, що хоче вступити в переговори і нема сумніву, що Порте на се згодять ся. Таким способом уступила би гроза війни між Болгарією а Туреччиною.

Чорногорському генералови Вуковичеві всланому з Петинії в важній справі до Білгороду, лучила ся в Загребі немала пригода, бо на дворці поліція его арештувала і зривувала, хоч виказав ся чорногорським паспорт з допискою австро-угорського посольства „laissez passer“. На телеграфічну жалобу до бар. Еренталія вслану, випущено Вуковича, котрого придержано через похибку, бо его вигляд був схожий на одну з трьох підозрілих осіб що мали приїхати до Реки. Коли генерал прибув до Білгороду, товпа виправила ему велику овацію, а ще того самого дня прийняв его король Петро на послуханю.

Що до пастроу в Чорногорі, заявив Вукович, що нарід є за війною, а між народом і правительством є згода в поглядах. Однак Чорногора буде вижидати ввєдєу європейської конференції.

— Я їх, паскудних галіпенів, вмисне вигнав, бо вони смердять! Я їх ненавиджу!
Відтак сказав підхлібно і тихшим голосом:
— І в тебе такий старий тикет як у них і у всіх інших, але... пощо мають між нами смердити сконки — і засьміяв ся, а пасажир байдужно заворував йому.

— Коли робітники лишили ся і зіркатий домек втік, оден з них заляв на чому сьвіт стоїть:
— А Бог би тя побив пімаку, за наші позичені гроші! А тож ми заражені? Та сидати ніхто й не думав, а він — Бог би тебе тяжко скарав!..
— Та коби хотів собі взав куме, а то не собі, він також наймит.

— Таке видите, що нема на сьвітї правди: там нас вигонили, аж сюди загнали і тут нас вигонять.

— Ой, нема — нема правди!.. Аби вбраний і багатий, то й правда була би..

Вистукували своїми тяжкими підонівами о пішохід йдучи до „бадікової“ хати.

Недалеко шандина оден відізвав ся:

— А піби тут нас краще чекає?

— Ой кажете! Бадіка від кількох день на нас завурсений.

— Хоче пити, а в нас грошій нема.

— На хліб та гарбатку не знати де взяти..

Добре, що Гора позичив два долари, але тепер?..

Гора був справді найкращий серцем чоловік в кумпанії. Він бо й правеволів „бадіку“ забрати їх зід паркану.

Він до Канади приїхав із дівчиною, але вона за службою жила ся з канадійцями, полишила

своїх родичів, полишила своїх родичів, полишила своїх родичів, полишила колишнього свого лютого, поїхала в Америку з Янким, лише щоб не з „галішенами“ бути. Тоді Гора вже не схотів жінки ся. Жив собі гулячи, ненавидів жінчин, але заходив до проститутських домів, а там звичайно витворював бучу — і як коли його не замикали до Іванової хати, то одну з проститутток забирали. Звичайно виходило з того всього одно нічо, а Гора знов шукав приключок, щоб допечи тим ліняхам — як він їх називав.

Однак серцем був добрий, вразливий на всяку людську біду, а найпаче на прикрість заподіяну непотерпаючою людиною. Чув ся легко павіти тоді, коли сам був загрожений і голодний: все коби лише кому другому немічнійшому допомогти.

— Оба товариші-робітники зайшли до середини, а там вже „бадіка“ забивав чіп в бочівку пива, і дуже криво подивив ся на обох сьвіжик.

Загріли вони чаю, зїли по кусничковий ковбаси, випили по кілька бляшанок чаю і вийшли на двір обхарити одинокі одїє з ванна. Побули на дворі до заходу сонця, як раз до часу опорожнення бочівочки.

Увійшли і спокійно лягли на підлозі спати, але „бадіка“, дивлячи на їх паними немилосердними очима допивав бляшанку пива, сказав:

— Тепер на вас черга, принести бочівку, грінори!

— Та в нас — знаєте, грошій нема.

— Мусать бути! а як ні, марш мені з хати!

З волоского Банилова.

Дня 4. жовтня с. р. відбули ся загальні збори читальні „Рускої Бесіди“ у Банилові волоскім-Копулівці. На збори явилось гарне число членів і нечленів, а також гості з Полян.

Голова читальні отворив збори і покликав на председателя зборів Тодера Синявського, его заступником Михайла Маньковського, а на писаря п. Николая Прица.

Перший промовив до зібраних уч. Теодор Григорчак. Бесідник старав ся в своїй бесіді пояснити ціль та значінє читальні. По нїм забрав слово п. Ник. Приц. В своїй бесіді зазивав він до єдності та просьвіти, пояснював свої виводи живими прикладами. „Люди добрі — говорив бесідник — беріть приклад з мене. Таж ви знаєте, що я не був і дня в школі і до недавна не знав так, як ви нічого, а тепер дивіть ся я читаю газети, ріжні книжки, бо навіть веду при казі книжки, а все се я осягнув через читальню. Опісля приступлено до справоздани старшини, з котрого показало ся, що читальня слабо розвивалася, бо не було людей, котрі би заїнтересували ся долею читальні.

Учитель Т. Григорчак забирає слово і вказує в своїй бесіді наслідки які постали ізза нашої байдужности. Кажє, що крайна пора нам збудити ся зі сну до нового жити. Бесідник порівняв читальню з доброю, молочною коровою кажучи, що коли хочемо мати з корови хосен, то мусимо до неї наглядати і ї годувати. При кінці радить аби до виділу, який має ся вибрати увійшли щирі та трудящі люди, яким би лежало на серці добро читальні.

Потім вибрано новий виділ до якого ввійшли отсі господарі: Тодер Синявський яко голова читальні, Михайло Петрачук заступник, надуч. Коча секретарем, Прокіп Коваль каспером, а Михайло Мотовилець бібліотекарем. Виділовими вийшли: Микита Коваль та Николай Колчук.

На внесенє уч. Тодера Григорчака вибрано мировий суд, в який входять господарі Тодер Синявський і Прокіп Коваль. Загальний збір урядив висказати уступаючому і вельми заслуженому окол добра читальні голові Прокопови Ковалеві найсердечнійшу подяку за его ревний труд, якого він не щадив через кілька років.

На внесенє п. Николая Прица ухвалено членську вкладку, котра виносить і кор. Треба знати, що наш нарід мимо шаленої агітації і туманення зі сторони всіх темних духів, яких в Банилові повно, пізнає вагу просьвіти. Се посвідчать хоч би і се, що члени вплатили того дня значну суму вкладок. Маємо в Бозі надію, що незадовго осьвідомлять ся наш нарід і до решти, треба лише нам щирих та трудолюбивих заступників і підпомогти, якої наші дорогі послі нам певно не відмовлять. По тім подякував пан надучитель Коча полянським гостям за їх труд, якого не жалували і прибули так численно на наші збори, а також і місцевим членам. Завідав всіх людей, щоб приходили до читальні, а він буде старати ся, читанем книжок та газет їм помогати.

Вкінці згадав учит. Т. Григорчак за наших щирих послів та їх ревні заходи окол добра народу, і на его внесенє віддали всі присутні нашим послам належиту честь, а по відсьвічаню перший раз в сїм глухім кутку патріотичних пісень, розійшли ся веселі як рідко коли учасники вечером домів.

— Пейди ще не брали, позичили на харч.. Війте ся Бога..

— Нема Бога! На двір!

З такої наглости не знали що почати і очікували, що „бадіка“ подобріє.

Він не добрів. Встав і повикидав їхні манатки за двері.

Запили очи з жалю одному, другого запекло у грудях.

Встали і вийшли.

Спакували манатки, стали і мовчки дивили ся у пїтму, думаючи, де мають йти; але нічого не бачили наперед себе і нічого не могли придумати.

— Ну і де ми підемо?..

— Вигонять нас всюди, ходім там де нас очі заведуть і звідки нас не виженуть.

Пішли під колишній паркан, де вже не було ані душі, лише на площі трохи далі, біліло полотно з написом: „Immigration House“, чим очевидно розумнійші тоді поглузували собі з кравого опікуна, що повигонив людей під голе небо, і зробили з площі і під парканом іміграційний дім.

— Коли Гора прийшов до дому, не знав нічо про „бадіків“ вчинок, колиж довідав ся, став лютий: кричав, називав і хотів „бадіку“ бити, але бояв ся його кумпанії.

А відтак подумав:

— Я тебе навчу пізнійше!..

І пішов шукати вигнаних.

НОВИНКИ.

Чернівці, 25. жовтня 1908.

Депутати в тюрмі. „Н. Русь“ повідомляє, що тепер в петербурзькій пересильній тюрмі сидить 13 людей колишніх депутатів: Баташов, Вагжанов, Белоусов, Гованов, Анікін, Анісімов, Віноградов, Юдін, Серов, Кирієнко, Міронов, Петров та Чачин. Їх мало ся відправити з Петербурга для відбавання кари, але депутати просили пожити троха, бо вони неаджають. І от тепер головна тюрмова управа сповістила депутатів, що оставить їх в Петербурзі. Вони відбувають тепер, так званий, „кайданий“ рік і сидять у кайданах. 12. декабля кайдани з їх позбавляють. Всі вони сидять у спільній камері. Депутати попросили, щоб їм дали одну самотню камеру для спочинку та заспокоєння нервів кожному з 13 по черзі. Се прошене вивчено. Родичам не дозволено нічого передавати їм, окрім хусточок та рушників. Усе дасть ся їм тюремне. Навіть обід мати свій, депутатам не дозволено. Книжки їм вільно читати тільки такі, що вийшли до 1907 року. Депутати прищепили собі протихолерну сироватку. Прищеплював їм товариш-лікар Віноградов, один з серед 13. Листи писати їм вільно тільки раз на тиждень. Прибирати в камері мусять самі. Встають рано о 6. годині, а тоді доглядач замикає лійка їхні і відмикає тільки на півтора години по обіді. Спати лягають о 8. год. і тоді не вільно їм балакати між собою навіть дошпекки. Побачення з родиною мають в неділю, раз на тиждень, від 1. до 3. години пополудні і для побачення дасть ся їм 15 хвилин. Від родини на побачення відділено їх двома ґратками та двома шклянними перегородками. Треба дуже кричати, щоб що почути. Обличчя через сі ґрати ледве розібрати можна.

Оповіді, іменовані і т. п.

Просьба. Учень VI. класу ц. к. П. гімназії в Чернівцях, Н. Формаджів, син бідного черновецького муляра, не може заплатити шкільної оплати 40 кор. і приневолений залишити гімназійну науку. Однак се була би шкода для него й для всіх нас, бо він має на тільки талану, щоб скінчити гімназію і стати образованим чоловіком. Тому прошу всіх щирх Русинів маленькими датками зложити ся на повноту шкільну оплату. — *Евген Семана*, професор релігії, ул. Табори 1.

Екзекутивний комітет українського учительства на Буковині скликає наради укр. учителів (льок) на повні в ашківський в Вашківцях н. Ч. дня 27. жовтня с. р. о год. пів до 11. перед полуднем в хлопчачій школі, а на черновецький повіт в Чернівцях дня 1. листопада с. р. о год. 1. по полудні в готелі „Централь“. — Взиває ся всіх Вп. Товаришів і Товаришок безумовно прибути, бо справи дуже важні!

Для дівочої бурси подарували п. Омелян Попович, краєвий інспектор, фасочку бриндзи, а п. Деніс Руснак, надуч. в Чорторії 3 зайці. За сей дар складає заряд бурси щирю подяку. — *А. Міський*, управитель бурси.

До відомости Вп. учительства. Робимо Вп. товаришів (-ок) уважними, що вже сими днями вийде „Календарик для дітей на 1909 рік“ накладом черновецької заміської філії товариства „Українська школа“. Календарик буде дуже цікавий і ілюстрований, сьвіта будуть червоно видруковані та коштувати ме всего 10 сотинів. Надіємо ся, що Вп. учителі (-льки) не будуть купувати інших календариків для дітей, але замовлять наш, бо увесь дохід йде на наше товариство, а не приватним підприємцям. Ми даємо кождий десяти календарик даром і пошту оплачуємо самі. Отже просимо замовляти як найскорше в т. Леся Киселиці в Мамаївцях. — За черновецьку заміську філію товариства „Українська школа“: *Ом. Іванюк*, голова, *Евг. Прокопович*, писар.

Звертаємо увагу наших читачів на анонс рускої фірми п. Сірецького поміщений на останній стороні.

Просьба. Ученики V. класу 3 агул і VI. класу Внищівської, сироти по бідних селянах, не мають зимового убрання і ходять до школи у витертих літніх сурдутках, хоч самі слабосильні і легко можуть впасти в недугу. В їх імені прошу щирх людей, щоб датками грошевиими, або теплою старою одіжею запобігли їх недостаткам. — *Евген Семана*, професор релігії при ц. к. П. гімназії в Чернівцях.

Підписана старшина „Союза Січ“ на Буковині повідомляє, що курс гімнастики і пожарництва відбуде ся невідкладно дня 20., 21. і 22. листопада 1908 року. Товариші, котрі хотять взяти участь, мусять до 10. листопада с. р. зголоситись, та вже 19. листопада бути в Чернівцях, бо наука розпочнеть ся 20. листопада точно о 8. годині рано. Кожда „Січ“ обов'язана вислати на сей курс хоч одного відпоручника, та заплатити йому дорогу до Черновець і назад. Харчувати ся має кождий своїм коштом (або на кошт „Січ“, котра його висилає), а „Союз Січ“ подбає о нічліг. Місце науки і вправ подамо пізніше. Взиваємо рішучо

кожду буковинську „Січ“ зголоситись найдалше до 10. листопада с. р. на адресу головного писаря Ілька Поповича, Чернівці, ул. Шевченка 4, бо за-помога сойму для „Січ“ є залежна від їхньої участі в сім курсі. — За старшину „Союза Січ“: *др. Теодот Галін*, отаман. *Ілько Попович*, головний писар.

Звертаємо увагу наших черновецьких читачів на анонс тут. магістрату, поміщений на останній стороні.

Із штуки і літератури.

Пригадуємо що „Буковинський Народний Театр“ відіграє в неділю, дня 25. н. ст. жовтня с. р. в сали „Польского Дому“ при ул. Паньській ч. 40, Бораковського народний образ із українського життя в 4-ох діях: „Не судило ся“. Річ основана на тлі дійсного випадку, дів ся в часі останньої турецько-московської війни. — Ціни місць враз з податком від карт: Льожа 8 К 80 сот., фотель в перших трох рядах 2 К 20 сот., в других трох рядах 1 К 76 сот., крісло 1 К 10 сот., партер 66 сот. — Початок точно пів до 8., конець о 10. годині. Карт скорше можна дістати в канцелярії друкарні „Рускої Ради“ ул. Петровича ч. 2, а в день представлення від години 6. при касі.

З міського театру. Метерлінк се поет, що старається адроматизувати філософію, а радше пов'язати її з життям. Видно се особливо на його драмі „Монна Ванна“, яку виставив в середу тут. міський театр перший раз. Завязка драми така: Місто Пізу облягає венецьке військо під проводом Парцівала, а облога так винищала вже сили жителів Пізи, що в них нема ні поживи, ні амуниції. Міська рада висилає до Парцівала батька головного вождя війск старого Кольонну, а сей приносить з ворожого табору вістку, що Парціваль рішив ся відступити від облоги міста та обіцяє дати йому поміч, але лиш під тим умовом, як Джіованна, жінка начального вождя війск Пізи, Гвіда Кольонна, прийде до його шатра сама, без убрання, в однім плащі. Джіованна чує свою повинність супроти вітчизни і йде мимо того, що бачить муку свого мужа. Йде ратувати вітчизну. Але вертає неперорочна, бо Парціваль, який любить Джіованну ще з давних літ, поконує себе і йде разом з Джіованною до Пізи. Тут ніхто, окрім Гвідового батька не вірить її, а Парціваль, який враз із нею прийшов, ратує Джіованна лиш в той спосіб, що каже, що вона привела собі його на покарання за соромітку ніч, яку в його шатрі переловила. — З артистів, що виступали в „Монні Ванні“ висуває ся на перше місце п-на Дірен (Джіованна). В її грі відбивались різко всі нюанси скомплікованої жіночої душі, кожде її слово повне було щирости та чуття. За те п. Орель (Гвідо Кольонна) не дописував зовсім. Видно було у нього брак сили до подібних ролей, а де став ся ґрати з чутем, там впадав в цілком невідповідний патос. П. Гайндрікс (Парціваль) дав гарну та цікаву статю, лише подекуди гра також не дописувала в його, що мож сказати й про п. Вербеке (батько Гвіда). П. Прогаска перший раз від часу свого першого виступу в „Злодію“ дав живішу та цікавішу крещію. — *Ф. К.*

Репертуар „Львівського руского народного театру в Станиславові“ Салі „Тов. ім. Монюшка“. В неділю, дня 25. жовтня с. р. „Серед Бурі“, історичні картини зі сьпівами в 5-ох діях Бориса Грінченка.

Початок представлення о пів до 8. вечером. **До Вп. учительства!** Робимо Вп. товаришів уважними, що за кілька днів вийдуть слідуючі календарі: „Іскра“ календар для укр. учителів і календарик для школярів (календарієм червоним друком, 32 сторони друку), ціна 8 сот. Всі, що беруть в розпродаж дістають 20 проц. опушту. Окрім того йдуть 10 проц. чистого зиску на учительську санаторію в Лопушні. Замовляти у К. Кракалії в Черепківцях. — *М. Токушак*, *К. Кракалії*.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Нові книжки.

(Богдан Лепкий. *Поезія розрадо одинока*. Львів 1908. *Молода Муза* ч. 9.).

Пишучи отсих кілька рядків про поезію д. Лепкого не берусь ставати на котурни та хвалити, чи „бештати“ автора. Хвальби д. Лепкий від мене не потерпе, а „бештане“ се не моя спеціальність. Отсими замітками хочу стати посередником між читачами а поезією Лепкого, щоби заохотити тих перших до прочитання нововиданих віршів, бо в нас навіть до чогось гарного треба ще — на жаль — заохоти.

Нова збірка поезій Богдана Лепкого — се не книжочка „віршів“ писаних солодко та мудро. Се щирі, з глибини душі пливучі без шаблону, без тенденції писані і не на сенсацію обчислені слова. Се частина боєм та сумом вкритої душі, туга за тим, що безповоротно проминуло, а що все і все снить ся живо і ясно, що має в собі щось з сонця і щось з весни.

У всіх майже без виїмку віршах д. Лепкого є багато щирх сердечних звуків, багато відгуків хвилин, які довелось кождому прожити. І в тім якраз лежить уся краса і вага його поезії, що кождий читач знайде у ній щось рідне, своє, щось, що довелось йому пережити і в тім якраз лежить причина популярности д. Лепкого серед нашого суспільства.

Кому з нас пр. не довелось дожити хвилини (хочби лише хвилини) в якій він бачить, що його життя

.... Як пропасть чорна, сонна,
пливуть думки-гадки, як річка невгомона;
на обрію сумнів, як вечір сірий, млістий,
теперішність стоїть, як беріг обривистий...
Криваво сонце зайшло, мій шлях темнів...
Деж ти поділа ся, чудова, раннє мріє?

Вибрав ся я, брате,
вибирав ся я жити —
довелось на світі
за життям лиш тужити.

Задивившись на зорі
не дивив ся я під ноги —
тож не диво що збив ся
з життєвої дороги.

Я зривав ся завжди
за добром, за красою,
а жите все лишалося
гень, далеко за мною —

аж врешті остав сам з поезією, розрадою
один окою, покинутий всіма, навіть тими, яких
він любив, з якими — хоч адалеку, в чужині —
пережив духом всі їхні долі і кривди і жалі.

Та мимо того всього, він не хилив долів чола
не падав, а гостро і бадьоро кличе:

Не хилийте в діл прапора,
лиш держіть його високо!
І не знайте, що покора,
страх нікчемний, думка хора,
хоть слізьми заходять око —
не хилийте в низ прапора,
— — — — —
Йдм до бою бодро, сьміло,
Ще не вмерла! — так нам Боже!
хоть поборе ворог тіло,
але духа він не зможе.

І се нова струна у поезіях Лепкого. Справді чули ми її давніше („На Тарасовій могилі“ і н.), але тут вона виступає яркіше, виразніше.

Вкінці не мож здержатись, щоби не подати гарного образка, хто аж просить ся під музику:

„Черемош нині страх розіслав ся,
скаче по снігах, пінить ся —
по сей бік його явір схилив ся,
а по тамтой бік ялиця.

Явір зеленим листем шелеше,
плаче ялиця россою,
Черемош грає, філя все плеще:
„Вам не зійти ся з собою...“

Возьму сокиру, явір зрубаю,
кладкою беріг сполучу.
Черемош каже: „Добре що знаю,
я твою кладку розтруту“.

Возьму сокиру, явір зрубаю,
вистружу човен і весло,
Черемош каже: „скоро заграю,
хвиля — і човен рознесло“.

Явір зеленим листем шелеше,
плаче ялиця россою,
Черемош грає, філя все плеще:
„Вам не зійти ся з собою“.

Поезії д. Лепкого на гарнім папері в обемі 5-ох аркушів друку прикрашені чудовою вишетою, можна дістати в нашій редакції по ціні 1 корона 20 сот.

Ф. Коковський.

РУСКА КАСА ○ РУСКА КАСА

тов. зареєстроване з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вклади щадничі і опростовує їх на 5%. — Пай виносить 40 К і платимо 6%, вписове 2 К. — Родимці! Хай вляч „свій до свого“ відібає ся голосним відгомном по цій Буковині і на кождий, що почував себе щирим патріотом-Українцем складає своєї ошадности в „Рускій Касі“.

Пряжднуйте нам нових членів!
Дирекция.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місяця не після малого тижня.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.

Належитості за анонси марками поштовими не приймає ся.

Міска продаж палива.

Магістрат продає добре та видатне **паливо** в ціні

(170)

72 К. за сажень

враз з доставою та порядним уставленем.

Замовлення приймає книгарня п. Ро-
муальда Шалього, Ринок. Висилка буде
скоро полагоджена.

Доминик Кобусевич

167 (8—12)

кравець мужеский

улиця Семигородска ч. 2

(в домі др. Кормуса)

виконує найкращу гардеробу мужеску і для Всч. Ду-
ховенства, по можливо уміркованих цінах.

Склад англійських і берненьських штофів.

Великий зарібок

приносьть побічне занятє кождому господарови, купцеві підприємцеві,
урядникови і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знання. До того спеціальних машин також на
сплату ратами, достарчає

155 (—)

І. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Св'ятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Перспекта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини
і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні оферти адре-
сувати на повисшу фірму.

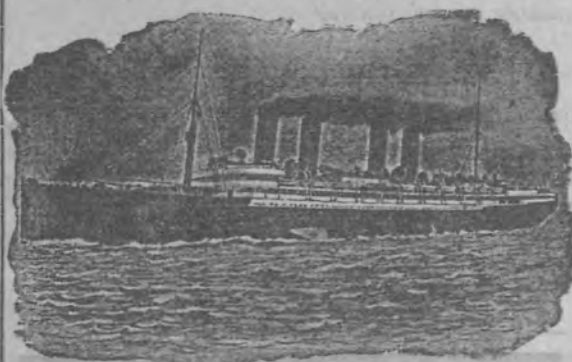
Г. ФАЙЛЕР

усувач нагніток

Чернівці, улица Руска ч. 8.

Купуйте лиш у своїх людей!

Новоотворене

Високою
п. к. кравцою управою кон-
цесіонарне

Міжнародне

Бюро Подорожи

„СВІТ“

Стрецький і С-ка

в Чернівцях (Буковина), улица Кохановского число 1.
165 (—) видає карти корабельні до

Канади, Сполучених Держав (Америки),
Аргентини, Бразилії, Азії, Африки
і т. д. і т. д.

Карти на желізниці європейські, канадські та американські.
Карти на спальні вози. — Карти прогулькові та окрешні.

Купуйте лиш у своїх людей!

Держіть ся нлича Свй до Свого!

Держіть ся нлича Свй до Свого!

Найперше і найбільше буковинське етаблісєма в тій галузи.

Хемічна пральня і фарбарня ДАМСКОЇ І МУЖЕСКОЇ ГАРДЕРОВИ,

уніформів і ріжнородних материй, як: футер, материй на
меблі, гардинок, занавісок, портієр, рукавичок Glacé
і корунок.

Спеціальність: Хемічна пральня і фарбарня шовків
найліпшої сорти. Взірцева фарбарня і знаменита
пральня фіранок ріжного рода.

САЙФЕРТ і ТУЧАПСКИЙ, Чернівці

Централка:

ул. Руска ч. 15.

Мірні ціни.

Філія:

ул. Кручена ч. 1 а
теперішня ул. Дра Райса.

Виконанє без закиду.

Замовлення з провінції сейчас.

Цінники дарем і сплатно.

169 (—)

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

одинокої в своїм роді рускої робітні, стою на ласкаві услуга і пишусь
151 (—)

Перша Буковинська спеціальна артистична
робітня церковних апараментів в Чернівцях
Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при улиці Резиденції число 9,
має честь повідомити Вєч Духовен-
ство і Ви. П. Т. Публику, що вигото-
вляє всілякі в той фак входячі
роботи як: монотранції ліхтарі,
хрести, надільниці, свічечники,
образи, хоругви і проче церковне,
по умірк ваній цін і на речинець.
**Замовлення з провінції точ-
но, дешево і на час.**

Більші замовлення надогідні рати

Кільканайбільш аїтна практика
в моїм заводі, упевняє мене що під
кождим зглядом зможу хочби най-
вигадлившому густови Ви. Публики,
вповні вдоволити. Отвирючи мою
робітню, не жалував я ні трудів ні
коштів, а урядив єї так, аби ста-
нула побіч перворядних робітень та
відповіла новочасним вимогам. Звер-
таючи ся до Ви. П. Т. Публики
з просьбою о ласкаве поперте тої
в глибоким поважанем **Ф. Ярмолевич.**

Першорядний фабрикат! Каси огнетревали і безпечні від вломань

фірми

155 (—)

Бехера і Гільдесгайма

порукає

Самостійне заступство взірців фабричного складу.

І. Шимонівч, Чернівці, улица Св'ятої Тройці число 20.

Друкарня „Рускої Ради“

має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ
(Взаїмна Вигода)

Всі книги до веденя товариства,
коштуют враз з стемплями 50 кор.
з пересилкою 51 кор.

видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зар'єм Івана Захарка,

За редакцію відповідає; Віктор Стриж.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 франків.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Руска Рада“

на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.) а на пів року 9 К, згл. 4-50 р., або 17 фр.

Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.
Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГЛОШЕННЯ приймаєся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рахунок. — Рекламний неопечатаний вільний від порту. — Рукописи звертає редакция лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової.
В справах редакційних можна устно порозуміти ся що дня від 9.—10. рано і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Der Fluch der bösen Tat.

На більше шубравство як то, на котре дозволила собі „N. F. L. Z.“ в останнім числі з 24. с. м. супроти руских послів, вже хіба рішучо не можна здобути ся. Притоку будуть наші читачі знати: рускі послі занали відпорне становище супроти проктованого п. Ончулом поділу мандатів до буковинського союму і се так розлютило писаку з „N. F. L. Z.“, що він не тільки обкидає болотом наших заступників, але й забуваючи зовсім, хто він і що він, важить ся диктувати рускій суспільності, як вона повинна стати зглядом „демонстрацій союму“ і своїх послів. Рускі послі заявили ся проти ончулівського проєкту, бо не могли згодити ся на те, щоб руский нарід покривджено в хосен Румунів, даючи йому 14 мандатів проти 20 румунських. Се „N. F. L. Z.“ називає зрадою руского народу! Дійсно, безличність не знає границь! Ми привикли до багато ідіотизмів з боку польської преси, але мусимо признати, що й найгірший польський шовініст не спроможе ся на таке, як редакция „N. F. L. Z.“. Ось нате вам жебрацку пайку, а коли на неї не згодите ся, так ви зрадники народа, бо не хочете допустити до „демократизації“ союму — се та льогіка, на яку спосібі тільки п. Ончул та п. Кисанович.

Найгірший прояв лежить однак не в самій статі, якою ніхто не стане ломити собі голову, а в тім, що чужа для нас редакция сміє помішувати подібні ельокуградії, що важить ся мішати в наші відносини. Бо вдармо ся в груди: ми самі винуваті сему! Так, ми самі дали п. Кисановичам право так говорити і писати про нас, ми самі те ті зпоміж нас, що помішували зрадницькі дописи і нотаки в „N. F. L. Z.“, що ухвалювали їй довіру і поміж як своєму становому органу. Не будь сего, не сміла-б нія „N. F. L. Z.“ називати народними зрадниками руских послів за те, що стають в обороні виборчого права руского народу проти румунських затій. Але так — вона має прихиль-

ників між нами, що ухвалювали їй довіру і може на все дозволити собі. Das ist der Fluch der bösen Tat і дай Боже, щоб він не наніс тяжкі шкоди нашому народному організмові.

Виборча реформа до союму.

На засіданню конститутційної комісії дня 22. с. м. прийшов під обради проєкт д-ра Ончула, який ми обговорювали у передпосліднім числі. Враз із своїм ключем предложив посол Ончул ще 20. с. м. три питання з прошенем, щоби члени комісії дали в п'ятницю рішучу відповідь іменем сторонництва, які вони репрезентують. Питання ті були ось такі: 1. Чи сторонництва акцептують виборчу реформу на основі поданого Ончулом поділу мандатів? — як ні, то 2. чи в зв'язі з існуючим розділом мандатів має бути змінена ціла устава виборча? 3. Чи треба лиш змодернізувати спосіб голосування через усунення явних і посередних виборів?

На засіданню комісії розпалась вона на дві партії. До одної належали Українці, Німці та Жиди, до другої Румуни та Поляки. Перша група репрезентувала переважуючу більшість в краю, бо 457.284 проти 255.875, яку в тім випадку репрезентують Румуни та Поляки.

Що до поставлених д-ром Ончулом питань, то 2 з них відкинули Русия, Жиди та Німці, а третє потвердили. Іменем Поляків д-р Стефанович, іменем Румунів д-р Ончул та його прихвостень христ. соц. Відман потвердили всі три питання.

Іменем Українців промовляв в комісії д-р Стоцький, який осявідчив, що Українці ізза свого більшого числа населення, ізза більших тагарів податкових мають право домагати ся побільшення мандатів так в курії сільській, як і в загальній. Українці згодились на заміну проєкту виборчої реформи, але лиш під тим умовом, що на місце мандату з курії більшої духовної посілости, до якого Українці не мають цілком претенсії, будуть їм признані два інші мандати, а іменю по однім з сільських громад та із загальної курії. Пропозицію мандату в більшій посілости духовній, де деять вибирає з поміж себе трьох, мусять Українці цілком рішучо відкинути.

Д-р Скедль підніс, що Німці вдовольнились би справді концесією, яку їм робить більша власність, відступаючи 2 мандати, але зі згляду на те, що в міській клубу пос. Лянгенган жадає побільшення числа мандатів з торговельної палати, тому він мусить заперечити два перші питання, бо виборча реформа може бути ухвалена лише при згоді всіх сторонництва.

Пос. Відман, забравши опісля голос, старав ся довести, що осявідчене пос. Скедль не відповідає інтенціям широких мас німецького населення. Після його думки пос. Скедль не хоче приложити руки до переведення виборчої реформи.

У відповідь на те зазначив д-р Скедль, що лише чесною та льогічною політикою можна дійти до цілі. Первісний проєкт виборчої реформи був для Німців цілком не до прийняття, а три німецькі послі (виключивши Відмана, який зробив ся прихвостнем Ончула) не були би змогли перешкодити прийняттю проєкту, який кривдив німецьке населення. Тому німецькі послі в владні лиш українським та жидівським послам, що ударемнили прийняття проєкту, який попри інші народности кривдив і німецький народ.

Опісля промовляв пос. бар. Гормузані і зазначив, що по енунаційних репрезентантів всіх сторонництва не може бути сумніву, що виборча реформа до союму в теперішній сесії не буде ухвалена. Але щоби справа реформи по замкненню сесії не стала ілюзоричною, бесідник ставить внесення, щоби комісія оголосила себе в гермавенції, а властиво, щоби запропонувала союмові вибір тяглої комісії, яка буде вести свої праці по замкненню сесії. На пропозицію бар. Гормузані, яка буде предложена союмові в формі наглого внесення, згодились ся всі послі.

Опісля ухвалила комісія одноголосно предложити союмові внесення на заведення тайних і безпосередних виборів.

Учительська справа.

„Громадський Голос“ містить у 63. ч. допис Радикала з Чернівців п. н. „Слово правди про буковинське учительство“, яку понижше подаємо, хоч в деяких місцях не годимо ся із нею, бо ми ніколи так остро супроти учительства не виступали.

Мене се здивувало, бо на скільки я знаю, і людський вік і шдунки однакові скрізь.

Знову мовчання.

Дивлюсь на годинник — осьма.

— Ну, щож се так довго не має нікого?...

— О, се добре, що хоч ви з сусідою зайшли, а то — буває — нікогосьенько.

— Ну, а реферати, вечерниці „Просвіта“, хоч для своїх же уряджує?

— Та отсе колись упало з неба щастя: приїхав хтось і прочитав реферат по національному питанню, а тепер „сиди біля моря та чекай годин“.

— Чомуж самі не урядкуєте ні вечерниць, ні вистави? Требаж жити, виявляти хоч в чім небудь своє життя... Тоді мені зрозуміло, чого не друкуєте ся про нашу „Просвіту“ в „Раді“, приміром, в рубриці; хоч би „З життя „Просвіти“...“

— Виставу кажете?! Еге! можнаб і виставу і вечерниці: і засоби і сили єсть... і як побаланаєте окремо з кожним просвітнянином, то всі не від того, щоб що небудь зробити. Але на зборах ніхто тобі і не писне. Боят ся, чи... Бог його святий знає!...

— От, приміром, чому ти, Павле, нічого ніколи не скажеш?

— До зборів усі чешуть язиками, а на зборах — ніхто...

— Та на що вам далеко ходити: не дуже давно говорив мені Янкель: „беріть у мене під виставу салю... коли нічого не зберете, і я з вас нічого не возьму“.

— Або ще краще: добродій С. казав: „урядіть вечерниці, виставу; коли не має у вас грошей, я вам позичу, а ви потім мені повернете“...

— Ну, і щож?

— Та й нічогож...

— Чомуж?

З подорожних вражінь.*)

Житомирська „Просвіта“ відрізняється від інших уже тим, що про неї нічого не можна писати... Власне писати можна скільки хочеш, а тільки ні одна українська газета не надрукує. Ви знаєте, добродію, у нас навіть виникла була думка видати ну, хоч одно число своєї часописі, аби тільки написати... про себе-ж... Так мені скаржив ся по дорозі в „Просвіту“ один просвітнянин і разом зі мною спотикав ся на каміні, ідучи по безпросвітних проулках Житомира.

І — дійсно: житомирська „Просвіта“ сховалась в найтемнішій частині міста, на Гоголевській улиці (як не кажіть, а всеж таки „Малоросійська“) в невеличкім будинку.

Подзвонили.

Досить здивованно нас зустрів просвітнянин, який тут же і мешкає і який, очевиднож, так же часто бачить просвітнян, як свого покійного батька, коли звичайно він, не дай Боже, умер.

Ввійшли.

Малесенька кімната, душ на 12—15. (Коли стояти, служачи, наприклад, молебня, то може уміститись і більше).

Ми сіли за столом один проти одного.

Настала неприємна хвилина мовчання.

„Просвіта“? питаю я, потупивши очі.

— Еге! — відповідає, не дивлячись добродій...

— Збирається що тяжня?

— Отак як бачите...

*) Подаємо за „Радом“ отсі цікаві подорожні вражіня, думаючи що і в нас не будуть вони без інтересу, та що і в нас знайдеть ся чимало таких товариств, як „Житомирська Просвіта“. Ред.

— Що тяжня?!

— Що тяжня.

— Чомуж так?

— ?!

— Знову мовчанка.

— Ну, щож цікавого єсть у вашій „Просвіті“? Книгозбірню маєте?

— А як же єсть. Ось гляньте.

В шафі на полицях лежали книжечки дописи патріотичного і національно-інформаційного змісту.

Приміром — як оселедці в бочці, міцно притиснувшись одна до одної, красувались „Книжки Неділі“. Їх було так багато, ніби були зібрані за ціле століття і ніби в них то і була захована „собока“. Далій виглядали „сочинення“ „нашого славного знаменитого письменника“ — Шеллера-Михайлова.

Коли я зацікавив ся літературою по історії, виявили книжку і я прочитав: „История Государства Россійского — Карамзина“.

Ну, а далі... мені не захотілось розглядати книгозбірні, бо видко було, що вона обібрала для себе девіз: „і чужому научатись і свого не цуратись“.

І дійсно, в книгозбірні єсть де-кілька українських книжок, ласкаво надісланих авторами.

— „Ну щож? — і охочо беруть книжки?“

— За печінки їх взялоб, очивидячки хотів сказати добродій, але не сказав і тільки безнадійно махнув рукою.

— Чомуж не беруть?!

Добродій здвигнув плечима.

— Та що там казати! вмішав ся в розмову той просвітнянин, що прийшов зі мною, — боят ся; ось що! Одні боят ся, а другі просвітняни не мають часу ні брати книжок, ні ходити в „Просвіту“. Київські просвітняне — то инша річ: вони багато мають часу...

Статтю сю подаємо як зразок того, як задивляються на сю справу радикали, яких хіба ніхто не по-судить о ворогованні суцроті учителів.

Дуже поводи рушає ся нарід на нашій Буковині, бо мужик тут темний, інтелігенції не багато. Що правда, буковинська Україна лише недавно пробудила ся з відвічного сну, але за те у нас більше волі, свободи як в Галичині, вільно кождому робити хто і що хоче, тож як би інтелігенція так хотіла рушити ся, як от в Галичині, то нині Буковина стояла б найвище в організації. Якійсь час було зачало учительство народну працю, і вже за короткий час були успіхи: почались „Січи“, каси, хори, крамниці, і т. п., але сего не було більше, як оден рік, а по тім більшість учительства покинула всяку народну працю, а тільки деякі одиниці працюють. А перестали учителі тому працювати, бо посла обіщали їм виробити більшу платню, а тим часом не udało ся — ну і учителі так „мстять ся“.

Отсе така соромна, така погана річ, що годі про неї мовчати, тому і скажу слово правди про руске учительство на Буковині. Два роки тому назад зажадали учителі від послів, щоби побільшили їм пенсію, а посла обіщали се, лише домагали ся, аби вони організували нарід і агітували при виборах. Зробили згоду, пішла живіша робота, „Січи“, каси, склени і т. д., а буковинське руске учительство здобуло собі честь за таку працю.

Але як прийшло ся послам виробити платню — то показало ся, що се неможливо, бо край не має грошей. Румунський дідичівський посол Ончул хотів собі зднати учительство і зажадав, щоби побільшити кравчий податок і так добути гроші на пенсію; против сего виступили рускі послі, а особливо Стоцький, бо податок і так вже великий, а нарід бідний і не може більше платити. Стоцький радив затекати, аж край зможе ся трохи і гроші на пенсію радив взяти з пропінційного фонду, що край купує у дідичів, — а заким що, Стоцький виробив учителям додаток до пенсії.

Розсудні учителі пізнали зараз, що інше годі зроби, і пристали на се спокійно, але велика часть обурилась на руских послів, а особливо на Стоцького, хоч Стоцький не мав в тім інтересу, щоби не дати пенсії, але не хотів дати здерти з мужиків послідню шкуру. Як почув се волох Ончул — так взяв ся ще більше підбурювати газетами руске учительство; він поставив волоха учителя Кисановича, щоби все виступав против руских послів, бо хотів їх ослабити. І на сором рускі учителі дали ся зловити в сак. Передовсім збійкотували всяку народну роботу, а в учительській газеті заявили, що вони лише задля по-смів закладали „Січи“, каси і т. п., і заявили, що забудуть на те, що вони Русини, коли їм не дадуть більшої пенсії. Таку заяву прийняли деякі віча і збори учителів з радістю і пішла війна проти послів, тепер Кисанович посунав ся дальше і, не лише на послів, але і на весь нарід, позволив собі кинути обиду, бо написав, що Українці розбишаки, скритоубійці, що не заслугоють на ніякі права і треба їх так нищити на Буковині, як в Галичині! А наше учительство? Приймало сей політичний спосіб, ба навіть прекумерув ту газету дальше, — бо хоч вона плює їм в лице, але — зато домагає ся більшої пенсії. А Кисановича, що се писав — уважають учителі своїм про-

відником! Сумно се; сумно, а чесних учителів на пальцях можна почислити! І хоч з боку послів дуже погано, що обіцяли великі учительство і що обіцяли таке, чого негодні дотримати, але за пенсію давати свою честь, за пенсію грозити зрадою, за кілька корон бойкотувати нарід? І коли посла обвинили — так що винен нарід? Чому оставити мужика в темноті, коли учителі самі голосять, що вони „природні провідники“ его і обов'язані провадити? Гей, гей! Коли мужик за п'ятку зрадить нарід, то кажуть всі, що він „хрунь“, а коли учительство приймає заяву, щоби зрадити нарід, або коли за пенсію покидає всю працю, або і лучить ся з ворогами, Ончулом і Кисановичом то се о стільки більше хрунїство, що учительство більше обрешане, як мужицтво. Але і ще дальше пішли деякі учителі. Як Стоцький або котрий з послів публічно викинув справу учительської платні, то деякі кричали: „на що се знати мужикам?“, або казали: „дивіть! посла противні просьвіті, бо нам не хотять дати пенсії“. А зважмо лише як се не красно, що учительство жадає від послів платні як здобутку при виборах; прецінь ті бідні і темні мужики, що для них, (бодай на словах) має бути посол, не мають ніякого, хоч би і найменшого здобутку! А у нас говорять тільки про „партію“, „ідеї“, „програму“! А дальше і багатенько учителів і добре жие (платня їх два рази така, як галицьких) не багато має праці в школі, а на першого — кілька то іде на боки? Уважайте, щоби нарід вам не гукнув в очи то на що заслугоєте, а Україна щоби не покрида ся неславом таких снів!

Із „Жіночої Громади“.

Звичайні загальні збори черновецького Кружка тов. „Жіноча Громада“ на Буковині відбули ся в неділю 4. жовтня с. р. в „Народнім Домі“ о 3. годині по полудні за слідуємим порядком денним:

1) Справоздане виділу 1907/8. 2) Дискусія над справозданем. 3) Вільні внесення. 4) Вибір нового виділу.

На зборах явилось 25 членів.

Голова кружка пані Е. Галіпова привітала вібраних сердечними словами, і передала провід зборів пані О. Гузаровій. На писарку покликало паню М. Петрашуківу. Відтак наступило справоздане писарки кружка панни З. Грушкевичівної з діяльності виділу. Справоздане відносилось ся головню до школи шитя заложеної і удержуваної кружком, до старань виділу около збільшення фондів кружка і порядку в школі.

Кружок має 77 виписаних членів. Засідання виділу відбували ся 2 рази на місяць з виїмком вакацій і свят.

Школа шитя мала від початку існування (в 1906 р.) 76 учениць. З того сего року було 38 платних, а 5 безплатних. Найбільше число денно присутніх було 25 найменше 8. Поступи учениць представляють ся ось так: Науку шитя побиравло учениць 40, науку крою 6, скіячло науку 16, з того 9 зареєстровано кравецтвом, 4 учениць виключено за невідповідне поведіння, 1 учениця зажадала і дістала свідоцтво. Велику заслугу около розвою сей школи положила учителька тоїж панна Розалія Козубовська.

Для ширення просьвіти відбув ся в зимі курс рускої мови для учениць школи, котрий вела панна З. Грушкевичівна. Кружок урядив в сім році 3. відчити, і виклад і одно аматорське представлення, остатнє на спілку з академічним тов. „Січ“.

Вофіціальних виступах брав кружок участь два рази. Раз з нагоди відзначення пана віце-маршалка др. Смал-Стоцького, а другий раз при обході ювілею міста Чернівців.

Опісля касирка панна О. Смал-Стоцька здала звіт касовий: Доходи кружка складали ся в тім році: 1. з членських вкладок, 2. з оплат учениць, 3. з побору за роботи виконані в школі, 4. з приходів з відчитів і т. д. 5. з заимоги кравецкого союму, що виносило разом К. 1161.32. Розходи головню на удержання школи виносили К. 813.35. Справоздане на тамтогорічних загальних зборах виказало дефіцит в сумі К. 59.94, так що тепер остало в насі кружка netto Е. 347.97. Рахунок школи на жалі виказує що школа сама себе не удержує, і кружок мусить до неї докладати. Дохід виносив К. 642.86. Розхід виносив К. 1419.56. Дефіцит К. 776.70. Найбільше доходу було в школі в цьвітні К. 81, найменше в липні К. 18.

Дискусія виказала, що школа вповні відповідає своїй задачі. Збори уділили виділові абсолютну, і висказали подяку учительці школи панні Розалії Козубовській.

Опісля приступлено до вільних внесень:

1. Пані Смал-Стоцька вносить, щоби для побільшення доходів школи, отворити курс для паночок за більшою платою.

2. Панна Грушкевич вносить, щоби всі члени брали участь у веденню надвору над школою, щоби уряджувати вистави робіт шкільних, і щоби виділі засягнув інформацій в цілі заложеної в місці фребльської шкільки на взір монахійських.

3. Пані Галіпова вносить, щоби уряджувати що місяця сходина всіх членів кружка.

4. Пані Кордасевич вносить, щоби частійше уряджувано аматорські представлення і втягувано до участі міщанство. Всі внесення прийнято.

Вибраний виділ уконституован ся так: Пані: Евфросина Галіпова, голова, Ольга Сімовичова, місто голова, Ольга Гузарова, писарка, О. Смал-Стоцька, касирка, Йосифа Луцка, господарка, Йосифа Кордасевич, контролерка, Наталія Пігуляківна, бібліотекарка, Емілія Стернюкова, Марія Петрашуківна, заступниці виділових.

Осторога перед еміграцією до Канади.

Міністерство справ внутрішніх в Відні перестерігає наше товариство перед еміграцією до Канади. Та осторога дотикає всіх емігрантів, котрі хотять йти до Канади в тій цілі, щоби найти там зарібок в підприємствах промислових або будівельних, а також при будові залізниць. А то є рівнодушне, чи переселяють ся до Канади в цілі того заробкованя, чи лиш хотять брати ту роботу для того, щоби позискати потрібний капітал, щоби відтак осісти в Канаді яко фермер.*) Тепер наставляють дуже в поведінках краях австрійських, а особливо в Буковині до еміграції до Канади. Агенти обіцяють людям, що зараз найдуть роботу в Канаді, що за роботу одержуть високу нагороду. А то річ має ся впрост противно. Ані там роботи не можна так легко найти, ані не платять добре за роботу; противно нагорода за роботу є дуже низька. В наслідок того панує межи австрійськими***) робітниками в Канаді велика нужда. Сотки робітників не мають занятя, голодують, не мають дають даху над головою і є змушені жебрати. Оджеж ті емігранти, що до Канади йдуть, йдуть там на найбільшу нужду. Також трапляло ся, що агенти брали від емігрантів за карти корабельні далеко висші ціни, як оні в установлені.

Львів, дня 22. жовтня 1908.

Титко Реванович,

голова тов. св. Раєвіза для охорони руских емігрантів.

ДОПИСИ.

Вижениці.

В неділю, дня 4. жовтня 1908, відбуло ся у Вижениці віче, на яке зібралось крім усіх місцевих також і значне число поза місцевих селян, а з Вижениці і сусідніх сіл вся руска інтелігенція. Зібраних провітав і отворив віче Ю. Гордійчук.

Предсідателем зборів вибрано о. Семанюка, секретарювали: т. Гнатюк і Доліницький.

Перший говорив В. Лукіянчик. Вєсідник розяснив на примірах наш слабкий розвій на полі середнього шкільництва, подав про кривди які нам в середніх школах діють ся, бо коли приміром на 20.000 Німців припадає одна гімназія, то у Русинів припадає доверва на 400.000 і то з тяжкою бідою доборотись ми сего. Вєсідник пояснив важність рідної мови в народній школі і гімназії. Віче ухвалило слідуєчу резолюцію, котру телеграфічно вислано до міністерств:

Велике народне віче у Вижениці дня 4. жовтня 1908, домагає ся від міністерства просьвіти сейчасового сповнення приречення, яке дало постам українського клубу в справі отворення з початком року шкільного 1908/09 гімназії у Вижениці з українського викладовою мовою.

О. Лучинський заохочував селян до просьвіти, до більшого заінтересованя ся народною середньою школою.

Іван Шпитко нап'ятував влучно питомим собі способом байдужність селян до просьвіти, організації в товариства, які вже по наших селах заложено. Сам я мужик з предків, — говорив він, знаю і то добре, котрий бік нашої хлопської голови болить. Знаю й те, що лік на наш біль то просьвіта в громаді. Якби ми зміркували добре, що ми такі самі собі найбільші вороги, то легко наші біді зарадилиб. Уміймо лиш за свою школу, за рідну мову, за наші товариства гуртом постояти, а яро само з карку спаде. Але ми сего не хочемо, ми спихаємо все на других і тому то у нас біда.

Госп. Шандрю домагав ся щоби звернутись до ради культури кравей в справі заложення гуртового складу з усякими продуктами консумційними і матеріалом придатним на угари для

*) Ряд канадський дає кождому, хто хоче яко рільник працювати на канадській землі, 113 моргів ґрунту то є голої землі (буває і з лісом, і мочари і каміня, як ся трапить). Емігрант платить за то лиш 20 корон при наданю. Але емігрант, щоб з тої землі мав хосен, мусить поставити з власних фондів хату, будинки, мусить постаратись о живий і мертвий інвентар і мати сили до оброблення ґрунту. Перед 10 літами так було, що йшов фермер на кілька літ на роботу і що заробив тільки, що міг побудувати будинки і інвентар справити. Тепер таких зарібків нема.

**) а також межи Русинами-робітниками.

— Та томуж.

„Ет! Як там не кажіть, а „Просьвіту“ треба берегти. Ви подякуйте Богови, що хоч дозвіл дістали...“

Оскільки було того клопоту... озвав ся сусіда.

— А гості заходять?

— „Аж ніколи“...

Ставало якось сумно... Я взяв з столу статута і прочитав: „Мета Товариства“: 1) Товариство має на меті допомагати розвиткові української культури і першим чином просьвіті українського народу його рідною мовою у Житомирі і в Волинській губернії. 2) А для того товариство має: а) видавати книжки, журнали, часописи і т. п., українською мовою, б) заводити свої бібліотеки, читальні, книгарні і т. п., в) споряджати публічні лекції і відчити, загально-просьвітні курси, спектаклі, літературно-музичні вечери, концерти, вистави, і т. п., г) заводити стипендії, школи, заохоти та приюти для дітей і дорослих, і т. п. просьвіти і добродійні заклади, д) оповіщати конкурси і премії за найкращі твори письменства та умілости“.

— І на все се ви маєте право?

— Звичайно маємо...

— „Гей, панове! Хіба не обридло ще нам лежати на печі за цілі століття“?!

— „Почекайте — не запалюйтесь: треба берегти „Просьвіту“. Головне діло — мати дозвіл, а там то вже все дрібниці“...

Головне... мати дозвіл! І я гадав того Іванка, що покійна тітка набрала йому на штани, але він ввесь свій вік проходив в одній довгій сорочці. І коли він умер, на самому споді небіжчиківой скринки, хтось знайшов, звернутий в ганчірки, шматок новісенного демикитону. О. О.—сь.

наших селян, з якої моглиби наші крамниці дешевше брати марфу. Сю пропозицію вислало віче в формі просьби до ради культурної в Чернівцях.

Ю. Гордийчук розказував про згубні наслідки піаньства а про користі тверезости, по чім ухвалено такі резолюції:

Віче бачучи значіне розпорядку ц. к. староства у Вижиці, котрим замкнено шинки в неділю і свята в цілім тутешнім повіті, приймає сей розпорядок з великим вдоволенням, чого доказом є висказана за него подяка управителеви староства п. Др. Бхови.

Народне віче домагався усиленно задержати і строгого виконання і на дальше розпорядку ц. к. Староства у Вижиці дотично замкнення шинків в неділю і свята, а рівночасно визнає ц. к. Правительство краєве зробити сей розпорядок правосильним раз навесі і то в цілій Буковині.

Першу резолюцію передного старости у Вижиці, а другу до ц. к. Правительства в Чернівцях.

І. Сергій домагався введення рускої мови і слові і письмі по всіх урядах рускої часті Буковини. Никорович пояснив як найуспішнійше нам се домагане Сергія осягнути. Одиноким способом на се є наша добра воля, — пишм і говорім лиш по руски і домагаймо ся всюда нашої мови так в слові як і в письмі.

По вічу слідувала народна забава. Програма забави була добріа, а на першій місці були вправи рухові. Сі продукції виконали Січовички і Січовики з Кут в числі 40 осіб, а випали вони чудово.

При представлюваню образів у скіоптіконі показалося, що селяни сим незвичайно заінтересувалися.

Томболою уложено головню з виробів ткацких з варстату косівського і книжок. Не буде злишнім зазначити й те, що незвичайно практично при томболо розкидаєсь між селян книжки, котрі задля привагоди виграна якогось лисучого фанту дістають книжку інтересного змісту.

Таким чином розійшло ся тут 100 книжок 80 брошур видав „Просвіти“ і 40 листків, а се чейже не дрібниця.

Учасник.

НОВИНКИ.

Чернівці, 26. жовтня 1908.

Консолідація на провінції? Вістка, яка надійшла до нас з Вижиці, се знов причинок до політичного махівелства в краю. Як доносить нам, дійшло між деякими вижицькими Українцями а кацапами „до порозуміння“ в справі заснованя руско-православної бурси у Вижиці. Ключ до поділу мандатів в виділі: 11 кацапів на 9 Українців. (Чи не на взір виборчого прокту Оичула?) Справді годі зрозуміти сей видівт політичної мудрости. Ми, що досі були противниками всякої консолідації з кацапами, що поборювали консолідацію в Галичині, маємо тепер поповнити сю політичну похибку і ратувати сю мафію, що доживає у нас свої останні хвили. Се справді видівти провінціональних „політичних взглядів“. Нехай собі менери москвофілів будуть і найліпшими партнерами в казиноім тароку, то все таки нам годі з ними дучитися.

Розсліди М. Січинського ведуть уже психіатри від кількох днів. Перший розлід, що відбув ся минулого втірка, обмежив ся лише до відчитаня актів, головнож протоколів зізнань родини. Січинський заявив, що розслідам піддасть ся, однак зазначив з гори що їх результат зовсім не вплине на його винок. Рівночасно радник Версон переслухав членів родини Січинського, а протоколи їх зізнань мають бути віддані психіатрам як матеріал до розсліди.

Демонстрації в Празі. Німецькі студенти в Празі ухвалили урядити послідної неділі „бумель“ на Перекопах. А також Союз чеських студентів з під кльофачівського прапора постановив виступити того самого дня з маніфестаційним походом улицями Праги на річ заложена чеського університету на Мораві. Чеські студенти запевнили поліцію, що здержать ся від всяких задирок з німецькими студентами.

Страйк студентів в Кракові. Студенти II року медицини в краківськй університеті оповістили, що перестають ходити на виклади і до лабораторій. Причина сего є така, що у хемічній лабораторії є всего місця на 70 студентів, а їх є 100. Отже 30 студентів не могло би сідати до ригороза, не маючи хемічної лабораторії. Деканат медичного відділу відісе ся в тій справі до міністерства просвіти.

Холера в Петербурзі. Аж тепер, коли холера в Петербурзі з причини морозу почала вигасати, виявило ся, чому она прибрала була там такі величезні розміри, що протягом двох місяців захворюло на холеру поверх 7000 осіб. Іменно на останнім засіданю санітарної комісії стверджено, що воду з купели холерично хорих і екскременти зі шпиталів Петропавловського і Марії Магдалини

вливано до каналів. Канали дучать ся з Невго і занечистили холеричними бацилами всю воду в ріці і в водопроводах. Хто пив непереварену воду, по просту мусів дістати холеру.

Мончаловський в слідчій вазниці. Справу Ярослава Мончаловського, арештованого недавно за шпіонажу в хосен Росії, судові власти окружали великою тайною. Звісно лише, що при слідчих допитах Мончаловський, як слід на „істинноруского“, визнає по польски. В польській опинії се очевидно марка „wyższej kulturalności“. Може се йому на що й придасть ся. Все-ж такі кацапські менери зі Львова, що виховали собі такого „героя“, уживають всіх заходів, аби з Мончаловського зробити „варіянта“. Як зачувати ті заходи не остають без деякого успіху. Взявця управа хотіла випакувати Мончаловського до келії, де сидить М. Січинський, однак той рішучо випросив собі ту „приємність“ і Мончаловський опинив ся де ниде.

Перший виклад д-ра Володимира Вергановського з австрійської процедури цивільної в українській мові відбув ся 22. с. м. в VIII залі львівського університету при участі великого числа слухачів. З правдивим признанем треба піднести, що новий доцент, не зважаючи на свої урядові занятя в тут, суді, не пожалував труду та взяв ся вести цілий обовязковий курс цивільної процедури (7 годин на тиждень), даючи ось так нашим студентам змогу слухати обовязкових викладів з того обсягу університетської науки в нашій мові, замість — як доси — в польській.

Оповідки, іменованя і т. п.

Особисті вісти. Пос. А. Лукашевич виїхав дня 27. жовтня до Відня.

Загальні збори товариства „Жіноча Громада“ в Чернівцях відбудуть ся в неділю 1. падолиста о годині 3. по обіді в Народнім Домі. Сли-б о 3. год. не зійшло ся відповідне число членів, загальні збори відбудуть ся того самого дня о год. 4. Порядок денний: 1. Століте дитини. Відчит п. М. Трусевичівної. 2. Перечитане протоколу II. загальних зборів. 3. Звіт діяльности товариства. 4. Звіт касовий. 5. Зміна статутів. 6. Вибір нового виділу. 7. Вільні внесеня. — За виділ: Е. Кумановска, голова. Др. Гамкевич, писарка.

З просвітного кружка товариства укр. студ. „Січ“ в Чернівцях. Вівторок 27. с. м. в гімнастичнім товаристві „Січ“ (локаль „Музичної Школи“) розпочне тов. Микола Багалук розмову про землетрасєня. Початок о годині 8-й вечером. — В четвер д. 29. с. м. в льокалі „Української Школи“ Петровича 2 відбуде ся продовжене викладу др. Льва Когута. Початок точно три чверти на 8 вечером. Гостям дуже раді. — За просвітний кружок: Ола Калитовський.

Просьба. Учень VI. класи ц. к. II. гімназії в Чернівцях, Н. Формаджів, син бідного черновецького муляра, не може заплатити шкільної оплати 40 кор. і приневолений залишити гімназичну науку. Однак се була би шкода для него й для всіх нас, бо він має на тільки талану, щоби скінчити гімназію і стати образованим чоловіком. Тому прошу всіх щирх Русинів маленькими датками зложити ся на повисшу шкільну оплату. — Ежен Семака, професор релігії, ул. Табори 1.

Екзекутивний комітет українського учительства на Буковині скликає наради укр. учителів (льок) на повіт в ашківський в Вашківцях а. Ч. дня 27. жовтня с. р. о год. пів до 11. перед полуднем в хлопчій школі, а на черновецький повіт в Чернівцях дня 1. листопада с. р. о год. 1. по полудни в готелі „Централь“. — Визнає ся всіх Вп. Товаришів і Товаришок безусловно прибути, бо справи дуже важні!

Звертаємо увагу наших читачів на анонс рускої фірми п. Сірецького поміщений на останній сторони.

До відомости Вп. учительства. Робимо Вп. товаришів (-ок) уважними, що вже сими днями вийде „Календарик для дітей на 1909 рік“ накладом черновецької заміської філії товариства „Українська школа“. Календарик буде дуже цікавий і ілюстрований, свята будуть червоно видруковані та коштувати ме всего 10 сотиків. Надіємо ся, що Вп. учителі (-льки) не будуть купувати інших календариків для дітей, але замовлять наш, бо увесь дохід йде на наше товариство, а не приватним підприємцям. Ми даємо кожній десятий календарик даром і почту оплачуємо самі. Отже просимо замовляти як найскорше в т. Леся Киселиці в Мамаївцях. — За черновецьку заміську філію товариства „Українська школа“: Ол. Іванчик, голова, Евз. Прокопович, писар.

Підписана старшина „Союза Січий“ на Буковині повідомляє, що курс гімнастики і пожарництва відбуде ся невідминно дня 20., 21. і 22. листопада 1908 року. Товариші, котрі хотять взяти участь, мусять до 10. листопада с. р. зголоситися, та вже 19. листопада бути в Чернівцях, бо наука розпочнеть ся 20. листопада точно о 8. годині рано. Кожда „Січ“ обовязана вислати на сей курс хоч одного відпоручника, та заплатити йому дорогу до Черновець і назад. Харчувати ся має кожний своїм коштом (або на кошт „Січи“, котра його ви-

силає), а „Союз Січий“ подбає о нічліг. Місце науки і вправ подамо пізнійше. Визнаємо рішучо кожду буковинську „Січ“ зголоситися найдальше до 10. листопада с. р. на адресу головного писаря Льва Поповича, Чернівці, ул. Шевченка 4, бо за-помога сойму для „Січий“ є залежна від їхньої участі в сім курсі. — За старшину „Союза Січий“: др. Теодот Галія, отаман. Ілько Попович, головний писар.

Просьба. Ученики V. класи 3 агул і VI. класи Вижицької, сироти по бідних селянах, не мають зимового убрання і ходять до школи у витертих літніх сурдутах, хоч самі слабосильні і легко можуть впасти в недугу. В їх імена прошу щирх людей, щоби датками грошевыми, або теплою старою одіжею запобігли їх недостаткам. — Ежен Семака, професор релігії при ц. к. II. гімназії в Чернівцях.

Із штуки і літератури.

Репертуар „Львівського руского народного театру в Станиславові“ Сала „Тов. ім. Монюшка“.

У вівторок дня 27. жовтня с. р. „Галька“ опера в 4-ох діях Ст. Манюшка.

В четвер дня 29. жовтня с. р. „Марі“ голосна родинна драма в 3-ох діях Генріха Ібсена.

В суботу дня 31. жовтня с. р. „Жидівка“ опера в 5 діях Галевійого. Гостинний виступ п. Шляфенберга.

В неділю дня 1. падолиста с. р. о год. 3-й по полудни по знижених до половини цінах: „Сватане на Гончарівці“ народна оперетка в 3-ох діях Гр. Квітки Основиненська.

Вечером о год. пів до 8-ї „Чумаки“ комедія в 4 діях Карпенка Карого.

Початок представлення о пів до 8. вечером.

До Вп. учительства! Робимо Вп. товаришів уважними, що за кілька днів вийдуть слідуєчі календарі: „Іскра“ календар для укр. учителів і календарик для школярів (календаріюм червоным друком, 32 сторони друку), ціна 8 сот. Всі, що беруть в розпродаж дістають 20 проц. опусту. Окрім того йдуть 10 проц. чистого зиску на учительську санаторію в Лопушні. Замовляти у К. Кракалії в Черепківцях. — М. Топушак, К. Кракалії.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Ярослав Літинський.

Сьпіваче Божий! Заграй мені пісню сумну і тиху, як осіина днина, коли злітає листя з деревини, коли у мраці схилена билина

стойть і вине без проміння сонця... Таку ти пісню грай, Божий сьпіваче, як подув вітру в смерековім борі, коли жалібно у корунах плаче...

Заграй сьпіваче о моїй любови — нехай на хвили думками полину в минулу весну щирого кохання...

Нехай на хвилю опадуть окови що давають серце, — поки не загину посеред туги суму та ридання

Коло віконця...

Коло віконця моєї кімнати хтось гірко плаче, сльози проливає і шепче тихо: „Вже не хоче знати... вже... прозабула... більше не кохав...“

І плач сей тихо-тихенько снуєть ся як звук акордів в пісні похоронній, а потім стоном у кімнату леть ся, немов зітханне з глибини безодні.

І так що дини... У місячні ночі хтось плаче гірко край мого віконця, а часом сумно глядить в мої очі

і шепче тихо, що тужить до сонця... Ховаєсь місяць у широкій хмарі, — кохання цвітка ває у віддалі...

РУСКА НАСА ○ РУСКА НАСА

тов. зареєстроване з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вклади щадничі і опроцентує їх на 5%. — Най виносить 40 К і платимо 6%, виносє 2 К. — Родимці! Хай кміч „свій до свого“ відібає ся голосяним відомоном по шлій Буковині і най кожний, що почував себе щирим патріотом-Українцем складає свої оцадности в „Рускій Касі“.

Прждеднуйте нам нових членів! Дирекція.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 е. — Анонси обчислює ся ціна об'єму місяця не ціна маленького тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний одуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), чіплять ся по 4 е. від слова. Належитостий за анонси марками поштовими не приймає ся.

Доминик Кобусевич

167 (9—12)

кравець мужеский

улиця Семигородська ч. 2

(в домі др. Кормуса)

виконує найкращу гардеробу мужеску і для Всч. Духовенства, по можливо уміркованих цінах.

Склад англійських і берненьських штофів.

Великий зарібок

приносить побічне заняття кожному господарю, купцєви підприємцєви, урядникови і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знання. До того спеціальних машин також на сплату ратами, достарчає

155 (—)

І. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Св'ятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проекта коштів і ціники даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні оферти адресувати на повнєшу фірму.

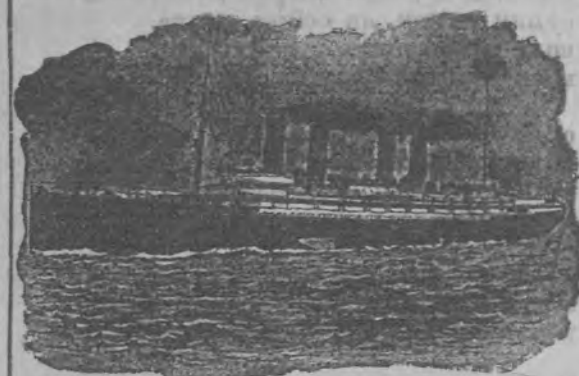
Г. ФАЙЛЕР

Чернівці, улица Руска ч. 8.

усувач нагніток

Купуйте лиш у своїх людей!

Новоотворене

Високою ц. к. кравною управою концессіоноване

Міжнародне

Бюро Подорожи

„СВІТ“

Стрецький і С-ка

в Чернівцях (Буковина), улица Кохановского число 1.

165 (—)

видає карти корабельні до

Канади, Сполучених Держав (Америки), Аргентини, Бразилії, Азії, Африки і т. д. і т. д.

Карти на желізниці європейські, канадські та американські.

Карти на спальні вози. — Карти прогулькові та окружні.

Купуйте лиш у своїх людей!

Русини! Ждайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише **тут і паперці** з першої галицко-руської фабрики **Евгена Білінського в Збаражжє**. — З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурен Тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по священиках. — Держім ся поклик: **Свій до свого**. 158 (—)

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німецькій мові, що наступає інтереси українського народу перед культурним світом, виходить раз на місяць в об'ємі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8 Кор. Є обов'язком кожного інтеґрентного Русина передплачувати сю часопись. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Найперше і найбільше буковинське етаблісєма в тій галузі.

Хемічна пральня і фарбарня
ДАМСКОЇ І МУЖЕСКОЇ ГАРДЕРОБИ,
уніформів і різнородних материй, як: футер, материй на меблі, гардинок, занавісок, портієр, рукавичок Glacé і корунок.

Спеціальність: Хемічна пральня і фарбарня шовків найліпшої сорти. Взірцева фарбарня і знаменита пральня фіранок ріжного рода.

САЙФЕРТ і ТУЧАПСКИЙ, Чернівці

Централка:

ул. Руска ч. 15.

Мірні ціни.

Філія:

ул. Кручена ч. 1а

теперішня ул. Дра Райса.

Виконанє без закиду.

Замовлення з провінції сейчас.

Ціники даром і оплатно.

169 (—)

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

151 (—)

Перша Буковинська спеціальна артистична
робітня церковних апараментів в Чернівцях
Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при улиці Резиденції число 9,
має честь повідомити Веч. Духовенство і Вп. П. Т. Публіку, що виготовляє всілякі в той фах входячі роботи як: монотранції, ліхтарі, хрести, надільниці, свічки, образи, хоругви і проче церковне, по уміркованій ціні і на речинець. **Замовлення з провінції точно, дешево і на час.**

Більші замовлення на догідні рати

Кільканайцять літня практика в моім заводі. упевняє мене що під кожним зглядом зможу хочби найвибагливішому густови Вп. Публіки, вповні вдоволити. Отвирючи мою робітню, не жалувал я ні трудів ні коштів, а урядив єї так, аби станула побіч перворядних робітень та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Вп. П. Т. Публіки з просьбою о ласкаве попєрє тої одинокої в своїм роді рускої робітні, стою на ласкаві услугі і пишусь з глибоким поважанєм **Ф. Ярмолевич.**

Першорядний фабрикат! Першорядний фабрикат!

Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми

155 (—)

Бехера і Гільдесгайма

поручає

Самостійне заступєтво взірців фабричного складу.

І. Шимонович, Чернівці, улица Св'ятої Тройці число 20.

Друкарня „Рускої Ради“

має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ
(Взаїмна Вигода)

Всі книги до ведєня товариства,
коштують враз з етемплями 50 кор.
з пересилкою 51 кор.

Виданя „Рускої Бєсїди“ і „Рускої Школи“
можна купити у всіх
філіях „Рускої Бєсїди“ і „Рускої Школи“,
в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарні І. Рехенберґа.

видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Стрич.

Передплата на „Буковину“
в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 корон, на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на
пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 франків.

**Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“**
на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 К, згл. 4.50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция
„Буковини“
в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.
Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний ра-
бат. — Реклямації неопечатані вільні від
порта. — Рукописи звертає редакция лише
за попереднім застереженням і залученням
належності поштової.

В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся що дня від 9.—10. рано
і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

ХТО-Ж ВОНИ?

Підчас бюджетової дебати в галицькій сеймі впади з москвофільського боку, а власне з уст обох мейєрів д-ра Короля й д-ра Дудикевича характеристичні національні заяви, котрі претендують на вислов оцінки москвофільського загалу, а такі дії не трапляються проти них собі, що прочитавши їх мимохіть, приходиться спитати: Хто-ж вони, ті наші москвофіли? Здавало-б ся, що справа їх національної приналежності поставлена вже, особливо від часу останніх виборів до парламенту, так ясно, що й не допускає ніяких сумнівів; вони признають за собою єдність з цілим „руським міром“ і на знак цієї єдності змагають ся вбрати на своє рідне українське обличчя маску т. зв. „общерусскої“ культури, а передусім заступити в літературі, школі, урядах і приватнім життю свою рідну мову мовою „общерусскою“. І які-б там не були різниці між поодинокими групами в москвофільській таборі, се одно певне, що всякий, хто причисляється до москвофільства, признає ся також до отой національної програми. З'ясував її виразно в своїй бесіді д-р. Дудикевич:

„Я не наміряю в особенности ввиду річі д-ра Короля опривидати ніяких клевет, киданих на нас, бо вони все повторюють ся, але без основанія; в них не вірять і ті, що клеветують. Бєть дійствительно смішно інсинуувати нам те, що ми називаємо ся Росіянами или Великоросами. То таке смішне, таке жалке, що о тім говорити не мислю. Те можуть лиш говорити люди, котрі не мають поняття о етнографічній структурі Славянства. Ми Малорусини, а не Великороси, бо ними не родили ся. Однакже если хтось говорить, що ми представляем великоруский нарід, то я на се скажу, що в світі Великоросів нема, Великоросів не було, нема і дасть Бог не буде, бо є лиш Русь та племена великоруске, малоруске і білоруске. Дятого ми повинні виправити мого почитенного товариша д-ра Короля будьог би сущестував великоруский язык; такого языка не було, нема і не буде. Бєтьке руский язык, изданий тисячлітною нашою культурною жизнью, який ми уважаем за свій і від того языка не можемо відступити, як Поляки від мови Bogodzieu, Красінського і Словацького. Ми любимо наше малоруске слово, дорожимо нашою малорускою пісню, бо то все наше, руске!“

Українці на Угорщині.

Про угорських Українців далеко частійше згадують в наукових розвідках, в філологічних і етнографічних виданнях, ніж в політичних газетах; скоріше почуєте наукову дискусію про дрібніші гвірки якогось куточка угорської Русі, ніж стрінете якісь серйозні заходи для того, щоб не допустити зникнути з лиця землі пів мільона наших земляків, — органічний частині великого, много мільонового українського народу. Всякі заклики до заемоги угорським Українцям в їх тяжкій боротьбі за своє існування зіставлялись гласом вопіючого в пустині; всякі заходи зближались з тамошньою угорською інтелігенцією і прилучили її до загально-українського національного відродження розбивались об інертність, малокультурність тої інтелігенції, об тяжкий мадяризаційний режим. Коли, під впливом Драгоманова заснував ся спеціальний угорсько-руський фонд, робили ся подорожі руских Українців до Угорщини, але згодом якось те все затихло і угорські Українці полишались їх власній долі.

А доля їх зараз дуже сумна. Не дурно угорську Русь називають країною, забутою Богом і людьми.

З економічного і культурного погляду се один з найбільшійших і найтемнішійших закутків Європи. До чого довела наших угорських земляків політика мадярського уряду, показують слова мадярського чиновника Б. Бгана, одного з нечисленних людей, що зацікарювались ся угорськими Українцями і старали ся поліпшити їх становище. Ось що казав Бган кілька років тому в своїй офіційній меморіалі, поданому до мадярського уряду: „все угорське Підкарпаття заселене тепер хліборобним пролетаріатом, в якого нема відповід-

Бесідник хоче найбільше руских шкіл, як найбільше руских гімназій, деби однак наша молодіж не забувала на свої народні святости, на той чудний руский язык. Инакшою руская школа не може бути.

Поминаючи на боці звичайне москвофільське крутіство словами „руський, великорусский, малорусский“, з бесіди д-ра Дудикевича виходить ясно, що москвофіли уважають себе вправді Малоросами (Великоросами ніхто їх ніколи не називав), але літературу і школу бажають мати на тій мові, яку самі називають „общерусскою“, а ми російською. Становище ясно.

Тимчасом другий мейєр москвофільства д-р. Король виступив з іншою, прямо противною заявою.

„Признаю — казав він — єдність руск. народу, але лиш культурну, а се не виключає того, що спочуваю себе Русинам і ніколи не був Великоросом, Росіянином чи там Москалем. Руска мати мене родила, по руски до мене говорила і рускі співала мені пісні, тому люблю мою мову і признаю, що лише в тій моїй матерній мові можна навчити мій нарід! Коли з одної сторони не хочемо називати ся Українцями, бо ся назва не наша, то з другої сторони не вагаємо ся заявити, що ми Малороси, Русини. Ми не є противниками російської мови, навпаки будемо старати ся, щоб тої мови учили в середніх школах та заведено на університеті катедру російської мови і літератури.

Бесідник не підіймає ся рішати kwestії, чи Русини творять окремий народ, чи може є частиною народу великоруского, бо почував себе некомпетентним до того, а думає, що се рішати хід історії, якого ніхто не спинить. Й перекоаний, що ми даремно тратимо наші і так слабкі сили на взаємне поборюванє, бо ми є дітьми одної матері. Перший раз в сій сеймі ми поділені на 2 окремі клуби, хоч маю те переконанє, що різницю ся тільки що до способу борби яку має вести один і той сам нарід. Розділила нас політика польської більшости, яка переняла від Австрії клич: „Divide et impere“, але я думаю, що та боротьба між нами буде мусіла устати, бо справжні патріоти є по одній і по другій стороні. Бесідник остаточно не дивуєт ся, що польська більшість визискала роздвоєне Русинів, бо то приносить їй користь, бодай на коротку мету. За те нічим не дасть ся оправдати розятрене тої боротьби по боці Русинів. Розділ народу на дві партії не був би сам на собі

них просторів землі, щоб з неї можна було жити. Міг би сей обідній селянин знайти ще відповідно до кліматичних обставин снх сторін свій прожиток в годівлі товару, але до сего не достав йому сіножатий, ні половини (пасовиска в горах). А заарендовати се все може він виключно через посередника, який забирає весь зиск для себе. Фабричного промислу в сій країні нема ніякого. Нема і ніяких копалинь. Домашній промисел, що обмежував ся вовняними виробами для власного ужитку, щез зовсім, бо нігде овець годувати. Селянин купує вже крамничну одежу для себе. Міг би хто подумати, що в снх сторонах, забитих дошками від світла, приваємий житє дешеве. Куди! Як раз навпаки! До половини зими кожний господар зістє свої хліборобні засоби, а до живих живе дорого купленою стравою. За все платить він на 8—10 процентів дорожше від городської ціни... Руский (український) селянин не бачить цілий рік ні мяса, ні яйця, хіба випе кілька кропель молока, а в велике свято зістє кавалок житнього або пшеничного хліба. Зрештою его стравою є вівсяний ошіпок і — коли вистарчить картопля. Не диво, що коли в інших гірських сторонах бачимо людей рослих, кріпких, та здорових, то на українським Підкарпаттю стрічаємо хіба недоокровні, мізерні, поживні тіни, безсилні, хиткі, нездатні до воєної служби, карликоваті, золотушні, віддані з одчаю п'янству, знідли, ліниві і темні. Бере одчай, дивлячись на сей умираючий нарід.

Нині вже можна навіть предсказати день, коли останній Русин втече з краю. Досі не знайшло ся одначе хочем двоїх—трох людей, що занялись би поправленєм доїх снх пролетарів. Не заняли ся через те, що і не могли заняти ся, коли аважимо, що сей бідний та темний нарід, виключно хліборобський, попав в руки найсильнішого і найпроворнішого елементу в Європі — Євреїв.

некорисним об'явом, якби провідники обох партій ревалізували між собою в праці над двигненням народу“.

Так говорив д-р. Король. Те, що його партійний і клубовий товариш ставить яко принципіальне змаганє: єдність „руського“ народу, уважає він чистою формальністю; д-р. Дудикевич хоче заведени „общерусского“ языка по наших школах і урядах, д-р. Король признає, що лише в матерній мові можна навчати руский нарід: д-р. Дудикевич називав Українців „антирускою Русею“, а на думку д-ра Короля між Українцями і москвофілами нема ніяких принципіальних різниць, є тільки тактичні. І се не особисті погляди самого д-ра Короля. Він виразно заявив, що свою бесіду предкладав своєму клубови, і цілий москвофільський клуб (отже й д-р. Дудикевич) згодив ся на неї.

Значить, стало ся чудо? Може. Але як в тім випадку пояснити суперечність в обох заявах москвофільських провідників?

Ключ до розв'язки найде ся, але треба знати, як польська преса і польські партії жалували при нагоді вибору руского члена виділу краєвого, що не можуть се місце жертвувати москвофілам, що при всій симпатії, яку Поляки мають до їх уміркованости й „культурности“, не можуть вийти з ними в ближшій політичній зносині, бо москвофіли, виставляючи свою російську програму, нарадили собі — центральне правительство. А тепер, знаючи се, возьмим в руки 235. ч. „Галичанина“ і розв'язка готова. „Галичанин“, очевидно, дуже невдоволений своїм клубом. „Что касается принципиальных вопросов — пишет він на адресу москвофільських послів — тажє наши депутаты не должны упускать изъ виду то обстоятельство, что въ этомъ отношеніи они не могут занимать положение, какое имъ в данную минуту можетъ казаться удобнымъ“. А далше: Ми „не видимъ причин, отчего намъ сдается уже во всемъ на милость польскаго сеймового большинства и терпѣливо ожидать, пока изъ господской трапезы спадутъ для насъ какія крошки въ видѣ поста замѣстителя члена краєвого видѣла и другія того рода мелочи“.

Ну, тепер справа зовсім ясна. Москвофільський клуб заакцептував заяву д-ра Короля, т. зн. змінив своє принципіальне становище, бо се в „даную минуту“ здавалось йому „удобнимъ“, аби перепросити австрійське правительство і Поляків, та здобути „постъ замѣстителя члена краєвого видѣ-

Угорська Русь-країна нечуваного віжде лихварства (найвищий процент, який беруть тут 30%), виборчих і адміністраційних насильств; „тут ніхто, говорить той же Бган, не дбає про контролі адміністрації, про школи, дороги і взагалі про публичні справи. Селянський пролетаріат відданий на Божу ласку і опіку“.

Український нарід давно почав виселяти ся з Угорщини за море, і досі що року великі океанські пароходи перевозять тисячі їх до Америки. Там вони виглядають самими темними, забитими і убогими зі всіх емігрантів, яких висилає за море Європа.

Таке діяло ся на угорській Русі кілька років тому, а по части діяє ся і тепер. На тяжкі злидні українського населення мусів таки звернути увагу сам мадярський уряд, отжеж треба йому мати здорових людей до війська, а не калік, треба стягати податки. Наслідком меморіалу Бгана, уряд взяв ся до деяких заходів; видано закон про обмеженє лихварства, заведено пожиткові каси, засновано скілька сільськогосподарських шкіл, розпочато видання популярної часописи „Недѣля“. Найбільше дбали про Українців міністер хліборобства Дарані і Б. Бган, світла, чесна людина, трагічна смерть котрої кілька років тому, була тяжкою втраатою для угорської Русі. Та тільки ці заходи не змогли поставити на ноги угорських селян, і по прежнему вони знаходять собі ратуноу тільки в еміграції. А коли додамо, що мадярський уряд, підтримуваний шовіністичним мадярським громадянством, веде саму завзяту політику помадярення всіх своїх „іновордів“, то нам зрозуміло буде, чому угорські Українці, як елемент дуже слабкий, найбільше піддаються ся тій мадяризації.

Може кому дивним здаєт ся, що се робить ся в Угорщині, одній з вільнолюбнішійх і поступовішійх країн Європи; адже там є конституція,

ла". Так по правді представляє ся вартість заяви д-ра Короля.

А Дудикевич?

Не забуваймо, що москвофіли мусять оглядати ся на два боки: не тільки на Поляків і австрійське правительство але й на Росію. Делегуючи д-ра Короля, аби він зирнув приємно в одну сторону, москвофіли післали д-ра Дудикевича, аби зробив то саме в другу. Що з того вийшла нісеніця і компромітація — се вже инша річ і звичайна доля тих, що хочуть двом панам служити.

Супроти того ми й не потребуємо відповідати на питане поставлене в заголовку, оставляючи відповідь самим читачам.

3 буковинського сойму.

(Справа дневного порядку. — Відрочене сойму?).

Ві вторник 27. с. м. явили ся у маршалка барона Василька послы Волчинський і Бежан, щоб в імені румунського клубу спитати його, чи скличе пленарне засідане сойму і коли се настанить.

Краєвий маршалок відповів, що остає даліше на своїм становищі, що іменно вперед мусять бути поладжені краєві бюджети за рік 1908 і предложене в справі пожички, а доперва тоді предложене в справі регуляції учительської платні і реформа виборча до сойму можуть бути поставлені на порядок дневний. Він зробить впрочім румунському клубови таку уступку, що предложене в справі пожички бюджету, учительської платні і реформи виборчої поставити на порядок того самого засідання, але в тім ладі, як він бажає, на що зрештою має ухвалу голов поодиноких клубів.

Послы Волчинський і Бежан прийняли сю відомість і передали її румунському клубови, який мав рішити, чи годить ся на неї, чи ні. В першій случаю мали румунські послы мимо всього взяти наперед регуляцію учительської платні під наради, бо кожний посол має право ставити внесок на переставлене дневного порядку того самого засідання і жадати рішеня сойму. В сійм згляді заявив маршалок заступникам румунського клубу, що не спротивить ся дотичному внескови.

Але вечером по нараді румунського клубу настанило в справі дневного порядку найблизшого засідання порозуміння між спірними сторонами. День найблизшого засідання мав бути оголошений вчера, тимчасом хто знає, чи воно взагалі відбуде ся, бо — як зачувати — в суботу мають бути відрочені всі сойми, отже і буковинський.

*

Сойм буде таки радити. Найблизше засідане відбуде ся в п'ятницю перед полуднем з таким порядком дневним: 1. Реформа виборча. 2. Закон о учительській платні. 3. Учительський закон пенсійний. 4. Укравлене доріг. 5. Закон о рентових добрах. 6. Прелімінар на 1908. 7. Піврічна провізорія на 1909. 8. Закон о пожичці і 9. Прочі предмети.

Засідань буде ще чотири: в п'ятницю рано і пополудни а так само і в суботу.

є незалежна преса. Так, се дієть ся в тій самій Угорщині, яка має одну з найстарших в Європі конституцій. яка сотні літ вела героїчну боротьбу за свою незалежність, яка зараз пишаєть ся перед усім світом своєю культурністю. Але все се робить ся свідомо: мадари — войовита нація; вона хоче скріпити свої сили асиміляцією „інородців" — славян, румунів, і серед них і наших нещасних земляків. Пів мільона українців мусять або стати мадарами, або зникнути. І от все, що зостаєть ся, поволі мадаризуєть ся, а недобитки тікають з краю. Вибірчий терор доводить до того, що в парламент не може прийти Русин инакше, як урядовий кандидат, або такий, що припишеть ся до якоїсь мадарської партії. І от, коли низші „інородці" мають своїх представників (Серби, Словаки, Румуни, Німці) українців там нема. Правда єсть їх там цілих двох, але вони записались мадарами і в мадарські клуби. Мадаризація краю проводить ся з такою невмолимістю, що їй позавидують і Німці в Познанщині. Всі місцеві назви сел, городів неремінено з українських на мадарські. Навіть прізвизча людей переміняють. Щоб не допустити угорських українців до тіснїх зносин з рештою українських земель, їм забороняють виписувати в Галичині українські книжки й журнали. Сама назва „Русин" є синонімом чогось неблагонадійного, і її велють замінити терміном „греко-католик".

Ну, а що ж угро-руська інтелігенція? Що вона робить? Чи обстоє за свою національність? Угро-руської інтелігенції дуже мало, і складаєть ся вона трохи не виключно з самого духовенства: батюшки, дячки, ченці; є горстка світських людей, — учителі, чиновники; але всі вони залічують себе до мадар і боять ся навіть признатись до своєї національності, щоб не стратити посади. — Серед сеї інтелігенції однаке пробиваєть ся якось національна течія. Відміна обряду (Українці в Угор-

3 австрійських делегаций.

Бесіда п. Цеглиньского.

На втірковім пленарнім засіданню промовив в імені Русинів п. Цеглиньский. Бесідник прилучив ся до заяви, зложеної п. Васильком на засіданню комісії, що Русини горячо витають анексію Босни, як формальне, відповідаюче міжнародному праву завершене існуючого вже правно-державного відношеня, та висказують повне признане для розумної, глядачої в будучність і сильної політики керманіяча наших заграничних справ. Причина загальног здивованя, викликаного анексією, лежить у сійм, що ми в Австрії привикли все приходити одну годину за пізно, однаке сям разом прийшли ми саме в пору. Даліша причина несподіванки лежить у сійм, що ми протягом 30-літнього сповнюваня на-пів чуваючої, на-пів силлячої сторожи на Балкані, самі на пів всаули і втратили всяке розумінє для позитивної політики. Ся несподіванка в кождім разі розбудила нас і оживила та кождому горожанянови держави без ріжниць національної й віри влила в жили охоту до діла і відмолюючи силу. Тільки з одним закидом ми могли-б зустрітись, а се, що наше правительство залишило поспитатись вперед про опінію держав, підписаних на берлінським договорі. Поминувши те, чи той закид мав би основу, ми тепер маємо спроможність побачити куди були би завели дипломатичні „routragers", які були би виринули ріжницї в поглядах і які були-б розпутались пристрасти. (Признаня). Монархія була би мусіла ще 30 літ вести тяжку адміністративну службу, як би взагалі коли мала прийти анаксія. Тож не лишаєть ся нам нічо иньше, як перейти над тим закидом до порядку дневного та потішити ся сям, що ми не перші сповняли формальну похибку та не будемо останніми поміж тими, котрі ту похибку й в будучности будуть робити. (Веселість і признане).

Окупацію і анексію Босни й Герцеговини ми здобули тільки землі двох країв, а тепер лишаєть ся нам ще труднійше завдане, котре дел. др. Бернрайтер схарактеризував словами: „Тепер ходить про здобуте серцець мешканців і влучене їх до великої рідні австрійських народів." Кожний моральний здобуток може відбутись тільки з помічю моральних способів, у сійм випадку через надане тим краям нової, широкої конституції, котра би мешканцям Босни й Герцеговини, без ріжниць національності й віри дала свободу, рівноправність, культурний розвій та спроможність на найбільший розвиток на всіх полях публичного життя. Бесідник бажає собі, щоби ту конституцію надали народам Босни й Герцеговини як найскорше, щоби вона не припізналась наслідком евентуальних переходових провізорій, які тільки драгували би людність.

Бесідник підносить необхідність приступити до внутрішньої політики в великим стилу і сотворити загальний закон про національності, котрий гарантував би всім народам держави рівноправність і право самоозначеня, дав би їм можливість розвиватись після своїх національних питомоностей та співділати в загальній культурній праці.

Далі бесідник обговорює відносини в австро-угорських заграничних репрезентаціях і доназує їм, що вони рівнодушні, що не сповнають як слід своїх обовязків. Бесідник пригадує великий емігра-

ційний рух з Галичини до північної і південної Америки та жалкуєть ся, що емігранти не мають у наших заступників потрібної охорони.

Бесідник дякує дел. Редліхови, що на посаду конзула в Вінніпегу, котру треба обсадити, з уваги на те, що там живе звиш 100.000 Русинів-емігрантів, запропонував Русина та ось так виявив свою безсторонність у національних справах. Як Русини тепер зі щирою радістю витають щасливу, в відповідну пору переведену експанзію монархії і наміряють її ділом підперти, так само вони хотять енергічно співділати над внутрішньою перебудовою монархії та дійти до загарантованих їм конституційних прав.

Телеграми „Буковини".

Чернівці, 29. жовтня 1908.

В справі вижницької гімназії.

Від п. Василька отримуємо телеграму такого змісту:

Сими днями рескрипт в справі вижницької гімназії одержить цісарську санкцію. Отворене гімназії наступить найпізнійше в першій тижні падолиста.

Скиканє парламенту.

Коресп. бюро доносить:

Парламент збере ся правдоподібно 17. падолиста. Сей речинець вибрано тому, що перед поворотом цісаря з Будапешту не може бути порішена справа димісії чеських міністрів, а правительством як і політичні партії зможуть щойно по сійм рішеню починити приготування до нарад парламенту.

Вибори до долішно-австрійського сойму.

Передвчєра відбули ся вибори до долішно-австрійського сойму з загальної курії на основі нової ординації виборчої. З 48 мандатів міста Відня, 43 здобули християнські соціяли, 5 соціал-демократи; з 10 мандатів загальної курії прочих міст, 9 мандатів припало християнським соціалам, 1 соціал-демократам. Між вибраними є міністер Гессман і бурмістр Люєгер.

НОВИНКИ.

Чернівці, 29. жовтня 1908.

Медаль за українську книжку. У Полтаві на виставі бжільництва дано медаль священникови Ляхови за книжку „Про бжіл", написану українською мовою. Медаль сю прислано від головного Управління землеустроїства та землеробства. Перше видане книжки „Про бжіл" уже розійшло ся і було добре, щоб автор поспішив ся з другим виданем сеї позиточної книжки.

Що причиною сього недовіря до українства, нехитя до нього з боку угорської інтелігенції, яка ще не зрілася зовсім своєю „руською", — є просто незнакомість і нерозумінє українського руху, се ми побачимо трохи низше. Одинокою ознакою національного життя угорських Українців є дві тижневі газетки, видавані в клерикальнім дує: „Недѣля" (з Будапешті) і „Наука" (в Унгварі). Зрідка вийде ще який календар або книжка проповідий. „Недѣлю", як ми казали вже, видає сам уряд, і вона являєть ся немов офіціальним органом; „Наука" — орган ніби незалежний. Пише про самі далекі від живого життя справи. Ось деякі теми її передовиць: „Покайтесь и исповѣдайтесь", „Крещеніє славянъ", „Родословіє св. Іосифа обручника", „О постномъ поведеніи", „Житіє и страданія св. Апостола Іакова" і т. п. Але в одинім з останних чисел 18. вересня сього року трафилась нам одна статя, в котрій виложено національні погляди редакції й її відносини до українства, оперті, як побачимо на чистім баламутстві. Щоб познакомити наших читачів з думками й мовою угро-руської газети, наведемо конець тої статі, в якій власне вся суть: „Наука" писала, пише и буде писати чистымъ малоруськимъ языкомъ, по правиламъ церковно-этимологичного правописання, котре иди нашому языку приспособити усилюємся. Признаємо, что у насъ лишь народна малоруська литература має будучність, лишь така писанина має кореня в народа, за то въ томъ направленіи має розвиватись наша письменность, но крѣпко постоянно и коло тої правды, что вікраїнщина (?) в нашій малоруськой литературѣ є такимъ самымъ крайнимъ блудомъ, а є и строга московщина. Правда находится на серединѣ, и мы по той средней дорогѣ желаемо ити!"

Признанє „Наукою" того, що на угорській Руси тільки „малоруська" мова і письменство можуть мати будучність — дуже цінне: воно пока-

щині, які в Галичині — уніяти і мають дві свої епархії) грає тут дуже значну роль. Але вся без винятку угро-руська інтелігенція — москвофільська, хоч се москвофільство носить тут цілком плятоничний характер і держить ся більше як непорозумінє. Драгоманов у своїх „австро-руських споминах дає блискучий генезис сього москвофільства на Угорщині: „націоналізм угро-руських говорить Драгоманов, мусів узяти форму москвофільства власне тому, що він був і єсть чистим націоналізм завсігди тягне до держави, а не до народу — і, коли держави українсько-руської нема, а московско-петербуржська єсть, то архінатурально, що націоналісти угро-руські потяглись думками до сеї держави. До того-ж в історії Угорської Руси не було і таких моментів, як козаччина і взагалі антипольський рух народний, котрий проявив себе в Галичині о відбив ся і в галицких народних піснях і переказах, творячи там підвалину для народоства. Народ угро-руський вступив у XIX. ст., в добу боротьби за автономію скривджених старими державними порядками національностей, без усяких національно-політичних традицій, котрі могли-б імпонувати інтелігенції. А два факти імпонували їй на користь москвофільства: 1. кар'єра кількох карпаторосів в Росії (Валудянський, Орлай, Кукольник) і 2, ще дуче — російська окупація Угорщини в 1849 році. Треба-ж додати, що ніхто і не подумав познакомити угороросів з українським рухом і письменством, тоді, як про російське їм говорять і Німці і Мадаре, котрі перекладають Пушкіна, Тургенєва і пр. Про український рух угоруси почули доперва недавно (Драгоманов писав се на початку 70. років) від галицких москвофілів, котрі виставляли сей рух, як вигадку Поляків І незручна політика галицких народовців, а надто новоерців (сторонники польско-української згоди), мусіла підперти в головах угро-русів упередженя против українського народоства".

Оповіді, іменовані і т. п.

Захоронку для православних руских дітей отворіє з 1. падолистом „Товариство православних Русинів“ в Чернівцях в домі при улиці Франца ч. 31. До захоронки приймати муть дітей, яким минуло три роки аж до скінченого шестого року. В захоронці перебувати муть діти від ранку до вечора під надзором господині, а під проводом учительки, яка їх займати ме в ріжний хосенний спосіб через кілька годин денно. Обід діти діставати муть в захоронці за 10 сотиків денної плати, всі прочі видатки поносять саме товариство. Звертаємо на сей добродійний заклад увагу православних Русинів черновецьких, щоби розголосили про него всім бідним родичам, які йдуть на роботу, оставляючи діти самі без дозору і проводу на лихо їм і собі або віддають православні рускі діти в чужі, а навіть ворожі руки. Зголошувати ся треба у о. катихита Андрія Міського в домі ч. 31 при улиці Франца

Ювілейний заклад для сліпих в Чернівцях має 15 зовсім безплатних місць, на які зголосило ся дося всего на всего двох питомців. Наша інтелігенція повинна би заохотити родичів, що мають сліпі діти, аби зголосили їх до сего закладу, в яким нещасні діти навчать ся читати й писати та ремісла, з якого зможуть колись вижити ся. Родичів належить запевнити рішучо, що приміщене їх дітей в сім закладі, на якого чолі стоїть п. президент краю, буде за весь час зовсім безплатне, бо за 10 дітей платити кравчий виділ а за 5 саме товариство для опіки над сліпими і глухоніми під проводом президента кравчого суду, п. Каєтана Бляра, до якого треба зголосити ся устно або писемно в палаті кравчого суду в Чернівцях.

Із укр. акад. товариства „Союз“. Загальні збори українського акад. товариства „Союз“ відбудуть ся в неділю 1. падолиста с. р. о 3. годині пополудні, в локалі товариства, улиці Кароліни ч. 6, із звичайним денним порядком. — *А. Галія* голова, *Ів. Доцишин* секретар.

Із черновецької заміської філії товариства „Руска Школа“. Пригадує, що збори черновецької заміської філії товариства „Руска Школа“ відбудуть ся в неділю 1. листопада точно о год. 2. пополудні в „Народ. Домі“ (школа для доповнячої науки) в Чернівцях. — *Омелян Іванюк*, голова.

Заходом тов. укр. студ. „Січ“ в Чернівцях відбудуть ся в суботу, дня 7. падолиста 1908-го року в великій салі „Народного Дому“ ул. Петровича число 2 Вечерниці з танцями. Вступ від особи 2 кор. Початок о годині 8-й веч. Стрій візитовий або народний. Музика знаного капелмайстра п. Алена Паращука з Глиниці вже замовлена. Запрошення вже розіслані. Хто однак не дістав би через помилку запрошення, най удасть ся ласкаво до тов. „Січ“, улиці Паньська ч. 22, або най уважає себе сею дорогою запрошенням, як що він давнійше бував на наших вечерницях. Комітет доложив всяких старань, щоби сї вечерниці, мабуть чи не послідні перед постом, випали як найліпше. До милого побачення на вечерницях! — За комітет: *Омелян Цірик, Павло Дяків, Євген Вацун, Софрон Добрянський, Дмитро Николишин, Іван Сербинюк.*

звє, що в головах угро-руської інтелігенції починає вже розсвітити ся той туман, яким збаламутило її москвофільство з своїм призраством до „мужичої мови“; але ще до того туману зісталось ще досить богато, показує страх „Науки“ перед українством, заснований, очевидно, на звичайним нерозумінню й необзнакомленості угро-руської газети з дійсною українською мовою та письменством. На обовязку наших галицьких земляків, як найблизших родичів і сусідів угорської Русії, лежить вияснити угорським Українцям, що українство є ні що инше, як демократичний рух на національній основі, що народна мова являєть ся фундаментом культурно-просвітних змагань українства. Замість того, щоб шукати якихсь „середніх“ шляхів, нехай угро-руська інтелігенція, візьме за приклад галичан, покладає в основу свого письменства народню мову своїх селян; ся мова далеко близьша до української, ніж до той комедної мішанини, котру „Наука“ вважає „чистим малоруським язиком“. Зближене з українським національним рухом в Галичині надасть угро-русам змогу користуватись і собі здобутками того руху, в усякім разі ближшому до угорської Русії, ріднійшому, ніж Московщина. Скілби нам не казали про перешкоди з боку малярських властей, на байдужність та інертність угро-руської інтелігенції, — галицькі Українці повинні прийти на поміч угорським Українцям і прилучити їх до загально-українського життя. Не треба забувати, що допускаючи помадарити ті сотні тисяч наших єдинокровних братів, ми на віки втрачаємо їх для себе й для цілого славянського світу. Коли ми бачимо, що польонізують ся або російчать ся наші бачи на наших територіяльних межах, то тут ще можна мати надію, що оновлене національного життя на Україні докотить ся центробіжними хвилями до тих окраїн і поверне їх нашім народності, але те, що ми губимо на Угорщині — губимо вже безповоротно.

Д. Дорошенко.

З кружка „Жіночої Громади“ в Чернівцях. Для заінтересованя нашого загалу народною орнаментикою рішив черновецький кружок тов. „Жіноча Громада“ на Буковині урядити в своїм льокалі (ул. Руска ч. 31) курс робіт ручних, головю на народних мотивах. Сподіємо, що черновецькі панночки живо зацікавлять ся тим курсом. Науку буде уділяти панна О. Стоцька 3 рази на тиждень перед обідом. Зголошена учениць приймає ся від 2. падолиста почавши від пів до 10. до пів до 11. щодня, ул. Руска ч. 31. — Подає ся до відомости, що засідання виділу кружка відбувають ся 5. і 20. щомісяця. — *Евфровина Галія*, голова, *Ольга Гузарова*, писарка.

З тов. „Православної Академії“. Дня 5. листопада с. р. о 2-й годині по полудні відбудуть ся звичайні загальні збори акад. тов. гр. прав. богословів „Православна Академія“ в Чернівцях в льокалі товариства. — За виділ: *Іван Смеречанський*, І. заст. голови, *Петро Дарійчук*, І. писар.

З ц. к. Управи Руху. Від 1. падолиста с. р. на наступлять в розкладі їзди мішаного поїзду ч. 6671 на простороні Тарнів-Шуцінь слідуєчі зміни: Від'їзд з Домброви 8:50 рано з Олесна 9:13, з Домбровки 9:27, з Менджехова 9:47, з Долястовиць 10:08, приїзд до Шуціня 10:25.

Загальні збори тов. „Січ“ в Падиківцях відбудуть ся дня 1. падолиста с. р. о 1-й годині по полудні в домі читальні з таким денним порядком: 1. Отворене зборів. 2. Справоздане старшини і касира. 3. Вибір старшини. 4. Вільні внесення. — За товариство: *Георгій Водмар*, осавул.

Подяка. Хвальному Виділу тов. „Руска мішанська читальня“ в Чернівцях, складаю сердечну подяку за уділене мені грошевої допомоги в сумі 20 кор. на шкільну оплату. — *Микола Орловський*, уч. III. кл. II. гімназії в Чернівцях.

Просьба. Ученики V. класу 3 агул і VI. класу Виницький, сироти по бідних селянах, не мають зимового убрання і ходять до школи у витертих літніх сурдутах, хоч самі слабосильні і легко можуть впасти в недугу. В їх імені прошу щирих людей, щоби датками грошовими, або теплою старою одіжею запобігли їх недостаткам. — *Євген Семанка*, професор релігії при ц. к. II. гімназії в Чернівцях.

Загальні збори товариства „Жіноча Громада“ в Чернівцях відбудуть ся в неділю 1. падолиста о годині 3. по обіді в Народнім Домі. Сли-бо о 3. год. не зійшло ся відповідне число членів, загальні збори відбудуть ся того самого дня о год. 4. Порядок денний: 1. Століте дитини. Відчит п. М. Трусевичівної. 2. Перечитане протоколу II. загальних зборів. 3. Звіт діяльності товариства. 4. Звіт касовий. 5. Зміна статутів. 6. Вибір нового виділу. 7. Вільні внесення. — За виділ: *Е. Кумановська*, голова. *Др. Ганкевич*, писарка.

Екзекутивний комітет українського учительства на Буковині скликає наради укр. учителів (льок) на повіт в ашківський в Вашківцях н. Ч. дня 27. жовтня с. р. о год. пів до 11. перед полуднем в хлопячий школі, а на черновецький повіт в Чернівцях дня 1. листопада с. р. о год. 1. по полудні в готелі „Централь“. — Взиває ся всіх Вп. Товаришів і Товаришок безусловно прибути, бо справи дуже важні!

Звертаємо увагу наших читачів на анонс рускої фірми п. Сірецького поміщений на останній стороні.

До відомости Вп. учительства. Робимо Вп. товаришів (ок) уважними, що вже сими днями вийде „Календарик для дітей на 1909 рік“ накладом черновецької заміської філії товариства „Українська школа“. Календарик буде дуже цікавий і ілюстрований, сьвята будуть червоно видруковані та коштувати ме всего 10 сотиків. Надіємо ся, що Вп. учителі (льки) не будуть купувати інших календариків для дітей, але замовлять наш, бо увесь дохід йде на наше товариство, а не приватним підприємцям. Ми даємо кожний десятих календарик даром і почту оплачуємо самі. Отже просимо замовляти як найскорше в т. Леся Киселиці в Мамаївцях. — За черновецьку заміську філію товариства „Українська школа“ — *Ом. Іванюк*, голова, *Евг. Прокопович*, писар.

Просьба. Ученик VI. класу ц. к. II. гімназії в Чернівцях, Н. Формаджів, син бідного черновецького муляра, не може заплатити шкільної оплати 40 кор. і приневолений залишити гімназьяльну науку. Однак се була би шкода для него й для всіх нас, бо він має на тільки талану, щоби скінчити гімназю і стати образованим чоловіком. Тому прошу всіх щирих Русинів маленькими датками зложити ся на повисту шкільну оплату. — *Євген Семанка*, професор релігії, ул. Табори 1.

Із штуки і літератури.

Репертуар міського театру. В четвер, дня 29. жовтня: „La main“ (Рука), мімодрам Генрі Берейна, закінчить „Cavalera rustica“, опера в 1 акті П. Маскані. В п'ятницю, дня 30. жовтня (по знижених цінах): „Charleys Tante“, п'єсен в 3 актах Гуго Фелікса. В суботу, дня 31. жовтня: „Madame Sherry“, оперета в 3 актах Гуго Фелікса. В неділю,

дня 1. падолиста по полудні (по знижених цінах): „Der Müller und sein Kind“, народна драма в 5 актах Ернста Равпаха, вечером „Der fidele Bauer“, оперета в 3 актах Леона Фалля.

Репертуар „Львівського руского народного театру в Станиславові“ Салі „Тов. ім. Монюшка“.

В суботу дня 31. жовтня с. р. „Жидівка“ опера в 5 діях Галевійого. Гостинний виступ п. Шляфенберга.

В неділю дня 1. падолиста с. р. о год. 3-й по полудні по знижених до половини цінах: „Сватане на Гончарівці“ народна оперетка в 3-ох діях Гр. Квітки Основаненка.

Вечером о год. пів до 8-ої „Чумаки“ комедия в 4 діях Карпенка Карого.

Початок представлення о пів до 8. вечером.

„Українська Муза“ вип. 9. містить поезії: М. Вороного, Т. Галіпа, М. Чернявського, В. Лепкого, Ружного, Мальованого, Крижан-паші, Козловського, Кибальчишевої, Мандичевського, Кузьменка, Карманьського. Ціна 25 коп.

Die Gemeinderatswahlen. Zeitgemäße Notiz von Dr. Mayer Ebner. Czernowitz 1908.

До Вп. учительства! Робимо Вп. товаришів уважними, що за кілька днів вийдуть слідуєчі календарі: „Іскра“ календар для укр. учителів і календарик для школярів (календаріом червоном друком, 32 сторони друку), ціна 8 сот. Всі, що беруть в розпродаж дістають 20 проц. опусту. Окрім того йдуть 10 проц. чистого зиску на учительську санаторію в Лопушні. Замовляти у К. Кракалії в Черепківцях. — *М. Тоушак*, *К. Кракалія*.

Альманах „Січ“. Сими днями виходить з друку „Січ“, альманах в 40-літню річницю заснованя віденьського академічного товариства „Січ“ (1868 до 1908), як обємиста книжка, зложена з 35 аркушів великої вісімки. В альманаху взяло участь звыш 50 бувших і теперішніх Січовиків, що умістили коло 100 причинків белетристичного і научного змісту. Поезія заступлена численними творами І. Франка, В. Лепкого, В. Павовського, М. Вороного, С. Яричевського, О. Грицака, Л. Лопатинського і С. Твердохліба, нашу новелістину репрезентують др. Яр. Окуневський, Гр. Цеглинський, Я. Гординський, В. Темницький, С. Яричевський, О. Турянський і О. Назарук. Найкраще представляють ся налічний виділ, в яким бачимо статі з усіх обсягів знаня, найбільш-ж з поля природних наук. Історичні теми порушують розвідки проф. М. Грушевського (Початки Січи) і д-ра Ф. Марисюка (Питанє Унії Русинів з Римом), діалектології присвячена розвідка д-ра І. Зілинського (Дещо з фонетики українських говорів), історії літератури дотикають праці д-ра І. Франка (Пять листів О. Терлецького), д-ра К. Студинського (Два листи М. Погодіна) д-ра К. Павовського (К. Скорморовський) і Я. Гординського, етнографія заступлена статями д-ра З. Кузєлі (Наші сільські оповідчі) і д-ра І. Врацанка (Деякі сліз за угорсько-руське простонародне житє і поезію), з обсягу філософії уміщено праці д-ра І. Раковського, д-ра І. Копача і д-ра В. Кобринського. В природничім відділі стрічаємо між иньшими праці проф. д-ра О. Волощака, д-ра А. Бориса, д-ра І. Горбачевського і Ф. Зарипького (Кров), історії духової культури посвячена більша розвідка М. Чайківського. Др. Станислав Дністрянський і др. Михайло Зобків дають правничі праці Кость Паньковський, о. Е. Роздольський, І. Попович і Г. Лебіджак порушують економічні і біжучі справи. Цілий ряд статей присвячено споминам про „Січ“ і про деяких Січовиків, пр. Н. Вахнянина, д-ра В. Кобринського, Г. Цеглинського, д-ра Я. Окуневського, д-ра В. Яновича, З. Павлюха, д-ра Білинського, д-ра О. Волощака, Л. Шеховича, д-ра С. Дрималика і д-ра В. Шмигельського. Побіч того уміщено в альманаху досить просторі біографії д-ра Пулюя, д-ра Озаркевича, д-ра І. Копача, д-ра С. Дністрянського, д-ра М. Зобкова, д-ра І. Горбачевського, К. Паньковського, д-ра Я. Окуневського і ин. та портрети І. Горбачевського, О. Терлецького, І. Франка, М. Грушевського, К. Студинського, М. Драгоманова, В. Шмигельського, Ев. Кобринського, Н. Вахнянина, Я. Окуневського, М. Зобкова і ин. Дуже інтересні статі про житє в українських студентських організаціях, де оголошено статі про товариства у Львові, Кракові, Чернівцях, Відні, Граці, Інсбруці, Празі, Дорпаті, Москві, Одесі та Карльсруге, написані пп. О. Назаруком і О. Охримовичівною, Я. Ганкевичем, В. Цмайлом-Кульчицьким, В. Вахнянином, д-ром Брилинським, д-ром Кузєлем, д-ром М. Кордубою, Гр. Герасимовичем, В. Сімовичем, М. Чайківським, О. Міхновським, д-ром Ев. Козакевичем і М. Лавровим, Е. Гайдукевичем, о. М. Будкою, Ів. Перепелицею, В. Темницьким, Л. Шепаровичем. В додатку надруковано претарну нову композицію д-ра С. Людкевича. Як бачимо, зміст Альманаха дуже поважний і ріжнородний, а ціна незвичайно приступна, бо лише 8 корон за брошурований примірник, 9 корон за книжку в звичайній а 10 корон в роскішній оправі (з витисками). Замовляти можна у д-ра Зенова Кузєлі, Wien I., Universitätsbibliothek і в книгарні тов. ім. Шевченка.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{3}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 20 К., $\frac{1}{8}$ сторони 10 К., $\frac{1}{16}$ сторони 5 К., $\frac{1}{32}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після об'єму мієня не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслане і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний спуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.
Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Звертає ся увагу пп. управителів українських шкіл народних та вп. українського учительства на те, що сими днями появлять ся

ЮВІЛЕЙНИЙ ГИМН „ДО АВСТРИЇ“

173 (1—2) слова Вол. Кукелки, музика О. Д.

на два голоси в супроводі скрипок і баса, пригідний до ужитку в день святкування 60-літнього ювілею правління Їго Величства Цісаря Франц-Йосифа I. дня 2. грудня 1908.

— Ціла партитура враз з текстом 50 с., з поштовою пересилкою 55 с.

Щоби можна обчислити число примірників накладу, просить ся всіх інтересованих надсилати замовлення враз з грошевою посылкою найдалше до 3. падолиста (п. ст.) с. р. під адр. Вол. Кукелка, над'учителя в Рогізні, п. Садагура, Буковина.

Доминик Кобусевич

167 (10—12) кравець мужеский

улиця Семигородська ч. 2

(в домі др. Кормуса)

виконує найкрасшу гардеробу мужеску і для Всч. Духовенства, по можливо уміркованих цінах.

Склад англійських і бернеських штофів.

Великий зарібок

приносить побічне заняття кожному господарю, купцю, підприємцю, урядникові і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знання. До того спеціальних машин також на сплату ратами, достарчає

155 (—) **І. ШИМОНОВИЧ**

Чернівці, ул. Святої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проекта коштів і ціниці даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні оферти адресувати на повисшу фірму.

Г. ФАЙЛЕР

усувач нагніток

Чернівці, улица Руска ч. 8.

Гуртовна Продаж Подрібна
Кальошів і обуви до снігу

Правдиві Riger (Columbia) „ATLETH“, не ховзають ся, також правдиві російські по цінам фабричним

171 (1—6)

Набувати у найстаршій і найбільшій торгівлі Б. Бальтінестра молод., Чернівці.

Найперше і найбільше буковинське етаблісєма в тій галузі.

Хемічна пральня і фарбарня
ДАМСКОЇ І МУЖЕСКОЇ ГАРДЕРОБИ,
уніформів і ріжнородних матерій, як: футер, матерій на меблі, гардинок, занавісок, портієр, рукавичок Glacé і корунок.

Спеціальність: Хемічна пральня і фарбарня шовків найліпшої зорти. Взірцева фарбарня і знаменита пральня фіранок ріжного рода.

САЙФЕРТ і ТУЧАПСКИЙ, Чернівці

Централка:

ул. Руска ч. 15.

Мірні ціни.

Замовлення з провінції сейчас.

Філія:

ул. Кручена ч. 1а

теперішня ул. Д-ра Райса.

Виконанє без закиду.

Ціниці даром і оплатно.

169 (—)

Купуйте лиш у своїх людей!

Новоотворене

Високою ц. к. кравевою управою кон-цессіоноване

Міжнародне
Бюро Подорожж
„СВІТ“

Стрецький і С-ка

в Чернівцях (Буковина), улица Кохановского число 1.

165 (—) видає карти корабельні до

Канади, Сполучених Держав (Америки), Аргентини, Бразилії, Азії, Африки і т. д. і т. д.

Карти на желізниці європейські, канадійські та американські.

Карти на спальні вози. — Карти прогулькові та окружні.

Купуйте лиш у своїх людей!

Деркніть ся клича Свій до Свого!

Деркніть ся клича Свій до Свого!

Видання „Рускої Бєсїди“ і „Рускої Школи“ можна купити у всіх філіях „Рускої Бєсїди“ і „Рускої Школи“, в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарни І. Рехенберга.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Першорядний фабрикат! **Каси огнетревалі і безпечні від вломань**

фірми

155 (—)

Бехера і Гільдесгайма

поруцає

Самостійне заступство взірців фабричного складу.

І. Шимонович, Чернівці, улица Святої Тройці число 20.

Перша буковинська спеціальна артистична робітня церковних апараментів в Чернівцях
Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при улиці Рєзидєнцїї число 9.

має честь повідомити Вєч Духовенство і Ви. П. Т. Публіку, що виготовляє всїлякі в той фак входять роботи як: монотранції ліхтарі, хрести, кадильницї, свєчнички, образи, хоругви і прочє церковне, по уміркованій цїні і на рєшєнцє **Замовлення з провінції точно, дешево і на час.**

Більші замовлення надогідні рати

Кілька разів дїтя прагнє в моєй заводї, упевнє мене що під кождим оглядом зможу хочби найвблаглишєму густови Ви. Публіки, вповнї задовольнити. Отвєрзючи мою робітню, не жалувати ані трудів ані коштєв, а урядив єї так, аби стала побіч першорядних робітєв та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Ви. П. Т. Публіки з вєрєбєю о ласкавє поспєртє тої

одинокї в своїм родї рускої робітнї, стою на дєкалї услуги і пишує

151 (—)

з глибоким поважанєм **Ф. Ярмолєвич.**

За редакцію відповідає: Віктор Строн.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 корон, на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на
пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 франків.

**Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“**

на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 К, згл. 4.50 р., або 17 фр.

Поодинокі число 10 сотників.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція

„Буковини“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частіших замовленнях відповідний ра-
бат. — Рекламний неопечатаний вільний від
порта. — Рукописи звертає редакція лише
за попереднім застереженням і залученем
належності поштової.

В справах редакційних можна усно по-
розумівати ся що дня від 9.—10. рано
і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Цісарські слова.

В середу, 28. с. м. відбула ся в будапештень-
скім дворі гостина для членів спільних делегацій.
По обіді приступив цісар до п. Н. Василька і коли
сей, думаючи, що монарх не пізнає його, хотів
представити ся, цісар промовив:

„Ваша діяльність в делегаціях
дуже патріотична. Висказую Вам своє
признання.“

П. Василько відповів:

„Дякуючи Вашому Величеству за милостиве
признання, нахожусь в щасливім положенню за-
явити, що вся руска інтелігенція і публична опінія
Галичини й Буковини одобрює моє поступоване
в делегаціях, ізза чого також мій галицький това-
риш Цеглиньський висловив ся вчора в делегаціях
в подібнім дусі.“

На се сказав цісар:

„Тішу ся дуже; у Львові також
спокійніший се.“

„Так, Ваше Величество! — відповів п. Ва-
силько. — Визначчу заслугу має в тім новий на-
місник, котрий знаходить ся на найліпшій дорозі
здобути собі довіру руского населення.“

„Тішити мене чути се“ — сказав цісар на за-
кінчене розмови.

Звернувши ся відтак до дел. Водзіцького хва-
лив монарх діяльність галицького сойму, особливо
спокій та розвагу і висловив радість, що обі на-
родности працюють згідно. Делегат Водзіцький від-
повів на те, що розважне поведене українського
клубу соймового богато причинило ся до сего та
розповів монархови про події, що довели до ви-
бору п. Кивелюка членом краєвого виділу. Цісар
висловив за се своє живе признання.

Нікчемники.

Дістав ся в наші руки літографований обіж-
ник „До українського учительства Буковини“ та-
кого змісту:

Укр. соймові послы стали скрайними ворогами
школи і учительству. Стоцький в своїй скаженій
заїлості заповняє „Руску Раду“ тенденційними
і брехливими а школі й учительству ворожими
статями, щоби підбурити нарід. Вже три роки
лише Стоцький в „Буковині“, що через видатки на
школи край над пропастью... Щось такого міг на-
писати лиш зловинний реакціонер. Другі послы з сим
годять ся. Чогож нам ще ждати? Послы опукали
нас, опукали й нарід, бо не додержали того, що
обіцяли і зрадили поступову програму, на котру
кандидували. Сьогодні поступових окликів в соймі
не чути. З колишніх поступовців лиш скелети... За
те Стоцького груди українає віданака... Гей! гей!...
Добролася Україна до самого краю.

Товариші! Чи є де на світі такі люди, щоби
грішми підпирали брехливі й ворожі їм газети?!
Ні! Нема! Се лиш ми такі раби. Тож покажм, що
ми не раби, а люди, що уміємо постояти за свою
честь.

„З днем 1. XI. 1908 рішили ми збойкотувати
„Буковину“ і „Руску Раду“ — ако газети брехливі,
а школі й учительству скрайно ворожі. Від сего
Україна не вмере, хіба що Стоцький задушить її.
Бо нічо не шкодить так народній справі, як брех-
ливі газети“...

А поки що, най кожний учитель замовить
собі „Прапор“ або „Діло“, „Громадський Голос“,
„Народну Справу“ і т. п.

Товариші! В єдності сила! Від 1. листопада
с. р. ні один учитель не бере „Буковини“ ні „Ру-
скої Ради“. Retour! Най пани послы не кепкують
з нас. Сей оклик най залунає від школи до
школи, від села до села!

Чернівці, 26. жовтня 1908.

Не ексек. Комітет укр. учителя.

Ми помістили дословно сей славний обіжник
на вічну намятку, як деякі люди зпоміж учитель-
ства всіма силами пруть то того, щоб розбити
руську інтелігенцію на два ворожі табори. Не хо-
дить нам о те, чи „Буковина“ буде далі розходити
ся в кільканайцятьох примірниках більше, чи ні —
„Руску Раду“ учительство і так дуже мало прену-
мерує — але ходить о те, якого нікчемного, брех-
ливого способу боротьби уживаєть ся для ще нік-
чемнішої цілі. „Скрайними ворогами школи й учи-
тельства“, „зловинними реакціонерами“ називаєть ся
людей, що поставили буковинську руску школу
на винівний висоті, що тільки їх заслугою
буковинське учительство осягнуло платню по ви-
соті третю з ряду з усіх країв Австрії; „тенден-
ційними і брехливими а школі й учительству во-
рожими статями“ називаєть ся висвітлене правди
мужидству, ба ми знаємо факти, що деякі панове
учителі прямо конфіскували „Руску Раду“, аби
мужики не дізнали ся, як стоїть властиво справа
з учительською платнею!

А притім — з яким цинізмом говорить ся
тут про справи, що повинні бути свята кождому
Українцеві. „Від сего Україна не вмере, хіба що
Стоцький задушить її“ — справді, так може напи-
сати лише чоловік здепратований до дна душі лек-
турою „N. F. L. Z.“, чоловік, у котрого 100 корон
платні значить більше як весь нарід і всі ідеали.

Коли так представляє ся обіжник під зглядом
змісту, то з боку формального він — зловна місти-
фікація. Підписав його „Не ексек. Комітет укр.
учителів“, „Не ексек.“ тому, щоб викликати у чи-
тачів оптичну злуку, наче би в підписі стояло
„Ексекутивний“; для сеї цілі велике „Н“ таке по-
дібне до „Е“ і так близько слова „ексек.“, що
дійсно кілька людей, яким ми давали читати обіж-
ник, були певні, що він підписаний „Ексек. Коміт.“

Нема що казати, гарні люди агітують між
учительством!

Очевидно, ми не ідентифікуємо їх з загальом
учителів, ані не кладемо в вину цілому учитель-
ству того, що зробить кілька шубравців. Ми зна-
ємо, що між буковинським учительством є багато
гарних і щирих, патріотичних людей, до яких
треба віднести ся з повною пошаною. Але нехай
вони призадумают ся над тим, чи через подібні
виступи таких товаришів як оті з „Не ексек.“ Ко-
мітету не загрожена честь і добра слава цілого
руського учительства і нехай скажуть ясно, чи по-
дібні люди мають право бути і називати ся їх
товаришами.

З буковинського сойму.

(Засідане в п'ятницю, 30. жовтня).

Предсідатель бар. Василько про-
читує телеграму з кабінетової канцелярії з подя-
кою за чолобитню сойму з нагоди анексії Боснії
й Герцеговини.

П. Скедль інтерпелює предсідателя, коли
прийде на порядок денний закон в справі гро-
мадських лікарів. П. Малик ако предсідатель ад-
міністраційної комісії заявляє, що сю справу в ко-
місії вже залагоджево. По інтерпеляції п. Від-
мана що до реферату в справі виборчих ліст до
громадських виборів, поставив п. Ончул внесок
на переставлене порядку денного в той спосіб,
щоб наперед прийшли під наради предложена:
в справі фонду інвалідів, шпиталю, заведена для
божевільних, учительських пенсій і фонду шкіль-
ного, а доперва тоді преліменар краєвий. Внесок
принято.

П. Абрагамович ставить внесок на утво-
рене польського народного мандату. Внесок відісла-
но до перманентної комісії виборчої. П. бар. Гор-
миза акі предкладає законопроект, яким установляєть
ся перманентна комісія для нарад над виборчою
реформою.

До слова приходить пос. Волчинський,
який заявляє, що в розбитю реформи виборчої
винна не консервативна велика посілість, але Німці
і Жида. Бесідник в за згодою і мирним пожитем
всіх народів. П. Штравхер виступає проти твер-
дження п. Волчинського, наче-би Жида винні були,
що реформа виборча ще не переведена і домагає
ся національного катастроу на основі пропорціональ-

ного заступництва. Відман знова скидає вину
за неухвалену виборчої реформи на Русинів, Жидів
і т. зв. вільнодумних Німців. Докоряє їм злуку
з Жидами і бачить одинокий ратунок для Німців
в християнсько соціяльній партії. В імені лібе-
ральних Німців застерігає ся п. Скедль проти
закідів п. Волчинського і Відмана, немов
би ліберальні Німці довели реформу до упадку
і через злуку з Жидами ве берегли як слід ні-
мецьких інтересів. Німці бажають жити в мирі
з усіма народами, від яких очікують прихильности.
П. Лупу з'ясовує становище Румунів і виступає
з довгою філіпікою проти Жидів, особливо посла
Штравхера. П. Ляндвер заявляє ся також
за національним катастроу.

Іменем руского клубу заявляє п. Василь-
ко, що руский клуб завжди додержував своїх
зобовязань. Бесідник звертає ся проти твердження,
наче би християнсько-соціяльний рух, що тепер
шириться в краю, міг мати добродійний вплив.
Наявніші політики не є ті самі, що були 4 роки
тому і тому Русини докладали всіх сил, аби ос-
ягнути ще два мандати, один з сільських громад, а
другий з загальної курії. Бесідник годить ся ціл-
ковито на виводи п. Волчинського, що до марного
жити в краю і заявляє ся за національним ката-
стром таким як на Моравах.

Президент Блейбен витав проєкт уста-
новляючий перманентну комісію для реформи ви-
борчої і констатує, що реформа не довершена досі
не через ріжницю поглядів поодиноких партій, але
задля недостаті часу.

По сім законопроект в справі перманентної
комісії прийнято з незначними змінами.

На пополудневім засіданню реферував п. Лу-
пу справу продажі будівляної парцелі побіч шпи-
талю під тр. пр. монастир черниць, а п. Малик
справу податку від трамвайних білетів. До першої
справи віднесла ся адміністраційна комісія при-
хильно, другу рішила відкинути.

Відтак п. А. Ончул предложив справоздаче
фінансової комісії в справі краєвого преліменаря
з 1908 рік.

П. Пігуляк ако справоздавець комісії ад-
міністраційної ставить в справі поборювання поло-
вих недуг слідуючий внесок: Визнає ся ц. к. пра-
вительство, щоби починило відповідні кроки для
спинення і здушення полових недуг в краю подібно
як се діє ся в Галичині; визнає ся виділ краєвий,
щоби в порозуміню з правительством вистудіював
питанє що до поборювання полових недуг і в най-
ближній сесії поставив відповідні внески.

П. Лупу реферує справу просектора д-ра
Люкша, якого порішено перенести в стан спо-
чинку, надаючи йому пенсію належну по 10 літах
служби.

П. Штравхер реферує справу ткацької
школи, школи деревної різби в Вижиці та коши-
карської школи в Сторожинці.

Цісарське свята в Лукавці н. С.

В день святаї Параскеви відбуло ся в Лу-
кавці н. С. відкрите ювілейного паматника на-
шого цісара.

Головна заслуга, що сей величавий паматник
поставила громада, належить ся місцевому паро-
хови о. Стефанови Маланчукови, але годить
ся тут спізнати, що ему ревню допомагали до сего
діла місцевий надучитель Сидір Годованський
і громадський начальник Іпатій. О. Маланчук
належить до тих кількох руских священників, котрі
побіч своїх пастирських обовязків в порозуміню
і згоди із місцевими народними учителями віддають
ся праці коло піднесення материяльного і освітнього
добробуту руского народу, не оглядаючи ся за
ніякими надгородами. Я тої гадки, що всюди, де
оба сі чинники в громаді беруть ся до народної
праці щиро і безкористо, що там завжди запанує
між ними як-найбільша однодушність.

Свято випало як найкраще. На торжество
були запрошені рускі послы, з котрих явили
ся Пігуляк і Спинул. По дорозі до Лу-
кавці н. С., витала їх по зеліничних стаціях
Глібока, Панка і Жадова сила руского на-
роду. Начальники сих громад промовляли в імені
своїх громад, передаючи послам хліб і сіль, а сі-

човики витали гостий окликами „слава“ і вистрілами з моздирів.

Годять ся згадати, що на залізничім двірці у Жадові встав послів старенький дідич і почайстер тої громади п. Гоан яко начальник своєї громади.

У самім Лукавці н. С. очікувала послів величезна товпа народу, поверх дві тисячі душ. При триумфальній брамі привитав послів місцевий начальник Іпатій в імені своєї громади, передаючи їм хліб і сіль. Між зібраними находила ся також інтелігенція так місцева як і з доокресности, між якою було заступлене й наше учительство з родинами, а то панове: Партемії Данчул, Михайло Данчул, директор Іваніцький із Сторожинця, Корнило Данилюк, Омелій Влад, Василь Гишка, Сидір Годованський, Денис Руснак, Іван Кошка, Сарматюк Константин, Комаровський Єрмил, Франтик і кілька панів учительок.

По привітанню пішли всі гості до парохіальної церкви, де оо. Мунтян із Зеленева, Урсуляк із Бергомету н. С. і місцевий парох о. Стефан Маланчук відправляли службу Богу. При цій відправі сьпівав дуже красиво хор руских теологів під проводом богослова Брендзана. Яко заступник правительства прибув на се свято управитель староства у Вижиці п. Ёх. По богослуженню удали ся всі гості на місце, де стояв пам'ятник цїсаря. Місце було украшене хоругвами, ялицями і вінками із цвітїв. Тут відправили всі три священники доксолюгію, потім виголосили урочисті промови євангелістський місцевий учитель в імені своїх одновітців а місцевий рабін в імені Жидів. Відтак промовив по руски управитель староства п. Ёх дуже гарно, розясняючи зібраним значіне того свята. Коли бесідник підчас своєї промови показав рукою на високостоячий пам'ятник, тогди спала з него заслона і показав ся численно зібраному народови прегарний бюст нашого монарха.

В тій хвилі залунали із тисячий уст гримкі „слава“ і вистріли із моздирів, а хор богословів, а по нїм зібрана шкільна молодіж зі своїм надучителем Сидіром Годованським відспівали по руски гимн народний.

Наконець промовив до зібраного народу посол Пігуляк, наводячи всі ті добродїйства, які отримав наш нарід від нашого монарха за час єго шістьдесятирічного мудрого правління. Він згадав між иньшим, як то наш цїсар ще молоденьким, маючи бо ще лиш 18 літ житя, вступив на трон в такий час, коли бідний хліборобський нарід біднував гірко під гнетом дїдичів та проживав в пущдї і темноті, та за час єго правління поступила освіта народна скорим кроком наперед, народи стали вільними горожанами, дістаючи з часом чим раз то більші права, от як н. пр. загальне право голосованя на послів до Ради державної, закон громадський ітд. На кінці своєї бесіди завізав безідинок присутних до оклику „многая літа“. З відкритими головами повторили зібрані єї слова і величавє свято закінчило ся.

Присутний.

ДОПИСИ.

Дідич Урсаки на услугам румунізаторів.

Від коли наш дідич став двірником, перейшов цїлком на услуги румунізаторів. Про се нам посьвідчать хоч би єї події: Господар Тодер Рыбка так скаржить ся:

„Я винаймав вже кільканадцять літ у дідича кусень толоки коло моєї хати. І сего року винаймав я тої кавалок на пасовиско для коров. Маю дитину, що ходить вже чотири літ до школи. Мені казали післати її до волоскої школи, так я і зробив.

За тої час не видів я ніякого хїсна з тої школи, бо хоч дївчина дещо прочитає, але однако не розуміє з того нічо. Я пізнав, що то зле давати діти до школи, де вчать в чужій мові і тому рішив я сего року дати свої діти вже до рускої школи.

Чутка про те, що я дав діти до рускої школи, швидко донесла ся до дідича.

Сей розгнівав ся і приказав побережникам аби вигнали мої корови з толоки, яку я собі на сей рік заплатив. Потім переказав дідич, аби я явив ся перед ним в дворі. Приходжу одної неділі до двора. Лиш я прийшов, так зараз післано за панотцем Стефановичом, аби зробив між нами суд. Приходить за хвилю о. Стефанович, тай до мене. Питає ся чого я хочу. Я кажу, що хочу аби мої корови пасли ся дальше на заплаченій толоді. О. Стефанович сказав мені, що як я діти посилати му дальше до волоскої школи, то дідич мені зробити, що я сам схочу. І так мене піп так довго мучив, доки я не сказав, що виберу діти з рускої школи.

Господар Кость Чоботар оповідає так:

Я уже третій рік у дідича за побережника. Сего року згодив ся я на рік, котрий скінчить ся аж в марті 1909.

Але дідич не чекав речинцю, а віддалив мене зі служби серед року. А се тому.

Я маю одного хлопця. Надучитель Стефанович, звїсний румунізатор видів раз мого хлопця і казав, аби я післав єго до школи. Я сказав Стефановичови, що мій хлопець числить лишє 6 літ і тому залежити буде від мене самого, чи мій хлопець сего року буде ходити до школи, чи ні. Але здивав ся Стефанович зі мною в неділю перед 1. вереснем с. р. і каже: Слухай Костю! маєш у ві второк привести свого хлопця до мене до школи, бо я єго записав. Я залив Стефановичови, що мій хлопець не знає волоскої мови і тому примушений я дати єго до рускої школи. Мій Стефанович розсердив ся аж страх, тай до мене: „Не говори чуєш у стріть, лиш приведи хлопця, чуєш“!... Я записав хлопця розуміє ся до своєї рускої школи в Поїнах.

Потім приходжу до пана, (а я був ще тоді в службі) а писар панський питає ся мене, чого я зрік ся в пана служби? Я відповів єму, що я не зрікав ся служби. А він мені дальше каже: Таж пан надучитель Стефанович був тут і казав, що ви подякували панови за службу. Я лиш стис плечима і гадаю собі: От яка правда в свьіті? Коли не послухав румунізатора Стефановича і не дав єму хлопця затуманити, то він постарав ся так, що дідич мене серед року зі служби виганяє. Тай треба ще знати, що як він мене по своєму обрахував, то треба ще рік служити, аби скараскати ся від него. О так я у дідича заробив ся, що не аби чось заслужив, але мушу ще єму доложувати до моєї служби. А все те зробив мені дідич в злість за те, що я не дав хлопця до волоскої школи.

Віче в Мігові.

Дня 25. жовтня с. р. відбуло ся народне віче в Мігові, на яким явило ся значне число учасників. Віче, яке отворив надучитель п. Михайло Данчул, вибрало председателем Петра Гладчука, заступником Костина Стефанюка, а секретарями учителів: Юрія Загороднюка і Семена Волощука. Перший забрав слово Юрій Загороднюк. Він обяснив на примірах вагу просьвити та зазначив, що українська гімназія в Вижиці з нею необхідною потребою. По тім обговорював вороже становище Жидів супроти єї інституції і поставив вікінці резолюцію, яку одноголосно ухвалило віче:

„Віче жадає чисто української гімназії в Вижиці та щоби правительство і шкільна Рада кр. постарали ся як найскорше ввести в жите єю гімназію, аби молодіж не втратила ще сего шкільного року.“

По єім промовляв п. Михайло Данчул, який в своїй довшій бесіді вказав на лихі наслідки піянства, на средства, якими можна запобічи сему лихови та на розпорядженє ц. к. староства в Вижиці, що до замиканя шинків. Поставлені ним резолюції віче приняло одноголосно:

1. Віче висказує щирю подяку ц. к. старості др. Ёхови;

2. віче рішучо протестує проти частинного або цїлковитого знесеня розпорядженя ц. к. староства в Вижиці що до замиканя коршем в неділі і свята, домагає ся натомість від правительства удержаня сего розпорядженя та єго строгого виконуваня.

Четвертою з ряду точкою були громадські справи. Михайло Данчул домагав ся, аби громада постарала ся загодї вже о добрий і достаточний опал для школи, щоби діти не мерзли так, як то нераз вже лучало ся. Дальше завизвав громаду поставити відповідні кладки почерез Мігову-потік, бо то великий сором для громади, що діти йдучи до школи, топлять ся в наслідок лихих кладок (таких припадків лучилось новішого часу в нас два). Відтак домагав ся Юрій Загороднюк порядків по класах.

При вільних внесенях зажадав Михайло Данчул від присутного начальника громади, аби сей як найскорше скликав засіданє ради громадської, яка би ухвалила урядованє в українській мові; начальник прирік се як найскорше зробити. На внесенє госп. Дмитра Ткачука ухвалило віче домагати ся від правительства і консисторії, щоби зроблено вже раз порядок з виборами, які відбули ся свого часу на єпітропів церковних. Відтак забрав слово начальник громади Андрій Терлибавка, який переконував людей про нищенє самих себе сим, що справляють весіля цїлими тижнями. Дальше пояснював бесідник, що цїлком практично і хосенно було би відбути весіле за день, а найбільше за два дни.

По єім поставив уч. Юрій Загороднюк внесенє, щоби віче ухвалило вибрати комітет для надзору, чи сповняєт ся розпорядженє ц. к. староства в Вижиці що до замиканя коршем.

Вкінці надуч. Михайло Данчул згадав про наших щирих послів, а присутні віддали їм належну подяку.

На єім замкнув председатель віче.

Присутний.

НОВИНКИ.

Чернівці, 31. жовтня 1908.

Недбальство галицїої Ради шкільної краюєї в справі печатаня шкільних учебників на українській мові доходить до крайних границь. Вже від 4 літ вичерпаний наклад Прухніцького Вправ латинських для III-ої класи гімн., 6 літ минуло як розпродано грецьку граматіку для III-ої класи, иньших книжок також годї дістати, а славетній Раді шкільній краюєї і не в голові зарадити єсому бракови шкільних книжок на нашій мові. Розуміє ся, що така господарка можлива лишє в галицїм краю неімовірностей! Може се кого здивує, що аж буквинський український орган мусить паткувати єю ганебну господарку, але коли маємо „щастє“ в справах шкільних підручників залежати від Галичини, то мусимо се зробити, тимбільше, що в нас дуже болючо відчуває ся брак шкільних книжок. Діти не мають з чого вчити ся, приневолєні одєн другого запомогати книжками, а що се не виходить на користь молодежи, се повинно бути зрозумілим і такий вузкоглядний в руских потребах як галицка Рада шкільна. Нам не понятно, як могли українські члєни галицкої Ради шкільної так довго терпіти таку аномалію. Звертаємо ся до них, щоби вони інтензивнійше заняли ся справою, якої доси, здаєт ся не добачали.

3 приводу смерти бл. п. Н. Грінченківної надіслано до „Дїла“ отсе письмо: Багато людей вдало ся до нас з телеграмами або з листами, висловлюючи свій жалє з приводу смерти нашої Дочки і подаючи розвагу нам у тяжкому нашому горі. З тим самим озвали ся до нас на своїх сторінках і деякі часописи. Не можучи відписати кождому з окрема, ми єим листом дякуємо з щирого серця усім тим окремим людям і редакціям, що озвали ся до нас зі своїм щирим прихильним словом під тяжку для нас годину. Так само дякуємо всім, хто так чи інак ушанував пам'ять Дорогої Покійниці, робітницї на рідній ниві. Низько всім кланяємо ся, дякуючи. — В Київї, дня 28. жовтня 1908. — *Марія Грінченко, Борис Грінченко.*

Заговор угорских міністрів. Показуєт ся, що теперішні угорські міністри не вагались перед кількома роками вести тайні переговори з сербским правительством проти габебурскої монархії. Було таке: В 1904 році тодішний сербський президент міністрів Пасіч, приготував велику акцію в цілі велико-сербської пропаганди; єей момент використала угорська „партия независимости“ та навязала зносини з сербским правительством. Кошут, граф Апоній, президент угорского сойму Юст держали в руках нитки переговорів. Визначні угорські посли Љовасі і Ковач вели переговори зі сербским правительством. З Хорватами пертракував посол Супільо і Гінкович. В 1905 році сам Юст поїхав до Загребу, щоби особисто порозумітєсь з ємісарами великосербської пропаганди. На шість днів перед своїм іменованєм на міністра, Кошут потайки поїхав до Вілграду, щоби ще тіснійше звязатєсь з сербским правительством. Він же навіть подбав о те, щоби великосербській агітації дати підмогу в угорских грошах. Мета сих „великосербских заговорів“ була — закаламутити воду, наполохати віденський двір і австрійське правительство та зробити їх більш уступчивими в відношеню до угорских бажань. І своєю цілю угорські крутії осягнули. Нині найчильнійші „заговорники“ є королівскими міністрами...

Оповідстки, іменованя і т. п.

3 товариства „Кіцманський Боян“. На загальних зборах українського товариства „Кіцманський Боян“, дня 28. жовтня 1908, вибрано ось який виділ: п. інсп. шкільний Іл. Стратичук, голова, п-ні д-рова Вовідка, заст. голови, о. Петро Катеринюк, писар, н. проф. Іван Гошовський, касір, п. ветеринар Станіслав Сінгалевич, управ. забав, п. учитель Дмитро де Томоруг, господар і упр. хору, п. уч. пр. курсу Николай Хемійчук, виділовий, а заступники виділових: п. проф. Дм. Войнович і п. проф. Осип Доспіль. — За виділ: *Стратичук*, голова, *П. Катеринюк*, писар.

„Православна Академія“, акад. тов. гр. прав. богословів в Чернівцях, устроює дня 15. листопада с. р. концерт, сполучений з танцями в Заставній в сали касина. Запрошеня розсилають ся в Заставничий і Кіцманечиний. Хто з сих округів не одержав би запрошеня через яку помилку, нехай зволить звернути ся до товариства. Приятелі і прихильники нашого товариства з иньших повітів, нехай уважають ся єєю дорогою запрошеними. Початок о 8-ій годині вечером. Стрій візитовий або народний. Вступ від особи 3 кор. Музика п. Алека Парашука. — За виділ: *Іван Стеречанський*, І. заст. голови, *Петро Дарійчук*, І. писар.

Захоронку для православних руских дітий отворє з 1. падолистом „Товариство православних Русинів“ в Чернівцях в домі при улиці Франца ч. 31. До захоронки приймати муть дітий, яким минуло три роки аж до скінченого лєстого року. В захоронці перебувати муть діти від ранку до вечера під надзором господинї, а під проводом учительки, яка їх займати ме в рїжний хосенний

спосіб через кілька годин денно. Обід діти доставляють в закоронці за 10 сотиків денної плати, всі прочі видатки поносить саме товариство. Звертаємо на сей добротинний заклад увагу православних Русинів черновецьких, щоби розголосили про него всім бідним родичам, які йдуть на роботу, оставляючи діти самі без дозору і проводу на лихо їм і собі або віддають православні русні діти в чужі, а навіть ворожі руки. Зголошувати ся треба у о. катихиза Андрія Міського в домі ч. 31 при улиці Франца.

Ювілейний заклад для сліпих в Чернівцях має 15 зовсім безплатних місць, на які зголосило ся доси всего на всего двох питомців. Наша інтелігенція повинна би заохотити родичів, що мають сліпі діти, аби зголосили їх до сего закладу, в яким нещасні діти навчать ся читати й писати та ремісла, з якого зможуть колись вижити ся. Родичів належить запевнити рішучо, що приміщене їх дітей в сій закладі, на якого чолі стоїть п. президент краю, буде за весь час зовсім безплатне, бо за 10 дітний платять кравчий виділ а за 5 саме товариство для опіки над сліпими і глухонімими під проводом президента кравчого суду, п. Каятана Кляра, до якого треба зголосити ся устно або писемно в палаті кравчого суду в Чернівцях.

З кружка „Жіночої Громади“ в Чернівцях. Для заінтересована нашого загалу народною орнаментикою рішив черновецький кружок тов. „Жіноча Громада“ на Буковині урядити в своїм льокалі (ул. Руска ч. 31) курс робіт ручних, головню на народних мотивах. Сподіємо, що черновецькі панночки живо зацікавлять ся тим курсом. Науку буде уділяти панна О. Стоцька 3 рази на тиждень перед обідом. Зголошеня учениць приймає ся від 2. падолиста почавши від пів до 10. до пів до 11. щодня, ул. Руска ч. 31. — Подає ся до відомости, що засідання виділу кружка відбуваються в 5. і 20. щомісяця. — *Евфровина Галін, голова, Ольга Пузарева, писарка.*

Просьба. Ученики V. класу Загул і VI. класу Вигницький, сироти по бідних селянах, не мають зимового убрання і ходять до школи у втертих літніх сурдутах, хоч самі слабосильні і легко можуть впасти в неугу. В їх імені прошу щирих людей, щоби датками грошевицями, або теплою старою одіжею запобігли їх недостаткам. — *Евген Семана, професор релігії при ц. к. П. гімназії в Чернівцях.*

Заходом тов. укр. студ. „Січ“ в Чернівцях відбудуть ся в суботу, дня 7. падолиста 1908-го року в великій залі „Народного Дому“ ул. Петровича число 2 Вечерниці з танцями. Вступ від особи 2 кор. Початок о годині 8-й веч. Стрій візтовий або народний. Музика знаного капелмайстра п. Алека Парашука з Глиниці вже замовлена. Запрошеня вже розіслані. Хто однак не дістав би через помилку запрошеня, най удасть ся ласкаво до тов. „Січ“, улиці Паньска ч. 22, або най уважає себе сею дорогою запрошеним, як що він давніше бував на наших вечерницях. Комітет доложив всяких старань, щоби сї вечерниці, мабуть чи не останні перед постом, випали як найліпше. До милого побачення на вечерницях! — За комітет: *Омелья Цірик, Павло Дяків, Евген Вацук, Софрон Добрянський, Дмитро Николішин, Іван Сербишук.*

Просьба. Ученик VI. класу ц. к. П. гімназії в Чернівцях, Н. Формаджів, син бідного черновецького муляра, не може заплатити шкільної оплати 40 кор. і приволений залишити гімназійну науку. Однак се була би шкода для него й для всіх нас, бо він має на тільки талану, щоби скінчити гімназію і стати образованим чоловіком. Тому прошу всіх щирих Русинів маленькими датками зложити ся на повноту шкільну оплату. — *Евген Семана, професор релігії, ул. Табори 1.*

Загальні збори товариства „Жіноча Громада“ в Чернівцях відбудуть ся в неділю 1. падолиста о годині 3. по обіді в Народнім Домі. Спи-б о 3. год. не зійшло ся відповідне число членів, загальні збори відбудуть ся того самого дня о год. 4. Порядком денний: 1. Століте дитини. Відчит п. М. Трусевичівної. 2. Перечитане протоколу II. загальних зборів. 3. Звіт діяльності товариства. 4. Звіт касовий. 5. Зміна статутів. 6. Вибір нового виділу 7. Вільні внесеня. — За виділ: *Е. Кумановська, голова. Др. Ганкевич, писарка.*

3 тов. „Православної Академії“. Дня 5. листопада с. р. о 2-й годині по полудні відбудуть ся звичайні загальні збори акад. тов. гр. прав. богословів „Православна Академія“ в Чернівцях в льокалі товариства. — За виділ: *Іван Смеречанський, І. заст. голова. Петро Дарійчук, І. писар.*

Підписана старшина „Союза Січ“ на Буковині повідомляє, що курс гімнастики і пожарництва відбуде ся невідкладно дня 20., 21. і 22. листопада 1908 року. Товариші, котрі хотять взяти участь, мусять до 10. листопада с. р. зголосити ся, та вже 19. листопада бути в Чернівцях, бо наука розпочнеть ся 20. листопада точно о 8. годині рано. Кожда „Січ“ обовязана нислати на сей курс хоч одного відпоручника, та заплатити йому дорогу до Черновця і назад. Харчувати ся має кождий своїм коштом (або на кошті „Січ“, котра його висилає), а „Союз Січ“ подбає о нічліг. Місце на-

уки і виправ подамо пізніше. Визваємо рішучо кожду буковинську „Січ“ зголосити ся найдалше до 10. листопада с. р. на адресу головного писаря Ілька Поповича, Чернівці, ул. Шевченка 4, бо за-помага сойму для „Січ“ в залежна від їхньої участі в сім курсі. — За старшину „Союза Січ“: *др. Теодот Галін, отаман. Ілько Попович, головний писар.*

До відомости Вп. учительства. Робимо Вп. товаришів (-ок) уважним, що вже сими днями вийде „Календарик для дітей на 1909 рік“ накладом черновецької заміської філії товариства „Українська школа“. Календарик буде дуже цікавий і ілюстрований, сьвята будуть червоно видруковані та коштувати ме всего 10 сотиків. Надіємо ся, що Вп. учитель (-льки) не будуть купувати інших календариків для дітей, але замовлять наш, бо увесь дохід йде на наше товариство, а не приватним підприємцям. Ми даємо кождий десяти календарик даром і пошту оплачуємо самі. Отже просимо замовляти як найскорше в т. Леся Киселиці в Мамаївцях. — За черновецьку заміську філію товариства „Українська школа“: *Ом. Іванич, кий, голова, Евз. Проколович, писар.*

Звертаємо увагу наших читачів на анонс рускої фірми п. Сірецького поміщений на останній сторони.

Із штуки і літератури.

Репертуар мійського театру. В неділю, дня 1. падолиста по полудні (по знижених цінах): „Der Müller und sein Kind“, народна драма в 5 актах Ернста Равнаха, вечером „Der fidele Bauer“, оперета в 3 актах Леона Фалля.

Репертуар „Львівського руского народного театру в Станиславові“ Сала ім. Монюшка“. В неділю дня 1. падолиста с. р. о год. 3-й по полудні по знижених до половини цінах: „Сватане на Гончарівці“ народна оперетка в 3-ох діях Гр. Квітки Основиненки.

Вечером о год. пів до 8-ої „Чумак“ комедія в 4 діях Карпенка Карого.

Початок представлення о пів до 8. вечером.

Наші календарі: „Товариш“, народний календар на рік 1909 видав Союз руских хліборобських спілок на Буковині „Селянська Каса“ в Чернівцях. Ціна 60 сотиків. 336 сторін малої вісімки: Зміст: Календарієм. Часть інформаційна. Часть літературна і популярно-наукова має такий зміст: Учте ся, брати мої, Т. Шевченко, Україна, Володимир Самійленко. Козачий кістяк, В. Мова. Замоу, Іван Франко. Чорна Рада за-порожска, Пантелеймон Куліш. Дві строфи, Ів. Франка. Як би тепер устав Тарас, Володимира Самійленка. Герострат, Вол. Самійленка. Патріоти, Фр. Ковальський. Казка, Людмила Волошка. Чиж то голуб, Леонід Глібов. Треба всюди приятеля, Степан Руданський. Чи високо до неба, Степан Руданський. Із східних казок, переклад Фр. К. Штрофа, Івана Франка. Наука, Іван Франко. Мудрець із народа Григорій Савич Сковорода, В. Кмидкевич. В кузини, Ярослав Весоловський. Смерть, Людвік Тома. Вірш, Ів. Франко. Кінське назвиство, А. Чехов. Любов ближніх, Ів. Франко. Підписав ся, Богдан Лепкий. Доле, де ти?, Тарас Шевченко. Хіба даруймо воду, Іван Семанюк. Дещо про спілковий рух в Швейцарії. Не так ті вороги..., Тарас Шевченко. Ховайте крилики! М. Г. Село Гараздівці: а) Пани та люди; б) Просьвітна робота. Початки організації; в) Віче в Гараздівцях за старих часів, Іван Діброва; г) Випадок про італійські хліборобські спілки; д) Проти горівки. Товариства тверезости; е) Гараздівці організують ся. Райфайзенська каса; ж) Спілкова крамниця; з) Молочарська спілка; і) Спілка для виважної землі; к) Спілка парельційна. Орач, Ів. Діброва. Англієський кооператист про цілі і завдання кооперації, С. К. Дванадцять користий зі спілків а особливо спілків споживних, (після Шарля Жіда). „Січ“ в Рогізіні. Рада культури краю. Сьмішне: Лиха совість. — Два рази два є чотири. — Виговорив ся. — Хвальба. Хліборобські машини і знаряди для селянських господарств. Добродій. Про штучні погові. Сьмішне: Тайна. — Скромність. — Практична наука. Як робити пробні досьвіди зі штучними поговіями. Сьмішне: Коротко: виразно. — Його послідна воля. — Добір насіння на засів. Сьмішне: Сьмішні оновістки. — Та то буває. — Ощадний. Корови замість коней. На господарських зборах. Кровавий маз у худоби (лісна хвороба). Сьмішне: Він вірить в то. — Згуба. — З жовнірського листу. — Знає місце. Про управу шпарагів. Дяво. Обхід з молочними коровами. Між дітьми. — Відповідь. Як відгадувати погоду. На літнім відпочинку. — Лікар на селі. З практики. Ріжні ради для хліборобів. Про новий устав громадський для Буковини, др. Василь Дутчак. Оголошеня. — Образки: Тарас Шевченко. Магазин Союза швайцарських конзумційних спілок. Дім Союза швайцарських конзумційних спілок в Базелі. Дім конзумційної спілки в Аргутзві. Дім конзумційної спілки в Фляменталю. Дім конзумційної спілки в Цюриху. Дім конзумційної спілки в Фравенфельзі. Бельгійський крилик-великан (самець). Бельгійський крилик-великан (самець). Бельгійський зайчик Французкий крилик-баран (самець). Французкий крилик-баран (самець). Голубий віденьський крилик.

Срібний крилик (самець). Срібний крилик (самець). Ангорський крилик. Російський крилик. Хлівець із скрині. Хлівець із бочки Подвійний хлівець. Надвірні хлівці. Мясні й кошик. Фрідріх Вільгельм Райфайзен. Стояк з накривкою, сито і мірило. Апарат Гербера. Кружлівка Альфа Ляваль Віоля. Кружлівка Альфа Ляваль Колібри. Кружлівка „Альфа В.“ Кружлівка „Альфа А.І.“ Кружлівка „Альфа А.П.“ Перекрій кружлівки „Альфа А.П.“ Начиня Шварца. Накривка до начиня Шварца. Холодник рурчастий. Масниця „Вікторія“. Масниця Гольшенська. Вигнітач ротаційний. „Січ“ в Рогізіні. Січова вежа в Рогізіні. Пожарний відділ „Січ“ в Рогізіні. Рядкова сівачка. Млинок, що відразу лущить і чистить кукурузу. Борона на сівожати. Циліндер (трисра). Молотильня. Вага на худобу. Млинок до розтирання овочів. Машина до витискання соку овочевого.

Календарик для дітей на звичайний рік 1909. Ціна 10 сот. Чернівці, 1908. Накладом чернівецької заміської філії товариства „Українська Школа“.

Ілюстрований народний Календар товариства „Просьвіти“ на рік звичайн. Ч. 345. За січень 1909. Ціна 1 корона. — Зміст: I. Часть календарська: Календар. Календарські записки. Роком 1909 править Сатурн. Коротка хронологія нашої історії. Коротка хронологія всесвітньої історії. Коротка хронологія історії Славян. Хронологія культурних здобутків. Показчик днів на рік 1909. Календарієм. Жидівський календар. Українська преса. До читачів. — II. Часть літературна. Календар праці. Як старі люди погоду пізнавали. Як берегти дітей від хвороби. Чим і як треба годувати дитину, щоб вона була здорова? Як адержати піски. Князь Роман відрикає ся корони. Чічка, оповідане Івана Семанюка. Порадник лікарський в найважливіших недугах, зладив др. Евген Озаркевич. Вставай Україно, вірш С. Яричевського. Загадки, за яких розв'язку назначені нагороди. Полтавська битва (1709 р.) С. Т. Других Знають добрі люди, поезія І. Грабовича. Про потребу обезпечення на життє, написав Осип Кузьмич. Ой піду я в бір темненький, вірш Лесі Українки. Про зуби, написав др. Іван Бережницький. Київ, написав Г. Х. Козак-нетяга (за Мордовцем). Про обезпечення худоби. Про злодія у селі Гаківниці П. Куліш. Притча по двох сусідів, що мали одно імя. Роки жури С. А. Савінкова, переклад Г. Хоткевича. Наші ювілеї. 3 року на рік. Що повинно бути в кождій рускій громаді? Посмертні згадки. Сьмішне. Загадки. — III. Часть інформаційна: Почтові постанови. Інформації для їдучих желізницями. Міри і ваги. Короткий спосіб обчислення відсотків за дві. Таблиця відсоткова. Скалі стемпльові і податок особисто доходовий. Календар вагітності домашніх звірят. Запоручені хвороби і час звороту. Тарифа конзумційного податку з додатками для міста Львова. Обчислення при будівлях. Порадник у важливіших справах податкових. Військові приписи. Військові реклямації. Відшкодованя для родни резервистів. Військові урльопи на час живи. Полекші для заморських емігрантів, обовязаніх до військової служби. Амнестія для військових дезертирів. О праві зборів. Платня за підводи. Конституція. Управа держави. Управа краю. Провідник по Львові. Музеї і бібліотеки отворені для публіки. Адвокати Українці в Галичині й Буковині. Нотарі Українці. Архітекти, інженери, геометри і техніки Українці. Ремісники і промисловці. Де живе український (руский) нарід та кілько його є? Наші товариства й інституції. Оголошеня.

Літературно-науковий вістник. Річник XI. Книжка X. ТОМ XLIV. За жовтень. — Зміст: С. Черкасенко: Жак. Ескіз. М. Грушевський: По світу. (З подорожних вражінє. В вагоні. Віден. Ворота Італії. Венеція). М. Чернявський: Варвари, повість (далі). М. Юльченко-Здановська: Ніч. В. Доманицький: Марко Вовчок про Куліша. Мих. Жук: Захмарилось небо. Мих. Лозинський: Польська народова демократія (далі). Волод. Федів: Остання воля. В. Василенко: Малоземель і наслідки його в Полтавщині. Юліан Міскевич: Мій рай — мое пекло. Айтон Сінклер: Нетри (далі) пер. М. Левицького. Лев Лотоцький: Смукот. Мих. Грушевський: На українські теми: Ше про культуру і критику. Г. Райдер Гаггард: Беніта (Роман) (далі). Гр. Шереток: † Павло Барвінський. Мик. Вороний: З чернигівських свят. Ф. Матушевський: З українського життя. В. Панейко: Загушеницею. Бібліографія. Книжки надіслані до редакції. Оголошеня. Зміст одинадцяті книжки Л. Н. Вістника.

РУСКА КАСА • РУСКА КАСА

тов. зареєстроване з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вклади падаючи і опрочентує їх на 5%. — Най вносить 40 К і плати 6%, вписове 2 К. — Родимці! Хай клас „свій до свого“ відібе ся голосним відомомом по цілій Буковині і най кождий, що почувая себе щирим патріотом-Українцем складає свої ощадности в „Рускій Касі“.

Приймайте нам нових членів! Дирекція.

Ціна оголошень за однократне їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 6 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місяця не після малого тижня.

ОГОЛОШЕННЯ.
За рубрики: Надіслані і Оголошеня редакція не відповідає.

При кількократових або при річних замовленнях, ежачний суєт.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числиться ся п' 4 с. від слова.
Належностий за анонси марками почтовими не приймає ся.

Свій до свого !!

Виназ діловодства „Рускої Каси“ в Чернівцях.

За місяць жовтень 1908.

Родимці! Вступайте в члени „Рускої Каси“. Один пай вносить 40 К., від пай платимо 6 проц.

	Стан з поч. місяця		Збільшилось		Разом		Зменшилось		Стан з кінц. місяця	
	кор.	с.	кор.	с.	кор.	с.	кор.	с.	кор.	с.
Число членів	1382	—	25	—	1407	—	3	—	1404	—
Конто паїв	124455	28	745	—	125200	28	120	—	125080	28
Конто резервового фонду	25470	69	50	—	25520	69	—	—	25520	69
Конто щадничих вкладок	311405	97	21397	75	332803	72	19517	86	313285	86
Конто реєскомпту	680959	18	233140	50	914099	68	204902	—	709197	68
Конто векселів	909617	97	150021	50	1059639	47	110845	11	948794	36
Конто довжних записів	205404	05	9263	61	214667	66	14894	25	199773	41
Конто відсотків	32615	32	5587	—	38202	32	4503	12	33699	20
Конто відсот. від вкл. щад	6733	34	33	45	6766	79	—	—	6766	79
Конто провізій	5356	66	539	05	5895	71	—	—	5895	71
Конто адмінстр. видатків	2888	32	436	37	3324	69	—	—	3324	69
Конто платні	4709	94	566	66	5276	60	—	—	5276	60
Конто чиншу	623	—	—	—	623	—	—	—	623	—
Конто інвентара	1000	—	—	—	1000	—	—	—	1000	—
Конто про diversi	604	71	—	—	604	71	2	35	602	36
Конто дивіденд	5156	20	—	—	5156	20	157	40	4998	80
Конто страт і зисків	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Конто каси	49001	14	387201	01	436202	15	390675	97	45526	18
Податки	2062	91	1054	—	3116	91	—	—	3116	91
Конто ріжних паїв	5652	50	100	—	5752	50	—	—	5752	50
Фонд пенсійний	2878	58	—	—	2878	58	—	—	2878	58

Чернівці, 1. листопада 1908.

Дирекція.

Виздайте свої ошадности в „Рускій Касі“. Від вкладок платимо 5 процент.

Найлучше і вже випробоване
средство на ревматизм есть
NERVOL

„Назва правно забезпечена“
аптекара др. Ю. Францога
в Терополі.

Се є знамените усмиряюче средство до
натираня против всяких ревматичних
болів, простуджєня, ломаня костей, пле-
чий гієтєя і нервових недуг. Прошу ува-
жати на напис „Nervol“ і не при-
мати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фля-
шочок) 8 кор. з оплатою і опакованєм.
Тисячки листів з подякою. — Висилка
2 рази денно до всіх країв.
В Чернівцях на складі у Шмїда
і Фонтіна, в Селетині в дрогерій
медичинальній Стерншуса.

19 (—)

Ukrainische Rundschau

одинокі українська часопись на німець-
кій мові, що заступає інтереси україн-
ського народу перед культурним сві-
том, виходить раз на місяць в об'ємі
48 сторін з додатками і коштує на рік
лише 8. Кор. Є обов'язком кожного ін-
телігентного Русина передплачувати сю
часопись. Адреса редакції і адміністра-
ції: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Великий зарібок

приносьє побічне занятє кождому господарови, купцєви підприємцєви,
урядникови і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знаня. До того спеціальних машин також на
сплату ратами, достарчає

155 (—)

І. ШИМОНОВИЧ

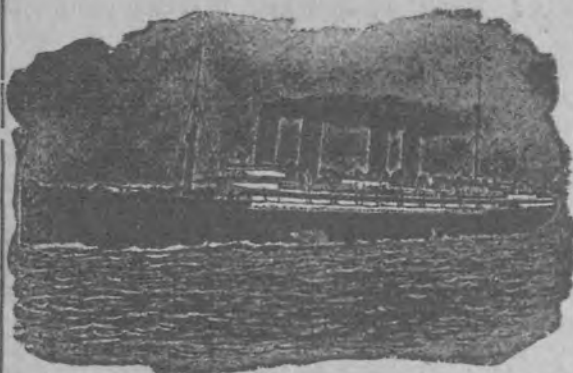
Чернівці, ул. Св'ятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проспекта коштів і цїнники даром. — У всіх місцевостях Буковини
і східної Галичини, пошукувані заступники. — Пишемні офєрти адре-
сувати на повисшу фірму.

Купуйте лиш у своїх людей!

Держіть ся клича Свій до Свого!

Новоотворене

Високою
ц. к. кравею управою кон-
цессіонованє

Міжнародне

Бюро Подорожж

„СВІТ“

Стрецький і С-ка

в Чернівцях (Буковина), улица Кохановского число 1.
165 (—) видає карти корабельні до

Канади, Сполучених Держав (Америки),
Аргентини, Бразилії, Азії, Африки
і т. д. і т. д.

Карти на желїзницї європейскї, канадискї та американскї.
Карти на спальні вози. — Карти прогульковї та окружні.

Купуйте лиш у своїх людей!

Держіть ся клича Свій до Свого!

Г. ФАЙЛЕР

Чернівці, улица Руска ч. 8.

усувач нагнітон

Найперше і найбільше буковинське етаблїсєма в тїй галузи.

Хемічна пральня і фарбарня

ДАМСКОЇ І МУЖЕСКОЇ ГАРДЕРОБИ,

унїформів і ріжнородних материй, як: футер, материй на
меблї, гардинок, занавісок, портїєр, рукавичок Glacé
і корунок.

Спеціальність: Хемічна пральня і фарбарня шовків
найліпшої сорти. Взірцева фарбарня і знаменита
пральня фіранок ріжного рода.

САЙФЕРТ і ТУЧАПСКИЙ, Чернівці

Централка:

ул. Руска ч. 15.

Мірні цїни.

Замовленя з провінції сейчас.

Філія:

ул. Кручена ч. 1а

теперішня ул. Дра Райса.

Виконанє без закиду.

Цїнники даром і оплатно.

169 (—)

Першорядний фабрикат! Першорядний фабрикат!

Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми

155 (—)

Бехера і Гільдесгайма

поруцає

Самостійне заступєство взірців фабричного складу.

І. Шимонович, Чернівці, улица Св'ятої Тройці число 20.

Звертає ся увагу пп. управителів українських шкіл народних та вп. українського
учительства на те, що сими днями появить ся

ЮБИЛЕЙНИЙ ГИМН „ДО АВСТРИЇ“,

173 (2—2) слова Вол. Куцєлки, музика О. Д.

на два голоси в супроводї скрипок і баса, пригідний до ужитку в день св'яткованя
60-літнього ювілею правління Єго Величества Цїсаря Франц-Йосифа І. дня 2. грудня 1908.
— Цїла партитура враз з текстом 50 с., з почтовою пересилкою 55 с.

Щоби можна обчислити число примірників накладу, просить ся всіх інтересо-
ваних надсилати замовленя враз з грошевою посилкою найдальше до 3. падолиста
(н. ст.) с. р. під адр. Вол. Куцєлка, над'учителя в Рогіні, п. Садагура, Буковина.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарна.

За редакцію відповідає; Віктор Остроїч.

Передплата на „Буковину“
в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 корон, на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на
пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 франків.

**Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“**
на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 К, згл. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція
„Буковини“
в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний ра-
бат. — Реклямації неопечатані вільні від
порта. — Рукописи звертає редакція лише
за попереднім застереженням і залученем
належитости поштової.

В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся що дня від 9.—10. рано
і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Буковинський сойм.

В суботу відбуло ся останнє засідання буко-
винського сойму. Очевидна річ, що покп-що годі
говорити ще про правдавчу діяльність в тім пе-
ріоді, бо поки що ще не упорядковано великого
числа внесень та ухвал. В кожнім разі, як було
до предвидження, перемелено багато предложень.

Полемічна дебата не принесла також нічо по-
вого. Вправді др. Штраухер розбирав сучасну полі-
тичну констеляцію та виказав, християнсько-соці-
альним Румунам, що ними не кермували ідеальні
мотиви в їх теперішній соймовій „роботі“, але ті
панки не робили собі, очевидно, нічо з того.

Їх найважніші аргументи, які мож було ви-
лапати із повені їх пустих слів були ті, що вони
хочуть пімстити ся на др. Штраухерови за те,
що він притіснює їх троха в раді громадській. Як-
би хто хотів витягати із сего дальші конкльо-
зії, то очевидно простою дорогою дійде до внесе-
ня, що панове Ончул, Луну et tutti quanti перей-
дуть навіть в жидівський табір, як їх Відман за-
значив „секувати“.

На останнім засіданню мотивували свої внесення:
Пос. Лангенгау і тов. в справі устрою серед-
них шкіл.

Пос. др. А. Ончул і тов. в справі основана
висшого суду кравового в Чернівцях.

Пос. др. А. Ончул і тов. в справі укривлення
черновецького фонду шкільного (відіслано до комі-
сії адміністраційної).

Пос. др. А. Ончул в справі персоналу лі-
сового.

Пос. др. А. Ончул і тов. в справі користування
із громадських лісів.

Пос. др. Штраухер і тов. в справі урядження
реальної гімназії і реальної школи в Чернівцях на
кошт державний.

Пос. др. Штраухер і тов. в справі побільшення
урядів податкових, ев. числа урядників податкових
на Буковині.

Крім того відповідав ще президент Влайхлебен
на інтерпеляції.

Політичний перегляд.

Реконструкція габінету.

З Відня доносять, що цісар має покликати
в найближших днях провідників сторонництва, щоб
довідати ся про внутрішню ситуацію. Після того
цісар рішить ся що до розв'язання кризи.

Німецькі днівники запевняють також, що бар.
Бек має в найближчих днях братись до перего-
ворів із президентами парламентарних клубів в
справі реконструкції габінету.

Певною річею має бути те, що міністри Пра-
шек і Праде уступають, а на місце того послідного
мавби прийти п. Шоайнер або Пербельт. Хто мав
бути наслідником Прашка, поки що невідомо.
Уступити має також др. Кляйн, міністер судів-
ництва, а др. Фідлер імовірно лишиться в габінеті.

Якби бар. Векови не вдало ся довести до
порозуміння між сторонами і якби він наслідком
того не міг покликати парламентарних міністрів,
тоді він зложить мабуть урядниче міністерство
та далі вести буде переговори зі сторонами та
до тої евентуальности мабуть не прийде.

Коли би переговори з Німцями не довели до
бажаного порозуміння, а переговори з Чехами до
бажаного результату, тоді прийде мабуть до влади
парламентарний габінет, тільки на місці чеських
парламентарних міністрів прийшлиб до влади
чеські міністерські урядники, які будуть вести ре-
сортні справи поки на основі порозуміння з чеськими
послами не прийдуть чеські парламентарні міністри.

Ситуація в Празі.

Побоювання що до можливости заворушень
у неділю в Празі не справдили ся. Неді-
льний день проминув у Празі зотсім супокійно.
Німецькі студенти не відбули свого демонстрацій-
ного „бумлю“. Поліція зі свого боку зарядила всі-
лякі обережності в цілі збереження супкою.

В льокалі чеської ради національної зібралось
в неділю рано, щоб бути готовими і в разі ви-
буху заворушень впливати успокуючо на люд-
ність. О 9. год. рано поліція і жандармерія об-
їздили головні уллиці та не позволяли збиратись
публично в більші гурти. Перед німецьким касином
поставлено сильний кордон жандармерії.

Німецькі студенти вночі з суботи на неділю
відбули збори, на котрих ухвалили з уваги на па-
нуючі в місті відносини залишити в ту неділю
офіційний „бумль“, однаке застерегли ся при-
тім, що ся ухвала не може бути преюдикум на

будуче. Про сю постанову студентська депутація
повідомила директора поліції.

Се становище німецьких студентів мало той
наслідок, що вчора національні погроми не повто-
рились. Вправді дехто зпоміж Чехів визнає до де-
монстрації перед німецьким касином, однаке роз-
важніші сплини надмірно палких погромщиків,

Також пополудні і вечером в цілім місті був
повний супокій.

Бунт в турецькій армії.

З Царгороду доносять: З приводу приказу,
виданого п'яти батальонам 1. і 2. дивізії, котрі
стояли в султанській палаті, щоб вимашерували
до Джеддага, в п'ятницю вечером зворохобила ся
одна компанія. Жовняри в повній зброї вийшли
з казарми у Пері та, ставучи перед нею, сказали,
що хотять піти до дому, або тільки тоді послуха-
ють приказу, коли ціла друга дивізія буде пере-
несена. Щоб адавити ворохобню полк стрільців,
котрий прийшов із Солуна, одержав оноді рано
приказ, аби з музикою вийшов буцім то на вправи,
в дійсности-ж, аби окружив зворохоблену компанію.

Коли сю компанію справді окружили, ком-
панія розпочала стріляти. Батальон стрільців від-
повів на те сальною. Посипалось коло 1000 стрілів,
котрими 9 жовнярів на місці забито та 7 ранено.
Компанія піддала ся, жовнярам відобрано оруж-
я й узв'язнено їх.

Ся подія викликала скрізь сензацію і несуп-
окій. Вона дуже характеристична, бо таких подій
можна сподіватись більше як влади не залишає
наміру усунути війська з султанської палати.

Берлінський „Lokal-Anzeiger“ приносить в тій
справі ще такі подробиці: Батальон піхоти, зло-
жений із старотурків, котрий мав вимашерувати
на провінцію, серед викликів у честь султана від-
казав ся слухати приказу Міністер війни дав зво-
рохобленим жовнярам час надуматись та рівно-
часно помістив у казармі відділ молодотурецьких
жовнярів, аби стеріг зворохоблений батальон. З ря-
дів старотурків посипались вистріли на молодоту-
рецький відділ, супроти чого один з молодоту-
рецьких офіцерів звелів стріляти. Від вистрілів
згинуло або потерпіло рани 30 турецьких жовнярів.

ДОПИСИ.

З Волоского Бамилова.

В неділю, дня 18 жовтня відбуло ся перший
раз в сім темнім та глухім куті велике віче, на

Фр. Коковський.

Мініатури.

1. Нетлі.

Я люблю сісти літнім вечером при відчи-
ненім вікні і запалений лямпі, та потонуту в дум-
ках. Поволу, звільна покидає мене свідомість мого
теперішнього естования, а я, похиливши голову на
руки, лину думкою в давні часи, молоді, велелі літа.
І так минає хвиля за хвилею, незначно, не-
настанно, скоро...

Нараз будеть мене з задуми легенький брень-
кіт Підношу очи і бачу близь лямпи чудову білу
нетлю.

Я знаю, хто вона. Серце кличе її якимсь див-
ним, давно забутим йменням, з найтайніших, най-
глубших криївок серця виходять невідієнені мрії
на зустріч її та кличуть її до себе. Та вона летить
скоро до світла і — паде з опаленими крилами.

А мої думи линуць знова як розбурхані філії
синього моря у даль незвісну, далеку...

І знов легенький бренькіт і знова коло моєї
лямпки велика, жовта нетля.

І її я знаю. Та серце не рве ся до ньої, думки
мов холодні тіни йдуть до неї і ругають її — за
тугу мою.

Се моя Дняніра, що у поломіні сама гине,
вкривши тугою мене.

Знова хвилю тихо, а онієля бренькіт — і бачу
нетлю чорну як пітьма ночі, що по світлі роз-
лила ся.

Думи мої не знають її. Йдуть до неї, вдав-
ляють ся довго, невтомно в її вічи і пізнати її не
можуть...

Її, Ананке мою, що темна, непроглядна, як
пітьма ночі.
1905.

2. Щастє.

Ясне, соняшне, тепле літо.

Тихий легіт вітру ніс з віддалі запах ялиць,
цвітучого жазмину, пошум доспіваючого збіжа.

Він лежав під високим кремезним дубом окру-
жений морем конюшини з білими і червеними квіт-
ками. Лежав і мріяв.

Нараз —

Його зір паде на чотирилистну конюшину.

Щастє — кажуть люди.

Щастє — каже він, а уста мимоволі скла-
дають ся до скептичного усьпіху.

Щастє! Ха, ха, ха!

Держить в руках лист від „неї“, і в нім чи-
тає ось що:

„Я вийшла нині в поле засіяне конюшиною.
Йду і думаю, чи буду я щаслива з кимсь коханим,
дорогим. І думаю, що як знайду зараз чотири-
листну конюшину, то буду — і сейчас знаходжу
її. Та як так, думаю, то чи ми будемо разом щас-
ливі — і в сій хвилі знаходжу другу. Се звору-
шило мене дуже і я просила Бога, щоб конче
і скоро се вже було. Я посилаю тобі листок коню-
шини. Шукай! Як і ти знайдеш, то щастє певно
наше“.

Рука його мимоволі сягає в кишеню та витя-
гає лист, який йому нині почта принесла, також
від „неї“.

Сто разів вже його читав, знова, сто разів
зачинав.

„Я не вірю — писала вона — щоб ви могли
мені дати щастє, тому забудьте мене“.

Забути!

Щастє!!!

Зложив оба листи до купи, подер їх в дрібні
кусочки і широким рухом розкинув по конюшині.
Вітер розвіє дрібні паперяні нетлі далеко по поли
і поховав між зелені листки цвітучої, запашної
і свіжої конюшини.

„Ідеш до жінки, не забудь бича...“)

М. Грушевський.

ЗЕМЛЯЧОК.

Я перейшов до ресторанного вагону й опинив
ся за одним столиком з якимсь панком досить не-
ясного віку і якихось трохи дивних, напружених
манер у всій поставі, руках і мові. Він заговорив
до мене по російськи. Я відповів йому, і він радіє,
що знайшов компатріота, він пустив ся мені по-
яснити, що він в перший раз їде за границю
й розпитувати про все і вся.

— Ви Русекій, спитав він мене спідом.

— Я Українець.

Він трохи невірнo подивив ся на мене і зго-
дом сказав:

— Я теж Малорос, Харківець, харківського у-
ніверситету, і походжу з старої малоросійської ро-
дини; мої предки були полковники. Але я почув-
ваю себе Русским. Українофілів у Харкові є ма-
лесенька крапелька, яка не має ніякого значіння

*) Фр. Ніцше.

котрі прибули посли др. Стоцький і Пігуляк. При триумфальній брамі привітав наших гостей сердечно Николай Пруд, і подякував за їх труд, а опісля передав хліб і сіль. Др. Стоцький подякував широко за дар. В імені Жидів привітала посли п. Друкман сердечними словами і то в рускій мові і передала від себе дуже красний дар. По сім удали ся посли при гучних вистрілах на трибуну, котра була дуже гарно прибрана хоругвами, ялиною і ріжними цвітами. Місцевий учит. Теодор Григорчак отворив віче, яке вибрало предідателем п. Івана Валюшескула, его заступником господаря Михайла Манковського, а писарем надуч. Кочу. На дневнім порядку була справа руского кооператора в Банилові волості, вибори громадські і евентуалія.

Перший промовив пос. Пігуляк і в довгий бесіді розяснив зібраним працю руских послів в парламенті, як то їм тяжко приходиться здобути для нас дещо. По сім справоздаю видко, що рускі посли не марнують дорогого часу в раді державній і в соймі краєвим. Бесідник розповів про угоду з Угорщиною, про преліминар державний, про відпустку рекрутів підчас зимы, про скасування двох послідніх військових вправ, про відшкодоване резервістів за час вправ, про знесення домового податку, про отворення рускої гімназії в Вижиці, про отворення руского земельного Банку. При кінці дуже обширно обговорив пан посол про кривди, які терплять рускій нарід на Буковині та обговорив справу розділу конкесторії.

Опісля промовляв др. Стоцький. Дорогий сей бесідник вказав на лихі наслідки, які походять із того, що ми не интересуємося виборами. Кожному з нас вибори то дурниця, котра і без нас обійде ся.

Потім пояснював посол на що ідуть краєві гроші. Вказав на потребу шпиталів, бо здоров'я — говорив бесідник, найдорожше. Далше пояснював наш гість, що окрім цих шпиталів, які вже є в Чернівцях, Сучаві, Радівцях, треба позакладати в Вижиці і Сторожинці. Опісля говорив ще про раду культури краєвої і її здобутки для сільської господарки.

Давішше тримали наші люди лиш дрібну худобу та свиньки, а така свинька коли хотів її продати коштувала всего 20 левів. Тепер при такім самім держанню маємо красну худобу, за котру берем фінний гріш. Все се здобутки краєвої ради культури.

Також і про промисел старала ся рада культури, бо позакладала такі школи, а бідних учеників спомогає, бо мають всі запомогу. Така школа є в Вижиці, в Чернівцях ітд.

Через цілий час промови посла, всі слухали його з незвичайною увагою.

Опісля забрав слово місцевий господар Михайло Манковський. Сей говорив про кривди наші у своїй церкві, та зі сторони наших попів.

Вказав на кілька фактів, якто в нечуваний спосіб обходять ся наші попи з нами, яких всі присутні добре знають. В кінці поставив резолюцію: Віче в Банилові волості висказує своїм священникам, з причини їх нелюдського обходження ся з рускими парохіями погорду і домагає ся свого щирого священника-русина. Годить ся спізнати, що при ухваленні сей резолюції видно було руки попівських прихвостнів.

Потім промовив в друге посол Пігуляк. В своїй бесіді висказував жалі, що нас так волості попи далять. Бесідник обіцяє, що постарав ся нам помогти і внесе в парламенті відповідну інтерпеляцію.

Потім говорив дуже до серця про матерну мову. Зібрані зворушені его дорогими словами з заплаканими словами возносять руки і благочають

в житю В Києві їх трохи більше, але се теж тільки маленький гурток. без усякого значіння.

— Може й не так без значіння?

— В кожнім разі все се українофільство не має ніякої будучности, і Україна зілеть ся дуже скоро з Росією без останку.

— Такі як ви Малороси робите дуже лиху прислугу і Україні й Росії, підтримуючи такі гадки, а перед усім ілюзію, буди то ви представляєте собою українську суспільність, яка нічого не хоче, нічого не потребує і якої вся програма існування вичерпуєть ся тим, щоб як найскорше розпустити ся в російськім морі.

Сі слова його зачепили. Він почав говорити про державні інтереси Росії, її сили й могутності. Я запитав, чи він служавший, і довідав ся, що він служив офіцером, а тепер служить товаришом прокурора в воєнній суді. На мов пожалуване, що він вибрав собі сю службу під теперішній час, він пустив ся в пояснення:

— Се булоб непатріотично, — кидати державу під таку тяжку хвилю, коли вона бореть ся з внутрішнім ворогом і потребує якраз вірних, відданих, на все готових для неї слуг.

І нарешті на мої замітки, з образою в голосі, додав:

— Чи я роблю се для кар'єри, чи для ордену? Я тепер маю, доложим, чин полковника і по якімсь часі можу бути генералом, алеж в усім для мене нема нічого незвичайного — по своему похваленню я маю моральне право на найвищі уряди, бо мої предки належали до високої козацької старшини,

посла, аби їм допоміг збути ся їх терпіння та карі якою їх Бог не знати за що покарав.

Потім промовляв ще директор копикарської школи в Сторожинці п. Іваницький. На его внесення висказали всі вічевики всім руским послам, а найбільше послам п. д-рови Стоцькому і Пігуляковим необмежене довіре.

Позаяк час був дуже пізній, а погода зла, а також наші дорогі посли мали тяжку та не коротку дорогу, то мусіли ми розпрощати ся з ними, що так дуже тяжко приходило. Наші гості поїхали, а полянські люди ще довго кричали бажаючи їм щасливої дороги. Старенькі гаєди кланяючи ся просили, аби сі дорогі гості ще були ласкаві загостити до нас. Довго дивили ся люди в ту сторону, куди поїхали гості. Не можна пропустити того, що люди котрі через затримане та агітацію попів і темних духів в Банилові були найгіршими ворогами всего руского, опам'ятали ся і вихваляють всюди наших щирих послів.

НОВИНКИ.

Чернівці, 3. листопада 1908

В справі вижицької гімназії. Довідавши ся, що акт в справі вижицької гімназії відійшов 31. жовтня с. р. до кабінетової канцелярії, удали ся посли Лукашевич і Семака до бар. Бека з просьбою, щоби санкцію приспівив. Бар. Бек приобіцяв їм введати санкцію 2. с. м., так що гімназія в перших днях листопада буде отворена.

„Можно-ли вірити?“ Під наголовком „Можно-ли вірити рыцарю Васильку?“ помістив „Галичанин“ в 239 ч. новинку, в якій заперечує на основі інформацій кореспондента Слова польского, який мав чути від делегатів, що цісар зовсім не висказав ся прихильно про патріотизм пос. Василька, а навів нічо о тім не говорив, мав лише запитати посла Василька, чи він перший раз в делегаціях. Помпняючи вже сьмішну схожість отсеого відкриття „Галичанина“ зі звісною сьміховинкою, яка оповідає про мужика, що говорив про те, що булка з молоком є добра, бо він чув, як хтось другий оповідав, що третій видів, як коршмар із зі смаком булку з молоком, відішлемо „Галичанина“ по інформації до німецьких часописів, з яких переконає ся, що та розмова, про яку доносить кореспондент „Слова польского“, а з ним і „Галичанин“ мало місце з послом Цеглиньським. Річ очевидна, що се не пошкодило збрехати кореспондентови „Слова польского“, а з тим і московським янічарам.

Кривава бійка. В суботу вечором завели в однім з тутешніх ресторатів на Семигородській улиці криваву бійку студенти клерикальні „Франкони“ зі студентами інтернаціональних товариств „Австрія“ та „Алеманія“, якої наслідком було побите багатьох студентів та вибите ока кельнерови тогож ресторату.

„Земельний Банк Гіпотечний“. Комітет основателів мав намір і надію покінчити цілу субскрипцію на акції „Земельного Банку Гіпотечного“ з кінцем місяця жовтня с. р. І справді субскрибовано до нинішнього дня вже 2200 (два тисячі двіста) акцій на суму 880.000 корон і бракує ще однак до повної субскрипції 300 (триста) акцій на суму 120.000 корон. Понеже субскрипція мусить бути в найблизших днях безуспішно покінчена і далша хочби ведовга проволочка могла би запропастити цілу справу, для того всі Впов. П. Добродії і всі

Я помовчав, і по сій досить неприємній павзі потомок харківських старшин пустив ся в більше ліберальнім напрямі.

— Моя особиста гадка, що кару смерті треба булоб замінити карою на тілі. Се булоб дуже добрим способом на сю революційну екзальтацію: тілесна кара зараз знялаб з них ореол (авреолу) мучеництва.

Я спитав його, чи він пригадає собі епізод, як генерал Ковальов без суду і права казав своїм козакам висікти доктора Забусова і спитав, чи вважав, що доктор Забусов був осоромлений сею езекуцією і позбавлений „ореолу“ горожанина й ідейного чоловіка?

Товариш прокурора, розумієть ся, відповів, що ся езекуція була вчинена свовільно, але не засудом.

— Я хочу тільки сказати, завважив я на се, що нізка форми карі сама по собі не осоромить покараного, коли він не буде признавати морального авторитету тої інстанції чи особи, яка засудить його на сю кару. Забусова висікли, але морально забитим почув себе сею карою не він, а той генерал, що казав його висікти і вбив себе потім. І очевидно, що так саме в справі боротьби з певними експессами не важні ті чи інші форми карі, а моральний авторитет суду. А щоб надати йому сей моральний авторитет, на се не вистане всієї готовости людей „готових на все“. Ніякі надлюдські зусилля опричини не могли піднести простішу власть „страшного царя“ за перед трохсот літ — бо моральний авторитет не купуєть ся топтанем морального почуття. (Л. Н. В.)

Хвальні Товариства, котрі розуміючи вагу справи намірюють приступити до субскрипції, або побільшити число субскрибованих акцій, зовольте ся зробити коначно в найблизших трьох днях. Лісти і заяви субскрипційні, як також задатки треба посилати під адресою Товариство взаємного кредиту „Дністер“ у Львові, ул. Руска ч. 20. — Хто би не дістав потрібних друків або потребував яких пояснень, зовольте звертати ся під вказаною вище адресою. — Комітет основателів Земельного Банку Гіпотечного.

Про український музей в Чернівцях пишуть до „Ради“: Є у нас три музеї, що містять ся тепер в різних частях міста: 1) Се чудовий, багатий український музей ім. Василя Тарновського, що належить земству; 2) музей архивної комісії і 3) музей церковно-епархіальний. Семе тепер чернігівська городська дума, щоб ознаменувати 1000 літ існування сього города, що святковане, як відомо, сего року, заходить ся коло будови одного величезного краєвого музею, в яким мають бути всі три ті музеї злучені. Будинок краєвого музею буде коштувати 150 тисяч рублів. Спеціально для музею Тарновського в сім будинку буде призначений зовсім окремий відділ. Через се він, і тоді не втерять свого характеру українського музею. Таку злуку тих музеїв можна тільки витати, тим більше, що якраз музей Тарновського міститься на досить глухій і болотяній „Вобровиці“ і його через се не дуже то й відвідують. Приїзжним Українцям не мало праці та часу доводить ся пограти, щоб побути в йому. Тим часом сей музей безумовно заслугує на більшу увагу: остатніми часами він збагатив ся новими дуже цікавими річами, старцями книжками, портретами, рукописами й автографами...

Оповідки, іменованя і т. п.

Вінчане п. Дмитра Старчука, учителя з Камені, з п-ною Амалією Щербановською, учителькою з Раранчи відбуде ся в суботу дня 7. листопада с. р. о 6. год. веч. в Камені.

Подяка. Отсею дорогою складаємо нашу глибоку подяку всім Вп. гостям з нагоди несподіваної, гіркої втрати нашого дорогого Ксенофонта. Дяка всім, що приспіли віддати незабутному покійнику послідню честь на доказ його пошановання. Сердечний спасибіг Вп. о. і радн. конс. М. Галіпови, о. прот. і пр. Вендасови і о. Целівичови, за їх величавий, похоронний, священничий труд і промови. Щиро дякуємо Вп. п. кр. інсп. Ом. Поповичу, Вп. п. інсп. і пос. Н. Спинулову, Вп. п. інсп. Купчанкові, Вп. п. дир. уч. сем. М. Кушнірюкові. Дякуємо сердечно Вп. п. Кіперови і Вп. п. Ост. Поповичу і Вп. п. Гордому за їх красне та тронуте прощання слово. Дякуємо Вхв. Редакції „Буковини“ за некрольог. Сердечно дякуємо Вхв. тов.: „Укр. учит.“ і „Укр. радик. партії“ за їх красні вінці. Ще раз дякуємо Вп. п. дир. уч. сем. М. Кушнірюкові за ласкавий пошів єствакам, а сим дякуємо за їх щирий труд — В імені глибоко опечаленої родини *Евген Якубовский*, нар. уч. в Чагрі.

Пращальне сьвято. З нагоди перенесення пана Ілі Ілюка з Кичери до Чорнавки відбуде ся в Кичері в неділю, дня 8. с. м. пращальне сьвято, яке буде народною маніфестацією роботи сего поважного робітника між нашим людом. На сьвяті буде між иньшими і п. посол Спинул, а булоб побажано, щоб прибули також і другі сьвідомі Українці, щоб сьвято було дійсно гарною маніфестацією.

3 тов. укр. студ. Січ в Чернівцях. Подовжене відчиту п. д-ра Когута відбуде ся в четвер 5-го с. м. о год. три чверти на 8. в льокалі товариства. Гостям дуже раді. — За научно-просвітний кружок: *О. Калиговский*.

3 кружка „Жіночої Громади“ в Чернівцях. Для заінтересованя нашого загалу народною орнаментною рішав черновецький кружок тов. „Жіноча Громада“ на Буковині урядити в своїм льокалі (ул. Руска ч. 31) курс робіт ручних, головно на народних мотивах. Сподіємо, що черновецькі панночки живо зацікавлять ся тим курсом. Науку буде уділяти панна О. Стоцька 3 рази на тиждень перед обідом. Зголошена учениць приймає ся від 2. падолиста почавши від пів до 10. до пів до 11. що дни, ул. Руска ч. 31. — Подає ся до відомости, що засіданя виділу кружка відбувають ся 5. і 20. що місяця. — *Евфровима Галін*, голова, *Ольга Гузарова*, писарка.

3 тов. „Православної Академії“. Дня 5. листопада с. р. о 2-ій годині по полудні відбудуть ся звичайні загальні збори акад. тов. гр. прав. богословів „Православна Академія“ в Чернівцях в льокалі товариства. — За виділ: *Іван Смеречанський*, І. заст. голови. *Петро Дарійчук*, І. писар.

Просьба. Ученик VI. класу ц. к. П. гімназії в Чернівцях, Н. Формаджів, син бідного черновецького муляра, не може заплатити шкільної оплати 40 кор. і приневолений залишити гімназіяльну науку. Однак се була би шкода для него і для всіх нас, бо він має на тільки талану, щоби скінчити гімназію і стати образованим чоловіком. Тому прошу всіх щирих Русинів маленькими датками зложити ся на повисшу шкільну оплату. — *Евген Семака*, професор релігії, ул. Табори 1.

Заходом тов. укр. студ. „Січ“ в Чернівцях відбудуться в суботу, дня 7. листопада 1908-го року в великій залі „Народного Дому“ ул. Петровця число 2 Вечерниці з танцями. Вступ від особи 2 кор. Початок о годині 8-й веч. Стрій візитовий або народний. Музика знаного капелмайстра п. Алека Паращука з Глиниці вже заповнена. Запрошення вже розіслані. Хто однак не дістав би через помилку запрошення, найудастеся ласкаво до тов. „Січ“, уліця Паньська ч. 22, або найуважася сею дорогою запрошенням, як що він давніше бував на наших вечерницях. Комітет доложив всяких старань, щоб сі вечерниці, мабуть чи не останні перед постом, випали як найліпше. До милого побачення на вечерницях! Всякі сплетні про те, що наше товариство не дістало салі „Народного Дому“ на вечерниці з танцями є неправдиві, бо велика зала „Народного Дому“ wraz з її меншими убіжаннями стоїть на суботу до нашої диспозиції. Загалом „Вечерниці“ заповідають ся, як найкраще. Пан Алеко явить ся особисто з своїми музикантами. — За комітет: *Омелья Цісик, Павло Дяків, Євген Вашик, Софрон Добрянський, Дмитро Николішук, Іван Сербинюк.*

„Православна Академія“, акад. тов. гр. прав. богословів в Чернівцях, устроює дня 15. листопада с. р. концерт, сполучений з танцями в Заставній в сали касина. Запрошення розсилають ся в Заставничий і Кірманечині. Хто з сих округів не одержав би запрошення через яку помилку, нехай звернеть ся до товариства. Приятелі і прихильники нашого товариства з інших повітів, нехай уважають ся сею дорогою запрошеннями. Початок о 8-й годині вечером. Стрій візитовий або народний. Вступ від особи 3 кор. Музика п. Алека Паращука. — За виділ: *Іван Смеречанський, І. заст. голови, Петро Дарійчук, І. писар.*

Захоронку для православних руских дітей отворило з 1. листопада „Товариство православних Русинів“ в Чернівцях в домі при уліці Франца ч. 31. До захоронки приймати муть дітти, яким минуло три роки аж до скінченого шестого року. В захоронці перебувати муть дітти від ранку до вечера під надзором господині, а під проводом учительки, яка їх займати ме в різний хосенний спосіб через кілька годин денно. Обід дітти діставати муть в захоронці за 10 сотників денної плати, всі прочі видатки поносить саме товариство. Звертаємо на сей добродійний заклад увагу православних Русинів черновецьких, щоб розголосили про него всім бідним родичам, які йдуть на роботу, оставляючи дітти самі без дозору і проводу на лихо їм і собі або віддають православні рускі дітти в чужі, а навіть ворожі руки. Зголошувати ся треба у о. катихита Андрія Міського в домі ч. 31 при уліці Франца.

Просьба. Ученики V. класу Загуп і VI. класу Вьяницький, сироти по бідних селянах, не мають зимового убрання і ходять до школи у витертих літніх сурдутках, хоч самі слабосильні і легко можуть впасти в недугу. В їх імени прошу щирих людей, щоб датками грошевиими, або теплою старою оджею запобігли їх недостаткам. — *Євген Семака*, професор релігії при ц. к. II. гімназії в Чернівцях.

Підписана старшина „Союза Січ“ на Буковині повідомляє, що курс гімнастики і пожарництва відбуде ся невідкладно дня 20., 21. і 22. листопада 1908 року. Товариші, котрі хотять взяти участь, мусять до 10. листопада с. р. зголоситись, та вже 19. листопада бути в Чернівцях, бо наука розпочнеть ся 20. листопада точно о 8. годині рано. Кожда „Січ“ обов'язана вислати на сей курс хоч одного відпоручника, та заплатити йому дорогу до Черновець і назад. Харчувати ся має кождий своїм коштом (або на кошт „Січ“, котра його висилає), а „Союз Січ“ подбає о нічліг. Місце науки і вправ подамо пізніше. Визнаємо рішучо кождоу буковинську „Січ“ зголоситись найдалше до 10. листопада с. р. на адресу головного писаря Ілька Поповича, Чернівці, ул. Шевченка 4, бо за допомога союму для „Січ“ є залежна від їхньої участі в сім курсі. — За старшину „Союза Січ“: *др. Теодот Галіпа*, отаман. *Ілько Попович*, головний писар.

Звертаємо увагу наших читачів на анонс рускої фірми п. Сирецкого поміщений на останній сторінці.

Із штуки і літератури.

Репертуар мійського театру. В середу, дня 4. листопада „La main“, („Рука“), мімодрам Генрі Берейна, закінчить „Cavalleria rusticana“, опера в 1 акті П. Маскані. — В четвер, дня 5. листопада „Der fidele Bauer“, оперета в 3 актах Леона Фалля. — В п'ятницю, дня 6. листопада (по знижених цінах) „Doktor Klaus“, комедія в 4 актах Адольфа Гаропфе. — В суботу, дня 7. листопада „Die Förster-Christl“, оперета в 3 актах Георгі Ярно. — В неділю, дня 8. листопада по полудні (по знижених цінах) „Die Räuber“, трагедія в 5 актах Шіллера, вечером „Die Förster-Christl“, оперета Георгі Ярно.

Репертуар Львівського руского народного театру в Станіславові. Сала „Тов. ім. Момнюшка“.

В середу, дня 4. листопада с. р. „Романтичні“, комедія в 3-ох діях Ростада.

В суботу, дня 7. листопада с. р. „Фавст“, опера в 5-ох діях а 6-ох відслонах К. Іунода. Гостинний виступ п-ні Ф. Лопатинської.

В неділю, дня 8. листопада с. р. „Арсен Яворенко“ (На громадській роботі), народна драма в 5-ох діях зі сьвітами Б. Грінченка.

Віторок, дня 10. листопада с. р. останнє представлення „20 днів тюрми“, найновіша фарса в 3-ох діях Вебера.

Концерт брехсельського квартету в якого склад входять пп. Шерг, Давхер, Мірг і Малькін відбуде ся дня 4. с. Карти продає п. В. Клийн, ул. Ратусева 17.

Наші календарі: „Товариш“, народний календар на рік 1909 видав Союз руских хліборобських спілок на Буковині „Селянська Каса“ в Чернівцях. Ціна 60 сотників. 336 сторін малої вісімки. Зміст: Календаріум. Части інформаційна. Части літературна і популярно-наукова має такий зміст: Учте ся, брати мої, Т. Шевченко. Україна, Володимир Самійленко. Козачий кістак, В. Мова. Замою, Іван Франко. Чорна Рада заповорожска, Пантелеймон Куліш. Дві строфи, Ів. Франка. Як би тепер устав Тарас, Володимира Самійленка. Герострат, Вол. Самійленка. Патріоти, Фр. Коківський. Казка, Людмила Волошка. Чи то голуб, Леонід Глібов. Треба всюди приятеля, Степан Руданський. Чи високо до неба, Степан Руданський. Із східних казок, переклад Фр. К. Штрофа, Івана Франка. Наука, Іван Франко. Мудрець із народа Григорій Савич Сковорода, В. Кмицикевич. В куни, Ярослав Весоловський. Смерть, Людвік Тома. Вірш, Ів. Франко. Кінське назвисько, А. Чехов. Любів ближніх, Ів. Франко. Підписав ся, Богдан Лепкий. Доле, де ти?, Тарас Шевченко. Хіба даруймо воду, Іван Семанюк. Дещо про спілковий рух в Швайцарії. Не так ті вороги..., Тарас Шевченко. Ховайте крілики! М. Г. Село Гараздівці: а) Пани та люди; б) Просьвітна робота. Початки організації; в) Віче в Гараздівцях за старих часів, Іван Діброва; г) Виклад про італійські хліборобські спілки; д) Проти горівки. Товариства тверезости; е) Гараздівці організують ся. Райфайзенська каса; ж) Спілкова крамниця; з) Молочарська спілка; і) Спілка для винайму землі. к) Спілка парцеляційна. Орач, Ів. Діброва. Англійський кооператив про цілі і завдання кооперативу, С. К. Дванадцять користей зі спілок а особливо спілок споживчих, (після Шарля Жіда). „Січ“ в Рогізіні. Рада культури краю. Сьмішне: Лиха совість. — Два рази два є чотири. — Виговорив ся. — Хвалба. Хліборобські машини і знаряди для селянських господарств. Добродій. Про штучні погної. Сьмішне: Тайна. — Скромність. — Практична наука. Як робити пробні досьвіди зі штучними погноями. Сьмішне: Коротко: виразно. — Його послідня воля. — Добір насіння на засів. Сьмішне: Сьмішні оповістки. — Та то буває. — Ощадний. Корови замість коней. На господарських зборах. Кровавий моч у худоби (лісна хвороба). Сьмішне: Він вірить в то. — Згуба. — З жовтірського листу. — Знає місце. Про управу шпарагів. Диво Обхід з молочними коровами. Між дітьми. — Відновив. Як відгадувати погоду. На літнім відпочинку. — Лікар на селі. З практики. Ріжні ради для хліборобів. Про новий устав громадський для Буковини, др. Василь Дутчак. Оголошення. — Образки: Тарас Шевченко. Магазин Союзу швайцарських конзумційних спілок. Дім Союзу швайцарських конзумційних спілок в Базелі. Дім конзумційної спілки в Аргусені. Дім конзумційної спілки в Фляменталю. Дім конзумційної спілки в Цюриху. Дім конзумційної спілки в Фравенфельзі. Бельгійський крілик-великан (самець). Бельгійський крілик-великан (самець). Французський крілик-баран (самець). Французський крілик-баран (самець). Голубий віденський крілик. Срібний крілик (самець). Срібний крілик (самець). Ангорський крілик. Російський крілик. Хлівець із скрині. Хлівець із бочки. Подвійний хлівець. Надвірний хлівець. Миски й кошик. Фрідріх Вільгельм Райфайзен. Стояк з накривкою, сито і мірло. Апарат Гербера. Кружлівка Альфа Ляваль Біоля. Кружлівка Альфа Ляваль Колібі. Кружлівка „Альфа В.“ Кружлівка „Альфа А.І.“ Кружлівка „Альфа А.І. Перекрій кружлівки „Альфа А.І. Начиня Шварца. Накривка до начиня Шварца. Холодник рурчаний. Масниця „Вікторія“. Масниця Гольшпенська. Вигінчак ротаційний. „Січ“ в Рогізіні. Січова вежа в Рогізіні. Пожарний відділ „Січ“ в Рогізіні. Рядкова сівачка. Млинок, що відразу лущить і чистить кукурузу. Борона на сіножаті. Циліндр (триєра). Молотильня. Вага на худобу. Млинок до розтирання овочів. Машина до витискання соку овочевого. Менше як 10 календарів не висилаєсь.

Сьвітлова бібліотека. Антін Чехов, Дядько Ваня, комедія в 6-ох діях. Чернівці 1908. Заходом д-ра Льва Когута і Франца Коківського. Яко четвертий випуск „Сьвітлової бібліотеки“ появить ся оповідання Богдана Лепкого „З села“ в другім, поправленім виданні.

Календарі для дітей на звичайний рік 1909. Ціна 10 сот. Чернівці, 1908. Накладом чернівецької заміської філії товариства „Українська Школа“.

Прапор ч. 9. містить: Організація учителів. — Цікаві вістки з колом, пашалику. — Проти галиц-

кої системи оглуплювання. — Вільна школа а конфесіональне вихованє. — Рух в наших Товариствах. В справі учительської платні. — З галицького сойму. Наші кривди. — Оповідання.

„Зірниця“ народний календар на рік 1909, виданий д. Миколою Грабчуком в Чернівцях, (друкований в Снятині) належить безперечно до найслабших календарів, які вийшли сего року. Зміст дуже убогий. Всею на всею дві вартні статі: д-ра Теодота Галіпа про новий устав громадський, та Леоніда (псевдон.) „Січ — то велика річ“, одна поезія д. С. Яричевського, а одна д. Д. Макогоня — от і весь зміст. Коли не згадувати про календарську часті, стемпелєву скалю, почтові приписи, статію про календар, та про цінні замітки господарські, дуже потрібні, аби селянин не забув, що в літі відповідна пора жати, в осени орати, а в зимі молотити. Велике недбалство при ломаню виявило ся пропущенєм цілої сторони в статі про „Січ“. За то більшість календаря займають оповістки про всякі чудесні ліки на найріжніші людські болізни. Котру сторону несторити, а завше стрінеш ся з Бльза Фльїод, або центифолізовою мастио, або „найновішим средством на затвердженє“. Се прямо несовістність містити такі реклами якомусь Фелєрови з його „Фльїодом“ і так за марних кільканайцять корон причиняти ся до затуманювання і страшного ошуканьства несьвідомих людей. Шануючий себе видавець не повинен сего містити. Ціна 40 сот. як на вартість календаря бодай два рази за велика. — *Сд.*

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Лев Л.

З ОСЕНИ.

I.

Рожевим блеском сьє небо,
Вилини сохнуть, мріють тьми
І зябнуть звільна серед поля
Цьвітки, що з літом процвіли.
Зябнуть останні над ярами
Вітнин верб, лозини пруті,
Ту зеленіє — там вже мре
Щоб зимна горе призабути.

Ту зеленіє, там вже гине,
Або пожовкне і злетить
За подумом одним полине,
Зігне бадилля і заспить.
А вітер холодом тиняєсь,
Шумить, тручає буриня
І знов затихне — затирає
Забуті радості сліди.

II.

Часом і жалко мені стане
Так жалко, як зівалай цьвіт
Спаде на землю і зіване,
Во жаль мені забутих літ.

Мені літа ще не минули,
А цьвіт мій вже давно процвів,
Процвів і спомини минули,
Коли і хто його сносив.

Чи так, чи дійсно вже минули
Ті спомини, геть все а всьо?
О ні! лиш троха потонуло,
А в груді є іще одно!

Так... є одно — се вічна рана,
Се вічний мій незгійний біль
Люби проклятої...

III.

Не сліди ти мене і не муч, не мани,
Во навіщо ж здали ся ті чари?
Хоч ходи не ходи, хоч люби не люби,
Не мені ти, дівчино, до пари.

Не до парі мені хоч кохаю тебе,
Хоч віддав би за тебе пів сьвіта,
Чи що з того буде, чи до того приїде,
Щоб діждати ся нашого літа?

Щоб а літа діждав, щоб а маю діждав,
Щоб процвіли у ньому всі мрії,
Та чиб мріяв-думав, вже на віки пропав
І на віки... пропали надії.

2/X. 1908.

РУСКА КАСА ○ РУСКА КАСА

тов. зареєстроване з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вклади щадничі і ороцентує їх на 5%. — Пай вносить 40 К і платимо 6%, виває 2 К. — Родимі! Хай клич „свій до свого“ відібе ся головним відомоном по мілі Буковині і най кождий, що почувася себе щирим патріотом-Українцем складає свої опадности в „Рускій Касі“.

Приєднуйте нам нових членів!
Дирекція.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{3}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 20 К., $\frac{1}{8}$ сторони 10 К., $\frac{1}{16}$ сторони 5 К., $\frac{1}{32}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після об'єму місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

Зарубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількорових або при річних замовленнях, значний економ.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.

Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Надзвичайні загальні збори каси пож. і шад. для громади Брязи, відбудуть ся дня 8. листопада 1908 р. о 1. годині пополудни в шкільнім будинку з слідуєчим порядком дневним норяд: 1. Вибір членів старшини. 2. Обради над пренумератою „Народно-го Богатства“. 3. Вільні внесеня. Іван Гринюк, начальник.

Загальні збори каси пож. і шад. для громади Вилавче, стов. зар. з необ. порукою відбудуть ся дня 15. листопада 1908 о 1. годині пополудни в шкільнім будинку з слідуєчим порядком дневним: 1. Справоздане касове за перший піврік 1908. Василь Чаховський, начальник.

Русини! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише **тутон і паперців з першої галицько-руської фабрики Еугена Білінського в Збарани.** — З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сенаві, 10% на школи і бурей Тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по священиках. — Держім ся поклик: Свій до свого. 188 (—)

Друкарня тов. „Руска Рада“
Чернівці, ул. Петровича ч. 4.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть NERVOL

„Назва право забезпечена“
аптекара др. Ю. Францоу в Терополі.

Се є знамените умирязочє средство до ватираня против всяких ревматичних болей, простудженя, ломаня костей, плечий гістця і нервових недуг. Прому уважати на напис „Nervol“ і не приймаати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 еот. 10 флаконів (фляшчок) 8 кор. з оплатою і олакованем. Тисячки листів з подякою. — Висилка 2 рази денно до всіх країв. В Чернівцях на складі у Шміда і Фонтіна, в Селетині в дрогерії медичинальній Стернуса.

Ukrainische Rundschau

оданок українська часопись на німецькій мові, що заступає інтереси українського народу перед культурним світом, виходить раз на місяць в обемі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. Є обовязком кожного інтелігентного Русина передплачувати сю часопись. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Гуртовна Продаж Подрібна Кальошів і обуви до снігу

Правдиві Riger (Columbia) „ATLETH“, не ховзають ся, також правдиві російські по цінам фабричним

171 (2—6)

Набувати у найстаршій і найбільшій торговлі Б. Бальтінестра молод., Чернівці.

Виданя „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“ можна купити у всіх філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“, в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарні І. Рехенберга.

Великий зарібок

приносьть побічне занятє кождому господарови, купцеви підприємцеви, урядникови і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знаня. До того спеціальних машин також на сплату ратами, достарчає

155 (—)

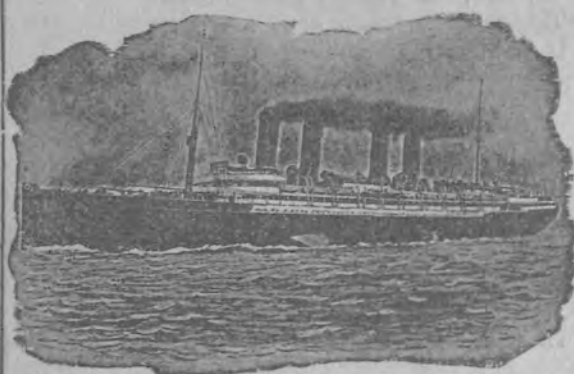
І. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Сьвятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проекта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні оферти адресувати на повиспу фірму.

Купуйте лиш у своїх людей!

Новоотворене

Високою ц. к. краввою управою концесіоноване

Міжнародне Бюро Подорожи „СВІТ“

Стрецький і С-ка

в Чернівцях (Буковина), улица Кохановского число 1. 165 (—) видає карти корабельні до

Канади, Сполучених Держав (Америци), Аргентини, Бразилії, Азії, Африки і т. д. і т. д.

Карти на желізницї європейські, канадські та американські. Карти на спальні вози. — Карти прогулькові та окружні.

Купуйте лиш у своїх людей!

Держіть ся клича Свій до Свого!

Найперше і найбільше буковинське етаблісєма в тій галузи.

Хемічна пральня і фарбарня ДАМСКОЇ І МУЖЕСКОЇ ГАРДЕРОВИ, уніформів і ріжнородних материй, як: футер, материй на меблі, гардинок, занавісок, портієр, рукавичок Glacé і корунок.

Спеціальність: Хемічна пральня і фарбарня шовків найліпшої сорти. Взірцева фарбарня і знаменита пральня фіранок ріжного рода.

САЙФЕРТ і ТУЧАПСКИЙ, Чернівці

Централка: ул. Русна ч. 15. Мірні ціни.

Філія: ул. Кручена ч. 1 а теперішня ул. Дра Райса. Виконанє без закиду.

Замовленя з провінції сейчас.

Цінники даром і оплатно.

169 (—)

Першорядний фабрикат! Каси огнетревалі і безпечні від вломань

155 (—)

Бехера і Гільдесгайма

Самостійне заступство взірців фабричного складу.

І. Шимонович, Чернівці, улица Сьвятої Тройці число 20.

Доминик Кобусєвич

167 (11—12)

кравець мужеский

улица Семигородска ч. 2

(в домі др. Кормуса)

виконує найкрасшу гардеробу мужеску і для Всч. Духовенства, по можливо уміркованих цінах.

Склад англійських і бернєнських штофів.

Г. ФАЙЛЕР

Чернівці, улица Русна ч. 8.

усувач нагніток

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Русна Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Строїч.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 корон, на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 франків.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.)
на пів року 9 К, згл. 450 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция „Буковини“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.
Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймаєся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рабат. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Рукописи звертає редакция лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозуміти ся що дня від 9.—10. рано і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Український міністер-краян?

„Die Zeit“ з дня 3. с. м. приносить таку цікаву нотатку: Відомо, що як оба чеські міністри не схотять лишити ся в теперішньому кабінеті, усі міністри подадуть ся до димісії, а тоді президент міністрів утворить новий кабінет, в яким окрім чеського міністра краян не буде засідати ніякий Чех. Очевидна річ, що не треба зараз думати, що агаданий кабінет має бути утворений проти Чехів, а доказом того має бути те, що окрім чеського міністра-краяна не буде до міністерства покликаний ніякий иньший посол із Чехії. На міністрів мали-б бути покликаві німецькі посли, які заживають загального поважання серед посольських кругів, які давали-б повні гваранції що до поодиноких ре-сорт і які стоять оподалік від чесько-німецької борби. Утворенем такого кабінету мавби бар. Бек спробувати ще раз притиштити чесько-німецьку боротьбу в Чехії. Якби се не вдало ся, тоді треба-б зрезигнувати на довгий час із парламентарного міністерства.

Отсей проєкт прибрав навіть певні конкретні форми, виміняють вже навіть кандидатів на міністерияльні фотелі. І так пос. Сильвестер мавби стати міністром желізниць, пос. Хіярі міністром просвіти, Лехер міністром торгівлі, Скедль міністром справедливости, князь Ліхтенштайн міністром публичних робіт, барон Марселі міністром рільництва, Вінерт (евентуально Вайскірхнер) міністром внутрішніх справ. Зміни не булоби лише в міністерстві фінансів, де остивби дотеперішній міністер Коритовскі і в міністерстві кравової оборони, де оставби міністер Георгі. Німецьким міністром родаком ставби або др. Пахер, або Пергелът або Шрайнер, чеським Челяковскій, а польським др. Гломбінські. Щоби заспокоїти Українців та приєднати їх для державної більшости, мавби бути по-кликаний яко український міністер краян п. Василько.

Певна річ, що звістки поданої „Zeit-ом“ годі перецінювати та надавати їй великого значіння. Але як вже річ так стоять, що про справу українського міністра краян заговорила віденьська преса, а навіть подала мнимого кандидата на міністра, варта сій справі приглянутись ближше. Головне услівле, задля якого Українцям малоб ся признати їх міністра краян є те, щоби вони придружили ся до парламентарної більшости. Чи се можливе?

Поки-що ні! Щоби приєднати Українців до парламентарної більшости, треба би уложити відносини так, щоби Українці могли спочувати себе вповні вдоволеними, а се не є можливе для правительства з огляду на опір, який воно стрінуло би з боку Поляків. Для правительства лишало би ся отже або зрізати ся Поляків у своїй більшости парламентарній, або сповняти бодай найважнійші постуляти Українців в цілі приєднання їх для парламентарної більшости.

До тепер розпоряджають Поляки чисельно переважною більшою кількістю мандатів у парламенті, отже ясна річ, що кожне правительство не схоче їхньої підмоги позбутися.

Що тичить ся самої особи кандидата посла Василька, то він заявив рішучо, що як би навіть прийшло до того, що в міністерстві мав би засідати якийсь Українець, то можливість його кандидатури на се становище є цілковито виключена. Такої пропозиції не прийняв би посол Василько під ніяким зглядом, хоч би лиш з того згяду, що більшість австрійських Українців живе в Галичині, отже се становище повинен би зайняти безумовно чоловік, що знає докладно галицькі обставини.

З внутрішніх справ.

Реконструкція кабінету.

Реконструкція кабінету буде основана — як доносять німецькі часописи на дуже широкім підкладі. Окрім президії і міністерства внутрішніх

справ, усі інші портфелі будуть віддані парламентаристам. Одначе трудности є дуже великі, а іменно в двох напрямках і принципіальнім і подрібнім. Принципіально ходить о те, щоби задержати дотеперішню більшість посольської палати, себто, аби наклонити Чехів лишити ся в парламентарній більшості мимо обетрукції німецьких послів в Празі.

Ведуть ся отже всесторонні переговори, котрі обертають ся коло того, котрі партії будуть брати участь в кабінеті і як розділять поміж себе міністерияльні теки.

Рішене в справі реконструкції кабінету доконають ся 7. або 8. с. м. Тоді має предложити барон Бек цісареві конкретні пропозиції, тепер поки-що ведуть ся, як сказано, переговори.

„Слово польське“ доносить, що ві втерок відбула ся конференція бар. Бека з представниками українського клубу пос. Цеглинським і Лукашевичом, які предложили рускі домагання та заявили, що становище укр. клубу залежати буде від сповнення тих домагань, між якими є скоріє полагожденє університетської справи.

Проект закона про загальне обезпеченє.

Відповідно до зложеного приречення, правительство вирядило вже проєкт закона про загальне обезпеченє та предложити його раді державній. Проєкт вводить нову модифікацію дотеперішнього обезпечення робітників (обезпеченє на випадок слабости і від нещасливого випадку), далі обезпеченє на випадок нездібности до праці і старости робітників та самостійних малих земельних власників, ремісників і дрібних торговельників. Для всіх тих галузей обезпечення буде введена спільна організація Правительство, піднявши ся такого діла, сповнило від давна підношені домагання найширших верств людности. Нове обезпеченє буде основуватися на самопомочи і державній помочи, до обезпечення робітників будуть втягнені також підприємці. Обовязок обезпечувати від слабости розтягнеть ся на всіх денних робітників і на служачих, отже також на сільських робітників рільних і лісних. Обезпеченє в разі слабости розширять ся на 20 неділі у рік. Також квестія лікарів буде управильнена. Автономія кас хорих не буде нарушена. Тягар обезпечення від випадків будуть нести самі тільки підприємці.

Загальні постанови закона про обезпеченє на старість і нездібність до праці такі: Робітники по

М. Грушевський.

ПОМИЛКА.

(З подорожних вражінє).

Я лежав на своїй постелі й передумував оден з епізодів, зачеплених попередньою розмовою. Wahrheit und Dichtung мішали ся в моїх гадках.

Стала ся „судова помилка“.

Якісь бандити напали на сімю невеличкого урядовця, вбили батька, матір, слугу. Чотиролітня дівчинка одна зостала ся жива. Слідча власть звернула всю енергію й дотеп свій на те, щоби з цього одинокого свідка витягнути як найбільше матеріалу для вислідження злочинців. Нарешті удало ся здобути від неї цінну вказівку: дівчинка сказала, що бачила „чорного дядю з бородою“ і слідчий без труда зміркував, хто був убивець: в попередніх днях кілька разів приходив до того помешкання монтер для електричного освітлення, чорнявий, з великою бородою. Коли його показали дівчині вона з початку висловляла ся досить неясно, потім з її слів можна було вивести, що вона пізнає в нім убійника. Справа була вияснена. Монтер, що правда, присягав ся й божив ся, що всьому тому убійству не причинний і пробував не без успіху виводити своє alibi, але супроти казавого дівчинкою се все признано неважним. Його засудили на смерть, рішене конфірмовано і до тижня „засуд виконано“. А третього дня по виконанню знайшов ся иньший „чорний дядя з бородою“, який був в хаті убитих, і дівчинка його признала без усякого вагання: був то лікар скорої помочи, що приїхав на першу руку про убійство. Дівчинка під час самого убійства, як виходило, спала, а пробудивши ся бачила свого лікаря і його розуміла під тим чорним дядею.

Таким чином слідчим судам прийдесть ся знову шукати провинників, а монтерова душа пішла

на рахунок „издержек производства“ теперішнього „заспокоєня“. Я готовий признати, що зі становища методології теперішнього заспокоєня, — коли признавати метою його загальний, безпам'ятний переляк обивателя, так щоб він готовий був відректи ся не тільки конституції й революції, а й усього на світі, аби лиш вернули йому просту безпечність фізичного істования, — з цього становища подібні „судові помилки“ можуть мати вповні згідні з сею методологією наслідки. Кілька таких помилок можуть навести „спасительний страх“ на обивателя далеко більший, ніж сотні „справедливих“ засудів скорострільної юстиції. Обиватель навіть не вчений в семінарії зміркує, що там де й цілком безневинному чоловіку не тяжко переселити ся на лono Авраама з захованєм всіх процедур юстиції, то ліпше й не рипатись. Як сказано в Писанні — „аще праведник едва спасется, нечестивий гдѣ авитсѣ“. Правда, можливий і иньший вивід з такої тези: коли й праведнику може влетіти те саме, що й нечестивому, то що за інтерес бути праведним і уникати вини...

Але все се річчї ясні і без того кожному обивателю, і зовсім не нові. Мені не дає спокою одна нова подробиця у всім отсім — нова приваймні для мене: се ролі маленького чотиролітнього свідка в сїм епізоді. Ми привикли дивити ся з певним поважанєм на дитину з її безборонністю, несвідомістю, незнаємем доброго і злого, — окружати її певним пієтизмом. Се помічаєть ся не тільки у людей, навіть малорозвинених, а навіть у звірат. В кождім разі легенди про малих дітей вигодуваних дикими звірами показують, що чоловік навіть в дикому звірю хотів би бачити ніжність і нечужість для дитини. І якого же огрублення людського почуття треба, щоб з такого малого, безборонного, невинного сотворіння зробити знярядде суворой машини „заспокоєня“. Представте собі слідчих юристів, що пускають в рух свої слідчі штуки, пси-

хольовічні підступи, аби витягнути з бідних уст дитини потрібне їм показання, і сих судей, що слова дитини зробили підставою для заступлення чоловіка — і ви відчуєте те, що відчував я в сїм епізоді — симптом найстрашнійшої затрати найелементарнійших людських почуттів, найперших здобутків людської культури.

„Жестокіє нравы“, і хто зна, що принесе ся „жесточ“, яка культивуєть ся тепер з таким зав'язем.

(„Л. Н. В.“)

К. Ш.

Не виїхав.

Одного разу як принесли панотцеві Туркевичу пошту, витяг він з „Церковних Вѣдомостей“ наказ від Почаївської лаври, щоби зібрати підписи за самодержавство і проти „інородців“.

Подумав собі о. Туркевич тай гадає, що справді варт назбирати підписів, а то за жидівськими процентами та людськими коверсами вже скоро жити йому не буде.

На другий день дає він дякови Рякевичу листа, щоби збирати на ньому підписи. Той, поклавши після служби каламаря на крилосі, почав закликаати людей, щоби записували ся, але не було письменних і ніхто не хотів писати ся.

Тоді взяв ся за справу москаль.

„Пиши — каже до учителя, — а то подам на тебе рапорта. Пиши — каже до жиди, — а ні ви-селю з села. Пишіть — каже до пана, — бо зле буде“.

Не підписали. Бо був він не поліцай, а тільки салдат.

Оповів панотцеві про се, як на сповіді.

Панотець Туркевич тоді знов замислив ся.

Аджеж так, щоб справді я був позаду, алеждесь вже назбирали мої сусіди підписів. Ні вже

65 році життя будуть діставати пенту старости, або перед тим пенту нездібности. Самостійні одержать від 65 року пенту старости. Родини померлих забезпечених одержать однократну відправу. Обезпечені жінки, коли віддадуться заміж, дістануть половину вкладок.

Поділені на 6 клас робітники будуть платити на тиждень 12 до 72 сотиків та дістануть разом при 50-відільних вкладках на рік по 20 роках пенту від 144 до 414 корон, по 30 роках від 156 до 486 корон, по 40 роках від 168 до 558 корон. Самостійні при місячній вкладці по 1 короні дістануть від 198 до 246 корон. Їх спроможність добровільно платити вищі вкладки. Робітники мусять платити вкладки протягом 4 років, аби одержати пенту нездібности. Пенту старости можна дістати по 30 роках. В законі є постанови переходу, після котрих пенту старости можна буде одержати при 200 тяжких вкладках, а в самостійних при 200 місячних вкладках. Будуть зорганізовані локальні (повітові), краєві і державні бюро. На цілі забезпечення на старість і нездібність до праці будуть платити — при 6 мільйонах робітників і 3 мільйонах самостійних, разом коло 10 мільйонів забезпечених — разом всі річно 129 мільйонів корон, в тім самостійні 28,207.000 корон, робітники 88,450.000 корон. При коштах забезпечення самостійних, котрий по 40 роках вносить 95.5 мільйонів корон, держава буде додавати 58.1 мільйонів корон. Кошти управи будуть вносити 12 мільйонів корон, до чого держава причинить са 2 мільйонами корон. Загальний кошт забезпечення на старість і нездібність при робітниках і самостійних вносить ме в одному році 13.8 мільйонів корон, в 10 році 106.2 мільйонів корон, в 40 році 277 мільйонів корон. Держава буде причиняти са по 10 роках 40 мільйонами, а по 40 роках кругло 100 мільйонами корон.

З газет і журналів.

Дня 24. грудня с. р. має відбутися просвітно-економічний з'їзд у Львові з нагоди ювею тов. „Просвіта“. Про те, що справа са важна, здається нема й не може бути двох гадок, та все таки в тій справі панувє і в нашій пресі і серед нашого суспільства дивна мовчанка. Тільки в ради-годи озветься яка часопись, а її непомічений майже ніким голос гине серед повені інших може й менше важких справ.

Останнім разом заговорила про справу з'їзду двічі кївська „Рада“, якої послїднєа стаття в 239. числі заслуговує будь що будь на пильнійшій увагу. Згадавши на те, що у всякій, а тим більше просвітній роботі усі питання вимагають спільного порозуміння, автор статті звертає увагу на такі дві, будь що будь, небайдужі справи, як справу вироблення одностайної правописі та справу календарну (хоч як формальною може вона нам здаватися).

Згадавши про се, лише далі так:

Думка про потребу українського культурно-просвітнього з'їзду вириває сама собою. На вели-

якби там не було, а на сей раз мушу я щось зробити, а то кожен з моїх сусїдів мене ні за що те-пер має; годі вже сьміяти ся!

иде о. Туркевич до пана. Каже до нього:

— Ну що вам, куме (вони були куми); тож вам нічого не шкодить. Підніміть, що ви нічого не маєте, щоб був цар.

— Не маю нічого проти того, каже пан.

— То пишїть.

Пан підписав

До жиди Туркевич не пішов як до пана, а закликав його до себе.

— Може батюшці чим потрібний?

— Колись будете потрібні, як грошей буде треба, а тепер слухайте не: ви не ворог цареві?

— Алеж ні, аляжав са той, що вам?

— Ну то пишїть! А через день попрошу поратувати мене сотнею карбованців.

Жид підписав.

Ще прикликав учителя.

— Слухайте, звернув ся до нього грізний за-відуючий церковної школи, що ви вигадуете? — Учитель, а не підписуете того, що приказує начальство?

— Проти царя я не маю чого протестувати і в законі божому навчаю дітий...

Мусїв підписати і сей

Лист з підписами пішов, куди була йому дорога; а щось через тиждень після того, тоді саме, коли жид мав привезти отцєви сотню карбованців на пожичку, найвищий совїт „союза русскаго народа“ і жидови і панови і учителяви свої значки-медальки.

Не знати, чи сподївав ся того о. Туркевич, але жид, одержавши почесного знака, не понїс йому сотні, пан не привіз після того на випас ботюшної скотини, а учитель зрік ся замість свого за-відуючого навчати дітий божого закону.

Так і не виїхав тут о. Туркевич. Либонь будуть з него ще більше сьміяти ся.

кий жалє, сучасні обставини громадського жити не дають певної надїї на те, щоб такий з'їзд скоро вдалось скликати. Тим більше, здається ся, слід скористуватись з нагоди львівського з'їзду, щоб на нїм обміркувати хоч деякі свої справи. А серед сих справ питанє правописі має всеукраїнський характер, і колиб удалось дійти до якоїсь одностайної норми, то се дуже багато значилоб зараз. Поки що, в наших обставинах, коли нам не дають своєї школи, українська книжка і газета заступає школу, з неї вчать ся читати й писати по своїйому і з сего боку те, що у нас зараз уживають ся різні типи правописі не мало шкодить справі. Поки встановить ся українська правопись, ухвалена нашими науковими інституціями, житє вимагає, щоб було скорійше вироблено якийсь практичний модус. Коли пригадають собі читачі, ще на початку 1907 року, за ініціативою петербурскої Академії наук піднялось питанє про українську правопись, але як зараз стоїть справа, чи посулулась, досі не відомо нічого. Варта заворушити її, піднявши питанє про українську правопись на львівськїм з'їзді

Гадка безперечно гарна та добра і варта би більше подумати над нею.

Але не лише подумати!...

Справа придїлена Холмичини до кїївського генерал-губернаторства виринула тепер знова у російських часописах. Петербурскій „Край“ доносить, що зараз вироблено законопроект в сїй справі.

З віддїлених повітів має бути утворена нова губернія, до якої мають увійти повіти, що по останнім офіціальним відомостям мають переважно українське населенє, отже повіти: грубешівскій (65 проц.), томашівскій (50 проц.), холмскій (52 проц.), части красноставського, замайського та білгородського, білського, лувківського, ановського і влодавського.

Законопроект дає новій губернії земську та городську самоуправу. Коли вірити донесенням „Край-у“ має сей законопроект повне спочутє усіх міністрів, але противний йому варшавскій генерал-губернатор зі стратегічних причин. В думі має проект за собою крайніх правих, уміркованих і праве крило октябристів.

В тій самій справі пише й чорносотєнна часопись „Новое Время“ та каєть ся з причини ошибок старої місцевої політики російської бюрократії. Холмських Українців хотїла ся політика „обрушити“, та їй не пощастило ся. „До сього часу — пише Н. В. — ми не тільки за сотню лїт не покрїпили російського духа і православ'я, не тільки не обрушили нікого в краю але — як бачимо — „розрушили“ і „розручуємо“ навіть „істинно-руських“ людей. (До речі сказавши: корінних „руських“ у Холмичині ні крихітки, хіба те, що захожі урядники).

Політичний перегляд.

Росія проти анексії.

Із Петербурга доносять, що Ізвольскій осьвідчив президєнтови думи і провідникам сторонництв, що російське правительство не признає анексії Босні й Герцєговини, а в наслідок сього не буде конференції держав. В тій справі має Росія вислати ноту до інших держав.

У відєньських кругах викликала отєа вістка дуже велике вражєнє. В міністерстві заграничних справ сподївали ся в понедїлок російської ноти в справі конференції, та са нота не прийшла. В міністерстві заявляють, що як би в програмі конференції поміщено справу анексії Босні та Герцєговини, то Австро-Угорщина не візьме участі в конференції. Разом з Австрією не брала би участі в конференції і Німєччина.

Непризнанє анексії російським правительством показує наглядно, що австрійське правительство стануло напоперек плянам російських політиків, які тепер, очевидно, мусять реванжуватись, не зважаючи навіть на те, що поступають кєсько. Австрійське правительство вислаючи до посторонних держав ноти з повідомлєнем про анексію, не просило нікого о признанє тої анексії, повідомлявало лише про доконаний факт. Протестувати проти анексії могли би хіба одна Турєччина, але та мовить. Одиноким наслідком російського протесту було-б те, що конференція не відбула-б ся. Про які небудь інші наслідки, а тимбільше про війну не може бути й мови.

Видно се тимбільше із перебігу поїздки сербського наслідника престолу до Росії. Поїздка ся остала

без ніяких результатів для Сербії

та завела зовсім усі надїї Сербії. Цар запевнив справді сербського наслідника престолу о своїй приязни для Сербії, але не дав їй ніяких прирєчень щодо попертя її жадань, а лише радив, щоб Сербія заховувала са спокійно. Міністер Ізвольскій осьвідчив навіть сербському послови Пасічови, що Росія не може задля Сербії вилутуватись у війну з Австро-Угорщиною.

Майже такі самі „дружні поради“ подали Сербії й другі її приятелі: Англія, Росія, Фран-

ція й Італія, які радили сербському правительству, щоб в інтересі мира держалось від усіх заряджєнь, які могли би закамутити мир. На се відповіло сербське правительство, що мймо арозумілого заворушєня в Сербії воно силкуєть ся зберігти мир і вїрїть у справедливість держав та в справедливу полагоду протєстів внесених Сербією проти анексії.

За примїром Сербії та Чорногори пішла... Румунія. В Букарєшті відбуло ся 1. с. м віче скликає всіми партіями, при участі тисячів людности. Промовляло багато бесїдників, які домагались

анексії Семигорода і Буковини

до Румунії. На вічу ухвалєно острі резолюції проти Австрії та резолюції з домаганєм до правительства в справі полишєня дотєперішньої політики.

Воєнні приготєвленє в Чорногорі.

Загребскій „Obzor“ доносить, що Чорногора готувить ся зовсім поважно до війни. Чорногорське правительство приказало в тій цілі всім численним ємігрантам повернути до вітчизни. На воєнні видатки має Чорногора затагнути більшу пожичку. По переведєнню загальної мобілізації, чорногорська армія буде числити 70.000 жовїрів. Оружя в Чорногорі є доволі, бо є там 150.000 карабїнів, в більшій частині найновїйшої системи. Переважно сї карабїни походять з Росії. В Петїній думають, що мобілізація чорногорської армії може бути переведєна в двох днях. До армії вступаять також Чорногорці, які переносять амуніцію і живність. З Росії має небаком прибути до порту в Барі (Антїварі) 120 скорострїльних пушок найновїйших системів і 50 машинових карабїнів Максима. Говорять також, що з Росії прибудуть віддїли Червоного Хрєста.

НОВИНКИ.

Чернівці, 5. листопада 1908

Через недогляд нашого дописувателя пропушено в 124 ч. нашої часописи в справозданку із посвєщєннє цїсарського пам'ятника в Лукавцї ц. С. пп. др. Лєтєвиновича і М. Івашка, які також щиро заходили ся коло устроєня пам'ятника, що отсим доповняємо.

З нагоди ювею І. ц. к. гімназії в Чернівцях накинута ся тут. „Gazeta polska“ в 83. ч. на д-ра Стоцкого за те, що, мовляв, його заходам треба завдячити, що на згаданім ювілею не було польської промови. „Др. Стоцкїй — мовить „Gazeta polska“ почувши, що в імені Русинів має промовляти москвофіл о. др. Козак заявив, що прийде зі своїми сїчовиками, зібраними з цілого краю і розієє цїлий ювеюей.“ Сим мала покористуватись дирекція гімназії та відкликала всі промови, з вїмкою німєцької. — На ділі річ представляє ся троха инакше, ніж се пише „правдомовна“ „Gazeta polska“. Др. Стоцкїй, почувши, що в імені Русинів має промовляти чоловік, що все і всюди заперєчує ієтнованє тих Русинів, сказав директорови, що Русини радше зрезигнууть з промови, ніж би мав її виголосити о. Козак, а те саме потвєрдили й інші визначні черновецькі Русини. Панам від „Gazet-i polsk-oї“ скажемо лиш те, що поки що їх мова не є тут кравною, а дальше й те, що ми зовсім не встидаємо ся назви гайдамаків якою чнакидують ся вони на нас Prima charitas ab ego — каже пословиця, а пани Поляки малиб собі богато до закиненя у Варшаві та „кєролівстві польськїм“, де не гайдамаччина, а прїме розбишачтво розгуляли ся таки на добре.

Радїсна вістка. Прошїнатори, шинкарі та броварники накиннулися були страшно на розпоряджєнє управителя старєства у Вишнїцї др. Єха в справі замиканя шинків від суботи вечора до понедїлка рани. Посипались пєтиції, протєсти, депутатї, удавались вони навіть до міністерства і згадане дуже корисне розпоряджєнє вже мало бути знесєне. Тільки завдяки енергїчним заходам посла М. Василька затвєрджєно се розпоряджєнє в його цїлій основі. Тою радїсною вісткою ділимо ся з нашими читачами з зазивом до подїбної акції в інших повітах.

Морд в Дихтєницях. Минувшої пятниці напав якийсь незвїсний молодий чоловік на дїм 70-лїтнього старика Пєхта, виважив дєвері і, виважив до хати, зачав бити його кїйом, так, що Пєхт вправ скоро на землю без чути. Жінка Пєхта, яка прибігла на крик битого, бачучи, що напасник звертає ся проти неї, зачала втікати, але напасник дїгнав її на подвїрю та бив доти, доки не вбив. Незабаром по тім помер і Пєхт. Напасник зрабував 50 корон, які мали старики.

Вправи рборони кравєвої в 1909 році. До військових вправ в кравїї обороні в 1909 будуть покликані: 1) асєнтеровані в 1898 р. а 2-лїтню активною службою до пятих вправ і резервїсти, перєнесені з лївій до кравєвої оборони; 2) асєнтеровані в 1899 р. з 3-лїтнюю активною службою до четвєртих вправ; 3) асєнтеровані в 1900 р. а 2-лїтнюю активною службою до четвєртих вправ; 4)

асентеровані в 1901 р. з 3-літньою активною службою до третих вирав; 5) асентеровані в 1902 році з 2-літньою активною службою до третих вирав і запасові резервісти до третих вирав; 6) асентеровані в 1903 р. з 3-літньою активною службою до других вирав; 8) асентеровані в 1905 р. з 3-літньою активною службою до перших вирав і запасові резервісти до других вирав; 9) асентеровані в 1906 р. з 2-літньою активною службою до перших вирав; 10) асентеровані в 1908 році запасові резервісти до перших вирав; 11) ті, що додатково мають відбутися вирав, не відбувши їх в минулі роки. Повище покликання наступить в двох періодах часу т. є. від половини червня до половини вересня 1909 році. Неактивні воїни кравової оборони (з виїмкою резервістів кавалерії кравової оборони), що знаходяться в 11. і 12. році служби, не будуть в 1909 році р. покликані до вирав з виїмкою обов'язаних до доповнення вирав за попередні роки. Якщо день покликання до вирав в першій періоді установлено 14. червня 1909 року, а день покликання в другій періоді (серпневій) буде пізніше оголошений. Кождий неактивний воїн кравової оборони, обов'язаний до вирав в 1909 р., може вибрати собі один з повисших речинців, котрий з огляду на його зарібкові відносини буде йому найліпше відповідати, до відбуття чотиритижневих вирав. Зголошувати ся треба у начальника громади в місці побуту резервіста. Речинець до зголошення о призначенні тої полекції установлений до кінця грудня 1908 року, а при зголошенні треба предложити паспорт. В часі коло доповнення ліній до половини серпня 1909 року покликани взагалі не буде. Увільнення від вирав будуть ся уділяти лише в випадках, що заслуговують на узгляднене. То розпоряджене відносити ся до воїнів кавалерії кравової оборони.

Резиґнація д-ра Дудикевича. На вчорашнім засіданню галицького сейму зложив др. Дудикевич гідність голови москвофільського клубу. Стало ся се наслідком непорозуміння серед членів клубу, з яких одні тягнуть за злукою з москвою, а другі, між ними др. Король признають самостійність рускої народности.

Новий титул. Цісар установив титул „радника податкової комісії“, котрий буде надаваний членам податкових комісій першої і другої інстанції та членам податкової комісії для контингенту зарібкового податку. Сей титул буде надаваний заслуженим членам комісії лише на час сповнюваня того почесного уряду, а надання мають вже відбутись в тім році.

Осторога перед еміґрацією. До Галичини прибув якийсь Кл. Естоніаль, висланий пиянаторів бавонів і цуру з Люзіанії і ввійшовши в порозуміння з численними еміґраційними агентами розпочав енерґічно вербувати селян обіцяючи їм за кождий робучий день по 1 дол. 25 цент. Тимчасом робітники потрібні там лиш на протяг кількох місяців. З огляду на те, що агенти згаданого Естоніала появились вже в Косівщині та Кутах робимо уважними наших читачів із суміжних повітів, щоби остерегли наших селян перед еміґрацією.

Новим президентом Спол. Держав півн. Америки вибрано вчора кандидата республіканського еторництва, Вільяма Гаварда Тафта, який є мужем довіри бувшого президента Рузвельта. Свій уряд обійме Тафт дня 4. марта 1909. Тафт має 61 літ, був адвокатом, прокуратором, судією, де-яким правом правничого виділу в Чиніваті, в 1900 р. був членом комісії для Филиппинських островів, а в 1901 р. губернатором Филиппинів. В 1904 р. був міністром війни. В заграничній політиці його вибір означає ведення дальшої політики імперіалістичної теперішнього президента, се є змагане до розширення могутності 80-мільйонної держави.

Відновлена цензура У Казані знов заведено звичайнісеньку попередню цензуру, та це таку немилосерну, якої і за цензурних часів не було. Кождий своє число обидві російські казанські газети „Казанський-Волжскій Річ“ „Казанський Телеграф“ та три мусульманські — „Юлдуз“, „Боли-Улак“ — „Казан-Мухбери“ посилають у коректні цензорові Пінетму та двом его помічникам, учителям гімназії, Флорову та Ашваридови. Цензори викладають з кождого числа все, що їм не подобає ся. Але найцікавіше — як пише „Слово“ — те, що навіть сею попередньою цензурою гезети не можуть уратувати ся від адміністративних кар на основі губернаторських постанов. Казанська адміністрація думає, що вона своєю „цензурою“ робить ласку газетам.

Конкурс на „богородицю“. Йоаніти посварили ся поміж собою з приводу вибору нової „богородиці“ замість Порфирії Кисельової. Богато Йоаніток дійсно побожних обурило ся на ватажків секти, які хотять перемінити сю „богородицю“ і зрekli ся участі в конкурсі, який впоряжаєть ся для вибору „достойної“. Сварка йде завязата. Ні ті, ні другі не хотять уступити. Уже й тепер чимало Йоанітів кидає секту, бо обурюють ся на такий конкурс. Конкурс сей буде в Оранієнбаві, а підготовчі зібрання відбули ся минулого тижня за приводом Пусташкина, в Петербурзі.

Наслідки місіонерского зїзду в Київі. З гор. Житомира пишуть „Слову“: Православний чинив-

ник, радник волинського губ. правління, з катеґорії „архіблагоднамірених“, захотів побратися з одною, не менше благонаміреною дівчиною, але полькою. Удасть ся до одного священника: Не можу повінчатися. — Чому? Всіж документи в порядку, синодські постанови і поясненя за числами такими ось, зовсім ясно дозволяють мішані шлюби! — Все се так. Все се я знаю, але повінчатися не можу, бо владика не дозволяє. — Довелось тоді поїхати до священника в пишу губернію, куди не сягає власть волинського владика і там священник їх обвінчав. Виходить, що за кількадесять верстов православіє у висших его представників не однакове.

Банкрот. Російський письменник І. Н. Потапенко став банкротом. Тепер його грошовими справами завідує комісія. Авторська плата через се мусить йти до рук тої комісії а вона вже ділить її між кредиторами Потапенковими. Тимчасом І. Потапенко продав видавництву Маркса своє авторське право за 65 тисяч карб. Продав він не тільки вже написані й надруковані свої твори, а й ті, що з'являти муть ся далі, окім фейлетонів та публіцистичних заміток. Плата за вистанову пс також належить самому авторови. І от тепер комісія та подає в суд претенсїю до видавництва Маркса і вимагає, щоб суд признав недійсною умову Потапенка з сям видавництвом.

Оповідітки, іменованя і т. п.

Іменованя в краєвїм Виділі. Оноді іменовано краєвих віцесекретарів посла А. Лукашевича і д-ра К. Гостюка краєвими секретарями, а п. Ілію Поповича адюнктом будівництва.

В неділю 8. с. м. відбуде ся в ратушевїй салі в Радівцях о год. 1. по полудни віче буковинських учителок. На порядку деннім є справи: новий закон в справі платі і учительки, зложене товариства буковинських учителок; евентуалія.

3 укр. акад. товариства „Союз“. В суботу, дня 7. с. м. відбуде ся в локало товариства в 5. год. по полудни відчит тов. С. Поклітара про „фізіологічні справи в суспільнім житю“. Гостям раді. За научний кружок: І. Ореліцький.

Заходом тов. укр. студ. „Січ“ в Чернівцях відбудуть ся в суботу, дня 7. падолиста 1908-го року в великій салі „Народного Дому“ ул. Петровича число 2 Вечерниці з танцями. Вступ від особи 2 кор. Початок о годині 8-їй веч. Стріїї візитовий або народний. Музика знаного капель-майстра п. Алека Парацука з Глинці вже заомовлена. Запрошеня вже розіслані. Хто однак не дістав би через помилку запрошеня, най удасть ся ласкаво до тов. „Січ“, ул. Панаєска ч. 22, або най уважає себе сею дорогою запрошеним, як що він давнійше бував на наших вечерницях. Комітет доложив всьих старань, щоби ої вечерниці, мабуть чи не послідні перед постом, випали як найліпше. До милого побаченя на вечерницях! Всікі сплетні про те, що наше товариство не дістало салі „Народного Дому“ на вечерниці з танцями є неправдливі, бо велика саля „Народного Дому“ wraz з її меншими убіаціями стоїть на суботу до нашої диспозиції. Загалом „Вечерниці“ заповідують ся, як найкрасше. Пан Алеко явить ся о с о б и е т о з своїми музкантантами. — За комітет: *Омелья Цісик, Павло Дяків, Елєк Вацик, Софрон Добрянський, Дмитро Николішин, Іван Сербинюк.*

Захоронку для православних руских дітїй отворило з 1. падолистом „Товариство православних Русинок“ в Чернівцях в домі при ул. Франца ч. 31. До захоронки приймають муть дітїй, яким минуло три роки аж до січненого шестого року. В захоронці перебувають муть дітї від ранку до вечера під надзором господарів, а під проводом учительки, яка їх займати ме в ріжний хосенний спосіб через кілька годин денно. Обід дітї діставати муть в захоронці за 10 сотників денної плати, всі прочі видатки поносить саме товариство. Звертаємо на сей добродійний заклад увагу православних Русинів черновецких, щоби розголосили про него всім бідним родичам, які йдуть на роботу, оставляючи дітї самі без дозору і проводу на лихо їм і собі або віддають православні рускі дітї в чужі, а навіть ворожі руки. Зголошувати ся треба у о. катихиза Андрія Міського в домі ч. 31 при ул. Франца

Надзвичайні загальні збори товариства гімнастичного і пожарного „Січ“ в Ставчанах відбудуть ся дня 8. падолиста (неділя) 1908 року в читальні „Рускої Бесіди“ о годині 1-їй по обіді з слідуємим денним порядком: 1. Привітане. 2. Відчит про значіне „Січїй“. 3. Вибір січового батька. 4. Вибір нової старшини. 5. Вільні внесеня. По зборах відбуде ся січова забава. — За старшину „Січ“ в Ставчанах: *Юрій Русмак*, кошовий.

Подяка. На мою просьбу о запомогу для бідних учеників черновецкої гімназії, зложили в коронах: Вп. судія Г. Лісинецький з Вашківців 4, учит. збір в Рускім Ванилові 4, п. Авр. Кліш 1, Ераст Вурачницький з Бергомету 20, інст. Ом. Попович 6, п. Гордий 1, проф. Лакуста 1, о. Ст. Маланчук з Лукавця 6, інженер Дроздовський 1, також сей пан і Вп. Дмитро Падура з Боїнчука знамові плаці. З сего віддано плаці ученикам Загу-

лови з V. і Тодерюкови з VI., сплавлено таку одіж: Тевтулови з I. кл., а Формаджієви з VI. заплачено половину шкільної оплати. Виницкому з VI. справлено обуву. Щедрим жертводавцям щире спасибіг. — Проф. *Елєк Семака*

Звичайні загальні збори споживчого товариства „Взаїмна Вигода“ в Ростоках відбутися в неділю дня 15. листопада 1908, о 11. годині рано з отсим порядком нарад: 1. Отворене зборів. 2. Справоздане старшини. 3. Споживні товариства на Гуцуліщині. 4. Вибір старшини і ради надзорчої. 5. Вільні внесеня і допитаня. — Старшини: *Андрій Петрук.*

Підписана старшина „Союза Січїй“ на Буковині повідомляє, що курс гімнастики і пожарництва відбуде ся невідклично дня 20., 21. і 22. листопада 1908 року. Товариші, котрі хотять взяти участь, мусять до 10. листопада с. р. зголоситись, та вже 19. листопада бути в Чернівцях, бо наука розпочнеть ся 20. листопада точно о 8. годині рано. Кождя „Січ“ обов'язана вислати на сей курс хоч одного відпоручника, та заплатити йому дорогу до Черновець і назад. Харчувати ся має кождий своїм коштом (або на кошт „Січї“, котра його висилає), а „Союз Січїй“ подбає о нічліг. Місце науки і вирав подамо пізнійше. Взиваємо рішучо кождо буковинську „Січ“ зголоситись найдальше до 10. листопада с. р. на адресу головного писаря Ілька Поповича, Чернівці, ул. Шевченка 4, бо за-помога соїму для „Січїй“ є залежна від їхньої участі в сїм курсі. — За старшину „Союза Січїй“: *др. Теодор Галіа*, отаман. *Ілько Попович*, головний писар.

Звертаємо увагу наших читачів на анонс рускої фірми п. Сірецького поміщений на останній стороні.

Із штуки і літератури.

Денис Січинський: Альбом пісень на один голос в супроводі фортеп'яна. Ціна 6 кор. В отсій збірці поміщено ось такі пісні: У гаю, гаю; Кількодум ту переснилось; Як почувш в ночи; Не співайте мені; Фінале; Дума про Ничаї; І золотої й дорогої; У мене був коханий край; Із сліз моїх; І не питай мене; Бабу не лїно; Мені байдуже. — Згадані пісні появились вже раніше з окрема, тепер виходять у хронологічному порядку, так як були написані почавши з року 1888 до року 1905.

Репертуар мійского театру. (Саля театральна). В п'ятницю, дня 6. листопада (по знижених цінах) „Doktor Klaus“, комедия в 4 актах Адольфа Лароше. — В суботу, дня 7. листопада „Die Förster-Christl“, оперета в 3 актах Георга Ярно. — В неділю, дня 8. листопада по полудни (по знижених цінах) „Die Räuber“, траґедия в 5 актах Шілера, вечером „Die Förster-Christl“, оперета Георга Ярно.

*

Чорт переходив вже ріжні фази у всесвітній літературі почавши від Гетового Мефістофеля, чорта Гавтмана із „Затопленого дзвона“, Ворути Ридли і т. д. Але такого глупого, недотепного чорта, який являєть ся у триактовій штупі Франца Мольнара ще в літературі мабуть не було. Мольнарів „Чорт“ ходить, інтригує, спомагає картярів, зводить разом коханців, говорить кепські „віди“ — навіть не на те, щоби забрати чийсь душу, а щоби висказати кілька псевдофілософічних фраз, тай — щоби п. Мольнар міг був написати штучку з артистів добре тримала ся на сцені панни Дірен, Берґені Трір, а також панні Гайндрікс і Орель. Пан Вербке або ще не знайшов відповідної для себе ролі, або — повинен би кинути театр. — *Фр. Коковський.*

Репертуар „Львівського руского народного театру в Станиславові“ Саля „Тов. ім. Мовишюка“.

В суботу, дня 7. падолиста с. р. „Фавст“, опера в 5-ох діях а 6-ох відслонах К. Гунда. Гостинний виступ п-ні Ф. Лопатинської.

В неділю, дня 8. падолиста с. р. „Арсен Яворенко“ (На громадській роботі), народна драма в 5-ох діях зі співами Б. Гринченка.

Ві второк, дня 10. падолиста с. р. послідне представлене „20 днів тюрми“, найновіша фарса в 3-ох діях Вебера.

РУСКА КАСА • РУСКА КАСА

тов. зареєстроване з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вкладки щадничі і опрощеноує їх на 5%. — Най виносить 40 К і платимо 6%, висовє 2 К. — Родимий! Хай клич „свій до свого“ відібе ся голосним відомоном по цілій Буковині і най кождий, що почувє себе щирим патріотом-Українцем складає свої ошадности в „Рускій Касі“.

Приєднуйте нам нових членів! Дирекція.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

Зарубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний окуп.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова. Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Звичайні загальні збори каси пож. і шадн. для громади Ростоки, відбудуть ся в неділю дня 15. листопада 1908, о 11. год. рано з отрим порядком нарад: 1. Отворене зборів. 2. Справоздане старшини. 3. Організація спілкова. 4. Вибір старшини і Ради надзорчої. 5. Вільні внесення і запитання. — Старшина: *Остафій Палійко*.

Ukrainische Rundschau

Одинока українська часопись на німецькій мові, що заступає інтереси українського народу перед культурним світом, виходить раз на місяць в об'ємі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. 6 об'язком кожного інтелегентного Русина передплачувати сю часопись. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Г. Арльт в Хшанові

найбільше підприємств в краю для будови і доставки машин до виробу цементових дахівок, цегол і цеголок на помості припоручає удосконалені, сильно збудовані

машини до виробу цементових дахівок

а іменно:

найновішої конструкції машини „Модель 1609“ відзначену на численних заграничних виставах; загально звані в краю машини „Імперіаль Реформ і Гладну“; машини до виробу цементових цегол і цеголок на помост, форми до виробу рур каналізаційних і керничних.

Фарбу, оливу і цемент.

Усе по найнижших цінах, на догодних умовах сплати.

На жадане висилаю франко цінники і докладний опис кожної машини.

159 (2—23) з в м. Із оголошеннями прошу звертатись так:

Г. АРЛЬТ, ХШАНІВ.

Великий зарібок

приносьє побічне занятє кождому господарови, купцеви підприємцеви, урядникови і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знання. До того спеціальних машин також на сплату ратами, достарчає

155 (—)

І. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Св'ятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проспекта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні офери адресувати на повисшу фірму.

Купуйте лиш у своїх людей!

Новоотворене

Високою п. к. краєвою управою кондесоноване

Міжнародне

Бюро Подорожи

„СВІТ“

Стрецький і С-ка

в Чернівцях (Буковина), улица Кохановского число 1.

165 (—)

видає карти корабельні до

Канади, Сполучених Держав (Америци), Аргентини, Бразилії, Азії, Африки і т. д. і т. д.

Карти на желізниці європейські, канадські та американські.

Карти на шальні вози. — Карти прогульові та охружні.

Купуйте лиш у своїх людей!

Г. ФАЙЛЕР

Чернівці, улица Руска ч. 8.

усувач нагніток

Гуртовна

Продаж

Подрібна

Кальошів і обуви до снігу

Правдиві Riger (Columbia) „ATLETH“, не ховзають ся, також правдиві російські по цінам фабричним

171 (3—6)

Набувати

у найстаршій і найбільшій торгівлі Б. Бальтінестра молод., Чернівці.

Видання „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“

можна купити у всіх

філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“,

в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарни І. Рехенберга.

Найперше і найбільше буковинське естаблісєма в тій галузи.

Хемічна пральня і фарбарня
ДАМСКОЇ І МУЖЕСКОЇ ГАРДЕРОБИ,
уніформів і ріжнородних материй, як: футер, материй на меблі, гардинок, занавісок, портиєр, рукавичок Glacé і корунок.

Спеціальність: Хемічна пральня і фарбарня шовків найліпшої сорти. Взірцева фарбарня і знаменита пральня фіранок ріжного рода.

САЙФЕРТ і ТУЧАПСКИЙ, Чернівці

Централка:

ул. Руска ч. 15.

Мірні ціни.

Замовлення з провінції сейчас.

Філія:

ул. Кручена ч. 1 а

теперішня ул. Д-ра Райса.

Виконанє без закиду.

Цінники даром і оплатно.

169 (—)

Першорядний фабрикат! Першорядний фабрикат!

Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми

155 (—)

Бехера і Гільдесгайма

поруцає

Самостійне заступство взірців фабричного складу.

І. Шимонович, Чернівці, улица Св'ятої Тройці число 20.

Доминик Кобусєвич

167 (12—12)

кравець мужеский

улица Семигєродска ч. 2

(в домі др. Кормуса)

виконує найкрасшу гардеробу мужеску і для Всч. Духовенства, по можливо уміркованих цінах.

Склад англійських і бернєнських штофів.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рала“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Строїч.

Передплата на „Буковину“
 в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
 на пів року 8 корон, на чверть року
 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
 в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на
 пів року 4 карб.
 в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
 на пів року 16 франків.

**Передплата на „Буковину“ разом із
 тижневиком „Руска Рада“**
 на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.)
 а на пів року 9 К, згл. 4.50 р., або 17 фр.

Поодинокі числа 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция
 „Буковини“
 в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.
 Ч. телефону 176.
 Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймаєся по 20 сот. від
 стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
 При частіших замовленнях відповідний ра-
 бат. — Реклямації неопечатані вільні від
 порта. — Рукописи звертає редакция лише
 за попереднім застереженням і залученем
 належності поштової.

В справах редакційних можна устно по-
 розумівати ся що дня від 9.—10. рано
 і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Руска гімназія у Вижниці.

Нарешті!

Дня 6. с. м. підписав цісар акт в справі отворення чисто рускої гімназії у Вижниці акт сей вислано з кабінетової канцелярії до міністерства. І так по довгих короводах, та довгих заходах дістали ми нарешті руску гімназію у Вижниці.

Не помогли нічого заходи всяких Мевчлів та їх поплечників, не помогли нічого протести „жидівського населення“ в виді Райхманів — руска гімназія у Вижниці є доконаним фактом, якого вже годі змінити.

Очевидна річ, що нам годі вважати вижницьку гімназію якоюсь надзвичайною концесією для руского народу. Отвораючи сю гімназію правительство сповнило тільки маленьку частину своїх обов'язків супроти Русинів, маленьку лише частину своїх з'обов'язань супроти рускої репрезентації в парламенті.

Тут треба сконстатувати лише факт, що без борби нема нічого, що тільки борбою доходить ся до яких небудь здобутків, навіть тут, на Буковині, де Русини мають далеко більші права ніж Русини в Галичині.

Всеж таки — головно завдяки щирим заходам пос. Василька — руска гімназія у Вижниці є фактом, а засноване її є великим кроком наперед.

Не треба лиш уставати, а йти в праці дальше, тим більше, що тепер черга на нас. Покажм, що мимо спізненої пори ми приготовані на прийняте гімназії, покажм, що ми чекали на неї. На нашій інтелігенції спочиває тепер обов'язок припилювати, щоби наші селяни записували як

найбільше дітий до сеї гімназії, щоби не дати завстидатись ворогам!

*

До тутешньої ради шкільної прийшло від президента міністрів телеграфічне заряджене в справі отворення вижницької гімназії та припоручене, приказати громадї поробити відповідні зарядження.

Управителем новооснованої гімназії назначено голову нашої партії професора П. черновецької гімназії А. Клим а. Уже сама особа управителя дав нам повну запоруку що до ведення гімназії.

Ми є певні, що п. А. Клим не заведе надій, які на нього покладають всі буковинські Русини, та поведе нову гімназію як слід. Від себе бажаємо йому найкрасшого успіху в тяжкій праці на новім а так відвічальнім становищі.

З внутрішніх справ.

Кабінетова криза.

Потуємо ряд вісток і фактів з обсягу справ, дотикаючих кабінетової кризи і плянованої реконструкції міністерства бар. Бека.

Християнсько-соціална партія відбула оноді нараду, на котрій поставлено далі підпирати бар. Бека, евентуально згодитись на реконструкцію кабінету з сею умовою, щоби мін. Ебенгох полишив ся в його складі. За те партія годить ся на уступлене д-ра Гесмана під умовою, що він буде іменованій краєвим маршалком долішньої Австрії. Його наступником мавби бути п. Аксман.

„Согг. Centrum“ доносить, неначеби бар. Бек стрівув при конструції кабінету на всякі перепони, та що треба числятись з димісією цілого кабінету.

Бар. Бек на вчорашній авдієнції представив цісареві цілу ситуацію. На випадок уступлення барона Бека як його наслідника здогадують ся барона Вінерта. Можна прийняти, що новий кабінет буде кабінетом парламентарним, бо з малими

віймками всі великі партії заявилися проти урядничого кабінету.

Розширена екекутива молодоческої партії однодушно ухвалила резолюцію, в котрій одобрила димісію міністра Фідлера і визвала його, щоби не взяв димісії назад. Далі резолюція заявляє, що сторонництво не може підпирати теперішнє правительство. Визвано молодоческих послів державної ради, щоби енергічно виступали в тім напрямі. Вкінці екекутива заявила за скликанем парламентарної комісії цілого чеського клубу, щоби довести до порозуміння між усіма чеськими сторонництвами в теперішній ситуації.

Останні інформації запевняють, що реконструкция кабінету вправді приготавлиється, одначе не є безпосередньо актуальна та мабуть протягом сього тижня не буде доконана. Що до польських міністрів, то Коло польське заявило, що бажає собі, щоби вони полишили ся у кабінеті. Що до інших міністрів ходять всілякі чутки, котрих годі сконтролювати. Між н. кажуть, що має уступати мін. Дершата, котрого місце займе др. Сільвестер.

З чеського боку розходять ся чутки, що існує намір отворити нове міністерство почт і телеграфів. Се міністерство обняв би котрийсь з чеських послів, як третю чеську теку в міністерстві.

Новий закон проти піяньства.

Правительство внесло в парламенті новий проект закона проти піяньства. Закон той має на цілі на законодавній дорозі здержати і побороти ті шкоди та небезпеки, які робить надмірне ужитє алькоголю для здоровья, для моральности і для господарского положення народу, о чім свідчить статистика і практичний досвід. Широки круги населення пізнали вже konieczність також здержати піяньство при помочи законів.

Про потребу закона проти піяньства виродили ся ухвали і заяви многих товариств і корпорацій, а також послідні міжнародні протияльного лічнї зїзди.

Інші культурні держави випередили Австрію і поухвалювали вже закони проти піяньства.

Ново внесений закон складає ся з трох частей: постанови заробково правні, постанови приватно правні і постанови карні.

Іван Франко.

Син Остапа.

Одного гарного весняного ранку входить до мене молодий, беззусий ще хлопчик може 15 до 18 літ, у якімось спортивім, нешитім, а плетенім із синієї волічки убраню, що щільно облягав його молоде, пахуче тіло, і в плещику на взір сокілського надітим лиш на один рукав, а другий висить на шовковім шнурі з кутасами, що оперізує плічю і звисає на груди.

— Сина шогг, — промовив він з віденьським акцентом, і взагалі скажу, що дальша наша розмова вела ся німецькою мовою, при чім я мав нагоду любовати ся оригінальними зворотами віденьського діалекту з його оес, намість sie і т. д. Питаю його як називаєть ся.

— Я ніяк не називаю ся.

— А яке-ж твоє ім'я?

— Син Остапа.

— А як тебе кличуть?

— Ду, або Schweinkerl.

Ну, подумав я, в гарній ти там кумпанії жив. А він промовив швидко, зажмуривши очі, мов когут при діляю:

— Отсе я приїхав з Відня і зайшов до вас.

— Щож вас пригнало?

— Я син Остапа?

— Якого Остапа?

— Не знаєте Остапа? Його в Відню всі називали не пнякше як Остап.

— Не можу знати. Може Остап Терлецький?

— Тер-тер-тер-rrr, — затеркотів син Остапа.

Прокляте свинство називати ся так, що чоловік мусить зломати язык, аби вимовити його. Я приїхав по спадок по Остапі.

— То дуже гарно. Але він не обтяжить вас дуже. По Остапі лишила ся лиш купка паперів, старі штани та кілька пар подертих черевиків.

— Що ви се говорите? Остап був маючий чоловік, його спадщину обчислено на 100.000 ринських. Віддайте їх мені зараз!

— Я? Відкиж я до того приходжу?

Бо ви взяли ті гроші.

Хто вам се сказав.

— Я знаю.

— Гроші мусіли би бути в суді, або в поліції в депозиті.

— Я не хочу йти до суду. Йдіть самі.

— А маєте які документи, папери?

— На що мені? Я сам документ.

— Ну, я без документів нічого для вас не можу зробити.

— А в мене одинокий документ отсе! — і винявши з за пазухи невеличкий, блискучий револьвер поблискав ним до сонця, а потім намірив ся до мене.

— Одна хвилинка, і вас нема, градіозно жартував він усміхаючися ангельським усміхом.

— А в такім разі хто вам допоможе відзискати спадок? Без мене його не добете ся.

— Verdammt Canaille! — буркнув він і сховав револьвер.

— Щож ви вмієте? — запитав я, щоби перейти на яншу тему.

— Нічого.

— Вмієте читати, писати?

— Ну, те вмію.

— Все таки щось, ліпше як нічого. Чим бажаєте заробляти?

— Я не буду заробляти, буду жити з ренти.

— Ну, та рента вилами на воді писана — (тут він засміяв ся до розпуку, так посковотала

його певідома йому руска приповідка), а все таки треба би знати хоч якесь ремесло

— Я не ремесник, я панич. Люблю пси, коні і кокоток.

— Будете що їсти? — питаю і підсуваю йому тарілку з свіжими вишнями та суницями.

— Я того свинства не їм. Пообідаю в своїм готелі.

— Ну, то ходім до суду, — мовив я.

— Нема по що до суду, — мовив він рішучо. — Ведіть мене до дирекції поліції. Вона усе знає і певне скаже мені, що знає про мій спадок.

Ми пішли. На трамваю він почав якусь сварку з кондуктором, счинив ся крик, трамвай зупинив ся і поліцей арештував його і наложив йому кайданки на руки за те, що всім грозив револьвером. Він наробив страшного вереску, кидав ся і копав ся мов навіжений, кусав усіх і драпав нігтями до крови, так що публика мусіла висісти з вагону і кондуктор позамикав двері на ключ. Поки доїхали, він устиг порозбивати всі шибки в вагоні, всі зеркала і поперед усього скляну баню електричної лампи, не перестаючи при тім вити та ревити та пищати, імітуючи різні звирячі голоси.

Отак ми серед величезного здвигу народу по маленьку доїхали до поліції. Розумієть ся, два поліцей ухопили його за ноги і завдавши його собі на плечі понесли. Та й несли-ж вони його! Що хвиля розскакували ся так що його ноги розхилили ся, аж кости тріщали. Він у страшнім болю кидав ся і ревів та гатив поліціянтів із заду кулаками та смикав їм з лютої волі волосся цілими жмутами, дер їх нігтями, поки зовсім не окровавив їх. Та вони геройски витерпіли біль і не пустили його з рук аж біля входу директорської канцелярії. І тут нараз акажміна! Замість шаленого крикуна — просто хлопчик-душка. Мов малпочка, сердечно регочучись, він поскакав по канцелярії тай гич на ко-

В постановках заробково правних найважливіше є про уділюване концесій на дрібну продаж палених напоїв в замкнених флашках, бо ся продаж є найнебезпечнішим жерелом піяньства. Закон постановляє також про утворенє певних обмежень при продажі алкоголю через автомати і про нагляд та упорядкування всіх місць продажі алкоголів. Дальше число уділюваних концесій на продаж алкоголів має бути обмежене відповідно до числа населення, а деякі шинки горівки має ся замикати в неділі і свята та в днях вищлати зарібку.

Се домаганє є здійснене у всіх законах проти піяньства, бо оно хоронить зарібних людей перед утратою тижневого зарібку та запобігає піяньству бійкам і сваркам в неділі.

Проти пия на борг закон постановляє, що не можна позивати за довги зроблені через пиятику.

В карних постановках говорить ся про каранє провин та злочинів сповнених в часі піяньства, про часте піяченє на публичних місцях, про продаж алкоголю пияним і т. н.

Сей закон дуже потрібний, тому рада держанна повинна його ухвалити як найскорше, аби вже раз міг увійти в житє, та хоть в часті зменшити піяньство, се найбільше нещастє народа.

3 газет і журналів.

В IX. книзі журналу „Русская Мисль“ помістила відома письменниця д. Русова статтю п. н. „Профессиональная и политическая деятельность юго-славянских учительских союзов“, де між иншими в III. уступі сей статі говорить про „Український союз в Галиції і Буковині“, подаючи історію організації українського учительства в Галичині та Буковині, де між иншим пише:

„З'організоване учительство Галичині і Буковини святкувало торік 25-літній ювілей своєї спілки, що має назву „Руске товариство педагогічне“. В 1887 році з ініціативи Омеліяна Поповича організувало ся учительське товариство „Руска Школа“, що тепер має більш десятка своїх філій. Се товариство почало свою діяльність з видавництва; воно видавало підручники для школи, твори наукові і твори з красеного письменства для молодіжї. Через два роки під редакцією відомого громадського діяча д-ра Смал-Стоцького товариство почало видавати свою газету „Руска Школа“. І редакція і рада товариства „Рускої Школи“ значно посунули наперед справу української школи: вони допомагали українським школам і коштом і працею, подавали заяви про поліпшенє становища учителів, влаштовували народні лекції, реферати, сільські бібліотеки. В 1904 році у Вашківцях почав видавати ся журнал „Промінь“, що мав своїм завданєм об'єднати буковинських і галицьких учителів, а року 1905-го у Львові заснувало ся товариство за помочи галицьким та буковинським учителям і учителькам. За короткий час товариство виявило жваву діяльність: воно організувало кредитову касу, вступило у зносини з великими торговельними фірмами, що постачають

ліна до старого директора. Обхопив за голову та й став сміючись цілувати його лице і колючу бороду.

— Gutnamd, Alterchen! — промовив він, — ich liab oes! ich liab oes! ich liab oes, — приспівував він над його вухами, та на раз зайшов ся таким проразливим реготом, що директор аж налякав ся, зіпхнув його зі своїх колін і копнув ногою.

Цюму се було байдуже. Вивернувши кілька козликів на дивані, він знов штрикнув на коліна директора і почав цілувати його.

Поліцаї здали рапорт про його поведєнє в трамваї, а я оповів коротко, що вважаю хлопця божевільним і прошу віддати його на клініку для обсервації. При моїх словах хлопець страшенно закричав і кинув ся до мене.

— Ви розумієте по руски? — запитав я.

— Розумію. Остап навчив. Ви скомпромітували мене Ви назвали мене божевільним. Ви хочете заперти мене в дім варятів! Ось вам за се!

І він виняв свій револьвер і хотів стрілити. Та в тій хвилі директор із задку відібрав йому револьвер. Він кинув ся до директора зі страшенним криком, думав би, що видре йому очі, та директор одним повільним замахом руки і стисненєм одного місця його шні довів його до того, що він моментально зблід як труп і без духу повадив ся на долівку.

Він лежав так добру хвилю, потім чихнув здоровенно, підкинув ся весь над землею, мов риба, що вискакує з води, встав, виправив ся, позіхнув, потім преспонійно видобув із своєї пазухи другий револьвер і виціленим спокійно, поки ще директор успів йому перешкодити, вистрілив мені в голову.

Я закричав страшенно — і прокинувся. Голова справді боліла, але я даремно шукав крові, що лила-б від дійсного прострілу. Значить, то був тільки сон.

на школи всякі шкільні речі по дешевій ціні. Крім того, товариство вступило у зносини з великою фірмою в Трієсті, що постачає на учителів по дешевій ціні гарну страву. Але се товариство не обмежує ся лиш матеріальною допомогою учителям, воно влаштовує загально-просвітні курси для учителів, а тепер має замір придбати санітарну стацію в карпатських горах для хорих учителів та учительок...

В лютім біжучого року у Львові засідало велике учительське віче, що обмірковувало питання про поліпшенє становища учителів. Зібрало ся на віче більш 1000 учителів та учительок. Резолюції сього зібрання були подані на розгляд соймови, а вражєнє від того зібрання значно підвищило авторитет укр. учительства.

Буковинські учителі добре зрозуміли, що тільки працею поза школою можна повести народ вперед і тому щиро працюють над економічним підвищенєм країни і над політичним розвитком українського люду. Свою позашкільною працею буковинські учителі придбали довіру народу і через те в останній час відіграють значну роль в політичній житю країни.

До останних слів д. Русової додамо ще від себе те, що на жаль „die schönen Zeiten sind vorbei“ — тепер українське учительство (річ очевидна з поважними виїмками) підпало під вплив „політиків“, що в мутній воді бажали би вилловити для себе найкрасні риби, та стало бойкотувати народну роботу. Та щож робити, tempora mutantur...

„Народна (з)Рада“ забула мабуть пословицю „не пхай свого носа до чужого проса“, тай на гвалт тикає своїх „штри нові“ в буковинські українські справи, бажючи бодай тим способом прислужити ся своїм теперішнім покровителям на Буковині: румунським християнським соціалам. Ми мовчали, доки Багатірець зі своєю чесною компанією залишав ся до християнських соціалів, а навіть „возвеличав“ їх діяльність в однім з чисел „Народної (з)Ради“, бо звісно, що одно гарне звірятко все до болота тягне. Але тепер, як вони починають пхати пальці поміж наші двері та туманити нарід, представляючи йому все на свій лад, ми мусимо сказати: „зась! — а то двері пальці відотнуть!“

Перша річ, яку зачіпала у своїх статтях „Народна (з)Рада“ се справа учительської платні. Аргументами браними живцем із „Wahrheit“ та „Neue fr. Lehrerztg.“ стараєть ся вона переконати своїх читачів про „провину“ наших послів в тій справі, хоч і сама не може заперечити того, що „край обділів та не имфєть откуда платити“. Як маєть ся справа з підвижкою учительської платні, про те вже ми писали — річ се впрочім загально звісна. В кождому разі ми думаємо, що навіть найзавзятіші вороги наших послів з поміж учительства не схочуть брати собі за союзників „сопартийників“ рублеханів та шпіонів à la Мончаловський.

Також і вижницка гімназія удостоїла ся тої честі, що „Народна (з)Рада“ заговорила в друге про неї. Побачивши, що ніяким чином не вдаєть ся їй зробити кириці між рускою інтелігенцією у вижницькім повіті, давай чіпати ся, як пияний плота до пос. Василька то нашу редакцію, що, мовляв, ми торгуємо шкурою „руських крестьян“ та їх добром. Причину до того мала дати наша стаття п. н. „Ми і Жиди“, поміщена півтора місяця тому назад, як на основанє рускої гімназії у Вижниці накинув ся був п. Менчель. В згаданій статі писали ми, що „в німецьких кругах ширить ся чим раз більше антисемітизм, Румуни хилать ся в сторону німецьких антисемітів, так, що Жидам оставали би тільки Русини. А о ту поміч Русинів забігають Жиди — ритем під рускою гімназією у Вижниці. І як тепер зможе наша інтелігенція витолкувати мужикам, що їх упередженє до загалу Жидів не на місці, що загал Жидів то не його вороги.“

Очевидна річ, що нам нічого оправдуватись від закидів „Народної (з)Ради“. Ми лише цікаві, де Багатірцові „кумпани“ знайшли в наведеном реченю торгованє мужицкою шкурою? Те, що за вини одиниці годі винувати цілій загал, річ надто певна — впрочім, як би ми хотіли йти тою дорогою, то за шпіонажу Мончаловського, могли би ми з чистим сумлінням обвинувачувати Багатірца і др. А знова те, що ми воліємо чесних Жидів, ніж зрадників власного народу в роді Багатірців et Comp. кажемо все і всюди отверто.

3 російської України.

(Справа лубенської „самооборони“).

В київській воєнно-окружній суд уже поступила видатна судова справа про членів всяких нелегальних організацій в Лубнях (на Полтавщині). В сій справі обвинувачено дворян: О. Левицького, члена першої державної Думи М. Шемета, брата його Вол. Шемета, М. Коренецького, М. Левицьку, Н. Грінченківну (що недавно померла), П. Супруженка, сина покровника М. Сахарова, надворного совітника І. Женижурста, сина кол. регистратора В.

Лобасова, потомст. почеси. гражд. М. Огороднього, дочку священника Н. Коні-Овдєнкову, сина купця І. Гільдні Я. Кагана та інших, всього 38 чоловіка.

Підсудних обвинувачують в тому, що в рр. 1905, 1906 та 1907 в Лубнях вони заснували місцеві організації партій соц.-революціонерів, селянської спілки, сїоністів-соціалістів, соц.-демократів, українських соц.-демократів, бунда та інших, що працювали всі солідарно під проводом зеднаного центрального комітету. Члени сих партій провадили пропаганду серед людности Лубень та лубенського й прятинського повітів, закликаючи її і переконуючи не платити податків, не давати рекрутів, соломіць відбирати від поміщиків землю; організували страйки та віча, підмовляли складати приговори в яких би виставлялись вимоги революційного характеру. Для сього вони розкидали по селах листи та прокламації „Селянський листок“, „Хлібороб“ та інші видання, що видавали ся в Лубнях.

Крім того Миколі Шеметові та иншим обвинуваченим в сій справі ставить ся ще обвинувачєнє в умисному підпалі з політичних причин економії у Первака та ще і в багатьох инших підпалах.

Оборону в сій справі ще остаточно не сформовано. Але вже відомо, що обох Шеметів оборонятиме присяжний адвокат Маклаков. Сподівають ся, що в сій справі брати ме участь багато видатних адвокатів з Петербурга, Харкова, Полтави, а також вся видатніша київська адвокатура.

Свідків з боку обвинувачєня викликаєть ся 88 чоловіка, та 2 експерти.

Акт обвинувачєня написано аж на 106 аркушах.

Політичний перегляд.

Ситуація на Балкані

зміняєть ся як в калейдоскопі. Що динни майже змінюють ся вигляди на мир і війну, так, що про те, чи треба сподіватись що хвилі війни, чи може буде мир, годі що небудь певного сказати.

Ось приміром тепер по короткім оптимізмі в бананській квестії майже вся англійська преса дуже поважно заговорила про ситуацію та називає австрійско-сербський конфлікт немигучою справою і то в найближшій будучности. Англійські часописи, а між ними орган міністра заграничних справ навіть не пробують відраджувати Сербам війни, намагають їх тільки, щоби розважили, чи вже пора на се.

„Серби — пишуть англійські часописи — повинні на разі зброїти ся, та перед виповідженєм війни дорогою заціпно відпорного союзу з Туреччиною і иншими балканськими державами забезпечити ся“. Також інші часописи заявляють, що вигляди на порозумінє лихі Компензати для Сербії коштом Туреччини виключені, а з другого знов боку бар. Еренталь заявив, що босанської території Сербі не можуть торкатись. Отже положенє є тепер таке, що Сербі чи скорше, чи пізнійше мусять виповісти Австрії війну.

А тимчасом Сербія зброїть ся. Останні телеграми доносять, що до Солуни привезли два кораблі озброєні з Франції. Загалом привезено доси для Сербії 198 армат і по 500 набоїв до кожної армати.

Урядова сербська часопись обговорюючи чутку про те, що Австрія наміряє напасти на Білград пише, що якби таке склалось, то Сербія вміла би напад відперти. На оподішнім довірочнім засіданю скупштини прийнято з вдоволенєм до відома справозданє правительства про ситуацію та сконстатовано згідність скупштини зі становищем правительства.

Внутрішнє положенє в Туреччині.

Як сього можна було сподіватись, після першого захопленя людности конституцією, приходить на Туреччину — похмілє. Оптимісти, котрі проголосили свїтові, що з наданєм конституції в цілій Туреччині запанує ідеальний мир між національностями і взаїмна толєранція між релігіями, та що могучий молодотурецкий комітет мудро все продумав і упланував, тепер по трохи остуджують ся в своїм молодотурецкім одушевленю.

День за днем приносять нові факти, які дають свідокство всьому нашому, тільки не ідеальним відносинам у султанській державі. Що реакційні сили не дримають, а мають охоту і відвагу до діла, сього доказом хоч би бунт старотурецких жовнірів та їх кровавий конфлікт з молодотурецкими войками. Що толєранція між вірами не така вже ідеальна, на се показують погрози і різні магометан проти християн.

І останні дні не обійшли ся без вісток, котрі песимістично зображають відносини в „обновлений“ Туреччині. Зі Скутари, Уескуба, Митровиці приходять телеграфічні відомости, котрих зміст більше-менше такий: ентузіазм, з котрим тутешня людноість привітала проголошенє конституції, счєз; відносини між магометанами а християнами стають ся що раз гірші. Рівночасно змен-

пасть ся повага і вплив молодотурецького комітету. Загалом беручи, треба загальне положення признати „менше корисним“.

Не то до ідеальних, а навіть до звичайних, „європейських“ відносин в Туреччині ще дуже далеко, багато даліше, ніж сподівали ся обожателі „нової Туреччини“ і молодотурецького комітету.

Болгарія і Туреччина.

До внутрішнього зворушення в Туреччині багато причиняють ся напружені відносини в заграничній політиці сеї держави. З особна се напруження, на силу здержувані пристрасти і ненависть, почувають ся в відношенні між Туреччиною та Болгарією, котра саме скинула з себе турецьке зверхництво. Характеристичні для настрою людности і військ здвж границь обох держав є вісти, котрі майже однозвучно раз-у-раз повторяють ся, та котрі — хоча переборщені — таки мають свою пайку правди за собою. Оновішній день приніс з того поля таку вістку:

На турецько-болгарській границі мало прийти знова до конфліктів між болгарськими і турецькими жовнірами. Ватага розбійшак знищила залізничний міст на болгарській границі. Почтовий поїзд задержано. Поміж болгарсько-македонською ватагою і турецькою стороною на стації Терекської вивазалась боротьба, котра тривала чотири години.

А поза тими воєнними чутками депеші з Балкану приносять вісти, що „порозуміне“ між Туреччиною і Болгарією „на найліпшій дорозі“.

НОВИНКИ.

Чернівці, 7. листопада 1908

Вступні іспити до першої класи ц. к. державної гімназії з руською мовою викладовою у Вишніцях відбудуть ся 14., 16., евентуально 17. листопада. Ученики мають явити ся з родичами або опікунами в дирекції закладу між 8. а 10. годиною рано і мусять кінчити в сім році сошінім найменше 10 літ, що мають доказати метрикою. Ученики, що ходили до публичної народної школи, мають предложити свідодство фреквентацийне або шкільні повідомлення що найменше за 4. шкільний рік. В обох сих свідодствах поступ в мові викладовій повинен бути зазначений одною потою загальною, а крім того, мусить в них бути виразна замітка, що ученик переходить до школи середньої. Вписові такси вносять 7 корон 26 сот. Родичі або опікуни мають при вписі подати рідну мову ученика. При іспиті мають виказати ся ученики таким засобом знання, який можуть собі придбати в 4. шкільнім році, а крім того мають відповісти ще таким вигодам, приписаним розпорядком високого ц. к. міністерства просвіти з д. 2. січня 1897 р. Ч. 31152: 1) в мові викладовій мають подати письмєнну аналізу повдинчо розширеного речення головного, іменно означити в нїм часті мови і їх форми, та часті речення; 2) в рахунках мають бути в письмєнних виробках уважлені також практичні питання з щоденного життя. Просимо всі українські часописи о повторенє тої новинки.

Ян „храмують“ на селі? „Рідному Краєви“ доносить з Сасинівки (пирятинського повіту): дня 14. жовтня на Покрову, тут храмове свято, що зве ся просто „храм“. А „храмують“ тут не аби як. За три дни перед храмом спродано з казенної пропінатції без малого на тисячу карбованців горілки. А в Сасинівці всего домів з чотирьох: коли розложити храмове пиянство на всі домі рівно, то на кожний дім припадає по два з половиною карбованці. „Храм“ відбуває ся не оден день, а два, або й три. То вже зве ся — „похрамний“. На Покрову люди пють собі по хатах, дома. А на другий день виходять опохмілитись на величезну площу, як на ярмарок. На тій площі з одного краю шинок. Кожний виходить з своєю родиною і вся площа ясно вкриває ся миром. Під обід починає ся сварка: тут уже так заведено, що коли хто з ким посварить ся, то відкладає своє „серце“ на Покрову. Хоч від Різдва ждати ме, а вже на Покрову своє візьме, — докаже привселюдно чи бійкою, чи лайкою, та ще і родичі допоможуть, або оступлять ся. Бувало що на сей храм висилали козаків, бо своя поліція нічого не вгадує з такою силою пиянних. Люди тут усе бідні; на землю скупо; заробляють фірою; та зарібки бувають добрі, коли не „похрамний“, та не „потрушний“. — Но, в деяких селах Буковини не засоромились би що до „похрамний“ перед Сасинівцями!

Американська „Свобода“ пише: Наші галицькі кацапи урядили недавно богомільну прогулюку до Почаєва! Ну, і хлопці потягли ся. Але тут показала ся вельми характеристична і цікава річ: ото на всіх постоях сеї прогулюки, велено єї членам, поважним людям, старим господарям і господи-

ням, їсти — по 7 до 8 разом — з старих, нечистих цєбриків! Члени прогулюки доси не можуть отямити ся з обурєня!.. Прогулюку вели кацапські „юноші“, а вели так гарно, що один з них в лице дістав. Прогулюку „гостила“ Росія, та може собі погратилувати: ще кілька таких прогулюк, а селяни будут з обридженєм згадувати Росію.

Вибори до союму в Долішній Австрії відбули ся дня 26. м. м. і привели соц. дем. 6 послів; решта припадає на християнсько соціальних. В попереднім соїмі мали соц. дем. одного заступника.

В Торонто в Канаді відбула ся в суді цікава розправа. Оден бідний робітник без занятя украв склянку молока. Їго арештували і привели перед суд; судия засудив єго на п'ять днів арешту. Коли робітник заявив причину сеї крадежи, що умирала єму жінка і діти з голоду, присутні в суді так тим зворушили ся, що сейчас зложили складку на бідного чоловіка і то в сумі 50 доларів.

Оповідки, іменованя і т. п.

Красва рада шкільна ухвалила на засіданню з дня 6. с. м. між иньшим: іменувати надучителями: в Мосорівці уч. з Бобівців Костя Павли, в Кичері уч. з Арджела Калиника Копстантинюка, учителями: Стефана Блозецького в Рівні Бол. Ванилова), Івана Блошку в Волячуку, Николая Тарновецького в Киселеві, Дмитра Вудуру в Іспасі-Майдані, Николая Семенюка в Сторонці-Путилові, а Юрія Загороднюка в Мігові, підучителькою Марію Павликову в Мосорівці; далі перенести надуч. Николая Кочу з Іпотешт до Прильича, а Евгєна Тотоскула із Зелєнева до Погорилівки; розширати школу в Сивівцях долішних на три класі.

На звичайних загальних зборах акад. тов. гр. прав. богословів „Православна Академія“, що відбули ся 5. с. м., увійшли в новий виділ слідуєчі члени: Омелян Гвідий, голова тов.; Іларій Вриндзан, І. заст. голови і голова музичного кружка; Іван Щербанович, ІІ. заст. голови і голова літер.-реторичного кружка; Евген Андрієвич, І писар; Григорій Реудкий, ІІ. писар; Віктор Танасійчук, касієр; Денис Мунтян, бібліотекар; Іван Смеречанський, референт ревізійної комісії; Володимир Танасійчук, І. адлят; Іван Фрундасй, ІІ адлят. — За виділ: Омелян Гвідий, голова. Евген Андрієвич, І. писар.

Руска Бурса в Ніцмани. В місяцях вересні і жовтні 6. р. зложили вкладки і датки слідуєчі Добродії і Добродійки (в коронах): о. протоєрей Стефан Іванович із Кіцманя на руки посла Семаки 50, п. Богданович, властитель дібр в Ошхлібах 20, п. совітник і посол Ілля Семака 10, п. Андрій Зугавич 4, п. віцемаршалок др. Стефан Смал-Стоцький 10, паві Параскева Прокопович 3, п. Сергій Шпойнаровський 3, п. Іларій Стратийчук 3, п. Ом. Оробко 3, п. Евгеній Жуковский 3, п. др. Лев Вовідка 3, п. Осип Бурачинський 3, п. Остап Попович 1, п. Олександр Попович 2, п. Іван Гошовський 3, п. Станіслав Сінгалевич 3, п. Никола Равлюк 1, п. Никола Хемійчук 3, п. Евген Стрийський 3, п. Іван Стрийський 3, п. Досіп 3, п. Денис Евстафівич 3 і Н. Н. із карт 10 сот. Всім Добродіям сердечне спасибіг. — *Виділ.*

Звертаємо увагу наших читачів на анонс рускої фірми п. Стрєцького поміщений на останній сторони.

Із штуки і літератури.

Репертуар мійського театру. (Саля театральна). В неділю, дня 8. листопада по полудни (по знижєних цінах) „Die Räuber“, трагедия в 5 актах Шіллєра, вечером „Die Förster-Christl“, оперета Георге Ярно.

Репертуар „Львівського руського народного театру в Станиславові“ Саля „Тов. ім. Монашюка“. В неділю, дня 8. падолиста с. р. „Арсен Яворенко“ (На громадській роботі), народна драма в 5-ох діях зі єспівами В. Грінченка.

Віторок, дня 10. падолиста с. р. послідне представленє „20 днів тюрми“, найновіша фарса в 3-ох діях Вебера.

„Нива“ чч. 20. і 21. містить: о. О. Волянський, Нива яка повинна бути, а яка вона є — о. М. Дороцький, Голос природи. — о. М. Щєпанюк, Не убий. — Руска колегія в Римі. — Ювілейні торжєства в Інебруці — Істор. статист. замітки про інебруцький теол. факультет і ковіт. — Бібліографія. — Всячина: ухвали соборчиків. Св'ященство а противцерковні напрями в нашій „Народне Слово“ і „Галичанин“. Польсько-панська релігійність. Ісус і Марія. Corrigenda. Від Редакції. — Додаток: о. О. Волянський, Апольогетично-соціальна діяльність руського душпастира в наших часах.

„Бжолка“ чч. 7. і 8. містить: Христя Алчевська, Поезія. — Наталка Полтавка, Коханій!.. Коханій!.. — Микола Чернявський, Змія лежить в грудях у мене... — С. Черкасенко, Вибори. — Гі де Мопасан, Самота. — Олекс. Коваленко, Сумно дивлюсь. — Надія Кибальчич, Штрайкбрехєрові. — М. Метерлінк, Містична мораль. — Михайло Козоріє, Жінка. — Ю. Будак, Віклик. — Кость Кракалія, Іділля. — М. Евшан, Козаччина в українсь-

ській поезії. — Ярема Грінченко, Вечірнюю порою. — Теодор Векеш, Як годинник вибє північ. — Павло Гуменюк, Великий дзвін. — Адам Ріпецький, На краю обрія... — Володислав Оркан, На потемки. — Пилип Капельгородський, Переможцям. — Кость Кракалія, Хрунів сніг... — Дмитро Макогон, Поет і цвіткі. — М. Процик, Два проблеми людської етики. Рецензії. Книжки надіслані до редакції. — Від Редакції.

Михайло Яцків: Чорні крила. Молода Муза ч. 10. Львів 1908 Накладом Галі Твердохліб. Отси нова збірка оповідань нашого визначного письменника містить: 1. До моїх приятелів 2. Дівчина на чорнім коні. 3. Яків Меренга. 4. Тихий світ. 5. Сонце западає. 6. За горою. 7. Зерно гірчині. 8. Тіні серед тінній. 9. Вечірній збитки. 10. Ой не ходи Гріцю. 11. Адопай і Бербера. 12. Дарийське підєїня. 13. Картина з дневника. 14. Пожила вежа. 15. Боротьба з головою. В однім з найблизших чисел вернемо ще до сеї книжки.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Desperato.

(Товаришеви.)

Зрадила?! — Очи закурпи,
І в світ лети, як птичка;
Не варта жалю ні жури
Така марна дрібничка.

Повір мені! Я те усьо
Давно переходив,
І я тужив і я терпів —
І я з розпуки пив...

Шкода лиш сил і сліз шкода!
Зас'є сонце знова; —
Весна ще верне молода
Усьміхнена чудова...

Повір мені! Безодню мук
Я також перебрив;
І я тужив і я терпів
І я з розпуки пив...

Зрадила? — В світ! В незнану даль,
В нову життя дорогу!
Об землю смуток, кинь і жаль,
Найдеш нову небогу.

Повір мені, бо я те всьо
Давно вже пережив;
І я тужив і я терпів
І я з розпуки пив...

С. Чарнецький.

* * *
Смереко, смереко,
Отось затужила,
Тось ся задивила,
У ту даль мов з лелій
У той край веселий
Далеко...

Смереко, смереко,
Смерєкові шуми,
Чи шлєш свої думи,
Де твоя родина
Й де твоя дружина,
Смереко?

Смереко, смереко,
Не шуми так шумно,
Бо і мені сумно,
Й мені болить серце,
І мені, сестрице,
Не легко...

Смереко, смереко,
Зелєна, висока,
І ти одинока,
І я одинока,
Обі ми від роду
Далеко...

Марійка Підгірянка.

РУСКА КАСА ○ РУСКА КАСА

тов. зарєєстрованє з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вклади щадничі і опрєєнтовує їх на 5%. — Пай вносить 40 К і платимо 6%, виєсовє 2 К. — Родимі! Хай клич „свій до свого“ відібає ся голошим відгомоном по цілій Буковині і най кожний, що почуває себе щирим патріотом-Українцем складає свої ошадности в „Рускій Касі“.

Прєєднуйте нам нових членів!
Дирекція.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{3}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 20 К., $\frac{1}{5}$ сторони 10 К., $\frac{1}{10}$ сторони 5 К., $\frac{1}{20}$ сторони 2 К., 50 с. — Анонси обчислюються після обсягу місяця не після малого тижня.

ОГОЛОШЕННЯ.
Зарубрики: Надіслані Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числиться по 4 с. від слова.
Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

ПОДЯКА.

Не можуть кожному з осіб подякувати за ласкаво оказані нам симпатії, співчуття, кондоленції і ласкаву участь на похороні по страті нашого дорогого незабутнього мужа, батька згідно тестя, швагра, дідуня, пана

ЙОСИФА ФІШЕРА

на тій дорозі висказуємо прилюдну щиру подяку Всім і Вся а іменно: Всесвітній управі збору ізраїльського в Садагурі, его репрезентантам гонор. делегатам, які жертвували труд свій та цілу дорогу несли тіло бл. п. Покійника з Топорівців до Черновець, Вп. п. старшому рабінови д-рови Розенфельдови, пану рабінови Веняминови Вайсови за висказані згадки.

Дальше дякуємо Всім, які своєю присутністю звеличали сумний обряд і тим чином віддали послідну прислугу помершому, а найпаче дякуємо Вп. членам ц. к. правительства, Вп. панови заступникови маршалка краю професорови д-рови Стефанови Смал-Стоцкому, Вп. радникам Барлеонови та Ульманови, Вп. віце-містопосадникам д-рови Вайсельбергерови і Бальмошови, радникови правит. Кшесньовському, директорови поліції радникови Тарангулови, Вп. депутатів палати гандлевої враз з її президентами Лянгенганови і Вп. Тітінгерови, Вп. председателеви палати адвокатської д-рови Генрикови Кізлерови, дальше Заступникам громад в Садагурі, Топорівцях і околиці Найгіте і Чудина як також Зарядам шкіл в Топорівцях і Садагурі, Депутациям господарских товариств княжества Буковини, Буков. товариству для індустрії спіритусу, повітовій касі хорих, всім гуманітарним товариствам в Садагурі, Черновецькому купецькому товариству, Всеч. товариству субектів і бухгалтерів, вкінці Всій П. Т. Публиці, яка віддала послідну прислугу бл. п. Покійникови.

Топорівці, 5. листопада 1908 року.

Опечалена Родина.

Гуртовна

Продаж

Подрібна

Кальошів і обуви до снігу

Правдиві Riger (Columbia) „ATLETH“, не ховзають ся, також правдиві російські по цінам фабричним

171 (4-6)

Набувати

у найстаршій і найбільшій торгівлі
Б. Бальтінестра молод., Чернівці.

Першорядний фабрикат! Першорядний фабрикат!

Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми

155 (-)

Бехера і Гільдесгайма

поручає

Самостійне заступство взірців фабричного складу.

І. Шимонович, Чернівці, уліця Сьвятої Тройці число 20.

Г. ФАЙЛЕР

Чернівці, уліця Руска ч. 8.

усувач нагніток

Великий зарібок

приносить побічне занятє кожному господарови, купцєви підприємцєви, урядникови і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знання. До того спеціальних машин також на сплату ратами, достарчає

155 (-)

І. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Сьвятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проспекта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні оферти адресувати на повисшу фірму.

Г. Арльт в Хшанові

найбільше підприємств в краю для будови і доставки машин до виробу цементових дахівок, цегол і цеголок на помості припоруває удосконалені, сильно збудовані

машини до виробу цементових дахівок

а іменно:

найновішої конструкції машини „Модель 1609“ відзначену на численних заграничних виставах;

загально знайі в краю машини „Імперіаль Реформ і Гладну“;

машини до виробу цементових цегол і цеголок на помост,

форми до виробу рур аналізацийних і нерничних.

Фарбу, оливу і цемент.

Усе по найнижших цінах, на догідних умовах сїлати.

На жаданє висилаю франко півник і докладний опис кожної машини.

159 (3-23) з в м.

Із зголошеннями прошу звертатись так:

Г. АРЛЬТ, ХШАНІВ.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 корон, на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 франків.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.) а на пів року 9 К, згл. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция

„Буковини“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рабат. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Рукописи звертає редакция лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозумівати ся що дня від 9.—10. рано і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

По димісії бар. Бека.

Президент міністрів барон Бек подав ся враз із цілим своїм кабінетом до димісії, яку цісар прийняв і припоручив дотеперішньому міністрови внутрішніх справ бар. Вінертові утворення нового коаліційного міністерства.

Нема сумніву, що бар. Вінертові поведе ся зложити таке міністерство. Імовірно ще в сім тижни предложити він цісареві склад нового міністерства до затвердження, а тим самим буде полагана кабінетова криза, яка тривала майже цілих чотири тижні.

З бар. Беком уступає творець і керманит нового курсу у внутрішній політиці Австрії, політики т. зв. „середньої лінії“. З бар. Беком прийшов до керми в Австрії по ріжних переминах керманит держави, що ніколи не показував своїй „кріпкої руки“, що всіх ввешняв, що він стоїть понад партіями, котрий через цілі два роки оперував зручно дрібними уступками та концесіями і в той спосіб удержував status quo австрійської держави.

Провідною гадкою його правління була політика втихомирювання, чи радше зацитування, політика з дня на день, без далекосяглих державних планів, без старань випічити стару державну недугу.

Часи, коли бар. Бек обняв керму держави, були епохальні для австрійських народів. Се були часи, коли інші президенти міністрів мусіли уступити під напором противних струй, щоби промостити дорогу такій виборчій реформі, яка здавала ся можливою рішаючим кругам серед даних обставин.

2. червня 1906 упав кабінет князя Гогенльогге і тогож самого дня народив ся кабінет бар. Бека. Що барон Бек не пішов скоро у відставку подібно як Гавч і Гогенльогге, себто, що не перевернув ся тоді на виборчій реформі стало ся лиш тому, що австрійські феодалі ріжних народностей зрозуміли, що їм не вдасть ся ніяким чином повалити виборчої реформи, а в разі повалення тої, грозива би велика соціальна катастрофа. І в той спосіб Бек,

що з великою зручністю вів компроміси з феодалами став творцем загального права голосовани. Се перша заслуга барона Бека, якої йому ніхто не може заперечити.

Друга заслуга його се переведення угоди з Уграми. При тій спосібності прославив ся барон Бек як першорядний гешефтар. Тижнями вів формальний гандель портфелями міністерств, корумпував партії т. зв. концесіями, аж врешті вдало ся йому припинити грозьбу обструкції.

Та незабаром почало ся все рвати. Його програма заведена рівної справедливості для націй була простою ілюзією і підчас коли пр. барон Бек укладав на папері ілюзорні плани угоди між Чехами і Німцями, вони розбивали собі тимчасом голови в Ческім Лісі, а потім обривали собі кравати в ческім соймі.

Від тоді акції бар. Бека зачали „на гвалт“ спадати, аж врешті прийшов упадок. Певна річ, що з упадком барона Бека не наступить нова ера в Австрії. Хаос остане все хаосом, хоч на його чолі стане новий офірний козел. Мимо того буде він мати для нового парламенту велике значіння, бо повалення кабінету бар. Бека є першим більшим ділом клерикалів, котрі по побіді в Долішній Австрії йдуть етапами по правління в цілій Австрії.

Пан Менчель має голос.

Отворене рускої гімназії у Вижицях подражало знов фалшиві амбіції п. Менчеля. В наслідок відкладання санкції пани із під стягу „Szerbowitzer All-gemeine Zeitung“ певні, що завдяки їх „енергічному“ протестови не прийшло до санкції, а ту параз — tableau! Не поміг ні пан Фекете, не поміг пан Менчель, не допомогли Райхмани et tutti quanti — вижицьку гімназію отворено.

Отже треба щось конче робити, щоби підставити конче ногу рускій гімназії П. Менчель є занадто мудрий, щоби в друге сідати знов на німецького коника та кричати, що Німцям стала ся кривда через основане рускої гімназії у Вижицях. Він тамтє добре, що Німці виразно заявили, що їм нічого ставати в обороні німецьких прав там, де

Німців нема, тому він бере ся на инший спосіб. Старав ся підбурити буковинських Українців проти Галичан, що, мовляв, Галичани йдуть до виперта буковинських Русинів з Буковини, що вони хочуть запанувати там. А вижицька гімназія — се тільки зозулине яйце, яке галицькі Русини тихцем вкладають у буковинське гніздо, щоби „позбавити буковинських Русинів їх найсильнішого оружя, німецкої мови, а потім самим запанувати на Буковині“.

„Буковинські Русини, які в своїм краю дозволяють закладати руску гімназію поповняють політичне самовбійство“ — кличе з патосом п. Фішель Менчель. „Вони самі — говорять далше — будуть мусіли колісь враз з другими націями в крію запротестувати, проти рущення Буковини“. На такі мудрі слова не треба багато відповідати. Пси гавкають доти доки не помучать ся, каже пословиця і її пригадуємо п. Менчелеви.

В кінці ще одно. Вишше сказали ми, що п. є мудрий. Так се правда, але з тим додатком, що пан Менчель є рівночасно і дуже дуренький. Бо як він гадає, що йому вдасть ся загрозою „галицької навали“ відстрашити буковинських Русинів від рускої гімназії, то дуже помилив ся Руска гімназія у Вижицях була ділом і бажанем нас всіх, а що до неї впишуть ся хлопці із сумежних повітів опанованої Поляками Галичини, то се нам зовсім не страшно. Ми почуваємо себе братами і того почуття не захищають певно ельокубрації панів Фішлів тай їхної кумпанії.

В справі просьвіти.

З новим роком 1909 постановило просьвітне товариство „Руска Весіда“ в Чернівцях більше як дотепер звернути свою увагу на видаване хосених і цікавих народних книжочок, щоби наші люди не терпіли браку духової поживи. В нас є справді брак добрих народних книжочок, так що крім газети нема чим просьвітити свій розум, побільшити свої відомості. Люди наші по читальнях і Січах немають що читати, сільські книгозбори містять ледво кільканацять книжочок, бо нема що й купити. А цікавіші до книжки Русини, особливо молодшого віку, що прагнуть набути пожиточні відомості, скоро готові з невеликою газетою і мусять прожівати свої дні, марнувати молоді літа у темноті і невіжестві.

зі де Мопасан.

САМОТА.

Було се під кінець обіду в мужеськім гуртку. Всі веселили ся. Нараз один із присутних, мій старий приятель, відступив від стола і запитав мене:

— Чи не хотів би ти перейти ся трохи по Елізейських полях?

За кілька хвилю йшли ми оба повільно простою алеєю, унятою в ряди дерев, що ледво прикрили ся листям. Повітря було тихе, лиш здалека доходив приглушений та немовкаючий шум Парижа. Холодний вітрець овівав нам лиця, а небо над нашими головами було посіяне мільярдом зізд, наче золотим віском.

По хвилі мовчанки відозвав ся мій товариш: — Не знаю чому се приписати, але далеко приємнійше мені віддихати нічною порою тут, чим де инде. Чую, що тут ширшає поле моїх дум. Хвилями блимають мені в мозку якісь світла і будить ся на одну мить чуття, що я на сліді відкрити божеских тайн всерішній. Та в тихій хвилі віско замикаєть ся — і по злуді.

Йдучи спостерігали ми час-від часу тіни, що пересували ся здовж гушавини, або минали лавку, що на ній двох людей, сидячих одно при однім, творило одну темну пляму.

Мій товариш шепнув:

— Відолахи!... Не відразу однак збуджують вони в мені, але милосердя без границь. З помежи незчислимих тайн людського життя я лиш одну зміг добре поняти і наскрізь моїм розумом переглянути: всі болі нашої душі в сім беруть свій початок,

ще ми є вічно самі, а всі стремління наші і наша ціла діяльність до нічого иншого не стремить, як тільки до боротьби з самотою. Сих двох приміром, ся пара залюблених на придорожній лавочці, бажає як і ми оба, як все що живе, перервати бо-дай на хвилю свою самоту, перервати її хоч на одну мінуту. Вони однак є і далше і будуть все самі — так, як і ми. Тільки, що одні з нас менше, одні більше здають собі з сього справу — отсе і все.

Що до мене, живу від якогось часу без настанку в тих муках конад сили, які справило мені відкриття моєї самоти. А знаю, що ніщо не є в змозі мене з його висвободити, віщо!... Чи ти мене розумієш?... Про що небудь тільки ми убігали ся, що небудь робили, які небудь були би пориви нашого серця, накликування наших уст і наших рук обнімання — самі ми є і все будемо самі.

Я тебе витягнув на сей прохід, щоби не вертати домі, бо я терплю тепер невимовно в пустелі мого помешкання. І щож мені з сього?... Говорю отсе до тебе, ти мене слухаєш, останемо однак оба самі. Понимаєш мене?

Блаженні убогі духом — каже Письмо. Вони мають злуду частя. Вони не відчувають цілої нужди нашого осамотіння, не блудять, як я, через життя, без иншої з другими стрічі, як отерте ліктів, без якоїнебудь иншої роскоші, крім сумної сатисфакції розуміння, достерігання, виникання у людську душу і знешення тих безконечних тортур, що їх чоловікові завдає свідомість його самоти.

Думаєш може, що я не при здорових глазах?... Признай ся!

Послухай мене. Від хвилі, коли перший раз я відчув самоту людської екзистенції, здаєть ся мені, що з кожним даєм глибше западаю в янесь

темне підземелля, якого, країв не сила доглянути, якого дна не видно і яке вже не має зовсім границь. Западаю ся в його не маючи нікого при собі ні докола себе, без одної живої душі в близині, що відбувала би сю саму, що і я, мрачну путь. Те підземелля — то життя. Від коли долітає там мене гук якийсь, якісь голоси, оклики... Звертаю ся отже на сліпо до тих невольовних говорів. Не знаю однак ніколи на певно, звідки походять, не зближаю ся ніколи до нікого, ані раз моя долоня не надібує в оточуючий мене зі всіх сторін темноті на долоню другої істоти. Чи ти мене розумієш?...

Деякі люди мали деколи прочути сеї страшної муки.

Мюссе кликав:

Хто мене кличе?... Та віхто... все цить. Тут сам я. То з вежі годинник так скиглить. О самото!... Ти відьмо!...

У його однак були се лиш хвилі проминаючих сумнівів, а не цілковита певність, як у мене. Був поет, отже залюднював собі життя привидами, снами. Він не був ніколи на правду сам. Я — ним є!

А чи Густав Фльобер, один із найвещасливіших людей сього світа, тому що мав один із найясніших умів, — не начеркнув був до одної своєї приятельки свх розпучливих слів: — „Ми всі живемо в пустині. Ніхто з нас не розуміє нікого“.

Так є! Ніхто не розуміє нікого, що лиш ми думали би, говорили, робили. Чи ж земля знає, що дієть ся там, посеред зізд, кинених в просторинь в виді огнистих зерен, так від нас віддалених, що доглянути можемо ледви світло малої їх частини, підчас коли нечислима армія инших гине для на-

Сему отже постановила „Руска Бесіда“ запобігти і постановила що місяця видати одну цікаву книжочку так, що кожний член Бесіди дістане в протязі одного року цілий ряд книжочок, які разом обніматимуть будуть около 250 сторін друку. Кожда книжочка буде тої самої величини, так що всі разом можна буде опрацювати. „Руска Бесіда“ роздобула красні вінетки для заголовку, а також для поодиноких уступів в середині, так, що сам зверхний вигляд її видань буде для ока милий і до читання приманливий. Крім сего маємо портрети визначних Русинів, знімки наших народних інститутів і інші образки, якими будемо ілюструвати наші видання.

В книжочках будемо містити, з виїмкою наук господарських, які дуже приступно і всесторонньо викладає „Селянська Каса“ у „Народнім Богатстві“, все, що цікавить наш нарід. В них знайдете уступів з різних галузей науки, оповідає, описи країв і держав, житєписи славних людей, стихи приповідки, мудрішки, загадки. Щоби книжочки наші були як найцікавіші упростили ми наших знаних в краю письменників, щоби для нас працювали пером, на що вони радо згодились. Ми просимо і сего дорогою всіх, що мають талант до писання, щоби нас допомагали своїми працями, за що ми радо заплатимо грішми, іменно 32—48 К від друкованого аркуша. Першєство даємо тим літературним творам, які написані простою мовою і дуже ясним і виразним складом, щоби виклад добре порозумів і малописьменний читач.

Щоби „Руска Бесіда“ могла й виконати постанову що до точного видавання що місячних книжочок, уладила вона собі канцелярію, для котрої настановила свого урядника, що буде з поручення виділу провадити діловодство товариства. Урядник Бесіди вже тепер веде переписку з Русинами в краю і приймає зголошення нових членів на слідуєчий 1909 рік, який вже й вислав як книжочку за січень і лютий 1909 новий Православний Календар. Окрім господаря настановила „Руска Бесіда“ також редактора своїх видавництв, який старався о їх добірність і ріжнородність і о добру коректуру.

Так приготувала „Руска Бесіда“ все, щоби нарід наш мав цікаві книжочки в потрібній кількості. Тепер лежить на вас, панове громадо, аби діло наше устояло ся і розросло ся на пожиток нашого руского населення.

Ми просимо вас, панове громадо, сим письмом, приступайте в члени нашого товариства, а одержите крім всіх вищих користей, також що місяця по одній новій книжочці „Рускої Бесіди“. До тепер мали ми лиш около 200 платних членів, то й не давали доволі книжочок і люди жертвували свою вкладку, аби підтримати в краю спасенне діло народної просвіти. Інакше представляє ся справа тепер, коли ми даємо що місяця по одній книжочці. Тепер членська річна вкладка 4 кор. для інтелігенції і товариств, а 2 кор. для селян і молодіжи не є вже жертвою а з п с к о м, бо кожний член дістане книжочок в більшій ціні, як его вкладка вносить.

Окрім того ухвалив виділ „Рускої Бесіди“ всім новим членам, які заплатять вкладку на рік 1909, подарувати по одному примірникови всіх своїх дотеперішних видань, яких є у нас ще великий запас.

Так зарядили ми все, що стоїть в наших силах, не жалуюмо ні труду ні видатків, лиш би повести просвіту в найдавший закуток нашого краю. Мимо того ще й просимо вас, братя Русини, бе-

ріть наші дарунки. Вступаєте зараз по одержанню сеї відозви в члени товариства „Руска Бесіда“, не сотками, а тисячами, а тим заохотите нас до подвійного труду і піднесете високо хоругву просвіти на Буковині. Чому маємо стояти по заду львівської „Просвіти“, по заду „Просвіти“ закордонних, які приєднали собі десятки тисяч членів, хоч перша не старша від нашого товариства, а закордонні трудять ся не більше як два-три роки. І ми потрафимо видати добірні книжочки, потрафимо заспокоїти хоч би вибагливі жагання наших читачів, лиш коли-б вони зголосили ся в достаточнім числі і підтримали нас хочай трохи матеріально.

Тому то розкажіть про сю нашу відозву в селі, від хати до хати, заохочуйте байдужних, збирайте списи предплатників і гроші і посилайте до нас. Ми стоїмо на ваші услуги. Коли послухаете нас, не пожалуйте, бо не шукаємо свого хісна, а хочемо добра для наших країн.

Чернівці, 10. листопада 1908.
Просвітне товариство Руска Бесіда,
Чернівці, ул. Петровича 2.

Омелья Понович, Емек Сежака, Теофіл Бриндзак,
др. Ст. Сміль Стоцький, Антін Калм, Николай Спичула,
др. Лев Когут, Опанас Руснак, Юрій Кавуля, Іван Радомский.

3 російської Думи.

Третя дума має вісім місяців часу на наради і турбуєть ся невимовно, не знаючи, чим би заповнити стільки часу. В минулім році пішло чимало часу на організаційні заходи, на формування клубів і комісій, відтак прийшло довге роздільне будівство, при яким більшість послів побирача елементарні відомости про парламентарні звичаї.

Тепер на формальности часу вже марнувати не можна, тож не диво, що дідичіська дума стала в клопоті, до чого їй саме брати ся, особливо, що її законодавча компетенція се майже ілюзія, а цілїю всієї праці є добути ласкавих зглядів „висших сфер“.

В сім клопоті пішов думі на зустріч Столицін та, не завдаючи собі труду з відчитуванням деклярацій правительства в повній палаті написав звичайний лист до президента, Хомякова, в яким виложив, якої програми праці бажає собі від думи правительство.

Після бажання правительства повинні бути поставлені в сій сесії законопроекти, які регулюють місцеве житє населення, а іменно предложєня про управу волости й села, про що будуть внесені безпроволочно предложєня, яких поагода має наступити ще перед виготовленням законопроектів про управу повітів та губерній. Реальне значєня мити муть також проекти про право вічного забудовани та довічно чиншове володінє. Велику вагу має також проект про збиранє податків для міст від побору тягарових поїздів. З числа законопроектів, які мають упорядковувати льокальне житє заходить ся правительство коло виділення міст в окремі земські одиниці то введєне самоуправи в містах польского царства Правительство надїєть ся, що поступєнне успокоєнє краю уможливить завести в нїм земську самоуправу; внесе воно також пильне предложєнє про утворєнє в частині сїдецької й люблінської губерній, нової губернії, яку долучить ся до київского генерал-губернатора.

Але і я сам навіть — щоби не знати як сильно хотів віддати ся комусь другому цілковито, отворити перед ним усі двері моєї душі, не зможу того ніколи зробити в цілій повноті. Заховаю все на дні, на самім дні, той сховаєк мойого „я“ найбільше укритий, що до його ніхто ніколи не доходить, ніхто не зможе до нього трафити, ні вдерти ся, тому що ніхто другий не є до мене подібний — тому що ніхто нікого не розуміє.

Чи порозумів ти мене врешті?... Де там?... З певністю береш мене за божєвілляго! Обсервуює мене і постановляєш собі мати ся переді мною на осторожности! Завдаєш собі питанє: — „Що йому нині стало ся?“ — Але послухай!... Як що зможеш колись поняти і порозуміти се мое страшенє та так субтельнє терпінє — прийди тоді до мене і скажи лиш: — „я порозумів тебе!“ — а даш мені може секунду щастя.

Найліше дають мені пізнати мою самоту — жінки.

Ох, нуждо!.. Скільки я через них вже не витерпів!.. Обдаровували мене частійше, чим мужчини залудою, що я прецінь не сам!

Як чоловік починає кохати, здаєть ся йому, що в нїм душа розширюєть ся. Чутє надлюдської щастливости огортає його! Знаєш же через що?... Чи знаєш, звідки походить те вражєнє надлюдского щастя?... Отсе звідси лиш, що видаєть ся нам, що перестаємо бути самі. Самота і опущєнє одиниці, здаєть ся пирхати. Що за похибка!...

Жінка, яка більше мене, чим ми, зазнає потреби любови, що куртує осамотнєнє серце чоловіка, се найбільша з ложий наших мрій.

Прецінь добре тобі звісні ті розкішні години, проводжувані око в око з одною із тих еств о довгим волосю, чаруючих лицах, яких погляд при-

Зі справ культурного житя держави правительство видвигав на перший план предложєнє про авторське право, про статут доньської політехніки, закон прасовий та виладженє нових університетських законів.

Щоб піти на зустріч поправі хліборобства вказує Столицін на значєнє регуляцій переселєнської справи та заведєнє земельних курсів по восьми хліборобських школах. Дальше вказує правительство на потребу підвишєнє офіцерської платні з днем 1. січня 1909 та на збільшенє пенсій для вислужених салдатів у флоті. Се вимагає знова збільшенє істнующих та заведєнє нових податків, що зладило проект министерство скарбу. До того додано ще згадку про законопроект, який має довести до обмеженя піянєства от і мати мимо все, почім надїєть ся Столицін заспокоєнє краю та повороту его на нормальний шлях.

Програма правительства цікава не тільки тим що в нїй сказано, але більше тим, чого в нїй нема. Найближша будучність покаже, чи послі підуть після вказівки Столиціна, чи може зважуть ся їти своїм шляхом. Тепер саме дума охолола вже трохи від „славянського“ розпалу з приводу окупації Воєни й Герцоговини та забереть ся до рішєнє бодай частини свого власного наболїлого питання — про аграрні реформи. В четвер почала ся дебата над предложєнєм правительства про вихід селян з общини та про їхній перехід до єдиничних селянських господарств.

Предложєнє се само по собі нічим не причинюєть ся до розширеня земельної полоси, яка находила-б ся в селянських руках. При його рішаню ходити-ме радше о законодатну санкцію, фактичного стану, спричинєного в великій мірі указом з 9. падолиста, дебаї над сим предложєнєм заповідають ся дуже горячо. До голосу записало ся до двох соток бесідників, а між ними всі селянські послі. Промовляти ме також і Столицін, який буде настоювати, щоб правительство предложєнє було прийняте в цілости.

Гр. Бобринський вже й робить потрібний настрій та залякує, що на случай відкиненя сего предложєнє — дума буде розвизана. Річ очевидна, що через надуживанє сеї погрози — тепер вона стратила свою грізність.

Управи думского цетрум роблять заходи, щоб спинити безконечність дебат про се питанє, та здаєть ся річю неможливою гільотинувати промови, хочби тому, що забирати голос хочуть і селяни. Проти правительствоного предложєнєя виступати будуть між иньшими представителі кадетів. Між російскою інтелігенцією покутує ще й досі стара славянофільська дума, що „мір“ треба конче ратувати, бо в нїм олицєтворюєть ся демократична думка земельної спільности, не дивлячись про те, що община унеможливує інтензивнє хліборобство та є головною перепоною економічного й культурного розвитку Росії.

НОВИНКИ.

Чернівці, 10. листопада 1908

Вступні іспити до першої класи ц. н. державної гімназії з рускою мовою винавдовою у Вишніцях відбудуть ся дня 14, 16 і 17 лист. Ученики мають явити ся з родичами або опікунами в дирекції закладу між 8. а 10. год. рано і принести ме-

ших очей в нїрвані так одні до одних зближені, що творять може єдиностайну цілість, як частини нашого тіла.

Так бачиш, ні о волос більше не знає жаде з людей, що дієть ся в його ближнім. Ми одні від одних більше віддалєні, чим ті зізди, більше відосібнені передовсім тому, що наша думка не даєть ся проникнути.

Чи ти знаєш щось страшнийшого над ті безуставні стрічі з істотами, які наскрізь переглянути і дізнатись, що вони думають, переходить твою силу?... Ми любимо ся в цілком такий спосіб, як би ми були увязані на ланьдухах в такий одні від одних віддалєні, щоби ніхто не міг досягнути єусїда, найдавший витягнувши руки.

Я приміром ніколи сильнійше не відчуваю моєї самоти, як тоді, коли отвираю серце перед приятелем. Тоді бо щойно розумію найліше не проломані забори, що нас взаємно перегороджують. Чоловік той стоїть передімною, видажу його лискучий погляд, втоплєний в моїх очах — та душа поза тим поглядом остає мені зо всім чужа. Слухає мене. Але що він думає?... Так є!... що думає в сій хвилі?... Чи не потрапиш поняти тої муки?... Бути може, що мене ненавидить?... легковажить, або кепкує з мене?... Розважаючи те, що до його говорю, — судить мене, висьміває, збиває мене в дуєї, має за мізероту, або дурня?... А якже тут вислідити, що думає справді?... Як перекопати ся чи бажає мені так, як я йому?... Як довідатись, що там дієть ся в тій круглій голові?... Що за дивна-предивна тайна — та невисліджена думка другого ества, гадка утаєна і свободна, якої не в силі ми пізнати, ні покермувати нею, ані й побідити.

вводити нас до божєвілля? Що за опутанє веде тоді нашу душу на бездорожжя?... Яких же сьмішних злуд стаємо добираємо!.. Присяглоб ся, що я і вона за коротку хвилину сплинемо ся в одно! Чиж та хвиля надходить?... Ніколи!.. І по тижнях очікувань, надій та злудних уроків видиш себе нараз якогось дня стократно більше самотним, чим коли небудь.

По кожнім поцілунку, по кожнім обнятє — чутє самотности змагаєть ся. А якеж воно роздараєчє, страшенє!..

Чиж инший поет, Сїллі Прїдом — не писав: Пєстоці — се лиш вибухи страхів, які нас так

[нищать] Безплідні з'усилля бідної людської любови, що тілами — й душі надармо стараєсь злучити.

А відтак: — бувай здорова! Одно в право, одно в ліво, тай все скінченє. Що найбільше як що чоловік пізнаєть колись, мимоходом тую, що була для нього всім у певній хвилі житя, а що її скритих думок — і банальних певно — не зміг ніколи згрупувати.

В годинах навіть, коли здавало ся, що в таємній гармонії є, в повнім з'єдненю всіх прямують і жадоб, дійшло ся наконєц до самого дна другої душі — одно слово, одно однісьнєє слівцє зраджує перед нами нагло дізнаний завід, вказуючи, як блєск сьвітла в темнотях, розділяючи оба ества пропасть.

А прецінь щож є ліришого на сім сьвітї надвечір, переведений поруч жінки, без заміни з нею хоч би одного словечка, в самій роскоші єдино, якою переполює нас почутє єї близькості. Не жадаймо також ніколи більше, бо зближенє двох еств не даєть ся здійснити.

трику на доказ, що в сім році кінчать 10 літ. Вписові таксі вносять 7 корон 26 сот. Родичі або опікуни мають при вписі подати рідну мову ученика. При іспиті мають вказати ся ученики таким засобом знання: 1) в мові викладовій мають подати письмению аналізу поєдинчо розширеного речени головного, іменно означити в ній часті мови і їх форми та часті речення; 2) в рахунках мають бути в письменних виробках уважені також практичні питання з щоденного життя. Просимо всі українські часописи о повторенні тої повинки.

Церковні справи. Найважливіші наші публичні справи, іменно церковні, вступили в нову стадію, бо мають небагато бути порішені у Відні і як нам відти доносять, для нас досить користно. Наші румунізатори почули письмо носом, що правительством буде призначено в слідуючій сесії зробити концесії Русинам, які розпоряджають поважним числом голосів, а позаяк установлене на Буковині рускої дияцезії стоїть на чолі руских жадань, правительством — каже „Românul“ в ч. 7 — в стані удорожати приготівляючи роботи до поділу дияцезії, щоби опозицію Русинів приборкати. В короткім часі церковна адміністрація може бути запитана о її опінію, а що там нема ніяких правників, побояю ся др. Мойсей Луцу, автор статі в „Românul“ і против Русинів, що вона не найде стійких аргументів против рускої дияцезії, а тоді румунізатори полишать ся на цідилі, як то вже й до тепер їх аргументи були дуже куляні після його думки. Однак і аргументи др. Мойсея такі самі софістичні, як всі, що походять від Луційів. Аби ослабити бажання всего руского народу о поділ дияцезії, починає він свою статтю крутарством, що се бажання „Юнг-Рутенів“. Вони то не компетентні до сего, а тільки церковний конгрес! Ось як! Знаємо ваші хитрощі, панове румунізатори, однак вашого конгресу ніколи не буде, де би ви нас мали майоризувати. Другий аргумент Луційський, що „Юнг-Рутенів“ не мають від народу легітимачії до сего жадани. „Юнг-Рутенів“ зарвали справді всю політичну репрезентацію в свої руки, однак переважна більшість Русинів то кацапи, а кацапи бажать унії з Волохами, а не унії з гр. кат. Русинами. От яка глибока філософія ученого правника. Крути-верти, треба вмерти. Коли румунізатори думають побороти нас і наші справедливі жадання такими нікчемними аргументами, то ми можемо відважно глядіти в будучність. Ми і без них найдемо собі вихід.

Викничка гімназія. Що сей новий наш культурний здобуток є довершеним фактом, треба завдячити також інтервенції наших послів в послідних днях (26/10—6/11) у міністрів, які налягали дуже наполегливо, щоби санкція не провадилася. Посол Василько напер 26. жовтня на міністерство просвіти, щоби відомало акт до кабінетної канцелярії, що треба було ще ургувати 27. через п. Семаку, а 29. через Лукашевича, пім Маркет 30. підписав, а 31. відомав. Сего дня явили ся Семака і Лукашевич в президента міністрів Бека, 3. листопада тамже Цегельницький, слідуючого дня Семака і Лукашевич в кабінетній канцелярії з тим успіхом, що вже 5. листопада наступила цісарська санкція. Однак щоби рівночасно наступило і іменований управитель гімназії, щоби не затягнулось її отворення, треба було координувати по різних бюрах міністерських, як у референта гофрата Крапля, секц. шефа Канцери, секр. др. Шлегера, шефа през. бюро Мадейського, що перепровадив дуже уміло п. Семака — А про то могло було отворення гімназії

Що тичить ся мене, я замкнув тепер раз на все мою душу. Не звирююсь вже перед ніким з того, в що вірю, про що думаю, що люблю. Знаючи, що при тім я лишений самоті, перед якою не сховуюсь, не виявляю зовсім мойого слова про світ, дивлячись на нього. Щож мене можуть обходити чужі осуди, суперечки, втіхи й вірування! Не можучи з ніким нічого ділити, перестав я чим небудь інтересувати ся. Моя гадка невидима постоїть для других незгубима. В відповіді на щоденні запати маю в приготіві здавкові фрази, а усьміх потакуучий тоді, як мені не хочеть ся завдавати собі труда говоренням.

Розумієш же мене — скажи — хоч трохи? ..Так дійшли ми широкою вулицею аж до тріумфального лука de l'Étoile, вернули на площу Згоди, бо все те виголошував він спровола, докидаючи час від часу що раз то нові річці, з яких більша часть вилетіла мені з пам'яті.

Нагло пристанув і вказуючи рукою на граїтний обеліск, що зносив ся на бруку Парижа й никував посеред зьвізд шпилем своєї єгипетської силуети, пам'ятник-прогнанець, що на його боках історія його вітчизни виписана в чудернацких знаках — приятель мій кликнув:

— Дивись!.. Ми люди всі як сей камінь, стовп!..

Потім попрощав мене, не сказавши одного слова більше.

Чи був паний?.. Чи мав хвилю божевіля?.. А може се були слова мудрця?.. До нинішнього дня не вмію собі на се питання відповісти. Хвилями здаєть ся мені, що мав цілковиту рацію, хвилями ж готов би присягнути, що зійшов з ума.

Переклад Іван Сидоренко.

статі ілюзоричним вже в послідній хвилі, наколиб Бек був деміснопував день-два скорше, а в сій справі саме він був нам найприхильніший.

Алькоголь і злочин. Бувший проф. психіатрії в Ціріху др. А. Форель, котрий послідних 20 рр. своєї діяльності посвятив борбі з алькоголізмом, пише ось як у своїй брошурі „Про алькоголь“: „З обемистих статистик усіх країн виходить, що половина всіх злочинів, а три чверти злочинів проти особи поповняють люди під впливом алькоголю. Значно упадає число злочинів по переведенню часткової реформи в дусі абстинентизму. Зі зростом консумції алькоголю зростає також число злочинів. Більша скількість злочинів у неділі, суботи вечером і понеділки, як також досвід усіх слідчих судіїв і карних експертів вказують на сю обставину і що дини можемо про се перекопуватись з часописей“. В повній розумінню сєї справи і руководячи ся виключно інтересом загалу населення вдало вижницке староство розпоряджене після когторого від суботи 6-ої год вечером до понеділка 6-ої год. рано подібна продаж алькоголічних нап'ятків заборонена під загрозою кари. Хоч розпоряджене се увійшло в життя лишень 15. липня с. р. всеж такі вже тепер помітно благодатний вплив его, в висловом его нехай послужать нам кілька дат зібраних у вижи. карнім суді. І так вносило там в протягу згаданих трох місяців число карних процесів с. р. лишень 744 супроти м. р. (в такжє 3 місяцях 853, (отже о 13 проц. менше, хоч вплив зростає тут рік-річно о 12 до 20 проц.). Процеси о п'яństwo виточено с. р. 10 особам супроти м. р. 28; засуджено за п'яństwo с. р. 8 осіб, а м. р. аж 25. За легке ушкодження тіла засуджено с. р. 43 супроти м. р. 49 осіб; за злобне ушкодження чужої власности с. р. 8 супроти м. р. 12 осіб і т. д. Якими мотивами руководилось проте ся частина наших співгромажан котра в дорожї рекурсу домагалась від краєвого правительств усеуення згаданого розпорядження видко із наведених дат: се ті, що хотілиб нарід наш вічно бачити у кайданах тіла і духа, бо очевидно, що над такими людьми легко задержати свою незаконну власть. — Домагаємось від краєвого правительств розширення сего розпорядження на весь край! — М. Л.

Оповідки, іменованя і т. п.

Народне свято. Товар. „Українська Школа“ і тов. „ім. Сковорода“ ураз иншими українськими товариствами в Чернівцях святкують свято основаня першої, рідної, української гімназії в Вишніці, а за разом працюють ся они зі своїм довголітнім товаришем, а щирим та заслуженим робітником Антоном Климом з нагоди його іменованя управителем тоїж гімназії, а дня 12. с. м. (в четвер) в Центральній гостинниці о 8-ій годіні вечером. Усі, що дорожать новою, а своєю рідною школою, не забудуть прибути на се народне свято. За видіа тов. „Україн. Школа“: За видіа тов. „ім. Сковорода“: О. Руснак В. Кличкевич.

За міску вілію „Українська Школа“: К. Петрашук.

3 укр. анад. товариства „Союз“. На загальних зборах товариства, дня 1. листопада 1908, вибрано на зимовий семестер такий виділ: Артим Галіп, голова; Євген Маєр заст. голови; Семен Іванюк, І. писар; Іван Ореліцький, ІІ. писар; Роман Ясинецький, касир; Олександр Циганюк, бібліотекар; Валеріян Вриндзан, господар; Теодіт Кушнірюк, контролор. — А. Галіп, голова. С. Іванюк, І. писар.

3 научного кружка анад. тов. „Союз“. В середу, дня 11. с. м. в 5. год. по полудні продовжить тов. Покіттар свій відчит про „фізіологічні прояви в еуспільнім житті“. Гостям раді. — І. Ореліцький.

На першу православну руску захоронку при ул. Франца ч. 31, подарували Ёго Ем. др. В. Репта 40 кор., ексц. бар. Блайлбен 30 кор., пос. Василько 100 кор., за що їм товариство православних Русинів складає унизнену подяку. — Е. Андрейчук, голова. Е. Тиміньска, секретарка.

Через епідемію замкнуто захоронку при ул. Франца ч. 31, на два тижні.

Подяка. Виділ тов. „Шкільна Поміч“ в Чернівцях почуває ся знов до милого обовязку зложити сердечну подяку всім Добродіям убогої рускої молодіжкі за ласкаві датки в минулїм році адміністраційним, а в першій лінії тим Добродіям, які зволіли допомагати товариство місячними датками, а то: проф. А. Артимовичеві, гофр. Сид. Винницкому, адв. др. Т. Галіпові, паніі Ол. Глянської, адв. др. Ст. рид. Гордінському, о. П. Городецькому, нот. Н. рид. Дрогомирецькому, інж. І. Дроздовському, адв. др. Дутчакові, дир. О. Захаревичеві, проф. Кличкевичеві, крпл. о. К. Костецькому, ком. Ів. Костецькому, радн. суду К. Лукашевичеві пос. секр. А. Лукашевичеві, проф. и. Лучкові, пані Т. Масровій, пані Ол. Пігуляковій, посл. радн. шк. Бр. Пігулякові, краєв. інсп. Ом. Поповичеві, пані М. Прайсеровій, о. сов. М. Сімоновичеві, проф. В. Сімоновичеві, нот. Адр. Соневицькому, почт. головн. кас. К. Соневицькому, віцем. краєв. проф. др. Смал-Стоцькому, проф. Р. Цегельському, інж. Юхневичеві, надр. суд. і адв. В. Ясевичеві з умільним прошенем не забувати за то-

варієство і в році будучім. Не менше сердечно дякує виділ високому соймови краєвому за щедрий дар 500 кор., а тов. взаємн. кред. „Дністер“ за дар 50 кор. Всім Добродіям убогої молодіжкі ще раз сердечне спасибіг. При сім не може виділ поминути сєї нагоди, щоби не звернути ся з сердечним прошенем до Вл. Родимців, не забувати на тов. „Шкільна Поміч“ в Чернівцях, яке має на меті таку гарну ціль, як допомагати убогу молодіж і приступати в члени товариства а при добрій волі чейже найбіднішого стати на мінімальний даток 20 сотиків місячно і в той спосіб причинити ся зі своєї сторони до так гуманної цілі. — За виділ товариства „Шкільна Поміч“ в Чернівцях: о. А. Лисинський, голова. о. М. Сімонович, писар.

Із штуки і літератури.

Репертуар мійского театру. (Сали театральна). В середу, дня 11. листопада „Der Teufel“, гра в 3 відслонах Ф. Мольнара. В четвер, дня 12. листопада „Die lustige Witwe“, оперета в 3 актах Фр. Легара. В п'ятницю, 13. листопада (по знижених цінах) „Mein Leopold“, оригінальна народна штука зі сьпівами в 3 актах Л'аронже. В суботу, дня 14. листопада „Die Jüdin“, велика опера в 5 актах Ф. Галеві. В неділю, дня 15. листопада по полудні (по знижених цінах) „Fedora“, драма в 4 актах Сарду.

Пятиактова комедія Л'аронже „Доктор Клявс“ числить ся до добрих комедій в репертуарі німецьких театрів і може не без певної рації. Ё там і легководущий барон і строгий лікар, є і комічна фігура лікарського візника, є врешті кінцева мораль — отже штука як раз для нашої публіки. Вистава штуки в нашім театрі заслугоє майже без виймків на дуже прихильну оцінку. Передовсім п. Гр. а н д. лого креація лікарського візника (Любовський), що в непрієутности дана ординує як самостійний лікар була прямо чудова та викінчена до найдрібніших деталей. Подібно як п. Гранд збирала рівнож дуже заслужені оплески панна Верг е н. Ії наївна Емма була дійсна, щира, наївненька дівчинка, без штучної афектації. Доктора Клявса грав п. Вербке і сям разом навіть цілком щасливо, так само п. Орель (барон), панна Дірен (Юлія), панна Трір (Анна) і п. Прогаєска (Грізінгер). Що до сього останнього, варто би лиш, щоби краще вчив ся свої ролі. З усіх осіб, що грали в комедії Л'аронже, лиш двоє було не на своїм місці. Перший п. Р. м е р, акому годі відмовити талану, але роля Герстеля була цілком не для нього, друга панна Ел і (Марьянна), яка грала і говорила цілком не так, як би вона не була господаркою у Грізінгера, а що найбільше сестрою милосердя у яким шпитальнім заведеню. — Фр. К.

Михайло Яцків: Чорні крила. Молода Муза ч. 10. Львів 1908 Накладом Галі Твердохліб.

Я памятаю добре ще до нині енергічний протест тов. Яцкова, як одна з наших часописей поручала ласкаво до читання його оповіданя „В царстві сатани“, що, мовляв, їх можна читати. Тов. Яцків запротестував проти того і сказав, що його оповідань читати не можна.

Так, не можна! Як хто цінить писаня Яцкова так, як писаня т зв. „тузиноквих“ авторів, як хто шукає в них корисного й некорисного, доброго, чи злого, тому не можна читати тих творів. До читання оповідань і нарисів тов. Яцкова треба мати серце і відчутти красу. Хто не чує того в собі, той пай не читає краще, ніж би прочитавши, мав скритивитись та відложити книжку з нехитою... А впрочім.. колись, в диточих часах я чув казку про паву та соловейка. „Und es ist eine alte Geschichte“ — мовив пок Гайне.

„Чорні крила“ се — як каже сам автор — горе людських душ. І того Даріяна що „не може віднайти, в чім жити, а в чім смерть“ і того мужика, якого молитву вислухав „тихий сьвіт“, і того чоловіка, якого опукує жінка майже під його очима, і того „Дмитра Чижика“, що кидає школу та встуває до театру, бо він чув, що „до театру потрібні образовані люди, які могли би і т. д.“, і того Адонан. Усіх. І як такі треба брати всі оповіданя тов. Яцкова. Хто шукати ме в них чого пиншого, старих доріг літературної творчости, фабули і т. и., той заведеть ся. В такім разі краще не читати їх.

Про те, що тов. Яцків добрий обсерватор знаменитий психолог, що в нього знаменитий артистичний дар образованя — писати не треба. Се говорило ся ще кілька літ тому в зад, а нові роки принесли що найменше визначний поступ.

І ще одно. Тов. Яцків не має у нас популярности. Чому? Тому, що не пішов слідом других, що не хотів йти утертою стежкою.

До сьвятинї штуки пішов він дорогою вкритою тернем колючим, камінем гострим. Його писаня — се не гарно, пишними словами прикрашені лалі, пусті в середині, або випхані трючаним, а обчислені тільки на ефект, „щоби інтерес йшов.“ Се екупі що до слів, але окрашені думками мов жемчугами справді артистичні твори.

Впрочім, хто „відважний“ — пай купити книжку.

Чернівці, 6. листопада 1908.

Ф. Комовський.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{3}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 20 К., $\frac{1}{5}$ сторони 10 К., $\frac{1}{10}$ сторони 5 К., $\frac{1}{20}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після об'єму місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.
За рубрики: Надіслане і Оголошене редакція не відповідає.

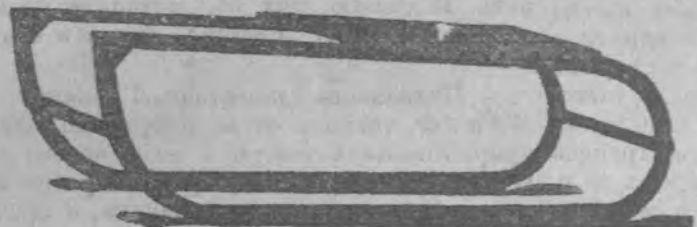
При кількоразових або при річних замовленнях, значний спуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.
Платежності за анонсом марками поштовими не приймає ся.

Звичайні загальні збори каси пож. і шадн. для громади Чорторія, відбудуть ся в неділю дня 22. листопада 1908, о 1. год. попол. з отсим порядком нарад: 1. Справоздане касове за рік 1907. 2. Вибір одного члена старшини. 3. Вибір Ради надзорчої. 4. Вибір касиєра і назначене платні для него. 5. Вільні внесеня. — *Денис Русак*, начальник.

Ukrainische Rundschau
одинока українська часопись на німецькій мові, що настуває інтерес українського народу перед культурним сьвом, виходить раз на місяць в обемі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. Є обов'язком кожного інтелегентного Русина передплачувати єю часопись. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Зимовий шпорт!

Загально признані і найліпші **САНОЧКИ**: так звані „Loebener und Phönix aus Manesmann-Stahlrohr“, як також букові, ясеневі „Davoser“, „Halltaler“, „Triumpf“, „Joachimsthaler“ і інші знамениті фабрикати.

Для шпортовців-саночників куртки, шапки, камаші, зарукавки і т. п. 176 (1—6) для дам панів, хлопців і дітей. СКІ і т. д.

Дім товарний Б. Бальтінестра

Чернівці, ул. Енценберга-Головна ч. 3.

Найперше і найбільше буковинське естаблісєма в тій галузі.

Хемічна пральня і фарбарня
ДАМСКОЇ І МУЖЕСКОЇ ГАРДЕРОВИ,
уніформів і ріжнородних материй, як: футер, материй на меблі, гардинок, занавісок, портієр, рукавичок Glacé і корунок.

Спеціальність: Хемічна пральня і фарбарня шовків найліпшої сорти. Взірцева фарбарня і знаменита пральня фіранок ріжного рода.

САЙФЕРТ і ТУЧАПСКИЙ, Чернівці

Централка:
ул. Руска ч. 15.
Мірні ціни.

Філія:
ул. Кручена ч. 1 а
теперішня ул. Дра Райса.
Виконанє без закиду.

Замовленя з провінції сейчас.

Цінники даром і оплатно.

169 (—)

Г. ФАЙЛЕР

усувач нагніток

Чернівці, улица Руска ч. 8.

Великий зарібок

приносить побічне занятє кождоу господарови, купцеві підприємцеві, урядникові і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знаня. До того спеціальних машин також на сплату ратами, достарчає

155 (—)

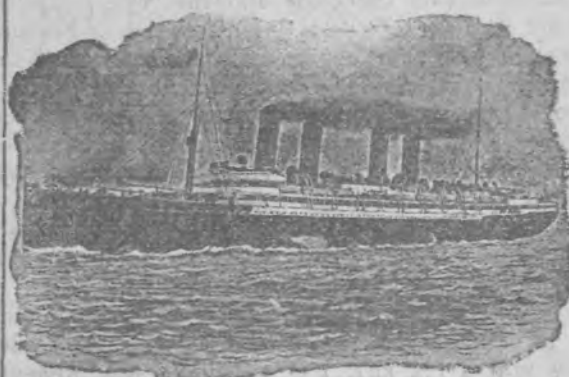
І. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Сьвятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проекта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні офerti адресувати на повисшу фірму.

Купуйте лиш у своїх людей!

Новоотворене

Високою
п. к. красною управою кон-
цессіонарне

Міжнародне
Бюро Подорожи
„СВІТ“

Стрецький і С-ка

в Чернівцях (Буковина), улица Кохановского число 1.

165 (—)

видає карти корабельні до

Канади, Сполучених Держав (Америци),
Аргентини, Бразилії, Азії, Африки
і т. д. і т. д.

Карти на желізниці європейські, канадійські та американські.

Карти на спальні вози. — Карти прогулькові та окружні.

Купуйте лиш у своїх людей!

Перша Буковинська спеціальна артистична
робітня церковних апараментів в Чернівцях
Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при улиці Резиденції число 9.

має честь повідомити Всє Духовенство і Ви, П. Т. Публики, що виготовляє всілякі в той фак входячі роботи як: монстранції, ліхтарі, хрести, кадильниці, свічники, образи, хоругви і прочє церковне, по уміркованій ціні і на речинєць. Замовленя з провінції точно, дешево і на час.

Більші замовленя надорідні рати

Кількаліцять літня практика в моїм заводі, уперває мене що під кождим агляном зможу хочби найвигадлившому густови Ви, Публики, вповні вдоволити. Отвираючи мою робітню, не жалував я ні трудів ні коштів, а урядни єї так, аби стала побіч перворядних робітєнь та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Ви, П. Т. Публики з просьбою о ласкаве поперта той одинокої в своїм роді рускої робітні, стою на ласкаві услуги і пишусь глибоким поважанєм **Ф. Ярмолевич.**

151 (—)

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Найстарший товарний дім **Б. БАЛЬТІНЕСТЕР** Найстарший товарний дім

Чернівці, ул. Головна (Енценберга) ч. 3.

Заложений в р. 1873.

Самостійний склад

Самостійний склад

Телефон: число 301.

черевикин
із сьвітославної гоудиярєвої американської фабрики The Selby Shol & Cie., Portsmouth. Ф. Л. Понєра в Хрудимі, А. Чаєска у Відні.

Товари Футряні для дам і дітей, найбільший вибір найновішої сорти, ковняри, зарукавки білі, брунатні і чорні, російські, японські, соболєні, в куни, Skunks, Hermelin, Eisvogel, перекі, Murrel, в рєси, Sealskin і т. п. Для мужчан і дітей правдині перекі шапки Nutria.

Конфекция діточа: плашки, чєні, і зарукавки, найновішої модя.

Камаші, шкарпїтти, паньчохи і рукавички в найбільшій виборі.

Шапки для пань, панів і дітей.

Замовленя з провінції сейчас і оплатно залагоджують ся.

мапелюхїє
І. Генрика Іти у Відні, Йорсєн-ліхтарі і Свєтлє і Гра у Склад капелюхів П. і С. Габіра

Товари вовняні і бавовняні для дам і дітей, найбільший вибір найновішої сорти, ковняри, зарукавки білі, брунатні і чорні, російські, японські, соболєні, в куни, Skunks, Hermelin, Eisvogel, перекі, Murrel, в рєси, Sealskin і т. п. Для мужчан і дітей правдині перекі шапки Nutria.

Черевики найновішої сорти Chevreaux, Box Call, суконки для пань, дам і дітей, до-модї чергачик ріжнородні.

Найбільший вибір артикулє до пользования і шло. ту. Плашки, коци і т. д. — Рушницї, револьвери і нека мунїци. — Загортки театральні і найліпші лєбїєтї в найновіших фєзонєх.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Стрєлєц.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 корон, на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 франків.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.) а на пів року 9 К, згл. 4'50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Реданция, адміністр. і експедиция

„Буковина“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частіших замовленнях відповідний рабат. — Рекламний неопечатаний вільний від порта. — Рукописи звертає редакция лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозуміти ся що дня від 9.—10. рано і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Програма Бінерта і ситуація.

Німецькі часописи оголошують програму правління Бінерта. Після реляцій тих днівників наміряє Бінерт опертись виключно на парламентарний кабінет і та за його допомогою перевести бюджетову провизорію, предложене о анексії Боснії та Герцеговини, торговельні трактати із Сербією та Румунією, як рівнож і менші предложення економічні, а в кождім разі також удержавлене желізниць.

Переговори Бінерта з поодинокими сторонництвими мають на цілі зеднане сторонництва в тім напрямі, щоби залишили обговорюване національних квестій і згодили ся на тимчасовий мир, без ніяких зобов'язань на будучність.

Сеї програми не хочуть акцентувати вільнодумні німецькі сторонництва, бо причини, які викликали упадок кабінету бар. Бека ще не в усунені. Партії ті бажають також знати, яке становище займе Бінерт супроти християнських соціалів і від відповіді на сю квестію залежить їх дальше поступоване.

В чеських посольських кругах панує песимістичний настрій. Припускають, що Бінерт покличе урядничий кабінет.

Великою небезпечкою для утворення коаліційного міністерства булиби нові розрухи в Празі, яких побоювано ся в неділю, де мав знов відбутися буршівський „бумель“ на Перекопах, проти котрого пос. Кльофач грозив виступити насильно. Та неділя минула спокійно. Повторене демонстрацій і погромів унеможливило би чеським міністрам засісти спільно в коаліційнім міністерстві з німцями.

„Zeit“ доносить, що інструкції, які одержав Бінерт від цісаря не обмежують ся лиш в напрямі утворення парламентарного кабінету, але в обчислені також на евентуальніст, якби переговори із сторонництвими розбили ся. Бінерт буде старатись утворити коаліційний кабінет, який правдоподібно розлетить ся при спосібности проб о тимчасову чесько-німецьку угоду, а формально при розділі містеріальних тек. В таким случаю в Бінерт уповажнений до утворення урядничого кабінету.

Кабінетова криза зворушила за те незвичайно Поляків — шумілапа мовгів стала знов актуальною: близько портфелю став не тільки вояд їх пародової демократії, а й провідник освоєних людвців. Колиб оба дотеперішні міністри-Поляки мали усту-

пити, то „коло“ домагаєть ся трох портфелів — для репрезентанта консерви (гр. В. Дзедушицький або Гурский), для шхепольків (Гломбінський або Герман) та для людвців unio ioso пос. Стапінський. В справі сій радить безвинно парламентарна комісія „коло“; крім того конферували про се польські послы з бар. Бінертом. Здаєть ся однак, що і гр. Коритовский і Д. Абрагамович задержать свої теки і в новім кабінеті.

З дотеперішних німецьких національних міністрів остане в кабінеті мабуть бар. Дершати, який задержить і на дальше портфель желізниць державних. Німецькі поступовці відносять ся до місці бар. Бінерта дуже здержливо. Пос. Хіарі заявив, що портфель (просвіти?) обійме тільки в крайнім случаю. В подібнім дусі висловлюють ся і посол Сільвестер, який рефлектує на портфель судніцтва. Розумієть ся що всякі здогади що до будучих нових міністрів та до тек, які прийдуть поодиноким партіям, опирають ся поки що на дуже хитких основах, особливо що на радні клубових президій та їх переговори з бар. Бінертом переводять ся безвинно та витворюють що раз ившу ситуацію.

Доси конферував бар. Бінерт з послами: Вайскірхнером, Гломбінським, Кіарім, Ліхтенштайном, Вольфом, Прашком, Пергелтом і Сильвестром, Грубаном, Мастолюкою, Станеком і Челяковским.

В останнім часі наспіли такі вісті про політичну ситуацію та переговори бар. Бінерта:

Екзекут. комітет німецького вільнодумного сторонництва на ондішнім засіданні вислухавши справоздання послів Сільвестра, Пахера, Пергелта і Шрайнера про переговори з бар. Бінертом, ухвалив стояти за дотеперішнім розділом національних сил у кабінеті та підняв думку, щоби барон Бінерт запросив на спільну конференцію тих провідників сторонництва, з яких має складатися коаліція. На такий конференції можна би усунути багато труднощай і довести до порозуміння. Обговорювали також урядничий кабінет та поставили жадаве, щоби в разі тої евентуальности кабінет складав ся із дійсно безпартійних урядників.

Що до особистих комбінацій, то чеська преса доносить, що до Відня покликали проф. Челяковського, котрий мав би обняти теку чеського міністра країна на місце Прашека.

„Діло“ доносить, що президія руского клубу дістала від барона Бінерта запрошене на конференцію.

В разі, якби бар. Бінертові вдало ся успішно перевести переговори, то склад кабінету бувби після донесення нїм. часописей такий: Бінерт президент міністрів і міністер внутрішніх справ, дальше Вільнський міністер фінансів, Вайскірхнер торговлі, Ебенгох справедливости, Пергелт просвіти, Фідлер публ. робіт, Прашек рільництва, Дершата желізниць, а міністри країни: Шрайнер (нім.), Грубан (чеськ.), Абрагамович (польський).

Якби треба було утворити урядничий кабінет, то він мав би — після донесення віденьських часописей — виглядати так: Бінерт мін. внутр. справ, Гольцкнехт мін. справедл., Кох фінансів, Кауера торговлі, Вебер желізниць, Поп рільництва, Бергер публ. робіт, Цвєкільський просвіти, Георгі країнової оборони.

Політичний перегляд.

О виборчу реформу в Угорщині.

Мимо заборони урядила вчера соц.-демократична партія від год. 7-45 до 9-45 вечером в уличці Андрашія заповіданий від тижня демонстраційний прохід для заперестованя проти виборчої реформи, яка має бути предложена соймови в середу, в день вітворення. Поліція видала шпирої средства боторожності. З початку відбував ся похід спокійно. Але як рознесли ся оклики про загальне право голосованя, приняла поліція товпу з винятими шаблями. Демонстранти ховали ся в бічні улички та каварні. О 10. год. веч. запанував спокій. У в'язні 24 особи. Кількох демонстрантів віднесло скалічення.

Депутатії з окупованих країв.

Під проводом посадника Сараєва, Кульовіца, прибула онді до Відня магометанська депутация з Боснії та Герцеговини ураз із членами мійської ради Сараєва, разом 70 осіб. О 2. год. з полудня прибула депутация до замку і витала повзу монарха ентузіастичними окликами „живіо“! Посадник виголосив промову до цісаря, в якій висловив поклін, честь і вірність Музулман Боснії і Герцеговини до престолоа Габсбургів. Цісар привітав сю промову дуже вічливо. Відтак о годині, три чверти на 3. була принята депутация, зложена з 24 членів ради міста Сараєва під проводом посадника та його заступника. На виголошену по-

С. Черкасенно.

ВИБОРИ.

Не казка.

Пахом Іванович Чабаков, поліцейський надзиратель Розувайських вугільних шахт, підвів ся сьогодні раненько таки. Се була річ незвичайна: була неділя, а у свята він завжди не від того, щоб понїжати зайву годину своє товсте й пухке черво на м'якій перині під теплою ковдрою.

Здоровий, червонощипий, він задоволено похажав по кімнаті, на хвилину зупинив ся перед великим зеркалом, що подарував йому підрядчик, і з усмішкою розглядав свої величезні, руді вуси. Таких вусів не було ні в кого по всій поліцейській губернії, і він не дарма пестив їх і доглядав: він знав, що, якби не вони, то чи не прийшлося би й досі йому зостатись незначним, непомітним урядником у слободі Задріпавій, — єдино лиш вуси звернули на його милостиву увагу його превосходительства п. губернатора й викликали з шляхетних уст прихильну атестацію: „Який видний чоловік!“ Досить було сих слів, щоб справник майже того-ж самого дня призначив його на посаду надзирателя до Глитайських соляних шахт, а за скількись місяців уже поліцейським надзирателем до шахт Розувайських.

Тому не буде дивно, що пан Чабаков заохано гладив долонею свої „запорожські“, як він казав, і навіть завів басом „прудиуса“:

Пур тобі, прудиусе,
Як в тебе руді вуси!
Сама собі дуюю ся,
З прудиусом...

— Тю-тю-тю на тебе, пузатий дідьку! чи ти не збожевозів часом, — завершчала з пекарні Фе-

дулія Григорівна. — Люде до служби Божої поспішають ся, а він „прудиуса“ висіпнує...

Вона внесла в кімнату самовар і поставила на столі.

Надзирательська була невеличка, сухорлява жінка з виснаженим зморщеним обличчям. Вся постань її, що скидалась на суху екипку, брудна, підтикана, яскраво свідчила, що ласкава увага високого начальства ніколи не спиналась на надзирательській жінці, і що найвищою й конечною нагородою за всі її добродійства часто густо були самі лиш уважисті кулаки її величюго надзирателя.

— Пур тобі, прудиусе!.. — ще раз гупнув ногою пан Чабаков, гучно зареготавсь і сів до столу.

— Пху, навіжений!.. — плюнула Федулія Григорівна й зникла в пекарні.

— Ну-ну, поплотай мені! — гримнув на жінку Пахом Іванович, і почав наливати в шклянку чай. Він завжди пив чай перед церковною службою. Федулія Григорівна раніш частенько гримала на нього за таке вільнодумство, але врешті він її переконав, що так роблять усі „благородні“ і що, коли стоїш у цоркві на тще серце, то тільки про чай і думаєш, — і виходить, що ані тобі, ані Богови з того жадної користи нема; колиж як слід попеш чайку, то воно й моляєть ся якось щирійш.

Яєве сонечко лагідно зазирало у віконце, виблискувало на самоварі, на шклянці з чаєм веселковими колірами, навівало на душу спокій і настроювало думки на веселий приймний лад.

Сьогодні після служби призначено було вибори уповноваженого від Розувайських шахтарів. Що до кандидата, то у пана Чабакова усе було вже налагоджено. Він був певний, що справник буде задоволений і що до посади станового йому доскочить після виборів — раз плюнуть. Не даремнож він цілий тиждень провадив жваву агіта-

цію за свого кандидата, підрядчик „по погрузк“ вугіля, істотно-русского чоловіка, до того ще й татаря. Пахом Іванович гаразд вивчив вдачу шахтаря і добре розумів, якої тому треба предвиборчої „літератури“, й справді не пожалів її: всі девять четвертин горілки, що було сконфісковано у потайних шинкарів, розійшлись на частуване найгорлатішших шахтарів.

— Хе-хе-хе!.. — сьміяв ся Чабаков, гучно сорбаючи чай. — Побачимо чия „література“ візьме гору... Навряд, щоб опісля моїх шкляних прокламацій устояв би хоч один демократ. Хе-хе-хе!.. Пролетарі всіх країв єднайтесь коло шкляного бо-аска! хе-хе-хе!

Федулія Івановна висунула голову з пекарні думаючи, що він з кимсь розмовляє, але Чабаков показав їй язика, і вона зникла, грюкнувши дверима. Він був спокійний і не поспішав ся, бо ще з вечора наказав городовим пильнувати біля збірні й „без церемонії“ давати по шлям непевним, чи „сознательним“, мовляв шахтарям.

— Хе-хе-хе!.. Нехай галасують, протестують та скаржать ся. Діло буде зроблено, а потім.. жаден чорт не зверне уваги на їхні скарги.

І Пахом Іванович уявляв себе становим та ще в сьому стані і ввижались йому великі „благодарности“ від хазяїв шахт.

— Ой, Божеж мій!.. ой, пропаляж моя головонька!.. — раптом почувлось з пекарні.

Пахом Іванович трохи не впустив шклянки з чаєм на коліна.

— О, Господи... аж казала, що се буде колісь...

— Чого ти голосиш, шерепо! — загремів розлютований Чабаков, вискочивши в пекарню.

— О, Господи... — тільки й промовила біда, як крейда, Федулія Григорівна, показуючи на двері.

Чабаков відчинив двері на двір і відскочив, як опечений: на ганку, біля самих дверей, лежала бомба.

садином бесіду, відповів монарх сими словами: Спасибі Вам, пане посаднику і радні города Сараєва за заяву вірності лояльності і привязаня, які Ви висловили від свого-ж таки імені та мешканців Сараєва. Привязане цього города наповнювало мене завжди великою радістю, також і на будуче бажаю йому найлучшого матеріального та культурного розвитку, бажаю посприяти його інтереси. Занесіть, панове, мешканцям Сараєва моє поздоровлене! Сю відповідь прийняли зібрані окликами на честь монарха. Відтак відзначив всіх членів депутації розмовою про справи міста, з посадником розмовляв по французьки, а з іншими по італійськи, або по німецьки. Опісля була депутація вечором на торжественним прийнятті в ратуші. Посадник Люгер витав гостей і підніс, що Віденці в для них призначено настрони. На знак приязни і збратаия виставить Відень мечет. Піднесено ряд тоаств. Між іншими мін. Буриян подякував за гостинне прийняття депутації і висловив радість з приводу симпатий Відня й Австрії для Боснії й Герцоговини, які знаходять там сердечний відгук.

Славянофіли про анексію окупованих країн.

Колиб вірити російській буржуазній пресі та буржуазним послам, то найбільш пекучою квестією російської політики є не що інше — як анексія Боснії й Герцоговини. Пішли в поход ратувати Славян перед німецьким захватом не лише „руські“ але й швехпольські посли до Думи. Розуміють ся, що се ратоване обмежується ся тільки заявами симпатії, якими вивинувано оноді підчас петербурскої гостини також сербського престолонаслідника, кн. Юрія. Чи ж мала доза іронії є в тім, що за Сербіями з Боснії й Герцоговини побивають ся тепер та сама Росія, яка в трийцять літ тому вгодила ся на се, щоб її оба країни окуповала Австро-Угорщина; анексіяж се тільки льогічний вислід окупації?! До тогож реакційну Росію заболіло горе Славян — далеких, тоді як вона безцеремонно гнобить тих, яких має під своєю властивістю та не дає їм навіть можности такого національного розвитку як се роблять „кляті“ Німці з Сербіями й Хорватами в Боснії й Герцоговині.

На широкі славянолюбні води сплавляли своє човно також і кадети, щоб сею популярною справою серед Москалів поправити акції своєї партії. Доволі знаменні кадетські наради в сій справі особливо з огляду на їхнє закінчене відбули ся в неділю в московськім „Тов. для славянської культури“, яке уладило кілька викладів про анексію Боснії. Октябрист, гр. Коморовський назвав анексію „рабунком“. Сербський професор Сойкевич апелював до Росії іменем Сербії, щоб вона анексії не признала. Після него промовляв пос. Маклаков та з незвичайним запалом виказував лихо, яке вийде з анексії Боснії й Герцоговини для славянства. Він заявив в дальших выводах, що Росія не потребує політики, якаб була мила Німцям, але політики народної, якаб рівночасно не гнобила анї Поляків, анї Жидів, анї Українців.

З сям поглядом не згодив ся одначе поліційний офіційр, що заступає власть на зборах, та підняв ся, щоб уділити бесідникови упімення, одначе його слова заглушили оплески зібраних. Се мало такий наслідок, що заступник поліції збори розв'язав.

З приводу сего розв'язання має бути в Думі внесена інтерпеляція. Російські славянолюбці, поки

поможуть зарубажним братим перед Німцями, будуть мусіли вперед самі дати раду з своїм „славянським“ правительством.

Як живе ся російським амбасадорам?

Про те, як живе ся російським амбасадорам, а спеціально російському амбасадорови в Царгороді подає от такі інформації фейлетоніст одной російської часописи, В. Дорошевич:

Пенсії амбасадора виносить 75.000 рублів річно: його окружене бере 85 тисячів; удержане льокалю амбасаді 17.928 рублів; 7.000 рублів виплачується амбасадорови „на марки“, себто на поштові і телеграфічні видатки. Амбасадор має два помешкання, величаву палату в Царгороді — на зимі і не менше величаву палату над Босфором — на літо.

По вірменських різнях удержує кожда держава по одному кораблеви в Царгороді; та хоч відносини в столиці падишаха нині не такі, щоб чужинцям треба спасати ся утечею, то російська амбасада має аж два воєнні кораблі: „Терец“ якого удержане коштує 109 061 рублів річно і „Кольхидо“, що коштує 44 308 рублів. Крім того має він ще парове судно, що коштує 3.151 рублів річно та служить до комунікації між вілею посла і Царгородом. На дальші спадери вибирається амбасадор „Кольхидо“, а що тих спадерів буває річно всего 40, то кожда мила амбасадорової проїздки коштує російську державу 4.000 рублів.

Кождий амбасадор, як іде на урльоп, бере білет І. класи на поштовім кораблі тай іде. Російський амбасадор відбуває свою подорож завжди на воєнним кораблі. Та не іно воєнна фльота до услуг амбасадора. Що тижня курсує між Севастополем а Царгородом корабель „Олег“, виключно для потреб амбасаді. Товарів „Олег“ не перевозить; найбільше 200 пачок помаранч і „пощу“ амбасаді і то без огляду на сях 7.000 на марки і телеграфами.

До того дня „Олега“ є в Севастополі окрема цлова камера. Інші кораблі там не заглядають і торговельного порту там нема. „Олег“ лобирає ще спеціальну оплату від милі заграничної кампанії.

Служить ще в амбасаді і торговельна фльота, що возить до віллі кавер і маринати під покришкою, що достарчує найсвіжіші делеші. А весь той „дипломатичний кавер“ коштує Росію пів мільона карбованців річно.

Се суть користи амбасаді, а який з неї хосен?

Убито російського конзуля Ростковського. Амбасадор не протестував проти сего, що Турки не віддали чести тлінним останкам конзуля, з огляду на можливі „непорозуміння“. В Македонії вибухло повстанє і в Царгороді надіялись „чогось“. Але п. Зіновєв не ждав, бо все то було для него несподіванкою. Старий лад ковав, всі були присутні, як лежав на смертній постели. Не було лише п. Зіновєва, бо ще не покінчив ся був урльоп.

Зі спадковимцем всі заключували умови, а п. Зіновєв заявив, що не вірить в конституційний устрій Туреччини. Як остаточно вернув в Царгород, всі симпатії були вже порозхалувані. Для Росії остала іно антипатія.

Пахом Іванович з жахом зачинив кватирку. — Вийти хіба обережно? — надумав він. — Ні, чорта з два: вже вони пристроїли мабуть так, що як ступиш на поміст, так і вибухне. А до того ще й дошки на ганку гнилі і аж риплять, як ступиш на них.

Він сів на стелець і зажурих ся. З пекарні неслось невгаваюче голосінє Федулії Григорівни і — дивно — не сердило, не дратувало його, а ще більш жалало.

— От тобі й вибори! — думав він. — Одна лиш надія на Сутягвіна: він, здається, гаразд зрозумів, як треба поводитись на виборах і, за певне, подбає про те, щоб не пустити, кого слід на зібранє. Та й батюшка у церкві скаже гарну промову й упевнить шахтарів вибирати чоловіка поважного й статочного... Алеж... який же чорт бомби підложив?.. Чи ж не дбав про те, щоб сеї погані не було у моєму окологдові?.. Се не інакше, щоб я не прийшов до збірні... Ну, тривайтеж, прихвостю, хай тільки усе обійдеться ся гаразд... з під землі викопав виноватого!..

Думка, що бомби вибухнуть раніш ніж хто прийде сюди, примусила Чабакова побожно перехриститись. З вулиці почув ся невиразний гомін. Чабаков виглянув у вікно й побачив, що з церкви йшли люди. Він знову відчинив кватирку, щоб гукнути кого, але побачив Сутягвіна, котрий відчиняв фіртку: по обличчю видно було, що він поспішаєть ся якимсь ділом.

— Обережніш, обережніш!.. — гукнув йому Пахом Іванович.

(Конець буде).

ДОПИСИ.

З Корчешт.

Завзяли ся страшенно розарені і ненаситні вороги на наше тов. „Січ“ і хочуть его цілком знищити і збути ся вже раз з громади Корчешт, а на місце товариства „Січ“ утворити волоский „Агсаз“, щоби зрівняти ся з сусідніми волоскими селами і поволі за якийсь час, аби знов переробити наше руске село Корчешти на волоске, як то до недавна було. Тому нападають на спокійних січовиків та взагалі переслідують ціле товариство „Січ“ по всіх усюдах, навіть у властей, як ось довідали ми ся ще ліпше з письма, яке отримались мо сего місяця від староства зі Сторожинця.

В тім письмі закинено січовій старшині, що наше товариство „Січ“ минушого літа відбувало з січовим прапором і музикою загальні збори на корчешкій толоці. І на се товариство „Січ“ не мало жадного дозволу в тім дни виходити з фанкою і музикою на толоку і відбувати загальні збори, про котрі не повідомлено ц. к. староство.

На се відписала січова старшина до світлого ц. к. старостви, що тов. „Січ“ минушого літа не відбувало з січовим прапором і музикою жадних загальних січових зборів на корчешкій толоці, бо ті загальні січові збори відбулись ще 8 марта 1903 році в салі „Народного Дому“, а від того часу не устроювало тов. „Січ“ ніяких загальних зборів.

Оттакими брїхнями обчернюють наше тов. „Січ“ в старостві і через волоску газету „Voinea Porotului“ якісь безличні московські яничари і запродавці своєї рідної мови, щоби знищити наше товариство так, що членам в тов. „Січ“ нема спокую, свободи і волі на кождім їх поступі чи то в громаді, чи в церкві, куди повернуть ся, не мають всюди супокою. Дорогами в день нападають громадські верховоди, поспіаки і жандарми на спокійно ідучих січовиків, карують, збиткують і тягають їх по судах так що вже дальше не до витримана приходить тов. „Січ“. А помочи і оборони ні звідки нема, бо куди поверниш ся, або піді поскаржити ся, то кождий на тебе, як на того вовка, кождий против „Січі“. Але ми маємо надію, що даремний буде їх той труд, хоть най горі ногами опирають ся, то страху не зазнасть „Січ“.

Вже довгий час натерпіли ся ми і знесли на собі не одну біду і кривду, а тепер як наша терпеливість вичерпала ся, мусимо признати перед цілим світом і народом, що за людці обріхують і обчернюють всюду наші товариства в Корчештах. Такими „патриотичними“ людьми, що обчернюють наші місцеві товариства є пан надучитель Орест Казієвич і его поплечник яничар Тод. Ткачук зі своїми побічними ламполізами.

Ми громадяне бідум і гаруєм, що аж піт леть ся від тяжкої праці, щоб вижити себе і щоб вистало на видатки, котрі стягають з нас що року. А такі підпанки живучи в добрі, лиш бувають з буйности, та напихають ся нашим добром, котре для них є цілорічною загальницею. І все таки не можуть наситити ся доволі, все їм недостає того бідного і потом гірко заробленого крейцарика. А за те наше добро і кривавий гріш, отаку нагороду і просьвіту маємо ми, як висше наведено є. Тому ми подаємо се до загальної відомости, аби знав весь руский нарід, яких просьвітителів має руска громада Корчешти, котра удержує таких розпаношених підпанків, як учителі Ор. Казієвич і Тод. Ткачук. І най осудить руский нарід сих людців по їх так щиро займаючій праці, чи не прислужили ся они самі собі на велику ганьбу і сором перед цілим світом і народом зі своїм таким безличним і безсоромним поступком між нами громадянами в рускім селі Корчештах? А ви пане, надучителю будьте спокійні та задоволені і не-затрудняйте ся так далеко з вашою працею граючи нам на волоску дутку, бо ви вчений чоловік і треба аби есте знали дуже добре, що і ми єсьмо також люди.

НОВИНКИ.

Чернівці, 12. листопада 1908

Вступні іспити до першої класи ц. к. державної гімназії з рускою мовою викладавою у Вишніци відбудуть ся дня 14, 16. і 17 лист. Ученики мають явити ся з родичами або опікунами в дирекції закладу між 8. а 10. год. рано і принести метрику на доказ, що в сім році кінчать 10 літ. Вписові таксі виносить 7 корон 26 сот. Родичі або опікуни мають при вписі подати рідну мову ученика. При іспиті мають виказати ся ученики таким засобом знаня: 1) в мові викладовій мають подати письменну аналізу поединчо розширеного речення головного, імено означити в нїм части мови і їх форми та части реченя; 2) в рахунках мають бути в письменних виробках уважливені також практичні питаия з щоденного життя. Просимо всі українські часописи о повторенє тої повинни.

Пан Менчель-знатю українських партій. Пан Фішель Менчель, який все тиче ніс у чужі справи, в справу українські уважав своїм монополем показав ся не аби яким знатюком українських пар-

— Ой, пропалиж ми... — ще дужче заголосила надзирателька.

— Цять, не голося, стонадцять чортів твоїх матері!.. Ей, хто там є?.. Сутягвін!.. — гукнув тремтячим голосом Чабаков, хоч і знав, що ніякого Сутягвіна й близько чорт має: всі повинні бути біля збірні.

— Немаж нікогоїсьню, — плакала Федулія Григорівна. Але Пахом Іванович вже згадав, що є ще парадний вихід. Він вибіг з пекарні, хутко натяг на себе шинелю, начепив шаблю, взяв в одну руку револьвера й тихенько відхилив двері на парадний ганок, але також хутко причинив їх як і перші, й вскочив у салю: на парадному лежала також сама бомба.

— Що за напасть?.. От прехвости!.. — отимившись трохи, муркнув Чабаков і положив обережно револьвера на стіл. Повернувшись, він побачив себе у зеркалі й здивував ся, що у всій статі його наче й не було тої поважности й погорди, що надавала усїм жаху; навіть вуси йому висїли ясьо безпомічно у нєз.

— От так штука!.. Щож його діяти?..

Він глянув у вікно на вулицю: хоч биж тобі адина душа. Та й не диво: зараз у церкві йде служба і всі, хто не спить, там. — „Хоч би куховарка йшла післяв би за городовими“, — промайнуло йому в голові, але він згадав, що сьогодні неділя і крамницю замкнено, тим і куховарок, або дворників не видно.

Обережно відчинив він кватирку на вулицю, зііз колїями на підлокотник і висунув голову у кватирку. Холодне морозне повітрє обхопило йому спитійлу голову, вицїпнуло за ніс, за вуха, залїзло за ковшір. Але він того не помітив. Переликаний погляд востромив він на парадний ганок. На ньому, біля дверей, любісінько лежала чорна куля з невеличкий навуи завбільшки.

тий, та напирямів. Обговорюючи діяльність галицького союму покликують ся п. Менцель на „Русла-на“ який зве „das altruthenisch-konservative Blatt“. Такими знаменитими (?) інформаціями може поведатись пан Менцель, який бересть ся опісля го ворати ex cathedra про українські справи та давати „наставлення“ буковинським Українцям!

В найновішій числі „Громадського Голосу“ помістили п. М. Топушак, Д. Макогон і Ост. Попович спростовані на статю, поміщену в 63. числі тої часописи, яку ми свого часу передрукували. Позани згадане „спростоване“ в повне напастий на наших передових людей, тому ми вернем ще до него у слідуючій числі, поки що зазначуємо тут те, що сама редакція „Гром. Голосу“ признає, що допис свою дістала з учительських кіл, отже будь що будь з кіл добре поінформованих.

Епідемія шкарлатини В останніх днях почала чимраз більше ширити ся в наших місті епідемія шкарлатини. В понеділок захорувало 70 дітей, у віторок 64, з тих останніх майже 45 дітей 14 хорих інтерновано в шпитали. Епідемія шкарлатини появилася також і в Радівцях.

Студентська бійка. Дня 10. с. м. скінчилася між німецькими національними а сіоністичними студентами віденського університету бійка, серед якої ранено понад 50 слухачів з обох сторін.

Загадочна смерть. 2. с. м. знайдено на дорозі з атиненції Каличанка до Волоки у рові груп 50-літньої Христини Ізраїлік з Кучурмаре.

З краєвого виділу. Слідуючим громадам по-зволня краєвий виділ побирати висші додатки до податків. Коронів 70 проц., Вілка 67 проц., Мігу-чени 75 проц., Преворока 75 проц., Стирче 51 пр., Долішні Синівці 75 проц., Терешани 65 проц., Ботівці 75 проц., Будениці 75 проц., Жадова 25 пр., Врідок 60 проц., Даранівці 57 проц., Пидкивіці 75 проц. і Волока н. Ч. 75 процент.

Відгук замаху на Потоцького. Перед трибуналом присяжних судив в Кракові відбула ся сими днями справа проти двох академиків — Фелікса Гутмана і Хаїма Васерберґера, яких обвинувачу-вано у похвалюваному замаху на гр. Потоцького. В ч. 2 соціалістичного місячника для молодіжи „Zjednoczenie“, котрого відвічальним редактором є Вісерберґер, появилася стаття Гутмана під загл. „Анархізм чи валенродим“, що обговорювала за-мах Мирослава Січинського на намісника Потоць-кого. При розгляданню справи підсудні заперечили, що інкримінована стаття є вихвалюванем діла Сі-чинського, а тільки поясненем мотивів, якими він кермував ся. На запитання, чи признають ся до польської народності, підсудні заперечили. Обмір-кувавши справу, присяжні видали вердикт, яким засуджено Гутмана і Васерберґера кожного на 8 днів арешту.

Морд в Мігові. В нощі з 6. на 7. листопада с. р. зарізав в Мігові парубок іменем Никифр Се-меґін тутешнього господаря Кирила Шутака. На-весілю зайшла між ними якась суперечка. Тоді парубок Семеґін вийшов ніж і вихнув его Киро-дова Шутака в шию з правого боку так, що сей в кілька хвиль пізнійше віддав духа. Годить ся навести, що убийник хвалив ся вже 4 роки тому назад, що усе згаданого покійника. Вернувши з війська сей осени як-раз виконав свій намір.

136 літ життя! Аж не хоче ся вірити, щоби якийсь чоловік міг так довго жити, а однак так є. Поліційна газета в Ризі доносить, що там в пере-їзді на ювілейне торжество першого російського полку драґонів ім. короля Віртемберґського станув відставлений абшидований вахмайстер тогож полку Авдрій Николасович Шмідт, котрому того же дня (а то було 5. вересня) минуло як раз 136 літ. На доказ того, що так дійсно є, показав він свої па-пери, з котрих показало ся, що він родив ся дня 5. вересня 1772 року в місті Шанлах ковиеньської губернії, що уміє читати і писати, і що дня 6. серпня 1796 р. взяли его до війська. Під ген Суво-ровом перейшов він 18 липня 1798 р. через Альпи. Він брав участь у війні з Наполеоном I в 1812 р., служив під Паскевичем в перській війні в 1827 до 1829 року, підчас польського повстання в 1831 році був при здобуванню Праги під Варшавою і т. д. і всюди заслужив собі військові медалі, аж оста-точно по кримській війні в 1855 р. він занедужав і 1857 р. виступив з війська, діставши 1200 рублів річної пенсії. Рідкий той старик держить ся ще добре, ходить без нічийї помочи, чує добре і гово-рить голосно, лиш вже не довиждує. Але що най-дивнійше, той чоловік ніколи не пив горілки і не курив, аж на старі літа почав трохи заживати та-баки. Він проживав постійно в Тифлісі, а відвдем від 62 літ, а его одинокий син погіб у війні з Турками.

Фальшиві поштові книжочки Від довшого вже часу бушувала вже майже у всіх австрійських краях ватага, що допускала ся обманьств на під-ставі фальшованих книжочок поштової каси ошад-ности. Обманьства полягали на тім, що обманці підробляли виладкові книжочки уряду поштових кас ошадности у Відні викусували до них різні квоти, будім то на книжочку вложені і заосмотрю-вали їх опісля фальшивими штампілами поштового уряду та фікційними підписами урядників з та-кою книжочкою, що вигидала зовсім як правда,

зголошував ся один з членів шайки до якого не-будь уряду і тут побирав на неї грошеву квоту. Що до висоти квоти, обманці були вказані приписом, що квоту висше 40 корон треба виводити через головний уряд кас ошад-ности у Відні. Щоб обійти той припис, виби-рали квоти низші, звичайно від 20 до 40 корон. Почтові урядники, не маючи способу сконтролю-вання виладок, оставались майже всі жертвою об-манців і аж головний поштовий уряд з виказу по-браних квот відкрив обманьства шайки. Головним жерелом шайки були Чехи та альпейські краї. В Га-личині почали обманці оперувати від недавня. В послідніх днях довершено пр. два такі обмань-ства в поштовім уряді в Подгужу і в обох випад-ках винито по 40 К. Як виказали поліційні дохо-дження, з книжочками в обох разях зголосив ся якийсь мужчина з жінчиною, розмовляючи по ні-мецьки.

З шибениці на інтенданство. В Іркутську багато бачачок викликало призначено на посаду завіду-ючого великим магазином одного з „героїв тла“ д-ра Євницького. Підчас облоги Порт-Артура він був представником інтенданства і завідував поста-чаням харчів для Порт-Артурців з Чифу та з Ірку-ку. На сій службі він швидко „прославив ся“. Він за добру плату віддав постачання харчів небо-гатьом китаїцям. Через се в Порт-Артурі стало постачання значно менше провіанту, ніж ранішше. Гарнізон мусів голодувати. Генерал Кондратенко, довідавшись про се, прогнав Євницького зі служби. Повідомляючи про се Стеселя, Кондратенко казав, що Євницького треба судити воєнно-польовим су-дом і повісити. Але Євницький якось викрутив ся і втік таким чином від шибениці. Тепер отсього „героя“ і настановлено на посаду завідуючого ве-ликим інтендантским магазином.

Університети в Європі. Європа має 125 універ-ситетів зі 222 732 слухачами. Найбільше число слу-хачів має Берлін, бо 18.884. За Берліном йде Па-риж зі 12.985 слухачами. Опісля по черзі йде Пешт з 5.551 слухачами, Відень з 6 205 слухачами. Нім-ці що до числа університетів стоїть на першій місці; мають они 22 університетів і річно 49.000 слухачів; опісля йде Франція з 16 університетими а 32 000 слухачами, Австрія з 11 університетів а 30 000 слухачами; Англія має 15 університетів а 25.000 слухачів; Італія має 21 університетів а 24.000 слухачів; Росія 9 університетів а 23.000 слухачів, Іспанія 9 університетів а 12.000 слух., Швейцарія 7 університетів а 6.500 слухачів, Ру-мунія 2 університети а 5.000 слухачів, Голландія 5 університетів а 4.000 слухачів. Дальше йде Гре-ція Норвеґія, Данія, Португалія, Болгарія й Сербія; всі ті країни мають по одному університетови.

Оповідки, іменованія і т. п.

Святочне отворенє рускої гімназії у Вижицях відбуде ся дня 21. с. м. На свято отвореня при-будуть наші посли до ради державної і до союму.

З „Рускої Бесіди“. Подаємо до відомости, що всякі листи і гроші до товариства треба писати на адресу: Омелян Попович, Чернівці, уліца Шевченка ч. 4. Літературні праці просимо поси-лати також на сю адресу. Членська виладка ви-носить на цілий рік для інтелігенції і товариств 4 К, для селян, міщан і молодіжи 2 К. Хто при-дбає нам десять членів, тому через цілий рік бу-демо даром вислати наші книжочки що місяця. Хто розпродасть десять книжочок, тому припадає одна даром. При зголошенню в члені просимо і о в кл а д ку, бо нам трудно вислати наші видання на борг.

Виділ тов. „Учительська Громада“ уконституовав ся на першій засіданню, дня 2 с. м., вибираючи проф. Василя Вілецького касиером, учителя Йосифа Роздольського, що супроти внесена на письмі резиг-нації (вибраного на загальних зборах членом ви-ділу проф. д-ра Володимира Левицького увійшов до виділу, секретарем товариства а члена виділу проф. д-ра Івана Копача референтом конференцій. Вибір заступника голови відложено на найближше засіданє виділу, а вибір одного виділового і реві-зійної комісії на надзвичайні загальні збори, що будуть скликані небавом, мабуть в часі польського Різдва. — Йосиф Роздольський, секретар товариства.

Старшина „Союза Січ“ повідомляє, що деле-гати подиноків „Січ“, котрі прибудуть 19. с. м. на курс гімнастичний і пожарничий, мають ся зійти 19. с. м. в „Народнім Домі“ (кімната червоноцкої „Січ“) о год. 7-ій вечором. Там подасть старшина всякі близші інформації. Просимо усіх делегатів прибути з топірцями і лентами! — Сьогоднішнє засіданє (третє) старшини „Союза Січ“ відбуде ся в суботу, дня 14. листопада с. р. о год. пів до 7. вечором в кімнаті д. Стерняка, ул. Паньська ч. 35. — За старшину др. Теодот Галіц, отаман, Ілько Попович, головний писар.

Засіданє виділу тов. „Укр. Школа“ відбуде ся дня 14. с. м. в „Народнім Домі“ з слідуючим по-рядком денним: 1) Справа нового накладу мето-дики наглядної науки М. Гавришака. 2) Стягненє довгу за книжки. 3) Справозданє касиєра про стан каси. 2) Вільні внесення. — А. Русак, голова.

Черновецький кружок тов. „Жіноча Громада“ на Буковині подає до відомости, що уряджений круж-

ком курс ручних робіт небавом пічне ся, для того просить ся поспішити з вписами. Наука буде від-бувати ся 3 рази на тиждень від 10. до 12. год. в льокалі кружка. Оплата виносить 2 К місячно, есентуально безплатно. Кружок доставляє матеріал а готові роботи зістають власністю кружка. Учи-ти ся буде можна: вишивки на народних мотивах, гачкованої, тасемкова роботи, гафту, аплікації, сіт-кової роботи, роблення цвітів з паперу, шовку, акса-міту, тіста і цукру і т. д. Зголошеня від пів 11-ої до 11-ої що дня в льокалі кружка ул. Руска ч. 31. *Виділа.*

З укр. тов. „Січ“ в Чернівцях. Відчит д-ра Л. Когута відбуде ся дня 14. с. м. о год. пів до 8. вечором. Вступ вільний, гостям раді. — За „Науч. Круж.“ Калитовський.

З товариства „Січ“ у Відні. Дня 18. с. м. о годінні пів до 8. вечором відбудуть ся звичайні загальні збори тов. „Січ“ в льокалі Restaurant „zum grünen Tor“ VIII., Lerchenfelderstr. 14. — У Відні д. 9. лист. 1908. — Володимир Кузьмович, голова. Я. Гаврилюк, за писаря.

Звертаємо увагу наших читачів на анонс ру-скої фірми п. Сірецького поміщений на останній сторіні.

Із штуки і літератури.

Репертуар міського театру. (Сала театральна). В п'ятницю, дня 13 листопада (по знижених цінах) „Mein Leopold“, оригінальна народна штука зі сцї-вами в 3 актах Ларонже. В суботу, дня 14. листо-пада „Die Försterchristl“, оперета в 3 актах Георґе Ярно. В неділю, дня 15. листопада по полудні (по знижених цінах) „Fedora“, драма в 4 актах Сарду, вечором „Der fidele Bauer“, оперета в 3 актах Л. Фалля.

В редакції „Буковини“ можна дістати ось які книжки: Л. Андреев: Оповідання — ціна 35 сот. А. Чехов: Медвідь, Осьвідчання, Кальхас — ціна 30 сот. А. Чехов: Дядько Ваня — ціна 40 сот. Дві останні книжочки надають ся до аматорських вистав. Всі три згадані книжочки можна дістати разом з пересилкою за 1 корону. Належитість при-ймає ся також в марках. Крім сего є ще в нашій редакції кілька примірників поезій В. Лепкого: „Поезие розгадо одинока“ в ціні 1 К 20 сот.

Нова часопись. З початком січня 1909 року виходити ме у Львові нова часопись п. н. „Будуч-ність“. Редакційний комітет сеї часописи прислав нам до оголошеня таку відозву: Приступаючи з новим 1909 роком до видаваня нового літера-турно наукового двотижневника „Будучність“, ре-дакційний комітет звертає ся до всіх україн-ських письменників, що визначили ся на полі беле-тристики (поезії, новелі, оповідання, роману, драми і ин.) та науки (літературної критики, філософії, суспільної економії, етнографії, історії, штуки і т. д.) з проханєм, спомогати се видавництво морально своєю помічю, надсилаючи до редакції „Будуч-ности“ матеріали з усіх висше вказаних напрямів. Сподіємось, що наше бажанє, зробити „Будучність“ першорядним українським журналом, знайде при-хильність у всіх активних прихильників україн-ського слова та рідної науки. — Адр. вид. „Будуч-ність“ Вірменська 25.

Ukrainische Rundschau ч. II містить: Was nun? Von — r. — Die nationalen Verhältnisse in Lemberg und anderen ostgalizischen Städten. Von Wladimir Kuschner. — Die ukrainische Schule im polnischen Joch. Von Dr. Wladimir Batschynskyj. — Die Ukra-iner in anthropologischer Beleuchtung. Von Univ.-Prof. Dr. Fedir Wowk. — Das neue Oesterreich. Von W. K. — Die Ruthenen und der Stadt. Von — r. — Polnischer Chauvinismus bei Gericht. Wunderblumen galizischen Assekuranzwesens. Von — w. — Der Czer-nowitz-Prozess. — Eine Beschwerde der Ukraini-schen Rundschau an die k. k. Post- und Telegraphen-Direktion in Lemberg — Rundschau: Politische Pro-zeesse gegen Ukrainer in Poltawa. — Die Wohltaten für die Ruthenen in Wien. Magyarischer Chauvinis-mus. — Büchereinflauf und neuer Tauschverkehr.

Swiat Stawiański за падолист містить: Анек-сія Боснії — К; Внесеня з болгарського бюджету — Й. Нітовського; Польща а Угурська — др. Л. Колянковського; Степан Мілетич і т. д. — Т. С. Грабовського; Парламентарні записки Вахнянина — бк; Перегляд слов'янської преси, рецензії і спра-воданя; Хроніка.

РУСКА КАСА ○ РУСКА КАСА

тов. зареєстроване з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого роду українська фінансова інсти-туція на Буковині. — Приймає виладки щадничі і опрочентує їх на 5%. — Най вносить 40 К і платимо 6%, виносє 2 К. — Родимці! Хай клич „свій до свого“ відібає ся голосним відгомном по цілій Буковині і най кожний, що почував себе щирим патріотом-Українцем складає свої ошадности в Рускій Касі.

Прислухайте нам нових членів! Дирекція.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після обсягу місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

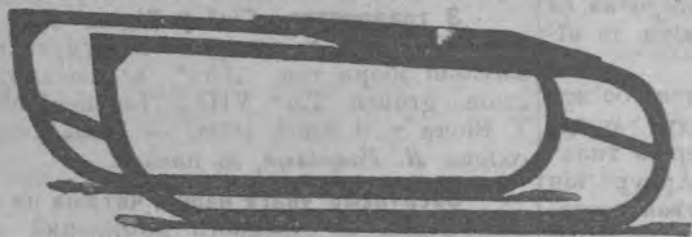
За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний окуп. **Дрібні Оголошення** малим друком (petit), числять ся по 4 в. від слова. Палектистий за анонси марками поштовими не приймає ся.

Зимовий шпорт!

Загально признані і найліпші **САНОЧКИ**: так звані „Loebener und Phönix aus Manesmann-Stahlrohr“, як також букові, ясеневі „Davoser“, „Halltaler“, „Triumpf“, „Joachimsthaler“ і інші знамениті фабрикати.

Телефон 301.

Рік зал. 1873.

Для шпортовців-саночників куртки, шапки, камаші, зарукавки і т. п. 176 (2-6) для дам панів, хлопців і дітей. СКІ і т. д.

Дім товаровий Б. Бальтінестра

Чернівці, ул. Енценберга-Головна ч. 3.

Першорядний фабрикат! Першорядний фабрикат!

Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми

155 (—)

Бехера і Гільдесгайма

порукає

Самостійне заступство взірців фабричного складу.

І. Шимонович, Чернівці, улица Сьвятої Тройці число 20.

Найперше і найбільше буковинське естаблісєма в тій галузи.

Хемічна пральня і фарбарня
ДАМСКОЇ І МУЖЕСКОЇ ГАРДЕРОВИ,
уніформів і ріжнородних материй, як: футер, материй на меблі, гардинок, занавісок, портиер, рукавичок Glacé і корунок.

Специяльність: Хемічна пральня і фарбарня шовків найліпшої сорти. Взірцева фарбарня і знаменита пральня фіранок ріжного рода.

САЙФЕРТ І ТУЧАПСКИЙ, Чернівці

Централка:

ул. Руска ч. 15.

Мірні ціни.

Філія:

ул. Кручена ч. 1а
теперішня ул. Дра Райса.

Виконанє без закиду.

Замовлення з провінції сейчас.

Цінники даром і оплатно.

169 (—)

Г. ФАЙЛЕР

усувач нагніток

Чернівці, улица Руска ч. 8.

Великий зарібок

приносьє побічне занятє кождоу господарови, купцеви підприємцеви, урядникови і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знаня. До того специяльних машин також на сплату ратами, достарчає

155 (—)

І. ШИМОНОВИЧ

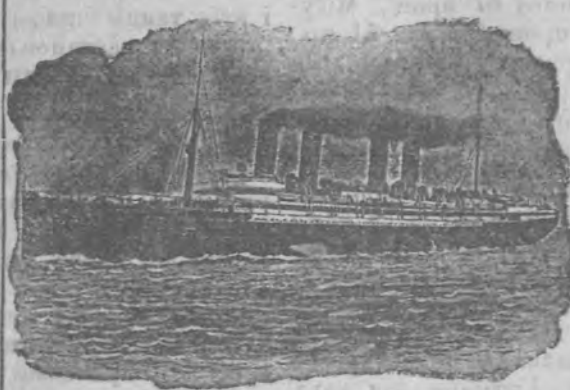
Чернівці, ул. Сьвятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проспекта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини і сїдньої Галичини, пошукувані заступники. — Писемні оферти адресувати на повнєшу фірму.

Купуйте лиш у своїх людей!

Держіть ся клича Свій до Свого!

Новоотворене

Високою
п. к. краєвою управою кон-
цесіоноване

Міжнародне

Бюро Подорожи

„СВІТ“

Стрецький і С-ка

в Чернівцях (Буковина), улица Кохановского число 1.

165 (—)

видає карти корабельні до

Канади, Сполучених Держав (Америци),
Аргентини, Бразилії, Азії, Африки
і т. д. і т. д.

Карти на желїзницї європейські, канадійські та американські.

Карти на спальні вози. — Карти прогулькові та окружні.

Купуйте лиш у своїх людей!

Держіть ся клича Свій до Свого!

Перша Буковинська специяльна артистична
робітня церковних апараментів в Чернівцях
Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при улиці Резиденції число 9.

має честь повідомити Вєч Духовен-
ство і Вн. П. Т. Публику, що вигото-
влє вєлькї в той фак входячі
роботи як: монстранції, ліхтарі,
хрести, кадильницї, свєчники,
образи, хоругви і прочє церковне,
по умїркованій цїні і на рєчинєць.
Замовлення з провінції то-
чно, дешево і на час.

Більші замовлення на догїдні рати

Кільканайцїть літна практина
в моїм заводї, упевняє мене що під
кождим зглядом аможу хочби най-
вибаглившоу густови Вн. Публики,
вповні адоволати. Отвараючи мою
робітню, не жалувал я ні трудів ні
коштїв, а урядив єї так, аби ста-
нула побіч перворядних робітєнь та
відповіла новочасним вимогам. Звер-
таючи ся до Вн. П. Т. Публики
з просьбою о асєканє поперта тої
одинокї в своїм родї рускої робітнї, стою на аєскаві услуга і пишує

151 (—)

з глибоким поважанєм **Ф. Ярмолевич.**

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Найстарший товаровий дім **Б. БАЛЬТІНЕСТЕР** Найстарший товаровий дім

Чернівці, ул. Головна (Енценберга) ч. 3.

Заложений в р. 1873.

Самостійний склад

Самостійний склад

Телефон: число 301.

черевиноків

із свїтославної гоудиярскої американої фабрики The Selby Shol & Cie., Portsmouth.

Ф. Л. Понєра в Хрудїм, А. Чапєка у Вілнї

Товари Футряні для дам і дїтей, найбільший вибір найновїйшої сорти, ковчари, зару-
кавки білі, брунатні і чоронї, росїйські, японські, соболєві, з куни,
Skunks, Hermelin, Eisvogel, перекї, Mirmel, а риса, Sealskin і т. п. Для мужчин і дїтей
правдївї перекї шапки Nutria.

Конфекция дїточа: пляшкї, чєлї, і зарукавки, найновїйшої моди.

Камаші, шкарпїтї, паньчохи і рукавички в найбільшїм виборї.

Шапки для пань, панїя і дїтей.

Замовлення з провінції сейчас і оплатно залагоджують ся.

капелюхів

І. Генрика Іти у Віднї, Йосєфа Ніхлєра і Сїмїа в Гра-у Склад капелюхів П. і С. Габїєн
у Вілнї.

Товари вовняні і бавовняні урєдє систему для єтера і д-ра Лїмана, огрївачї
колії, пухлїє і т. п. Дамскї і мужєскї вовняні камїзєльскї.

Кальшї і черевики до снїгу найліпшї фабрїкати по цїнах фабрїчних

Черевики найновїйшої сорти Chevreaux, Box Calf, єуконні для панїв, дам і дїтей, до-
мовї черевики ріжнородні.

Найбільшїй вибір артикулів до польованя і шпорту. Плєди, коци і т. д. — Рушницї, револь-
ври і вєзка мунїция. — Загортки театральні і найліпшї дєкорєти в найновїйших фасонах.

видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарнї товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповїдає; Віктор Стрїч.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 корон, на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на
пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 франків.

**Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“**

на цілий рік 16 К. (згл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 К. згл. 4.50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кождої середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция

„Буковини“
в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.
Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймаєся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний ра-
бат. — Рекламний неопечатані вільні від
порта. — Рукописи звертає редакция лише
за попереднім застереженням і залученням
належитости поштової.

В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся що дня від 9.—10. рано
і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Пращанє упр. А. Кліма.

В четвер, дня 12. с. м. обходила тутешня українська громада свято основана першої чисто української гімназії у Вижиці, а заразом пращала одного зі своїх найдіяльнійших членів, голову української поступової партії п. А. Кліма, іменованого управителем той гімназії.

В просторій сали реставрації „Централь“ зібрало ся вечером о год. 8-ій чимале число наших передових людей, між якими видно було віце-маршала краєвого д-ра Ст. Смоль-Стоцького, інсп. кр. Ом. Поповича, товаришів новоіменованого управителя, заступників обох тутешніх університетських товариств і п.

Свято отворив в імені одного зі складуючих товариств (ім. „Сковороди“) проф. В. Кмичкевич, який витав нового управителя від згаданого товариства та представляв його заслуги для розвою тогож товариства спеціально, а для розвою українства в Чернівцях взагалі.

Іменем тов. „Українська Школа“ промовляв проф. Цетельський, який підніс заслуги упр. Кліма для розвою тов. „Українська Школа“, що саме зміряє до заснування наших середніх шкіл.

Віце-маршалок др. Стоцький говорив про всякі ворожі затії, які стояли на перешкоді основанню української гімназії у Вижиці. Тільки завдяки згідній та спільній акції послів так буковинських, як і галицьких треба завдячити те, що наші старання увінчали ся таким величавим успіхом.

Краєв. інсп. Ом. Попович ім. „Рускої Бесіди“ говорив про звісні напади преси на українську гімназію та відпирив з обуренням їх інсинуації.

О Маланчук з Лукавця зазначив у своїй промові велику потребу сеї нової школи для нашого темного і бідного верховинського народу,

який конечно треба ратувати з рук наших „при-
ятелів“.

Описли промовляли ще іменем укр. поступової партії в Чернівцях о. проф. Евген Се-
мака, проф. І. Прийма, ім. тов. укр. студ. „Січ“
п. Павлусевич, ім. тов. укр. студ. „Союз“ п.
А. Галіц, який у своїй гарній промові вказував
на те, що нам тепер не пора розходитись, а пора
єднатись, щоби опертись всяким нашим ворогам.
Відтак промовляв ще іменем українських богосло-
вів на Буковині п. Жулягський, іменем тов.
„Православної Шляхти“ проф. Панько Клім, даль-
ше пп. М. Левіцький і Лучка.

На внесення д-ра. Стоцького, який згадав про
бідноту селян з гір зібрано на вижицьку бурсу
140 корон.

Зворушений тим всіма щирими промовами
відповів упр. А. Клім. У своїй промові підніс
він, що всіма силами буде старатись сповнити на-
дії, які покладає на него українська громада. За
довіре, яке покладають на него всі, він буде ста-
рати ся віддячити не лише словами, але і ді-
лами.

З цілого цього свята треба конче із патис-
ком зазначити те, що на ньому не відозвав ся ні
найменший голос диссонансу, хоч на святі тим
згуртували ся люди різних поглядів та партій на
Буковині. Отсе підносимо з радістю, бо се явний
доказ, що ціла наша суспільність у важних народ-
них справах, де розходить ся о важні здобутки,
які виходять на користь цілому народови, уме-
ють іти одною згідною дорогою.

Зібрані на онодішнім святі вислали привіт-
ну телеграму на руки посла Василька, одного
з послів, що найщиріше заходив ся і причинив
ся найбільше до основаня вижицької гімназії. По-
сол Василько прислав у відповідь телеграму,
в якій дякує за довіре, та запевняє, що все його
старанє буде йти на те, щоби приспорити як най-
більше здобутків українському народови.

СИТУАЦІЯ.

Передвчорашній день минув без успіху. Ва,
що гірше, криза мала навіть так дуже заострити
ся, що вже говорено о розв'язанню парламенту. Ве-
чером однак ситуація поправила ся і є надія, що
може чини по спільній конференції удасть ся утво-
рити парламентарний кабінет. Утворенню нового
кабінету стають на перешкоді головні Німці і Чехи.
Чехи жадають для себе трох портфелів, а Німці
не хотять на то рішучо згодити ся; Чехи знов
в виду того, що Німці мають одержати аж сім
портфелів, не хотять так само відступити від свого
жадани і о то розбивали ся головні вої заходи бар.
Вінерта около утворення нового кабінету. Остаточно
бар. Вінерт виготовив програму в справі чесько-
німецькій і вручив єго пос. Сильвестрови, а той
предложив сей елаборат своїй німецько-народній
партії. Німецькі послы в Чехії спротивили ся рішучо
семи проєктові і се мабуть стало ся причиною,
що у Відні розійшла ся чутка, мов би всі заходи
бар. Вінерта около утворення парламентарного мі-
ністерства розбили ся.

Здає ся однак, що самі Німці-народовці і по-
ступові не чули ся в силі, щоби переперти свої
жадани і для того старали ся порозуміти ся з хри-
стіянськими суспільниками. В тій цілі ходили
посли Сильвестер і Пергелт до д-ра Люгера
і остаточно по нараді з ними видано пізно вечером
комунікат, в котрім сказано, що німецькі партії не
можуть згодити ся на елаборат бар. Вінерта і по-
становили єго о тім повідомити. Бар. Вінерт по-
яснив відтак представителям Німців не одну справу
а комітет німецьких партій, хоч уважає ті поясненя
за недостаточні, постановив однак радити над ними,
бо жадає утворення коаліційного кабінету, хоч би
в нім взяли участь лиш на інших основах. — Отже
сей комунікат нараз змінив ситуацію і є надія,
що нині удасть ся утворити коаліційний кабінет.
Який може бути єго склад, нині трудно сказати;
годить ся хіба лиш то зазначити, що по всій імо-
вірности уступить міністер фінансів др. Коритов-
ський, а на єго місце прийде мабуть єго Екс. др.
Біліньський. До спадщини по мін. Абрагамовичу
нагодять ся, як пише „Kurj. Lwowski“, Гломбін-
ський, Герман, Сташінський, Дулемба і др. Здає ся
однак, що мін. Абрагамович остане ся.

С. Черкашенко.

ВИБОРИ.

Не казка.

(Конець).

Сутягин став.

— Здравія желаю, ваше благородіє!

— Обережнійш, кажу: і на парадному й на чорному ганку бомби...

— Чого звольтеся? — не второпав відразу городовий, але в туж мить перевів погляд на ганок і аж посунув ся назад.

Помітивши щось надзвичайне біля надзира- тельського помешканя, сюди почали підходити люде.

— Що? що таке? — допитувались вони.

— Бомба, — ледве повернув язика Сутягин.

— Бомба?.. де?

Сутягин показав. Сьмилівійші наблизились до ганку.

— Обережнійш, обережнійш, сто чортів на вашу голову! — кричав Чабаков на них — ще вибухне.

Один жвавий шахтар підійшов до самого ганку й зареготав ся, мов несамовитий.

— От так бомба! ха-ха-ха! — аж присів він. Довкола зареготались, помітивши якусь кумедну річ. Шахтар ухопив бомбу обома руками й кинув об землю.

Люде кинулись в ристіж; Сутягин вискочив аж на шлях, а Чабаков встиг лиш гукнути: „Що ти робиш андихристе?“ й миттю зник з квартирки: він вскочив у пекарню, ще більш налякавши й без того перелякану жінку. Гучний речіт розлягнувся перед ганком, покотив ся по вулиці, зібрал до над- зирателя й старих, і малих, досяг і до Чабакова в пекарню.

— Што за чорт! — буркнув він вже по мо- сковському, вийшов у сальо, накинув шинелю, озброїв ся, як слід, і відчинив двері на ганок. Юрба на-

НАШ АЛЬБОМ.

Франц Коновський.

З чужих мотивів.

Минають хвили, минають години
і дні минають. На що жду? — Не знаю...
Немовби сокіл жите мое лине
у даль далеку, у віддаль безкраю...

Тужу, пудьгую... А усе бажаю
у своїй груді розбудити силу,
Кинутись в нутре чп пекла, чи раю,
або жите дійсно, або йти в могилу...

Бажаю жити. Так, шалено жити
і за жита ще поминки по собі
справити й вкластись потім в зимній гробі
і там піколи більше не тужити.

Я хочу жити, як живуть шалені,
в розкоші море кинутись безкрає,
забути хочу всі журби буденні —
але розкоші немає, немає...

Нема розкоші... Забути немає,
нема і тої пресвятої сили,
що всі бажани розкоші ламає
і дав змогу вкластись до могилы...

І сил не має... Мов погана днина
жита довжить ся... в віддаль полило ся
усе, що гарне було... Мов дитина
скачує вічно... Снів волосся...

Житя поволи кінчає ся днина,
вечірний, тихий, сірий смерк лягає
на поли серця... Мраками долина
житя на віки вічні покриваєсь...

На вічні віки... Та ще на скраю,
на крайнім шпилі моєї дороги
я за чимсь тужу і чогось чекаю —
та дочекались вже нема спромоги.

II.

І не любити важко і любити...
Гірка потіха... Розкіш і терпінє
в одно сипляєсь... Всяке животіне
може в коханю і любови жити,
лиш одинокий, один син людини
любить і тужить і рида і гине...

І не любити важко і любити.
Не любиш — станеш мов зимне каміне,
а любиш — здавить тебе сум, терпінє —
так вічно, вічно будеш в журбі жити,
бо ти нещасний, бо ти син людини,
що любить, тужить і рида і гине...

III.

Моя єдина, моя ясна зоря
прийшла до мене і всіх хмари горя
мійого в віддаль поплили далеку
на непогоду, на дощі, на спеку, —
на сум безмежний і гірку недолю
поплили хмари по широкім полю...

Прийшла до мене, засьміялась тихо,
а з сьміхом зникли весь мій жаль і лихо,
а сьміх сей небо отворив для мене,
у груді серце розігрів студене,
вкрасив квітками щастя мою душу.

1905.

Вельми характеристична, ба просто грізна для теперішньої ситуації єсть передова стаття, яка появилася у вчорашній урядовій часописі „Fremdenblatt-т“. Згадана стаття звертає увагу на те, що криза габінетова триває вже чотири дні, а до утворення парламентарного кабінету все ще не доведено. Час однак не стоїть. Рада державна має ще перед Різдвяними Святками ухвалити провізорію бюджетову і залагодити пропозицію о анексії Боснії і Герцеговини. Здає ся однак, що партії не відчувують цього, що в гру входять і о яку остаточно ціну розходять ся при теперішніх переговорах. Коли покликані до участі в правління партії в одній точці годять ся, що парламент може згідно правити лиш з кабінетом, який вийшов з него, то не повинні робити труднощій в утворенню парламентарного кабінету.

Згадана газета пригадує відтак, які важкі задачі ждуть парламент, згадує про так важке діло суспільне не лиш в Австрії але й в цілій Європі, яким єсть проведений проєкт загального забезпечення і нагадує, що по раз перший від многих літ по заведенню реформи виборчої в Австрії, зроблено проби віддавати правительственної влади в руки парламентарних партій, а відтак каже:

Коли парламентарне правительство упаде з вини тих партій, для котрих користи було утворене, в таким случаю правительство, котре піде иншими дорогами, єсть само собою оправдане. Треба правити тими, котрі самі не уміли управити. Неудача одної проби мусить викликати другу. Коли народи не мають на стілько сильної волі, щоби ділати згідно, то мусять виступити власть державна яко одиницький і можливий об'єктивний суддя. Партії сьуть на розстайній дорозі і помиляють ся, коли гадають, що тепер розходять ся о міністерства, або міністрів. Нині розходять ся о самі партії, о їх становище супроти держави, о те, чи мають спільно управити, чи бути разом правленими.

Реорганізація державних залізничних доріг.

„Neue freie Presse“ подає декілька інформацій в справі реорганізації державно-залізничних доріг, як має бути переведена в Австрії на взір пруских і баварських залізниць.

Теперішню організацію державних залізничних доріг в Італії та Швейцарії признає у Відні цілком недостаточними, а в інших державах, пр. у Франції та Англії залізничні дороги знаходять ся в приватних руках і кожда з них має віддільну організацію. Сіть державних залізничних доріг виносить в Австрії загально 15.000 км., а по переведенню акції удержавлення залізниць, побільшить ся вона до 18.000 км.

Організація введена в 1896 році, коли державно-залізничні дороги мали всего 8.000 км. а тепер перестаріла і лиха. Після інформацій Neue fr. Presse намірена реорганізація державних залізниць в Австрії буде стреміти передовсім до освоєння міністерства залізниць від менше важких адміністраційних аґенд.

роду оточила якісь шматки, що лежали на снігу поперед вікнами; поміж ними розсипано було дрібне чорне насіння.

— Кавун, ваше благородіє! — зупинивши драпу шапку, відрапортував веселий шахтар, — так што не ізвольте безпокоїть ся, нікотрих, скажем, бомбів не має.

Пахом Іванович ще раз пильно придивив ся і впевнився, що то, дійсно простісінський солений кавун. Сутягин підняв шматочок і розглядав його уважно.

— Зверху викришено, ваше благородіє...

Чабаков раптом чомусь розп'ятував ся і хижим шуликом накинув ся на людей.

— Якого ви іродового батька позбирались отут о? га?.. Що тут вам — тиатер? га?.. Гоні їх у шню!

Декілька надто замашних специфічних виразів увітчали сю несподівану промову.

— Розійдись, чого собралась!.. — гукнув на цікавих Сутягин і підняв свій уважистий кулак. За пів хвилини близько не було й духа.

— Прибереш отсю погань, — звернувся Чабаков до городового.

— Слухаю, ваше благородіє!

— Ти, чого прибіг сюди?

— Та видите, ваше благородіє... говорив же я вчора, що не треба давати обох четвертин отим хамлетам...

— Та що таке? кажи по людски. — А то, що вони перепились. Цілу ніч пиячили а сьогодні тут до церкви зазвонили, треба булоб збиратись до виборів, а вони розпочали таку бійку, що й Боже мій! настояща гапонська війна, їйже Богу!

— Наволоч проклята!.. А вибори як? хто коло збірні?

— Так што нікого вету...

— А Кривушин?

— Розбороняє паних.

— От андихристи!.. Прибериж отсе, та біжи за мною.

— Слухаю

Ціль сю має ся досягнути в першій мірі за посередництвом значного розширення компетенції дирекції залізничних доріг. В тій цілі будуть мабуть відділені центральні уряди.

В наслідок приділення дирекціям менше важких справ якими тепер займало ся міністерство, будуть введені, подібно як на пруских і баварських залізницях, помісничі уряди, які будуть мати надзир над службою та будуть займатись виповнюванем поручень дирекцій.

Дальша реорганізація буде стреміти до того, щоби зменшити письмений бюрократизм. Видною хибкою теперішньої організації є разача ріжнородність в устрою більшої частини доріг, підчинених ріжним дирекціям. Наслідком того буде новий розділ залізничних доріг поміж дирекцій.

При сій нагоді має бути рішене питання, чи для залізничних доріг, згідно для ліній які мають бути інкамеровані, має ся утворити нові дирекції, чи має ся їх розділити поміж існуючі вже дирекції.

„Neue freie Presse“ пише, що реорганізація піде середною дорогою, іменню що деякі розгалуження новостворених залізниць будуть приділені до існуючих вже дирекцій, а для деяких, особливо для головних ліній утворять ся нові дирекції.

Політичний перегляд.

Виборча реформа в Угорщині.

Гр. Андраші запропонував на засіданню угорск. союму проєкт виборчої реформи, який признає право голосування кождому угорському горожанинові, який скінчив 24 роки життя і не є виключений від права голосування з інших спеціальних причин. Закон вимагає бодай однорічного замешкання в одній і тій самій громаді. Кождий виборець мусить уміти читати і писати. Виборець згаданої категорії має одия голос, а ті, що покинули бодай 4 класи середних шкіл, відділову школу, або відповідні класи фахових шкіл, або займають становища, що вимагають такого образования, дальше ті, що покинули 32 роки життя і виконали військові обовязки, або знова є батьками родин і мають хоч троє слюбних чи легітимованих дітей, або бодай з трьох літ є заняті у того самого роботодавця в торгівлі, рільництві або промислі — мають ще другий голос. Три голоси мають ті виборці, що покинули бодай цілу середню, або иншу рівнорядну школу, хто займає становище, котре вимагає такого самого шкільного образования, або хто платить безпосередних податків бодай 100 корон. — Голосованє є всюди явне. Після залученої статистики число виборців з трома голосами вносить 218.000, з двома голосами 896.000, між чим є 294.000 робітників, з одним голосом 1.404.000, між чим є 736.000 робітників. Анальфabetи вибирають 127.000 виборців, а між ними 6.800 робітників. Загальне число виборців вносить 2.645.000, які репрезентуватимуть 3.796.000 голосів. Число до теперішних виборців вносило в році 1908 —

Через годину Чабаков, червоний як варений рак заспававшись, прибіг в контору до телефону і несамовито дзвонив у город Шахтарск панови справникави.

Дзвінок.

— Дайте справника.

Хвилина. Знову — дзвінок!..

— Ваше високородіє?.. Здравія желаю!..

— Відбулись, ваше високородіє..

— Дев'янасто три чоловіка..

— Благополучно, у повнім порядку..

— Микита... га? Микита... Е?... Опанасов...

Петренко... Селянин з Харківщини.. Га? до якої партії? га-ххм!..

Чабаков ковтує слину й озирнувся: коло нього стояв штайґер.

— Партії N. 4-ий.. га? Так точно, четвертий... Мери?.. Якій мери?.. Зробив, що зміг... га?..

Дзвінок!.. задерчало у телефоні.

— Ху!.. відсапнув Пахом Іванович, — от прихвості! бач, кого вибрали!..

— А хіба що? сьміяв ся штайґер.

— Да, вам сьмішки, а тут носа натагнут: чому, скажуть, не подбав!

А я хіба не піклував ся?..

— А що воно за N. 4-ий?

— А будь вони прокляті!.. Тоб то ви й не знаєте?

— Звідкіляж би я довідав ся!

— Говоріть..

— Та ні, справді?

— Соціалдемократи... тільки нікому не кажіть — секрет

— Хо-хо-хо! секрет?.. N. 1-ий, 2-ий і т. д.

— Союзники, октябристи..

— Он яка механіка! хитро..

— Ну, не знав я, що так вийде, а то сей N. в-ий аж захурчав би з рудника. А яким тишком приставляв ся!

— Пахоме Івановичу, а чи воно правда тому, що вам у досьвіта підкинуто бомбу?..

Чабаков махнув рукою й вийшов з контори.

1.116.000 виборців. До проєкту долучено широке мотивованє виключення жінок від голосування, установленя границі віку, а також введеня плуральности.

Гр. Андраші в 1-годинній бесіді в соймі обговорював виборчу реформу. Його бесіду переривали демократичні та немадарські послы, а прочі демонстраційно оплескували. На внесенє Андрашія відіслано проєкт до комісії з 31 членів. Після бесіди Андрашія кинено на сальо з другої галерії картки з отсими словами: „Король, парламент і правительство обіцяли нам загальне, рівне і тайне виборче право; парламент нас ошукає, як заявить ся за явністю і плуральністю. Соціалістів, що кинули сі картки, арештовано.

На сальо крикнув пос. Поте, що міністер зломив слово чести. На се відповів міністер Андраші: „Той, що каже, що я зломив слово чести, є брехуном“. Се викликало ще більший крик.

Соц.-дем. пос. Мезеффі домагав ся привилегій міністра до порядку. Президент заявив, що не чув слів бесідників і велить подати собі стенографічний протокол.

Комісія посольської недоторканости рішила запропонувати палаті, щоби посол Поте по думці реґуляміну просив в палаті прощення ізза неодиного поведеня.

Угорський парламент і анексія.

На засіданню угорского парламенту вніс пос. Раковски інтерпеляцію до міністра-президента із запитом, чи в Білграді панують фактично такі відносини, що мусіли для безпечности перенести архів австрійского консуляту до німецького консуляту, дальше, чи правительство знає, що Сербія все зробила, щоби приладити свою армію до війни, вкінці, чи се правда, що Росія ввезила сербского престолонаслідника, що попірати-ме інтереси Сербії і які се інтереси — питає міністра-президента, — що їх Росія мала би боронити перед наміреною конференцією, або підчас самої конференції? Чи міністер-президент схоче дати поясненя, о скілько напади англійской преси, що підбурюють Сербію до війни з нами, відвічають інтенціям рішучих англійських кругів? Яке становище заняла би Росія, як би Сербія спровокувала Австро-Угорщину і чого можемо в такому случаю надіятись по німецьким та італійським союзникам?

Президент габінету відповів, що з огляду на те, що відносно деяких порушених інтерпеляціонних справ, та з огляду, що відносно міжнародного положеня ведуть ся переговори в рішучих кругах, може відповісти на інтерпеляцію лише коротко і то тільки в часті. Він не теряє надії, що становище Сербії, яке грозить мирови, уступить місце мирним і нормальним поглядам. Правительство заходить ся, щоби зібрати сили і звернути увагу Сербії на небезпеку та призвати її, щоби поводила ся спокійно. В тім напрямі може держава числити не йно на поміч союзників, але теж і прочих держав. Тому президент не гадає розбирати подробиці сьєї справи, а що-до домагань Сербії, то не може дати відповіди, бо тих домагань не сформуловано тай вони незначні. Обняти частину турецького державного довгу, держава ніколи не обовязала ся би. Окупація країв улекшила Туреччині положенє, анексія-ж зовсім не помішала їй фінансових відносин. Проте вже з самого початку і нині рішучо виключаємо. аби ми робили які зобовязаня що-до обняти держ. довгу, або яких инших тягарів.

НОВИНКИ.

Чернівці, 14. листопада 1908

Минулої неділі відбули буковинські учительки ніче, на якім ухвалили віднести ся до крайового відділу з протестом проти кривдядого їх проєкту пос. Ончула, що до підвищення учительської платні. У згаданім протесті підносять учительки те, що правительство цїнить їх працю всюди так, як і працю учителів, тому й тепер звертають ся вони до верховодячих чинників з прошенем не допустити до їх покривдженя.

Новий масовий процес руских селян розпочав ся перед трибуналом в Станиславові. Обжаловано 45 селян з Ясеня в Калущині о те, що дия 23. цвітня, а потім 1. мая с. р. зігнали робітників, котрі спершу самі, а потім під охороною жандармів мали перекопати таму на т. зв. „шутрівці“ ріки Лімниці. Перекопанє сєї шутрівки було корисне для тамошнього дідича Шміда, бо він хотів шутрівкою сплавляти дерево, але було некорисне для громади, котра бояла ся, що через знищенє тамп грозить муть повені. Коли на весні 1906 прийшла повінь, то громада телеграфувала до намісництва, щоби забезпечити село, а сама побудовала таму. Однак 23. цвітня с. р. прийшли два тамарі з робітниками і стали розкопувати таму. Селяне прогнали їх і рада громадська ухвалила, що не позваляє тами розбирати. Однак в тижденє пізнішє робітники повернули і взяли ся до роботи під охороною 4 жандармів. Громада ударила на алярм в обох церквах; збігло ся около 1000 людей і робітники, лишивши навіть свої знаряди — повтікали, так що жандарми не мали навіть кого боро-

мнш. Жандирми зробили донесення і почалося масове арештування, тяганина на протоколи, з чого тепер вишшов акт обжаловання проти 45 людей, хоч учасників було коло 1000.

П. Лопатинська на сцені черновецького місцевого театру. Директор Кляйн заангажував нашу славну співачку п. Лопатинську на цілий ряд оперових вистав в місяці грудні. Перший раз виступить п. Лопатинська в „Аїді“.

Сей пан, що через неувагу або поспіх на комерції в „Готелю Центральнім“ в четвер, 12 с. м. заміняв снігівці (Schneeschuhe) зволить ласкаво згодитися до торгівлі пана Івана Стернюка, улица Пальска ч. 35.

На віденському університеті між студентами настали напружені відносини. Ректор університету заборонив жидівським буршам носити буршівські відзнаки за кару, що вони перші викликали в суботу галабурду. Попри жидівських студентів обірвалося також багато італійських студентів. Коли вони йшли в понеділок на університет, німецько-народні студенти, що обсадили були рампу університету, спитали їх про народність. Колиж дізналися, що це Італійці, побили їх кроваво палицями. Депутація італійських студентів була онді у ректора і просила о оборону. В противнім разі італійські студенти загрожали, що будуть приходити на університет з револьверами.

„Лісові брати“ Незабаром у Катеринбурзі воєнний суд судити ме ватагу, так звану „лісових братів“. Гурток цих „лісових“ братчиків зорганізував ся в початку місяця августа 1907 року, зде більшого з членів соціал-революційної партії, що від партії відкололи ся. Вибравши собі для „роботи“ катеринбурзький повіт, братчики зробили Катеринбург своєю „штаб-квартирою“. Там були їх конспіративні квартири і в одній такій квартирі була столовня. На чолі „лісових братчиків“ стояв відомий на Уралю „товариш Максим“. Перше всього вони постановили собі пограбувати воєнні склади. Дня 6. августа вночі привезли вони для сего зброю з Перми і поховали її за городом в лісі. Там 7. августа ранком зійшло ся 30 чоловік братчиків. Мало ся добре змірковати, як грабувати склади. Дожидали братчики, поки прийде з города ще один „товариш“ Медведєв, салдат з тамтешнього гарнізону. Медведєв прийшов з салдатом Суминим, якого він хотів приєднати до ватаги. Сумин мовчки слухав, що казали братчики, а на сам кінець рішуче зрік ся пристати до них, та пішов собі до дому. „Ти нас загубиш! На віщо привів осьього чоловіка?“, почали гримати на Медведєва присутні. Тоді він догнав Сумина і сім разів стріляв на него з револьвера. Той упав. Медведєв думав, що він мертвий та пішов до гуртку, а Сумин подав ся до казарм і все чисто виказав начальству. Зараз післяно стражників, які оточили братчиків за 8 верст від города, в лісі. Почало ся стріляння з обох боків. Одного братчика вбито, трох піймано, а останні зникли в лісі. Один з арештованих Михалєв виказав на всіх учасників ватаги. Арештовано тоді і Медведєва — салдата та багато інших — 12 душ. Медведєв в літі сего року вітік з тюремної лікарні, а останних судити ме воєнний суд.

Бурштін в Карпатах. Земля наша богата в мінерали, як вугіль сіль, віск земний, кипічка, жезна руда, колись було ту і золото, а також находит ся бурштін. Перед кількома роками знайдено в Пасічній і коло Солотвини багато грудок бурштину, а недавно знайдено коло Делятина кавалок Бурштину в виді хліба, 21 см. довгий а 7 см. високій. Провірено, що бурштін находит ся в землі здовж карпатського підгір'я. Львівська політехніка має гарну збірку бурштину знайденого в околицях Львова.

Відгуки гапоніяди. Повірений адвокат Іапонович спадкоємців покликав графа Віттого, Дурново та якопса Мануйлова-Маневича, щоб они засвідчили, що Георгій Гапон і Фелікс Рябницький, на якого записані 30 тисяч карбованців грошей в „Ліонському кредиті“ — була та сама людина. Виявили ся в сій справі, деякі подробиці. Перед другим страйком гр. Вітте бажав, щоб Гапон виїхав з Петербурга. Казати про се прийшов до Гапона отой Мануйлов-Маневич. Він умовив Гапона виїхати з Петербурга. Тоді Маневич звів Гапона і Дурново на сходивши Дурново на тих сходинах дав Гапонові чистий паспортний бланкет, а Мануйлов-Маневич написав на бланкеті прізвище Фелікса Рябницького. З сім паспортом Гапон і поїхав на варшавський дворець. Там таки Маневич передав Гапонові в пакеті 30.000 карбованців.

Втеча з заслання. 19. отября тобольський губернатор Н. Гондатті сповістив телеграмою в департамент поліції про втечу заслання-поселенця, колишнього члена ради робітничих депутатів І. Л. Голинського з Ішима, тобольської губернії. Про втечу повідомляло ся так В Ішмі в початку торішньої зими засновано недільну школу за для дорослих Керувати школою став тамтешній батюшка, а всіма справами орудував у її засланець Голинський. Він, між иншим, завів при школі науку практичного сільського господарства. Не раз Голинський показував селянам, як треба робити сільсько-господарськими машинами, то що. За шкільни-

ми справами Голинському не раз доводило ся їздити з Ішми то в Тобольск, то в Курган, а часом на саму північ тобольської губернії, в обдорський повіт. На його руках було все чисто листування з челябинським складом сільсько-господарських машин. Сего року з кінця сентября школа знов почала функціонувати. І от після того, як Голинський показав селянам в околицях Ішима якусь машину нової конструкції, він пішов начеб то оглядати озимину до одного селянина тай зник. Селянин розказував, що Голинський поглянувши на його поле, подав ся „на час“ у ліс та і не вертав ся звідти.

Стріляне з пістолетів. В однім з австрійських полків служив капітан, котрий був дуже спокійної і смирної вдачі, а товариші его уважали его для того за дуже несміливого, навіть сумнівали ся о его особистій відвазі та мали за труса. Командант полку граф Л. довідав ся о тім і постановив переконати ся, чи то правда, що другі офіцери говорять. Підчас якогось офіцерського пир устроїв він так, що тихий капітан дістав місце коло него. По обіді завів граф з капітаном розмову про стріляне з пістолетів, в чім він був майстром. Остаточно післяв він по свої пістолети, щоб показати кілька примірів своєї зручності. Принесено пістолети, а полковник відозвав ся до капітана: А що, як би ви мені подержали булку, а я вам вистрілю єї з руки. Всі офіцери нахурили уха і зі зловим усьміхом споглядали на капітана, котрий взяв спокійно булку в два пальці і підніс єї до гори. Роздав ся вистріл і куля перелетіла через саму середину булки. Зловий усьміх офіцерів щез; они очевидно завстидали ся. Але капітан приступив тоді спокійно до стола, взяв другий пістолет до руки і сказав: Пане полковнику, ви то дуже красно зробили, а тепер і я хотів би спробувати. Коли ваша ласка, то подержіть тепер і ви мені булку, може і я єї також поцілю. Цікаво було побачити, яку міну зробили тепер тоті офіцери, що ще перед хвилию так зловно усьміхали ся. Заклопотані і овава пробивали ся на лиях всіх, а найбільше налякав ся таки сам полковник. — Чи вже стріляли коли з пістолетів? — спитав він — Ні, пане полковнику, я ще ніколи й в руках не мав пістолета; тим більше тішило мене, як би я добре поцілюв. Не було ради, полковник, щоб не наробити собі сорому, мусів згодити ся на жаданя капітана. Що діяло ся в его серці, того ніхто не знає; але то річ певна, що він не надумуючи ся ані хвилики підніс булку до гори. Капітан наставив ся з пістолетом і міряв довго — всі аж дух в собі заперли, а в комнаті зробило ся так тихо, що хоч мак єїй. Аж нараз капітан спустив пістолет в долину і усьміхаючи ся сказав: Ні, таки годі, ануж я би не поцілюв в булку! Дякую вам сердечно пане полковнику. Від тепер вже ніхто не сумнівав ся о відвазі капітана.

Оповістки, іменованя і т. п.

3 „Рускої Бесіди“. Подаємо до відомости, що всякі листи і гроші до товариства треба посылати на адресу: Омелян Попович, Чернівці, улица Шевченка ч. 4. Літературні праці просимо посылати також на сю адресу. Членська вkladка виноситься на цілий рік для інтелігенції і товариств 4 К, для селян, міщан і молодіжжі 2 К. Хто придбає нам десять членів, тому через цілий рік будемо даром висилати наші книжочки що місяця. Хто розпродаст десять книжочок, тому припадає одна даром. При зголошеню в члені просимо і о вkladку, бо нам трудно висилати наші виданя на борг.

Старшина „Союза Січій“ повідомляє, що делегати подіючих „Січій“, котрі прибудуть 19 с. м. на курс гімнастичний і пожарничий, мають ся зійти 19. с. м. в „Народнім Домі“ (кімната черновецької „Січі“) о год. 7-йй вечором. Там подасть старшина всякі близші інформації. Просимо усіх делегатів прибути з топірцями і лентами! — Сьогоднішнє засіданє (третє) старшина „Союза Січій“ відбуде ся в суботу, дня 14. листопада с. р. о год. пів до 7. вечором в кімнаті д. Стернюка, ул. Пальска ч. 35 — За старшину др. Теодот Галіц, отаман, Ілько Попович, головний писар.

Черновецький кружок тов. „Жіноча Громада“ на Буковині подає до відомости що уряджений кружок на курс ручних робіт небавом пічне ся, для того просить ся поспішити з виписами. Наука буде відбувати ся 3 рази на тиждень від 10. до 12. год. в льокалі кружка. Оплата виносить 2 К місячно, евентуально безплатно. Кружок доставляє матеріал а готові роботи зістають власністю кружка. Учити ся буде можна: вишивки на народних мотивах, гачкованої, тасемкова роботи, гафту, аплікації, сіткової роботи, роблення цвѣтів з паперу, шовку, аксаміту, тіста і цукру і т. д. Зголошеня від пів 11-ої до 11-ої що дня в льокалі кружка ул. Руска ч. 31

Виділ.

Виказ жертв на руску захоронку в Чернівцях (в коронах): Гро Ексд. през краю Бляйлабен 30, Гро Ексд. маршалок кр бар. Василько 20, бурмістр бар. Фірт 20, вицебурмістр др. Вайсельберггер 20, о. крал. Костецкий 11, радник двору Зубрицкий, вицебурмістр Вальмош, прокуратор Михальський, нотар Соневницький і Дрогомирецький, п. Баєрова, проф. Пігуляк по 10, през. суду Артимович 8, п.

Калушнякца, о. Городецкий по 6, о. сов. Сімівич, о. Лудкий, п. Костецка, др. Фувс, п. Н. Н. по 5, п. Кобилянська, Калмуцка, Лучкова по 2. За всі ті щедрі датки складаємо всім нашим добродіям щире руске спасибі! — За виділ тов. Мировосиді: Олма Калужнякца, Олма Пігулякова.

З ц. н. Управи Руху. З нагоди 60-літнього юве-лею правління Гро Величества цїсаря відбуде ся на дохід послуги ц. к. австрійських желїзниць фантова льотерія, якої тягненє відбуде ся дня 2. грудня 1908 р. о год. 6-йй вечором. Ціна льосу 1 корона. Перша виграна має вартість 15.000 корон, друга 5000 корон, третя вартості 1500 корон, крім того є ще поменші виграни.

Примудна подяка. Почуваю ся до милого обовязку зложити в імени громади Лукавець н. С. як найсердечнійшу подяку в загальї всім всечесним особам, які причинили ся до звеличання цїсарского сьвята в Лукавці н. С., а з особна воім щирим жертводавцям, які зволіли причинити ся датками для здійсненя памятника цїсарского. І так ухва-лила рада громадска на внесенє о. Ст. Маланчука одноголосно, пожертвувати на ту патріотичну ціль 300 К, а позаяк ся сума не вистарчала, пізнійше ще 150 К. Дальше пожертвували: пані Елісавета баронова Василько 50 К, посол Николай Василько камінь на фундамент памятника вартості яких 30 К, дідич Кастан Богосевич 20 К; Шлеске то-вариство для промислу деревного подарувало ма-терику на штахети і міст вартості 20 К., властитель трачки Мих. Вітер 20 К, дідич Френкель 10 К, Вольф Собель 10 К, дідич з Мігови Майср Висклер матеріал на тріумфальну браму вартості 10 К, властитель лісів Норберт Зінгер 10 К, а інженер Алоїс Вітер 5 К. В кінці не можу також поми-нути зложити як найсердечнійшу подяку Веч. о. Ст. Маланчукови за его великий труд, який він положив около здійсненя згаданого патріотичного діла, як також за угощенє всіх гостей і народу. — Іван Іацій, начальник громадський.

Звертаємо увагу наших читачів на анонс рускої фірми п. Сірецького поміщений на останній сторони.

Із штуки і літератури.

Репертуар мійського театру. В неділю, дня 15. листопада по полудні (по знижених цінах) „Fedora“, драма в 4 актах Сарду, вечором „Der fidele Bauer“, оперета в 3 актах Л. Фалла.

В редакції „Буковини“ можна дістати ось які книжки: Л. Андрєєв: Оповіданя — ціна 35 сот. А. Чехов: Медвідь, Осьвідчиня, Кальхас — ціна 30 сот. А. Чехов: Дядько Ваня — ціна 40 сот. Дві останні книжочки надають ся до аматорських вистав. Всі три згадані книжочки можна дістати разом з пересилкою за 1 корону. Належитість прий-має ся також в марках. Крім сего є ще в нашій редакції кілька примірників поезій В. Ленкого: „Поезие розрадо одинока“ в ціні 1 К 20 сот.

Наєндарин на рік 1909 видав Кость Крака-лія. Ціна 8 сот. Чернівці 1908. Наєндаром М. То-пушова. Зміст літературної части: К. Кракалія: 3 новим роком Осип Юрій Федькович. Учїть ся! Жабі. І. Калинович: З чого складає ся чоловік? Ів. Франко: Галаган.

Нове українське видавництво. В справі жур-нала „Будучність“, про який подали ми звістку в попереднім числі, дістали ми до оголошеня таке писмо: „З 1909. роком виходити ме у Львові місто „Вжолі“ літературно-науковий двотижневник „Будучність“, який коштувати ме на цілий рік 8 кор., для учителів 6 кор., в Америці 2 до-ляри, а в Росії 4 рублі. Оказові числа розішлеть ся вже в грудні воім тим, що подадуть свою адресу найдальше до 25. грудня с. р., бо відпо-відно до числа замовлень — друкувати ме ся 1. число „Будучности“. Замовлення слати на адресу: М. Венгжин Львів, Вірменська 25. — За редак-ційний комітет: М. Венгжин, М. Ешам.

Slovansky prehled за падолист містить: Поезії Лермонтова пер. Ф. пропов; Дальматський острів Раб — А. Черни. Л. М. Толстой — Г. Вобчков-ський. Славянські зїзди 1908 р. — А. Черни; Дописи; Розправи справозданя; Література і штука.

РУСКА НАСА ○ РУСКА НАСА

тов. зареєстрованє з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інсти-туція на Буковині. — Приймає вкладки падишчі і опрочентує їх на 5%. — Пай виносить 40 К і платимо 6%, виписє 2 К. — Родимці! Хай клич „свій до свого“ відібе ся гошеним відгоном по цілій Буковині і най кожний, що почуває себе щирим патріотом-Українцем складає свої оцадності в „Рускій Касі“.

Піреджуйте нам нових членів! Дирекція.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після обсягу мієня не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.
За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), чисельсь ся не 4 с. від слова.
Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Загальні збори каси пож. і шад. для громади Кучурів Великий, ст. з. з н. порукою відбудуть ся 22. с. м. в домі читальні о 11. годині рано, а як би не явили ся достаточне число членів о 2. годині, з таким порядком нарад: 1. Прочитане протоколу. 2. Справоздане касове. 3. Вибір старшини і ради надзорчої. 4. Вибір касиєра. 5. Вільні внесеня. — *Симеон Гришук, начальник.*

Надзвичайні збори каси пожич. і шадн. для громади Жадова-Діброва, відбудуть ся 22. листопада в домі Іллі Палагнюка з слідуочим дневним порядком: 1. Справоздане старшини. 2. Наставлене речинців. 3. Народа над заснованем молочарської спілки. — *Старшина.*

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть NERVOL

„Назва правно забезпечена“ антикара др. Ю. Францоца

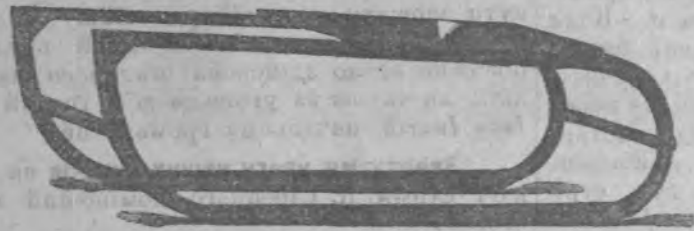
в Терополі

Се є знамените умирюоче средство до ватираня против всяких ревматичних болю, простудженя, ломаня костей, плачий гієтця і нервових недур. Прошу уважати на написє „Nervol“ і не приймаєти ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшочок) 8 кор. з оплатою і опакуванем. Тисячки листів з подякою. — Вислєка 2 рази денно до всіх краєв. В Чернівцях на складі у Шміда і Фонтіна, в Селетині в дрогеріі медичинальній Стерншуса.

Зимовий шпорт!

Загально признані і найліпші САНОЧКИ: так звані „Loebener und Phönix aus Manesmann-Stahlrohr“, як також букові, ясеневі „Davoser“, „Halltaler“, „Triumpf“, „Joachimsthaler“ і иньші знамениті фабрикати.

Для шпортовців-саночників куртки, шапки, камаші, зарукавки і т. п. 176 (3—6) для дам панів, хлопців і дїтїй. СКІ і т. д.

Дім товаровий Б. Бальтінестра

Чернівці, ул. Енценберга-Головна ч. 3.

Найперше і найбільше буковинське етаблїсема в тїй галузи.

Хемічна пральня і фарбарня ДАМСКОЇ І МУЖЕСКОЇ ГАРДЕРОВИ, уніформів і ріжнородних материй, як: футер, материй на меблі, гардинок, занавісок, портїєр, рукавичок Glacé і корунок.

Специяльність: Хемічна пральня і фарбарня шовків найліпшої сорти. Взірцева фарбарня і знаменита пральня фіранок ріжного рода.

САЙФЕРТ і ТУЧАПСКИЙ, Чернівці

Централка:
ул. Руска ч. 15.
Мірні ціни.

Філія:
ул. Кручена ч. 1а
теперішня ул. Д-ра Райса.
Виконанє без закиду.

Замовленя з провінції сейчас.

Цінники даром і оплатно.

169 (—)

Великий зарібок

приносить побічне занятя кождому господарови, купцеві предпрїємцеві, урядникови і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знаня. До того специяльних машин також не сплату ратами, достарчає

155 (—)

І. ШИМОНОВИЧ

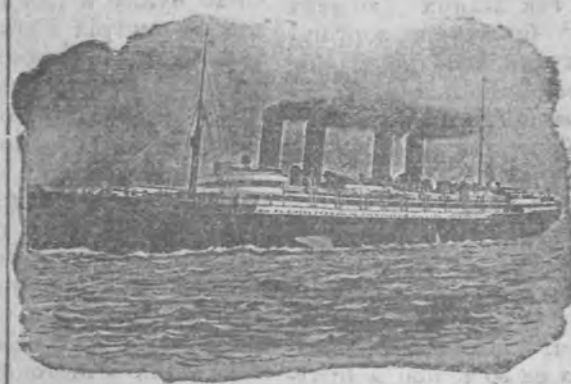
Чернівці, ул. Свѣятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проспекта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Цісемні офerti адресувати на повисщу фірму.

Купуйте лиш у своїх людей!

Держіть ся клича Свїй до Свого!

Новоотворене

Високою ц. к. красною управою концессоноване

Міжнародне

Бюро Подорожи

„СВІТ“

Стрецький і С-ка

в Чернівцях (Буковина), улица Кохановского число 1.

165 (—) видає карти корабельні до

Канади, Сполучених Держав (Америки), Аргентини, Бразилїї, Азїї, Африки

і т. д. і т. д.

Карти на желїзницї європейскї, канадїйскї та американскї.

Карти на спальні вози. — Карти прогульковї та окружні.

Купуйте лиш у своих людей!

Держіть ся клича Свїй до Свого!

Перша Буковинська специяльна артистична робітня церковних апараментів в Чернівцях

Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при улиці Резиденції число 9.

має честь повідомити Вєч Духовенство і Вн. П. Т. Публїку, що виготовляє великі а той фак входячі роботи як: монетранції алтарі, хрести, кадильницї, свѣчники, образи, хоругви і проче церковне, по уміркованій ціні і на речинєць. Замовленя з провінції точно, дешево і на час.

Вільні замовленя на догїдї рати

Кільканайцять лїтня практика в моїм заводї. унєннає мене що під кождим аглазом зможу хочби найвибаслившому густови Вн. Публїки, вповнїй вдоволити. Отвїраючи мою робітню, не жалувал а ні трудів ні коптів, а урядив єї так, аби стала побіж перворядних робітєнь та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Вн. П. Т. Публїки з просьбою о ласкаве, пошпрте тої одинокої в євоїм родї рускої робітнї, стою на ласкаві услуги і пишує з глибоким поважанєм **Ф. Ярмолевич.**

161 (—)

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Найстарший товаровий дім Б. БАЛЬТІНЕСТЕР Найстарший товаровий дім

Чернівці, ул. Головна (Енценберга) ч. 3.

Заложений в р. 1873.

Самостійний склад

Самостійний склад

Телефон: число 301.

черевики

із євїтославної гоудїарєкої американської фабрики The Selby Shol & Cie., Portsmouth. Ф. Л. Понєра в Хрудїмї, А. Чапєка у Віднї.

Товари Футрянї для дам і дїтїй, найбільшїй вибір найновїїшої сорти, ковняри, зарукавки білі, брунатні і чоронї, росїйскї, японскї, євоболєні, з куни, Skunks, Hermelin, Eisvogel, перекї, Mirmel, в рїсє, Sealskin і т. п. Для мужчанї і дїтїй правдїві перекї шапки Nutria.

Конфєкція дїточа: плащики, чєпї, і зарукавки, найновїїшої модї.

Камашї, шкарпїтї, паньчохи і рукавички в найбільшїм виборї.

Шапки для пань, панів і дїтїй.

Замовленя з провінції сейчас і оплатно залагоджують ся.

капелюхів

І. Генріка Ітї у Віднї, Йосєфа Шїхєра і Сїнїє в Грацу. Склад капелюхів П. і С. Габїга у Віднї.

Товари вовняні і бавовняні убрания систєму д-ра Стєра і д-ра Ламана, огрївачї колїи, пудлєїзї і м. Дамскї і мужєскї вовняні камїзєльє.

Кальшї і черевини до снїгу найліпшї фабрикати по цінах фабричних.

Черевини найновїїшої сорти Chevreaux, Box Calf, суконні для панів, дам і дїтїй, до мовї черевини ріжнородні.

Найбільшїй вибір артикулєв до польованя і шпорту. Плєдї, коци і т. д. — Рушницї, револьєри і всяка мунїція. — Загортки театральні і найліпшї злорєтї в найновїїших фасонах.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарнї товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка,

За редакцію відповїдає; Віктор Стрєгч.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 корон, на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 франків.

Передплата на „Буковину“ разом із

тижневником „Руска Рада“
на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 К, згл. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция

„Буковини“
в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рабат. — Рекламний неопечатаний вільні від порта. — Рукописи звертає редакция лише за попереднім застереженням і залученем належитості поштової.

В справах редакційних можна устно порозуміти ся що дня від 9.—10. рано і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

„Слово правди про буковинське учительство“.

Під таким наголовком помістив учитель-радикал в 63. числі „Громадського Голосу“ статтю, яку ми свого часу передрукували у нашій часописі. На сю статтю відповіли пп. М. Топущак, Остап Попович і Д. Макогон в 67. числі „Гром. Голосу“ статтю повною напастий на наших послів, якої ми не можемо абсолютно мовчки поминути.

Щоби познакомити наших читачів із загаданими „спростованнями“ пп. М. Топущака, Остапа Поповича і Д. Макогона, передруковуємо без зміни загадану статтю, відкладаючи відповідь на неї до слідуючого числа.

„В 63. числі „Громадського Голосу“ поміщено статтю, на яку Краєва Екзекутива укр. Учительства на Буковині, почуваеть ся до обов'язку відповісти і спростувати деякі закиди.

На нашу думку тільки недокладному знанню буковинських обставин з боку редакції „Громадського Голосу“ треба приписати факт, що в так поважній і поступовій часописі могла появили ся стаття, яку з вдоволенням перепечатала народовецька „Буковина“ та сама, що перед тижнем помістила допис „зеленого“ попика, в якій він в недорічний спосіб накидує на радикальну партію, називаючи її прихильників „безбожниками“, „друками“, „некультурними людьми“ і т. п. епітетами.

Констатуємо, що дійсними робітниками на народній ниві було і є тільки народне учительство; що ширителями радикальних і соціальних ідей між широкими масами против волі народовецьких матадорів є в першій мірі учителі; що ще 1903. року перший раз на Буковині святковано пам'ять Драгоманова тільки за почином абітурієнтів учит. семінара; що щиро демократичні буков. часописи „Народна Справа“ і „Борба“ тільки за посередництва учителів розходять ся сотками між народом; що учителі працюють безкорисно по „Січах“, „Касах“, „Читальнях“ і т. д. Розуміє ся, що х праця віддана ідеям поступу і волі і не кінчить

ся на бандерях, колачах та на ухваленню довіри для укр. послів. З тої причини не бачать послі і їх прихильники в роді „дописувателя“ з Чернівців тої роботи, але вона веде ся і то в красшім дусі як колись, бо загальн учительства пізнав ся остаточно на фарбованих лисах, які грозили, що зітнуть „гидри“ голову, бо та „гидра“ важить ся спротивити їх диктатурі.

Констатуємо далі, що учительство виступило против укр. послів, але не задля своїх станових інтересів, лише з тої одинокої причини, бо учительство пізнало ся на погубній, нещирій і недемократичній їхній політиці, пізнало, що ся дволична політика приносить народові не добро, а велику шкоду.

При останніх виборах парламентарних наші народовці братали ся з найбільшими народними ворогами, як з дідичами, пропінаторами, лихварями і иншими чорними духами і тих людей обібрали вони за своїх агітаторів. Сей сумний стан річей, ся дволична політика панує й до нині, через що наші послі зимнокровно зобов'язались були дідичам словом чести голосувати за виборчою реформою, яка в страшний спосіб кривдила український народ.

Констатуємо й те, що головню за почином учительства заснувалася радикальна партія на Буковині, яку нарід прийняв з одушевленням і яка між масами ведла собі що раз то більше прихильників. Що учителям лежить на серці добро свого народу, се показує найкраще сей факт, що учителі недавно тому скликали були против бажання послів, велике народне віче до Чернівців в справі чотиро-імєнного права голосованя до сойму. Посол Пігуляк намовляв селян, щоби на се віче не їхали, бо після него, віче се скликують лайдаки. Обурєня селянства, по причині сего вислову, було для учителів найкращою сатисфакцією за обидливі слова посла Пігуляка і було також наглядним доказом, як нарід цїнить народних учителів.

Отсеї факта вистарчать мабуть, щоби доказати, що українське учительство не покинуло народну роботу. Учительство, що правда, перестало служити „особам“ а служив ідеям правди і поступу. Робота учителів не по нутру панам послам, тож не диво, що вони зовуть нас „кириниками“, не диво, що др. Стоцький писав в „Рускій Раді“, що по селах „волочать ся радичали та соціаль демократи“. Ідеї радикальні і соціалдемократичні проявились стихійною силою між молодим учительством і стали захоплювати все більші круги. Отсеї житєва сила присилувала їх (себто наших „патриотів“) змінити свою тактику. Вони пізнали, що поліпшити матеріальне положєня сих небезпечних учителів значилоб готовити собі погібель... Щож тепер діяти? Значить треба розв'язати учителів з народом. І посипались проти учительські статі в народній газеті „Руска Рада“. В одній статі д-ра Стоцького сказано: „край траїть на школи“... „учителі жадають суми-сумєнї“... „народе, скажи своє важке слово“... Хто скаже, що се не троюдне не против школи і учительства?

Отсеї народна зрада!

А тепер до самого фактичного спростованя.

Неправдою є, що посол Ончул зажадав підвищення податку, а правдою є, що він сам виробив закон пропінацийний, з якого доходу, по єго словам, мала покрити ся надвїжка учительської платї.

Неправдою є, що др. Стоцький радив взяти гроші з пропінацийного фонду на підвищення, а правдою є, що з'ужив яко віцємаршалок дохід в сумі 1,638.000 кор. на инші краєві видатки. Не правдою є, що учительство заявило в учительській газеті, що воно лише для послів заклало „Січ“, „Каси“ і т. д. А коли який учитель і найшов ся, що се написав, то се не вина цілого учительства! Кидати сей закид на загальн учительства, се, що найменше, безличність. Не правдою є, що уч. віча приймали з радістю заяву про бойкотованє народної роботи, а правдою є, що уч. віча приймали в

Проф. др. Різь.

Значєнє Фридриха Ніцшого.

В творах Ніцшого пробиває ся сучасна душа. Всі єї відрухи і кожний єї настрій відбиває ся в сих творах з найменшими відтінками, паче у зеркалі. Навіть форма афоризмів, сей вибух нагний сентенції філософських Ніцшого з причини нечаянї вражєнїє є наче символом сучасного внутрішнього несупокою душевного та нервозности тепєрішної доби, наче виразом браку постійного погляду на євіт та житє.

Ніцше побороує виравді сучасну філософію і то в головних єї нап'рямах; ідеалам нашої доби протиставить свої власні ідеали; але всеж так з сеї антитези виходить горою сучасна філософія. Тай не дивина! Бож тому „борєвєи, що побороував вічно сучасну добу“, таж сама доба достарчала оружє в формі Шопєнгауєрівського атеїзму, теорії розвою Дарвіна і т. з. позитивізму філософії. А звєсно, що побороуєвати можемо лишєнь те, що є противне нашому „я“ але й що разом в з ним посвоєчєвє.

Через якийсь час підлягав Ніцше всім тим нап'рямам, які тоді панували в філософії, в штудії і політиці. Але допровадивши їх до наконєчних консеквенцій, висвободжував ся від них. І ми бачимо з яким єнтузіазмом і як напрасно він зриває тай поконєує сучасні нап'рями в літературі. Почав від песимізму Шопєнгауєра, твердячи, що лишєнь трагєдія може служити як атут на заперєченє ієтнованя волі і на ієтнованє людини взагалі. З єнтузіазмом прийняв Вагнера і „старшу Гєляду“. Надмірні, просто до перєсади покладав надії на нову державу німєцку, будучи перєконаним, що ся держава зуміє здійснити „відродженє німєцкє гєлєнського євіта“. Дєєспєлїну прусского жовніра

уважав за одно з оружий, потрібнє до того відродженя культури. Але нечаяно він висвободив ся від свого раннього романтизму. Звернув ся до образования і через який час цїнив стислу науку дуже високо.

Тоді єму здавало ся і був перєконаний об тім, що в пізнаваню лежить цїль житя у нього, „великий інтелект“ — се найвища цїль ієтнованя. Незабаром прийшов знов до перєконаня — як рівнож і ціла сучасна доба — що саме знанє не вистарчає для людини. Аж доперва тепєр повстало в нїм недовіра до всіх сучасних ієдєлїв, їх жєрєл та основ, до християнства і традиційної моралі. Зайшов на дорогу, що вєла до „себє самого“ натомиєть відпроваджуєвала його чим раз далєше від сучасних людей, чим раз стрімкішим стєжкам, на чим раз самотійшє вижину — над пропаєть.

Основною чертою філософії Ніцшого є неабємєжєна, пристраєтна любов до житя; всі єго сентенції і думки філософичні є наче скупані в філіях житєвого моря.

Ніцше возславив те житє, житє великє, сильнє, піднеслє — житє не лишєнь таке, яке воно було і є, але яким воно булоби завдяки нашим змаганям та яким воно повинно стати ся. Єго „Заратустра“ говорить: „Те, що нам житє обіцає, те ми для нього дотримамємо“. В старині був філософ, котрого називано таким, „що намовляє до смєрти“, а Ніцше є філософом, що намовляє до житя. Нічого не можна відібрати від житя, воно не має нічого злишнього; все, що є і на те вона є, мав піднести житє і скріпяти єго. Або питає Ніцше, чи виключно завдяки тому, що чоловік не є культивує терпіння, і то великого терпіння, чоловік був в стані піднести ся на дусі? Мужєство і горда відвага, з якою зносив Ніцше свої житєві терпіння і їх побороував що єспїл, вказують на то, як дуже високо цїнив терпінє, Ніцше замінєє пє-

симізм — заперєченє житя, на героїзм, — потвєрдженє житя; він є найбільшим противником філософа песимієта. Признаючи песимізмви фактичні аргументи, на які сей покликєує ся — витягає Ніцше цілком противні практичні консеквенції. Власнє в песимістичнім задивлюваню ся на житє бачить він найбільше змаганє до житя, потвєрдженє житя, бажанє зрозуміти єго глєбше і так лучше упорядкувати єго. І собі самому бажєє житє як найнепривітливїшого враз з всіма єго небєзпєкками і трудностями. Приємність, яку бажєє Заратустра засадити на землі, є приємність творчости а не уживаня житя, приємність бути неустрашимим, відважним, таким, що шанує житє, тому як раз, що воно ставить найбільший опір. Ся приємність не має нічого єпільного з бажанєм уживати, або мати вигоду.

Не має нічого більшє ворожого Ніцшому і більшє далекого від єго науки як всякого рода надуживаня. Хто инакнє єго зрозумів, щєсь иншого вичитав в єго творах, сей хибно зрозумів Ніцшого, читав хибно.

З єєю апотєозою житя, з єим єнтузіазмом житєвим Ніцшого, є тїсно злучєна ариєтократична, індивідуалієтична тенденція єго філософії. Лишєнь великий чоловік зуміє знеси великє житє, вєсти житє в великий єтилю. А коли житє має бути скріпленє, то першим уєлієвом є — як найбільший розвієє єдинїці. Аби житє було цілкомито розвієченє, є потрібна ріжнєродність типів, нерівність, ріжнїця рангів. „Проблєм рангів“ видавав ся Ніцшому через якийсь час найважнійшим питаєм житєвим. Житєва борба вєдє ся не о щастє і вигоду, але о єсилу, моучність і ранг; засадою житя є „змаганє до моучности“. Треба мати волю хотіти, бути собою самим, виріжнати ся від друєих, треба єдиним словом, яке сказав Ніцше, мати „патоє дїєтанєсу“. Ніцше передєсказує новє шляхот-

всіх українських повітах з радістю заяву егзекутиви укр. учительства: „з народом за правду і просвіту, чи воно подобаєть ся кому чи ні“.

Неправдою є, що укр. учительство уважає уч. Кисановича своїм провідником, а правдою є, що уважає таким егзекутивний комітет і його приказам завжди повинув ся. Неправдою є, щоби хто з учит. кричав: „на що се (себто про підвищення) знати мужикам?“ — Натомість правдою є, що все і всюди стояли учителі на тім становищі, щоби селянам завжди говорити щирю правду, а не брехію, як се зробив віце-маршал-к і універ. професор др. Стодкий в „Рускій Раді“.

Неправдою є, що учительство жадає підвищення платні як „забутку при виборах — а правдою є, що стоїмо за мінімальним жадаєм цілого австрійського народ. учительства і домагаємо ся, з огляду на наше образовані і культурну, а важку працю зрівняти нашої платні з чотирма найнижчими рангами державних урядників.

Ми народу не боїмось. бо наша справа чиста і чесна.

Уважаємо найкращим національним здобутком: вільну школу і вільне, матеріально і морально незалежне учительство.

Чернівці, 1. листопада 1908.

Микола Тошущак,

Остап Понович,

Дмитро Мокоєм

члени крайової Егзекутиви укр. учит.

Від Редакції „Гр.Гол.“ Радо містимо отсе спростоване чи вяснене фактичного стану, бо воно причиняє ся до вирівняння деяких поглядів на справу учительства. При тім зазначимо, що попередню допис „радикала“ з Чернівців дістали ми з учительських кругів. Буковинські учителі не мають де висказувати своїх поглядів, тому ми відступили місце в нашій часописі для висвітлення справи. Сею відповіддю екз. укр. учительства уважаємо на разі справу залагоджену мимо, що в нашій теці є ще 3 відповіді на допис з Чернівців містити їх вже не будемо.“

Урядничий габінет.

Наслідком незручності бар. Вінерта та захлапності німецьких централістів розбили ся на разі переговори в цілі утворення парламентарного габінету. До правління прийшли майже виключно німецькі шефи секцій в характері управителів поодинах міністерств.

В суботу затвердив цісар представлені бар. Вінертом пропозиції що до утворення нового габінету. Після тих пропозицій до габінету входять: Президент габінету: міністер бар. Вінерт. Міністерство внутр. справ: управитель шеф секції Гердтль.

Міністерство просвіти і віроісповідань: управитель шеф секції Канера

ство, нову аристократію, не з уродження, або з майна але аристократію духа і характеру. „Найгарнійше повинно панувати. найгарнійше хоче також панувати. А де гасло инше, там не має того найгарнійшого“. В демократичній нівеляції бачить Ніцше упадок не лиш держави, але й чоловіка. В переконанню отже, що теперішня мораль підпирас напярм демократичний і его санкціонує, він побоює ту мораль і її цілком відкидає. Его борба з мораллю має свою причину не в ненависті до моралі, але в любові до життя.

Ніцше не вдоволяєсь самим лише негованем моралі, але він хоче поставити щось вище понад ню, що потрафляло б їй заступити і бути найвищою ціллю життя. Мудрець-аристократ цілком не має наміру увільнити людей від карності і авторитету, або сказавши просто — знести обичаї. Не зносить моральності: він хоче показати дорогу до иншої моральності. „Blond bestia“, що стала приповідкою, не є цілком ідеалом Ніцшого, але символом чоловіка первісного, некультурного, як дійсного ще „сина природи“, символом факту передісторичного, без моралі. Привагала Ніцшого до сего незломана ще сила натури, ані звирікості тої натури. Гасло Руссо: Поворот до природи! в устах Ніцшого замінює ся на: Злет до природи! Може бути, що серед горячкової борби не досягнув мети, але те, до чого він ціляв, зміряв, є видне для кожного, хто хоче видіти. Етиці рівності, або як він каже: „морали рабів“ протиставить мораль нерівності, „привілей раси“. „Мораль панів“ зі своїм висшим обовязком і відвічальністю, звертає ся не до товпи, до тих „многих, що їх є за багато“, але до кількох, вибраних одиниць, що вибили ся з поміж товпи і зносять ся понад нею. Ніцше не доглянув того, що поза сям є ще мораль загально-людська. Він знав тільки погляди „одинокого учителя“ Шопенгауера, де головним звеном було милосердя, а осно-

Міністерство справедливости: управитель шеф секції др. Гольцкнехт.

Міністерство скарбу: управитель шеф секції бар Йоркаш Кох.

Міністерство торгівлі: управитель шеф секції др. Маттала.

Міністерство рільництва: управитель шеф секції Поп.

Міністерство публичних робіт: управитель шеф секції граф Вікенбург.

Міністерство крайової оборони: міністер ген. Георгі.

Міністри без теки: Абрагамович (Пол.), др. Жачек (Чех) і др. Шрайнер (Німець).

Після сього управу міністерств обняли найвижші рангови шефи секцій. Управа ся, як доносять із Відня, тріває так довго, доки не прийде до цілковитого порозуміння між сторонництвими, а головню між Чехами і Німцями. Провізоричний габінет має залагодити бюджетову провизорію, предложене о анексії Босні та Герцоговини і инші дрібніші справи. Правительство взяло на себе обовязок переведення языкової квестії.

Загально вивіняють, що акція в справі зложення нового парламентарного габінету не зістала розбита але перервана. Навяже ся вона наново і пертракції в справі порозуміння тривати муть дальше. Деякі часописи пишуть, що новоутворений габінет тривати ме довше, ніж де-хто сподієсь, бо в Австрії все опираєть ся на провизоріях.

Сесія парламентарна має бути скликана між 20—24 с. м.

„Зозулине яйце“.

Під таким наголовком помістив пан Фішель Менцель недавно в „Czern. Allg. Ztg.“ статю проти рускої гімназії у Вижницях. Статю сю обговорювали ми в однім з попередних чисел нашої часописи, то й розводились над нею нема що.

Понизше подаємо лише письмо, яке надіслав нам посол М. Василько. Письмо звучить:

„Czernowitzer Allgemeine Zeitung“ займає ся у вторковім числі з минулого тижня новою рускою гімназією у Вижницях. Устроєне тоїж гімназії порівнює вона до неприятельського нападу в часі мира.

Супроти того стверджую тут, що український парламентарний клуб перед поставленем сього жада-ня запевняє ся про згоду німецьких і румунських послів з Буковини, а також і д-ра Штраухера. Так само мала ся річ і з польським парламентарним клубом. Дальше називаєть ся у повизше згаданій статі невоіменованого управителя українським фанатиком. Супроти того треба констатувати що його іменовано **одногласно** в буковинській раді шкільній крайовій, в якій склад входять лише два члени нашої партії, а якої переважають більшість не можна певно зачислити до попираючих українські фанатичні партійні інтереси. Сконстатоване тих двох фактів уєуває премією, на яких опираєть ся тенденційна статія Czern. Allg. Ztg.

Відень 11. листопада 1908.

Николай Василько.

вою: помінем laede, кепкуючого із всякого буття. Крім сего знала була ему засада загального позитиву, однакового добробуту у всіх, що він називав: Несправедливість згином нерівних. Не знаю натомисть була ему мораль волі автономічної, керованої розумом. Значить, знав її добре, але не жив нею.

До поваги і стихійности своїх думок домішує поет-філософ тони легкі, високі. Важні місця замінюють ся у нього в „гру думок“; конечність прибирає вид грації. Ніцше бажав дати житю значіне естетичне. В тім напрямі хоче він скріпити нашу волю. Засади моралі замінюють ся ему в руках на засади естетичні. Він не хоче дозволити собі знищити „вид“ ліха. А навіть як хоче змінити вартість правди, то всеж промовляє з нього лишень наклін артиста до ілюзій. Що до своїх ідеалів, є Ніцше свобідним від всякого фанатизму.

Роблячи вимоги життєві чим раз висшими, сягаючи зором поза обрії теперішнього життя, щоб доглянути будучі можливості, найшов ся Ніцше вкінці поза межами людскости. І тоді мусів давати ся ему навіть найбільший чоловік дуже малим, неспосібним відповісти тим найвищим вимогам неспосібним відчутти тих всіх можливих бо-гацтв в бучности. Лишень єство надлюдське зуміло поконати всяке терпіня, всякий тигар життя очима свого духа обняти те, „що призначене для цілого людства“ і не дати ся поковати.

Головні проте думки Ніцшого: аристократичний індивідуалізм, нова мораль панів і надлюдскість розвивають одну тему его філософії: апотеозу життя.

(Конець буде).

На великих жидівських зборах в жидівським нар. домі дня 15. с. м. в справі вижницької гімназії заяв др. Штраухер таке становище:

Бесідник не розуміє нападний на вижницьку гімназію з певної сторони жидівських публіцистів. Агітація проти вижницької гімназії могла би означати агітацію проти Русинів, а се є так само несправедливе, як і нерозумне та небезпечне. Знанє рускої мови лише допоможе жидівським ученикам. Дальше не треба забувати, що Русини ідуть в парламенті і соймі разом з Жидами, а се зобовязує рівнож Жидів до вірности і приязних відносин. Коли на прим. в місті Станиславові, Дрогобичі, або Тернополі, де також мешкає велике число жидівського населення, основує ся польську гімназію, то було би нерозумним займатися проти сего становище або навіть агітувати, бо наслідки такої агітації були би лиш шкідливі. З тих зглядів чув ся др. Штраухер спонуканим, згодити ся на креованє рускої гімназії, так само, як румунської в Кімполонгу. Др. Штраухер очікує про те від вижницьких жидів, що вони не дадуть ся заманити невідвічальним до-радникам і підбоджувачам.

Що до тамошнього директора проф. Кліма, то є се чоловік незвичайно справедливий, прихильний і без упереджень, притім совісний учитель і приятель мирного та згідного пожиття. Я є переконаний, що його діяльність яко гімназійного директора в Вижницях буде дуже спасенна.

Ті виводи д-ра Штраухера знайшли загальне, бурливе признанє.

В справі просвіти.

Недавний поклик під повисшим заголовком дає мені привід відзивати ся в сій справі, а тим раднійше се роблю, бо перші мої уваги на сю тему тлі „Буковина“ ч. 59, 18. мая с. р. „Чи не основа-тиб і нам „Просвіти“? дочекали ся узгляднення, — но і сама дискусія над сею справою може бути корисна.

На перше місце „в справі просвіти“ належить увага як раз в справі „Просвіти“! Коли „Руска Бесіда“ перелицьовує ся на просвітне товариство, то незвичайно важна річ є відповідне названя сего просвітнього товариства. По моєму одним-одна відповідна назва є „Просвіта“ — тай так таки требаби і назвати. Зважмо тільки чому; лещо було в згаданій дописі, а дещо тут наведу. Отже передовсім назва товариства, повинна відповідати его задачі, — чи сути — чи яким nebude прикметам, а чим відповідає „Руска Бесіда“ просвіті? — Се назва чужа, (від Чехів запозичена), а „Просвіта“ — і рідна нам, і відповідна, і вельми симпатична, що і чужі моглиб нам її позавидувати. Щоби „Руска Бесіда“ відповідала сьому, треба додати причіпку: „просвітне товариство“ — і виходить така довгохоста назва — що ледво нею денебудь повернеш. А що „Бесіда“ має з „Просвітою“ — сего теж не легко відгадати, — і ще вийде комізм, коли просвітне товариство — тільки „Бесідою“ на тему просвіти буде уважати. Але найгірше є, що тепер викорінюють у нас слово „руський“ — а популяризують „український“, ба навіть Українці ворогують з терміном „руський“ — а уживають его залюбки кацапи до забаламучення. І так ми Українці, наша бесіда українська, а тов. українське просвітне, зве ся „Руска Бесіда“! Чи се не виходить як на глум? Отак „Руска Бесіда“ малаб отже значити: 1) що вона з бесідою нічого не має, що вона не „Бесіда“, а просвітне товариство, 2) що вона не руска — а українська!! А значіне сего дива виходить поза теорію, бо в практиці, при агітації за „Рускою Бесідою“, полазалаб ся дуже невідгідна ся назва. Слово „Просвіта“ — коротке, ясне, через розповсюдженє і розголос знанє і легке до ширеня, багато легше, як довгообразна назва просвітне ітд... Крім того треба добре взяти під розвагу, що на всіх українських землях закладають ся „Просвіти“ — се товариство причиняє ся до братаня Українців, що є невоімовного політичного і національного значіня; колиб ми відступили, то нам моглиб закинути слушно політичну сліпоту! (Зважмо модні стремління до загально народних товариств, а на праскмі славянським візді підносили ся думки закладати навіть всеславянські „Соколи“). А ми малиб показати ся, що не розуміємо нашого часу, та місто пригортати ся до великої України — відділяти ся самохіть без потреби? Годі довше про се говорити, бо річ і так повинна була рішити ся, тож скажу коротко: рішучо найліпша назва на просвітне наше товариство є таки „Просвіта“, а найневідповіднійша „Руска Бесіда“. Треба отже ужити назви „Просвіта“ — і то без галия.

Великої ваги для нас є заложенє своєї книгарні. На Буковині дуже мало читає ся по нашому, (пор. Л. Н. Вістник), ба ледво дехто знає, як стоїть наше письменство чи видавництво! А предінь наша бібліографія значно пішла в гору, за дешеві гроші можна дістати добрі книжки, а часом і таньші, як ті самі на инших мовах (пор. Вид. Спілка). Отже булаби задача якраз „Просвіти“ зробити заходи, щоби в Чернівцях була українська книгарня.

Дальше має організуючий комітет подбати, щоби філії дістали виразнішу організацію та щоби в них був живіший рух. Треба би означити їм задачу та відношене до централі, — бо сего нині нема при філіях „Рускої Весіди“. В сій справі треба би скликати наради. Тай конетні є віча економічно-просьвітні для простолюдя. Таких віч до нині на Буковині ще не було, а докв всіма силами не будемо підносити народної просьвити — і господарки, — доти нам не рефлектувати на поважне трактованє від інших народів.

Важка річ є, щоби кожний член діставав членську грамоту, тай се і красно вимальовану, бо се ділає приманчиво. По моему було би найкрасше украсити грамоту вінетою видавництва (зніжочок), тільки в відповідно більшим форматі.

На закінчення ще кілька уваг і апелцій для сього просвітнього товариства. Згаданий поклик кінчить ся дещо сентиментальним зазивом вступати „не сотками, а тисячками“, — але розгляньмо річ черетвим розсудком, — тай пізнаймо, кілько надій на послух сеї заохоти. — Під сю пору на Буковині таке роздесяткованя сил і людей, така знеохота і зневіра до народного діла так між інтелігенцією, як і хліборобами, що годі надіяти ся на скорий успіх. Тепер падають старі товариства, — тим менше мають нові надії. Не застановляюсь тут над причиною лиха, а підношу се на те, щоб не стрінулись ініціатори з несподіванкою, як їм прийде ся „клакати голосом на пустині“. — І як раз цинії треба нам як найбільше терпеливих і консеквентних працівників, бо теперішня хвиля учить нас цінити консеквентну, щиру та серйозну працю, — і се повинні собі зятати організатори „Просвіти“. Ба навіть більше, не тільки зятати мають вони, але і сказати собі без скрупулів, що хто не чув в собі досить енергії, то най заздальгій уступити, щоб не упав серед дороги до праці — і не був колодою для других. — Але і лякати ся не треба сих трудів, бо чей таки щось дасть ся сягнути хоч пізнійше, за иншими... Позволю собі ще додати на адресу ініціаторів (підписаних на заклику), що тільки від них зависить доля товариства, — а не від „суспільности“, бо про українську суспільність на Буковині нині за ледво можна говорити, суспільність мають вони як раз вирабляти!! Отже не дурити себе цілкою надією на поміч буде пайлішше; буде пайкориснійше відразу сказати: те буде, що ми самі зробимо

Задача ініціаторів буковинської „Просвіти“ дуже поважна, коли її серйозно будуть брати.

Иван Стрыйский.

Справозданя наших послів.

В Драчіннях здавав своє справозданє в неділю, 8 падолиста с. р. перед полуднем в сали власного „Нар Дому“ пос. Пігуляк Коли посол лише явив ся, привітали його хлібом-солою громадський начальник М. Піць, а іменем Жидів В. Штернберг. Що не лиш Русина, але й Жиди вміють оцінити працю наших депутатів, на се дають доказ хоть би отсі слова В. Штернберга: „Високоповажаний Пане Посол! Виступаю в імени тутешніх жидів, щоб привітати Вас якнайсердечніше за Ваше щире й справедливе заступство. Прийміть одже й від нас сей щирий привіт!“

Пан посол Пігуляк подякував обом виступаючим і зазначив, що особливо тішить його, те що привітали его тепер як-раз ті, котрі були его противниками перед виборами. По сім рушили всі зібрані з послом до великої салі „Нар. Дому“. На зборах явилlo ся крім селян і Жидів, місцеве учительство, а то: надучителі М. Зотта і В. Арійчук, панство Гарася, уч. В. Зилійський, уч. Ю. Івончеську, з Глиниці, уч. Бояновский, а з Кабина уч. Казимир.

Головою зборів вибрано гром. нач. М. Піця, заступником І. Поповича, писарем уч. Ю. Івончеськула. По с'їм розпочав пан посол своє справоздає, котре тривало більше як дві години.

В своїй зрозумілій і цікавій бесіді пояснив посол і розповів про прелімінар в державі і краю, підвищене рекрута і скасоване двох послідних вирав військових, знижене ціни на соли, про податки взагалі і підвищене на горіцці, вибори до громади, про лікарів громадских, обшари двірські і їх скасоване і багато иншого. На кінці своєї промови згадав пан посол Пігуляк про старая наших послів для Русинів взагалі, побороуване всяких трудностей задля заснованя руских гімназий в Чернівцях, Кіцмани, а недавно і в Вижниці. Бесіду перебивали часто зібрані окликами „славно“.

По сім промовив гром писар п. Фрунзга і обговорював сегорічне лихе політе і зиму, котра так несподівано наспіла і много бараболє в землі застала, через що наш бідний селянин мусить терпіти. З тої причини просить він посла, котрий добре знає біду мужика, щоб постарав ся для люді о якусь полегшу, бо трудно буде сеї зими вижити бідному хліборобови. Також спімнув він про наших послів, котрі завеґди знають біду і нужду нашу, знають, чоґо нам не стаєі що нас болить і завеґди обстають за нами; то-ж за се заисловлює послови Пігулякови, а заразом і всім нашим руским послам за їх щирю, справедливу

і невтомиму працю сердечну подяку і признання,
що зібрані грімким „славно“ прпняли.

На се відповів посол, що рускі послы завсїгди старались і будуть старатись, аби нарід підпомочи в его біді і кривді.

На жаданіє п. начальника каси Дан. Прокіпши, щоби не лиш по громадах, але й по всіх урядах провадилося діловодство руске, відповідає пос. Пігулик, що сего треба скрізь жадати, бо-ж ніхто не буде самий писати по руски, як ніхто на желас.

По сім забрав слово надучитель М. Зотта і обговорював коротенько потребу організації й єдності в громаді, вказуючи на її хибн. Заразом дакував пос. Пігулякови за те, що прийав до нас і нам оповів про свою дотеперішню діяльність.

По їх подякував пос. Пігуляк за так численну участь, заохочував до організації і єдності, без котрої би трудно повести якесь діло.

Вкінці треба зазначити те, що нас чимало тішити може, що між зібраними була велика частка бувших противників посла, котрі втікали від него, а тепер йдуть до него дикують і висказують признане.

Учасник

НОВИНКИ.

Чернівці, 17. листопада 1908

Вишняцька гімназія має вже до тепер 118 учеників публичних, а одну приватистку, із того є 64 Буковинців, а 55 Галичан; між ними 15 Жидів. Перепало 5 учеників: 3 Русини а 2 Жиди. Нині сподівають ся ще з 10 учеників. Якби прийшло більше, то мусіли бути 3 відділи Нині о год. 5. наспіла телеграма, що вже прийнято 130 учеників.

Пан Мисанович macht sich wichtig i оповідає у видаваній ним „N. Fr. Lügenzeitung“, що він зволив виїхати до Відня, щоби через інтервенцію у міродайних осіб у Відні боронити Ончулівського закана в справі регуляції учительської платні перед „новим плянованим насильством зі сторони клітки Стоцкйй, Василько“. І вже ось-ось було вдало ся п. Chisanowici зробити все як слід, аж тук як на нещастє прийшла рабінетова криза і п. Chisanowici dürfte heimkehren. — Ми привикли вже до крутіїств та лайок п. Кисановича, тому й вони нам не дивні. Тепер п. Кисанович вступає в „нову еру“ — er macht sich wichtig!

Найновішнє число „Народної Справи“ приносить дві дуже цікаві оповістки. Одна тичить ся з'їзду делегатів „Січній“ на курс гімнастично-пожарничий, який відбуде ся дня 19 і 20 с. м., а друга конференції „української радикальної партії Вуковича“, яка знов відбудеть ся 21 і 22 с. м. З порівняння дат виходить цілком ясно, що п. др. Галіп хоче конечно забрати січовиків на конференцію радикальної партії, щоби в сей спосіб зробити собі гвардію із „Січній“. Намі „Січн“ перестерігаємо виразно перед вмішуванем ся в політику, бо такі їх виступи поза обсяг ділання приписаний статутум можуть вийти їм лише на некористь та навести на них переслідування, як се діє ся прим в Галичині. Нам здаєть ся, що хйба ворог народу може бажати чогось подібного „Січам“ та пхати їх у таку біду. — С.

Печери в Кривчу. Невдавно відкрито в селі Кривчу борщівського повіту (на галицькій Подолі), великі і цікаві печери. Д-ій К. Гутковський, який перший оглянув ці печери умістив в „Ділі“ опис сих печер. Він каже, що печери ці містять ся в шарах гіпсу, що залягає на цілій просторі галицького і рос Поділя. Останнє землетрисення викликане було тим, що запали ся ці широко розгалужені та величезні печери. Наводимо опис одної великої печери, відкритої Гутковським. Увійшовши яких 500 кроків, розповідає він — вступили ми до великої печери, на вид котрої стали ми якийсь час мовчки, не можучи ні словечка промовити. Був се захват, здивоване, як, взагалі неописане почуття. Вид був величавий, пречудний, а zarazом поважний, аж страшний. Печера завбільшки з простору кімнати, зависши на два поверхи, стіни дивоглядні з алябастру, лищаку (слюда) і лупку, корий йде жилами, формуючи найрізніші орнаменти; все се покрите вицвітом мінеральних кристалів, почавши від дуже дрібненьких і білих як сніг, до товщини середньої палиці, темножовтих, уложених групами або пасмугами, творячи різні фони, а з гори висять сталактити. Освітлена нашими свьічками дає мільони різнобарвних свьітел і робить вражіння кришталевого зачарованого замку з тисячі і одної ночи. В глибині видно чорні діри дальших коритарів, котрі манять чоловіка непереможною сялою. Печери сзую величиною та красою можуть рівняти ся хибз з адельберськими, але се там навіть такі річи яких і Адельсберг (в Крайї) не має, як от сталактити, покриті кришталми. Добродій Гутковський поробив фотографічні знимки з сих печер і обіцює їх як найшвидше видати. Всіх, хто хотів би більше про ці печери довідати ся, д Гутковський просить звертати ся до нього особисто на адресу: Львів, ул Вірменська 25.

Оповідки, іменованя і т. п.

„Православна Академія“ акад. товариство гр.-
прав. богосл. вів в Чернівцях, устроює дня 9. (22.

листопада б. р. в Сижниці в сали Фріста з нагоди святкового отворення гімназії концерт сполучений з танцями. Задля браку часу запрошення не висилають ся. Тому най вважають ся всі наші приятелі й прихильники сею дорогою запрошеними. Вступ від особи 3 К; стрій візатовий, або народний. — За виділ: *Ларій Бриндзан*, І. заст. голови, *Евген Андриєвич*, І. писар.

Товариство „Руский міщанський хор“ в Чернівцях устроює в веділю, 22. листоп. н. ст. 1908, в сали „Польского Дому“, ул. Паньска“ 40, велику забаву з танцями. Виділ постарав ся щоб забава удала ся як найкраще. Вступ на салю 1 корона від особи. Вілет фамілійний на 3 особи 2 корони 40 сотиків. Початок точно о годині 8. вечером.

3 тов. укр. студ. „Січ“ в Чернівцях. В четвер 19. с. м о 8. годині ввечером відбуде ся відчит т. Кузика про кооперацию. Гостям дуже раді — За просвітньо-поучаний кружок О. Калашовский.

Старшина „Союза Січйй“ повідомляє, що делегати подинокх „Січйй“, котрі прибудуть 19. с. м. на курс гімнастичний і пожарничий, мають ся зійти 19. с. м. в „Народнім Домі“ (кімната черновецької „Січй“) о год. 7-йй вечором. Там подасть старшина всякі близші інформації. Просимо усіх делегатів прибути з топірцями і лентами! — Сьогомісячне засідаве (третє) старшини „Союза Січйй“ відбудє ся в суботу, дня 14. листопада с. р. о год. шів до 7. вечором в кімнаті д. Стернюка, ул. Паньска ч. 35 — За старшину *др. Теодот Галій*, отаман, *Ілько Попович*, головний писар.

Черновецький кружок тов. „Жіноча Громада“ на Буковині подає до відомости що уряджений кружком курс ручних робіт небавом пічне ся, для того просять ся поспішити з вписами. Наука буде відбувати ся 3 рази на тиждень від 10. до 12. год. в льокалі кружка. Оплата вписюєть 2 К місячно, евентуально безплатно. Кружок доставляє материял а готові роботи зістають власністю кружка. Учити ся буде можна: вишивки на народних мотивах, гачкованої, тасемкова роботи, гафту, аплікації, ситкової роботи, роблення цвѣтів з паперу, шовку, аксаміту, тіста і цукру і т. д. Зголошеня від пів 11-ої до 11-ої що дня в льокалі кружка ул. Руска к. 31.

Вуділ.

Звертаємо увагу наших читачів на анонс рускої фірми п. Сіредького поміщений на останній сторінці.

Із штуки і літератури.

Репертуар міського театру Серета: Lohengrin, опера Ваґнера. Четвер: Die Dollarprinzessin, опера Фалля. П'ятниця: Der Teufel, штука Ф. Мольєра. Субота: Ein tolles Mädel, оперета Цігера.

Репертуар „Львівського руского народного театру в Стрию. Салля „Народного Дому“.

В середу, дня 18. с. м. „Марі“, родина дра-
ма в 3-ох діях Г. Ібсена.

В четвер, дня 19. с. м. „Чумаки“, народна комедия в 4-ох діях Карпенка Карого.

В суботу, дня 21. с. м. (відновлене) „Барон циганів“, оперетка в 3-ох діях Стравса, (виставлена на ново, — костюми нові).

В неділю, дня 22. с. м. „Марійка“, ческий народний образ зі співами Ал. В. Мрштїка.
Початок о 7. год. вечором.

Нові переписні листки. На днях появилa ся серія кольорованих переписних листків (8 штук), які є артистичними копіями картин українського малювача Фотія Красіцького: а се: 1. Гість з Запорожжя. 2. Подруги. 3. У свята. 4. Коло криниці. 5. Дід. 6. Дівчатко. 7. Над вечір. 8. Портрет проф. М. Грушевського. Картки виконані по мистецтву, хочби кожду в рамки оправити. Ціна цілої серії в книгарні наук. товариства ім. Шевченка (Львів, Театральна 21) виносить 1 К 50 сот., з пересилкою в листі 1 К 70 сот., а в порученім листі 1 К 95 сот.

Вийшов з друку десятий випуск „Української Музи“ (поетичної антології), в якому видруковано коротенькі біографії та писання отих українських письменників: Олексі Коваленка, Василя Павоческого, Галини Комарової, Максима Вдовиченка, Осипа Доброхольського, Сергія Волоха, В. Милорадовича, Козачки, Стефана Чернецького, Федота Шелудька, Остава Луцкого, Сергія Мартоса, Франца Коковського, Олексі Плюща, Спиридона Черкасенка.

РУСКА КАСА РУСКА КАСА

тов, зареєстроване з обмеженою порукою
в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вкладки падаючи і oprocentовує їх на 5% — Паї виводить 40 К і платимо 6%₀₀, вивисне 2 К. — Родимці! Хай ключевий до свого- відбіє ся голосним відомомом по іній Буковині і най кожний, що почував себе щирим патріотом-Українцем складає свої ошадности в Рускій Касі».

Приєднуйте нам нових членів
Диренція.

Ціна оголошень за одворянове їх поміщеня: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторона 60 К., $\frac{1}{3}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 20 К., $\frac{1}{5}$ сторони 10 К., $\frac{1}{10}$ сторони 5 К., $\frac{1}{20}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місяця не після малого тижня.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний спуск.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числиться ся не 4 с. від слова. Належностей за анонсами марками поштовими не приймає ся.

Загальні збори каси пож. і шад. для громади Кучурів Великий, ст. з. з н. порукою відбудуть ся 21. с. м. в домі читальні о 11. годині рано, а як би не явили ся достаточне число членів о 1. годині, з таким порядком нарад: 1. Прочитане протоколу. 2. Справоздане касове. 3. Вибір старшини і ради надзорчої. 4. Вибір касиєра. 5. Вільні внесеня. — *А. Карча.*

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німецькій мові, що астуває інтереси українського народу перед культурним світом, виходить раз на місяць в об'ємі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. 6 обов'язком кожного інтелігентного Русина передплачувати сю часопись. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Зимовий шпорт!

Загально признані і найліпші **САНОЧКИ**: так звані „Loebener und Phoenix aus Manesmann-Stahlrohr“, як також букові, ясеневі „Davoser“, „Halltaler“, „Triumf“, „Joachimsthaler“ і інші знамениті фабрики.

Телефон 301.

Рік зал. 1873.

Для шпортовців-саночників куртки, шапки, камаші, зарукавки і т. п. 176 (4—6) для дам панів, хлопців і дітей. **СКІ** і т. д.

Дім товаровий Б. Бальтінестра

Чернівці, ул. Енценберга-Головна ч. 3.

Найперше і найбільше буковинське естаблісєма в тій галузі.

Хемічна пральня і фарбарня
ДАМСКОЇ І МУЖЕСКОЇ ГАРДЕРОВИ,
уніформів і різнородних материй, як: футер, материй на меблі, гардинок, занавісок, портієр, рукавичок Glacé і корунок.

Спеціальність: Хемічна пральня і фарбарня шовків найліпшої сорти. Взірцева фарбарня і знаменита пральня фіранок різного рода.

САЙФЕРТ і ТУЧАПСКИЙ, Чернівці

Централка:
ул. Руска ч. 15.

Мірні ціни.

Замовлення з провінції сейчас.

Цінники даром і оплатно.

169 (—)

Г. ФАЙЛЕР

усувач нагніток

Чернівці, улица Руска ч. 8.

Великий зарібок

приносьть побічне занятє кождому господарови, купцєви підприємцєви, урядникови і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знаня. До того спеціальних машин також не сплату ратами, достарчає

155 (—)

І. ШИМОНОВИЧ

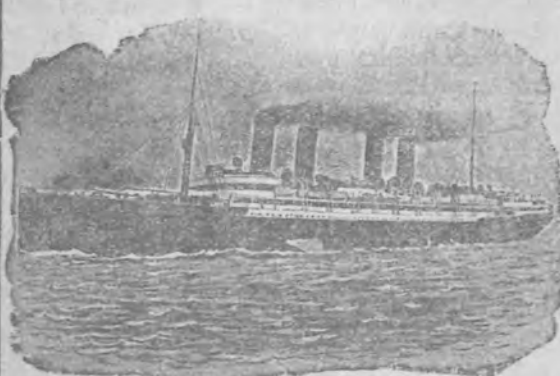
Чернівці, ул. Сьвятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проекта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні офери адресувати на повнєшу фірму.

Купуйте лиш у своїх людей!

Держіть ся клича Свій до Свого!

Новоотворене

Високою ц. к. кравовою управою концесіоноване

Міжнародне
Бюро Подорожи

„СВІТ“

Стрецький і С-ка

в Чернівцях (Буковина), улица Кохановского число 1.

105 (—)

видає карти норабельні до

Канади, Сполучених Держав (Америки),
Аргентини, Бразилії, Азії, Африки
і т. д. і т. д.

Карти на желізниці європейські, наладійські та американські.
Карти на спальні вози. — Карти прогулькові та обружні.

Купуйте лиш у своїх людей!

Держіть ся клича Свій до Свого!

одинокою в своїм роді рускої робітні, стою на ласкаві услуга і пишущь

151 (—)

Перша Буковинська спеціальна артистична
робітня церковних апараментів в Чернівцях
Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при улиці Резиденції число 9, має честь повідомити Вещ Духовенство і Ви. П. Т. Публіку, що виготовляє всілякі в той фах входячі роботи як: монстранції, ліхтарі, хрести, кадильниці, свічники, образи, хоругви і проче церковне, по уміркованій ціні і на речинець. **Замовлення з провінції точно, дешево і на час.**

Більші замовлення на догідні рати

Кільканайцять літня практика в моїм заводі, упевняє мене що під кождим зглядом зможу хочби найвибагливішому густови Ви. Публіки, вповні вдоволити. Отвараючи мою робітню, не жалувал я ні трудів ні коштів, а урядив ей так, аби стала побіч перворядних робітень та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Ви. П. Т. Публіки а просбою о ласкаві поперте той

з глибоким поважанем **Ф. Ярмолевич.**

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Найстарший товаровий дім Б. БАЛЬТІНЕСТЕР **Найстарший товаровий дім**

Чернівці, ул. Головна (Енценберга) ч. 3.

Заложений в р. 1873.

Самостійний склад

Самостійний склад

Телефон: число 301.

черевинок

із сьютосаєвнїої гоудирєкої американської фабрики The Selby Shol & Cie., Portsmouth. Ф. Л. Понєра в Хрудині, А. Чапєка у Відні.

Товари Футряні для дам і дітей, найбільшій вибір найновішої сорти, ковчирі, зарукавки білі, брунатні і чорні, російські, японські, соболені, з куни, Skunks, Hermelin, Eisvogel, перекі, Mirmel, з руся, Sealskin і т. п. Для мужчин і дітей прайдіві перекі шапки Nutria.

Конфекция діточа: плаццєки, чєпці, і аарукавки, найновішої моди.

Камаші, шарпінти, паньчохи і рукавички в найбільшій виборі.

Шапки для панів, панів і дітей.

Замовлення з провінції сейчас і оплатно залагоджують ся.

капелюхів

І. Генрика Іти у Відні, Йосєфа Піхлера і Сінні в Грацу. Склад капелюхів П. і С. Габіга у Відні.

Товари вовняні і бавовняні убрания систєму д-ра Єгєра і д-ра Лянана, огрівачі коалі, пульєзі і т. Дамські і мужєські вовняні камизельє.

Кальєші і черевики до снїгу найліпші фабрики по цінах фабричних.

Черевики найновішої сорти Chevreaux, Box Calf, суковні для панів, дам і дітей, до мові черевики ріжнородні.

Найбільшій вибір артикулів до польованя і шпорту. Шлєди, коши і т. д. — Рушницї, револьєри і вєнка мушкетєри. — Загортки театральні і найліпші лєорнєти в найновіших фасонах.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Стрєлєц.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 корон, на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на
пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 франків.

**Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“**

на цілий рік 16 К. (згл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 К. згл. 4.50 р., або 17 фр.

Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція

„Буковини“
в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.
Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний ра-
бат. — Реклямації неопечатані вільні від
порта. — Рукописи звертає редакция лише
за попереднім застереженням і залученем
належитости поштової.

В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся що дня від 9.—10. рано
і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Слово правди про бук. учительство.

Таку статтю почувала ся до обов'язку помістити в 67. числі „Громадського Голосу“ „Кравва Екзекутива укр. учительства“, аби відповісти і спростувати деякі закиди статті, поміщеної в 63. числі „Громадського Голосу“, а передрукованої в 122. ч. „Буковини“.

Сеї статті ми не сміємо поминути мовчки.

Наше становище до укр. учительства всім взагалі, а учительству з особіа добре знане. Ми ніколи з нічим не тайли ся, а завжди і всюди щиро і отверто висказували наші думки, особливо про справу регуляції платні, так що ніхто не сміє закинути нам якої небудь неправди, або перетелствості. Покликую ся тут лише на загальні збори „Рускої Школи“ в грудню минушого року, відтак на другі загальні збори, дальше на довірочні сходи учителів, головню черновецького повіту, а на-решті на наради з дня 21. вересня, коли то ми зовсім виразно і недвозначно заявили зборам учителів знану ухвалу руского клубу. Тоді голова Екзекутиви і провідник зборів надуч. Данилюк так же виразно заявив, що „загал учительства бачить добру волю у всіх послів допомогти учителям і не бачить ніякої причини недо-віряти послам, та в переконаний, що всі послі будуть поступати після заяви, яку послі зложили устами відомаршалка д-ра Стоцького.“

По тім всім здавало ся нам, що загал учительства не може мати до нас ніякого жалю, бо наше поступоване було завжди наскрізь чесне.

Між тим учителі скликали віче ніби то задля виборчої реформи, а властиво, аби нас зганьбити; дальше розіслали письмо із зазивом до бойкотова-ня газет „Буковини“ і „Рускої Ради“, на-решті від-повідують в „Громадськ. Голосі“ на статтю ради-кала-учителя всякими напастями на нас. Всі ці і інші виступи учителів проти нас уважали ми ви-ступами поодиноких осіб, а не загалу, не ек-зекутиви українського учительства помімо того,

що тоті поодинокі особи уміли хитро підшивати ся під загал, під екзекутиву учительства.

От і тепер стаття в „Гром. Голосі“ починає ся так, що кожний переконаний, що се промовляє „кравва екзекутива укр. учительства“, аж на са-мим кінці із підписів видко, що се неправда, та що ся стаття виходить від трох „членів краввої екзекутиви укр. учительства“. Таке поступоване самим своїм формальним боком зовсім некор-ректне. Робить ся вражіння, що се учительство про-мовляє між тим кілька, і то одних і тих самих осіб підняло боротьбу, з якою, не думаємо, щоб годив ся загал українського учительства, щоб годила ся Екзекутива. Се все очевидно дів ся поза плечима загалу учительства, але на его рахунок. Вже отся формальна некорректність повиннаб за-ставити загал учительства, висказати ясно і недво-значно, чи такі виступи поодиноких осіб діють ся в імені загалу учительства, чи ні, чи той загал учительства з сим годить ся, чи ні. Ще гірше для загалу і для екзекутиви українського учительства мусить представити ся річ, коли схочемо мерито-рично розібрати сю борбу. Тут кожне слово в її-чим неоправдана напасть на послів і очевидна не-правда. На се все годі нам мовчати і як таким напастям против нас учительство не положити кінця, то ми будем мусіти явно заговорити, аби себе перед напастями оборонити.

Через ціле літо аж до пізньої осені ставали наші послі перед народом; сотки, тисячі людей було на наших вічах; всюди були і учите-лі — і всі і всюди виразили послам не лиш довіре, але подяку за їх щирю, народну політику. Аж ось в названій статті „Гром. Голосі“, підписаний трома членами краввої екзекутиви укр. учительства (Топушаном, Остапом Поповичем і Макогоном) ска-зано, що „учительство пізнало ся на погубній, нещирій і недемократичній політиці послів, пізнало, що ся дволична політика приносить народови не добро, а ве-лику шкоду“. Се чей-же полічник — але не нам послам, а уєм тим учителям т. зн. заголови учи-

телів, що дозволили аж до останніх часів инакше думати про нашу політику. За одним заходом ска-жемо, що се полічник усею народови, котрий все і всюди поступає в повній згоді і в найкращім по-розуміню з послами.

Ми ніколи не лякали ся хотьби найострійшої критики нашої діяльности, нашої політики; ми ніколи не бояли ся і не боїмо ся стати перед суд народний, бо наше сумління, т. зн. сумління тих, що своєю щирою і невтоминою працею пробудили на-рід до нового політичного і культурного жити, дали народови культурні і економічні організації і можуть повеличати ся величезними успіхами, зовсім спокійне і чисте.

Ми свідомі того і се потвердить увесь на-рід, що народна нива, аж поки ми не стали її оброб-ляти, цілими десятками літ лежала облогом, по-мімо того, що по громадах були учителі. Ніхто инший, лиш ми заставили і учителів працювати на народній ниві. Ми признаємо, що багато учи-телів сповняло сумління сеї своєї народний обов'язок, мусимо однак і се ствердити, що в останніх двох роках учителі понайбільше відтягнули ся від праці на народній ниві, особливо ті молоді учителі, що стали „ширителями радикальних і соціальних ідей“, з чого народови ще ніякого хісна не вийшло, хіба шкода, бо ті молоді „ширителі радикальних і соціальних ідей“ нічого позитивного не зробили, лиш декуди дотеперішні добрі організації почасті збаламутили і закирили. Таку роботу не ува-жаємо ми працею на народній ниві, лиш забавкою, або кринією. А вжеж безпечно ніхто не уважати ме сего культурною працею для народу, що деякі учителі конфіскують наші газети, висилані на адресу мужиків, аби мужики їх не читали. Сего рідко до-пускали ся і найзавзятіші вороги народу.

Такого поступованя не можна виправдати фактом, що єї панове учителі стали ширителями радикальних і соціальних ідей і що головню за їх почином заєновалась радикальна партія на Бу-ковині, бо навіть для ворожих собі партій в гра-ниці приписані етикою, а як може і загально при-

НАШ АЛЬБОМ.

Степан Чарнецький.

3 театру.

„Надія“.

... А сночи скарбуліло море
Пісні — своєї сили й суму;
Вершилися філі наче горі
Вбрані в свіжні завої шуму.

Йшов дощ... Вітри скажено вили,
Небо кєрвавилось луною;
Ревіла буря, громи били,
Зривались мєви над водою...

А досвіта, як гасли зорі —
Море густою вкрите млою —
Так тихо, жалібно шуміло;

А філі в соннім розговорі
Нєсли поволи до прїбою
— Варєнда тіло...

„Трав'ята“.

Бєзголосно мов сон — у хату
Вкєтив ся смєрк — і голі стїни
Прлєбрав у довгі сїрі тїни —
Запах камелії вїє в кімнату...

Блїдава, свїтляна пасмуга
Пєклалась на лицє дївчини.
Тихо... Годинник бє години,
В дєржаєм свїтлі мріє туга...

А поруч ліжка в білій шаті
Смерть в романтичній сіла позі
Та на гребєню пригравала...

Блукає пісня по кімнаті
Про ту „любов, що терня й рожи
Людям в один вінок вплїтає“...

„Tosca“.

Гей дєвоньтє дєвоньтє, дєвоньтє... Рим шалїє,
В оргїю сплїтають ся спїжєві звуки;
Лєтить псалом — плїве — рєстє — нїмїє
Понад дахи, склєпїня, вєжі, луки...

Вєть ся юрба немєв хрєбєт гадюки,
В очах трївогє, в грудях сєрцє мліє,
Юрба склєдає до молїтви руки
І шум надзємний понад нєю вїє...

Гей Римє, Римє! Голос твоїх дєвонїв,
Що так нєстрїмно поза хмари лїнє,
Кєби нє гинув в бєзвїєстях дєрогї —

Мїгбї забратї жмєню людєських стєнїв,
Бєлю і туги з нїщєї дєлїни
І.. жбурнутї їх Вєговї під ногї...

Чорі.

Тї мріла, що підєш бєз слова дєкору
Вїдтєручєна, тиха, з слїзою в очах
Втопїти вєю тугу у бєзвїєстях бєру
І скаргї нє будє на твоїх устєх...

Тї мріла, як вдарять на сєрцє нєгоди,
Понєсєш вєсь горє до Ізїса стїн;
А з шумом ідучї Черємєша водї
Для цїганкї стануть на холодний грїб...

А прєцїнь, як сєрцє у тєбє завїло
Вїд надмїру болю, вїд силї знєруг —
Як в сєрцю надїя уєя спєнєїла,

В полумю, що душу в пожежє займїли
В огнї бєжєвілля, страданнє і туг
La bestia вїджилє...

Прийшла до мене осїнь.

Прийшла до мене осїнь в горє,
Прийшла у сїрїбному завоє,
Спєвила бєри смєрєковї
Кєрвавїх заходїв луною...

На сїні травї в полонїні
Стєпїлась жєвєтою іржєю —
І грєбї хмари тємносїрі
Вєла поволи за собою.

Над бєрєгом рїкї ставалє,
Мєв сєрєд круч шукалє бєру —
І зжєвклє лїстє калїновє
Мєталє раз-у-раз на водє...

Пїшли за мною...

Пїшли за мною у життє — як мари,
Як сонні вїзї — яви з того свїта,
Дє об стрємлячі кручі друтє ся хмари,
Дє грають грєми і — брєнїть трємбїта...

Пїшли за мною у життє — мєгучї
Рєзгєйданогє Черємєша шумї;
Пїшли за мною бурї, грємї, тучї —
Та чорнєгїрєських дєбрїв дїкї думї...

„Зозулине яйце“.

(Конець).

няті етичні засади не обов'язують радикальної партії, то бодай приписані кримінальним законом, яких в боротьбі ніхто не сьміє переступати. З другого боку можна спитати ся, які претенсії можуть мати до нас члени иншої, радикальної партії? Що їм до того, що нас приймають люди бандерними, колачниками і т. п., хочь ми собі сего ніколи не жадали?!

Ми розуміємо, що сих молодих „ширителів радикальних і соціальних ідей“ мусять се боліти, що не їм, а нам нарід ухвалює своє довіря, але від їх волі залежить, щоби і вони стали учасниками народного довіря. Треба поступати так, як всі дотеперішні діячі народні поступали, щиро, отверто і явно, треба працювати і то працювати безкорисно, так як ті „народовецькі матадори“ цілі десятки літ працювали і працюють, працювати — не руйнувати, ширити щиро правду, науку — не брїхні, а сим безпечно і ви заслужите собі на довіря народу.

Лишає ся нам ще напятиувати радикальні брїхні, поміщені в статі учителів проти нас.

Сам п. Микола Топущак посвідчить, що се чиста неправда, що наші послі „при послїдних парламентарних виборах братали ся з найбільшими народними ворогами, як з дїдичами, пропінаторами, лихварями і иншими чорними духами і тих людців обїбравли собі за своїх агїтаторів“, бо по щирїй правді сам п. Топущак удав ся до послів з просьбою, аби послі своїм впливом зробили нешкідливими посесора Кранца і пропінатора Бергера в Кучурові великим — инакше Кучурів великий для рускої справи пропав помимо того, що в Кучурові від кількох літ „працює“ п. Топущак. П. Топущак знає також добре, що при тїм ніхто з послів нікому не запродав ся, ніхто з послів народу не зрадив.

Пощо-ж очевидну неправду в свїт пускати? Хиба на те, щоб при тїй нагоді свїт переконав ся, що зовсім не вистарчає в газетній статі „констатувати, що дійсними робїтниками на народній ниві було і є тільки народне учительство“ а треба таки дійсно працювати, а тоді не треба буде удавати ся до послів з такою просьбою, як наведена вище що до Кранца і Бергера. Що багато учителів є дійсними і щирими робїтниками на народній ниві, се ми завжди признавали, але се также факт, що тоті учителі не удавали ся до послів з такими просьбами, як п. Топущак і єму подібні. Правда, сї щирі робїтники учителі не є „ширителі радикальних і соціальних ідей“, вони працюють, з праці їх видно слїд і хосен, а з ширення радикальних ідей того не видно. Сї учителі безпечно і тепер мають до нас, до нашої політики більше доїре ніж до підписаних на статі членів езекутиви українського учительства

Сам пос. др. Ончул і стенографічні протоколи соймові посвідчать, що якраз сї сесії соймової др. Ончул зажадав підвищення податку краєвого з 46 на 50 проц. при податках зарбкових. Так само правда є, що ми тому спротивили ся і сїй внесок Ончула повалили. А зажадав Ончул сего підвищення, аби хоть троха покрити недобір в прелїмінарї фонду краєвого і грозив, що нарік поставить внесок сїй податок підвищати ще о 14 проц.

Зовсім не дивую ся „молодим ширителімі радикальних ідей“, що вони не знають, що відемаршалок др. Стоцкий не сьміє ужити доходу із пропінанції на инші краєві видатки, та що ті гроші мусять ужити ся так як в прелїмінарі ухвалено, якого референтом тогїд був др. Ончул.

Наконець виходить із всего, що „молоді ширителі радикальних і соціальних ідей“ так правили приймати Ончулові брїхні за правду, що нїяким чином не годні вже навіть чути щирої правди.

Тому то ви, панове старші учтелі, що ваш розум ще не поморочений ані Ончуловими брїхнями, ані нїякими утопіями, що ви доси приваляли враз з нами завжди розбирати всі справи, хотьби і вашу власну справу регуляції платні, розумно, розважно і поважно, що хочете далі служити щиро народови в найліпшій порозуміню поступати, скажіть раз явно і отверто своє слово аби молоді ширителі авантурних ідей зрозуміли, що ви маєте свій власний розум.

Др. Смоль-Стоцкий.

Справа з евентуальними українськими урядовими написами і завізваннями могла би вкінці справляти деякі труднощі. Але мій Боже, преці є багато помічних способів на свїті. Коли на примір панови гофратови і др. Менчелеви є можливе і не приносить ніякої шкоди жити серед Русинів не знаючи ані мови того народу ані народу самого, тоді можуть собі на то дозволити що не згинуть, коли би не були в силі розуміти високих мудрощів „Sternowitzer Allgemeine Zeitung“ писаної в оригінальнім „neuhochdeutsch“, читати єї „корректно“ по німечки, а передовсім дозволити ділати на себе невичерпаному жерелу культурному німечких завідомлень з уряду податкового, або написий на урядах. Буковинські Українці будуть мусїли взяти вже на себе небезпеку того культурного загрози, який приміром постиг як відомо чеський нарід від тої хвилі, коли він відважив ся у себе закладати чеські заклади наукові. В кождім разі далеко ще не можуть вони рівнати ся з тим високим культурним ступенем, на який поставили буковинських Українців сїм німечких гімназий, німечкий університет, німечкі „ферлядунки“ і написи на урядах. Як пожалування гідні є всі инші не українські народи, що з буковинськими Українцями не можуть міряти ся в тїм згляді.

Який безденний нерозум лежить у всіх тих голосах остероги, у всіх тих журбах сїх і тих панів о добро руского народу!

Буковинські Українці були би багато щасливіші без прихильності тих милих панів. Они є так зарозумілі, віддавати ся вірі, що они також без рад тих панів знають, що рускому народови потрібне і що помагає. Они сподїють ся трафити на се так само добре, як до сего дійшли Поляки, Чехи, Угри і прочі не-німечкі народи.

Відносно до заінсценізованої ніби-бурї в Вижицї, може буде потрібне для успокоєня тих панів довідати ся, що один з тих, що найзавзятїше протестували і робили опозицію проти української гімназії в Вижицї говорив тепер по закінченю цілої справи. Се звучить: „Нїчо не вадить. Мій найстарший вже не потребує вижицької гімназії, а мій наймолодший до того часу, заки прийде на чергу, буде уміти тільки по руски, що здасть добре вступний іспит!“ По сїм хоче ся нам думати, що ті добрі панове багато більше потребують доброї ради, як ми Українці їх. А ми їм не накидаємо ся з нашими радами. Ми кажемо їм лиш тільки, що ми їх злобні елюкубрації, які они від часу до часу публікують про Українців, уміємо цїнити. Во нїчо так не розбурхує народа, нїчо так його не збуджує до оборони, нїчо не викликає в душі народній такої жадної діла ненависти, як сего рода низький провокаційний напад і насмїх, як се они уміють виявляти.

Але мої панове, наша знаменита пословица каже: „нема нічого злого, щоби на добре не вийшло“.

Нїчо би не могло би так помочи сильній організації жидів в краю, нїякий організаційний талан не мїг би їх за десятки літ так злучити, як дикі напади Ончула-Відмана зробила за одну хвилю.

І нам зробили вони нехотятя велику прислугу своїми підбурюваннями та інтригами проти першого визного наукового заведення в краю, яким ми будемо одушевлятися, не завдаючи їм нічого. Для Українців буде се мати велику вагу знати, що українські научні заведення ділають приголомшуючо на де-яких панів. Народ не буде вязатись уживати найуспїшнійше того средства.

На кінець ще одно слово. Гофратні державні мужі з передмарцевого часу повинні-б добре роздумати, чи розбудження расових ненавистей, які вони якраз провокують не буде небезпечнійше для боренового ними державного інтересу, ніж заспокоєне найпримітивнійших національних бажань кожного народу.

Учитель про д-ра Стоцкого.

(Статя надїслана з учит. кружї)

Страх як часи змінились і правду говорять приповідка, що невдячність є нагородою на свїті. То вже з давен давна так бувало, майже всі мужі, які заслужились около добра народів, не лише що не осїгнули подяки, але їх ще до того і пересїдувано. Всї з них мусїли за своє добре серце наложити головою. Так то і тепер діється. Лиш се нас дивує, що тепер, коли народ більше освїчений, коли інтелїгентний чоловік може зрозуміти, що зробити добре діло вимагає великого пожертвоування, великих трудів, що той не може сего поняти, що заслуженому чоловікови треба дякувати хоч словом, як не ділом, а не обкидувати єго болотом.

Припадково дістали ми в руки 18. і 19. число „Народної справи“, та пізнали, як та „Народна Справа“ постунає супроти наших видних людей, а особливо супроти д-ра Стоцкого. Наші селяни мають великі докази, кілько добра др. Стоцкий зробив для народу. А тут — в двадцять і кілька

літ його тяжкої праці, в якій він половину свого здоров'я стратив — повстає якийсь пан Майданський, про котрого ми ще до тепер нічо не чули, і починає його ганьбити.

Гірко приходить ся читати сї слова заслуженому чоловікови. Не знаємо, чи пан Майданський старий чи молодий, але радилиб ми йому, аби він, як людям добре робить, подумав і про те, що і єму приїдеся тяжко перетерпіти невдячність другого. Пан Майданський говорить, що др. Стоцкий, який висловив ся при нагоді виборів до сойму так: „Руский народе, з тобою родивсь і гинути буду“, пішов потім до Жидів Ритера. І щож се такого страшного, чи хоче п. Майданський, аби др. Стоцкий був антисемітом? Чи радикал є антисеміт? Врешті тим др. Стоцкий не зрадив ще народу, а ще показав велику толеранцію на супроти других народів, чим дав доказ, що хоче піднести добробут руского народу — не на кошт других націй. Або, що говорив з Фішером, то ще не доказ зради Руси. Чи радикал є Жиди не говорять?

Щоби дальше відповісти на слова пана Майданського, мусимо навести хоч деякі добрі діла д-ра Стоцкого. бо най свїт не говорить, що всі Русини невдячний народ. Ми порозуміли працю д-ра Стоцкого. От др. Стоцкий в сполучї з иншими видивнували руский нарід з темноти. Кому маємо завдячувати, що повстало множество шкіл з українською мовою на Буковині, хто причинивсь до розмноження читалень, „Оічїй“, райфайзенон? Хто заходив вже від давна і в найменші закутки Буковини, та отвирав читальні каси, заохочуючи нарід до діла?

Певне що не „Народна Справа“, ані п. Майданський. Наше село, а й багато инших мало давно піти на ліцїтацію, як би не др. Стоцкий причинив ся до того, щоби заведено райфайзенки по селах. Ви, пане Майданський милите ся, коли кажете, що каса для богачів. То лиш хїба там, де люди не уміють з нею обходитись як слїд. У нас від коли каси, від тогди стало народови багато ліпше і найбіднійший зичить гроші та поволї їх віддає. Але багато вже людей виратувала наша каса від нещастя. Богато людей мало у нас вийти з ґрунту, та каса при ліцїтації купує ґрунти і дає єго назад чоловікови на виплат. У нас оден чоловік не мав на собі нічо, лиш жінку та трое дітїй. Не мав ні хати, ні ґрунту. І що думаєте? І такому наша каса помогла. Вона впрост для себе купила кавалок ґрунту, давши єго потім тому бідному чоловікови на виплат. Він поклав на тїм ґрунті хату, ну і виплачує. Уже багато сплатив, має худобу, а далі не мати і ґрунт, бо сплативши касі ґрунт, відкупить єго таким способом у касі. Певне що не для таких бідних, що пускають ся на ошуканство. — Ви кажете, що то не заслуга д-ра Стоцкого, що заведено каси. А хто їздив задля студий кас до Німеччини? А се вже сьмішно, як кажете що нарід і без д-ра Стоцкого прозрів би, бо тепер такий час настав. Все мусїв би ся найти якийсь організатор, однак фактом є, що тепер ним є др. Стоцкий. А що до часу то — даруйте — ми вже не віримо в забобони. До часу треба праці, пожертвоування одиниці, а як сего нема, то і час не допоможе.

Дальше милить ся п. М., що в читальнях таки нічо не робить ся, що читальні животїють на папері. То не всюди. Є читальні що дуже гарно працюють, лиш вони не голосні як дзвінки на весь свїт. Вони тихо працюють і не пишуть по газетах про се нічо, або дуже мало, однак їх праця при тїм інтензивна. А сї читальні, то велика благодать в селі. Наша читальня, ми собі так представляємо, то маленький парламент. І кожда инша так, лиш трохи праці. Правда може, що з початку виглядають діла наших читалень може за мало достаточні, однак за те вже годї кидатись на др. Стоцкого.

Дальше дуже нас здивувала учительська справа в „Народній Справі“. Ви так панове з „Народної Справи“ робите, мов би то ви хотїли для себе придбати все учительство. А ми знаємо, що партія, до якої наші заслужені послі належать, має таку саму програму як і ваша. Отже на що до плуга з колїс, коли вистарчать два. Ми тої гадки, що нарід руский тогдїб був найсильнішим, колиб не роздроблював ся але би була одна сильна руска партія працююча около добра рускої суспільности. А кождий, особливо у наших кутї знає про заслуги др. Стоцкого. Врешті працюйте і Ви та тратьте і Ви своє здоров'я бодай 20 літ, як др. Стоцкий, та тогди аж кажіть що зле, а що добре. Лєкше говорити, ніж зробити. Ви говорите, а радше лиш зачали сте говорити, а др. Стоцкий вже зробив. — Учитель.

Справи церковні.

В сїй справі навели ми онодї голос Românul-a який старає ся доказати, що рускої дїєцезії Буковинї не треба, бо кацапи, які становлять перевагу між Русинами, такої дїєцезії не бажають, а тільки незначна фракція, іменю Українці, які сегодня справді при кермі, завтра однак можуть бути зметені з політичної видовні.

Сегодня Românul (ч. 9) старає ся утопїїність нашого жаданя доказати зі становища утилітарно-

сти і опортунізму і приходять знов до висліду, що рускої дисцепції не треба.

З тих обох засад могла б іменню державна власть бути спонуканою перевести поділ дисцепції, щоби загрожений на Буковині між обома народностями мир знов привернути. Між тим на Буковині, між руским а волоским населенням панує так ідеальний мир, що може служити за примір всім іншим австрійським народностям, суперечки-ж є тільки між декотрими національними провідниками. Щоби ж сих помирити, чи треба аж так великих жертв грошевих (богато мільонів на катедру руску, єпископську резиденцію, церкви і парохіальні доми у мішаних парохіях)?

На думку Волохів отже Русини не зазнають ніякої кривди в дисцепції. Се стара пісонька вовка супроти ягнати. Між тим ми в буковинській митрополії полишені всіх найпримітивніших прав, не можемо навіть поскаржитись, бо нас судять єдино ті, що наносять нам кривду. Парохи по всій рускій часті Буковини се повіренники румунізаторської консисторії, які не вислані між руске населення, щоби уморальнювати і підносити культурно, а утримувати в темноті і невіжестві задля пановани над ним волоских авантюристів.

Они то враз з деканальними протоєреями, релігійними румунізаторами або кацапами, спивають розвиток руского народу і ударемлюють всякі заходи околомого піддвигнення з морального і матеріального упадку. Через них єпітропства не мають в церкві ніякого голосу. Консисторія се кузня румунізаторська, де все руске перегоросовує ся. Богословський факультет виплекує майже самих аничарів, унеможливив руску науку богословську. Запомогли, почесні і міродатні посади духовні позістають єдино між членами кніжки. Ренеґатство процвітає в нас у чудних красках як за часів Мораря, від митрополита до портієра всі уважають честію носити на собі се п'ято, лиш коби жолудки ситі та монетчки набиті. Так виглядає мир в нашій митрополії, подібний до миру в Болгарії в тій хвили, коли Болгари гараниками прогнали з краю непростіших Греків-фанариотів.

Доказавши суцільність в митрополії, Românul винаходить иншу причину, чому ми хочемо рускої дисцепції. Українство походить, як думає Românul, з Галичини. Буковинські Українці мають на цілі заснувати в Росії українську державу, (от куди!) яка би обнімала Буковину і Галичину. Щоби-ж в більшій силі повстати проти Росії, треба злучити ся конфесійно з Галичанами. На се треба своєї національно-рускої дисцепції, щоби та злука була тим тісніша. Ось як штурдерно вдумав собі Românul нову причину, чому ми жадаємо своєї дисцепції. Чи не таке вистроювали фанариоти? Треба аж такого великого боевого плану, аби кинути нову колоду Русинам під ноги?

Насамперед преміса, що буковинський українізм походить з Галичини, зовсім фальшива. Як вже треба, то походить він саме з російської України. Але се невідгідно Românul-ови, бо російські Українці православні, як і ми, і тоді не треба унії і не мож нає посуджувати, що ми жадаємо дисцепції задля аспірацій уніятських. Відтак не міг би так дуже вихвалити такту і привязанія до православної церкви волоских прихвостнів-кацапів. Отже унія, се причина нашого незадоволення з пановання над нами румунізаторів.

Та далеко кудому до заця, далеко ще до того, щоби румунізатори мали й силу розпоряджатися над нашим життям і смертю. Они можуть лиш лукавити, грозити, баламутити, а власне се оруже хочемо їм відобрати. Не стерпимо, щоби горстка ренеґатів спинювала розвій першої і найбільшої нації на Буковині, сїяла вражду по наших громадах єдино лиш тому, що підступно зарвала в свої руки церковну власть. Ми не хочемо унії з Римом, однак не хочемо унії і з румунізаторами, а власної рускої православної дисцепції. Сего справедливого бажання не відкаже нам державна власть у Відні, не відкаже добротливий наш цісар. Скорше, нїм сего очікують, розженемо безхарактерників, лизунів і їх похвостач в на всі вітри.

Вони сего й побоюють ся і Românul дивує ся, з якої би то причини Русини так сподобали ся центральному правительству, що воно їм у всім потугав, а маловажить румунізаторів. Ой, не протекція се, панове румунізатори, а виконане акту справедливости, бо нема подібної дисцепції в світі, де би дисцепзан так твобили, як нас на Буковині.

вперше опорожнився пекинський престол. Припущення се стало правдоподібним особливо що до смерті цісареві вдови Тей-гі, бо смерть нещадного цісари Кванґсу була річчю, якої викидано з давня.

Кванґсу був запереченем свого власного істновання. Недужий хронічно на запалене нирок, цукрову недугу та ісихіас був старцем, хоч мав всего 36 літ життя. Одиноким ратуном для него могла бути операція та релігійні приписи китайські не дозволяють на операцію „сина небес“. Кванґсу був тільки маревом на престолі; було в його життю лише сто днів, коли він зривав ся до енергійного правління, а саме до поборювання закоренілої відвіків системи. Та епізод сей покінчив ся тим, що Кванґсу мусів зрезиґнувати з останків своєї влади, а властиво панев китайського престолу стала цісарева вдовица Тей-гі, яка на престолі засіла тільки через се, що вже в 15 році життя станула прибічною жінкою цісари Ісчу, якому подарувала й престолонаслідника. Чого він не міг діждати ся від чотирох її попередниць. По смерті її мужа в 1861 р. устанавлено для п'ятилітнього престолонаслідника Тунґ-тші, регенцію, яку захопила в свої руки цісарева Тей-гі. На сїм становищі дала неабі які докази енергії та здавила і бунт цісари Таймінґів, що руйнували полудневі й середні провінції держави, і революту магометанську, яка захопила була провінцію Шенсі та цілий Туркестан. В 1873 р. дійшов Тунґ-тші до повнолітності, але був так вищитий розпущеною, що помер вже 1875 р. Цісарева вдовица Тей-гі, тепер поставила на своїм та перефорсувала те, що цісарем настановлено чотиролітнього сина князя Чуна-Кванґсу, за якого вона правила державою як регентка аж до р. 1889. Та хоч в сїм році Кванґсу став повнолітний, то формально зняв управу держави в свої руки, та про все рішала воля цісареві. Коли цісар Кванґсу — як вже згадано — користуючи ся преклонним віком своєї тітки почав реформаторську акцію, то вона ще раз збрала свою енергію та повідрізувала реформаторам голови, оголосила маніфест з заявою, що „на горіччї бажання цісари“ обіймає сама правління держави. Від сей хвили номінальна власть цісари Кванґсу зійшла на її-нащо державою управляла незвичайно енергійна цісарева вдовица на спілку з прикликаним нею співрегентом — кн. Чуном.

І як раз дволітний сніжок сего князя, Пуї, став назначений володарем Китаю. За него радити ме поки що кн. Чун, відомий з того, що по боксерським повстанню приїздив до Європи, щоб перепросити цісари Вільгельма за замордоване німецького амбасадора в Пекині. Він мав бути дуже світлою й рішучою людиною та переведе мабуть чимало реформ, поки його син дійде до влади, колиб не припускати, що сей молоденький „син неба“ не помандрує ще перед своєю повнолітністю до своєї божескої рідні.

Про дальший напрямок китайського режиму, годі тепер що небудь сказати. Завіщане цісареві-вдови (який вона полишила, після китайської традиції, як і другі цісари) поручає молодому цісареві, щоб він дальше вів діло реформ, тах щоб до девяти літ стала китайська конституція довершеним фактом. Та рівночасно з сїм завіщанем став відомим, що кн. Чун зарядив всякі можливі міри обережності, аби не довести до вибуху революційних подій. Військо згуртовано разом, бо відбуває маневри, а всім губернаторам і генерал-губернаторам приказано не їхати на похорони цісари і цісареві вдови до Пекину але остати дома для удержання ладу в своїх провінціях.

Тільки лихо в тім, що не ціла армія в Хілі остає під власттю престолу, бо двома дивізіями її командує міністер війни, Тієлянґ, який є рішучим противником всяких реформ і — кн. Чуна. Чун мав зарядити, щоб будучого володаря небесної держави виховувати в модернім дусі, а не редовсім визволити його з під впливу двірських евнухів.

В столиці держави, Пекені деяке заворушення заволоділо населенням через суперечні вістки про причини смерті в цісарській рідні, наслідок сего обивав ся в руні банків, через який замкнуло виплати 14 китайських банків.

НОВИНКИ.

Чернівці, 20. листопада 1908.

Примір до наслідування. Черновецька міщанка, пані Марія род. Чех Бачинська, власителька реальності при ул. Рош ч. 52, придивляючи ся нужді, в якій живе українська учача се молодіж гр.-кат. обряду, постановила за всяку ціну причинити ся в який спосіб до полекші побуту в школах тій молодіж. Коли отже довідала ся, що тов. „Шкільна Поміч“ збирає гроші й задумує побудувати бурсу для сих бідаків, рішила ся без вагання стати членом основателем маючої повстати бурси. В тій цілі поклікала 8. с. м. нотаря Вп. п. Дрогомирецького і передала ему книжочку шадничу на квоту 2500 корон з тим, щоби сї гроші передати „Шкільній Поміч“ на будову бурси для учеників гр.-кат. обряду й то зараз. Як-жеж бурса буде вже під дахом, на тоді записала щедря фундаторка ще

2000 корон, які має „Шкільній Поміч“ виплатити головна спадкоємчиня пані Олена Власюкова-Угорчак, яко частину вартости дому при ул. Рош ч. 52. При тім застерегла собі пані Марія Бачинська, що кожного року 23. марта, в день смерті її сина Франца, з приводу котрої передовсім зробила такий запас, має заряд бурси роздавати запомогу чотиром бідним ученикам по 10 корон, і то таким, що викажуть ся найкрасшим поступом з релігії і рускої мови. Важанем горячим фундаторки а, щоби будову бурси розпочати як найскорше. Сего бажав собі й виділ „Шкільної Поміч“, але виконати дало би ся се скоро лише тоді, коли би всі міщани й селяни пішли слїдом за панев Бачинською. Тож щира Вам подяка Вп. пані від виділу „Шкільної Поміч“ за Ваш княжий дар на річ бідної молодіж, а молодіж так як і весь нарід заховав сердечну о Вас пам'ять від рода в род. Честь Вам, та щоби як найбільше знайшло ся таких як Ви.

Кошти окупації Босни і Герцоговини. По урядовим обчисленням видала Австро-Угорщина від 1878 р. на мобілізацію і удержаня військ в окупованих краях, на будову доріг і залізниць, на меліорації і на адміністрацію кругло 1550 мільонів корон, вже після почислення доходів, які ті краї принесли. З величезної тої суми звиш 1 і пів мільярда найменше видало на шкільництво. З 5388 громад в Босні і Герцоговині лише 281 мають школи, до котрих ходять діти з 1779 місцевостей, а 3326 місцевостей зовсім школи не має. Загальне число дітей, що не ходять до школи, виносить 85 проц.

Нові генеральські титули. З Відня доносять, що цісар утворив у війську два нові титули, а то генерали третьої класи ранґи в піхоті не будуть носити титулу „фельдцайгмайстер“ лише генерали піхоти (General der Infanterie), подібно як генерали кавалерії мають титул генералів їзди (General der Kavallerie). Титул „фельдцайгмастера“ буде прислугувати лише генералами артилерії і інженерії.

Оповідки, іменованя і т. п.

3 товариства укр. студ. „Січ“. Заходом наукового кружка відбуде ся в четвер 26. с. м. відчит п. інж. Г. Герасимовича на тему: „Суспільний розвій а культура“ (час і місце оголосить се пізнійше). Рівночасно подаємо до відомости, що в найближшій часі відбуде ся відчит п. проф. В. Сімоновича „Про схоластицизм на Русі“. — За просвітно-научний кружок: О. Калитовський.

Звичайні загальні збори тов. „Січ“ відбудуть ся в неділю, дня 5. грудня н. ст. сего року в домі Читальні з звичайним порядком денним. — Пропон. Паньчук, кошований в Чалківцях.

Звичайні загальні збори „Руско-православної Спільки торговельно-промислової“ в Вашківцях н. Ч. відбудуть ся в неділю, дня 29. листопада с. р. в комнатах „Рускої Весіди“ о год. 1. по полудні зі звичайним порядком денним. — Іван Герасимович, голова Ради товариства, Михайло Лютик, справник.

Товариство жіноча громада отвирас курс аналфабеток. Наука буде відбуватись почавши від 29. листопада що неділі від 3—4. години пополуни в домі при ул. Рускій ч. 31. — За Виділ: М. Цегельська, голова. Наталка Ярошинська, секретарка.

В неділю дня 22. с. м. о годині 2. пополуни відбуде ся в сали „Народного Дому“ в Чернівцях попис учасників курсу січового. — Старшина Союзу „Січ“.

Звертаємо увагу наших читачів на анонс рускої фірми п. Сірецького поміщений на останній сторони.

Переписка Редакції.

Вп. Ст. Чар. Львів. Дякую за прислане, йде, як бачиш все. Жадані книжки вишло незабаром. Збірки у мене нема.

Із штуки і літератури.

Репертуар „Львівського руского народного театру в Стрию. Сала „Народного Дому“.

В суботу, дня 21. с. м. (відновлене) „Барон циганів“, оперетка в 3-ох діях Стравса, (виставлена на ново, — костюми нові).

В неділю, дня 22. с. м. „Марійка“, ческий народний образ зі співами Ал. В. Мрштіка. Початок о 7. год. вечором.

Політичний перегляд.

Зміни на китайській престолі.

В цісарській палаті в Пекині зайшли події, про які властиво автентичних вісток не має й досі. Телеграфічні донесення останніх днів звістили передовсім, що вночі з 10. на 11. помер цісар Кванґсу, відтак прийшла вістка про смерть цісареві вдови та регентки й тітки помершого цісари Тей-гі, а вчора знов донесено про смерть молоді цісареві вдови, Едналі. Хоч офіційальні комунікати говорять, що божих заступників поклікали до неба случаи природних недуг, то можна припускати, що тут маємо до діла з отруєнням, бож отрує вже не

РУСКА НАСА ○ РУСКА НАСА

тов. зареєстроване з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вклада шадничі і опрощає їх на 5%. — Пай виносить 40 К і платимо 6%, внесове 2 К. — Родимці! Хай клич „свій до свого“ відібе ся голосним відгомном по цілій Буковині і най кожний, що почував себе щирим патріотом-Українцем складає свої опадности в „Рускій Касі“.

Приєднуйте нам нових членів Дирекція.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після обсягу місяця не після малого тижня.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, вичетний опуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.

Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Зимовий шпорт!

Загально признані і найліпші **САНОЧКИ**: так звані „Loebener und Phönix aus Manesmann-Stahlrohr“, як також букові, ясеневі „Davoser“, „Halltaler“, „Triumpf“, „Joachimsthaler“ і інші знамениті фабрикати.

Телефон 301.

Рік зал. 1873.

Для шпортовців-саночників куртки, шапки, камаші, зарукавки і т. п. 176 (6—6) для дам панів, хлопців і дітей. СКІ і т. д.

Дім товаровий Б. Бальтінестра

Чернівці, ул. Енценберга-Головна ч. 3.

Найперше і найбільше буковинське естаблісєма в тій галузі.

Хемічна пральня і фарбарня
ДАМСКОЇ І МУЖЕСКОЇ ГАРДЕРОВИ,
уніформів і різнородних матерій, як: футер, матерій на меблі, гардинок, занавісок, портієр, рукавичок Glacé і корунок.

Спеціальність: Хемічна пральня і фарбарня шовків найліпшої сорти. Взірцева фарбарня і знаменита пральня фіранок ріжного рода.

САЙФЕРТ і ТУЧАПСКИЙ, Чернівці

Централка: **ул. Руска ч. 15.**
Мірні ціни. Виконанє без закиду.
Замовленя з провінції сейчас.

Цінники даром і оплатно.

169 (—)

Першорядний фабрикат! **Першорядний фабрикат!**
Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми
155 (—) **Бехера і Гільдесгайма**
поручає

Самостійне заступство взірців фабричного складу.
І. Шимонович, Чернівці, улица Сьвятої Тройці число 20.

Г. ФАЙЛЕР

Чернівці, улица Руска ч. 8.

усувач нагніток

Великий зарібок

приносить побічне занятє кождому господарови, купцеві підприємцеві, урядникові і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знання. До того спеціальних машин також на сплату ратами, достарчає

155 (—)

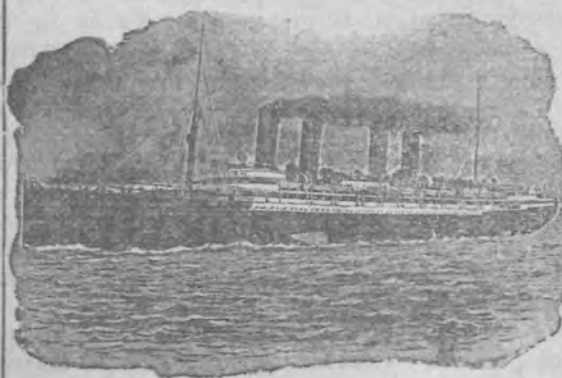
І. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Сьвятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проспекта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні оферти адресувати на повисшу фірму.

Купуйте лиш у своїх людей!

Новоотворене

Високою
ц. к. красвою управою кон-
цесіоноване

Міжнародне

Бюро Подорожи

„СВІТ“

Сірецький і С-ка

в Чернівцях (Буковина), улица Кохановского число 1.

165 (—) видає карти корабельні до

Канади, Сполучених Держав (Америци),
Аргентини, Бразилії, Азії, Африки
і т. д. і т. д.

Карти на желізниці європейські, канадійські та американські.

Карти на спальні вози. — Карти прогулькові та окружні.

Купуйте лиш у своїх людей!

Перша Буковинська спеціальна артистична
робітня церковних апараментів в Чернівцях
Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при улиці Резиденції число 9.

має честь повідомити Веч Духовенство і Ви, П. Т. Публіку, що виготовляє великі в той фаш входять роботи як: монотранції ліхтарі, хрести, надільниці, свічички, образи, хоругви і проче церковне, по уміркованій ціні і на річинець. **Замовлення з провінції точно, дешево і на час.**

Вільші замовлення на догідні рати

Кількамаїть лїтня практика в моїм заводі. усеїнає мене що під кождим зглядом зможу хочби найвибагливішому густові Ви, Публіки, вповні вдоволити. Отвараючи мою робітню, не жалував я ні трудів ні коштів, а урядив єї так, аби стала побіч перворядних робітень та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Ви, П. Т. Публіки з просьбою о ласкаве поверте той

одинокій в своїм роді рускої робітні, стою на ласкаві услугі і пишусь з глибоким поважанєм **Ф. Ярмолівч.**

151 (—)

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Найстарший товаровий дім Б. БАЛЬТІНЕСТЕР **Найстарший товаровий дім**

Чернівці, ул. Головна (Енценберга) ч. 3.

Заложений в р. 1873.

Самостійний склад

Самостійний склад

Телефон: число 301.

черевинок

із сьвітославної гоудіярської американської фабрики The Selby Shol & Cie., Portsmouth.

Ф. Л. Понера в Хрудимі, А. Чанека у Відні.

Товари Футряні для дам і дітей, найбільший вибір найновітшої сорти, ковняри, зарукавки білі, брунатні і чорні, російські, японські, соболєні, а куни, Skunks, Hermelin, Eisvogel, перекі, Marmel, а руса, Sealskin і т. п. Для мужчин і дітей правдиві перекі шапки Nutria.

Конфекция діточа і плащики, чепці, і зарукавки, найновітшої моди.

Камаші, шакаритни, паньчохи і рукавички в найбільшій виборі.

Шапки для пань, панів і дітей.

Замовлення з провінції сейчас і оплатно залагоджують ся.

капелюхів

І. Генрика Іти у Відні, Йосефа Піхлера і Синів в Грацу. Склад капелюхів П. і С. Габіа у Відні.

Товари вовняні і бавовняні убрания системи д-ра Стєра і д-ра Ламана, огрівачі колін, пульсєві і я. Дамєкі і мужєські вовняні камизельки, **Кальоші** і черевики до снігу найліпшої фабрикати по цінах фабричних.

Черевики найновітшої сорти Chevreaux, Box Calf, єуконні для панів, дам і дітей, до-мові черевики ріжнородні.

Найбільший вибір артикулів до польованя і шпорту. Плєди, коци і т. д. — Рушницї, револьєри і всяка мушїця. — Загортки театральні і найліпші зборнєти в найновітших фасонах.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка,

За редакцію відповідає: Віктор Строїч.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 корон, на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 франків.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Руска Рада“

на цілий рік 16 К. (згл. 9 рублів або 34 фр.) а на пів року 9 К. згл. 4:50 р., або 17 фр.

Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция „Буковини“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рабат. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Рукописи звертає редакция лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозумівати ся що дня від 9.—10. рано і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Отворене української гімназії у Вишніци.

Нарешті здійснили ся бажання всього українського народу так на Буковині, як і в Галичині — отворене гімназії у Вишніци з українською викладавкою мовою стало ся фактом. Хоч як пізно отворено сю гімназію, бо аж в півтреті місяця по початку шкільного року, то все таки при вступнім іспиті прийнято 134 хлопців. Се число вказує наглядно, як конче була гімназія у Вишніци, а знов число Українців (116) вказує на те, що необхідно була якраз українська гімназія.

Святочне отворене гімназії відбуло ся дня 22. с. м. Уже день перед тим видно було великий рух у місті, звільня напливали селяни з подальших околиць.

Дорогу, якою мусів поє. Василько переїздити до міста прикрашено величавою триумфальною брамою, вкращеною зеленою і хоругвами. Як лише посол явив ся обіч брами, розлягли ся довго негавуючі оклики. Опісля витали посла Василька парох Семанюк і член ради громадської, на що пос. Василько відповів сердечними словами подяки.

Само свято отворення гімназії розпочало ся богослуженням в обох церквах. В православній церкві відправлено урочисто богослуження при звуках хору черновецьких богословів. По богослуженню промовив до народу, що заповнив щільно цілу церкву о. сов. Манастирський. У своїй бесіді згадав теперішнє убожество та бідноту гірського населення, згадав про ті широкі ліси та полонини, що колись були власністю Гуцулів, а тепер вони вже в чужих руках. Одиноким рятунком від тої бідноти є просвіта. Правительством, сповняючи бажання цілого населення, його горячу охоту до просвіти, оснувало нову українську гімназію.

По скінченню богослуження уформував ся величавий похід, якого одні кінець доходив вже до ринку, а другий був ще при православній церкві. При звуках вистрелів з мотків та серед звуків

музики в такт пісні „Гей там на горі Січ іде“ йшов весь похід. Наперед бандерія січовиків, далше „Січ“ з Рівні з прапором, за ними посли, представителі черновецьких і місцевих властей, гості і вся місцева інтелігенція, по обох боках кордон „Січовиків“ а за ним величезна, до 6000 доходяча маса народу.

Увесь той численний похід зміряв до народної школи, де поки-що приміщено новоосновану гімназію.

В найбільшій шкільній сали зібрали ся представителі властей, інсп. Сімейнович, сов. Пасіч, інсп. Ом. Попович, пос. др. Кость Левицький, М. Петрицький, Н. Василько, М. Спинул, І. Семака, Пігуляк, віце-маршалок др. Стоцький, представителі П. української гімназії в Чернівцях проф. Кумановський і П. Клим, преставителі підманської гімназії проф. Галензовський і Войнович, представителі укр. тов. „Сковороди“ проф. Прийма, „Січ“ п. Гладкий, „Союза“ пп. Галін та Іванюк, „Прав. акад.“ п. Гнїдий, далше др. Бх, упр. староства, інсп. шкіль. нар. л. Нікоревич, о. сов. Манастирський, о. прот. Семанюк, як рівнож представителі місцевої та доокрестної укр. інтелігенції, священства, урядників і учительства.

Перший промовляв директор новооснованої гімназії п. А. Клим. У своїй промові привітав всіх представителів державних, краєвих і церковних властей, послів і заступників всіх товариств, що явили ся, щоби разом обходити те величаве народне свято.

„Се нове заведене — говорив дир. Клим — має на цілі подати молодіжці освіту і науку, приготувати її до праці для народу і вищлювати в її серця любов до вітчизни і народу. Вона має виховувати здорових і позитивних членів суспільності, має бути розсадником вищої освіти для гірського населення Буковини і Галичини. Се є ідеал бесідника і він є певний, що всі члени учительського збору є переняті такими засадами та

що сповнять надії, які покладає на них суспільність.

Бесідник просить о матеріальну і моральну поміч цілої української суспільності в тім труді. Сю гімназію уважають Українці за великий дар цісаря, який дбає рівночасно про всі народи. Заходом заступника вишніцького повіту пос. Василька дав цісар новий доказ своєї щирої опіки для шкільної молодіжки. Про те вдоволюючи загальному бажанню вносити упрости найвищого цісарського призову назвати сю гімназію „ювілейною гімназією ціс. Франц Йосифа І.“

Мовби на даний знак із уст зібраних задумало трикратне „многая літа“, а хор учеників відспівав державний гимн.

Інсп. краєв. сов. Сімейнович витав українською промовою іменем правительства і президента краю веїх, що прибули на отворене гімназії. Заходами заступників народу сповнило ся бажання всього населення, правительство оснувало гімназію там, де її найбільше треба було. Основане української гімназії у Вишніци, де діти будуть вчитись в рідній мові — є найлучшим доказом, що опіка цісаря сягає і до гуцульських гір. Опісля поручав горячо бесідник нововступаючу молодіж опіці директора і професорів заведення, щоби з тих дітей вийшла колись молодіж, що зналаби, кільки вона винна державі, рідному краю і родичам.

Звернувши ся до молодіжки заохочував єї до пильної науки та закінчив свою промову словами незабутнього Тараса: „Учіте ся, брати мої“.

З поручення краєвого маршалка і в імени краю витав віце-маршалок др. Стоцький новоосновану гімназію і висказував радість, що врешті сповнило ся бажання українського населення, висказуване часто в соїмі і на сотках віч. Народ має тепер далеко більшу можливість просвітити ся, бо отсе основано гімназію з його рідною викладавкою мовою, а просвіта приносить

Олекса Іванчук.

СМЕРТЬ.

Стефан Юркевич, студент філософії, пробудив ся з довгого, горячкового сну. Підніс тяжку голову і здивований розглядав ся довкола. Ранішнє сонце освітило шпитальну кімнату і йому видало ся, що за вікном уже розгостила ся весна.

— Добродію, може ви знаєте котрого вже вилі? — спитав він хорого, що лежав на сусіднім ліжку.

Хорий не відповідав, він дивив ся перед себе мутним, непорушним поглядом. Чорне, буйне волосся окружало його голову і розложило ся широко по подушці.

По хвилі він глухо закашляв і глянув запаленими очима на Юркевича. Короткий той погляд очий з великими білками й посинілими повіками, зі сумними блискучими зіницями вразив Юркевича і він приляг мовчки до подушки.

Його думки були ще непевні й неясні та в цілім тілі чув обезсилене. Голова була немов роздвоєна, в ушах беззастанно шуміло, в горлі якась поганя, а в душі пригноблене.

— Що діє ся зі мною? — А що діяло ся? — запитав якийсь внутрішній голос.

Зачав пригадувати.

Нічю йдуть нераз хмары за хмарами скорою ходою. Вони сунуть ся низько над землею, їх по верхня темна — лише береги від сторони місяця ясні, наче позолочені.

Такі темні своїм змістом були ті спомини, що виринали тепер безладно в його душі — виринали й пропадали позолочені промівами краси, прихильності й любови, що посилав їх образ дорогої жінчини...

Він не бачить уже за вікном шпитальної кімнати ясного дня ранньої весни — перед ним стоїть стать жінчини, повна чути, краси й любови.

З поза старих лип, приспаних снігом, він бачить яро освітлені вікна білого дому, чує веселий сльвів веселих людей, але його очі радї би дивити ся лише на ту стать, що так лагідно й любовно голубить його душу.

Мчать сани, дзвонить дзвіночок, сонце освітило безмежні лани снігу, — а його думки вперто кружляють лише коло неї, його очі радї би бачити лиш її одну. Нараз образи, що виринали в його уяві, зачали зливати ся, ломити ся й пропадати. Ним заволодів настрій, який обіймає хорих людей безпосередно перед сном, а в яким думка перестає працювати, змісли не переймають вражіння, лише серце стискає німе чує тривоги.

По хвилі примкнув повіки й заснув.

Пробудив ся вже пізнім вечером. Почував себе сильнішим і весміхнувся в сончоту тихого внутрішнього задоволення. Коло дев'ятої години ввійшла до кімнати монахиня і принесла йому склянку холодного молока. Він жадно випорожнив склянку і просив ще. Монахиня весміхнула ся і відмовила таким лагідним і ласкавим тоном, що та відмова його цілком не вразила, хоча весь організм допоминав ся їди. І погляд її великих лагідних очий і тон бесіди нагадали йому й викликали в його уяві знов той любий жіночий образ, що з'явив ся перед ним рано зараз по пробудженню.

Тишину в хаті переривав від часу до часу лише тяжкий стогін і маячення хорого, що спав на сусіднім ліжку, або кіннотний сторож. Фердинанд, кляв когось голосно крізь соп.

На Юркевича не находив сон і він чув ясно, що не засне скоро. Його душу обіймали знов образи і спомини останніх подій його життя. Найрадіше його гадки звертають ся до тої яро освітленої сали, повної молодіжки, співу, музики та весільних тостів. Се справляють весілля сестри його судженої. За рік, найдалше за два і він буде обходити в тих самих кімнатах подібне свято свого життя. І він бачить свою неопінену Анну. Бачить, з яким триумфом іде вона поміж гостей, з яким

добрим, любим поглядом підходить до нього. Крім неї ніхто не триюфує в тій хаті — навіть парамолодих нї. Своєю волею, добротою, любовою поборолла вона всі перепони, поборолла упір самолюбної родини і довела до того, що в день свідку старшої сестри всі вже згодили ся поневолі на їх заручини.

— Ах, кільки здобутого щастя! — шепочуть його уста.

Мямо найбільших зусиль він не в силі пригадати собі, що говорив з нею в ту ніч. Тямить лише її триумфальні слова: Коли хочеш в життю бути щирим і справедливим, будь передовсім таким супроти себе самого. Щоб догодити иншим, не ставай ніколи супроти себе самого, бо зломив свою щирість, доброту й волю та підеш дорогою упідлення і нещирости...

Її слова він тямить мов вивчений на пам'ять стих, одначе все, про що сам говорив — уже забув. Тямить лише, що в тім знатнім домі, окружений перший раз в життю наркотиками веселої забави, чув того вечера на кождім кроці несмілість — навіть в товаристві тої, котру любив вже від ряду літ.

На зорих він виїхав; мусів виїхати й лишити Анну з її радістю й веселім оточенням. Їхав на похорон брата, учителя в сусіднім повіті, що помер заражений тифом, який десятикував від осені населення того повіту. Йому радили не їхати, одначе він поїхав, бо був тепер для родини брата всім тим, чим довгий ряд літ був брат для нього: товаришем, опікуном, приятелем і підпорою.

Ранок був морозний. За містом, коли виїхали на нерівні підгірські поля, повівав із гір просто в лице острій вітер. Сходило сонце; повільно червоного світла впала на високі, нерівні карпатські верхи на горизонті і освітила їх своїм мертвим, злим промінням. Поволо сходило те світло з гір та обливало пурпурою море снігу по сїм і по тім боці дороги. В тім океані снігу підє ані сліду життя — все мертве, прикрите тяжкою білою плахотою.

краєви багато добрих синів. Край сподіваєсь, що та вся нація, яку він покладає на ново основану гімназію сповнить ся.

Дуже зворушуюча була сцена, коли на естраді появилася малий хлопчина, ученик нової гімназії та коротким, але щиро та різко виголошеними словами дякував послані всім, що причинилися до основання нової гімназії. По відсвітці хором учеників пісні „Мово рідна“ промовив посол до ради державної з Галичини і голова „Народного Комітету“ др. Кость Левичкий.

„В тяжких лихоліттях мати віру в будучність, — говорив посол др. Левичкий — бути живим і нести перед народом свідчення просвіти — се є відродження народу. За тим йшли Українці все, а хоч не раз і упадали під хрестом народного терпіння, то все підносили ся і йшли вперед. Се бажане відродження народу появилася найкраще там, де Українцям розв'язано руки для роботи в користь народу — в австрійській державі. Тут повстало трівеке заборони народного жити, ту зачала ся праця для добра народу.

Галицкі Українці йшли вперед, а за ними і з ними йшли буковинські Українці присвячуючи себе і своє життя для спільного і загального добра українського народу. В тім поступі ніхто не йшов і не йде за бором проти чужих — українські народні репрезентанти йшли несучи заповідь науки, світла і прав для рідного народу на його власній землі.

„Українська гімназія у Вишніці, як і всі інші народні здобутки за останні роки — се овіч спільної праці буковинських і галицьких послів, а поміч, якої уділили галицькі послі буковинським при їх домаганні ся української гімназії у Вишніці — се лише сповиення обов'язку народної відплати буковинським послам за їхню поміч галицьким. Проте най і новооснована гімназія буде спільним добром так галицьких як і буковинських Українців, най в тій новій святині науки виховують ся розумні сини народу, якіб не забули, що виїшовши з народу, вони йому винні великий довг, який треба сплачувати працею цілого життя.“

Опісля відбув ся в готелі Фріста величавий комерс, в якому взяло участь понад 300 осіб, послів, інтелігенції, селян-сїчовиків. Перший тост — в честь цїсаря виголосив вишніцький управитель староства др. Єх. Його тост звучав:

„Світлі збори! Нині зібрали ся ми тут, в карпатській країні, де живе гуцульський нарід, одно з найкращих племен української нації. Чимало гарних прикмет мають Гуцули. Всі ті прикмети згадувати тут не пора, згадаю лиш незвичайний артистичний зміст, який проявляє ся в їх строях, їх артистичний смак, який проявляє ся в штуді

Чим далі вітер втихав і все обіймала тиша зимового поля; лише дзвінок при динили губить в тій тиші свої монотонні звуки.

Стефан був зворушений і його серце сильно било ся. Він немов чув коло себе присутність Анни, її слова і дотик її руки, а в хвилях дрімоти чув, як вона кликала його ім'я. Той кліч розходив ся по цілїм тілі і він підніс повіки. Довкола було тихо, холодно і біло.

З похорону мало що тямить; був прибитий, роздражений приглушений боєм осиротілої родини, що стояла безрадна над гробом батька, немов над берегом бездонної пропасти.

Все забув. Затиш'я добре лиш одні слова, наче рефрен понурої пісні: „Осипе, тату! Осипе, тату!“

Вони стиснули кліщами його серце, заступили всі подробиці похорону, з поворотом до дому линули за ним мертвими полями.

З Анною бачив ся по похороні лише раз. Побачити її більше ще не мав нагоди. По повероті до дому перевів у друге дезінфекцію свого тіла, перебрав ся в чисте біле і ляг до ліжка з тим, що на другий день побачить ся з нею. В той день не міг піти вже до неї, бо чув у цілїм тілі прикру аномальність; був сильно змучений, роздражений і знеохочений на все. На їду дивив ся з обридженем, а нічю спав лихо. Сні мав неспокійні, тяжкі, фантастичні — але їх змісту не тямив.

Рано по пробудженню чув тягар на цілїм тілі; боліла голова, боліли ноги, руки і груди і дрож пробігала по тілі. Перед поуднем хотів зібрати ся і відвідати Анну — та сила волі лишила його. Все стало для нього байдуже, нічого не було наглого і доконечного.

— Треба відпочати. Піду завтра, шептав спаленими устами.

А час летів скоро. Його мозок обїдали недокінчені гадки, туманні образи, фрагменти вивчених

різбарській плеканій з діда-прадіда, якої матірню не хто инший, лиш та чудова природа, що оточує їх від коліски аж до гробової дошки. Та на жаль зачало гуцульське плем'я від якогось часу занепадати, а причиною сего нічо инше, як лиш брак просвіти. Тому то від коли з ласки найяснішого цїсаря Франц Йосифа І. увійшов в житє теперішній закон про народні школи, а проміні освіти, які єї школи шлють, заблисли в карпатських краях, то настала надія, що Гуцули дивнуться ся з занепаду. Тепер, коли наш найясніший цїсар празнує 60-літній ювілей свого славного пановання, одержала Гуцульщина від нього дар пребогатий, дар дійсно монарший, а се нову просвітну інституцію у Вишніці, якої отворена тепер празнуємо.

Ми маємо повну надію, що гімназія у Вишніці буде шляхом, на яким не один талан, що вже мав марно пропасти вирине на верх. Ся гімназія стане просвітною твердинею, з якої мають вийти сини вірні вітчизні і тронові Габсбургів та опікуни і проводирі гуцульського населення, котрих святою задачею буде придбати красшу долю батькам, братам і будучим поколінням. А сеж все стало ся з волі, з ласки цїсаря. Тому то переняті почутем безмежної вдячності і преданності для его всевисшої особи піднесім з цілого серця і з цілої душі з одушевленим оклик: Наш Найясніший Цїсар Франц Йосиф най живі! Слава йому!“

На честь шкільного заряду вніс тост о. Семанюк, на честь много заслуженого пос. Василька інспектор Нікоревич, на честь інспектора Поповича уч. Харовюк, в честь організатора буковинської України д-ра С. Стоцького о. Малапчук, в честь і на розвій та розцвіт новооснованої гімназії пос. І. Семака.

Опісля промовив пос. Н. Василько і дякував в українській часті своєї промови за слова признання, які на його адресу висказав інсп. Нікоревич. Його цілею і задачею є віддати всі свої сили на користь спільного добра всього українського населення, так буковинського як і галицького. Перші звістки про основане укр. гімназії у вишніцькій повіті прийняло неукраїнське населення ворожо, мило того, що Українці не йшли ніколи перебоєм, що вони нікому не перечили його національних прав. Те, що було до тепер, всякі ворогування зі сторони жидівської мусять уступити, мусять бути спокійні.

Звернувши ся опісля до представителів галицьких послів дякував їм ще раз за підмогу у здобутті гімназії та за прибуте на святоче її отворення.

Опісля промовляв по українськи інсп. Сімьонович шучи тост на розвій українського народу, а свою гарну, оплесками перебігавшу промову закінчив словами „Най живе нарід Осипа Федьковича“.

Колісь стихів — і все те мучило його, дразнило і під вечер він став нетерпеливяти ся. Дур опанував його мозок, він почував себе пияним, а сирага росла і росла.

В кінці перейшла по його свідомості страшна гадка, болочий здогад і полишили в цілїм організмі перестрах. Під ніч почав тратити поволі свідомість, однаке післяв ще по лікаря.

Лікар лиш раз глянув і записав хіну.

По відході лікаря він успокоїв ся трохи і написав до Анни пару слів.

„Найдорожша — писав — я хорий, але подужаю налевно. За пару днів буду в тебе і цілувати буду твою гарну білу ручку. Не жури ся, найдорожша, слабість не важна.“

Письмо вислав на пошту ще того вечера.

Було вже пізно, коли його пробудив шепіт за стіною. З початку не розумів нічого; відрикнув лише часно слова своєї господині: „Не можна, небезпечно“. Нараз в тім шепоті пізнав ще і голос Анни. Раптовий стогін вирвав ся з его грудий і в переполосі він крикнув тихим, ослабленим голом: „Не йди, не йди!“

Та миттю вітворили ся двері і заки він був в силі повторити той розказ і просьбу zarazом, Анна вже була коло його постелі, сіла при його боці, стискала судорожно його руки і притиснула холодні губи до его розпаленого чола.

Його воля була зломана. Ловив жадно єї придавлені звуки, ловив холодні подуви холодного воздуха, які принесла вона з собою в хату і хоча шептав без впину: „іди геть, іди геть“ — обняв єї шию. Вона плакала.

По хвилі відійшла від него і скинула капелюх і пальто. Він дивив ся на те і єму вже було про все байдуже; навіть бояв ся, щоби, вона не відійшла від него зараз. Почув спрагу і вона подала йому води. Пізнійше переняла з рук господині ліки і подала йому зажити.

Інсп. Попович звертаючись до учительства, закликав до придбання учеників для новооснованої гімназії, по чім відчитав директор Клим телеграми і привітні письма, які наспіли на отворення нової гімназії. Ім. тов. „Союз“ промовляв п. Галіп.

З нагоди отворення гімназії вислано телеграми до Его Вел. Цїсаря і до бувшого президента міністрів бар. Бека та бувшого міністра просвіти д-ра Мархета.

На отворення вишніцької гімназії наспіли ось такі привіти:

Бергомет. Завятий функціями беру духом участь в святї і желаю найліпшого успіху в такім важнім, для народу необхідним ділі. *Урсуляк.*

Богородчани. Нове придбане в нашій цивілізації витають щиро українські товариства „Січ“, „Народна Спілка“, філія і читальня „Просвіти“ і „Народний Дім“.

Дорошівці. З нагоди святочного отворення першої української гімназії засилає укр. суспільність заставницького повіту своїм братам в Вишніці щирий привіт. Слава всім тим, що допомогли здобути першу українську твердиню, а вам, братя, помагай Віг. Т. Драчинський.

Гурагумора. Найсердечніші желаня з нагоди отворення сього нового заведення пересилає наймолодша гімназія в Гурагуморі.

Відень. Український парламентарний клуб пересилає сердечний привіт і благожелання насамперед: буковинській сестрі-Україні, вишніцькій українській громаді, світлій дирекції і учительському зборови нової української гімназії, вкінці благословить молодіж на нову, трудову путь, щоб стала гідним розсадником нових, гуманних ідей серед української Буковини. *Vivat, floreat, crescat!*

Відень. Слабостію перешкоджений приїхати, шлю найсердечніші бажаня розвою новій гімназії. *Посол Лукашевич.*

Коломия. З нагоди отворення першої укр. гімназії на Буковині пересилає учительський збір укр. гімназій в Коломій своїй молодшій сестрі радісний привіт і сердечні бажаня як найкращого розвою. Най стане ширим розсадником культури на буковинській Русі і най приносить справдішній пожиток нашому народові.

Коломия. Отсим засилаю своє сердечне поздоровлене всім зібраним при нагоді отворення нової української гімназії в Вишніці, — як також желаня як найкращого успіху. Нехай та з таким трудом через буковинських послів здобута нова руска середня школа стане новим осередком для ширення правдивої європейської науки і нехай причинить ся в як найвишній степені до ширення просвіти так в буковинській як і галицькій Гуцуль.

Він усміхнув ся до неї, простягнув руку, почав щось говорити — та урвав на кількох недоланих словах і по хвилі заснув.

Коли підійс повіки, в хаті вже світило ся і було тихо наче в гробі. Лампа прислонена зеленою умбром, стояла на землі при софі. На софі, непорушно наче статуя сиділа Анна. Виглядала блідо і Юркевичови видало ся, що вона дрімає. Та коли вдивив ся в неї, вона немов під впливом магнетичної сили повільно підняла повіки, встала і тихо підійшла до него. Ані вона ані він не заговорили до себе. Бачив, що вона була перепуджена, роздражена, що їй збирало ся на плач.

Поглянула на годинник, подала йому ліки та тихо мов тїнь почала ходити по кімнаті і спокійувати до валізки деякі его річі. Юркевич не питав, на що. Туман обіймав його голову що раз міцнійше і хороблива меланхолія тяжким татаром налягала на груди і нерви. Щоб звільнитися від него, йому бачило ся, що треба заридати, та не було слів.

Коли вибила сема година, Анна подала йому убрание і просила, щоб одяг ся, бо зараз приїде віз і забере його до шпиталю.

— Так розпорядив лікар і господиня — казала вона і плакала, притулившись до його грудий.

Він шептав: добре!

А чуючи як вогі слези обливали його груди, читав себе безнастанно: Чому я не в силі так заплакати?

Що потім було — не знає вже нічого.

(Конець буде).

НОВИНКИ.

Чернівці, 24. листопада 1908.

На засіданні комітету Національної Ради рішення висказати горячу подяку пос. Василькові і всім послам, що причинилися до скорого основи-ня і отворення української гімназії у Вишніці.

Церковні справи. Пос. Ник. Василько одержав від президента краю В. Я. Лабена наступне писмо в справі розділу дієцезії: „В наслідок найвищого розпорядження маю честь повідомити Вашу Всечесність у відповідь на передану Вами 23 марта 1906 р. просьбу, що поділ буковинської гр.-ор. дієцезії на руску і румунську не може бути докопаний, але державна управа віроісповідань не залишить поперти жаданя сповнення оправданн бажань руских гр.-ор. вірних у черновецькій митрополітській дієцезії. В. Я. Лабен.“

Вишнічна бурса. Наша редакція дістала від комітету оснувателів укр. бурси у Вишніці ось таке писмо до поміщених: За волею наймилостивішого нам пануючого цесаря маємо нашу українську гімназію у Вишніці. Записалося до неї звичайно 100 хлопців. Між ними є такі, що не мають де мешкати. Ми мусимо примістити сю молодіж. Бо се наш найбільший скарб, се наша будучність, се одинокі надія на лучшу долю. Мусимо проте подбати о сю молодіж, се є нашим святым обов'язком добре виховувати наше покоління. Тому виховуємо і образуємо нашу молодіж! Хто має до того потрібні матеріальні средства, той найнежалує коштів на се видатків, вониж сторицею вернуть ся йому і цілому народові; а хто не годен удержувати своїх талановитих дітей в школах, тому мусить громада і ціла суспільність подати поміч. Таку власне ціль має наше товариство „Українська Бурса у Вишніці“: воно покляло собі за ціль даром або за дуже незначною оплатою дати удержанню і опіку бідній і талановитій шкільній молодіжці. На поміщення своїх вихованців кунило наше товариство у Вишніці простору реальності, домашню опіку віддало гімназійному учителеві і подбало про здоровий та достаточний харч. До успішного розвитку товариства треба нам лишень помочи загалу, помочи цілої нашої суспільності. Ми мусимо ще сего року заплатити за реальність 6000 К., а крім того мусимо покривати кошта удержання бурси. На сю благородну ціль жертвує наше товариство всі свої сили, та, щоб дати нашої цілій суспільності нагоду причинитися також до піднесення бурси, звертаємо ся отсим до всіх наших земляків, та до всіх наших інституцій з проською о дари і датки на сю благородну ціль. Братя Земляки! Спішіть всі причинитися до звеличення нашої так добродійної і благородної інституції, а утретє не одну сльозу бідних дітей, та причинитесь до гарного виховання бідної талановитої молодіжці, яка збільшить ряди характерних культурних борців за щастє нашого народу і сторицею віддячить ся успішною працею для добра нашої суспільності, цілого людства. Жертви просьби присилати на руки пана Михайла Івашка, судді у Вишніці.

Кровава буча на віденському університеті. Італійські студенти повідомили ректорат університету, що поновлять демонстрацію за італійським університетом. Представителі італійських студентів прикрили, що в авлі Італійці ані не будуть співати, ані промовляти. О годинах 9 зібрані ся італійські студенти в авлі, де вже були також німецько-національні студенти. З гурту Італійців кликнув хтось: „Най живе італійський університет в Триєсті“, а у відповідь на се стали Німці свистати. Тоді стали Італійці співати гимн Гарібальді, а Німці „Wacht am Rhein“. Прийшло до бійки палицями, в якій поранено багатьох студентів. Педеля, що інтерв'ював, побито також. Німецькі студенти жаліли ся на те, що Італійці мають при собі револьвери, палиці з залізними окованям і т. п. Серед бійки впало нещастя кілька револьверових вистрілів; стріляли Італійці, які поранили кількох студентів. Після того Італійців виперго з авлі. Поліція перевела багато арештовань та обсадила доступ до університету. Відтак пішла поліція до каварні, що знаходиться біля університету, та перевірив ревізію студентів, які там були, пошукуючи за зброєю. В ректорській канцелярії зложено знайдені штилеті, револьвери і палиці.

Страшне нещастє в копальні вугля. В Німеччині, в провінції Вестфалії, в місцевості Гамм, де є значні копальні камінного вугля, трафало ся вночі перед 14 с. м. страшне, потрясаче нещастє. В копальні „Radbod“ заняли ся газом і обняли пожежою цілу копальню. Під землею находило ся в тій хвилі чотириста кількадесять робітників. Сторожа безпеченства кинула ся ратувати вуглекопів, однак показало ся, що всякий ратунок неможливий через велику силу огню, тому до діла приступила пожежна сторожа, щоб пожежу погасити. Погашення се триває й досі, а веде ся так, що місця, до котрих пожежа не дістав ся, відділяють мурами, щоб його не допустити. Горючий шиб „Radbod“ заливають водою, бо иньшого способу погашення нема. О ратунок вуглекопів також не могло бути бесіди і вони напевно вже не живуть. Вода уратує

лише мертві тіла перед повним спаленням, так що буде можна по випомпованню води добути їх, розпізнати і похоронити. Обчислено, що в сій страшній катастрофі погинуло 411 осіб. Між погібшими є велике число поляків (з Росії) і Чехів. Русинів не було, хіба може котрий пустив ся на власну руку до Вестфалії, бо як відомо, рускі робітники працюють лише по копальнях на Шлеску і в Прусах. Катастрофа викликала в цілій Німеччині величезне вражіння і обурення на скупих капіталістів, властителів копалень, що на безпеченстві робітників роблять ощадности. За ті ощадности їм прийде ся тепер дорого завлатити, бо втрата на копальні і видаток на забезпечення по робітниках оставших жінок і сиріт внесуть великанські суми. До поратования нещасних сиріт причиняє ся й німецька суспільність, складаючи обильні жертви. Одна лише редакція газети „Kölnische Zeitung“ протягом кількох днів збрала 20 000 марок.

100 рублів в копійках. Одного польського ксьондза на Литві засудила російська власть на 100 рублів кари за те, що він відбув з своїми парохіями процесію без дозволу влади. Парохіяни, що дуже любили свого пароха, порішили зібрати поміж собою сих 100 рублів і передати своєму парохови на сплату кари. І справді в короткім часі збрали повних 100 рублів — але самими мідяними копійками. Парох зсипав копійки до доброго мішка і повів до уряду. Поліційний урядник не хотів тих грошей прийняти, а з сего прийшло до суперечки, за котру парох зістав покарання новою гривною на 200 рублів. І знов парохіяни шукають по цілій околиці копійок, щоб набирати їх аж на 200 рублів т. є. 20 тисяч штук. Так бодай клопотом з рахованем і збереженем такої „великої“ готівки докучають покривдені католики російським урядникам.

Оповідки, іменованя і т. п.

З тов. укр. студ. „Січ“ в Чернівцях. Відчит п. інж. Герасимовича на тему „Суспільний розвій а культура“ відбуде ся в четвер о год. 8-ій вечером в льокалі товариства. — *О. Калитовський.*

Надзвичайні загальні збори товариства укр. студ. „Січ“ в Чернівцях відбудуть ся дня 27. листопада 1908 о год. 8. веч з наступним порядком денним: 1) Прочитанє і зверфікованє протоколу з поп. заг. зб. 2) Вибір голови, емент. відділових. 3) Вільні внесення. — За віділ: *Е. Вацук*, заст. голови. *Д. Дебушник*, писар.

З ц. к. управи руху. Як що року, так рівнож і теперішнього буде продаватись в особових касах ц. к. управи руху залізничні карти до стації францускої Рів'єри. Від 1. січня буде основана на шляху Станіславів-Керешме між стаціями Яремче і Микучичин новий пристанок Ямна для поїзду особового і обмеженого товарного. Льокальна залізниця Трефен-Йоганісаль зістала віддана 15. с. м. до публичного ужитку.

Товариство Жіноча Громада отирає куре апаляфеток. Наука буде відбуватись почавши від 9. листопада що неділі від 3—4. години пополудни в домі при ул. Рускій ч. 31. — За Віділ: *М. Цегельська*, голова. *Наталка Ярошинська*, секретарка.

Звичайні загальні збори „Руско-православної Спільки торговельно-промислової“ в Вашківцях н. Ч. відбудуть ся в неділю дня 29. листопада с. р. в комнатах „Рускої Весіди“ о год. 1. по полудни зі звичайним порядком денним. — *Іван Герасимович*, голова Ради товариства, *Михайло Лютик*, справник.

Звертаємо увагу наших читачів на анонс рускої фірми п. Сірецького поміщений на останній отороні.

Із штуки і літератури.

„Січ“. Альманах в пам'ять 40. роковин основаня товариства „Січ“ у Відні. Зібрані і видали др. Зенон Кузель і Микола Чайківський. Стор. 1—538. Львів 1908. — Оцінку отсього величавого альманаха подамо в однім з найближчих чисел нашої часописи.

Буковинський православний календар на рік 1909. Видана „Рускої Весіди“ в Чернівцях 195 до 196. Ціна 40 сот., стор. 1—117. Календарська часть зложена строго після приписів православної церкви. Апостоли і євангелія на всі неділі в році. Інформації (34—78) потрібні для Русинів-Буковинців. Відділ для науки і забави обнимає: В 40-літні роковини заснованя просвітнього тов. „Руска Весіда“ в Чернівцях, Присяга Сітовика В. Пилипчака. У глухій глубині Африки, Н. Спінгала. Руска гімназія у Вишніці і її управитель (Е. С.). Приповістки Соломонові. Мудрішки. Чудо в селі Недбаличах, С. Воробкевича. Наука, Н. Прица. Наша школа, Н. Прица. Школи і читальні. Годівля дробу в Бельгії, Хровіка (Т. Б.). — Календар розіслано вже на розпродаж по провінції, а в Чернівцях продає его канцелярія рускої друкарні. Членам розсилає ся его як книжочку за січень і лютий. Просимо скоро і численно вписувати ся в членів „Рускої Весіди“ (4 кор. для інтелігенції, 2 кор. для селян), тогди вишлемо Календар сейчас. Гроші і листи посилати на адрес: *Омельян Попович*, Чернівці, улица Шевченка ч. 4.

щий. Загально відомо, як тяжко здобути яку небудь вищу руску школу і тому повинно бути святым обов'язком так міста Вишніці, як і цілого округу піклуватись зі всіх сил так о ту гімназію як і о молодіж учащуючу до неї, а то тим більше, що се перша чисто руска гімназія на Буковині. Заразом висказую надію, що в найближшій будучности устане та дивна і непонятна аномальність, що в народних і виділових школах у Вишніці, центрі цілком руского повіту, не викладано обов'язково рускої мови. Ще раз здоровлю сердечно Вас і всіх зібраних і желяю особливо Ви. пп. учителям сєї школи, і так численно до неї горнучій ся молодіжці як найкрасших успіхів щиропріхильний *Др. Кирило Трильовський*, посол до Ради державної.

Німполонг. Vivat, floreat, crescat! *Директор Веренна.*

Львів. Не могучи приїхати, засилаю новому закладови сердечні бажаня: Vivat, floreat, crescat! *Романчук.*

Львів. В роковий день отворення першої чисто української гімназії на Буковині шлемо щирий привіт і бажаємо, щоб вона стала матір'ю дальших українських гімназій у вашому краю. *Учит. збір академічної гімназії.*

Львів. Поділяю з вами радість з причини заложення нового гнізда для нашої культури і лучшої будучности. Світло тьму побідить, вишнічка гімназія най процвітає. Для бідних школярчиків пілю 50 корон. *Киселюк.*

Львів. Не могучи прибути особисто, поділяю радість буковинської України так близької мому сердцю. З нагоди отворення нового культурного огнища заходом руских послів шлю щирий привіт до світлого розвитку. *Барвінський.*

Лукавець. Vivat, floreat, crescat вишнічна гімназія. *Муктія.*

Лужани. З нагоди отворення нового осередку просвіти і культури засилають найсердечніші желяня: *Дирекція і учительський збір гімназії в Кіцмані.*

Любень вел. Най ваша ватра горить ясною полумінею на всі гори і най віщує переддень красної долі Рус-України. *Ол. Стефанович зі Львова.*

Ростови. Не могучи особисто взяти участі в дорогім для мене святі, засилаю слова радості, якими наповняє мене основанє першої на Буковині української гімназії. Най се буде добрий початок. *М. Огородній.*

Стрий. Слава буковинській Русі, слава повій гімназії, честь світлому зборови, привіт першим школярикам-соколикам! *Філія Просвіти.*

Стрий. Тішимось новим осередком світла і культури. З нової гімназії нехай виходять борці за добро Рус-України. *Народний Дім.*

Стрий. Через освіту до добра, через добро до незалежности, через незалежність до слави Рус-України. *Руске Касино.*

Стрий. Пересилаєм наші щирі желяня новій просвітній інституції, котра нехай оправдає великі надії, які в ній покладає ціла Русь-Україна. *Молочарський Союз.*

Чернівці. В імени учительського тіла І. державної гімназії в Чернівцях витало сердечно наймолодшу посестру з нагоди її отворення і желяю найкрасшого розвитку. Vivat, crescat, floreat, *Дирекція І. гімназії.*

Чернівці. Най розвиваєсь новоосноване заведе! *Дендель.*

Чернівці. Директор і учителі П. черновецької гімназії витають якнайсердечніше новоосновану гімназію у Вишніці, желяючи розвитку, зросту і процвітання!

Чернівці. Перша чисто руска гімназія, се наше культурне огнище, най процвітає на славу руского народу, на страх ворогам. Vivat, crescat, floreat. *Семанка.*

Чернівці. Перепоми недаючі ся усунути недозволяють мені взяти участь в сегоднішнім святі. Най Бог надгородить того мужа, котрий заслужив ся найбільше що до основаня народної гімназії. Най нова гімназія видасть славних мужів на щастє нашої вітчизни. *Калитовський.*

Чернівці. Знагоди святочного отворення нової гімназії засилає дирекція і учительське тіло П. державної гімназії в Чернівцях сердечні желяня.

Ціна оголошень за одноразове їх розміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ сторони 40 К., $\frac{1}{8}$ сторони 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після обсягу місяця не після малого тижня.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова. Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Звичайні загальні збори Народної каси пож. і щадн. для громади Кучурів Великий, відбудуть ся 6. грудня с. р. о 1. годині в домі Читальнянім з отрим порядком нарад: 1. Справоздане касове. 2. Вибір членів старшини і ради надзорчої. 3. Вільні внесення. *А. Карча*, заступник начальника.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть NERVOL

«Назва правдо забезпечена» антикара др. Ю. Францова

в Терополі.

Се є знамените усмиряюче средство до натирания против всяких ревматичних болів, простудження, ломаня коестий, плечий гістця і нервових недуг. Прощу уважати на напись «Nervol» і не приймати ніяких «Нервотонів».

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшчок) 8 кор. з оплатою і упакованем. Тисячки листів з подякою. — Висилка 2 рази денно до всіх країв. В Чернівцях на складі у Шміда і Фонтіна, в Селетині в дрогеріїї медичиналіїї Стерншуса.

19

Позір!

Не ховзкі правдиві російські кальоші „Athlet“.

182 1—15 н.

За якість і тривкість повна гарантія!

При закупні добре уважати на марку охоронну:

рука

рука

З МОЛОТКОМ

З МОЛОТКОМ

Самостійна продаж для Чернівців: Дім товаровий В. Бальтінестра.

Першорядний фабрикат! Першорядний фабрикат!

Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми

155 (—)

Бехера і Гільдесгайма

поручає

Самостійне заступство взірців фабричного складу.

І. Шимонович, Чернівці, уліця Сьвятої Тройці число 20.

Г. ФАЙЛЕР

Чернівці, уліця Руска ч. 8.

усувач нагніток

Г. Арльт в Хшанові

найбільше підприємство в краю для будови і доставки машин до виробу цементових дахівок, цегол і цеголок на помості припоручає удосконалені, сильно збудовані

машини до виробу цементових дахівок

а іменно:

найновішої конструкції машини „Модель 1609“ відзначену на численних заграничних виставах;

загально знані в краю машини „Імперіаль Реформ і Гладну“;

машини до виробу цементових цегол і цеголок на помості,

форми до виробу рур каналізаційних і керничних.

Фарбу, оливу і цемент.

Усьо по найвищих цінах, на догідних услівях сплати.

На жадаве висилаю франко ціннік і докладний опис кожної машини.

155 (4—23) з в. м. Із зголошеннями прошу звертатись так:

Г. АРЛЬТ, ХШАНІВ.

Перша Буковинська спеціальна артистична робітня церковних апараментів в Чернівцях **Ф. ЯРМОЛОВИЧ**

при уліці Резиденції число 9.

має честь повідомити Веч Духовенство і Ви. П. Т. Публику, що виготовляє всілякі в той фаш входячі роботи як: монстранції, ліхтарі, хрести, надільниці, свічки, образи, хоругви і проче церковне, по уміркованій ціні і на речинець. **Замовлення з провінції точно, дешево і на час.**

Вільші замовлення на догідні рати

Кільканайбільш дїтна практика в моїм заводі, упевняє мене що під кожним вглядом зможу хочби найвибагливішому густови Ви. Публики, повний вдоволити. Отвирючи мою робітню, не жалувал я ні трудів ні коштів, а урядив єї так, аби стала побіч першорядних робітень та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Ви. П. Т. Публики з просьбою о ласкаве поперте тої

одинокій в своїм роді рускої робітні, стою на ласкаві услуги і пишує а глибоким поважанні Ф. Ярмолівч.

151 (—)

Великий зарібок

приносить побічне занятє кождому господарови, купцеві підприємцеві, урядникови і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знання. До того спеціальних машин також на сплату ратами, достарчає

155 (—)

І. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Сьвятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проспекта коштів і цінніки даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні оферти адресувати на повисшу фірму.

Найстарший товаровий дім Б. БАЛЬТІНЕСТЕР Найстарший товаровий дім

Чернівці, ул. Головна (Енценберга) ч. 3.

Заложений в р. 1873.

Самостійний склад

Самостійний склад

Телефон: число 301.

черевики

із сьвітославної гоудиярської американської фабрики The Selby Shol & Cie., Portsmouth. Ф. Л. Попера в Хрудімі, А. Чапєка у Відні.

Товари Футряні для дам і дїтий, найбільший вибір найновішої сорти, ковняри, варукавки білі, брунатні і чороні, російські, японські, соболєні, а куни, Skunks, Hermelin, Eisvogel, перекі, Mirmel, а риса, Sealskin і т. п. Для мужчин і дїтий правдині перекі шапки Nutria.

Конфекция дїточа: плазички, ченці, і варукавки, найновішої моди.

Камаші, шкарпїтки, паньчохи і рукавички в найбільшій вїборі.

Шапки для пань, панів і дїтий.

Замовлення з провінції сейчас

капелюхів

І. Генрика Іти у Відні, Йосєфа Піхлера і Сїмї в Грацу. Склад капелюхів П. і С. Габїга у Відні.

Товари вовняні і бавовняні убрания сьистему д-ра Егєра і д-ра Лямана, огрівачі каїли, пухові... Дамські і мужєскі новинні камизельки.

Кальоші і черевики до сїгу на новіші фабрикаци по цінах фаб ич-них.

Черевики найновішої сорти Chevreaux, Box calf, еуконні для панів, дам і дїтий, до-мові черевики різногородні.

Найбільш-й вибір артикулів до польованя і шпорту. Пляда, коци і т. д. — Рушницї, револь-вери і всяка мунїция. — Загортки театральні і найліпші дїорнети в найновіших фасонах.

і оплатно залагоджують ся.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка,

За редакцію відповїдає: Віктор Строїч.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 франків.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Руска Рада“

на цілий рік 16 К. (згл. 9 рублів або 34 фр.) а на пів року 9 К. згл. 4.50 р., або 17 фр.

Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.
Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймаєся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рабат. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Рукописи звертає редакция лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозумівати ся що дня від 9.—10. рано і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Буковинські справи.

(Київське „Слово“ про вижницьку гімназію; кацапська ідіологія).

Закордонні Українці, а спеціально закордонні „українські“ соціалдемократи повинні добре тямити приповідку із „Салдатевого Портрета“, яка каже: „швець до кравецтва не мішай ся!“ Се заощадило би їм не одної прикрої хвилі, не одного прикрого та компромітуючого виступу, як отсе має ся річ із посліднім виступом київського органу соціалдемократів „Слово“, де вони забирають голос в справі вижницької гімназії. Прочитавши їхню статтю чоловік лише дивує ся, як можуть люди забирати голос в справі, якої цілком не розуміють.

Пишучи про українсько-жидівські відносини, покидає ся автор свої статі між иншим на становище вижницьких Жидів в справі заложена української гімназії у Вижниці і між иншим инше там таке:

„В Буковині, в якомусь невеличкому місті, населене хотіло мати гімназію. Місцеві Українці всіми силами домагали ся того, щоби гімназія була українська. Але тими заходами Українців були невдоволені місцеві Жиди, яким зовсім не вважало ся вчити своїх дітей в українській мові. І Євреї запротестували. Не знаю, чим закінчила ся справа. Та воно й не цікаве (!)“

Для нас вистарчить отсей, хоч такий короткий уступ статі шановного автора. Найцікавійше тут в його признанні, що він не знає, як ся справа покінчила ся, бо для него се зовсім і не цікаве! Се признання характеризує як найкраще самого автора і його звичай писати про справи, про які не має поняття.

Цікаве також его представлюване справи, що мовляв населене міста хотіло гімназії, тим часом сеж загально звісна річ, що гімназію закладає ся не для одної місцевости, як маєт ся річ з народними школами, тільки для цілого округу. Коли возьмемо під увагу вижницький повіт, то населене сего повіту складаєт ся з 48.880 Українців, 13.563 Німців і Жидів і

2.202 інших. Супроти такого стану річи, як раз українська мова, якою говорить 73% населення повинна бути викладавою мовою.

Крім сего вижницька гімназія се перша чисто українська гімназія на Буковині, а до того Вижниця лежить на границі між Буковиною а Галичиною, тож заложеної сеї гімназії лежало також в інтересі сусіднього українського населення в Галичині.

Дальше проти отворення української гімназії у Вижниці не виступали свідомі Жиди, а тільки Жиди асимілятори під проводом германізатора Феке та його прихвостня Менчля.

Супроти того одинокою радою, не запускаючи ся в дальшу дискусію, булоб, щоби всілякі пани з під червоного стигу, заки задумують щось писати, познайомили ся добре із справою, а та дуже легонько зможуть стріпнутись із немилію приповідкою: швець, до кравецтва не мішай ся!

*

Від закінчення соймової сесії минає вже місяць, а наші „Великоросси“ стямилась доперва тепер дати її огляд. Воно правда, далеко вигіднійше, бо через місяць скорше все забуваєт ся і кацапам легше підсувати мужикам свої безлично-підлі брехні.

Очевидна річ, що пишучи посеймове справозданне не забули вони нахвнутись у своїй „Народній (з)Раді“ на наших посей, підсуваючи їм безлично вину, що через них не ухвалено нового виборчого права голосовани.

„Но все такі вираховано із сего законопроекта хоть одну часть, а именню ухвалено, що хотий остане ся и на будуще старий виборчий законъ съ его роздѣлами мандатѡвъ, но способѡвъ выборовъ переименовано такъ, що они будутъ переводитъ ся тайно, картками, а не якъ до теперъ черезъ вальманѡвъ. При нарадахъ надъ сего виборчою реформою показало ся, що за пташки и що за народолоубѡвъ, тѣ українскі дурисѣвъ, понеже тільки черезъ їхъ интриги и штучки не ухвалено ширшого виборчого права, не получила цѣла нижша третина оподаткованныхъ права голосованья, права wyboru! Запamятайте собі се добре, вы русскі

бѣдолахи, и знайте, шо украинцѣ заробовали вамъ выборче право, яке вы при выборахъ до державной думы уже выполняли!“

Ось таке пише „Народна (з)Рада“, забуваючи (!?) очевидно, що якраз рускі посей настоювали на змодернізоване виборчого права та і то, що вони ніяким чином не могли згодитись на очуліське виборче право, яке більшости українського населення давало 12 згідно 11 мандатів, бо один був призначений для репрезентанта консисторії, яка тепер в румунських руках, а чисельно меншому волоскому населенню давала 20 мандатів.

Та се очевидно нічо не шкодить кацапам, адже вони не що инше, як прихвостні і прислужники румунізаторів. Для такої „гарної“ цілі, як фореоване всіми силами румунської переваги на Буковані кацапи не вагають ся навіть брехати і то брехати безлично — адже за брехню будуть чини, пособія, протекція, а понад те кацапам нічого иншого й не треба.

Буча на віденьському університеті.

З добутими шаблями урядувала оноді в віденьському університеті поліція. Причини сього треба шукати не де инде, як у хиткій та нерішучій політиці австрійського правительства у національних справах.

Італійці, сини одної з найстарших і культурно найбільше заслужених європейських націй, від риду літ домагають ся від австрійської держави, котрої вони є горожанами, своєї вищої школи, — так як домагаєт ся єї руский народ, — австрійське-ж правительство ігнорує собі ті домагання, — так як ігнорує домагання руского університету, — ображене національне почуте переливаєт ся в пристрасть і в консеквенції доводить до „ultima ratio“ — до проливу крови. Може бодай кров заважить на вазі, вплине на заспокоєне культурних потреб нації, коли домагання, резолюції й прошення нінащо не здали ся, — такі думки мусіли виринути в головах палкої італійської молодіжї та довели до подій, з приводу котрих годі не висказати жалю.

Посипались удари палицями, залунали револьверні стріли, повила ся кров, в 16 легко, а 4 тяжко ранених Німців, арештовано 3 італійських студентів.

Олеся Іванчук.

СМЕРТЬ.

(Конець).

Минув тиждень; він перший раз підвів ся з ліжка і з тихою радістю перейшов ся по кімнаті. Була неділя. За вікном чув тихий й сильнийшій голос церковних дзвонів і придушений гуркіт коліс. Сонце наповняло шпитальне подвір'я й кімнату ясним світлом, а його серце вдоволенем і любовю до життя.

Він підійшов до Фердинанда й просив, аби приніс йому листовий папір і чорнило. По хвилі сів він уже коло свого кастлика й дріжучою рукою писав до Анни. Писав повільно, нерівним почерком і не багато. Доніс про поворот до здоров'я, про радість з життя, про нетерпеливість, з якою очікувати ме на стрічу з нею.

Та коли вислав лист, його став проникати якийсь незрозумілий несупокій. Він ляг до ліжка, а несупокій ріс і ріс. Слідуючого дня він пробу див ся з тим самим несупокієм і з нервовою нетерпеливою очікував аж до вечера відповіди на свій лист. Третього дня очікував цілий день і цілу ніч, а четвертого дня, не одержавши відповіди, написав в друге. Минув тиждень від висилки першого листу — відповіди не було. Була знов неділя. Так само дзвонили дзвони, так само світило сонце, а по шпитальнім подвір'ю так само стікали річкаками стоплений сніг, як тиждень тому назад.

Непевною ходою хдив до кімнати і його очікуване, нетерпеливість, непевність переходили в розпач.

— Ах, коби я мав бодай тут перед ким вигорити ся, звірити ся, порадити ся — а тут нікого, нікого!

Йому на гадку прийшла та струнка лагідна сестра милосердя, похожа в погляді на Анну.

— Ні, вона мабуть не зрозуміє нічого!... і йому ще тяжше й тісніше стало в шпитальній тюрмі.

До вечера ще надіяв ся, що одержить листа, вечером стратив останки надії.

Його хорий сусід лежав того дня в повнім вичерпанні сил і в найвищій горячці. Лікар і монахія були приготівані на все найгірше, входили часто до кімнати, піклували ся хорим, обнижували горячку і відповідними ліками зміцнювали ослаблене серце.

Коли монахія завважила на лиці Юркевича пригноблене, приступила до нього і казала:

— Те саме було з вами і ви живете. На Бога надія, що і він не буде жити...

Юркевичови було в ту хвилю байдуже, чи хорий буде жити, чи ні. Ввійшов до хати священик, скоренько прочитав над хорим молитву, запрещаєв його і вийшов з кімнати, полишаючи в ній запах церковних риз.

Збудив його над ранок збільшений рух в кімнаті. Але в голові чув порожнечу, а повіки були такі тяжкі, що не чув найменшої охоти слідити за причиною того руху. Був ослаблений і хотів ще спати. Нараз до його уха доніс ся тихий монотонний шепіт молитви. Підвів і глянув у той бік. Коло сусіднього ліжка клячала монахія та читала ледви чутним, лагідним шепотом з чорної золоченої книги.

Заснаний, з байдужим виглядом лица стояв оноді Фердинанд і шептав до другого сторожа, що стояв коло нього:

— Ніхто ще так тихо і супокійно не вмирав у сій кімнаті.

Юркевич вдивив ся на сусіднє ліжко. Там лежало мертве тіло з видовженими худими рисами лица, окруженого чорним буйним волосом. З поза розетібної сорочки виглядали мохнаті груди і ребра та видовжена шия.

— Ага! — простогнав стиха Юркевич і дроз перейшла по его тілі. І зо мною так могло бути. Ну, і щож? Та тут знов затремів увесь, нагадавши про Анну.

— Ні, ні, я хочу жити, хочу зазнати життєвої радості. Я здоров і швидко прийду до сили!

Сторожі з успіхом винесли з кімнати трупа з ліжком. Стефан заспокоїв ся. Та коли при відході монахія глянула на нього своїм ласкавим сумним поглядом, він заридав і тряс ся ридуючи немов у лихорадці. Сам не розумів чому плаче. Йому було так тяжко і він мусів плакати.

Не надіяв ся вже листа та мало думав про Анну. Яксь хоробливий фантазії опанували його мозок. Чув себе самітним і опущеним, чув, що тоне в глибокій-глибокій воді, то знов літав у повітрі, легкий як перо, і не заходив собі пристанівку. А хтось немов роздаєв його з усього земного; і одні за одними кидав на землю всі життєві радощі, принади, спомини, все що було йому любе і що було прикре в житті. І аж тепер чув себе свободним!

Коли прокинув ся в ранці, усміхнувся весело. Немов на світ народив ся. Аж тепер почув, що його слабість минула. Кров весело грала в жилах і не шаліла як досі. Шуму в вухах не було.

І що далі? Нічо! Сенат університетський видасть острі розпорядження, релігус може кількох студентів, судові власті покарають винуватців, о скільки їх знайдуть, і ціла справа піде мабуть далі по давньому.

З цілої події замітне ще одне. Німецька преса обговорюючи ті випадки, осуджує їх рішучо, але нема в ній тих зайок та трукуджень, які заповняли в її польські часописи по звисній університетській демонстрації в 1907 р. Нема крику „поліція, на поміч!“ не буде мабуть масових арештовань, не буде місячної слідчої вазниці, ані голодового страйку, не буде пошукування за „комплотом“. І німецькі часописи не висилають Італійців на університет до Гонулююані до Готентотів — як се робили польські часописи і суспільність з українськими студентами. Ані ніхто не буде відмовляти Італійцям права до культури і т. п.

А яка ріжниця між бучою львівською і віденьською? У Львові побито чоловіка, що від кількох літ провокував своїм поведенням українських студентів, що був довгий час „зім духом“ кожного сепату — у Відні ранено тяжко чотириох безвинних студентів. У Львові знищено авію (на розправі доказано свідками, що чималу участь в тім брали польські студенти, які нищили на другий день уряджене аві, щоби показати здзієненіє Rusinów) у Відні знищено також авію, а крім того поранено легко 16 студентів.

Все те говорить само про себе. А мимо того, як сказано, ніхто не відмовляє Італійцям права до культури, ніхто не робить цілого італійського народу дикунами і хто знає, чи остання буча не доведе скорше до сповнення їх бажань.

Нашу вістку про віденські події доповняємо дальшими донесеннями. Коли в університетській аві пронеслись револьверові вистріли, серед німецьких студентів, котрі атакували Італійців настала велика паніка. Всі почали завертатись до виходу та приликали поліцію, котра з добутими шаблями кинулась до аві, окружила Італійців і богато з них арештувала. Візаво лікарську амбулаторію, котра розтаборилась на університетській подвір'ю та давала першу поміч раненим. Частина італійських студентів пішла до каварні „Wien“ коло університету; сю каварню поліція також окружила та арештувала там італійських студентів. Поміж раненими є чотирох ранених тяжко; їх відвезено з університету просто до шпиталю. Арештовано 23 студентів, з поміж них трох відставлено до карного суду, а решту полишено на вільній стопі. Університет до неозначеного часу замкнений. Вступ до університетського будинку дозволений тільки за особними легітимаціями.

Політичний перегляд.

Турецка програма конференцій.

Туреччина відповіла вже на запрошене Росії до участі в європейській конференції і виготовила власну програму праць тої конференції. Зміст програми появилася рівночасно в петербургській і львівській пресі.

Воля енергично заворушила ся. До дому! До життя! До неї!

При вечері сказав сестрі милосердя, що хотів би завтра вийти.

— Не можна ще, ви занадто ослаблені — відповіла.

— А мені дуже бажало ся побачити ся з одною особою.

— Шож, напишіть їй, щоб відвідала вас, се буде найпростіше.

— Писав уже два рази, та не маю відповіді.

— Може вийшла куди. Напишіть іще раз.

Юркевич написав кореспондентку до Анни, просячи її відвідати його в шпиталю.

Другого дня ждав нетерпливо десятої, о якій приходить почта до шпиталю. Може напише, а може й сама прийде? У нього стукало серце, як при першій баченю з нею; він силкував ся бути веселим, та дивував ся, чого се щось мов кліщами давить його за серце.

Піт виступив йому на чоло і не роздгаючи ся, ляг він на ліжку та дивив ся на двері.

Війшов Фердинанд і подав йому лист. Лист був запечатаний в грубу велику куверту і заадресований чужим для нього почерком. З дрожю на тілі роздер куверту. Коли виймав письмо — таємний, майже незаметний, але безмежно прикрий стук торкнув його серце.

Він розвернув письмо: се був великий плякат, з широкими чорними берегами, від якого заносило ще запахом сьвіжої, друкарської фарби.

Переляк застиг на його лиці; сидів непорушно наче статуя, лиш очі бігали нервово, відчитуючи задруковані рядки.

Під великим хрестом стояло:

„Анна Воєрська, дочка совітника суду, упокоїла ся...“

Дальші слова зарябли й забігали йому перед очима він страшенно поблід, ухопив ся за груди і повалив ся на постіль без духа.

доньській пресі з замітками, що ті вісти походять з цілком певних жерел; цілковита згідність обох донесень потверджує їх правдивість. Турецка програма обіймає слідуючих сім точок: 1. Управління правно-державних відносин Румелії східної; 2. управлінене правно державних відносин Болгарії і означенє квоти, яка належить ся Туреччині від Болгарії за Румелію східну; 3. управлінене правно-державних відносин Босни і Герцеговини; 4. відшкодоване для Сербії і Чорногорії, о скільки ті відшкодовані не порушують інтересів Туреччини; 5. усуненє §§ 23. і 61. берлінського договору, котрі то уступили утратили значінє в наслідок наданя конституції в Туреччині; 6. усуненє чужих почтових урядів в Туреччині і 7. знесенє § 29. берлінського договору, то зн. Туреччина годить ся на знесенє австрійської поліції морської в чорногорських портах Антіварі і Дульчіньо.

Реформа німецьких фінансів.

В дебаті над реформою державних фінансів заявив барон Ріхтгофен іменем партії консервативної, що вона загалом згоджуєть ся на нові податки за виїмком податку від спадщини. Соціал-демократ Герр виступив проти податків посередних, а за те домагав ся покриваня нових видатків відповідним підвищенєм податку спадкового та заведенєм державного податку від майна. Князь Гоцфельд іменем державної партії виступав проти горівчаного монополію й податку спадкового, а за те домагав ся оподаткованя і то не лише електричної сили але й всякого природного жерела сили.

На суботнішнім засіданю замітив центроєць пос. Шпан, що переведенє плинів державного секретаря булоб получене з щорічним обтяженєм населеня 9-ти мільонами марок, а пос. Дзембовский вказував на те, що як се сказав Рувіє — ніяка держава не є так богата, щоб могла рівночасно дбати і про сильне військо і про сильну флоту та ще й про охорону робітників. Впрочім заявляє, що не має довіри до правительства, яке не дає рівних прав виборчих для населеня, а до того заострює національні й суспільні ріжниці.

На понеділковім засіданю парламенту закинув пос. Вімер (партія вільнодумно-людова) правительство, що воно порушило рівновагу державних фінансів через марнованє соток мільонів на анти-польську політику і на військо та жадав конституційної поруки за веденє політики і порядкованя фінансами. Пос. Шрадер виступав теж проти пропонуванних реформ і заявив, що ся реформа побільшить 1913 р. державні довги о 1 мільярд. Міністер скарбу Райнбабен полемізував з попередніми бесідниками, а окремо заявив ся, що за тютюновим оподаткованєм.

Знесенє конституції в Перзії.

Шах перський по довгих бурбах зі сторонниками Меджилісу зважив ся на рішучий крок. Іменно, як доносять депеші з Тегерану, постановив знести конституцію перську, надану его вітцем, Музафер-Еддіном. Вчора мала бути відчитана по всіх мечетах Перзії прокламація шаха, котрої головний зміст: Ми припрекли скликати парламент до дня 14. падолиста. Ми були готові додержати слова. Коли однак представники люду заявили устно і письменно, що не бажують собі конституції, та коли те саме заявило духовенство і як ціле населенє просило, щоби парламенту не скликати, то ми рішили сповнити те бажанє, тим більше що парламент є провокацією з огляду на постанови ісламу. Парламент на будуче не буде вже скликаний під ніяким протекстом. Помимо того ми видали відповідні прикази, щоби берегти справедливність.

НОВИНКИ.

Чернівці, 26. листопада 1908.

Помилуване. Цісар подарував правні наслідки кари студ. філ. Василеві Гладкому, одинокому з українських студентів засуджених за демонстрацію на львівському університеті, до якого не відносилась попередня амністія з того приводу, що він вже був попередно караний.

Шнарятина загніздилась в Чернівцях так уперто, що ніяк позбутися ся сего немилугого гостя. Всякі заходи лікарів не вдали доси вигнати дітотого сего ворога поза границі міста. Богато народних шкіл заперто з наказу фізикату міського; в середніх школах лавки лише на половину заняті. Власті шкільні, беручи згляд на все більше ширшенє постести серед молодіжи середніх шкіл, зарядили замкненє чотирох нижших класів V-тої 6 II гімназії (руської) включно до 6. грудня сего року. Так мають питомді буря ім. Федьковича, які з причини епідемії мусіли розіхатись по селах, повернути до закладу аж 5 грудня с. р. Заряд бурес зобов'язує кожного повертаючого питомця привести від начальства громади посвідку, що в домі, де питомець перебував, нема заразливих недуг, таї що нема епідемії в громаді. Без такої посвідки не приймєть ся жадного питомця назад до бурес.

Самовбійство. В Лукавці відобрав собі оноді жите селянин Грогорій Глипка. Причиною сего розпучливого кроку були довги. Глипка купив був від галицького гіпотечного банку п'ять моргів землі на сплату ратами, а окрім того випожичив ще гроші у приватних людей. Не маючи можности сплатувати рат, взяв собі дуже до серця своє критичне положенє і повісив ся.

Смерть на весілю. Дня 17. с. м. посварили ся на весілю в Міговій Никифор Семенів Іллі, Кирило Шуляк і Микола Зінч. В часі сварки вдарив Семенів Шуляка ножом в шию так сильно, що сей в протигу 10 хвиль пізнійше помер.

Адвокатська палата на Буковині В суботу відбуло ся пленарне засіданє тутешньої адвокатської палати, на якому вибрано президентом др. Г. Кіслера, першим віцепрез. др. Й. Вахтля, а другим др. Ауслендера.

Нещасливі пригоди на залізницях. Із Станиславова доносять: На тутешнім дворці стали ся оводі дві страшні пригоди одна за другою. Машина, що пересувала на дворці вагони, наїхала задом на занятого підбиванєм шин робітника секційного іменем Юрка Грицишина і перевернувши его перейшла по ній лишаючи его трупом на місци. Нещасливий полишив 6 дрібних діточок. В кілька хвиль по тій пригоді виїжджав зі стації поїзд особовий до Гусятина. Кондуктор, ведучий поїзд, Шенівіц, на вид збіговиска, яке зробило ся коло убитого Грицишина, вихилив ся з вагона і в хвили, коли поїзд минав стовп сигналовий, вдарив ся об него з такою силою, що випав з поїзду. Поїзд зараз задержано, а нещасливого Шенівіца підвезено майже в безнадійнім стані до дому.

Незвичайні близнята. „Оренб. Газ“ пише: Дня 6. жовтня в міській родильній домі були феноменальні родини — уродило ся 2 дівчаток, що аросли ся одна з другою грудьми та животами, від самої шиї аж до краю ніг. Родини минули безпечно. Мати тих близнят є оренбурска міщанка, їй 23 роки. Близнята живі і здорові. Вважать они обидві 10 фунтів. Годують їх штучним способом, бо боять ся показати близнят матері, щоби не стурбовати єї. Директор родильного дому каже, що близнята мають одну на двох печінку, одно серце, та ще мабуть і кишкы деякі спільні. Через те не можна їх розрізувати.

Нові переписні листки державного накладу, які появили ся в торговлі, не мають вже ніякого напису. Адресову сторону окрашує лише зелена рамка і почтові й значок зеленої краски. Вільше ані слова. Се вислід національних спорів в Австрії. Ліпше нічого не писати, як одна народність має ся сердити на другу за то, що назва переписного листка в однім азиці поставлена на другім замість на першій місци. Одна з часописей кепкуючи собі з тих німих карток, іронічно замічує, що небавом Чехи з Німцями будуть порозумівати ся на мігн'я.

Оповідки, іменованя і т. п.

На українську бурсу у Вижики зложено до тепер на мої руки: складка на комерсі в Чернівцях 140 кор., складка з нагоди сьвяткового отвореня гімназії 137 кор. 60 сот. (в сій сумі вчислений дар Вп. Добродіє Н. Н. в сумі 100 кор., зложеної на руки п. ісп. Ом. Поповича); дар пана посла Кивелюка 50 кор., д-ра К. Лукашовського 20 корон; разом 647 корон 60 сот. Веїм Вп. Жертводавцям складаю в імені убогої нашої шкільної молодіжи щирю подяку. — А. Клим.

Від тов. „Жіноча Громада“. Всякі кореспонденції і письма просять ся слати на руки голови товариства пані Меланії Цегельської, Чернівці, ул. Виноградна ч. 14.

Позір „Січи“! Вважамо всі наші „Січч“, щоби прислали як найскорше членські вкладки, які виносять річно 4 кор. Гроші треба слати на руки касиєра „Союза Січий“ п. Г. Гордого, Чернівці, ул. Петровича ч. 2. — Старшина „Союза Січий“ на Буковині.

З „Бук. Бояна“. В дуже важних справах відбуде ся в льокалі товариства в п'ятницю, дня 25. листопада о годині 6-ій вечером коротенька нарада. — Модест Левицький, голова.

Подяка. На вечерку в Вашківцях над Черемошом зложили на дуже бідного ученика Михайла Кошмана з Слобозії-Ванілової слідуючі Добродії ласкаві датки: надуч. Д. Цурканович 12 кор., нач. суду Г. Лисинецький 4 кор., податковий контролор Лучанський 1 кор. 30 сот., по 1 кор. дали слідуючі Добродії: надуч. Веренка, ісп. Ронгус, о. Маланчук, постмайстер Никорович, академик Ясинецький і комісар Серфас, по 50 сот дали Добродії: учит. Гелер, Герман і Комаровський. Опісля дав ще 1 кор. 52 сот. Добродій Ср. Горовіц. Разом 24 кор. 8 сот. Сердечне спасибі всім тим Добродіям. З особна дякувати пп. суд. нач. Г. Лисинецькому і надуч. Д. Цуркановичу, що зволіли підпрати місячними датками сего бідного ученика. Заразом звертаю ся до всіх щирих сердець, надіслати ласкаві датки на сего бідного ученика, який вже здав іспит до вижицької гімназії. Сей хлопчина є незвичайно талановитий і дуже шкода, аби він пропав в наймах марно, з яких нам ледви удалось его вирвати.

Датки просити ся посылати на руки п. надучит. Д. Цуркановича в Слободзі-Ванілові пошта Руский Ванілів. — М. Лютик, нар. учит.

Загальні збори тов. „Жіноча Громада“ відбули ся дні 1. листопада в кімнатах „Народного Дому“ в Чернівцях. По отворенні зборів виголосила пані Трусовичівна незвичайно старанно оброблений реферат під заголовком „Століте дитини“. Описли приступлено до дневного порядку. Звіт касовий виказує, що мавток товариства зріє до суми 416 К 9 с., підчас коли минушого року винесив 272 К 98 с. З діяльності товариства за минулий рік заступує головню отсе на увагу: заснована двоє кружків, а то в Раранчу і в Камені; в зимі урядило товариство серию наукових відчитів для інтелігенції; збирало вишивки, до видання їх однак не дійшло. По уділенню абсолютній уступаючому виділові приступлено до вибору нового виділу, котрий уконтитуував ся в отсей спосіб: Меланія Цегельська голова, Емілія Стоцька заступниця, Наталія Ярошинська секретарка, Ольга Приймочка касирка, Ольга Сімовичева бібліотекарка, Теодозія Маєрова господиня, Ольга Гузарова контролерка, Вікторія Поповичева і Олена Пігулякова заступниці виділових. При тоці вілних внесень іменовано Ви пана відемаршалка д-ра Стефана Смал-Стоцького за заслуги, понесені для товариства, почесним членом. Дальше зложено уступаючий голові паві Кумановській подяку за труд для товариства, по чім збори замкнуто.

Надзвичайні загальні збори товариства укр. студ. „Січ“ в Чернівцях відбудуть ся дні 27. листопада 1908 о год. 8. веч. з слідуячим порядком дневним: 1) Прочитане і зверифіковане протоколу з пов. заг. зб. 2) Вибір голови, евант. виділових. 3) Вілні внесень. — За віділ: Е. Вацук, заст. голови. Д. Цебушник, писар.

Товариство Жіноча Громада отвирає курс аналіфаеток. Наука буде відбуватись почавши від 9. листопада що неділі від 3—4. години пополудня в домі при ул. Руский ч. 31. — За Виділ: М. Цегельська, голова. Наталія Ярошинська, секретарка.

Звичайні загальні збори „Руско-православної Спільноти торговельно-промислової“ в Вашківцях н. Ч. відбудуть ся в неділю дні 29. листопада с. р. в кімнатах „Рускої Бесіди“ о год. 1. по полудні зі звичайним порядком дневним. — Іван Герасимович, голова Ради товариства, Михайло Лютик, справник.

Звертаємо увагу наших читачів на анонс рускої фірми п. Сірецького поміщений на останній сторони.

Із штуки і літератури.

Буковинський православний календар на рік 1909. Видана „Рускої Бесіди“ в Чернівцях 195 до 196. Ціна 40 сот., стор. 1—117. Календарська часть зложена строго після приписів православної церкви. Апостоли і евангелія на всі неділі в році. Інформації (34—78) потрібні для Русинів-Буковинців. Відділ для науки і забави обнимає: В 40-літні роковини засновання просвітнього тов. „Руска Бесіда“ в Чернівцях, Присяга Січовика В. Пилипчака. У глухий глубині Африки, Н. Спинула. Руска гімназія у Вишнівиці і її управитель (Е. С.). Приповідки Соломонові. Мудрішки. Чудо в селі Недбалицях, С. Воробкевича. Наука, Н. Прица, Наша школа, Н. Прица. Школи і читальні. Годівля дробу в Вельгії, Хровіка (Т. Б.). — Календар розіслано вже на розпродаж по провінції, а в Чернівцях продає его канцелярія рускої друкарні. Членам розсилає ся его як книжочку за січень і лютий. Просимо скоро і численно вписувати ся в члени „Рускої Бесіди“ (4 кор. для інтелігенції, 2 кор. для селян), тогди вишлемо Календар сейчас. Гроші і листи посылати на адрес: Омелян Попович, Чернівці, улица Шевченка ч. 4.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Концерт „Правосл. Академії“.

З нагоди отворення вишнівицької гімназії в неділю, дні 22. листопада с. р. мав я спосібність поучити в церкві підчас служби Божої і вечером на концерті хор „Православної Академії“. Після мого вражіння хор „Православної Академії“ уважав найліпшим мужеским хором на Буковині. Невеликий се хор, але розпоряджав дуже добрими голосами і мав добру дисципліну та досить добре вишкolenе. Що до сего послідного, то і таке вишкolenе як с, після дотеперішних вимогів на Буковині в дуже добре, але повного артистичного ступеня еще не досягав.

По сім вступі приступав до подрібного розбору. Загалом визнавши, випав сьвів на службу Божій ліпше, чим на концерті. Явище випрочім цілком натуральне, коли розважимо, як форсоване в відсьпіванні цілої служби Божої загалом, а особливо в такій сільській церкві, якою в православна церква у Вишнівиці. Не диво отже, що горла сьпіваків при вечірнім концерті були помучені. Що до голосового матеріалу, то піднесу передовсім пречудовий

тенор пана Павлюка. Се просто гріх, що сей пан не образує ся на оперового сьпівака. Добрим православним сьвященником можна бути і без такого тенора, але бути оперовим тенором, без такого голосу не йде. Пан Павлюк не має ніякої голосової школи, а мимо того сьпівав чудово. Характером своїм в се тенор ліричний, з ніжним солодким тоном, яким сьпівак орудує без ніякого напруження і доходить до незвичайної висоти, бо бсгає високе „dis“. Коли би пан Павлюк скінчив приміром віденьську консерваторію, то при своїм голосі, при своїй зверхній поставі і інтелігенції певно і сам мав би більшу користь чим сільський сьвященник і певно більшу славу приніс би українському імені, як при тепер вибраним званню.

А до тої віденьської консерваторії дорога не загорожджена дошками. Справа стоїть навіть досить корисно, бо наш сойм роздає що року 4 стипендії по 800 кор. для студентів артистичних заводів аж до скінчення наук. Сі стипендії роздає ся з угляденем всіх народностей Буковини, а як раз Українці послідними роками не користали з сих стипендій, бо не було відповідних кандидатів.

Подібний суд можу видати о другім визначнім члені хору „Православної Академії“ і дирігентові пану Брендані. І у него прекрасний барітон, який майже дорівнює голосови пана Павлюка, лиш має один блуд, що здає ся децю учений, але зле учений і тому часто вражає не мало горляним творенем тону.

Переходячи до других голосів іменно тенорів, то зауважу, що Буковина має своїх спеціальних тенорів. Походить се звідти: Перше головними представниками сьпівачького куншту на селі були даскалі, і від них набирали манери сьпіву наші теперішні академіки, і багато наших кравих тенорів сьпівують по даскальськи, крикливим голосом, хоч їх голосовий матеріал цілком гарний. Щоб сей немилый блуд усунути, треба трохи школи, а поки що вражінє не добре. В хорі „Православної Академії“ здаєть ся в лишє один подібний тенор, який від часу до часу при солах і при пиях немилу вражав. Загалом в хорі „Православної Академії“ тенорів троха обмаль, через що пропорція голосів троха зіванкує, та велика перевага басів і то гримих, а „basso profondo“ пана Калинюка mocno відчуває ся. По вакаціях хор дістав нових сьпіваків, і задля того не достає хорів ще сьї безусловної прецизії, якої можна і треба жадати від хору, який має артистичні аспірації. Се відчувало ся дуже в „pianissimo“ закінченнях, де поодинокі голоси не рівно кінчили, і місто акорду чуло ся поодинокі голоси, які рвали ся як ниточки.

Виконанє служби Божої випало, як сказано, ліпше, загалом чути було слова признання, своїх і чужих, яких на відправі було дуже багато. Що до поодиноких точок, то я не годжу ся на сьїзаво-сентиментальні твори в церковній музиці, які надають ся радше на любовні сцени до опер, чим до церкви. Се відносить ся до „Отца і сина“, яке у Вишнівиці сьпівано. По тім звертаю увагу, що наша церковна музика не знає нагих та драстичних переходів з „piano“ до „pianissimo“, з „adagio і tranquillo“ до „presto і rubato“. Се уходить вімедкій музиці, але наші уха разить. Прикро відчувало ся мачошине трактованє найліпшого нашого церковного компоніста, Бортнянського.

Вечірній концерт грішив дуже укладом програми. Перш усього уважав неумістним сьпівати після німецького звичаю і то тепер вже здебільша закінченого перед кожним концертом свій „Wahl-spruch“. Після програми очікують слухачі почути „На ріках Вавилонських“, нараз чують: „Наша дума, наша пісня“. вже що до сьпіву не треба нам брати взорів від других, се вже ми ліпше знаємо. Сей взір німецький недобрый, тож повинен не бути. Тепер сама програма. Складала ся она з 7 точок, з яких одна відпадала на декламацію, а прочі 6 на продукції хору. В тих 6 точках приходив Воробкевич аж 6 рази, а крім того один раз Січинський, Лисенко і Ёнко (Ян душман віді). Згадаю, що я з початку написав, а то: що уважав хор Пр-Бук. найліпшим хором Буковини. Від такого хору вільно жадати доброго під кожним зглядом, отже не лише ненаганного виконання, але також і добрішої програми. Так перш усього 6 хорів раз по раз се вже тяжко слухачеві стравити, при тім 6 хорів одного компоніста і то Воробкевича. Знана річ, що Воробкевич все повторяє ся, так що з одного твору пізнати мож 10 других. При тім компонує Воробкевич в слезаво-плаксивим настрою, послугуючи ся дуже часто unison-ами, які в отсім хорі виходили якраз найслабше, бо як я више згадав, бачи просто здавлювали тенорів так що пропорція виказала все на їх некористь, а в „unisono“ їх прямо не було чути. Воробкевич компонував цілком на німецький лад і то після старої дати. Тепер ми вже можемо виказати ся компоністами, які компонують в народнім дусі і компонують модерно. Досить агадати Лисенка, та Колесу, Н. Вахнянина, Січинського, Людкевича, Ярославенка, Ніжанковск го, Кишакевича, Топольницького і др. Свого часу Воробкевич був перший і його заслуги історія узнає, але тепер він вже перестарів ся. Про се могли самі укладчики програми перекопати ся, як по кожній точці був звичайний собі аплявз, а доперва по Лисенковім „Ой любив, та кохав“ загреміла сая фреветичними оплесками і

сю пісню треба було повторити, мимо сего, що пісню сю негодні були концертанти вивести як треба, бо звикши до Воробкевича, не могли вирвати ти ся з того сентиментально плаксивого ліризму Воробкевича і дати пісню повну радощів, лукавства, жартобливості і життя. А якраз хвиля була така, що по довгих літах ми перший раз почули що живемо.

Величавий акт отворення гімназії в Вишнівиці розпирив груди радощами і гордощами, будив довіре в свої сили і завзятє до діла для нас, а на погябель ворогам. От якби був залунав місто „Wahlspruch-у“ наш гимн „Ще не вмерла Україна“, то вже се булоби дало инший настрій, а колиб потім пішли юнацкі, боеві пісні, приміром: „На проу“ — Лисенка, „Живем, живем“ Вахнянина, перемішані може і сентиментальними, хочби і Воробкевичем, то слухачі по 3—4 точі не прагнули би вже кінця будь що будь доброго сьпівання, а вічними „bis“-ами певно змусити сьпіваків ще сьпівати. А вже гріх, що Пр. Ак. виводячи на концерті церковний твір поминула, нашу гордість, Бортнянського, а звала Воробкевича. Тут вже патриотизм повинен був рішити за Бортнянським. Церковні власти нам не прихильні пізнали, що против Бортнянського годі скоро найти рівного, тож цензуруючи сьпівачкі твори до сьпіву в катедрі правильно счеркують Бортнянського, мотивуючи се тим, що мовляв. Бортнянський компонує занадто в славянським дусі, щоби румунські композити не виходили надто скромно против инших. Колиж церковні власти збороняють Бортнянського, там де мають силу, то нам де їх власти не сягає, повинна Пр. Ак. як раз Бортнянського сьпівати.

Що до других компоністів, то як раз такий хор як Пр. Ак. має обовязок брати що найновіше і найцікавіше в програму. Ніякий хор на Буковині не може сего зробити, що хор Пр. Ак. іменно виїздити на провінцію і давати концерти. Хори такі як пр. Бук. Воян, не можуть вибирати ся на провінцію, бо їх склад такий, що поодинові члени здебільша люди на становищах, мусять доперва просити о відпустки у своїх властий, мусять брати згляд на свої родини і др. Другі академічні хори, як „Січ“ і „Союз“ дуже ефемеричні, бо їх члени по більшій части неможливі хлопці, які або мусять заробляти годинами на житі і при частях прогулях наражені на страту години, або загалом перебувають в Чернівцях лиш переходово і коли як раз требаби їхати, тоді їх нема. Хор Пр. Ак. все в купі, члени не потребують ся журити про хліб насущний і збирати своїх членів з усіх усідів. Тож сей хор повинен при своїх виїздах на провінцію везти що найкрасшого і найновішого, бо як він сего не зробить, то і ніхто не зробить і провінція дальше ще буде кормила ся такими утворами як „Щастє нам Боже“, „Мир нам братя“ і др. коли в столицях сьпівують наші модерні кантати, виїмки з наших опер і другі нові річи. Гадаю, що отсі слова не проминуть марно.

Що до самого виконання скажу, що друга часть концерту була дуже добре виконана при чім знов відзначили ся солісти Павлюк і Бриндзан, який і як дрігінт заслужив на похвалу. В першій части випав менше добре псалом Воробкевича „На ріках Вавилонських“, Січинського, „Даремне піснє“ і Ёнка сербска піснє, однак перелицьована. Що до Січинського „Даремне піснє“, то тут здаєсь требаби пробувати з сольовим квітетом бо уклад її такий субтельний, що не знати як вишкolenий хор не в силі так однодушно віддати кожду фразу, як се жадає композиція, знов Ёнка сербска піснє повинна вже раз виїти з репертуару наших хорів, а коли вже конче її сьпівати, то в оригіналі. Я раз тепер, коли очі всіх звернені на Сербію, цікавило би почути хоч кілька звуків мови сего народу, а про козаків знає наша народна музика і без Серба Ёнка красше і більше від серця сьпівати.

Закінчуючи мої уваги піднесу ще раз, що хор Пр. Ак. повинен іти, не вгачати в праці і будити провінцію, а перше вже названі пани Павлюк та може і Бриндзан повинні шукати своєї слави і будучностей в театрі, а не в церкві.

Модест Левицький.

РУСКА НАСА ○ РУСКА НАСА

тов. зареєстрованє з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вклади щадничі і опростовує їх на 5% — Пай виносить 40 К і платимо 6% вписове 2 К. — Родимці! Хай ключ „свій до свого“ відбє ся головним відомом по цілій Буковині і най кожний, що почуває себе щирим патріотом-Українцем складає свої ошадности в Рускій Касі“.

Призадуйте нам нових членів Дирекція.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціна сторони 80 К., 1/2 сторони 60 К., 1/3 стор. 40 К., 1/4 стор. 20 К., 1/5 сторони 10 К., 1/6 сторони 5 К., 1/8 сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст. **Дрібні Оголошення** малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова. Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Загальні збори каси пож. і шад. для громади Брідок, відбудуть ся 6. грудня 1908 в домі читальні о 1. годині з таким порядком нарад: 1. Прочитане протоколу. 2. Справоздане касове. 3. Вибір старшини. 4. Вільні внесення. — *Дмитро Гудема, Василь Пішик Манолій.*

Звичайні загальні збори Народної каси пож. і шад. для громади Кучурів Великий, відбудуть ся 6. грудня с. р. о 1. годині в народній школі сьв. Марії з отрим порядком нарад: 1. Прочитане протоколу. 2. Справоздане касове. 3. Вибір старшини і ради надзорчої. 4. Вибір касиєра. 5. Вільні внесення. — *Бришук, начальника.*

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть **NERVOI**

„Назва право забезпечена“ антикара др. Ю. Францо за в Терополі.

Се є знамените усмиряющее средство до натирана против всяких ревматичних болей, простудження, ломания костей, илечит ристия і первових недуг. Пропну уважати на написе „Nervoi“ і не приймаги ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшочок) 8 кор. з оплатою і опакowaniem. Тисячки листів з подякою. — *Висилка 2 рази денно до всіх країв.* В Чернівцях на складі у Шміда і Фонтіна, в Селетині в дрогерії медичинальній Стерншуса.

19 (—)

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

вже вийшли і можна їх набувати

в друкарні „Рускої Ради“

по 10 сот. за аркуш. На аркушу суть 2 штуки.

Висилка лиш за посліплатою або за попередним надісланням належності, однак в останнім случаю треба прислати також відповідну квоту на порто.

1. СЕРИЯ.	
Водоносний, Орли	2-20
Вовчок, Нар. оповідані І.	2-20
Будановський, Ха. поєзисті	2-40
Гайне, Подорож на Гард	1-20
Горький, Мальва	1-50
Кавіки, Народність	1-10
2. СЕРИЯ.	
Гінтер, Гет. геогр. відкриті	2-20
Ковалів, Гром. промислові	1-60
М. Тевлін, Том Соєр	3-10
Мопсан, Горля	1-30
Кримський, Назам гила	3-10
3. СЕРИЯ.	
Кобилівська, Покора	1-40
Гауптман, Віз. Геншель	1-60
Українка, Дули і мрії	1-60
Заєр, Леґенди	2-40
Енгельс, Початок родини	1-90
Франко, Сім кавок	1-40
4. СЕРИЯ.	
Вовчок, Нар. оповід. ІІ.	2-20
Воресак, Записки	3-10
Енгельс, Фаєрбах	—90
Гальчук, Поєзисті	1-60
Кримський, Лаговський	3-10
5. СЕРИЯ.	
Копюбинський, Вилуток шат.	1-60
Оркан, Скапаній сьвіт	1-10
Понтошідан, Із хат	1-40
Стороженко, Література	1-40
Франко, Поєзисті	1-60

6. СЕРИЯ.	
Вовчок, Нар. оповід. ІІІ.	3-80
Дерзниця, Композитор	2-10
Тамсун, Голос	2-20
Караев, Фіал. історії	2-80
7. СЕРИЯ.	
Авдікович, Моя понуляр	2-60
Адріан, Аграр. процес	1-40
Винниченко, Повісті	3-10
Воробківч, Над Пругом	1-60
Драгоманів, Шевченко	2-10
8. СЕРИЯ.	
Інтрем, Політична економія	4-10
Чайковський, Оповідані	2-10
Франко, Воєн. конструктор	2-20
Ярошівська, Перекиньчики	2-60

9. СЕРИЯ.	
Кобилівська, До сьвіта	2-40
Заревич, Хапська дитина	1-80
Катренко, Пан Природа	1-40
Кобилівська, Дух часу	1-60
Кравченко, Росія	3-40
10. СЕРИЯ.	
Зоя, Жерміналь	6-10
Копюбинський, Повидок	2-10
Степанчик, Дорога	1-60
Тен, Філософія штуки	1-40

Великий зарібон

приносить побічне занятє кождому господарови, купцеві підприємцеві, урядникові і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знаня. До того спеціальних машин також не сплату ратами, достарчає

155 (—)

І. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Сьвятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проспекта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні оферти адресувати на повисшу фірму.

Г. ФАЙЛЕР

усувач нагніток

Чернівці, улица Руска ч. 8.

Небувала нагода зложити власну бібліотеку дешевим коштом.

Кожду з висше поданих серій, зложених з 6, 5 або 4 оправлених книжок, добірних видань Українсько-руської видавничої Спільки, в номінальній вартості звиш 10 до 11 корон, висилає нпаше підписана книгарня **за ціну тільки 7 корон** з тим, що замовлене треба прислати найпізнійше до 1-го цвітня 1909 р. та лише за готівкою. При замовленні просимо називати число серій словами. При надісланні грошей з гори доставляємо посилки оплаченою поштою. Хто купує три серії відразу, дістає в **додатку** одну книжку тогож видання після власного вибору. Хто обов'язує ся спроводити всі серії, тому продовжаємо право знижки на 12 місяців, так що протягом одного року на так користних умовах зможе придбати собі гарну власну бібліотеку. Замовлення приймає:

Книгарня Наукового Тов. ім. Шевченка

у Львові, улица Театральна число 1.

183 (1-10)

Першорядний фабрикат! Першорядний фабрикат!

Каси огнетревали і безпечні від вломань

фірми

155 (—)

Бехера і Гільдесгайма

поручає

Самостійне заступство взірців фабричного складу.

І. Шимонович, Чернівці, улица Сьвятої Тройці число 20.

Купуйте лиш у своїх людей!

Новоотворене

Високою ц. к. кравею управою концессіоноване

Міжнародне Бюро Подорожи „СЬВІТ“

Стрецький і С-ка

в Чернівцях (Буковина), улица Кохановського число 1.

165 (—)

видає карти корабельні до

Канади, Сполучених Держав (Америки), Аргентини, Бразилії, Азії, Африки і т. д. і т. д.

Карти на желізниці європейські, канадійські та американські. Карти на спальні вози. — Карти прогулькові та окружні.

Купуйте лиш у своїх людей!

Виданя „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“ можна купити у всіх філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“, в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарні І. Рехенберга.

Перша Буковинська спеціальна артистична робітня церковних апараментів в Чернівцях **Ф. ЯРМОЛОВИЧ**

при улиці Резиденції число 9.

має честь повідомити Всю Духовенство і Вп. П. Т. Публіку, що виготовляє всьлякі в той оах входячі роботи як: монстранції міхтарі, хрести, надільниці, сьвечники, образи, хоругви і проче церковне, по уміркованій ціні і на речинсь. Замовлення з провінцій точ-но, дешево і на час.

Більші замовлення на догідні рати

Кільканайдиць лїтна практика в моїм заводі. ушевняє мене що під кожним зглядом зможу хочби найвблагавішому густови Вп. Публіки, вновіт вдоволити. Отвираючи мою робітню, не жалував я ні трудів ні коштів, а урядив єї так, аби стала побіч перворядних робітень та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Вп. П. Т. Публіки з просьбою о ласкаве посерте тої одинокій в своїм роді рускої робітні, стою на ласкаві услуги і пишув.

151 (—)

з глибоким поважанем **Ф. Ярмолоч.**

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарна.

За редакцію відповідає: Віктор Строчи.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 корон, на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 франків.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Руска Рада“

на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.) а на пів року 9 К, згл. 4.50 р., або 17 фр.

Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях, ул. Петровица ч. 2.
Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рабат. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Рукописи звертає редакция лише за попереднім застереженням і залученням належитости поштової.

В справах редакційних можна устно порозумівати ся що дня від 9.—10. рано і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Парламентарна сесія.

Австрійський парламент, який зачав свої наради 26. с. м. сходиться в таких обставинах, яких ще в літі, при закінченні сесії ніхто не сподівався. Наслідком уступлення кабінету бар. Бека по-рвала ся та зв'язь, яка лучила дотеперішнє правитель-ство із парламентарними партіями.

Палата послів буде мусіла тепер заняти ся справами, о яких ані думала, коли її розпускали на літні ферії, а на на відворот в теперішній сесії мабуть і мови не буде про деякі справи, які попереднє правитель-ство наміряло полагодити якраз в осінній сесії.

До таких справ належать передовсім пред-положені о податку від горівки, о передачі з державного скарбу певних квот краям на санацію фінансів і реформа домового податку.

Головною задачею теперішнього кабінету буде перефорсувати предположене о анексії Боснії та Герцоговини тай бюджетову провізорію.

Хоч дотеперішня парламентарна більшість згодила ся попірати предположене о анексії, то вже тепер зачинає ся та справа якось хитати, бо деякі парламентарні клуби, головні німецькі радикали називають анексію Боснії справою для Австрії небезпечною. В додатку нові авантури між Німцями і Чехами в Празі, між вільнодумними, а клерикалами в Градці та револьверові стріли Італійців на віденському університеті певно не приспори-ють новому правительству голосів при голосова-нню над наглюстю правительствених внісенєв.

Нове правитель-ство давало надію, що зможе усу-нути всі труднощі, які за останній час істисвали кабін. бар. Бека назбиратись, та побачило нараз, що ті труднощі в нічім не зменшили ся, а овшім ще збільшили ся. Тому воно робить, що лише може, щоби переконати парламентарні стороництва про вичерпність ухвалення предположені о анексії Боснії. Якби се не стало ся до Нового року, тоді — як зацвняють із добре поінформованих кругів — парламент мавби бути розвизаний і вже скоро наново зібраний ся.

Нові книжки.

„Сім“. Альманах в пам'ять 40 роковин основана тоа „Сім“ у Відні. Зібрали і видали др. З. Кузеля і М. Чайківський. Львів 1908. Стор. 538 вел. 8-ки.

Видавці отсього визначного альманаха можуть „мати справді чисте сумління“. Зробили усе, що були в їх силі і не залишили нічого, щоби альма-нах відповідав своему призначенню.

Зміст альманаха можнаб поділити на три ча-сти: наукову, белетристичну та часть, яка обіймає огляд жити в українських студентських організа-ціях.

В науковій часті стрічаємо імена, М. Грушевського, д-ра М. Зобкова, д-ра К. Студинського, К. Паньківського, д-ра І. Франка, д-ра І. Копаца, д-ра М. Пачов-ського, д-ра І. Горбачевського, д-ра І. Зілинського, в белетристичній д-ра І. Франка, В. Леонко, М. Вороного, В. Па-човського, С. Яричевського, д-ра Яр. Окуневського і др. в часті споминів та огля-дів пишуть між иншими О. Назарук, В. Тем-ницький, Г. Герасимович, В. Сімович, др. Кордуба, др. З. Кузеля.

Найповажніше представляє ся наукова часть альманаха.

Дуже цікава і дуже на часі є в ній стаття проф. Зобкова: „Правне відношенє до університетських властей“ написана в цілі вяснення прав української мови на львів-ським університеті з правничої сторони. Автор роз-бирає питанє, яке становиско займають студенти університета супроти університетських властей. Ви-

яна річ, що супроти такого стану річі на-суваєть ся питанє, яке буде становище україн-ського парламентарного клубу до правитель-ства та якої тактики будуть придержуватись українські послы в теперішній парламентарній ситуації?

Пригадаймо наперед основи дотеперішньої по-літики нашого клубу. Вступивши до вибраного на основі нового виборчого закона парламенту поста-вили собі українські послы за першу ціль добитись до того, щоби наш нарід трактовано на рівні з дру-гими народами, як рівноправну націю в австрій-ській державі. Наш клуб предположив тодішньому правительству свої домаганя, які тодішний прези-дент кабінету обіцяв сповнити, та в цілості їх не сповнив, а се недодержанє обіцянок буде мати певно вплив на тактику наших послів.

Друга річ, яка вплине на тактику наших по-слів — се зміна правитель-ства, супроти якого наш клуб має вільні руки. Тактика клубу, хоч безпе-ечно буде опозиційна, буде залежати ще від того, яке становище займе супроти потреб і домагань нашого народу нове правитель-ство.

„Діло“ приносить з Відня вістку, що прези-дент руского (українського) клубу, пп. Р о м а н ч у к і В а с и л ь к о, відбула 25 с. м. півторагодинну конференцію з президентом міністрів бар. Бінертом що до становища наших послів в справі анексії Боснії та бюджетового предположеня. Президія за-явила, що в тій kwestії не може дати ніяких зобов'язуючих признаєв, бо клуб застеріг собі рі-шенє в тій справі; що до вибору віцепрезидентів в палаті, то руский клуб рішучо домагає ся, щоби одним віцепрезидентом був Українець. Тогож дня вечером радив українсько-руський клуб над будже-товим предположенєм і ухвалив голосувати проти него та визначив бесідників до дебати.

*

Засіданє парламенту почало ся 26. с. м. о год. 11-10. На початку заявив президент, що мусить спов-нити сумний обов'язок і згадати про помер-шого товариша пос. Павлюшкевича підчас парл. ферії (послы поветали з місць) та посвятив теплу згадку покійному послови.

На місце бл. п. Павлюшкевича з'явив ся нині в палаті пос. др. Едвард Крупка. З'явив ся в пар-

ходячи зі становища, що в Австрії університети не є фаховими державними заведеннями, лиш авто-номними корпораціями професорів, перебігає автор історію австрійських університетів від найдавні-ших часів, спинаючись головні на тих моментах, що мають більше значінє для автономії універси-тетів. По тім розбирає питанє, хто є студенти су-проти університета: чи „персонал“, чи „сторони“? Не належать вони до персоналу (сюди належать професори, урядники і слуги), але знов не є для університета зовсім чужі. Супроти репрезентантів університета як правної особи мають студенти ста-новиско правних осіб. З того виходить, що студенти є для університетських властей „сторони“ (Parteien). Через се відпадає головний аргут, якого уживають львівські університетські власти, про недопускаємість в зносинах з університетом иншої мови, як мови внутрішнього діловодства. Се до сторін зовсім не може відносити ся. — Супроти того не можна го-ворити про ніякі концесії для української мови на львівським університеті: бо хтось або придержує ся закона, або його не держить ся, а концесій закон не знає. Автор кінчить висновком, що при науці на університеті повинна бути міродатна не тради-ція, а повна свобода у всіх направах.

Коротенький начерк д-ра Вол. Кобрин-ського „про етичні почуваня“ має на меті ви-казати, що попри науку і знанє, що є конечно по-трібні до трітнього людського будинку, треба в на-родній масі плекати і розвивати ще і ті висші етичні прикмети духа, без яких неможлива краса жити і праця. — Начерк, ілюстрований примірами, робить гарне вражінє.

Д. Кость Паньковський подає коротку звістку про „кооперацію, її ідею, задачу і значінє“, розбирає генезу кооперативного руху, по тім вка-

ламенті також новий посол зі Львова др. Іустав Рошковський. Проти вибору д-ра Рошковського вне-сено протест.

Бар. Бек окремим письмом повідомив па-лату про уступленє свого кабінету. Бар. Бінерт надіслав письменно повідомленє про іменованє своє й членів свого кабінету.

Опісля забрав голос през. кабінету бар. Бінерт, щоб представити новий кабінет і його програму. Підчас відчитуваня програми праві й ліві радикали переривали бар. Бінертови в тих місцях, де він го-ворив про рішенє лизикового питаня та про лизико-вий закон. При кінці олескували виступ нового прем'єра особливо антисеміти.

Бар. Бінерт говорив:

Висока Палато! Маючи честь представити Високій Палаті покликаних Монархом членів пра-витель-ства, думаю, що хоча на зверх вже видний характер сього міністерства звільняє мене пред-ставляти його програму, то одначе нехай буде мені вільно начеркнути наше політичне становище.

Ми є вправді правительством, в котрім пооди-нокими відділами завідують урядники, але ми не є урядничим кабінетом в звичайнім значіню того слова. Будемо виконувати правительствениі функ-ції в перехідній часі, маємо зацвняти державі законодавчою дорогою найнаглішші koniecznosti, але нашою політичною задачею є утворити основу для правитель-ства, котрого знаменем була би співучасть мужів довіря парламентарних стороництв. Згадана задача ясно начеркнена в словах Монарха і відпо-відає також досвідови, якого набув я як член по-переднього правитель-ства. Я сильно пересвідче-ний, що як бажаємо мати в Австрії парламентарне правитель-ство, то воно мусить бути поставлене на основі коаліції. Система одностайних більшостей і одностороннього панованя більшости є може тео-ретично повийша та в пристосованні до дійсності, тому, що творить ясно, прозоре положенє і позво-ляє стреміти в одностайнім напрямі після програми стороництва. Одначе для такої системи нема у нас основ. У нас се неможливе, бо в практичнім пере-веденню мусіла би така система допровадити у нас до шкідливих наслідків.

В Австрії серед національної ріжнородности, де кожда народність показує відмінні політичні і господарські відтінки, не могли так як деінде роз-винути ся великі політичні стороництва, котрі — як учить історія — правильно в правліню змінюють ся, але мимо сеї постійної зміни, вироблюють в собі традицію правліня. Тому нашою задачею мусить бути: уформуванє з даних політичних елементів відповідний твір, здатний до правліня. Одначе та-

кує на користи спілок і найближші задачі, які на-тім полі припадуть нашій суспільности. В кождім реченю пізнати фаховця.

Проф. Кирило Студинський і публікує два листи Михайла П. Погодіна, писані перший 1855 р. до Дениса Зубрицького, другий 1871 р. до його дочки, Станіслави. Оба листи цікаві для характе-ристики душевного настрою Погодіна і для стано-виска, яке Погодін займав супроти родини Зу-брицьких, не потрібуючи від неї вже ніякої при-слуги. Проф. Студинський характеризує се стано-виско словами: „Der Mohr hat seinen Dienst getan, der Mohr kann gehen...“

Першою довшою статкою є розвідка д. Миколи Чайківського: „Розвій чисельних системів в історії людської культури“. Автор старає ся ви-казати, якими дорогами йшов розвій чисельних системів від найпримітивніших до нинішньої нашої „позиційної арифметики“, яку називає ідеалом стремління у тім напрямі. Зачинаючи поясненєм, як повстало і розвивало ся понятє числа, наводить приміри на потвердженє, що се понятє повстало вже при першій обсервації природи, що було зразу конкретне, і аж опісля перейшло в абстракт. Із понятя числа витворили ся чисельники, (назви чи-сла) а вже з практичних потреб повстали цифри (знаки або символи на числа). Опісля всуває автор дуже цікавий уступ про роль великих чисел у ста-ринних і менше цивілізованих народів та про сим-боліку і містику чисел (філософію Пітагора, св. Августина і др.). Наведені ним приміри ілюстру-ють, який могутний вплив мала математика на спосіб людського думаня. — Далі говорить ся там про істоту чисельних системів, далі про ріжні си-стемі, їх добрі і лихі сторони. По тім йде уступ про те, як відбило ся на людській мові і в письмі

кий твір не може бути одностайний ні з політичного ві з національного боку. Чисто політична коаліція неможлива в Австрії через те, що живе в ній так багато племен, а коаліція чисто національна протилежна би ся австрійській державній думці. Розв'язати сю трудну задачу — здається мені — можливим лише сею дорогою, щоб ми не давали збити ся зі шляху всякими пригодами, а стояли на основі співділення різних партійних груп без того, аби вони зливали ся та вирікали ся своїх політичних програм. Може зроблено за велику кривду давній коаліції сим, що серед суперечок, які повстали останнім часом, забуло ся на безперечні заслуги сеї коаліції; адже вона дала державі і суспільності більше, ніж по ній сподівали ся; вона здійшала, що ся палата, яку протягом довгих літ навіщували тяжкі кризи, відродила ся знову і вернула до продуктивної праці. Коаліція навчила сторонництва пізнати спільність державних цілей та інтересів народа і спровадила знова на шлях успішного співділення сю палату, котра — здавало ся — була розбита на все ворожими борбами.

Висока Палато! Всею того не можна западто низко цінити. Найважливішим способом, який по моїй гадці може звести здатну до жити злуку сторонництва — є передовсім безсторонна і прихильна політика неутральності.

Не хочу уживати шумних слів, але скажу просто, що під сим розумію: Хочу передовсім значити, що мною не кермує жадне сторонництво. Може мені дехто відповісти, що і я не маю до розпорядимости жадного сторонництва. Може бути, але в кождім случаю сей стан найбільше уможливає мені заходити ся позискати довіре усіх. А від сего довіра все залежить! Важаю отже сотворити атмосферу довіри.

Жадне сторонництво не повинно остати під обухом паралізуючого клопоту, що серед завішених оружи, на яке воно згодило ся мусить побоювати ся нападів від інших сторонництв. Правдивим і зобов'язуючим мене до вдячності попертем є співучасть трьох великих національних груп в кабінеті. Вачу в тім дорогий задаток довіри сторонництва, а оправдане сего довіри буде предметом моєї амбіції. З другого боку мої парламентарні товариші можуть помагати мені в національних справах своїм багатим досвідом. Не тільки заявляю щиро, що вважаю своїм обов'язком покликати до життя зовнішні прояви кооперації, але бажав би і сотворити також реальні основи тривкого співділення сторонництва. Се може стати ся тільки тоді, як в тім хаосі справ буде заведений порядок, щоб ми бодай до приготівних праць мали розв'язані руки. Конференції, що попередили утворення теперішнього перехідного кабінету, дали в тім напрямі так дороговціні диспозиції і принципи так ужиточні, що можемо з новою охотою приступити до праці: Мусимо передовсім сотворити в національних справах тривкий стан і увільнити ся з нестерпного положення, серед котрого рішене якого небуде уряду або урядового органу моглоб звівечити наші плани, а сам відчув надто вразливо значіння національної справи, щоб мав я відсувати її на обічній шлях.

Тим менше мігби я допустити до того, щоби працююче населення мало причину до великих клопотів на господарськім полі. Треба дійти до того, щоби правительству на господарськім полі не заколочували діла мира. Також треба запобігти, щоби народні сутіч-

се творення понять в думці. Творення чисельників йшло тільки до якоїсь границі, далі уживали люди різних комбінацій тих простих чисельників. Для переведення історії розвою цифр подані звістки про різні роди писем, яких уживали старинні народи. При кождім роді писем зазначено, як писав дотичний нарід цифри. Шарше задержано ся при грецьких і римських родах писем і цифр. Пояснивши, в чім лежав поступ від одної системи до спідуючої, розбирає автор на закінчене квестию походження наших чисельних знаків і подає таблицю, з якої видно, які фази пережили нинішні наші „арабські цифри“ (властиво індійські). — Розвідка, до якої додано 11 образків, писана зі зрозумінням річч, чистю мовою і гарним стилем.

Описує забирає голос другий раз д. Паньковський, говорячи про „Економічні справи, а наше днівникарство“, вказуючи на те, що обов'язком наших щоденних часописів є, забирати частіше голос в економічних справах.

Важним документом для суспільного руху в 70. і 80. рр. мн. ст. є „пять листів Остапа Терлицького“ які опублікував др. Іван Франко. Чотири перші адресовані до Леоніда Заклинського, тоді ученика станіславської гімназії, а останній до пок. Мелітона Вучинського, що був тоді адвокатом, чи може лиш адвокатским конципентом в Станіславові. В листах до Заклинського жалув ся Остап на занепад „кружкового“ життя в станіславській гімназії і старає ся підбадьорити і піддержати на душі. В останнім листі відповідає Терлицький Вучинському на те, що на него накинута лівська народівці по причині його видавництва і прасових процесів.

(Конець буде).

ки не ставали в поперек дороги в осягненню наших господарських і суспільних цілей. (Потакуваня). Надії працюючого люду не повинні дізнати заводу в наслідок народних сварок. Не лише на народнім полі, але також на інших полях суспільного життя появили ся в останній часі і то не тільки у нас, але і деінде, певні прояви, котрим слід посвятити спеціальну увагу, бо вони грозять небезпекою: замішати повільно поняті в суспільнім житю, так як правительству поставило собі принцип найстаранійше берегти закони, так і від усіх горожан жадати ме того самого, а з окрема стоїть на тім становищі, що отсей принцип має творити найвищу провідну гадку в діяльності всіх державних органів. Руководячи ся такими поглядами, пропонує правительству палаті як найскорше проекти: языкового закона про отворення окружних адміністрацій в Чехії (перериваня). Розпочати се діло народного мира мусить бути головною задачею правительства і парламенту і позволю собі звернути ся з горячим апелем: Користаймо з пори, користаймо з мирних думок, які власне проявили ся на останніх конференціях, звернемо також вірку уваги на заграничну ситуацію, котра остерегає нас, щоб ми позбули ся сплячного впливу національних сварок. Правительству не може в сій справі нічо зробити, лише по найлучшій волі, руководячи ся справедливою та узгодною конечні потреби адміністрації — поробити пропозиції і преджити їх тай дбати про затверджене їх. Як поведеть ся отся задача, тоді буде також основа для тривалого існування концентраційного міністерства сторонництва, що суть підпорою держави, а таке міністерство моглоб ме звершити поважні обов'язки хвилі і великі задачі недалекої будучности. Рівночасно однак мусимо займатися також великими реформами, які є невідкличні, а по більшій часті з річевих зглядів — „реченцеві“. Народна палата, в утворення якої співділає також і я, хоч незначно — повинна показати і покаже, що зуміє докопати се, що є конечне і сим оправдає покладану на неї віру, бо ж кождий парламент росте в публічний опіні лише своєю працею і своїми плідними ділами. — (Потакуваня).

Поважні панове! Знаєте, що населення надіється від Вас обезпечення на старість та нездатність до праці; ся інституція є не лише гуманітарним ділом, але також ділом здорової економічної політики, бо наші працюючі співгорожани будуть на будуче вільні від придавляючої журби про будучність і через те працювати муть з тим більшим вдоволенням. Вексель, який нам показують, має не тільки підписи різних правительств але також підписи всіх сторонництва, ба навіть кожного члена сеї палати з окрема. Старайте ся, панове, аби вексель був заплачений в пору, щоб не прийшло до прискорого парікання. (Зовсім слушно!). Мусимо дальше довершити як найскорше великих діл удержавлення жєлізниць. Треба використати найдогіднійшу пору для сотворення успішних способів, щоб побільшити могутність держави. Одною з найблизших задач вис. палати є санація краєвих фінансів (потакуваня), котра вже не дасть ся відложити і, котру слід би з найбільшим успіхом довести до позитивного вислідку.

Висока палато! Вже се показує на конечність порозуміння. Є лише дві есентуальности: спільний поступ, або зубожіння в тривалій борбі. В таких умовах вибір не може бути трудний. Чи ж можна проволікати з дисцеipline? Що правительству може зробити, аби вам її удекти, то се схоче зділати чесною працею. Будемо вести щиро, може навіть тверезу політику, але таку, що стремить до загального добробуту і внутрішнього мира, а до сеї цілі сподіваємо ся дійти взаїмним лояльним довірем та Вашим, Панове, попертем. Просимо Вас, не відкачайте нам свого попертя при наших перших кроках. (Грімкі оплески і брава).

Пос. Кльофач поставив внесення, щоб отворити дискусію над заявою президента міністрів. Внесення відкинено.

По відчитанню інтерпелляцій і внесення посол Ліхтенштайн коротко мотивував внесення в справі бюджетової провізорії.

Потім посол Діаманд протестував проти сього що дискусії над справою номінації Абрагамовича міністром не поставлено на порядку нарад.

През. Вайскірхнер заявив, що Абрагамович подав ся був домісній, отже ся точка з порядку нарад відпала.

П. Дашинський жалував ся, що парламент доси не полагодив протестів виборчих, хоча закон домагає ся того протягом року.

През. Вайскірхнер заявив, що умістив сю справу на порядку нарад, однак наслідком наглих внесення вона проволікаєт ся.

По тім президент повідомив палату, що в суботу відбудеть ся торжественне ювілейне засіданє.

П. Малік іменем Всенімців заявив, що в тім засіданю не будуть брати участі.

На сїм засіданє замкнено.

Війна, чи мир?

Останні дні є повні воєнних поголосок, які дійшли навіть аж до Чернівців. Говорено багато про мнине виповідженє війни то знов про криваву стрічу між надграничними австрійськими постерунками, а сербською патрулею. Поголоски ті — як показало ся — цілком неправдиві — відділами фатально на гілди, особливо у Відні, Лондоні та Будапешті, викликаючи наглий спадок австрійських паперів.

Правительству поспішило чимскорше із запереченєм та уповажнило правительственных комісарів до зложення осьвідчення, що всі ті поголоски є неправдиві.

Мимо того не багато є хіба причини до оптимізму, тимбільше, що доля міждержавної конференції, яка єдино моглаб прогнати небезпеку війни, зачинаєт ся знова поважно хвіяти, об чім свідчить найкрасше слідуюча депеша з Петербурга:

„Нота російського правительства, яка відійшла до Відня, як відповідь на ноту австрійсько-угорського правительства виказує ріжницю думок і буде вимагати довгих переговорів. Австро-Угорщина не агодить ся під ніяким услівлєм на те, щоби на конференції обговорювано справу анексії.“

До віденьських часописей доносять, що по повороті Мільованіча і Пасіча приступити сербське правительство до стислого сформулована сербських жадань, які ще до тепер не були сформуловані.

В першій мірі домагатись буде Сербія автономії Босні та Герцеговини. Якби се жаданє не було можливе до здійсненя, тоді зажадав відступлення часті Босні, щоби мати получене в Адриатичним морем. А якби держави не пристали і на то жаданє, тоді Сербія зажадав концесії економічної натури, але вже завчасу висказує обаву, що населення не вдоволять ся тими концесіями.

Поки що Сербія не зарядила нових зброєнь, але піддержує всі дотеперішні мобілізаційні зарядження. За те з Чорногори доносять, що заворушення тут все зростають. Ціле населення домагає ся війни, хоч князь старає ся його приспокоїти.

Французькі політичні сфери — як доносять з Парижа задивлюють ся дуже поважно на відношення Австро-Угорщини до Туреччини та не викликають можности конфлікту.

„Köln. Ztg.“ доносить з Софії, що після надісланих урядових відомостей прибуло до Салонік досі 60 турецьких вагонів з арматами, 36 вагонів з амуніцією та 12 з оружем ріжного рода. Все оруже сконцентровано на болгарсько-турецькій границі, де тепер стоїть 118 баталіонів турецького війська.

Політичний перегляд.

Бойкот Австрії.

Бойкот австро-угорських товарів і купців в Туреччині наносить австро-угорському промислові великі шкоди. Задлятого відпоручики торгово-промислові звернули ся о поміч в сій справі до міністра бар. Еренталя, котрий заявив, що вже перед тим видав відповідні поручення австро-угор. амбасадором в Царгороді. Молодотурецький дневник Schür Ummet обговорюючи заяву бар. Еренталя, що Австро-Угорщина готова до далекосягних уступок в користь Туреччини на народно-господарськім і фінансовім полі, зазначає, що се є перше услівє порозуміння між Австрією а Туреччиною і що Туреччина вельми вдоволена, що Австрія вступає на дорогу справедливости та висловлює надію, що міністерство загр. справ розпочне переговори в цілі осягненя порозуміння. На се заявив влучно „Reichspost“, що Туреччині повинна дати можливість до почину таких переговорів, а се буде зроблено, наколи устане бойкот, пособлюваний турецьким правительством. Отже від Туреччини се зависиме, щоби прийшло до порозуміння. Здає ся однак, що турецьке правительству потребує сильнішого напору, щоби схаменило ся і застановило сей бойкот. Телегр. вість, яка наспіла з Царгорода до „Frankfurter Zeitung“, хоч ще не потверджена урядово, вказує на такий спосіб, бо амбасадор австр.-угор. Палайвічі мав повідомити Порту, що з поручення свого правительства виїздить з Царгорода аж до дальшого розпорядку. Розійшла ся також вість заперечена виравді з міродатних кругів, що кораблі „Lloyd“ а бойкотовані в Туреччині мають одержати ескорту воєнних кораблів.

Відгмін катастрофи в Гамі.

Причини величезної катастрофи в Гамі, в шибі Радбоді, де погинуло 370 людей поволі вивискують ся та виходить на яву, що чимало звинили тут такі копальняні власті. Як раз на вчорашнім засіданю німецького парламенту раджено над інтерпелляцією центра в справі катастрофи в Гамі. Пос. Візенберг закинув гірничим властям недостачний нагляд над копальнями, а гірничим підприємцям надмірне використовуванє копалинь. Домагав ся дальше, щоб видано державний гірничий закон та удержувало більшу контролю держави над гірництвом. Дер. секретар Бетман-Гольвег заявив, що не може подати причин катастрофи в Гамі,

бо ще не покінчено докождень в сій справі. Катастрофа повстала — мабуть — з елементарних причин. Протривати ся новому державному гірничому закону через те, що по думці правительств кожда держава з окрема повинна у себе управити гірниче законодавство. В дальшій дискусії міністер торгівлі Дельбрік заявив, що брак води в копальні повстав в наслідок того, що поспешили ся водопроводи. На сім дальшу дискусію відложено.

Шах вже надумав ся инанше.

Заповіджена прокламація шаха проти парламентарного ладу викликала незмірне обурення на віроломство шаха. Знаменна річ, що навіть царгородський амбасадор перекій не заважав ся помістити в часописі „Turquie“ апелю до шаха, щоб він привернув конституцію.

Нині доносить Бюро Райтера, що прокламацію шаха, в якій він заявив, що рішив ся не викликати парламенту, відкликано.

НОВИНКИ.

Чернівці, 28. листопада 1908.

В справі платні буювинського учительства уповажнені ми заявити, що заряд української поступової партії переконав ся наочно о тім, що буювинський крайвий виділ предложив ухвалений соймом проект управління учительської платні правительству з просябою о его санкцію і без ніяких протівних санкцій заміток, що українські послы заявили на засіданню заряду партії з дня 17. і 20. с. м., що ніхто з них не зробить ніякого кроку проти ухваленого соймом проекту закону о платні буювинського учительства. Всі протівні поголоски в протек видумками ворожих українській справі агітаторів.

Курси для неграмотних зарядила буювинська ирава рада шкільна отворити без проволочки і назначила на нагороди за добрі успіхи для учителів і учительок 5000 корон. Дотичний розпорядок по явить ся сими днями, а ми звертаємо на него увагу українського учительства вже тепер, щоб збирати охочих до науки людей.

До кваліфікаційного іспиту для шкіл народних і видільових зголошено ся в падолисті с. р.: один учитель для видільових шкіл, а для нар. 20 учите-

лів і 13 учительок. З них апробовано 16 учителів а 10 учительок; репробовано 4 учителів, а 2 учительці; відступили 1 учитель і 1 учителька. Кваліфікацію одержали: Федір Ільницький з Черновець для видільових шкіл з 3. групи, а для шкіл народних учителів: Андрійчук Іларій з Вергомету н. П., Душилевич Юрій з Каменки, Глинка Юрій з Нової Жучки, Яшуржинський Петро з Боянчука, Кавула Іван з Черновець (з відзначенням) Каземир Сильвестер з Кабана, Левицький Михайло з Чарторії, Майзельман Вольф з Чункови, Пилат Николай з Лужан (з відзначенням), Подар Петро з Гатної, Щербанович Евзевій з Гор. Ширівців, Томорюк Кость з Василюва, Товстюк Василь з Русбоула, Туркевич Николай з Рогізної і Волощук Семен із Мігови, відтак учительки: Андрійчук Степаніда з Лашківки, Циганик Емілія з Топорівців, Гавришук Ольга з Каменки, Кадайська Анна з Топорівців, Карбулицка Евгенія з Глібокої, Левицька Михайліна з Чагра (з відзначенням), Мікперта Евфрозина з Валяви, Сас Павліна з Вікна, Веселі Ядвіга з Кіцманя і Жанковська Вікторія з Путилова. До доповняючого іспиту з рускої мови як предмету зголошено ся 4 учителів і 3 учительці; з них апробовано 1 учителя, а репробовано 1 учителя і 2 учительці; 1 учитель відступив від головного іспиту, а 1 учитель і одна учителька перепали при головнім іспиті, через що не допущено їх до доповняючого іспиту.

Шкарлатина. Помість шкарлатини ширить ся чимраз більше в грізний спосіб. Вчора стверджено нових сім випадків. Загальне число хорих виносить тепер 74 осіб.

Оповістки, іменованя і т. п.

Від тов. „Жіноча Громада“. Всякі кореспонденції і письма просять ся слати на руки голови товариства пані Меланії Цегельської, Чернівці, ул. Виноградна ч. 14.

Людвий університет в Чернівцях. Від 29. падолиста с. р. будуть відбувати ся що неділі й свята популярні виклади. Три виклади на ту саму тему творять одну серію. Тому один білет за 10 сотиків є важний на цілу серію т. є. на три виклади. — І. Серія: 1. В неділю, дня 29. падолиста с. р.: „Про повстання й будову світа“ буде викладати др. М. Кордуба. 2. В неділю дня 6. грудня с. р.: „Про землю в світовім просторі“ буде викладати инж. Гр. Герасимович. 3. В неділю дня 13. грудня с. р.: „Про зверхній вигляд землі“ буде виклада-

ти проф. Лев Рудницький. В другій серії будуть ось які виклади: 1) Про повстання рослин і звірят. 2) Про чоловіка. 3) Про різні народи й раси. Всі ті виклади будуть відбувати ся з світляними образами в сали „Народного Дому“ точно від 4. години пополудни. Вступ на 3 виклади лиш 10 с. — Комітет молодого університету.

Відозва до П. Т. українського суспільства! Вкінці маємо першу українську гімназію на Буювині. Молоді хлопці — наша будучність і наша надія — десятками напливають до Вижиці, щоби, набравши освіти, понести її по темних закутках нашої Гундульщини. Та на жаль багато з них не має засобів, щоби удержували ся серед теперішньої дорожнечі. В виду сього чільна часть нашої патріотичної інтелігенції поспішила з першою помічю незасібним дітям: дала почин до основаня бурси в Вижиці. Нашим обовязком підперти почате діло! Товариство українських студентів „Січ“ в Чернівцях задумує в Навечере св. Николая, т. є. дня 18 грудня с. р. уладити по діточій виставі товариську забаву, яку доходу на новоосновану бурсу в Вижиці. Тому звертаємо ся до нашого патріотичного загалу, головном до наших Вп. Пань та Панночок, щоби зволіли ласкаво причинити ся до сього діла і пожертвували фанти — вишивки, гердани, книжки і т. п. — на сю ціль. Фанти і всякі датки просимо присилати на руки тов. Омеліяна Цісика, улица З'єднання (Verbindungsgasse) ч. 9 в Чернівцях. Знаючи жертволюбивість наших Вп. Добродійок та Панночок дякуємо заздалегідь в імені вижицьких школярів за уділену їм поміч. — За комітет: Омелян Цісик, Ежен Вацик.

З Буювинського Бояна. Загальні збори товариства відбудуть ся в вівторок, дня 8-го грудня о льокало товариства о годині 8-й вечерем. На порядку деннім вибір виділу і другі дуже важні справи. — Модест Левицький.

Подяка. Вп. п. Стефан Кобилянський, ц. к. капітан у Відні, намалювавши прехорошо портрет Его Величества цісари для новозаснованої української гімназії у Вижиці, прислав тойже до дирекції яко дар за нагоди святачного отворення гімназії. Сповняючи милий обовязок, складаю Вп. п. капітанови Ст. Кобилянському в імені моім, учительського збору і шкільної молодіжки щиросердечну подяку за дуже вдатний цісарський портрет, що все буде окрасою заведеня. — Проф. Ант. Клим, управитель гімназії у Вижиці.

Ціна оголошень за однократне їх поміщення: Ціла сторона 80 К., 1/2 сторони 60 К., 1/3 стор. 40 К., 1/4 стор. 20 К., 1/5 сторони 10 К., 1/6 сторони 5 К., 1/8 сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошеня редакція не відповідає.

При кількоразових або при річних замовленнях, значний опуст.

Дрібні Оголошеня малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.

Належитості за анонси марками поштовими не приймає ся.

Купуйте лиш у своїх людей!

Держіть ся клича Свій до Свого!

Новоотворене
високою
н. к. краєвого управою кон-
цесіоноване

Міжнародне
Бюро Подорожж
„СВІТ“
Стрепкий і С-ка

в Чернівцях (Буковина), улица Кохановського число 1.
165 (—) видає карти корабельні до
Канади, Сполучених Держав (Америки),
Аргентини, Бразилії, Азії, Африки
і т. д. і т. д.

Карти на желізниці європейські, канадські та американські.
Карти на спальні вози. — Карти прогулькові та окружні.

Купуйте лиш у своїх людей!

Держіть ся клича Свій до Свого!

Перша Буковинська спеціальна артистична
робітня церковних апараментів в Чернівцях
Ф. ЯРМОЛОВИЧ
при улиці Резиденції число 9.

милість повідомити Веч. Духовенство і Вп. П. Т. Публіку, що виготовляє великі в той сак входять роботи як: монотранції, ліхтарі, хрести, надільники, свічники, образи, хоругви і проче церковне, по уміркованій ціні і на речинець.

Замовлення з провінції точ-но, дешево і на час.

Вільні замовлення на догідні рати
Кільканайбільше літня практика в моім заводі, упевниє мене що під кожним зглядом зможу хочби найвибагливішому густови Вп. Публіки, вповні задовольнити. Отвараючи мою робітню, не жалувати я ні трудів ні коштів, а урядив єй так, аби станула побіж перворядних робітень та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Вп. П. Т. Публіки з просябою о ласкаве поверте тої одинокої в своїм роді рускої робітні, стою на ласкаві услуги і пишує в глибоким поважанем **Ф. Ярмолівч.**

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Найстарший товаровий дім Б. БАЛЬТІНЕСТЕР Найстарший товаровий дім

Чернівці, ул. Головна (Енценберга) ч. 3.

Заложений в р. 1873.

Самостійний склад

Самостійний склад

Телефон: число 301.

черевики

із сьвітославної гоудіарської американської фабрики The Selby Shol & Cie., Portsmouth. Ф. Л. Повера в Хрудімі, А. Чанка у Відні.

Товари Футряні для дам і дітей, найбільший вибір найновішої сорти, ковчари, зарукавки білі, брунатні і чорні, російські, японські, соболі, з куні, Skunks, Hermelin, Eisvogel, перекі, Mirmel, а риса, Sealskin і т. п. Для мужчин і дітей правдний перекі шапки Nutria.

Конфекция діточа: плазички, ченці, і зарукавки, найновішої моди.

Камаші, шкарпінки, паньчохи і рукавички в найбільшій виборі.

Шапки для пань, панів і дітей.

Замовлення з провінції сейчас

напелюхів

І. Генрича Іти у Відні, Йосефа Піхлера і Сніів в Грацу. Склад напелюхів П. і С. Габіга у Відні.

Товари вовняні і бавовняні убрания системоу д-ра Естера і д-ра Ламана, огрівачі колін, пульсізі і в. Дамські і мужські вовняні камизельки.

Кальшоші і черевики до снігу найліпші фабрики по цінах фабричних.

Черевики найновішої сорти Chevreaux, Box Cal, суковини для панів, дам і дітей, до-мові черевики різномодні.

Найбільшій вибір артикулів до польованя і шпорту. Плаща, коци і т. д. — Рушники, револь-вери і всяка муниція. — Загортки театральні і найліпші льорнети в найновіших фасонах.

Гербабніса підфосфоричнокислий Вапнисто-железний сируп

Від 39 літ лікарями випробований і поручуваний яко грудний сируп. Усуває флегму, лагодить кашель, побуджує апетит. Приспороє травління і ділає відживляючо на кров і розвій костий.

Ціна фляшки Кор. 2-50, поштою 40 сот. більше за опаковане.

САМОСТІЙНИЙ ВИРІВ

Аптика д-ра Гельманса „під Провидінєм“, Відень VII/1, (Гербабніса наступники) Kaiserstrasse 73—75.

СКЛАД У БАГАТЬОХ АПТИКАХ.

Гербабніса 175 (1—10)

Ароматична Есенсія

Від 34 літ заведене і найбільше поручуване усмиряюче болі натиране. Усмиряє біль і лагодить члени суставів і мускулів, як також болі нервові.

Ціна фляшки 2 Кор., поштою 40 сот. більше за опаковане.

І ЖЕРЕЛО ВИСІЛКИ:

Аптика д-ра Гельманса „під Провидінєм“, Відень VII/1, (Гербабніса наступники) Kaiserstrasse 73—75.

СКЛАД У БАГАТЬОХ АПТИКАХ.

Першорядний фабрика! Першорядний фабрика!
Каси огнетревалі і безпечні від вломань

Бехера і Гільдесгайма

Самостійне заступство взірців фабричного складу.
І. Шимонович, Чернівці, уліця Св'ятої Тройці число 20.

Позір!
Не ховзкі
правдиві російські кальоші
„Athlet“.

За якість і тривкість повна гарантія!
При закупні добре уважати на марку охоронну:

рука з МОЛОТКОМ рука з МОЛОТКОМ

Самостійна продаж для Чернівців:
Дім товаровий В. Бальтінестра.

1. СЕРИЯ.
Подолаславич, Орам . . . 2-20
Повтог, Нар. оповіданя 1. . . 2-20
Будиницький, Хл. поєдієть 2-40
Гайне, Подорож на Гарц . . . 1-20
Горький, Малава . . . 1-50
Кавці, Народність . . . 1-10
2. СЕРИЯ.
Гінтер, Іст. геогр. відкриті 2-20
М. Твайн, Том Соер . . . 3-10
Мопасан, Горля . . . 1-30
Кримський, Палм гила . . . 3-10
3. СЕРИЯ.
Кобиланська, Покора . . . 1-40
Гауптман, Віз. Генісаль . . . 1-60
Українка, Думи і мрії . . . 1-60
Заєр, Легенди . . . 2-40
Енгельс, Початок родини . . . 1-90
Франко, Сім казок . . . 1-40
4. СЕРИЯ.
Вовчок, Нар. оповід. II. . . 2-10
Вересаєв, Записки . . . 3-10
Енгельс, Фаєрбах . . . 1-90
Гавлічек, Поезії . . . 1-60
Кримський, Логовський . . . 3-10
5. СЕРИЯ.
Копюбинський, В пугтах шат. 1-60
Оркан, Скапанний світ . . . 1-10
Понтошідан, Із хат . . . 1-40
Стороженко, Література . . . 4-40
Франко, Поеми . . . 1-60

6. СЕРИЯ.
Вовчок, Нар. оповід. III. . . 3-80
Деранца, Композитор . . . 2-10
Гамеун, Голод . . . 2-20
Караєв, Філь. історії . . . 2-80
7. СЕРИЯ.
Авдікович, Моя популярн. . . 2-60
Адріан, Аграр. процес . . . 1-40
Винищанко, Повісті . . . 3-10
Воробкевич, Пад Пругом . . . 1-60
Драгоманів, Шевченко . . . 2-10
8. СЕРИЯ.
Інтреп, Політична економія . . . 4-10
Чайковський, Оповіданя . . . 2-10
Франко, Воєн. конструктор . . . 2-20
Ярошівська, Перекинчики . . . 2-60

9. СЕРИЯ.
Кобиланська, До св'ята . . . 2-40
Заревич, Хлопська дитина . . . 1-80
Катренко, Пан Природа . . . 1-40
Кобиланська, Дух часу . . . 1-60
Кравченко, Росія . . . 3-40
10. СЕРИЯ.
Воля, Жерміналь . . . 6-10
Копюбинський, Поединок . . . 2-10
Степанік, Дорога . . . 1-60
Тен, Філософії штуки . . . 1-40

11. СЕРИЯ.
Мирний, Серед етеів . . . 3-10
Мопасан, Дика пані . . . 1-30
Самійленко, Україні . . . 2-10
Сроковський, Оповіданя . . . 1-40
Франко, Місія, Чума і і . . . 2-80
12. СЕРИЯ.
Ковалів, Риболови . . . 2-10
Макоєв, Оповіданя . . . 3-10
Форець, Гігієна . . . 2-40
Франко, Коваль Басім . . . 1-60
Яків, В царстві сатани . . . 1-60

13. СЕРИЯ.
Левицький, Хмари . . . 4-80
Мирний, Морозенко . . . 1-90
Пижанковський, Світанник 2-10
Сеньобо, Австрія в 19. ст. . . 1-20
Франко, Полуйка . . . 1-40
14. СЕРИЯ.
Копюбинський, Полюдьскому 2-10
Лукинович, Від кривди . . . 2-10
Мартович, Хитрий Панько . . . 1-50
Франко, Із зоні природи . . . 3-60
Фрає, Нарис геології . . . 1-60
15. СЕРИЯ.
Драгоманів, Листи . . . 4-40
Франко, Зах. Веркут . . . 1-60
Філаріов, Небо . . . 2-40
Чехов, Змора . . . 2-40

16. СЕРИЯ.
Короленко, Судний день . . . 1-20
Ленкий, Кара . . . 2-40
Мирний, Лихі люди . . . 1-40
Толстой, Казки . . . 2-40
Шілер, Палестина . . . 3-50
17. СЕРИЯ.
Масперо, Старинна історія . . . 2-80
Степанік, Мое слово . . . 4-10
Толстой, Відродження, 3 томи 3-60
18. СЕРИЯ.
Лукинович, За Кадильну . . . 3-10
Ковалів, Дезертир . . . 1-60
Стороженко, Марко прокл. . . 1-40
Тимченко, Календар . . . 3-10
Ферієр, Дарніфам . . . 1-70
19. СЕРИЯ.
Гуцков, Уріаль Аюста . . . 1-40
Кобиланська, Ідзя і Катруся . . . 1-80
Копрад, Національна екон. . . 2-30
Кравченко, Буденне життя . . . 3-10
Франко, Майбулянтка . . . 2-40
20. СЕРИЯ.
Драгоманів, Листи . . . 3-40
Копюбинський, Вік Одиця . . . 2-20
Ленкий, 3 життя . . . 1-20
Мартович, Печатальник . . . 1-60
Копюбинський, У гр.—світ 2-10

**Небувала нагода зложити власну
бібліотечу дешевим коштом.**

Кожду з вище поданих серій, зложених з 6, 5 або 4 опрацьованих книжок, добірних видань Українсько-руської видавничої Спільки, в номінальній вартості **звиз 10 до 11 корон**, висилає низше підписана книгарня **за ціну тільки 7 корон** з тим, що замовлене треба прислати **найпізнійше до 1-го цвітня 1909 р.** та лише за готівкою. При замовленні просимо називати число серій **словами**. При надісланню гроший з гори доставляємо посилки оплаченою поштою. Хто кудує три серії відразу, дістає в **додатку** одну книжку тогож видання після власного вибору. Хто обов'язує ся спровадити всі серії, тому продовжуємо право знижки на 12 місяців, так що протягом одного року на так користних умовах зможе придбати собі гарну власну бібліотеку. Замовлення приймає:

Книгарня Наукового Тов. ім. Шевченка

у Львові, уліця Театральна число 1.

183 (1—10)

Міска продаж палива.

Магістрат продає добре та видатне **паливо** в ціні

72 К. за сажень

враз з доставою та порядним уставленєм.

Замовлення приймає книгарня п. Ро-муальда Шалього, Ринок. Висилка буде скоро полагоджена.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

вже вийшли і можна їх набувати

в друкарні „Рускої Ради“

по 10 сот. за аркуш. На аркушу суть 2 штуки.

Висилка лиш за посліплатою або за попередним надісланєм належитости, однак в посліднім случаю треба прислати також відповідну квоту на порто.

Видає товариство „Русна Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Русна Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Стріч.

Найперше і найбільше буковинське етаблїсема в тій галузи.

Хемічна пральня і фарбарня
ДАМСКОЇ І МУЖЕСКОЇ ГАРДЕРОБИ,
унїформів і ріжнородних материй, як: футер, материй на меблі, гардинок, занавісок, портієр, рукавичок Glacé і корунок.

Спеціальність: Хемічна пральня і фарбарня шовків найліпшої сорти. Взірцева фарбарня і знаменита пральня фіранок ріжного рода.

САЙФЕРТ і ТУЧАПСКИЙ, Чернівці

Централка: Філія:
ул. Руска ч. 15. ул. Кручена ч. 1а
теперішня ул. Д-ра Райса.

Мірні ціни. Виконане без закиду.

Замовлення з провінції сейчас.

Цініники даром і оплатно.

169 (—)

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 корон, на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на
пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 франків.

**Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“**

на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 К, згл. 4.50 р., або 17 фр.

Поодинокое число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

**Редакция, адміністр. і експедиция
„Буковини“**

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний ра-
бат. — Реклямації неопечатані вільні від
порта. — Рукописи звертає редакция лише
за попереднім застереженням і залученем
належитости поштової.

В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся що дня від 9.—10. рано
і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Цісарський ювілей.

60 літ правління се спорий шмат дороги на житевому шляху! А шлях той всійний не лиш рожами, але і терновими колючками. І як раз їх острих кінців прийшло ся зазнати тому, чиї уродини святкує нині не лиш родинний кружок, не лиц гурток приятелів, але ціла сорокільки міліонова держава. Найстаршому в сім'ї європейських монархів-кузнів не падила доля своїх ударів. Смерть сина-одинака і страшний скін подруги, що ві голубине серце прошив смертельний удар розпучливої теорії — те все осріблено его і так вже сідий волос, те его струнку поставу долів похилило. Але те все рівночасно сфиснило вузли співчуття і щирої любови між цісарем Франц Йосифом I., а его підданими.

І можна без пересади сказати, що уродини ні одного європейського володаря не роблять ся таким щирим, загально-державним святом, як австрійського, і ніодин монарх не тілнить ся такою повагою між товаришами по скинтру, як наш. На те все зложило ся серліч особистих істинних старань о мирні зносини з сусідами і вічна дбайливість про Своїх підданих, між якими повинна шанувати справедливість і спільне змагання до щастя і благополучного побуту.

За шістьдесять літ володіння Франц Йосифа I. перемінляє ся Австрія в справді конституційну державу. Народи мають спромогу серед війниного мира успішно дбати про свій розвиток і гаразд. І коли із під тягару давних кривд двигають ся упокладжені народи, то стрічають ся із помічною рукою — свого Монарха. За се йому і дяка, за се і впливають до стін Его бажання австрійських підданих!

Вистане спімнути тільки те, що зробив наш Монарха в останніх роках, аби прийти до переконання, що Він поводить ся одним тільки добром Своїх народів. Бо до чого ж стремить закон, о забезпеченю робітників, о знизженю часу служби військової, о знесеню пропінатії і т. п., закон громадській, краєвій і державній самоуправи, о праві зборів (віч) і закладаню товариств (чигалень, шпихлів, кас пожиткових), помочи для бідних, калік хорих, о загальнім праві виборчим, яким Цісар зрівняв усіх горожан, о новім виборчим законі громадскім для Буковини, знесеню обшарів двірських і т. д. і т. д.? До чого дав найяснійший наш Монарх всі ті і много а много інших законів, як не для добра Своїх народів?

Згадаємо ще хоч побіжно, що важного вчинив наш Монарх для Буковини. В 1861 році відділив ся Буковину від Галичини, до котрої належав наш край яко буковинський округ і надав Буковині особний сойм і особне правительство, якій стали правити виключно долею нашого краю. Відтак скасував Цісар сумної слави „мандаторів“, приказав в 1850 році заложити для справедливійшого виміру і стягання податків уряди податкові, а 1855 р. повітові уряди, що правили повітами і судили людей, а 1866 р. розділив їх на староства і суди повітові із зверхними урядами, краєвим правительством і судом. Із релігійного фонду ужито доходи на побільшене числа парохій, піднесено р. 1863 православного владику черновецького на архієпископа і митрополита, чим надано православній церкві більше значіння. Число шкіл народних, що виносило 1848 р. ледво 50, зросло на 480, що несуть світло у всі села буковинські, бо і останніх 10 сіл, що ще не мали доси шкіл

ізаа браку гроша на будинки, дістане їх в сім році коштом краю, як ювілейний дарунок. Крім того прибули ще і нові школи середні та фахові, а навіть університет. Крім духового поступу піднесли ся промисл і торгівля, двигає ся і рільництво; словом прадумано сотки різних способів до піднесення культури на Буковині, що й поступає скорим кроком наперед.

Лишав ся нам на остаток згадати ще про ті великі добродійства, які зазнали Русини на Буковині з особна від нашого милостивого Монарха. І перед 60 роками, бо з давен давна були Русини на Буковині, але жили так, як коли-б їх і не було. Досить згадати, що перед шістьдесятьма роками не було на Буковині ні одної рускої школи, ба ще і в тих кількох

школах, які тоді були, не учено і слова руского, що в тих школах майже не було руских дітей. Аж за ласкавого правління Цісаря Франц Йосифа зложено і рускі школи, запроваджено і в інших школах науку нашої рідної мови, стали і рускі діти ходити до шкіл і виходити з них світлимими людьми на добро рідного народу. Нині маємо не тільки до 200 народних шкіл руских, а в них яких 600 клас і стілько учителів, але й у вищих школах, ба навіть у університеті разом кількисот учеників-Русинів. З ласки найяснійшого нашого Цісаря маємо вже три гімназії рускі, а бідних школярів руских спмагають не тільки численні стипендії самого Монарха, але й чотири рускі бурси, дві в Чернівцях, одна в Кіцмани, а одна в Сереті, для котрих милостивий Цісар позволив давати значні річні запомоги з православного релігійного фонду. Ласкавий Батько наш подарував ще і значну суму, за котру Русини перебудували „Народний Дім“ в Чернівцях на радість і добро руского народу, котрого будучим поколінням він пригадувати ме незабутного Батька-Цісаря Франц Йосифа I.

Коли перед 60 роками на Буковині не було і одної рускої книжки,

вийшли доси вже сотки книжок і газет руских, і то з ласки найяснійшого Монарха, що через засноване шкіл, призволене товариств і Свої уряди причинив ся до того, що нині і найбіднійша руска дитина може вчити ся і вийти в люди. Напому Монархови маємо чимало завдячити, що нині в соймі краєвим, в раді державній і у всіх урядах є вже свої рідні люди, котрі щиро і ревно заступають ся за руским народом. Одним словом: Цісар Франц Йосиф I. збудив і освітив руский нарід на Буковині. Тому то й доки жити буде яка щира руска душа на Буковині, не згасне в ній вдячність для Монарха і Его освітлого Дому.

Тому то й горожани всего цісарства предані всім серцем і всею душею вірно і щиро своему володітеlevi, тому то й готові вони кожного часу віддати за Цісаря кров і добро; тому й не пропускають народи Австрії ніякої нагоди, коли тільки можуть виявити світові свою вірність і привязанність до свого Монарха, тому то й день шістьдесятьлітнього славного правління Цісаря Франц Йосифа I. є днем радости, днем празника для всіх і вся, тому в день 2. грудня с. р., в хвилі рідкого і великого свята шістьдесятилітнього ювілею нашого пресвітлого Монарха не буде в Австрії щирійшої молитви понад нашу, щоби Господь небесний дарував найяснійшому Батькові-Цісареві в здоровлю, спокою і щастю прожити й царювати ще многі а многі літа!

З державної ради.

В суботу зложили обі палати державної Ради на торжественних засіданнях монархови чолобитню з нагоди 60-літнього ювілею пановання. Засідане відбулося о. год. 1 з полудня. Посли явилися у фраках. Всі міністри прибули в комплекті. Соц-дем. і німецькі радикали не взяли участі в засіданні.

Чолобитня парламенту.

Промовив президент палати Вайскірхнер (всі послы піднялися з місць) і сказав:

Висока Палато! Зібравсьмося на надзвичайне торжество, достойне, щоби його переказати пам'яті грядучих поколінь. За кілька днів Його Величність, наш цісар і володільця кінчить шістьдесятий рік пановання. Два віки людського життя проминуло від того дня, 2. грудня 1848 р., в котрім Ёго Цісарське Величність вступив на престол. Невтомний, повний творчої сили, викидає наш любий монарх того дня, в котрім зложать йому народи чолобитню в день ювілею. Австрійська історія запише факт, що цісар Франц Йосиф олицетворив велику новочасну державну гадку, основану на законах спільності народів в управі Австрії. Щаслива судба дала нашому монархови довести до кінця розширення виборчого права, яке відвічає ідеалам кожної розумної історичної думки, а в сніх 60 літх мусить вважатися великим, важним вислідом розвитку наших вольностей. Ся судба дала нам сердечну радість, що можемо достойному володареві в снім ювілейнім дні зложити гарячу подяку, вшляваючу з серця.

Висока Палато! Наш Цісар перебув різні часи. Не все щастє і лучі сонця блєстїли в його княжїм житї; неодна журба про державу завагїла над ним, а в родиннїм житї теж в нїчїм не пощадила його судба. А проте завсїди зберїг цісар віру в Бога і любов до своїх народів. Великий досвід давав йому все провід і почутє обовязку, яке переймв від своїх предків з тисячлїтною історїєю. Сї обовязки сповняв все совїсно, певно, вштревало і достойно. Всї народи знають, чїм він є, і через те почитають цісара Франца Йосифа І. і все, чого він довершив, що пережив як чоловік і що поборов.

Поважнї Панове! Відчуйте у своїх серцях разом з мною сей рїдкий случай, котрий 60 лїт удержав нашого цісара мїмо всїляких клопотів на батьківскїм престолї. Позвольте нам зложити подяку ваших сердець, що бють разом з нашими. Позвольте нам зложити подяку народів. Най Господь Бог береже ще довгї лїта нашого достойного монарха для добрт народів. Най спливає на нього найобильнїше благословєне аж в найдальшї днї. Нехай не кїдає його правлїня щастє і мир. Всї почуваетмо разом честь для цісара, дучїмо ся в привязаню до нього і цїлого цісарського дому. Піднесїть же зї мною оклик: Найласкавіше володїючий наш Цісар Франц Йосиф І. нехай живе, нехай живе, нехай живе!

Посли повторили тричі сей оклик з запалом. През. Вайскірхнер закінчив: Прилучилисьє ся, поважнї Панове, до моїх висловів. Тепер прошу, уповажнїти президїю і бюро палати, щоби передали Монархови повнї честї желаня щастя і бла-

гословєньства з нагоди ювілейного торжества. (Оплєски).

Палата дала президїї се уповажнєнє, і на сїм покінчено засїданє.

Нові брєхнї.

Останнє чїсло „Громадського Голосу“ приносить нову низку весїлх сплетєнь та лайок, якї д. „Радикал“ кїдає на адресу наших передових людїй при нагодї справозданя із сїчового курсу. В статї „З Буковини“ розповїдає згаданїй д. радикал, що „нашї сердечнї патріоти бояли ся (?!), що враз з ним (роз. сїчовим рухом) увїйде мїж наш народ і радикальний рух. Та „Сїч“ росла одна за одною і нашї патріоти, коли побачили, що того руху спїнити годї, почали самї підшївати ся під ширєнє сїчової думки“. По тїм розповїдає дальше про те, як то „сердешнї патріоти“ хотїли се дїло приспати, захопили провід його у свої руки, як „молоді люди“ (себто п. Галїп) відїбрали його, як по тїм „патріоти“ захотїли захопити знов „Сїч“ в свої руки, але се їм не вдалось і „тодї „патріоти“ вхопились вшехпольского способу борбї денунцїовав в часопїсах „Буковина“ та „Руска Рада“, почали звертати увагу правительствєнних органів, що „Сїч“ не придержуєть ся принципів статута, що мїж „Сїчами“ пропагує ся радикалїзм, та таке пїше“.

Оттаке понаписував д. радикал у своїй дописї, бажаючи оборонити невинїтих радикальнїх партїї наших передових людїй. Перейдїм чергою тї закиди. Чи нашї провідирї бояли ся коли сїчового руху і поборювали той рух? Найкраснїм доказом проти того буде те, що кожний може шїро признати, що як раз всї „Сїчї“ на Буковинї основано заходом тих осьмїюваних та оклеветуваних д. радикалом патріотів. Одинокий вїмок становить кїдманська „Сїч“, яку основано заходом д-ра Трильовского, але і тїй „Сїчї“ станув в пригодї не хто иншїй, як „сердешнї патріоти“, беручи її в оборону перед нападами мїсцевих властїй. В тїй справї як раз не хто иншїй, а „Буковина“ забирала голос боронити згадану „Сїч“. Як доказ на те, що нашї провідники, анї наша часопїсє нїколи не накидала ся на „Сїч“ анї не старала ся їй нищити, вкажемо на статї, помїщенї в нашїй часопїсї п. н. „Сїчї“ (29. ч.) і „Хто ширить авархїю (30. ч.)“ ще в 1904 році, коли вського рода „буковинським радикалам“ навїть не спїлю ся про роботу мїж народом.

На сїм мїсцї мусїмбї експостуатї в те, що як раз сї „сердешнї патріоти“ піднесли гадку заснованя „Союза Сїчий на Буковинї“ та перевели тую гадку в дїло, випрацювавши навїть статут „Союза Сїчий“. Крім того не хто иншїй, а як раз тї „сердешнї патріоти“ старали ся о субвенцїї для „Сїчий“, вони, а не др. Галїп і иншї „молоді люди“ боронили „Сїч“ тодї, як тутешнє правительствє під напором галицкогo хотїло нищити у нас сїчовий рух. Ми питаємо ся, де були тодї тї „молоді люди“, що випрацювали чужими руками бараболо з вогню заїдають її смачнєнью, накидаютьсє лайкою як раз на тих, що дїйсно заслужили ся для розвою сїчо-

вого руху. Тодї — очевидна річ — їх не було видно, але за те тепер вміють знаменито кричати!

„Союз Сїчий“ працював дїйсно в першїм році і той роботи не може йому нїхто заперечити. До перва пізнїйше, як у нас зачав ся партїйний роздор, робота в „Союзї“ устала. Реорганїзувати його взяли ся „мїлоді люди“, а про їх роботу свїдчать найкрасше признанє теперїшнього кошового д-ра Галїпа, якїй признав на останнїх зборах „Союза“, що він в останнїм році нїчого не зробив.

Останнїй, найтяжшїй закид, якїй робить д. Радикал „сердешним патріотам“ — се закид денунцїацїї. Чи остерогу перед небезпєкою можна назвати денунцїацїєю? Як прим. хто скаже другому, щоби він не держав соломї на стрїху, бо се небезпєчно, то те буде денунцїацїя? А так само було і з нашими остерогами. Зараз по загальнїх зборах „Союза Сїчий“ звернули ми увагу „Сїчий“, що се некорисна для них річ мїшатї ся ся в політїчнї справи, бо може довести до такого пересїдуваня „Сїчий“ як в Галичинї. Те саме повторили ми пізнїйше з нагоди „сїчового курсу“, якїй скликано нїбито ненарочно якраз на час конференцїї радикальнїх партїї, те саме повторяємо і тепер, що „Сїчї“ не повиннї мїшатїсє у політїчнї справи, як не хочуть навести на себе такого пересїдуваня, яке терплять „Сїчї“ в Галичинї. Наша рада їшла лише зі шїрої волї і видно се се зрозумїли нашї селянї, бо — як з приємностю можемо зазначити — майже нїхто з учасників сїчового курсу не брав участї в радикальнїм зїздї, а се мабуть так лїхо втїснуло на гумор аранжерїв сьогї „конференцїї“, що вони, мстїчись за те, що не вдало ся їм затуїгнути у свїй табір наших селян, кїдають всї боки лайками та сплетнями.

Полїтїчний перегляд.

Проти Нїмєччини.

В палатї лїордів зголосив лїорд Робертє резолюцїю, в якїй заявляє, що в інтересї оборони краю треба звертати увагу правительств на не обїдїнїсть сотворєня армїї, яка була-б так сильна, аби унеможливила вїладованє чужих вїйск на англїйскїй берїг. Бєсїдник мотивував свої вшєсєнє, вказуючи на небезпєку їнвазїї з боку Нїмєччини, яка може кожної хвилї перевести на своїх кораблях 150 тисяч жовїрїв на англїйське побережє. Дальше вказував бєсїдник на величезнїй зріст нїмєцкої флїоти, яка є нїнї після англїйської найсильнїшою в Европї. Бєсїдник вправдї застерїгав ся проти того, немовби його вшєсєнє було зверненє проти Нїмєччини, уважає однак, що в інтересї оборони краю є конєчним сотворєнє сухопутної армїї, зложеної з мїлїона людїй.

Вшєсєнє Робертєса попер другїй воївоинчїй лїорд, Кромер. За те виступив проти него з рамєни правительств державнїй секретар Крєвє, та висловив свїй жалє з приводу того вшєсєня. Обговорюване таких справ в парламентї є справою дуже дражливою. Бєсїдник заявив ся отже проти резолюцїї Робертєса, яку ї відкинєно остаточно 74 голосами проти 32 ох.

Нові книжки.

„Сїч“. Альманах в пам'ять 40 роковин основаня тов. „Сїч“ у Віднї. Зїбрали і видали др. З. Кузєля і М. Чайкївський. Львів 1908. Стор. 538 вел. 8-ки.

(Конець).

Цїкава є також розвідка д. Юрїя Лебїщїка, управителя керамїчної фабрики в Галичї, про „наше гончарствє“, причини його упадку, про гончарскї школи та про знатївє гончарського промїслу для нашого народу.

Д. Ярослав Гордїнський подає „два листи І. Наумовича“ до о. Степана Головацкогo в справї видавництва „Науки“.

Д. Теодор Зарїцкїй помїщує свїй відчит, виголошенїй в „Сїчї“ про „кров і її значїнє для людського органїзма“.

На початку говорить автор про хемїчний склад і будову кровї, потїм про кровнї посудини і обїг кровї в людскїм органїзмї. Далї обговорює значїнє кровї, яке полягає на тїм, що вона відбїрає в легких і з кормових проводів корм і віддає його комїркам органїзма, а збирає продукт розкладу, якї видїлюють ся на поверхнї легких і в нирках. Потїм поясняє перемїни, якї переходить пожива підчас травлєня, а кінчить коротким викладом про ті недуги, якї впливають на змїну скїлькостї і якостї кровї. Виклад д. Зарїцкогo прикрашено семи рисунками в тексті і триколовю таблицею, що представляє обїг кровї. Стилє може трохи за сухий через те, що автор уживає занадто коротких речєнь, зрештою виклад приєтупний і цїкавий.

Др. Михайло Пачовскїй подає лїтературну силєтветку Кєлєстїна Скоморовского, „забутого галицкогo поєта“, що в 40—60 рр. мин. ст. валежав до людїй, якї „жили давнями традицїями галицко-руських патріотів 48. року, що любили свїй нарїд, свою мову, свою країну, що в їх сер-

цю тїлаїа ідея покїйного Маркїяна (Шашкевича), однак не брали участї в ширшїм публїчнїм житї, а в затишкї виливали слєзи на невідрадну долю галицкої Русї“.

Др. Иван Горбачевскїй подає фахову розвідку „Нїтропруссїдова реакцїя бїлковина“, а так само емер. проф. львівської політехнїки др. Остап Волошак другу: „Cytisus ruthenicus Fisch. Wolf“, в яких оцїнку — задля некомпетентности — не вдаємо ся.

З припоручєня редакцїї „Альманаха“ написав д. Микола Чайкївскїй бїографїю визнатного нашого ученогo, д-ра Івана Пулюя, на основї матерїялїв, якї дав редакцїї до розпорядимости проф. Пулюй. Автор бїографїї звернув головну увагу на наукову дїяльнїсть д-ра Пулюя, а також посвятив один уступ його заслугам при перекладах св. письма, а на кінци подав повнїй списє усіх писань д-ра Пулюя.

Інж. Ілько Попович подає ескїз п. з. „Поєзїя в технїцї“. Автор доказує, що технїка має в собі багато поєзїї, а виводить се з дефїнїцїї поєзїї. Цїхою поєзїї є ідеї правди, добра і краси. Технїка має тї всї три цїхи, тому то не можна її відмовити поєзїї. Тимчасом в краснїй лїтературї усіх народів технїка майже зовсїм неузгляднєна.

Цїкавою статєю наукової частї „Альманаха“ є праця д-ра Антона Боркєса п. з. „Житє“, цїкава хочби з того боку, що автор подає свої доволї оригїнальнї погляди на філософїю. В природничїй частї своєї працї подає автор дуже приступний, хоч може трохи за сухо писаний виклад фізіологїї перемїн матерїї та форми енергїї в людскїм органїзмї, а як філософ ставить ся на становиско новокантївского ідеалїста і з тої точки поясняє усї житєвї прояви. На жалє, отєя частїна працї дуже скупєнька в фактї і трактована дуже побїжно, так що ми, якї привикли в матерїялїстичнє інтерпрєтованє житєвих прояв, не можемо бути отсїм викладом переконанї.

Окрїм повисше згаданїх праць знаходимо ще в альманаху коротєньку статїю д. Мих. Грушевського: „Початки Сїчї“, розвідку д-ра Днїстрїанського п. н. „Право in concreto“, д-ра Ів. Копача: „На переломї двох віків“, Ів. Брашайка дуже цїкаві замїтки п. н. „Дєскїлькo слів за угорськo-руськє простонароднє житє і поєзїю“ д-ра Раковського довшу розвідку п. н. „Історїя а природничї науки“, д-ра Ів. Зїлинського: „Де-що з фонетикї українських говорів“, якї тут, задля браку мїсця, годї обговорити хочби кількома словами.

Слабше за те випала белєтристична часть, серед якїй визначають ся поєзїї Франка, Лєпкого, Пачовського та Вороного.

В історичнїм оглядї житя в українських органїзацїях пишуть пп. Назарук і Охримовичів на „хронїку руху української академїчної молодїжи у Львовї“ (яка — на жалє — писана досить побїжно їзза браку часу та невикористаня письменних матерїялїв); д. Вол. Темнїцкїй пише спомини з часів видаваня „Молодої України“ та сецєсїї укр. студентів з львівського унїверситету, др. З. Кузєля дає докладну історїю відєньської „Сїчї“, а д. В. Сїмович дає образ розвою студєнтського житя, неповнїй хїба тим, що нема в ньому звїсток про дїяльнїсть тов. „Союз“ за останнї роки. Крім сього дрібнї спомини та інформацїйнї нариси мїстять ще: В. Кульчицькїй, В. Вахнянин, Я. Ганкевич, О. Брилинськїй, Н. Будка, др. Кордуба, Г. Герасимович, М. Чайкївський, Л. Шєпарович і др.

Окрїм того помїщено ще в альманаху бїографїї та портрєти деяких визначнїйших авторів, якї брали участь в видавництвї альманаха. В додатку долучєно сольєсьпїв з фортепїаном до слів В. Лєпкого: „Дєнь і нїч снїгї падають“ — С. Лєудєвичє.

Виступ лорда Роберта, а саме його острий протинімецький тон викликав в політичних кругах чимале здивування тим більше, що в останніх часах роблено заходи коло зближення Англії й Німеччини. Виступи маршалка Роберта приписують тим більше значінню, що його висновки мають згоджуватися з бажаннями короля. Франція заявила була свого часу, що свої дружні відносини до Англії перемінює на формальний союз, якби Англія мала армію, яка-б могла відіграти роль на континенті. Отсей постулат радби тепер перевести в життя король Едвард, будучи певним підпорі війовничого припа палати лордів.

Що протинімецький рух в Англії не ослабає, се в значній мірі заслуга цісаря Вільгельма з його незрівнянними розмовами. Оттак і в своїм другім інтерв'ю, з журналістом Галей, що мав бути публікований в американському журналі „Magazin Century“, чому запобіжено тільки через обильне „поміщення“ американського журналіста Галей, знаходять ся нечувані напади на Англію. Вони стали відомі через те, що хоч інтерв'ю не було випечатане, то за те зберегли ся його коректури, які тепер частинами репродукують американські часописи. Німецькі офіційні старали ся вмовити в загаль, що ці ревенції се одні фальсифікати, але на се відповіла америк. часопись „World“ в той спосіб, що помістила фотографічну знимку рукописі Галей з його власноручними поправками на маргінесі.

3 міжнародної ситуації.

Ситуацію на балканському півострові все ще оцінюють дуже песимістично. В австрійських дипломатичних кругах панує переконання, що ситуація є що грізна, а то з вини Англії, яка підтримує протинавстрійський рух так в Туреччині, як і в Сербії. Робить се англійська дипломатія і ріжні купецкі союзи на власну руку, щоб на турецьким бойкоті заробити тільки, кілька прирікала турецька дипломатія.

Льондонський „Таймс“ пустив в курс поголоску о заворушеннях в Боснії та Герцеговині, яка викликала страх. Згаданий денник доміс також, що австрійські військові відділи змушували ся над турецькими жінками, чому рішучо перешли „Neue fr. Presse“.

Той самий денник доносить о нагній зміні фронту дипломатичних французьких сфер. Австрія звернула ся до Франції з проханням о інтервенцію в справі турецького бойкоту. Бар. Еренталь заявив становище, що бойкот є політичною квестією. На те надійшла від Франції несподівана відповідь, що бойкот є лише економічною квестією викликаною народним рухом наслідком поступованя Австрії. Як Австрія хоча той бойкот зломити, найзгодить ся на конференцію, а як устане причина, то устане також і той рух.

Та відповідь викликала загальне здивування, тим більше, що Франція досі займала позірну дуже мирне становище.

Становище Сербії і Чорногори.

Вчора вечером відбула ся кількогодина рада міністрів, на якій міністер справ заграничних Мілованович здав справозданє зі своєї подорожі. На другий тиждень як тільки вернеть ся з Царгороду Пасіч і Новакович, збереть ся скупщина на тайне засідання.

До „Koeln. Ztg.“ доносять з Вілгороду, що Мілованович дуже вдоволений з вислідів своєї подорожі. Теперішній кабінет Велімировича має наважаром уступити, а в новім кабінеті будуть заступлені всі партії, щоб він міг відповідати вигодам теперішньої хвилі.

Компензаційні домагання Сербії після автентичних інформацій мають бути такі: Сербія вимагає передовсім автономії Боснії і Герцеговини під управою турецького князя. Колиб се було неможливе, то Сербія бажала собі відступлення босняцької землі, яка лучила би Сербію з Чорногорію та уможливила Сербії доступ до Адриатичного моря. В найгіршій случаю вдоволюлоб ся сербське правительство економічними уступками, але на се мабути не пристане розбурхане сербське громадянство. Поки конференція не збереть ся, та не полагодились бажань, то Сербія з Чорногорію займатимуть становище вижидаче, але як конференція держав їхніх надій не сповнить, тоді вони неминуно хоплять за зброю.

Чорногорське правительство вислало до держав, які підписали берлінський трактат, ноту з меморіалом, який обіймає домагання Чорногори що до знесеня обмежень, які обнімає 29 §. берлінського трактату та що до звороту Спідца, який Австрія набула від Туреччини в 1878 році, а який шахує вагу чорногорської пристані, Антиварі. В ноті тій зазначено, що Чорногор а виступаючи з сими домаганнями, не думає резигнувати з других компенсацій, які відносять ся до анексії Боснії і Герцеговини, а які дотикають так само відносин Сербії як і Чорногори.

Руска православна Бурса Вижици.

На засіданні ширшого комітету для заснованя товариства „Руска Православна Бурса в Вижици“

вибрано дня 23. листопада с. р. під проводом отця протоєрея Осташка з Виженки до провізоричного заряду сеї бурси тіснійший комітет, в котрий за згодою всіх присутних увійшли: Отець екс. Семанюк як голова, інспектор Никорович як заступник, церк. півець Шандро як писар, секретар суду Федорович як контролор, а начальник почти Жалковський як скарбник. Гімназ. директора А. Кліма кооптовано до тіснійшого комітету як виділового.

На сім самім засіданні запали одноголосно слідуєчі ухвали:

1. Визнає ся вибраний тіснійший комітет, щоби сей уклад чимскорше відповів статуту для засновуючого ся товариства. Референтом в сій справі іменовано ієп. Никоровича.
2. Визнає ся тіснійший комітет, аби поробив чимскорше всякі заходи в цілі безпроволочної помочи для бідних гімназійних учеників, та щоби давати запомогти тим ученикам на станциях, де они уміщені.
3. Визнає ся тіснійший комітет, щоби відіс ся до всеї рускої суспільности, особливо до рускої інтелігенції і до громад з умильною просьбою, щоби ті зволіли позавязувати місцеві комітети в цілі придбання запомог бодай на гімназійні ученики зі своїх сіл.
4. Визнає ся тіснійший комітет, щоби сей виготовив спис місцевої і позамісцевої інтелігенції і просив о вступленє в члени вже тепер з місячними датками.
5. Зі взгяду на те, що в Вижици засновано попри „Руску Православну Бурсу“ ще й другу гімназійну бурсу, то завизнає ся названий комітет, щоби постарав ся в порозуміню з покликами чинниками розділити по теперішній час на бурсу узявані гроші між обі бурси. (Сю справу вже залагоджено на зборах вижницьких Русинів в той спосіб, що розділено узявані гроші після проценту православних і неправославних гімназійних учеників-Русинів.)
6. Складає ся найщирішу подяку товариству руских богословів „Православна Академія“ в Чернівцях за устроєний гарний концерт підчас святачного отвореня рускої гімназії в Вижици, з якого доходу вплило на „Руску православну Бурсу“ в Вижици 176 К 50 сот.
7. Приймає ся з найсердечнішою подякою до відомости заявленє о. ексарха Семанюка, що обіцяє на „Руску православну Бурсу“ в Вижици свою дуже гарну реальність великої вартости на дуже гарнім місці в Вижици.
8. Приймає ся з найсердечнішою подякою заявленє о. протоєрея Осташка, що обіцяє на сю бурсу щедрий дар.
9. Приймає ся з найсердечнішою подякою і вдоволенням заявленє, що конс. сов. о. Манастирський оснував стипендію свого імени на утриманє одного гімн. ученика з Паської долини.
10. Приймає ся з подякою і вдоволенням до відомости заявленє о. д-ра Бриндзана, що в Милеві основано фонд на стипендію для одного гімн. ученика в Вижици з Милева.

Подаючи отой важнійшій ухвалі ширшого комітету для заснованя „Рускої православної Бурси“ в Вижици до загальної відомости, вибраний вище названий тіснійший комітет, сповняючи радо прип'ятий на себе обовязок, відносить ся до всіх руских громад і всеї рускої суспільности на Буковині з умильною просьбою:

Дорогі Родимці!

Довго прийшло ся нам чекати на такий величавий, важний культурний і просвітний здобуток, яким є для нас — а особливо для Гуцульщини — руска гімназія в Вижици. Кілько то тяжкої праці треба було вложити, які то надзвичайні труднощі треба було побороти, аби вже раз сповнило ся задушевне бажанє руского населеня вижницького повіту і доохрестности, про се найВам розповість хіба парламентарний Руский Клюб, а особливо наш високодостойний пан посол Николай Василько.

Вже надходила зловіща хвиля, що мала занастити отсю нашу дорогу інституцію бодай на десятки літ, як не на завше. На сю згадку дрожало кожде щиро-руске серце. Та необмежена ласка і невичерпана добротивість нашого Найяснійшого Монарха не дозволила дрожати і сумувати своєму вірно преданому рускому народові, а наділила его щедрим даром і зобовязала его до горячої вдяки і непокоїливої вірности. І чим маємо ми тепер недбалостію і байдужністю причинитись до того, щоби ся наша дорога інституція може лише животіла? Сего хіба воріг найне надіс ся! Родимці! Підписаний комітет удає ся до Вас, просить Вас, молить Вас, не дайте нашій золотій молодіжці в нужді пропадати! Веріть ся чим скорше до діла, закладайте по седах комітети, щоби подбали на разі про удержанє тих дітей з своїх сіл, котрі за Вашою щирою опікою і Вашим старанєм прийнято до гімназії.

Збирайте і висилайте всякі хотьби і найменші грошові датки на руки скарбника нашої „Рускої православної Бурси“ Вп. п. Лазара Жалковського, ц. к. начальника почти в Вижици. Не наспів вчасно поміч, то опустить много здібних учеників

через недостатки школи, а сего чайже ніхто не бажав.

За комітет:

Теодор Семанюк, парох. Гр. Никорович, ц. к. інспектор шк. Ат. Федорович, ц. к. секр. суд. Лазар Жалковський, ц. к. начальник почти. Ілія Шандро, церк. півець.

НОВИНКИ.

Чернівці, 1. грудня 1908.

Пос. Пігуляк і Спинул інтервенювали в понеділок в управителя міністерства просвіти, в справі учит. семінарії, лідею, та церковної справи. Управитель міністерства прирік безпроволочно поробити дотичні зарядженя. Посол Спинул інтервенював рівнож горячо в справі регуляції учительської платні, при чім попірав його пос. Пігуляк. Управитель міністерства обіцяв заняти супроти тої справи прихильне становище. Акт відійшов вже до міністерства фінансів.

Відзначеня з нагоди ювілею. З нагоди цісарського ювілею одержали відзначеня слідуєчі Русини: Ордер желізної корони надсоев. Ясенецький і прокуратор Міхальський.

Скандальна історія складала ся в останніх днях в нашій місті. Молода мужатка, п. Редінгер, наважала любовні зносини з молодим 22-літнім чоловіком, п. А. Сей послідний, хотючи здобути взаємність та любов п. Р., виносив з дому матери, що лиш дало ся, отже перстені, ковтки і т. п. П. Р. мала навіть не погорджувати гардеробою. В останнім часі з дому п. А. зникло боа вартости 800 К. Сього вже не могла п. А. стерпіти і донесла поліції, що від довшого часу гинуть з її помешканя найріжнорідніші предмети. Поліція пошукуючи за скраденими річами сконстатувала, що се боа офірував п. Р. молодий А., а муж п. Р. продав його за смішно низьку ціну у Львові. В часі переведеної в домі п. Р. ревізії знайдено там чимало предметів, які п. А. пізнала як свої. Обоє Р. арештовано.

Новий поштовий уряд. Міністерство торгівлі дозволило на отворенє нового поштового уряду в Шипинцях, пов. Кіцмань.

Вбитий деревом. Дня 20. с. м. ладував селянин Адам Шум з Корляти в лісі дерево на високу фіру. Нараз один з кльовців кинених незручно, спав з фіри та зранив його в голову так тяжко, що Адам Шум стратив притомність і помер наслідком упливу крови.

Оповістки, іменованя і т. п.

Від тов. „Жіноча Громада“. Всякі кореспонденції і письма просять ся слати на руки голови товариства пані Меланії Цегельської, Чернівці, ул. Виноградна ч. 14.

Із товариства українських студентів „Січ“. В четвер дня 3. грудня о годині 8. вечером відбуде ся в льокалі товариства відчит тов. А. Куриласа „Про рускі хліборобські спілки в Галичині“. Гостий радо вітаємо. — За просвітний Клубок, Олег Калитовський.

Звичайні загальні збори товариства пожежного і гімнастичного „Січ“ в Рогізні відбудуть ся в неділю, дня 5. грудня с. р. в читальнянім домі із звичайним денним порядком. — За старшину: Кость Майданський.

Позір „Січ“! Визнаємо всі наші „Січ“, щоби прислали як найскорше членські вкладки, які виносять річно 4 кор. Гроші треба слати на руки касиєра „Союза Січий“ п. Г. Гордого, Чернівці, ул. Петровича ч. 2. — Старшина „Союза Січий“ на Буковині.

З Буковинського Бояна. Загальні збори товариства відбудуть ся в вівторок, дня 8-го грудня о льокалі товариства о годині 8-йй вечером. На порядку денним вибір виділу і другі дуже важні справи. — Модест Левицький.

Звертаємо увагу наших читачів на анонс рускої фірми п. Сірецького поміщений на останній стороні.

Із штуки і літератури.

З міського театру. Ві вівторок виставив міський театр нову комедію данського письменника Г. Есмана п. н. „Батько і син“. Причитавши отсей наголовок, очікуємо розвязаня якогось problemu, глубокого трагічного конфлікту, в чім ще більше утверджує нас перший акт комедії. повний драматичної сили. За те другий та третій акт є вже конфліктом, але публіки, яка сподіє ся чого вишого, а бачить, що завела ся, бо місто дійсної комедії дістає шутку, що ріжнить ся вправді багато від всякого рода „Blitz-mädel“-ів, але надто поважного місця в драматичній літературі не займе. З граючих артистів вибились сям разом на перший план пп. Вербеке і Гайндрікс (батько і син), дальше пп. Трір, Берген і Бекер та пп. Прогаєска й Орель. П-на Дірен починає, на жаль, повторюватись вже у своїх креадиях. — Ф. К.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 60 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місяця не після малого тижня.

ОГОЛОШЕННЯ.

Зарубрики: Надіслані в Ого-
лошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний спус.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.

Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

1. СЕРИЯ.
Белодіславич, Орли . . . 2-20
Вовчок, Нар. оповідання І . . . 2-
Будзиновський, Хл. посмієсть . . . 2-40
Гайне, Подорож на Гарц . . . 1-20
Горький, Мала . . . 1-50
Кавік, Народність . . . 1-
2. СЕРИЯ.
Гінтер, Іст. геогр. відкриття . . . 2-20
Ковалів, Гром. промисловість . . . 1-60
М. Тейлор, Том Соуер . . . 3-
Мопсан, Горля . . . 1-30
Кримський, Палль гали . . . 3-
3. СЕРИЯ.
Кобиланська, Покора . . . 1-40
Гауптман, Віз. Гейнцель . . . 1-60
Українка, Дуки і мрії . . . 1-60
Заєр, Леґенди . . . 2-40
Енгельс, Початок родина . . . 1-90
Франко, Сім казок . . . 1-40
4. СЕРИЯ.
Вовчок, Нар. оповід. II . . . 2-
Вересаєв, Записки . . . 3-
Енгельс, Фаєрбах . . . 90
Гавітчек, Поезії . . . 1-60
Кримський, Лаговський . . . 3-
5. СЕРИЯ.
Копюбинський, В путях шат. . . 1-60
Оркан, Скаваний сьвіт . . . 1-
Понтопідан, Із хат . . . 1-40
Стороженко, Література . . . 4-40
Франко, Поеми . . . 1-60

6. СЕРИЯ.
Вовчок, Нар. оповід. III . . . 3-80
Дерлиця, Композитор . . . 2-
Гамеун, Голод . . . 2-20
Караев, Філь. історії . . . 2-80
7. СЕРИЯ.
Авдікович, Мои популярні . . . 2-60
Адріан, Аграр. процес . . . 1-40
Винниченко, Повісті . . . 3-
Ворожкович, Над Прутом . . . 1-60
Драгоманів, Шевченко . . . 2-
8. СЕРИЯ.
Інгрем, Політична економія . . . 4-
Чайковський, Оповідання . . . 2-
Франко, *Voce constrictor* . . . 2-20
Ярошівська, Черкнишники . . . 2-60

9. СЕРИЯ.
Кобиланська, До сьвіта . . . 2-40
Заревич, Хапська дитина . . . 1-80
Катренко, Пан Природа . . . 1-40
Кобиланська, Дух ч.су . . . 1-60
Кравченко, Ресей . . . 3-40
10. СЕРИЯ.
Зоя, Жерміналь . . . 6-
Копюбинський, Поединок . . . 2-
Стефанік, Дорога . . . 1-60
Тен, Філософія штуки . . . 1-40

11. СЕРИЯ.
Мерний, Серед стелів . . . 3-
Мопсан, Дика пані . . . 1-30
Самійленко, Українці . . . 2-
Сроковський, Оповідання . . . 1-40
Франко, Місія, Чума і і . . . 2-80
12. СЕРИЯ.
Ковалів, Риболови . . . 2-
Маковей, Оповідання . . . 3-
Ферель, Гігієна . . . 2-40
Франко, Коваль Басейм . . . 1-60
Якіш, В царстві сатани . . . 1-60

13. СЕРИЯ.
Лезицький, Хмари . . . 4-80
Мирний, Морозенко . . . 90
Пижанковський, Співання . . . 2-
Сеньбо, Австрія в 19. ст. . . 1-20
Франко, Полуйка . . . 1-40
14. СЕРИЯ.
Копюбинський, Полудекому . . . 2-
Лукінович, Від криди . . . 2-
Мартович, Хитрий Панько . . . 1-50
Франко, на лоні природи . . . 3-60
Фрас, Нарис геології . . . 1-60
15. СЕРИЯ.
Драгоманів, Листи . . . 4-40
Франко, Зах. Беркут . . . 1-60
Філаріон, Небо . . . 2-40
Чехов, Змора . . . 2-40

16. СЕРИЯ.
Короленько, Судний день . . . 1-20
Лепкий, Кара . . . 2-40
Мирний, Лихі люди . . . 1-40
Толстой, Кааки . . . 2-40
Шілер, Палестина . . . 3-50
17. СЕРИЯ.
Масперо, Старинна Історія . . . 2-80
Стефанік, Мое слово . . . 4-
Толстой, Відроджене, 3 томи . . . 3-60
18. СЕРИЯ.
Лукінович, За Кадильну . . . 3-
Ковалів, Девятир . . . 1-60
Стороженко, Марко прокл. . . 1-40
Тимченко, Калевала . . . 3-
Ферієр, Дарвінізм . . . 1-70
19. СЕРИЯ.
Гупков, Урієль Акоста . . . 1-40
Кобиланська, Ядзя і Катруся . . . 1-80
Конрад, Національна екон. . . 2-30
Кравченко, Буденне життя . . . 3-
Франко, Мамулянтка . . . 2-40
20. СЕРИЯ.
Драгоманів, Листи . . . 3-40
Копюбинський, Вік Одиця . . . 2-20
Лепкий, 3 жита . . . 1-20
Мартович, Нечитайлик . . . 1-60
Копюбинський, У гр. — сьвіт 2-
183 (3-10)

Небувала нагода зложити власну бібліотеку дешевим коштом.

Кожду з вище поданих серій, зложених з 6, 5 або 4 опрацьованих книжок, добірних видань Українсько-руської видавничої Спільки, в номінальній вартості **завиш 10 до 11 корон**, виславши писемне підписана книгарня **за ціну тільки 7 корон** з тим, що замовлене треба прислати **найпізнійше до 1-го цвітня 1909 р.** та лише за готівкою. При замовленнях просимо називати число серії **словами**. При надісланні грошей з гори доставляємо посилки оплаченою поштою. Хто купує три серії відразу, дістає в **додатку** одну книжку тогож видання після власного вибору. Хто обов'язує ся спроводити всі серії, тому продовжуємо право знижки на 12 місяців, так що протягом одного року на так користних умовах зможе придбати собі гарну власну бібліотеку. Замовлення приймає:

Книгарня Наукового Тов. ім. Шевченка

у Львові, уліця Театральна число 1.

183 (3-10)

Найперше і найбільше буковинське естаблісєма в тій галузі.

Хемічна пральня і фарбарня

ДАМСКОЇ І МУЖЕСКОЇ ГАРДЕРОВИ,
уїформів і ріжнородних матерій, як: футер, матерій на
меблі, гардинок, занавісок, портнер, рукавичок Glacé
і корунок.

Спеціальність: Хемічна пральня і фарбарня шовків
найліпшої сорти. Взірцева фарбарня і знаменита
пральня фіранок ріжного рода.

САЙФЕРТ і ТУЧАПСКИЙ, Чернівці

Централка: **ул. Русна ч. 15.**
Філія: **ул. Кручена ч. 1а**
теперішня ул. Д-ра Райса.
Мірні ціни. Виконане без закиду.
Замовлення з провінції сейчас.

Цінники даром і оплатно.

169 (—)

Великий зарібок

приносить побічне заняття кождому господарови, купцеві підприємцеві,
урадинкові і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знання. До того спеціальних машин також на
сплату ратами, достарчас

155 (—)

І. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Сьвятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Просекта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини
і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні оферти адре-
сувати на повисешу фірму.

ОПОВІСТКА.

Отсим повідомляю Вп. П. Т. Публику, що я дня 28. н. ст.
листопада с. р. отворив в Чернівцях при ул. Кучурівській

АПТИКУ

під „ДОВРИМ ПЛАСТИРОМ“.

Все те, що поступ часу на поли фармації припис нам, спровадив я з
першорядних тукравих і заграничних фабрик а тим самим заосмо-
тривши мою аптику в найлучші медикаменти, поручаю її Вп. П. Т.
Публиці до ужитку і прошу о ласкаве підперте тоїж, аби Вп. П. Т.
Публика звертала ся до неї з певним і повним довірем, а я сумлінно
буду стреміти до того, аби всім вимогам, придержуючи ся строго при-
писів, в цілій повній відповісти, та ретельною працею се довіре укріпити.

Замовлення з провінції виконую сейчас.

185 1-12

З глибоким поважанем **Антін Папп.**

Перша Буковинська спеціальна артистична робітня церковних апараментів в Чернівцях Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при уліцї Гезденцїї число 9,
має честь повідомити Веч. Духовен-
ство і Вп. П. Т. Публику, що вигото-
ване всілякі в той фаш входячі
роботи як: монстранції, ліхтарі,
хрести, надільники, сьвѣчники,
образи, хоругви і проче церковне,
по уміркованій ціні і на речництв.
Замовлення з провінції точ-
но, дешево і на час.

Більші замовлення на догідні рати

Кількамісяць лігна вратили
в хом заводі, упевниле мене що під
кождим виглядом зможу хочби най-
вибаглившому густови Вп. Публики,
вповні адоволати. Отвирючи мою
робітню, не жалувал я ні трудів ні
коштів, а урядив єї так, аби ста-
нула побіч першорядних робітень та
відповіла новочасним вимогам. Звер-
таючи ся до Вп. П. Т. Публики
з просьбою о ласкаве покерте тої
одинокї в своїм роді рускої робітні, стою на ласкаві услуги і инішє

151 (—)

з глибоким поважанем **Ф. Ярмолівч.**

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

вже вийшли і можна їх набувати

в друкарні „Рускої Ради“

по 10 сот. за аркуш. На аркушу суть 2 штуки.

Висилка лиш за посліплатою або за попередним надісланем належитости,
однак в посліднім случаю треба прислати також відповідну квоту на порто.

Найстарший товаровий дім Б. БАЛЬТІНЕСТЕР Найстарший товаровий дім

Чернівці, ул. Головна (Енценберга) ч. 3.

Заложений в р. 1873.

Самостійний склад

Самостійний склад

Телефон: число 301.

черевинок

із сьвітославної гоудирської американської фабрики The Selby Shol & Cie., Portsmouth.
Ф. Л. Понера в Хрудїмі, А. Чапєка у Відні.

Товари Футряні для дам і дїтей, найбільший вибір найновішої сорти, кошиари, зару-
канки білі, брунатні і чорні, росейскі, японскі, соболєні, а куні,
Skunks, Hermelin, Eisvogel, перскі, Mirmel, а риса, Sealskin і т. а. Для мужчин і дїтей
прямий перекі шапки Nutria.

Конфекция дїточа: плацки, цєнії, і варукачки, найновішої моди.

Камаші, шакарити, паньчохи і рукавички в найбільшій виборі.

Шапки для пань, панів і дїтей.

Замовлення з провінції сейчас

напелюхів

І. Генрика Іти у Відні, Йосєфа Піхлєра і Сїнів в Грацу. Склад напелюхів П. і С. Габїга
у Відні.

Товари вовняні і бавовняні убраня системоу д-ра Стєра і д-ра Лямана, огрівачі
коліи, пульєзі і н. Дамскі і мужєскі воїнні камизельки.

Кальоші і черевики до снїгу найліпші фабрикації по цінах фабричних.

Черевики найновішої сорти Chevreaux, Box calf, сукоїні для панів, дам і дїтей, до-
мові черевики ріжнородні.

Найбільшій акбір артикулів до польованія і шпорту. Пляди, коца і т. д. — Рушниць, револь-
вери і всяка мушкетія. — Загортки театральні і найліпші льорнети в найновіших фасонах.

і оплатно залагоджують ся.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка,

за редакцію відповідає: Віктор Стронц.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 корон, на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 франків.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.) а на пів року 9 К, згл. 450 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймаєся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частіших замовленнях відповідний рабат. — Рекламний неопечатаний вільний від порта. — Рукописи звертає редакція лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозуміти ся що дня від 9.—10. рано і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Віймковий стан в Празі.

В Празі та передмістях Карлін, Сміхів, Королівські Виногради, Гуселі і Жижків оголошено віймковий стан в сам день цісарського ювелю, кільканадцять годин по ідилічній чолобитній розбитого Німцями чеського союму.

Віймковий стан в ері загального голосування се найбільший удар, який може мірити в суспільності, кєрвава іронія загварантованої конституцією свободи, заперечене конституції. Віймковий стан то вже не маскований і тайний, але овшім явний абсолютизм.

Урядничий габінет, утворений новим прем'єром, видав перші овочі, але такі, що вистарчать до увіковічнення його сумної слави. Хто впрочім знає, чи не на те розбито старий габінет та віддано керму правительству в руки урядничого габінету та секційних шефів.

Дивніше і прикріше се все ще тим більше, що віймковий стан оголошено як раз в ювілейний день цісари, дивніше ще тому, що поки що обрадує це парламент.

Відвічальність за віймковий стан в Празі спадає майже виключно на німецьких провокаторів.

Обструкцією перервали вони обради чеського союму, а тепер примують до спараліжовання цілого соціального життя, над яким нависла гроза віймкового стану.

Роль провокаторів сповнили добре німецькі бурші, постигані з усіх усядів. В хвили, коли Австрія окружена є зі всіх сторін явними і тайними ворогами, німецькі бурші зробили революцію в дома. Стяжочки і ленти на грудях німецьких буршів стають ся починком домашньої війни.

Ціла Австрія уряджує ілюмінацію, а рівночасно на вулицях Праги пливе кров, а над містом нависла гроза віймкового стану.

Сігурд.

Як Петерсон радив ся зі спеціалістами.

Нас зібрав ся невеличкий гурток. Сиділи і пили маленькими порціями дешеvu горілку, як того взагалі мусимо держати ся в наші сумні часи, бо ніхто не знає, коли настигне повна заборона сього нап'ятку і коли доведеть ся замість його, ради того, щоб хоч трохи прохолодити горло, користуватись крадькома одекольною матусі, сестри, чи дружини.*) Раптом Янсон, — ви його знаєте: се той, що має юридичну контору в Кркебею — промовив:

— Але-ж, до чорта, болять у мене на нові один палець; я почуваю через сю болюсть якусь млявість у всьому тілі.

— Се може бути або ревматизм, або від того, що носите вузкі черевини, або-ж палець колись був примороженим, зауважив я на його слова. Мені доводилось досить мати діл з різними лікарями в давні часи, а крім того я оноді слухав як син студіював фізіологію, а тому я вважаю, що маю де які знання що до людського тіла.

— Ні болять тільки один палець. І так болять, що краще-б чорт мене вхопив! промовив адвокат.

— Се він і зробить, тому що рано, чи пізно, а знищать таки всіх адвокатів, — зауважив антикар Пілеретер. — Але-ж ти ще, як кажуть, молодий, зелений, і навряд щоб такий поважний і старий пан, як чорт, прийняв тебе зараз до свого товариства. Довгенько ще, хлопче, доведеть ся тобі блукати по „падолі сліз та гора“, здаєть ся мені. Але-ж я бувши тобою краще порадив ся би з яким небудь лікарем спеціалістом.

— Я так і зроблю завтра навіть зроблю, бо не сила моя терпіти далі такий скажений біль, — згодив ся Янсон.

*) Натяк на гострі репресії проти піянства в Швеції.

Про останні праскі ексцеси приносять телеграф отсі вістки: Вечером демонстрації поновили ся та прибрали такі розміри, що дійшло до військової інтервенції. О 9-ій годині вечером товпа зросла до величезних розмірів та стала обкидати камінем поліцію так, що вона стала безрадною. Тоді призвано телефонічно військо. Із касарень вирушив швадрон 7. п. драгонів і до разу вдарив о товпу з білими шаблями, бючи на всі сторони. Упало на землю 15 тяжко ранених осіб, прочі легко ранені розбігли ся. Тоді товпа почала кидати камінем на драгонів, а крім того почіплено через улицю дріт, а в другім кінці почато будувати з каміння та по-вивертаних газових ліхтарень барикади. Небаром надбіг з касарень 91. п. п., котрий заатакував товпу з багнетами та опорожнив площу.

Се однак ще не заповнило спокою, бо о 11-ої години вночі стрілив хтось до драгонів. На се відповіли драгони сальвою, від якої впало ранених 15 осіб.

Кровава сцена збула ся також на площі Тіля на Королівських Виноградах. На тій площі станув інспектор поліції з 12 поліціантами. Товпа не звертаючи уваги на прикази поліції, почала від-грожувати ся і кидати камінем. Тоді добула поліція шабелі і пробувала кілька разів розігнати товпу, але безуспішно. Поліція грозил, що уживе стрільного оружя, але і се не помогло, бо демонстранти стали поліціантів обкидати градом каміння, яке поранило більшу часть поліцаїв. Поліцаї добули револьверів і дали кілька сальв та доперва під впливом сього товпа розступила ся, а кінна поліція розігнала її. Відтак прибув відділ війська. На площі Тіля зранено тяжше 2 поліцаїв, а легше 10.

Протинімецькі погроми в Празі відбили ся зараз в інших містах, де Німці мають більшість, погроми проти Чехів. В Вері моравекім зібрал ся товпа Німців під пам'ятником ціс. Йосифа II та рушила відси під чеський союзний дім і повибивала всі шибі. Чехи повибивали за се шибі в німецькій касні. Тоді прийшло між Чехами і Німцями до бійки. Поліція привернула по тяжкій борбі порядок. Ранено 25 осіб, а 20 арештовано.

До подібних демонстрацій прийшло в місті Хебі. Вчора о годині 7-30 вечером уладжено збиговнище перед мешканем през. суду Урбана, де

мимо присутности поліції вибито шибі. Коли товпа хотіла знова удати ся перед мешкане Урбана, виступила жандармерія і розігнала її. В ексцесах брали участь також діти. Заворушена тривала до год. 10-30. Зареквіровано військо, але не уживано його.

Цісарський ювілей.

Після ухвали палати панів і парламенту удали ся депутати обох палат wraz із депутатами соймовими та кєрвими до Ёго вел. Цісари, щоби зложити йому желаня з нагоди 60-літнього ювілею.

През. палати панів кн. Віндешгрец виголосив отсю промову до цісари: Коли перед 60 роками торжественно заповіджено населеню монархії, що Ваше Цісарске Величество вступили на престол, сповіщено нас заразом, що цісар і король відчув з власного пересвідчення потребу вільних інституцій, відвічаючих духови часу та що готов поділити ся своїми правами з представниками населеня. Великодну уділили тоді Ваше цісарске Величество сі права. І до останніх днів найшиш благородні интенції Ваш. ціс. Величества повну основу в конституційній участі панів в державний раді. Члени палати панів, горді тим, що кожний з них завдячує своє право до законодавчої праці ласці Ваш. ціс. Величества, прислали нас сюди, щоби ми зложили у стіп трону повні почести і сердечні желаня. Свідомі високого відзначеня, якого удостоїла ся сим прийнятем палата панів і її представники, складаємо Ваш. ціс. Величеству чолобитню палати панів і просимо зберегти також і на будуче ласкаву прихильність для нашої палати. Іменем всіх товаришів, котрих тут заступаємо в сій торжественній події, та власним іменем маємо честь зложити запевнене сердечною любові і глибокою вдячності та непохитної австрійської вірності. Просимо Бога, щоби слова, якими Ваше цісарске Величество закінчили свій перший маніфест: „Най буде з нами ласка Всевишнього сповняли ся і на будуче“. На се відповів цісар: „В п'ятий день, так важний для мене і повний згадок з великою радістю приймаю желаня палати панів і понівні заявляю їй привязани до моєї особи. Все мав я особливу пошану для палати панів за патріотизм, розум, розвагу

— Ти се на правду кажеш? — запитав Петерсон, що живе з відсотків свого капіталу, за що і звуть його просто „пан Петерсон“.

— Так, голубе мій, се мій намір.

— В таких разі прошу всіх присутних прилучити ся до мене і вишити на прощання за здорове нашого приятеля Янсона останню чарку, подякувати йому та ті веселі часи, що спільно з ним прожили, і розлучитись на віки, — сказав пан Петерсон.

— Що за дурницю верзеш ти?

— Я дуже добре з сьм знайомий. Я сам „радив ся зі спеціалістами“. Се досить кумедна оказія. Може вам, панове, цікаво послухати про се?

— Дуже цікаво, але тільки в тім разі, коли ти не будеш оповідати занадто довго, та не прибрешеш більш половини.

Тоді Петерсон розказав таку історію:

За добрих, старих часів, коли був один лікар для всього тіла, жити ще можна було. Бувало прийде той лікар, поцмоє в груди, послухає там щось, а пацієнт подише, покашле, виявить перед ним гріхи і розкаже про свої муки, після того відбирав порцію лікарства, велику чи маленьку, дешеvu чи дорогу, в залежности від того, які відносини має лікар до аптекаря. Річ відома, що наслідком сего були такі випадки: або пацієнт умирав, або одужував, або жив не одужавши. Алеж тепер, коли лікарі поділили тіло нещасної людини, подібно тому як господарина розділює курку на сьм пансионних учительок і одного кандидата філософії, — тепер нещастям людським і краю не має.

Я чудово почував себе тому літ сьм. Але стало ся так, що мій брат у перших, знаєте, Петерсон із Сандебекена, запрошав мене до себе поласувати вишнями, та зробити польоване на молодих качок. Прожив я у него днів зо три і раптом став почувати страшенні приступи біта серця. Алеж коли я пішов на пораду до сільського лікаря, то він тільки засміяв ся і сказав, що я зовсім здоровий.

— Чи не думаєте, пане лікарю, що у мене занадто велике серце? У мене таке почутє, піби се дійсно так.

— Ха-ха-ха! Навпаки, занадто мале! Сороч два роки, людина порядна і нежоната, — реготав ся сей сільський коновал.

— А знавш, тобі конче треба звернутись до спеціаліста, бо пнаше ти не подужавш, — сказала Емма, сестра в перших моєї тітки.

Річ відома, що жите найдорожше за все, що існує на світі, для того хто, не має ні жінки, ні дітей. Я звернув ся до спеціаліста по хоробам серця. У него було багато більше усяких дудочок, та стетоскопів, ніж як там їх звуть, ніж у сільського лікаря, і всі вони були повенські, чистенькі, блискучі. Мені довелось зняти з себе все убрание і стати перед ним голим. Він почав вислухувати, що дієть ся в грудях у мене, постукуючи мене молотком то в груди, то в спину.

— Гм... гм... гм... і лікар Лінсон сказав, що се нічого?

— Ради Бога, скажіть всю правду зараз же! Я скоро помру? закричав я.

— Так, колиб ви не порадились в свій час з спеціалістом, то... Тепер доведеть ся вам вирядити ся до Наугайму; навряд щоб зовсім ви одужали, але з такою хоробою можливо будете жити ще довго. Серце у вас побільшене і з одного боку на нїм є нарости сала.

Я поїхав до Наугайму і мучив себе ваннами та дієтою, поспів, схуд і був безчасною людиною. Правда, серце піби то трохи заспокоїлось, алеж шлунок мій ні на що не був здатним. Я порадив ся з курортним лікарем в Наугаймі і він наділив мене порошками, щоб на який час заспокоїти. При тім завважив, що у Відні живе чудовий лікар, спеціаліст по шлунковим хоробам.

Я звернув ся до сего спеціаліста. Він сунув мені в рот довжелезну гумову кишку і тєк старанно виполоскав моє лутро, що я зробив ся таким порожним як гамаець у студента в кінці мі-

і досвід її членів і вважаю сю палату цінною складовою частию наших конституційних інституцій. Цією її за те, що стоїть здалека від партійних пристрастей і від умовних течій дня та береже цілості і тривалості інтересів держави й населення і через те є сильною підпорою мого дому і соцісним приютом добра держави. При зміні конституції заведене загального голосування до палати послів поставлено і палату панів на нових трітких основах і тепер вона може ревнійше сповняти своє завдання. Я пересвідчений, що се високе, поважне тіло і на будуче здужити-ме безкорисно народам та буде огнищем уміркованого мирного поступу. Тепер прошу Вас, Панове, передайте палаті панів мою найсердечнішу подяку!

Відтак прийняв цісар депутацію палати послів під проводом през. Вайскірхнера. През. Вайскірхнер говорив: З нагоди свята і пам'ятного ювілею австрійської палати послів складає чолобитню Вашому ціс. Величеству яко творцеві, оборонцеві і підпорі конституційних прав народів в Австрії. В тяжкі часи обняли Ваше ціс. Величество керму правління, а правили сильно і щасливо. Обіймали Ваше ціс. Величество зором далеко будучність і поклали основи для конституційного життя в Австрії. З давніших вузких рам завдяки ласці ціс. Величества розширив ся парламент і перемінив ся на вишній народній палату, репрезентацію всіх народів і всіх клас. Тому з вдячністю, повною пошани зближаєть ся депутація парламенту до стіп престолу. Тямлячи про сильний розвиток вітчизни в сих 60 роках правління Вашого ціс. Величества, віримо непохитно в сильну будову нашої вітчизни в велику її будучність і успішний розвиток. В любови до достойної особи Вашого ціс. Величества і цісарського дому всі народи Австрії є згідні. З уповважнення парламенту прошу Ваше цісарське Величество прийняти ласкаво наші сердечні желання.

Цісар відповів: „Дуже радо приймаю желання парламенту. Нагадую собі ті часи, коли я хотів вперше надати горожанам моєї держави повну участь в законодавстві і контролі адміністрації. Я вірив у велику вартість доброго конституційного устрою і з того часу удержав ся в сих поглядах; а як побачив, що народи вже дозріли до поступової форми конституційного життя, згодив ся на внесення могою правительством на повне політичне рівноуправління горожан. Тоді перемінилась палата послів у правдиву народню палату. Ся палата має бути символом живої ріжнородності моїх народів та їх суспільних верств, получених в одну цілість спільними стремліннями до спільних цілей. Ся палата має показати, що власне найрозумніші здібності австрійських народів щасливо взаємно доповнюють ся і можуть служити для досягнення загального добра. Найлучше скріпите Панове, і поглубите повагу народного представництва, як працювати мете на законодавчій полі для добра народів“. Вкінці подякував цісар за желання.

Потім знов він шклянку мого шлунокового соку і велів знову прийти днів через два.

Коли я прийшов до него в визначений час, то з початком він нічого не казав, а тільки посвистував та хитав головою на всі боки, вдаючи з себе дуже заклопотаного.

Hoffentlich ist es nicht von Bedeutung? запитував я, бо в розмовній книжці показав, що так треба говорити з німецькими лікарями. Напевне се робить ся на те, щоб знизити гонорар, не надаючи великого значіння хворобі.

На се лікар сказав, що на його думку жите мов ще можна зберегти, але що він ніколи не бачив такого попованого шлуку. Він добув, що лічити мене від хвороби серця було найбільшою хибю, рівною до нападу на саме жите.

— Алеж я почув боліть тільки в серці — сказав я.

— Натопи газів у животі, котрий розбухав і давив під груди, — он то що було. А серце у вас маленьке і ніяких ознаків його поширення не має — сказав лікар.

Лічив він мене два місяці і на протязі сього часу здавалось, що в животі у мене цілий цирк і дві каруселі, хоч і в зовсім мало. Нарешті мені здавалось, що я почуваю себе краще і лікар запевнив, що я зовсім одужав, і я поїхав.

Але я так ослаб і так кепсько себе почував, що повернувшись до Швеції примушений був звернутись до першого лікаря, що трапив ся в Готенборзі. Він роздяг мене, виміряв мою температуру, оглянув мене найуважнійше і сказав що з окрема всі частини мого тіла не слабкі, але нерви мої на його думку нікуди не гонять ся.

— Вибачте, чи не було між вашою родиною з боку батька, або матери божевільних? запитав він нарешті.

— Ні, не було, коли не брати на увагу одну тітку, яку за молодих її літ довело ся раз замкнути через її нещасне кохання. Але тепер вона зовсім не слаба і заправляє ідальною для учнів в Борсі, відповів я.

Ювілейні відзначення.

„Wiener Zeitung“ з 1. грудня с. р. оповіщує відзначення з нагоди цісарського ювілею. З Руснів дістали відзначення:

Командорський хрест Франц-Йосифа зі звиздою крилошанин гр. кат. капітули в Станиславові о. Василь Фацієвич; лицарський хрест ордеру Леопольда, з увільненням від такси радник двору при касаційнім трибуналі Володимир, Вучацький; командорський хрест ордеру Франц-Йосифа одержав: адвокат і посол до палати послів і сойму др. Евг. Олесницький і катедральний кустос при гр. кат. капітулі в Перемишлі о. Мирон Подольський; ордер залізної корони третьої класи одержали: гр. кат. конс. радник при капітулі у Львові о. Омелія Білинський, радник вишого краєвого суду в Чернівцях Володимир Ясеницький, надпрокуратор Михайльський, адвокат в Жовкві і посол до палати послів і сойму др. Михайло Король, гр. прав. конс. радник в Чернівцях о. Артемій Манастирський, ц. к. краєвий інспектор нар. шкіл у Львові Іван Матій, звич. професор львівського університету др. Петро Стебельський, прокуратор в Перемишлі Роман Стебельський, гр. кат. крилошанин в Перемишлі о. Іван Войтович, гр. кат. декан і парох в Камінці стр. о. Михайло Цетельський, гр. кат. декан і парох в Золочеві о. Олександр Чермеринський, секр. суду в Снятині Юстин Дзерович, гр. кат. парох в Сучаві о. Іван Глібовицький, посол до сойму, гр. кат. парох в Гійчці о. Антін Колпачкович, гр. кат. декан і парох в Ситинці о. Григорій Копистанський, директор тов. вз. обєзп. „Дністер“ др. Ярослав Кулачковський, гр. кат. декан і парох в Яворові о. Петро Левницький, директор „Кравого Союзу кред.“ економіст Кость Паньківський, дир. гімназії в Станиславові др. Микола Сабат, гр. кат. декан і парох в Буску о. Григорій Словицький, гр. кат. декан і парох в Рунгурах о. Олександр Слюсарчук, адвокат і директор задаткової каси в Ліску др. Іван Струтинський, надзв. професор політехніки у Львові Роман Залозецкий, титул правительственого радника одержав директор гімназії в Тернополі др. Омелія Савицький; титул шкільного радника з увільненням від такси одержав управитель гімназії у Львові Сидір Громицький і гр. кат. катехит мужеської учительської семінарії у Львові о. Евген Гузар; титул цісарського радника одержав редактор „Нар. Часопис“ у Львові Кирило Качиневич і управитель філії австро-угорського Банку в Дрогобичі Олександр Лисак; золотий хрест заслуги з короною одержав: гр. кат. парох в Знесіню о. Айталь Вілицький, гр. кат. парох в Ново-сілках заг. о. Осип Курманович і гр. кат. парох в Нижбірку нов. о. Антін Шанковський; золотий хрест заслуги одержав: концепіст дир. фінансів в Чернівцях Лев Семєнка; срібний хрест заслуги з короною одержали: судовий возний Михайло Вагрийчук, начальник громади в Мечищеві Петро Балачук, нач. гром. в Турю Яцко Верцак, нач. гром. в Наклі Дмитро Цимбалко, нач. гром. в Потеличі Дмитро Червинчак, нач. гром. в Сварчеві Петро Калиний, нач. гром. в Тучанах Роман Кар

— Бачите, я так і гадав. Поки що вашому розсудку не загрожує небезпека, алеж маючи такі нерви... гм... чи не згодили би ви ся вступити на який час до моєї лікарні, тоді булоб виднійше.

— А щож то за лікарня?

— Се... гм... так, се власне лікарня для божевільних, але ви, звисно, будете там жити тільки для спостережень, і ви вільні виходити і приходити по своєму бажанню, і кімната ваша буде з звичайними вікнами.

Тепер я дійсно почував себе на шляху до повного божевільня і не сперечуючи ся пішов за лікарем, але з серцем повним розпучки і думкою, що нарешті і я попав до спеціаліста для божевільних. А про те у його мені було досить добре. Після того, як він вигравав у мене триста корон, і заступає мене на горіщі в той саме час, коли я цілував його сестру, що завідувала господарством лікарні, — він сказав, що спокій і ліки мали на мене гарний вплив і що я мало в чім ріжню ся від звичайних людей. Одначе пораєв мені одрукитись з дівчиною, котра має деякі знання що до хорих на душу, на випадок... на випадок... І ось я лишив ся на який час в Марстранді. Одначе в ріжних забавках я брав участь дуже обережно, та воно цілком і розуміло для людини, у якої духові і фізичні сили зоспосані. Раз в курортну салю завітав молодий і відомий лікар із Штокгольму. Він в Марстранді був випадком, подорожуючи. Познайомившись зо мною він сказав, що дуже цікавить ся історією моєї хвороби, про котру десь чув. Я розказав йому все з подробицями і додав що зараз себе почуваю так гарно, як давно вже не почував. На се лікар, усміхнувшись якось то сумно, сказав:

— Маленький автракт, після якого хвороба знов появить ся з більшою силою... гм... гм...

Алеж Боже милосерний, що ви сим хочете сказати?

— Бачите, голубе мій, я спеціаліст по (тут згадав одну хворобу дуже погану, але цілком виразну) і на се то ви слабуєте. Серце, шлунок, голова, нерви, всі органи сї дійсно у вас слабують,

пач, нач. гром. в Комарниках Микола Комарницький, нач. гром. в Томашівцях Юрко Мельничук, нач. гром. в Космачі Петро Петричук, нач. гром. в Вабині Іван Савчук, інспектор міської поліції у Львові Юліан Терлецький, нач. гром. в Королівці Петро Ткачук.

Як се назвати?

Недавно вийшов накладом ц. к. надворної і державної печатні у Відні останній, XIV. з черги том „монументальної“ книги, як вона зве ся в оповіщенях ц. к. міністерства рільництва, під заголовком: Gemeindeflexikon der im Reichsrath vertretenen Königreiche und Länder, herausgegeben von der k. k. Statistischen Zentralkommission auf Grund der Volkszahlung vom 31. XII, 1900.

Кожний том тої книги видано в краєвих мовах тої країни, для котрої він призначений. І так: Том I. обіймає долишню Австрію, т. II. горішню, т. III. Сольногород, і всі вони видані лише в німецькій мові; том IV. обіймає Сирію, т. V. Каринтію, т. VI. Країну, а сї три томи видані в мовах німецькій і словинській; том VII. обіймає Побережжя і виданий в мовах німецькій, італійській, словинській і хорватській; т. VIII., що обіймає Тироль з Форарльбергом, виданий мовами німецькій та італійській; т. IX. для Чехії і X. для Морави видані в німецькій і чеській мові; том XI. для Шлеска виданий по німецькій, чеській і по польській; том XII. обіймає Галичину, а виданий в мові німецькій і польській; том XIII. для Буковини в мові німецькій; том XIV. для Далмації в мові німецькій, італійській і сербо-хорватській.

Як бачимо, се урядове видавництво не знехтувало в жаднім краю жадної краєвої мови, знехтувало лише в найбільшій „коронній“ краю в Галичині мову руску, мову половини населення, та на Буковині — крім мови румунської — теж мову руску, мову релятивної більшости населення!

Є се оден доказ більше, як австрійські правительства відносять ся до рускої мови і взагалі до руского народу, як вони бачать в Буковині лише німецький край. Податок майна і крови, стягає ся з руского населення; але книжки в рускій мові? Також вигадка!

Чи ж може ще хто з Руснів повірити в добру волю і безсторонність австрійських правительств чи навіть у „прихильність“ до руского народу, так часто — в якійсь потребі — висловлювану тим чи сям міністром, або й президентом міністрів? Чи не треба раз утвердити ся в переконанню, що австрійські правительства не бажать мати в Австрії Руснів, що насильна германізація рускої часті Буковини і руского народу взагалі підходить під бажання Австрії і австрійських правительств та веде ся під їх опікою і охороною?

Супроти такого поступовання правительств не позістає нічого лишного: всім громадянським урядам нашим, всім урядам парохіяльним, школам, товариствам і інститу-

алеж не самі по собі, а в залежності від того, що вся ваша кров отруєна. Вд...

— Алеж, пане лікар, сього не може бути! Коли на те, то я зовсім святий і...

— Та-та-та! Алеж се може передаватись в спадщину, а крім того отрута може пройти в кров ріжними шляхами, навіть без вашого відома.

Я зблід і благав його сказати, чи є ще яка надія на визволене. Рішучо він не міг нічого сказати, але будучи спеціалістом, запропонував довірїтись йому і...

Ну і витримав я курс ліків, та такий страшенний, що кілька разів волів би повернутись до мого приятеля психіатра, ризикуючи зробитись жертвою його сестри. За який там місяць я проковтнув невимовну масу меркурію.

Як раз в часі моїх тяжких ліків прийшла звістка, що батьківщина моя в дуже сумнів становищі і мені загрожує банкрутство. Я в мить зібрав ся і поїхав до дому. Там я не покладаючи рук працював, щоб визволити з небезпечного хоп те, що можливо було визволити. Я залишив геть діету, працював як віл і ніколи не мав на думці про хворобу душі та тіла. Там дуже шанував мене старий приятель мого батька, там я заховав ся в доньку батькового приятеля, притиснувши її до свого серця в один чудовий серпневий вечір і хотів уже зробити осявідчення, коли ніби то блискавка промайнула в моїй голові думка: „От так опазі! Так ти забув про свої хвороби і тепер зовсім здоровий!“ І дійсно, з моєї голови давно вилетіли всі дурниці про хвороби. Я стрепенув ся і думкою зробив огляд з окрема всім частинам свого тіла. Сьвіжий, здоровий, як оріхове зернятко! Всі мої більш чи менш небезпечні слабости, ображені моєю неувагою, щезли безслідно. Серце моє боліло тільки тоді, коли Еві довго не пубудь барилась. Шлунок мій ніколи не нагадував про себе, він майже не вимагав цілий день їжі, коли Еві сиділа рядком зо мною і розмовляючи дивилась мені в очі. Що в мене є нерви, довело ся почути тільки один раз, коли якийсь молоденький пан звернув на Еві пильну увагу. Щож

ци я м, врешті всім поодиноким Русинам, котрих цікавить статистичне видавництво, звернути ся до „Verlag der k. k. Hof- und Staatsdruckerei in Wien“ за XIII-ого тому Gemeindeflexikon-у домагаючи ся його в мові рускій, а з другої сторони не купувати, не приймати, не дозвляти собі звіідки накидати, ні за гроші ні даром, ні медкого видання. Тільки сим способом можемо, навчити шанувати нашу мову.

Політичний перегляд.

Положенє на Балкані.

Минувшого тижня не поправило ся тай не злагодило ся положенє на Балкані. Головним огнищем став тепер Царгород. В Білгороді під напором пяти європейських держав троха втихомирили ся і доволяють ся лише війною по часописях, а в Чорногорі не думають робити ніякого почину, поки більші не стануть на переді. Войкот в Туреччині став з народно-господарскої справи політичною грозою, а Порта замість проти него рішучо виступати, що єму нишком пособляє. Сей тиждень доведе імовірно до якогось проясненя і тоді покаже ся, чи амбасадор Паллявіччіні остане в Царгороді, чи виїде на відпустку. В четвер має промовляти в італійськй парламенті міністер Тіттоні. Тоді Австрія дізнає ся, як справа дійсно має ся, бо пакоти Італія схоче пособляти Австрії, то положенє змінилоб ся значно в її користь. Італія має великий вплив в Царгороді, в Білгороді, а передовсім в Чорногорі. Наколиб Італія уклала там свого впливу, то вельми причинила ся до удержаня мира.

Приватні вісти про оружні приготування Туреччини на болгарській границі треба приймати з застереженнями супроти офіційних запевнень про мирні відносини обох тих держав.

Сербські часописи розпускають поголоски про подвиги Сербів на австрійській границі. Після одного сербського „урядового“ донесеня мали Чорногорці розбити на границі Санджаку 20.000 австр. війська. Все те є одначе лише сензацийними казочками, вичисленими на те, щоби піднести підупавшу відвагу Сербів, а з другої сторони заохотити Туреччину до союзу з Сербією. В дипломатичних кругах заперечують рішучо сему, начеб то Туреччина попірала сербські домагання в справі відшкодованя. Що до питання про абдикацію короля Петра то старорадикальна, поступова і народна партія скупщини заявили ся за абдикацію в користь наслідника престолоа князя Юрія. Припускають, що абдикація наступить невдовзі.

Приватні депеші доносять, що до Герцеговини впаде одна чорногорська чета в силі 30 людей, одначе відділ боснійско-герцеговинських „стражунів“ вистріляв їх до ноги. Се був би перший напад неприятельських чет на боснійско-герцеговинській границі. Рівнож доносять приватні депеші, що князь Юрій запропонував російському генералови Ліповицови, щоби обняв провід над відділом добровольців, який числить 40.900 людей (?), бо через те піднесла би ся повага і сила сего відділу. Генерал Ліповиц має бути у короля на авдйенції.

до мого розуму, то Еві оголосила, — і вона й тепер се підтверджує, що я найрозумніша людина на всім світі.

— Алеж навіщо розпочав ти, Петерсоне, ті експерименти над своїм тілом? — запитали ми його.

— Правду кажучи, я й сам про се довго не знав. Але в минулім році зустрів я того сільського лікаря, до якого з початку звернув ся і який ще тоді сказав мені, що я зовсім здоровий. Зустрівши його я був цілком здоровий і дуже чемно йому вклонив ся.

— Галльо, пане Петерсон! гукнув він мені. — Чи відомо вам, — скоро після того, як ви до мене заходили порадитись про своє серце, битю якого я не міг знайти причини, запросили мене до слабої покоївки вашого брата. Жінка його була до мене дуже ввічлива і запропонувала мені каву. Як тільки сорбнув я тієї кави, фразеру відсунув геть шклянку і сказав: „Люба фру Петерсон, та се не кава, а луг! Невже ви пете таку міцну каву!“ Вона сказала, що так. Тоді тільки я зрозумів причину битя вашого серця. Але я певен, що ви зразуж, як тільки перестали вживати сей декокт, одужали.

Я розказав йому про все. І він, сей маленький сільський лікар, не пропустив з мого оповіданя ні словечка про своїх визначних колег, хоч тим часом і кусав держачок свого парасола, щоби не зареготатись; але в його очах блищав посміх, і я гадаю, що своїм оповіданєм зробив йому велику приємність.

— А тепер я вам от що скажу, закінчив Петерсон, — коли ви невідмінно бажаєте йти до лікаря, то ідіть до одного, котрий візьметь ся лічити весь ваш корпус відразу. Але прошу вас, остерігайтесь „спеціалістів“.

Переклад Юр. Сірий.

НОВИНКИ.

Чернівці, 3. грудня 1908.

Екзекутива українського учительства на Буковині вибрана півтора тижня тому надіслала нам комунікат в яким констатує повну свою згідність зі статею дд. М. Топущака, Ост. Поповича і Д. Макогоня напечатаною і опублікованою ще перед місяцем. Заява ся не опрокидує нічого із наведених др. Стоцким річій, дає лише можливість сконстатувати, що др. Ост. Попович, Д. Макогонь і М. Топущак діяли в імені комітету на власну руку, а вибрана доперва post festum нова екзекутива „констатує свою згідність із дописом“ Справді цікаве!

„Słowo polskie“ а за ним і тут „Gazeta polska“ помістила оводі статю повну нападів та лайок на руску гімназію у Вижниці, де між иншим пише, що на 134 учеників в гімназії є лиш 16 буковинців, а решта все „parobczaki z Kossowa i Kut“ і т. п. Поміняємо вже такі монструальні та безличні брехні, як вижше наведена — пригадаємо лише нашим послам, що се є відплата за їх прихильність до жадань вірмено-польських послів, яких орган містить такі лайки на нашу нову інституцію та наших передових людей, прим. посла Василька, очевидно тому, що вижницю гімназію отворено без призову „польского“ сойму в Галичині та що вижниця гімназія стане ім загорою в польонізованню Буковини.

Ювілейні відзначення. На 62 відзначень, які припали на Буковину є 26 відзначень для Німців, 14 для Румунів, 8 для Поляків, 7 для Жидів, а 5 для Русинів. Поміняючи те, як хто задивляє ся на відзначення та ордери, треба зазначити, що вони є мірилом прихильности краєвого правительства до дотичної нації. Із зіставленя чисел при роздачі ювілейних відзначень виходить, що на Русинів, населене найбільше чистом в краю, припала „аж“ 12 часті ювілейних відзначень. З того видно, як виглядає та прихильність правительства до Русинів, яке рівнож віднесло ся так гарно супроти основаня рускої гімназії у Вижниці.

Пригадай православній консисторії. Знаючи, що світля консисторія в руских справах дуже забутлива, позволим собі йй ось що пригадати: Як попередніми роками так і сего року старає ся богато руских богословів о прийняте до семинарії, яка призначена на те, щоби виховувала руских і румунських євхеників для Буковини. О прийняте убігають ся ще йй богослови третьої народности, московскої, якої на Буковині нема. Правда, є в нас гурток Липованів, а православна консисторія робить дуже часто помилку і приймає до семинарії Липованів-Москалів, як от Тацук, Андрійчук і и., думаючи мабуть, що йй обовязком є і для Росії образовати євхеників. Тепер просять о прийняте буковинські Липовани Цурканович, Спротюк, Васильович і Стрішка. Їх батьки є Русинами, а синів тягне дуже „рубашка“ і ще друга річ, що зачинає ся також на руб. Сі панічі подають часом „russisch“ як матерну мову, але тому, що того року їм з сим явним прапором не повело ся, то вони сего року мабуть напишуть для вигоди „ruthenisch“. Буде що будь вони належать до російско-національного товариства „Карпат“, (russisch-nationaler Verein), а се для нас досить. Думаємо, що православна консисторія, на якої чолі стоїть відзначений тепер митрополит Репта, не буде така непатриотична, щоби пропагувати на Буковині „общерусску“ ідею. Маємо проте надію, що світля консисторія над нашими словами не перейде до дневного порядку.

Смертельність в Чернівцях. В місяці жовтні пієлі виказів міського фізикату померло в Чернівцях 178 осіб, з того 90 дітей (41 хлопців і 49 дівчат). З померлих дорослих осіб було 50 мушчин і 38 жінок. Найбільша смертельність припадає на середмістя (118), далше йдуть передмістя: Рош (29), Клокічка (13), Манастериска (9), Калічанка (8) Гореча (1).

В Дорнакадрени хотіла жінка тамошного мельника, Василина Попескул відігнати лопатом ледові криги, які зібрали ся в потоці під ланом. Підчас того похилила ся над берегом і, перехилившись, впала так нещасливо до води, що дістала ся під лід і втопилася.

Оповідки, іменованя і т. п.

В суботу, дня 5. с. м. о год. 7. вечером в льокати Стернюка відбуде ся засіданє старшини „Союза Січій“. Просимо членів явити ся в комплекті і точно, бо справи важні. — Старшина „Союза Січій“.

Членські сходи „Історичного Товариства“ відбудуть ся дня 5. грудня с. р. в салі приватної школи в „Народнім Домі“ о год. 8. вечером. На сходах буде відчит д. Голубовича п. а.: Зносини Угорщини з Русією. — Від виділу „Історичного Товариства“: др. В. Милькович, голова, Прийма писар.

Від тов. „Жіноча Громада“. Всякі кореспонденції і писма просять ся слати на руки голови товариства пані Меланії Цегельської, Чернівці, ул. Виноградна ч. 14.

Людський університет в Чернівцях. Від 29. падолиста с. р. відбувають ся що неділі й сьвята популярні виклади. Три виклади на ту саму тему творять одну серію. Тому один білет за 10 сотників є важний на цілу серію т. є. на три виклади. — В неділю, дня 6. грудня с. р.: „Про землю в сьвітловім просторі“ буде викладати інж. Гр. Герасимович. 2. В неділю, дня 13. грудня с. р.: „Про зверхній вигляд землі“ буде викладати проф. Лев Рудніцький. В другій серії будуть ось які виклади: 1) Про повстанє рости і зьвірать. 2) Про чоловіка. 3) Про ріжні народи й раси. Всі ті виклади будуть відбувати ся з сьвітляними образами в салі „Народного Дому“ точно від 4. години пополудни. Вступ на три виклади лиш 10 сотників. — Комітет людського університету.

Позір „Січи“! Взиваємо всі наші „Січ“, щоби прислали як найскорше членські виклади, які вносять річно 4 кор. Гроші треба слати на руки касира „Союза Січій“ п. Г. Гордого, Чернівці, ул. Петровича ч. 2. — Старшина „Союза Січій“ на Буковині.

З Буковинського Бояна. Загальні збори товариства відбудуть ся в вівторок, дня 8-го грудня о льокало товариства о годині 8-ій вечером. На порядку дневнім вибір виділу і другі дуже важні справи. — Модест Левицький.

Відозва до П. Т. українського суєспільства! Вкінці маємо першу українську гімназію на Буковині. Молоді хлопці — наша будучність і наша надія — десятками напливають до Вижниці, щоби, набравши освіти, понести її по темних закутках нашої Гуцульщини. Та на жаль богато з них не має засобів, щоби удержатись серед теперішньої дорожнечі. В виду сього чільна часть нашої патріотичної інтелігенції посіпила з першою помічю незасібним дітям: дала почин до основаня бурси в Вижниці. Нашим обовязком підперти почате діло! Товариство українських студентів „Січ“ в Чернівцях задумує в Навечерє сьв. Николая, т. є. дня 18. грудня с. р. уладити по дотичій виставці товариську забаву, яку дохід призначений на новоосновану бурсу в Вижниці. Тому звертаємо ся до нашого патріотичного загалу, головнж до наших Вп. Пань та Панночок, щоби зволюли ласкаво причинити ся до сього діла і пожертвували фанти — вишивки, гердани, книжки і т. п. — на сю ціль. Фанти і всякі датки просимо присилати на руки тов. Омеляна Цісика, уліця З'єднююча (Verbindungsgasse) ч. 9 в Чернівцях. Знаючи жертволюбивість наших Вп. Дородійок та Панночок дякуємо задалегідь в імені вижницьких школярів за уділену їм поміч. — За комітет: Омелян Цісик, Євген Вацук.

Звертаємо увагу наших читачів на аноне рускої фірми п. Сірецького поміщений на останній стороні.

Продаж старих матеріялів. Ц. к. управа руху повідомляє, що продає дорогою публичної ліцитації старі матеріяли в часі від 1. вересня до 31. грудня 1908, зглядно до 31. мая 1909. Оферти з відповідно виповненими рубриками і остемпильовані на 1 кор. треба вносити найдалше до 15. грудня 1908. На оферті треба виписати: „Оферта на старі матеріяли“. 15. грудня по полудни отворить ся оферти. Влизші інформації, що до вношеня оферт, ціни матеріялів і т. д. уділяє ц. к. Управа руху.

Із штуки і літератури.

„Літ.-Науковий Вістник“ кн. XI. містить: Мих. Грушевський: До наших читачів. — Марко Вовчок: Гайдамаки. — Олек. Грушевський: Сучасне українське письменство в його типових представниках: Загальний погляд на українську літературу XIX. віку. — М. Чернявський: Варвари, повість (далі). — Л. Жебуньов: Несподівана пригода (Уриков з споминів минулого). — Ю. Кміт: Іду на скаргу. — Мих. Грушевський: По світу. З подорожних вражінь (Венецька минувшина, З артистичної спадщини Венеції, Тоскана, Флоренція). — Христа Алчевська: Відповідь. — Мих. Лозинський: Польська народова демократія (далі). — Айтон Сінклер: Нетри (далі) пер. М. Левицького. — Мих. Мочульський: З сучасного письменства: Один з дилетантів. — П. Капельгородський: В темряві. — М. Вороний: Краю мій рідний. — Г. Райдер-Гаргард: Беніта (Роман) (далі). — Ф. Матушевський: З українського життя. — Мих. Лозинський: З австрійської України. — Бібліографія. — Книжки надіслані до редакції. — Від адміністрації „Літ.-Наук. Вістника“. — Оголошеня. — Зміст дванадцяті книжки „Літ.-Наук. Вістника“.

„Учитель“ ч. 20. містить: Від адміністрації. — Іван Юцишин: Слідами біології і фізіології. Про руханку (Дальше). — За Е. Д. Гафтовим: Нові методи шкільного вихованя в Америці. — Володимир Залужний: Розклад матеріялу з науки рисунків. — Др. В. Щурат: Народне учительство в польській повісті. — Відозва товариства „Просвіта“. — Переписка адміністрації.

Ціна оголошень за одворазове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., 1/2 сторони 60 К., 1/3 стор. 40 К., 1/4 стор. 20 К., 1/8 сторони 10 К., 1/16 сторони 5 К., 1/32 сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошеня редакція не відповідає.

При кількоразових або при річних замовленнях, значний есует.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.

Належитості за анонси марками поштовими не приймає ся.

Головні осінні збори каси пож. і шадн. для громади Вовчинці, відбудуть ся 13. грудня с. р. о 1. год. пополудни в старім шкільнім будинку з отсим порядком нарад: 1. Справоздане касове за рік 1908. 2. Вибір нової старшини. 3. Евентуальний вибір касиера. 4. Вибір нової ради надзорчої. 5. Ухвала дотично видатків на касу (як дрова, хата, світло і т. д.) 6. Знижка пая з 20 К на 10 К. 7. Евентуалія. — *Юрій Коначук*, начальник.

Русини! Жадайте у всіх крамках, торгівлях і крамницях лише **тутон і паперця з першої галицко-руської фабрики Евгена Білінського в Збаражці.** — З доходу сей фабрики йде 35% на будову церкви в Сенаві, 10% на школи і бурен Тов педагогічного, а 5% на свироти і вдови по сьвященниках. — Держім ся покляку: **Свій до свого.** 138 (—)

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німецькій мові, що настуває інтереси українського народу перед культурним сьвом, виходить раз на місяць в обемі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. Е обовязком кожного інтелігентного Русина передплачувати сю часопись. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Родимці Вступайте в члени „Рускої Каси“. Один пай вносить 40 К, від пайв платимо 6 проц.

Свій до свого!!

Виназ діловодства „Рускої Каси“ в Чернівцях.

За місяць листопад 1908.

	Стан з поч. місяця		Збільшилось		Разом		Зменшилось		Стан з кінц. місяця	
	кор.	с.	кор.	с.	кор.	с.	кор.	с.	кор.	с.
Число членів	1404	—	15	—	1419	—	5	—	1414	—
Ковто пайв	125080	28	1150	—	126230	28	202	50	126027	78
Ковто резервового фонду	25520	69	30	—	25550	69	—	—	25550	69
Ковто щадничих вкладов	313285	86	18755	11	332040	97	17191	35	314849	62
Ковто реескомиту	709197	68	184498	—	893695	68	193957	04	699738	64
Ковто векселів	948794	36	217809	—	1166603	36	216847	—	949756	36
Ковто довжних записів	199773	41	5000	—	204773	41	2223	75	202549	66
Ковто відсотків	33699	20	8288	08	41987	28	2452	27	39535	01
Ковто відсот. від век. шад	6766	79	42	90	6809	69	—	—	6809	69
Ковто провізій	5895	71	355	85	6251	56	—	—	6251	56
Ковто адміністр. видатків	3324	69	365	12	3689	81	—	—	3689	81
Ковто платів	5276	60	566	66	5843	26	—	—	5843	26
Ковто чиншу	623	—	—	—	623	—	—	—	623	—
Ковто інвентара	1000	—	—	—	1000	—	—	—	1000	—
Ковто pro diversi	602	36	—	—	602	36	3	80	598	56
Ковто дивіденд	4998	80	—	—	4998	80	242	80	4756	—
Ковто естрат і звеків	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ковто каси	45526	18	432151	59	477677	77	467853	64	9824	13
Податки	3116	91	24	—	3140	91	—	—	3140	91
Ковто ріжних пайв	5752	50	30000	—	35752	50	—	—	35752	50
Фонд пенсійний	2878	58	—	—	2878	58	—	—	2878	58

Чернівці, 1. грудня 1908.

Дирекция.

видайте свої ошадности в „Рускій Касі“. Від видаков платимо 5 процент.

Великий зарібок

приносьє побічне занятє кождоу господарови, купцеви підприємцеви, урядникови і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знапія. До того спеціальних машин також на сплату ратами, достарчає

155 (—)

І. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Сьвятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проекта коштів і цініки даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукуванні заступники. — Писемні офerti адресувати на повнєшу фірму.

ОПОВІСТКА.

Отсим повідомляю Вп. П. Т. Публику, що я дня 28. н. ст. листопада с. р. отворив в Чернівцях при ул. Кучурівській

АПТИКУ

під „ДОВРИМ ПАСТИРОМ“.

Все те, що поступ часу на поли фармації приніє нам, спровадив я з першорядних тукравих і заграничних фабрик а тим самим заосмотривши мою аптику в найлучші медикаменти, поручаю її Вп. П. Т. Публиці до ужитку і прошу о ласкаве підперте тоїж, аби Вп. П. Т. Публика звертала ся до неї з певним і повним довірем, а я сумлінно буду стреміти до того, аби всім вимогам, придержуючи ся строго принципів, в цілій повні відповісти, та ретельною працею се довіре укріпити.

Замовлення з провінції виконую сейчас.

З глибоким поважанєм **Антін Папп.**

185 1—12

одинокої в своїм роді рускої робітні, стою на ласкаві услуги і пишує 151 (—)

Перша Буковинська спеціальна артистична робітня церковних апараментів в Чернівцях Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при улици Резиденції число 9.

має честь повідомити Веч Духовенство і Вп. П. Т. Публику, що виготовляє всілякі в той фаш входічі роботи як: монстрації ліхтарі, хрести, надільниці, свічнички, образи, хоругви і проче церковне, по уміркованій ціні і на речинець. **Замовлення з провінції точно, дешево і на час.**

Більші замовлення на догідні рати

Кільканайпаче літня практика в моїм заводі. упевняє мене що під кождим аглялом зможу хочби найвибаглившому густови Вп. Публики, вповні здолати. Отвкраючи мою робітню, не жалувал я ні трудів ні коштів, а урядня єї так, аби станула побіч перворядних робітень та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Вп. П. Т. Публики з просьбою о ласкаве поперте тої з глибоким поважанєм **Ф. Ярмолвич.**

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

вже вийшли і можна їх набувати

в друкарні „Рускої Ради“

по 10 сот. за аркуш. На аркушу суть 2 штуки.

Висилка лиш за посліплатою або за попередним надісланем належитости, однак в посліднім случаю треба прислати також відповідну квоту на порто.

Г. ФАЙЛЕР

усувач нагніток

Чернівці, улица Руска ч. 8.

Найстарший товаровий дім Б. БАЛЬТІНЕСТЕР Найстарший товаровий дім

Чернівці, ул. Головна (Енценберга) ч. 3.

Заложений в р. 1873.

Самостійний склад

Самостійний склад

Телефон: число 301.

черевикив

із сьвітославної гоудиярської американської фабрики The Selby Shol & Cie., Portsmouth. Ф. Л. Понера в Хрудимі, А. Чапека у Відні.

Товари Футряні для дам і дітей, найбільший вибір найновішої сорти, ковчари, зарукавки білі, брунатні і чорні, російські, японські, соболєні, з куни, Skunks, Hermelin, Eisvogel, перські, Murrel, а рєси, Sealskin і т. п. Дам мужчини і дітей правдиві перекі шапки Nutria.

Конфєкция діточа і плащики, чепці, і шарукавки, найновішої моди.

Кашаші, шкарпетки, паньчохи і рукавички в найбільшій виборі.

Шапки для панів, панів і дітей.

Замовлення з провінції сейчас і оплатно залагоджують ся.

капелюхів

І. Генрика Іти у Відні, Йосефа Піхлера і Синів в Ірану. Склад капелюхів П. і С. Габіа у Відні.

Товари вовняні і бавовняні убрания систему д-ра Егера і д-ра Лямана, огрівачі кофін, пульєра і ш. Дамокі і мужєскі вовняні камизольки. **Кальоші** і черевики до снігу найліпші фабрикаці по цінах фабричних.

Черевики найновішої сорти Chevreaux, Box Calf, суковні для панів, дам і дітей, домові черевики різніродні.

Найбільший вибір артикулів до польованія і шпорту. Пляди, коци і т. д. — Рушники, револьвери і всяка муніцип. — Загортки театральні і найліпші згорнети в найновіших фасонах.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка,

За редакцію відповідає; Віктор Строїч.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 корон, на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на
пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 франків.

**Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Русна Рада“**

на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 К, згл. 4.50 р., або 17 фр.

Поодинокі число 10 сотників.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція
„Буковини“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний ра-
бат. — Рекламні неопечатані вільні від
порта. — Рукописи звертає редакція лише
за попереднім застереженням і залученням
належності поштової.

В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся що дня від 9.—10. рано
і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Воєнні поголоски.

Хоч вчора повіяв по Європі, такби сказати, мирний вітер, то ситуація все таки не багато змінилась. Виправді відносини між Австро-Угорщиною і Туреччиною трохи поліпшились і бойкот австрійських товарів — як доносять телеграми — потроха ниже устает, то все таки дипломатичні віденські круги уважають війну із Сербією за неминучу і то в найближшій часі.

В віденських посольських кругах розійшла ся поголоска, що один з віденських банків переслав останніми днями півтора мільона фунтів штерлінгів, себто 35 мільонів корон англійських грошей в чеках для Сербії.

„Pesti Hirlap“ доносить, що угорські влади відкрили заговор білгородських студентів, який мав на цілі висадити в воздух всі мости положені на Дунаю та Драві, що ведуть до Сербії. Ті мости стереже тепер австрійське військо.

Хоч може всі ті поголоски і не є цілком правдиві, то все таки факт, про який доносять віденський „Deutsches Volksblatt“, що австрійське правительство поставило ультиматум Сербії в справі ріжних домагань і зажалянь до 7. грудня, вказує на те, що ситуація будь-що-будь не така дуже ясна.

Також і на чорногорській границі не дуже спокійно. Віденська „Mittags-Zeitung“ доносить з Будапешту, що рідня поручника 8-го полку Крайнера одержала подтвердження про його смерть на чорногорській границі. Військові влади твердять справді, що Крайнер поповнив самовбивство, але родина заперечує тому рішучо, бо се був чоловік молодий, дуже веселого усподоблення і не мав ніяких причин до самоубійства.

Воєнні наради під проводом цісаря тривають у Бургу даліше.

З державної ради.

В дальшій дискусії над бюджетовою провізорою підніс пос. Адлер, що в хвили коли всі буржуазійні сторони огортає шал, в хвилі безсилности правительства, коли при помочи ката мають бути розв'язані національні kwestії, парламент є єдиним забором свободи. Освідчає, що соціялісти одностайно без ріжниць народностей осуджують експеси в Празі, але так само і експеси в німецьких містах. Ще пійкий нарід тим нічого не зискав, що скривдив другий нарід.

Те, що зроблено німецьким студентам в Празі було великою кривдою, але таких кривд не карає ся нагими судами. Молодіж повинна бути жива, бо вона є надією нашої будучности. В дальшій тягу своєї бесіди відмавляв бар. Вінертові здібностей до утворення кабінету і концентрації стороництва. Бесіду посла Адлера перебиваво часто оплесками з боку соц. демократів та перечами і криками зі сторони чеських радикалів.

Коли до салі засідань увійшов німецький міністер країн Шрайнер, чеські радикали повитали його бурливими окликами та домагали ся від президента, щоби казав викинути Шрайнера.

В дальшій дискусії освідчив посол Лянґ, що ухвалене бюджетовою провізорою не повинно ся уважати за вотум довіри для правительства. Обовязком парламенту є зробити все, щоби устава о загальнім убезпеченню здійснилась.

Посол Уджаль протестував іменем чеських послів проти знехтованя регуляміну на початку засідання президентом палати. Опісля обговорював події в Празі, жалувал ся на провокації Німців та звальював вини теперішніх відносин в Чехах на Німців. Ціла чеська делегація домагавсь буде з цілою силою цофненя як найскорше оголошеного розпорядження про наглі суди. Дальше закидував Німцям, що їх розпирив чимраз більша охота панованя і атакуюв німецького міністра країн, якого назвав провокаційним агентом.

Віцепрезидент др. Старжинські повідомив палату, що пос. Адлер вніс резолюцію, в якій домагає ся, щоби правительство як найскорше знесло наглі суди заведені в Празі та околиці. Нагле внесене поставил: пос. Вакс (с. д.) о знесення наглих судів.

Пос. Х о ц в справі відкликаня намісника Чех.

Пос. Штернберґ в справі закау ношеня відзнак в Чехах.

Соціал демократичні послы предложили нагле внесене о зміну артикулу V. засадничой уставы в тім дусі, щоби децизия о війні або мирі прислугувала в будучности лиш парламентови.

Посол Курилович в запитаню до президента ургує в справі амнестії урядників і державної служби від дисциплінарних кар.

Наглі суди в Празі.

В середу по полудни чеське намісництво в порозуміню з президентом висшого суду й начальним прокуратором оповістило наглі суди на основі § 429. карної процедури.

Оповіщене наглих судів що до злочину бунту з § 73. закона карного відбуло ся в приписаний законом спосіб так, що серед площі ставала в півколі компанії війська, а по сигналі, данім сурмачем, політичний урядник відчитував прокламацію, якою оголошено наглі суди в Празі та на передмістях: Карліні, Сміхові, Королівських Виноградах, Гуслі та Жижкові.

Праска дирекция поліції видала ще такі розпорядки:

1. Закажуть ся знов в найострійшій спосіб збірки населеня та всякі походи. Проти тих, хто не приминить ся до постанов влади, виступить ся з цілою строгостю. Кождий горожанин є обовязаний здержати ся від участі в збірках населеня та повинен в сїм дусі впливати на членів рідні, челядь, торговельних помічників і домівників та без потреби не випускати їх на вулиці, особливо вечером. Всім зарядженням влади треба повинувати ся без найменшого опору.

Не вільно носити відзнак стоваришеня, або обносити чи вивішувати хоругви, з виїмком хоругов держави, або краю; не вільно демонстраційно декорувати склепів та домів.

Брами домів та входи до публичних локалів і склепів мають бути безпроволочно замикані в разі опорожнюваня улиці і площі, або на зазив влади; хто переступає ті зарядженя о скільки розходиться о вичин, за який караєть ся після постанов карного закона, буде караний гривною, а евентуально арештом після цісарского розпорядку з дня 20. грудня 1854 р. В. з. д. 96.

Володимир Федів.

Остання воля.

На дворі було „файнюдько, що мороз вщипіс“ хоть рано діяло ся.

На стару, косату березу, що росла одинока як сирота позад Олексиной хати, сіла сорока і гоїдала ся на звисній галузці. Олексиха вийшла на задні двері із сіний; отворила малі дверцята від обложеного грубо комишем хлівця, що прилип тісно до хатної стіни, як дитина до грудий мами — і виступила двоє невеличких пацят, щоби пробігали ся. „Скоцобивши ся“ у двоє влізла через дверцята до хлівця, викинула осиковий валівець і хотіла виметати гній...

Була змучена, бо тої ночі більше не спала, як спала. Піано вже вернула від ворожки; ходила по лік „на трунок“ для Олекси. У Юрію вже подвигав ся на „портешках“ при кльоках. Здавив „трунок“ і від тоді все якось кволив ся, що хорий: аж доки не положив ся такої у постіль Ізжовк, на віск — висох на фляску, бо їда му не йшла в пожиток.

Що не набідкала ся Олексиха, Господи! І павки клала: по девять на кождий бік — і окафист та служебку наймала; у польського кебондза воду в опівночі святтила; і до Гошева піймила ся у сам девятий четвер: не помагало.

Зайшла сирота у голову, що робити.

Бабі, сироті, без газди, що риби без води, а вівці без окол. То й журила ся сердешня не помалу, бо всюди капаретво через слабість, — хоч газдівна, запопадлива була!...

Пустила ся на послідній ратунок: курку під паху, корону за пазуху тай до Рожнітова до жидівки віск ізливати... А вчора вернула зі Сливки

від ворожки. Принесла у йорданській воді мочене повісимо і фляшину з намоченим „івановим зілем“.

— „Й абис, донцьо, як прийдеши домів, приклала зілечко: оттак — на трунок на мухир — ци затемни? — на трунок к'у, тай повісцем абис прикрила на тоті... розумно? Тай свічечки три абис засвітила перед Николаєм...“

А ко' не забулас, чу': придиво сїчени — переіртити, як мешь приложувати. Як вісохне повісимо: ввержеш й у піч на грань. Як у печі остік занесе і палавінь одностайна буде, гей коли полотенци — болечка изийде із міч'ю: буде мочити — значитєй — у кив'ї... бо то із поганой кив'ї. Испекла сї у трунку... Й, абис сї, донцьо, сороки — погані птахи, встерігала! Ідиж тепер, иди... а поза хату! Піхтурьков! Кивай живо, бо вовці — поганці... аби ти вечері у хаті захопив... А, — от: елей чу', ци темниш, най ни забайгай!... Тай на воду того, шом ти дала по всьому вінести абис пам'ятала!

З повісмом, зілем і тяжкою головою вернула Олексиха з пізнім вечером домів. Олекса лежав, обернений до стіни і стогнав. Зробила по веліню ворожки: дала напшти ся води від спеченої крові і допитувала ся, чи легшає. Вірила свято, що вода і зіле і повісимо поможе. Накрила Олексу кожухом і двома сердаками тай затопила у печі. Сама, не вечерявши, лягла на печі. Цілу довшу ніч пролежала в несупокою — але кажу пролежала, лучше: перемучила ся. По голові шибали чорні думки. Хороба чоловіка прибила ю дуже. Не одну слізку проковтнула безрадна тихцем, що лишень Бог бачив.

— „Богочьку — гадала — ци я кому заколотила ци на чийсь наставала, що ны так тьжко карайш, що зза плачів віку си вкорочью молодого... Залоскотало в горлі: здусило, в скраньох ударила сильнійше кров і горача слюза скотила

ся по висках. „Тобис исплакала, мамко, як бис ныи из дому вирьиджьела, ни таку... у... шьо сї типер у слюзіх у своєх виваю тай динку ни бачу... Нима из мого Олексунка потішеньки! Ні газди, ні чоловіченька!... Перед очима стала товстезна ворожка і зіля і повісимо: „ко'м знала, шьо поможе, а чей бим ни йїдну служебку ше піймила; ни йїдну свічечку'м усукала... ніжки бим Мариночко цюлювала, а чей нічого'м ни пожьелувала... пушпки бим испрацьовувала... запырдала...“

— Магдо...о, Маг...до! во...о...ди!

Зірвала ся з печі і подала хворому квартівку з водою.

— На, нибожьє, пий! і відвернула голову, щоби не доглянув, що плаче.

— То...о...бі шьо, шьо ни можь сї тьи докликати?! ві...ві...хирійшє сї шє... майїш чьис! ...г, онту увергла бис сирдак, бо ныи студени... а... аа... ой...“

Накинула мовчки сердак на ноги. Заздрів, що плаче.

— Чьо квинькайїш у єдно? Шьєм ни замок очий! — шо ныи без ножиь пилиш?... Наважилас сї такої на ныи, ци шьо? ...угм, ...йо—ой!

Не обзирала ся і не гнівала ся, бо в хоробі прикий зробив ся, лиш вилїзла наново на піч.

Так вставала не раз тої ночі, предовгої як єї тяжка журба. Шо лиш начне дримати у своїм смутку, бо трудна була, переривав йї Олекса ту секундочку самообману: То: води, то: накрій, то: поправ під головами... поки не засвітало.

Над ранком уснув Олекса, а Магда затопила у печі. За час відкрила легонько Олексу, зняла повісимо. Висохло! подумала і надія вступила в серце. Забула, що ізнеможена...

Як вигоріло, розгорнула грань відсунувши на бік головню і вергла повісимо. — Синава подумиш, обхопила радо тоненькі волосинки і зїдала їх

До Праги прибув віденський кат.

Населення привало оповіщене наглого права загально супокійно.

Перед заведенням наглого права не було грізніших заворушень. Рано зібралося було на Перекопах багато чеської молодіж, колиж між нею німці бурші такі хотіли відбувати свій „бумель“, счинилися ся невольна метушня. Тільки опорожнене Перекопів занобігло бійці; наново отворено Перекопи аж о 2-ій годині по полудни, значить ся тоді, коли вже розліплено оповістки про наглі суди по цілмі місті.

На Королівських Виноградах прийшло так до конфлікту. Поліція довідавши ся, що кілька сот демонстрантів збирається в парку Рігера, подала ся туди безпримовочно та окружила парк. Прийшло до бійки на каміні, підчас якої поранено кількох поліціантів. Поліція товпу остаточно розігнала.

Не обійшло ся і без дрібніших інцидентів. Оттак в однім місці заатакувала гурма хлопців поліційну патрулю; хлопців розігнано, але не арештовано з них нікого. Невідомий винуватець здер з технічного інституту чорно-жовту хоругву, а чеські діти, вертаючи з костела, де відбуло ся богослуження з приводу цісарського ювілею, счинили ся перед реальною школою та домагали ся, щоб зі школи здоймати чорно-жовту хоругву. З малими демонстрантами органи безпеченства — розуміють ся — упорали ся дуже швидко.

Наглі суди після загальної думки будуть в Празі удержані через 6 тижнів, але мабуть не будуть ні раз урядувати, як се було вже тоді, як перед одинацятьма роками уцасплено Прагу сею виїмковою інституцією з приводу демонстрацій, які зайшли по урядку кабінету Ваденіа.

В середу вечером явила ся у президента міністрів бар. Вінерта депутація, зложена з бурмістра Праги Гроша, віцебурмістра Стиха та послів Уджали і Мастаньки, домагаючи ся, щоб заряджене що до наглич чудів відкликано та вироблено їй авдієнцію у цісари. Дискусія, яка випязала ся на ту тему, прибрала дуже острій тон, особливо, як посол Уджаль, заклав Вінертови, що він в цілій справі уляг німецьким впливам, та що всі заворушення провокує німецький міністер-крані, др. Шрайнер, який кує собі особистий капітал з розривування обох народів. На те бар. Вінерт дуже обривив ся та заявив, що наглі суди завіз тільки з konieczности, бо ось і денеші з того дня сповіщають про розрухи в Королівських Виноградах та про конфлікт з поліцією. З тим вернула чеська депутація домів, одержавши ще тільки від президента міністрів заповнене, що правительство не думає прокламувати виїмкового стану та спинить ся тільки на веденю наглич судів, а між сими обома виїмковими зарядженнями заходить велика різниця.

Виїмковий стан обмежує свободу преси, зборів і стоваришень та зносить недоторканість помешкань і листову тайну, себто півечить основні конституційні свободи. Заведення наглич судів опирається на повновласть, яку має правительство в §§. 420 і 446 карної процедури з 23. мая 1873 р. Заводить ся його: 1) з приводу злочинів бунту, 2) коли в поодиноких, або більше повітах змагають ся в надзвичайно грізний спосіб морди, рабунки і підпали, або злочини публичного насилля. Оголошене наглого права лучить ся з загрозою карн

спершу поодиноким, що виглядало, начеб пук дротів розжарював в електричній лампі. Ниточки займали ся сплявою полумінням, розжарювали ся на червоно і погасали чорними тонісенькими прутічками. Все то іграло ся секундочками. Олексиха гляділа пильно, в котрий бік подасть ся полумінь. Бухнула! Хотіла не могла підхопити, всеж таки її здавалось, що полумінь, як бухала, подала ся на право, а відтак широким изиком лизала челюсті. Не зміла собі адати справи, чи „дихнуло остомом“ але вірила, що так було. За малу хвилину лежало на грани чорне, згустлене повітря, що дихало червоним жаром і поповіло по краях... — — —

Олексиха спав. Користаючи з того ввійшла молодниця зробити порядок коло пацят. Як отворила двері не застрімила сороки на березі. Що лиш закопала „гралі“ у гній, як почувла: шквр...р...р... шквр...р...р... шквр...р...р...

Задеревіла і гралі випали з рук. Серце зачепило, вколело в нього тоненько, як шпилькою, а поза плечі обсапало мурашками. Вхопилась за серце... Ого, вимовила по часочкові і сльози: цип, цип, цип, покитком. Метнула собою схопила ся до хати і спинила ся над хором. Нагнула голову над лице мужа і наслухала чи дихав. Велика сльоза, як горох, сльоза тривоги і перелику упала на лице Олексихи. Порухав ся мускул... застогнав глухо... але не пробудив ся. Магда учула зинмо коло серця, що переливало ся в тепло і спричинювало поскоті... Відчула, що відтерпають руки. Млаве сонце вийшло за горбка і кинуло сніпком світла крізь мале віконце. В заломі его заграла Магдина сльоза на лиці хорого жемчугом-дугою... З викривленим болючо лицем; широко отвореними, підкровоюми, зачервоюлими очима; з отвореними на пів устами стояла красуня і німо адивляла ся в зболене, дороге лице. В думці гомоніло еще зловіще: шквр...р..., а серце билось, як риба у „вєкрі“.

смерти за злочин з приводу якого заведено наглі суди. Наглі право розтягається на сам злочин, співвину та всяку каригідну співучасть в нїм. По заведеню сього права судовий трибунал першої інстанції урядувє як наглі суд, зложенний з чотирох судій, з поміж яких один є предсідателем. Суд сей одержує до розпорядимости потрібну війскову асистенцію та ката з помічниками.

Перед наглім суд ставить ся тільки такі особи які схоплено in flagranti, або при яких можна надїяти ся, що доказ їхньої вини буде безпримовочно переведений. Наглі суд є також компетентний до осуджування війскових осіб, які йому приділено. Ціле поступоване проти обжалованого має бути від початку до кінця переведене перед зібраним трибуналом, а по можности без перерви. Найдовше може поступоване тривати три дні. Коли обжалованого признано односторонно винуватим, то трибунал орікає відразу також засуд смерти. Аж тоді як-би відстрашаний примір кількох виконаних засудів смерти привернув спокій може наглі суд задля важних лагодячих обставин на менше винуватих накладати тільки кару тяжкої визинці від пати до двадцяти літ. Таку саму кару визначує ся проти малолітних винуватців низше 20. року.

Проти приєудів наглого суду не має ніякого правового средства; виконання приєуду не спинює також евентуально внесення просьба о помилуване до монарха.

Присуд смерти виконується ся з правила в дві години по виголошеню приєуду; тільки на виразне бажане засудженого можна йому дозволити на третю годину життя задля приготування на смерть.

Нічого й казати що проголошене наглич судів в Празі в так поважній ситуації внутрішньої й заграничної політики держави викликало в парламентарних кругах загальне пригноблене. Чеські аграрії вимагають, щоб чеський міністер-земляк др. Жачек безпримовочно зголосив свою димісію. Молодоцехи заявляють однак, що ся димісія повинна бути тільки формальною, бо ситуація укладає ся так, що зложенє коаліційного кабінету стало нині не можливе. Через те урядувати ме урядничий кабінет, а не буде добре для Чехів, як в нїм не будуть мати свого заступника.

Праскі події довели також до дієсовансів в німецьких посольських кругах.

Німецькі посли з Чех незвичайно негодують на тих німецьких послів, які після конференції з бар. Вінертом звернули ся були з телеграфічним апелем до праских Німців, щоб вони поводили ся супокійно. Радикальні німецькі посли вважають се великим політичним промахом, який стягнув на праских Німців позір, що вони провокували розрухи, тоді як вони мали оставати в тревозі о своє житє.

Політичний перегляд.

Дебата над балканською квестією в італійським парламенті.

В середу дебатовано в італійським парламенті дальше над інтерпеляцією пос. Фузіано в справі заграничної політики. Пос. Галлі обговорював відемні наслідки берлінського договору для Італії та заявив, що як остаточно його розв'язеть ся, то сим знесеть ся той стан, який 30 літ нарушував

ітереси і достоїнство Італії. Дальше хвалив він проголошене незалежності Болгарії й завважав, що усування ся небезпека, щоб Австрія посунула ся по Сальоніки. Поручував також, щоб Італія поперла анексію Крети до Греції.

Пос. Валлі заявив, що рекомпензата пропонує Австро-Угорщиною в заміну за анексію Босни й Герцеговини є недостаточна. Відтак обговорював потрібний союз, вказуючи на його відемні сторони. Але Італія повинна сповнювати обов'язки алїанта аж до перемиї трактату. Відтак може бути союз відновлений на основі нових умовин, або можна буде зблизити ся до Росії, Франції й Англії. До сего часу треба границі так скріпити, що Італія могла сама рїшати про свою судьбу.

Пос. Бакчелі боронив політики Тітонія та заявив, що теперішнє положенє Італії є лучше чим по берлінським конгресі.

Пос. Сонніно заявив серед зачудованя в палаті, що передше попірав політику Тітонія на основі його заав про добрі відносини Італії до інших держав і про повне порозумінє з Австро-Угорщиною що-до Балкану; тепер однак мусить ствердити, що по з'їзді в Семерінгу, Дезіо і Зальцбургу послїдувало непошанованє берлінського договору. Бесїда Тітонія, в якій він старав ся ослабити значінє анексії та заявив, що події на Балкані не заскочили його нечаяно — була грубою похибною, наслідки якої дадуть ся відчутти на міжнародній конференції, як що взагалі вона відбудеть ся. Бесїдник вповнив вкінці найбільшу симпатію турецькому ліберальному правительству, а відтак дораджував воєнні приготування, хоч не думає про війну з Австрією. Бесїдник все був тої гадки, що в інтересі Італії є удержати близькі зносини з Австро-Угорщиною. З переконаня бесїдник є сторонником потрібного союзу — як чинника європейського мира.

НОВИНКИ.

Чернівці, 5. грудня 1908.

В справі платні буковинських учителів помістила „Neue Fr. Lztg.“ бріхні, немовби краєвий виділ і краєве правительство в своїх справозданнях до міністерства мали висказати ся проти санкції нового закону о платні буковинських учителів. Сі брехні відкликає тепер п. Кисанович, але тільки що до краєвого правительства. На підставі певних інформацій заявляємо ще раз, що сі брехні і зглядом краєвого виділу є вікчемними видумками наймитів п. Ончула, бо краєвий виділ не тільки що безпримовочним, але і прихильним своїм справозданєм причинив ся до того, що не тільки проєкт закона находить ся вже давно в руках міністерства, але й нові дорожничі додатки учительству вже навіть асигновано. З сего виходить ясно уся нікчемна брехливість очуліських наймитів, яка має єдино на цілі триюдити укр учителів проти укр. послів. Сю свою агітаторську брехливість мусів і сам п. Кисанович заперечити, як се видно із його заяви у „Buk. Volksblatt-14“. Вона повинна отворити очі всім українським учителям що не мають очевидного наміру нагінкою на своїх послів помагати ворогам нашого народу.

нуло легко ненамашеним завісом від скрині, а голос той завертав ся в середині не продерши ся з горла до краю уст. В тій хвилі не могла думати, бо терпіла цілим єством, а терпіла за двох, бо не сама собою була. Нудь від серця спікала ся в ципцях у тонесеньке острє колєне.

Риннуло дверми і у хату ввійшла Олексиха сестра. Параска. Зрозуміла, що щось недобре. Кинула оком на брата і на молодницю і голос зазмер зразу на устах... Пристанула. Магда підвела повіки, але не вповіла нічого. В тій хвилі покорізмав ся хорий, зітхнув глибоко, начеб захлиснув ся водою і пробудив ся, мляцнувши устами.

— Що дієш брате?

— Сестро, слабим, силнем слабій!

— Ти ще очунієш.

— Але очунію — ану, посмотри мені онту: пухлячка наганят.

Магду, якби пожемо вкрий.

— Ану, підоймайте ня, найсь ізведу.

Магда і сестра підвели хорого. Сів. Голова заважпла оловом і опала на груди. Попів очима нудно по хаті і промовив тихим, гробовим, уриваним голосом:

— Мале в мнї, любко, житє мале... Воже, так... ня тне... ней Бог заступить... до криви рубає... ох, аби ня хоть Господь ізвів, щом тільки й жив, щобим дитину свою на світї узрів... а у тім не чую силн, пухлячка ударяє... видай не обзирати ми божої благодати... чую, що вмиране приходить... вжей ісперціло попід груди... угм...

Піт наставав густими каплями на чоло, колиб хто на густе полотно воду лав. Хотів підвести руку отерти ся, але в половині опустив; не міг, чи закололо коло грудий... угм... угм... застогнав і умов.

Магду стиснуло у скраньох мов кліщами і очі зайшли сльзми. Не бачила лица чоловіка, лише величезну замазану пляму окружену відбле-

Справа Січинського. Вість подана ріжними газетами, немов психіатрична обсервація Січинського вже покинута, показала ся неправдою. Лікарі др. Серадзкий і Кольбергер будуть продовжити свої дослідження аж до кінця грудня, так що нова розправа може відбуде ся аж в січні.

3 жита цісаря. Заходом комітету, відкрито у Відні перед кількома днями виставу під кличем „Unser Kaiser“. Се оден з багатьох актів сього-річних ювілейних торжеств. Вистава складаєть ся з безчисленних портретів цісаря, рисованих, мальованих і різьблених з часів довгого пановання цісаря, а крім того з тисячів дрібниць, які мали колинебудь якусь близьку звязь з його особою і життям. Все разом творить справдішній музей дорогах і оригінальних, або бодай цікавих памяток і документів. Є там цісарські листи, і то почавши від наймолодших літ, власноручні забавки, його рисунки і ріжні праці, улюблені предмети, книжки, дарунки, одержані і ним дані дипломом, що славають його хоробрість, оружжя, мундури, ціла обстановка його спальних кімнат і т. п. Зібране всіх тих памяток було сполучене з неабиякими трудностями. Богато з них треба було спроваджувати з далека, з заграниці, від ріжних володарів, або видних осіб, обдарованих цісарем. Між иншими особливостями звертає увагу характеристичний формуляр. Коли в 1900 році переведжено загальну перепис населення монархії, цісар дістав також відповідний формуляр до виконання і замість того, як писав його. Виконаний формуляр виглядає так: Громадський округ: І. Улиця або площа: Цісарський замок. Число дому: 1. Імя і назвисько: Франц Йосиф I. Відношеня до властителя дому: Властитель дому. Рід: мужеський. Дата уродження: 1830 р. 18. серпня. Місце уродження: Шенбрун, Австрія дольшна. Приналежність: Відень, Австрія дольшна. Віроісповідане: римокатолицке. Стан: вдовець. Мова: німецька. Зване: Цісар Австрії, король Чехії, Галичини і т. д. Чи иміє читати і писати: так. Чи мешкає постійно: так. Час замешканя: Від 1830 р. Число замешканих в тім самім мешканю: 1. Під тим усім видко власноручний виразний підпис цісаря.

Право голосовання на Угорщині, а анальфабетизм. Новий виборчий закон на Угорщині, що виключає неграмотних від безпосередньої участі в соймових виборах, викликав на Угорщині цікавий рух — загальну агітацію за навчанням анальфбетів писемства. Учительська газета „Neptanitik Lapja“ вівзвала учителів, щоби закладали по селах і містах вечірні курси для неграмотних. Румунські інституції визначили навіть премії для тих учителів, або иньших людей, котрі викажуть, що в тім напрямі досягнули найбільшій успіхи. І справді серед румунського населення учителі та инші інтелігенції розвели дуже живу просвітну акцію. Румунські учителі альба-юлійської епархії під проводом єпископа, д-ра Мігала зібрались на конференцію, де обговорювали справу ширення грамотности. Як звісно, найбільшій процент невміючих читати й писати находит ся між угорськими Русинами, та на жаль — як пише будапештєнська „Недєля“ — доси не чути, щоби угро-руські епархіяльні власти робили якісь заходи околомоборювання анальфбетизму. Так само не чути, щоби сільські школи робили щось в тім напрямі, крім Тернова, де курси для неграмотних вже заведено.

Із діяльності нового губернатора в Полтаві. Новий польтавський губернатор гр. Муравйов, внук виленського Муравйова-вещателя, встиг уже про-

ском світла, бо дивил ся через власні сльози, що на них капало іскорками сонце і миготіло — „мре-гало“. Сестрі почали ходити ніздрі; долінула губа віддула ся, напучнявила і заколисала ся, як свіг-ва обвал на галузці під вітром. Верхня прилягла до зубів розтягнена вишир так, що цілий рот зложив ся до плачу. Хорий не видів того. Сидів угнувши голову, а при віддиху ходили груди, як мих під натиском каміня, та голова піднімала ся і опадала разом з раменами і плечем.

— Кобис, сестро, прихизкала Паламарєвого д'мині, абим сі віпростили із ним...

Зсунув до купи брови і задумав ся. Шкіра на чолі пятагнулась, зачеркуючи дві задолини на чолі. Не тяжко вгадати, що думав о чімсь, що каменем лягло на душі.

В хаті стало тихо, хоть маком сій.

— А ти, Магдунько... бігай до йомосьцян... хоту... слей...

Не вдержала й заголосила: Йой, бідко...о... най Ві... боро...о...нит... ни веліла... йо...ой...

— А... циттєже... жіноко... Вожья волю... проти Божьей волю... ни вдїєшь... нічю...ггх... утихомирювала сестра.

— Ни плачь... ой, угм, і брови зморщили ся сильвійше, ни плачь... ни...бо...о...го... — видишь, що житєє нима... угм... бігай... на пиней довго... бігай... гхг... гхг... гхг...

(Конець буде).

явити свою діяльність. Що року в Полтаві в театрі імени Гоголя ввпоряжав ся вечір, присвячений пам'яті українського поета Т. Шевченка. Звичайно на с'ім вечері хор завжди співав „Заповіт“ і публіка вислухувала його стоячи. І от новий губернатор узяв отакій звичай за українську демонстрацію і сего року „Заповіт“ не допустив. „Заповіт“ викреслено з програми, але численна публіка, що була тоді на вечері Шевченка, так відважилась вшанувати пам'ять великого поета України. Хтось зпоміж публіки гукнув: хто шанує батька Тараса, прошу встати! І публіка встала, як оден муж, впорядивши таким чином демонстрацію. Але того добродія зараз заарештовано, а далі почалося і справжнє слідство в сій справі.

Оповідки, іменованя і т. п.

В бурі ім. Осипа Федьковича було з кінцем листопада с. р. 214 учеників. На їх утриманє до-ложив Народний Дім в листопаді 844 К. 52 с. в самих грошах. Зі згляду на великі видатки на бідну молодіж, просимо о добровільній жертви, які не підуть на марне. *Евген Семан, Александер Купчанко.*

На надзвичайних зборах товариства українських студентів „Січ“ в Чернівцях дня 28. листопада с. р. вибрано слідуючий виділ: Іван Сорочан голова, студ. прав., Лев Добрянський місто голова, студ. філоз., Леся Ковбуз писар, студ. філоз., Франц Єндикішовський касир, студ. філоз., Сидір Чайківський, бібліотекар студ. філоз., Роман Ілевич господар, студ. філоз., Дмитро Нікопшин контролор, студ. філоз., Степан Коралєвич архівар, студ. філоз.

З Буковинського Бояна. Загальні збори товариства відбудуть ся в вівторок, дня 8-го грудня о льокало товариства о годині 8-ій вечерем. На порядку деннім вибір виділу і другі дуже важні справи. — *Модест Левицький.*

Подяка. Для пані Чехової, матері покійного учителя Чеха, ласкаво зложили на мої руки Вп. пані і панове в коронах: інспектор Продан 2, о. Сохор 2, учитель Лянг 2, учитель Модек 2. Особно дякую панам Лянг, Модек і Вазач за теплу одіж для неї. — *Шадновска.*

Людовий університет в Чернівцях. Від 29. падолиста с. р. відбувають ся щодні й сьвята популярні виклади. Три виклади на ту саму тему творять одну серию. Тому один білет за 10 сотиків є важний на цілу серию т. є. на три виклади. — В неділю, дня 6. грудня с. р.: „Про землю в сьвітнім просторі“ буде викладати інж. Гр. Герасимович. 2. В неділю, дня 13. грудня с. р.: „Про зверхній вигляд землі“ буде викладати проф. Лев Рудніцкий. В другій серії будуть ось які виклади: 1) Про повстанє рослин і звірять. 2) Про чоловіка. 3) Про ріжні народи й раси. Всі ті виклади будуть відбувати ся зі сьвітляними образами в сали „Народного Дому“ точно від 4. години пополудни. Вступ на три виклади лиш 10 сотиків. — *Комітет людовою університету.*

Відозва до П. Т. українського суспільства! Вкінці маємо першу українську гімназію на Буковині. Молоді хлопці — наша будучність і наша надія — десятками напливають до Вишніці, щоби, набравши освіти, понести її по темних закутках нашої Гудульщини. Та на жаль багато з них не має засобів, щоби удержатись серед теперішньої дорожнечі. В виду сього чільна часть нашої патріотичної інтелігенції поспішила з першою помічю незасібним дітям: дала почин до основаня бурси в Вишніці. Нашим обовязком підперти почате діло! Товариство українських студентів „Січ“ в Чернівцях задумує в Навечере сьв. Николая, т. є. дня 18. грудня с. р. уладити по діточій виставці товариську забаву, яку називають **фантовою лотерією**, з якої дохід призначений на новоосновану бурсу в Вишніці. Тому звертаємо ся до нашого патріотичного загалу, головнож до наших Вп. Пань та Паничок, щоби зволіли ласкаво причинити ся до сього діла і пожертвували фанти — вишивки, гердани, книжки і т. п. — на сую ціль. Фанти і всякі дати просимо присилати на руки тов. Омелана Ціска, улица З'єднання (Verbindungsgasse) ч. 9 в Чернівцях. Знаючи жертволюбивість наших Вп. Добродійок та Паничок дякуємо задалегідь в імени вишніцьких школярів за уділену їм поміч. — За комітет: *Омелан Ціска, Евген Вацук.*

Наса пожничкова і шаднича в Багні коло Вишніці скликає на день 13. грудня с. р. о 1-ій год. по пол. звичайні осінні загальні збори. На деннім порядку буде: 1. Касове справозданє. 2. Вибір старшини. 3. Вільні внесеня. Збори відбудуть ся мабут в шкільнім будинку. — *Іля Лаворек, начальник. В. Микитчун, касир.*

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Демократ.

(В альбом нашій молодіжці.)

„Фразеологія і більш нічого. Говорить ся на тему „народна праця“, народна організація“, говорить ся про „курси для анальфбетів“, про „вандівнічкі концерти“, про „народні університети“

і т. п. а тим часом і наговорі все кінчить ся. Заповняють книги ріжними протоколами, та ухвалами, підносять, то ганблять виділ, а копець кінців все таки кінчить ся на висказі правди великого поета:

„Великих слів, велика сила,

І більш нічого...“

„Яка молодіж, така й будучність народу! О, яка сумна будучність очікувалаби наш народ, колиб се була правда. За мало в нашої молодіж запалу і замилюваня до праці, за мало правдивого і широго демократизму! От в чім лежить наша байдужність.

„Менше говорити, а більше робити!

„Покиньте ви, всі фрази, будьте правдивими демократами, не встидайте ся мужика, а тоді і заслужите собі на імя „добрих синів народу!“

Такі і подібні думки ворухились у голові Василя, як він вертав зі студентських нарад. Він був злий і обурений тими нарадами. Хотілось йому для того поговорити з кимось з тих людей, для яких все ладилось всі працювати. Нагода трапилась.

На розі улиці стояв мужик і якось довго розглядав ся на всі сторони. Від часу до часу пятав щось прохожих, та ті кидали на него сьмішливі погляди, або кивали плечима і йшли далше.

Василь приступив до мужика і поздоровив його.

Мужик радісно поглянув на него і дуже втішив ся, що найшов таки свого чоловіка.

„Що-ж ви та розглядаєте ся? Чи не шукаєте кого?“ спитав Василь.

„Я пане перший раз у місті. Потребую до адуката (назвав імя), та незнаю, де він мешкає.“

„Ходіть зі мною, я заведу до того адвоката, сказав Василь і завернув у поблизьку вулицю.

Василь зачав випитувати по дорозі мужика про його справу, а той рад, що найшов добру душу й не зволікав з відповідею.

„Віда, паночку, кривда діє ся мужикам. Куди не зроби крока, що не піни роботи, все здіблеш по дорозі противника, який знуцає ся над бідним чоловіком і переслідує до живого.

От заснували ми в селі тов. „Січ“. Воно гарне діло, та зараз на нас накинупи ся всі павки з села, а найбільше вже наш арендар та посесор. А посесор має силу над людьми. Переслідував членів, не давав роботи, та нагонив з лану домів. Потанів робітник і всі зачали кричати на нас, бо мовляв „козак“ в сему винні. Ми роз'яснювали людям, та що ми самі, без нічної помочи, годні зробити? А тут і учитель стояв на боці, тай піп хрунь ганьбив нас ще в церкві.

Чули ми про страйк, але ніхто нас не вчив, що таке страйк. Ми вважали застрайкувати, а тих, що такі підуть на роботу, було застрашити. Та страйк ми пригнали, жандарми зробили скарги і от тягнуть нас до суду.“

Василь слухав, та думав над тим, кільки то треба ще праці, щоби ті люди порозуміли добре значінє страйку, то злуки і організації.

І чи то лише се?

„От поле до праці, от де пописувати ся можна своїм знаменем і здібностями, замість на всяких вечерках бити гоцака ради гарненьких очей одної, або другої панночки. Але з наших хлопців годі того сподівати ся, хоч з кожного великий патріот, в кожного на устах повно фраз про роботу, про партію та політику.“

„Се справді фарисейство! Ні, ми не демократи, ми не любимо свій нарід, ми просто встидаємо ся його!“

Василь підняв високо голову і вже хотів на сую тему заговорити з мужиком, та уста його нараз заімліли і він став мов вкопаний в землю.

Пару кроків перед стояла його зірка, як звав її, його ідеал, альфа і омега його всіх надій і мрій, стояла його панна.

„Господи“, крикнув у душі. „Що-ж тепер буде? Вона так ненавидить мужиків, і коли мене побачить з сєю потворою людства, готова подумати, що я також мужик, а тоді „aus mit der Liebe“. Я пропащий тоді.

„Паничу“, почав мужик, та Василь вже не чув того слова. Він мов опарений обернув ся і зник мов камфора у поблизькій брамі.

„Тьфу! Що за мара?“ подумав мужик, сильно сплюнув в бік і почав знову питати прохожих за адресою адвоката.

Баланук.

РУСКА КАСА ○ РУСКА КАСА

тов. зареєстроване з ограниченою порувою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вкладки шадничі і опрочентовує їх на 5%. — Пай виносить 40 К і платио 6% випсове 2 К. — Родимці! Хай клич „свій до свого“ відібе ся голосним відгомоном по цілій Буковині і най кожний, що почуває себе щирим патріотом-Українцем складає свої оцадності в „Рускій Касі“.

Приєднуйте нам нових членів
Дирекция.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціна сторони 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{2}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 20 К., $\frac{1}{8}$ сторони 10 К., $\frac{1}{16}$ сторони 5 К., $\frac{1}{32}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після обому місяця не після милого тексту.

ОГОЛОШЕНИЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількоразових або при річних замовленнях, значний спуск.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числить ся не 4 с. від слова.

Надежностей за аноним марками почтовими не принимае ся.

1. Шимонович, Чернівці, універсальна Тройця Число 20

Самостійне завчуття віршів фабричного складу:

Бехера і Тільдестрайма

Першорядний фабрикат! Першорядний фабрика

Першорядний фабрикатор! Першорядний фабрикатор!

Позір!
Не ховзкі
правдиві російські кальоші
„Athlet“.

За якість і тривкість повна гарантія!
При закупні добре уважати на марку
охоронну:

рука рука
з МОЛОТКОМ з МОЛОТКОМ

Самостійна продаж для Чернівців:
Дім товаровий В. Бальтінестра.

1. СЕРИЯ. Бодилевич, Оради . . . 2-20 Вовчок, Нар. оповідан. I. . . 2-2 Будайовський, Хл. посілість 2-40 Гайне, Подорож на Гарц . . 1-20 Горкий, Малава 1-50 Кавчик, Народність 1-1	2. СЕРИЯ. Гиттер, Іст. геогр. відкрити 2-20 Ковалів, Гром. промисловці 1-60 М. Тзайн, Том Соер 3-1 Мопазан, Горля 1-30 Кримський, Палм гила . . 3-1	3. СЕРИЯ. Кобиланська, Покора . . . 1-40 Гауптман, Віз. Геншель . . 1-60 Українка, Думи і мрії . . . 1-60 Заер, Легенди 2-40 Енгельс, Початок родина . 1-90 Франко, Оім казок 1-40	4. СЕРИЯ. Вовчок, Нар. оповід. II. . . 2-1 Вереслав, Записки 3-1 Енгельс, Фаєрбах -90 Гальцук, Поезиі 1-60 Кримський, Ласовський . . 3-1	5. СЕРИЯ. Копюбинський, В пугах шат. 1-60 Орган, Сказаний світ . . . 1-1 Понтоннідан, Із хат 1-40 Стороженко, Література . . 4-40 Франко, Поеми 1-60	6. СЕРИЯ. Вовчок, Нар. оповід. III. . . 3-80 Дерлячик, Композитор . . . 2-1 Гамеун, Голод 2-20 Карава, Філя. історії 2-80	7. СЕРИЯ. Авдикович, Моя полулярн. 2-60 Адріан, Аграр. пропсе . . . 1-40 Винниченко, Повісти 3-1 Воробкевич, Над Другом . 1-60 Драгоманів, Шевченко . . . 2-1	8. СЕРИЯ. Інгрем, Політична економія 4-1 Чайковський, Оповіданя . . 2-1 Франко, <i>Вои constrictor</i> . . 2-20 Ярошинська, Перекиньчики 2-60	9. СЕРИЯ. Кобиланська, До світа . . . 2-40 Заревич, Хлопська дитина . 1-80 Катренко, Паян Природа . . 1-40 Кобринська, Дух часу . . . 1-60 Кравченко, Россія 3-40	10. СЕРИЯ. Золя, Жерміналь 6-1 Копюбинський, Повиднок . . 2-1 Стефанік, Дорога 1-60 Тен, Фільософія штуки . . . 1-40	11. СЕРИЯ. Мирний, Серед етепів 3-1 Мопазан, Дика лані 1-30 Самійленко, Україні 2-1 Сроковський, Оповіданя . . 1-40 Франко, Місія, Чума і і . . . 2-80	12. СЕРИЯ. Ковалів, Рибулов 2-1 Макавей, Оповіданя 3-1 Форель, Гігієна 2-40 Фрако, Коваль Васієм . . . 1-60 Яцків, В царстві сатани . . . 1-60	13. СЕРИЯ. Левинський, Хмари 4-80 Мирний, Морозенко -90 Нижанковський, Співанник 2-1 Сеньобо, Австрія в 19. ст. . 1-20 Франко, Полуйка 1-40	14. СЕРИЯ. Копюбинський, Полудському 2-1 Лукіанович, Від кривди . . . 2-1 Мартович, Хитрий Панько . 1-50 Фравко, на аоні природи . . 3-60 Фрає, Нарис геології 1-60	15. СЕРИЯ. Драгоманів, Листи 4-40 Фрако, Зах. Беркут 1-60 Фламаріон, Небо 2-40 Чехов, Змора 2-40	16. СЕРИЯ. Короленко, Судний день . . 1-20 Лепкий, Кара 2-40 Мирний, Лихі люди 1-40 Толстой, Казки 2-40 Шірер, Палестина 3-5	17. СЕРИЯ. Масперо, Старинна Історія . 2-80 Стефанік, Моя слово 4-1 Толстой, Відроджене, 3 томи 3-60	18. СЕРИЯ. Лукіанович, За Кадильну . . 3-1 Ковалів, Девертар 1-60 Стороженко, Марко прокл. . 1-40 Тимченко, Калевала 3-1 Ферієр, Дарвінізм 1-70	19. СЕРИЯ. Гупцов, Уріель Аюста 1-40 Кобринська, Ядая і Катруся 1-80 Конрад, Національна екон. 2-30 Кравченко, Буденне жите . . 3-1 Франко, Маніпулянтка . . . 2-40	20. СЕРИЯ. Драгоманів, Листи 3-40 Копієвський, Вік Одица . . . 2-20 Лепкий, 3 жита 1-20 Мартович, Нечитайлик . . . 1-60 Копюбинський, У гр.—світ 2-1
---	--	--	---	---	---	--	---	--	--	---	---	--	--	--	---	---	--	--	---

Великий зарібок

принести побічне заняття кожному господарови, купцеві підприємцеві,
урядникові і т. п.

 До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знання. До того спеціальних машин також на
сплату ратами, достарчає

155 (—)

І. ШИМОНОВИЧ

— Чернівці, ул. Святої Тройці ч. 20. —

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проспекта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні оферти адресувати на повисешу фірму.

О П О В І С Т К А.

Отсим повідомляю Вп. П. Т. Публику, що я дня 28. н. ст.
листопада с. р. отворив в Чернівцях при ул. Кучурівській

АПТИКУ

під „ДОВРИМ ПАСТИРОМ“.

Все те, що поступ часу на полі фармації приніс нам, спровадив я з першорядних тукравих і заграничних фабрик а тим самям заосм-
тривши мою оптику в найлучші медикаменти, поручаю її Вп. П. Т.
Публиці до ужитку і прошу о ласкаве підпергє тойж, аби Вп. П. Т.
Публика звертала ся до неї з певним і повним довірем, а я сумлінно
буду стреміти до того, аби всім вимогам, придержуючи ся строго при-
писів, в цілій повній відповісти, та ретельною працею се довіре укріпити.

Замовлення з провінції виконую сьогодні.

З глибоким поважанем **Антін Папп.**

185 2—12

Найбільша різдвяна okazія закупна
в домі товарів В. БАЛЬТІНЕСТРА молодшого
Чернівці, улица Єнценберга-Головна число 3.

Заложений в р. 1873.

Самостійний склад ц. к. фабрик
товарів з альпаки і хіньського срібла Бахмана і С-ки у Відні.

Телефон: число 301.

Найліпша
всілячина:
Товари футряні,
Товари шкіряні,
Дамські ташки
ручні,
Товари вовняні,
Товари обувяні,
Рукавички,
Біле мужеске,
Хусточки до носа,
Краватки,
Паньчохи,
Нецезарки до
подорожи,
Куфри,
Саночки, Скі
і утенсіля,
Костіюми для
саночників,
Парфуми і мила,
Гребні і щітки,
Вахлярі,
Зеркала,
Діточа конфекция,
Палички,
Збруя і муніяця,
Льорнети
театральні,
Шалики
театральні,
Шовкові загортки
Товари з бронзу,
Капелюхи мужескі
і для хлопців,
Коци до подо-
рожи і пледи,
Камаші і т. п.

—

**Замовлення
з провінції
сейчас і платно.**

**Замовлення
з провінції
сейчас і плати**

Видає товариство „Русна Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Русна Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка,

За редакцію відповідає: Віктор Строїч.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 корон, на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 франків.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Руска Рада“

на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.)
на пів року 9 К, згл. 4.50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотників.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях, ул. Петровица ч. 2.
Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частіших замовленнях відповідний рабат. — Рекламний неопечатаний вільний від порта. — Рукописи звертає редакция лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозуміти ся що дня від 9.—10. рано і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Чернівці, 8. грудня 1908 р.

Пам'ятний день! Нині минає як раз сорок літ, як в салі міської Стрільниці у Львові зібрало ся 64 Русинів на перші загальні збори товариства „Просвіта“.

Невеличкий був той гурток людей, що серед москвофільської мертвечини, яка запанувала була на галицькій Русі по 1848 році, підніс в „Просвіті“ прапор нашої українсько-руської національної ідеї, голосячи, що дорога до піднесення і розвитку нашої народності веде через просвіту наших народних мас в тій мові, якою ті маси говорять. Але сила тої ідеї, її живучість, були такі великі, що наші народні робітники, одушевлені нею, поборювали одну за другою всі перешкоди і йшли все далі й далі, ширячи між нашим народом просвіту та здобуваючи його умн і серця для нашої національної ідеї.

В початках свого існування „Просвіта“ була тим огнищем, в якому збирало ся все національне життя нашого народу. Вона почала велике діло просвіти широких мас нашого селянства; вона, укладаючи шкільні підручники, клала основи під розвиток нашої пауки; вона стояла на сторожі чистоти нашої національної ідеї; вона домагалася належних прав для нашого народу; вона була нашою національною представницею, до якої звертали ся свої і чужі в найважливіших справах нашого національного життя.

Як з невеличкого корінця виростає могутнє дерево з численними галузями, так ціле наше національне життя виростало з тих починів, які поствали або безпосередно в „Просвіті“, або в тих кругах наших народних діячів, що гуртували ся кругом „Просвіти“.

Тов. „Просвіта“ переходило різні фази розвитку, поки стало таким товариством, яким воно є тепер. Первісно було се наукове товариство, яке мало за ціль не лиш ширити просвіту між народом, але й пізнавати нарід, збирати твори народної словесности і т. д.

Перша реорганізація „Просвіти“ наступила в 1873 р. Тоді обмежено її діяльність на ширене „Просвіти“ між народом. Та все так, „Просвіта“ займала ся й иншими справами пр. видаванню шкільних підручників для руских гімназій і так було аж до 1876 р.

В тім році змінено статут „Просвіти“ в тім напрямі, що члени селяни платять тільки 2 корони вкладки а за те дістають даром популярні видання товариства з того часу стали вступати в члени „Просвіти“ чимраз численніше селяни так, що в 1891 р. „Просвіта“ почула потребу розширити свою діяльність і в тім напрямі змінила свій статут. В р. 1906 переведено основну реорганізацію товариства, розділюючи окремі галузі діяльності окремим комісіям.

Се так вплинуло на галицьке громадянство, що „Просвіта“ може похвалитись тепер 12 тисячами членів. В тім самім часі заложено по містах Галичини 50 філій „Просвіти“, які знов грунують побіч себе 2049 читалень.

Свою ціль — ширене просвіти між народом сповняла „Просвіта“ головню через видаванню популярних книжочок для народу. За 40 літ свого існування видала „Просвіта“ 308 книжочок в 2,325 115 примірниках. Окрім того видала „Просвіта“ 17 шкільних підручників в 12 300 примірниках, 20 книжок різного змісту, 7 томів „Рускої письменности“ 70 портретів заслужених Русинів, географічну карту України і др.

Рівнож старала ся „Просвіта“ видавати просвітню популярну часопис для народу, хоч через недостатку фондів не могла вести постійно такого видавництва. Всеж таки від 1877—1879 р. видавала „Письмо з Просвіти“ від 1894—1896 „Читальню“, а від 1907 знова „Письмо з Просвіти“, яке в 1907 році виходило раз на місяць, а в 1908 р. два рази.

Крім сього не занедбувала „Просвіта“ і економічної діяльності, яку зачала вести на ширші розміри в 1895 р. Уряджувала економічні віча, дала підмогу стрийській філії „Просвіти“, до основанія молочарської спілки, яка перемінилась опісля в само-

стійне товариство „Краєвий союз молочарських спілок“. В році 1907 виносили видатки „Просвіти“ на економічні діли 76.124 корон.

Як велика є діяльність „Просвіти“ взагалі вказує на те сума доходів 340.581 корон 59 сот. (враз із субвенцією), та розходів 791.152 кор. 71 сот — за протяг часу від 1896—1907 рр.

Власний маєток „Просвіти“ виносив з кінцем 1907 р. 158.835 корон. На сей маєток складають ся дома „Просвіти“ у Львові, Золочеві, Сокалі, Долині, Золотім Потопі і Сновидові, видання товариства, бібліотека і музей товариства у Львові і т. д.

Під зарядом „Просвіти“ остають також численні фонди, які різні добродії повірили „Просвіті“, призначивши їх на якусь загальну ціль: або на видаванню корисних книжок для народу, або на заповіді та стипендії ученикам, студентам, письменникам і т. д. Всіх тих фондів є тепер 32, а їх грошовий стан виносив з кінцем 1907 р. 187 тисяч 272 кор. 40 сот.

Крім заповіді та стипендій з сих фондів уділювала „Просвіта“ в різні часи нашим народним інституціям, а також особам грошових заповіді з своїх власних фондів. Також кожній новозаложеній читальні дарує вона 50—100 своїх книжочок, а так само висилає даром свої видання товариствам каспновим і робітничим, „Соколом“ і „Січам“, бібліотекам академічній і шкільній молодіжній, бібліотекам арештантів і т. д.

Ось так представляє ся в загальних рисах зріст „Просвіти“ і її теперішній стан по 40 роках діяльності.

Рбота, як бачимо, переходила не раз сили товариства, та се все не знеохотило его членів і діячів, а овшім додавало їм все і все більше охоти до праці.

Нехайже 40-літній ювілей „Просвіти“ заставить усіх тих, кому лежить на серці просвіта нашого народу, розвинути як найширшу діяльність до ширення просвіти між народом, щоби тим борше та певніше йти до ліпшої будучности!

Володимир Федів.

Остання воля.

(Кінець).

Вийшла з хати заплакана, хлипаючи. Ноги дрожали під нею; отажили, гей колоди. В кождім суставі чула біль. Під колінами затерпло, а в голінках якби стало шпик. За лідки полавляв корч. Ішла і потикала ся на гладкій дорозі. Приволікла ся якось на попівський ганок і приставула. Вагувала ся отворити двері, щось відтручувало від порога. Протягла руку до клямки — рука задеревіла. В душі борба. — Нараз відчинила слуга двері, виходила за потрібкою та побачила перед дверми заплакану молодичу.

— Ти чьо' плачешь, вибогонько?

— Ни питай, видишь, шьо ни з гаразду!

— Йди, йди, йгомосьць йе!

Вийшла. Через отворені двері доглянув ю піп. Підступив і спитав через двері:

— А тобі що, що плачеш?

— А, шьо — Олекса, йгомостику, сповіди напират. Прислаб! — Затягнула в себе воздух і хлинула. — Богочку, ййкам вишиснива... гадалам, шьо очуней, а то исперщило — елей... елей ни буде с'їтти... ни злагодилам єі, йгомостику, ни відходить типер...

Вийшла від пона і справила ся домів. За очі зловив сніг. Видав ся червоний, а відтак розходив ся у біль. Дух запарало у грудях. Що хвиля, приставала, щоби витягнути віддих. На дворі займила ся зима, гей коли в літі бжолі роят ся і переходила, як марево за вітром. Попри ню проходили люди. Здоровкали, але вона не відповідала не добачувала їх і не пізнавала, хто. Перед очима мала лишень хорого, а в серці біль, який годі списати.

Приволікла ся за сліз ледви до дому. Олекса лежав з прижмуреними очима. В хаті не було більше нікого, бо сестра здоювала корову. Глигнув, як отворила двері, усміхнув ся гірко, вдоволений, що не вбавляла ся.

— Ходи, Магдунцю, сирото, д'мині — приступи єі ид постели. Приступила. Протягнув руку і взяв жіночу у свою. Отворив широко очі і часочок вдивляв ся в жіноче лице. Рука трясла ся і у него і у неї. Плакала, ні, — хлипала. І він сплакав.

— Видишь нибого, — я поміркував... шьо вничого діла мині вже нема... приходат вмирань... попуску гляба... ни плачь сирото, нибого, — ни помагат байань, ні бабино повімо... лишь гріх... йой... угм... ни плачь... Віг вітець усім й тобі... ни плачь... бо ни тогди час нуд хапай! такий, шьо аби нья... угм... хто ножем посег... то'м ми а чей легше було... Достас виплакала... очий поза мени тай ше ни кілько виплачешь... як... нья... ни... стане. Боже... тьжко ми тья... сиротов... круглов й у діловім... хльль... угм... хльль... жи вітце ни буди знати... шьом тья шьире... лю...у...быв... шьирем любив...

Плакала обов, тримаючись за руки. В печі пригас огонь і горячо було. Почорніли стіни, заплакали і образи ошклені пустили густі слюзи, а чепірнатий ласкавець за грагарями і васильок на шимбавку нахилили свої зелені головки у низ, а по їх головках скочували ся дрібні цяпки слюзо. На отеплених шибках таяв сніг. Чуті було: цяпнь, цяпнь, капало о камінь з відпареного димом і сонцем острішка. Небо заплакало вперід великими, білими платками снігу і пропустило на світ сонце кризь оловяні хмари. В печі в приску стояв горнець з вівсяним чиром. Від часу до часу пукала густа замісь при краю: плль... плль... і густа

тіч вибігла на закіпчене черево горшка: пхг, пхг... пхг, при чім виділював ся звук начеб два вугляки потер о себе, або розсипав їх, більше на землю разом.

— В злагодімо... Магдо... в злагоді добрій чьис ни довгий наживали... та... слабість... знайш... жьоно добра... прости мьі по першім разі...

— Віс'тій...

— Прости... и... ми и по другім разі...

— Ві... хльль... хльль... с'їти—ий...

— Про... сти ми... и по... третім разі...

— Най... Бог... про... йой... стиг... и благо... словит. Я... ти відпускаю гріха... и... ти... и... мині відпускай!...

Ізнеміг ся. Віддихав тяжко. Магдина рука виповзла із его. О вікна зачав ліпати сніг, і стебло ковтало ожеледдь під вітром о шибку. Примеркло і потемніло. Вітр нагнав на сонінко хмару. У каглі зашпифікало: шьньфіу-у...

— Прости ми, Олексуно, — раз...

Покивав головою і підніс очі до повали: Бог, промовив...

— Прощій ми лю...у...бий — другий раз.

— Бог... прошепотів.

— Прости... и... ми... по третім разу.

— Бог... най... и... я... від... пус... каю...

Охляв. Лице скакало нервово. Поклав руку на груди і спустив тяжку голову на подушку... угм угм...

Молодиця сіла. Зібрала запаску в руки, піднесла до лица і закрила ся сперши лікті о коліна. У горлі драпало, але слюзи не пліли. Не могла вже плакати, лише при що раз тихшим хлипаню ходили сильно груди, аж зморщили сорочки розходили ся. В повіках пекло, як граню кілько разів прикладала запаску до очей і вимачувала останки слюзо, а в носі вертіло мов сверлом. Присиділа так добрий кусень часу, заким прийшла троха до

3 державної ради.

На початку засідання з дня 4. с. подав през. Вайскірнер до відома, що посол Буржіваль (чеськ. рад.) зажадав точного відчитання впливів. Тому през. велить тепер подати до відома палати зміст внесень і петицій, а інтерпеляції прочитають ся доперва при кінці засідання. (Грімкі оплески, Чехи счинили великий крик і стали свистати).

Президент зновить безвинно і кличе: Прошу не жважати на се і читати далі. В часі відчитування впливів галас ще побільшив ся. Чеські радикали хотіли спровокувати Німців і якім не помагав концерт трубками, почали сипати в сторону Німців і на адресу президента різні „дрішнруфи“ — впрочім не нові нашому парламенту. Серед крику і „музики“ не чути було посла Зілінгера (чеськ. катол., котрий одержав голос в дебаті над бюджетовою провізorioю. Тоді през. Вайскірнер заявив голосно: „Мої панове! Лише слова мають охорону посольської недоторканості, але хто свистом ударемнює наради парламенту, сей допускає ся злочину публичного насильства“. (Оплески. Як через яких 10 минут трохи успокоїло ся, почав знова говорити пос. Зілінгер і заявив, що Чехи доти не можуть голосувати за бюджетову провізorioю, поки тревати муть наглі суди. Ті, що хочуть спаралізувати парламент і спровадити правліне 14 § мають більше довіре правительству як ті, що хочуть голосувати за бюджетову провізorioю. Бесідник домагає ся, щоб сейчас знесено наглі суди і видано закон про охорону національних меншостей.

Слідуючий бесідник пос. Романчук протестує проти невідчитування впливів на початку засідання, бо се є порушенням регуляміну. Бесідник заявляє, що руский клуб не голосувати-ме ані за наглістю ані за meritum бюджетової провізorioї, а то не лише з огляду на становище руского народа, але зі становища загально-державного, бо сим бажав заманіфестувати, що розвивати національну квестию треба в цілій державі, а не лише в одному краю. Русини — говорив далі бесідник — не мають довіри до правительства. Само загальне голосоване до парламенту не могло спровадити санаций, бо не заведено рівності права голосованя ані національно ані індивідуально, а сотворено радше плуральне право; до того при надто великим числі членів в палатах нездарною. Русини в Галичині є здані на ласку другої народности сего краю. Вправді сегорічна соймова сесія пройшла спокійно, але тільки через те, що не було на длевнім порядку спірних справ, з виїмком внесеня на розширене краєвої автономії, яке ухвалено в послідній час мимом опозиції Русинів. Бесідник надіє ся, що правительство не предложить сеї ухвали до санкцій. Русини є готові до згоди, але тоді, як адміністрація буде справедлива і свободна від самової. (Оплески на руских лавах).

Посол Вольф (всенім.) замітив з початку, що обовязком народного парламенту є знести 14 §. Домагане Чехів мусить ся залагодити, але не по думці чеського державного права, лише так, щоб удержати чисто німецькі язикові провінції і забезпечити культурні і національні права меншостей. А передовсім із осідку найдавнішого німецького університету, з Праги, не дадуть ся Чехам прогна-

ти. Вкінці обговорював бесідник події в Празі і справу анексії.

Наради перервано, а по відчитанню впливів, прийшли запити до президента. Посол Крамарж замічав в запиті, що в Rathauskeller зобиджено чинно посла Кльоффа і кликало: „Проч з Чехами“ і лаяно також і інших чеських полів. Палата повинна берегти недоторканість послів і поза парламентом, а так само і свободу переконань, які би вони не були. Сі що є одвічалні за порядок в місті повинні старати ся, щоб се не повторило ся, бо се може викликати відгомін в Празі. Місто Відень, як осідок парламенту, мусить сповнювати свої обовязки перед всіма послами. Бесідник питає президента, чи готов інтервенювати в посади міста і правительства, щоб поробили заходи, аби се більше не повторило ся. През Вайскірхнер, відповів, що ся справа не належить до компетенції президиї ані палати, але до посади міста, котрий на засіданню міської ради зложить заяву в сій справі. Після інформацій, які одержав, ся демонстрації не була звернена проти чеського народа, але проти особи пос. Кльоффа (різні оклики). Засідане замкнено.

Засідане з дня 5. грудня.

Серед пекольного галасу відтворив президент засідане. Відчитано зміст кількох внесень, але ніхто їх не чув. По сім прийшов до голосу посол Модрачек (чеськ. с.-д.), але і його ніхто не чув. Через якийсь час трохи успокоїло ся і став говорити пос. Крамарж молодочех, закидаючи з початку пр. Вайскірхнеру порушення регуляміну через те, що він велів відчитати впливи при кінці засідання. Далше говорив бесідник про німецьку буту, провокацію Чехів і т. д. Треба було заборонити „бумель“, та не треба було нагліх судів. „Ми не боронемо Німцям снадерувати по Празі, але — даруйте панове — не по головних уликах. А німецькі послы з Чехії? Належали з нами до коаліції, а як вони з нами поведуть ся... Се зрада коаліції. Зачало ся в соймі „Wacht am Rhein“ стане далше австрійським державним гимном. Та се нічо. За те нам закидують, що Чехи в Празі кинули чорно-жовту хоругву в болото! Шож то ся хоругву, се анахронізм! Ми готові до згоди і приступимо до коаліції, але не згодимо ся, щоб Німці відорвали ся від Чехії, хоч не боронимо їм культурно розвивати ся. Німці воліють урядничий кабінет, ми знаємо, алеж тепер і урядничий не може вже бути чисто німецький. В теперішніх часах ще й таких непевних не можна вже собі дозволити на угітане Славян.“ (Грімкі оплески).

По нім говорив посол др. Коєць Левичкий і та заявив в своїй бесіді, що резерва правительства в відношеню до руских домагань спонукала і Русинів до такої самої резерви супроти предложень правительства. Русини не мають причини довіряти правительству і можуть голосувати за бюджетом. Хоч Русини здержливо поводили ся в соймі і домаголи ся лаше кількох гімназій, то мимом того Поляки не показали охоти залагодити сеї домаганя. Бесідник домагав ся справедливої виборчої реформи до сойму, руских гімназій і універзитету, инакше Русини не згодять ся платити свої гроші на державні і краєві видатки. Треба завести рівноправність обох народів в Галичині у всіх урядах і на всіх полях, на економічнім культурнім і політичнім. Далше домагав ся бесід-

ник знесеня закона з 1867, після якого сойм має рішати про зосноване руских гімназій. До урядів в східній Галичині слід приймати лише таких урядників що добре володіють рускою мовою. В борбі за національну автономію Русини не спічнуть ніколи і надіють ся, що ся народня палата прийде до нормальної праці та попри домаганя Русинів. (Грімкі оплески на руских лавах).

Пос. Діаманд говорив про відносини в Галичині. Підчас „галицьких дебат“ визнало правительство уздоровити галицькі відносини, показувано на кроваві вибори до сойму, та се нічо не помогло. А сі відносини глибоко закорінили ся в краю. Живемо в такі часи, що ніхто не може згадати, що приймесе завтра, чи Галичина не буде тереном подій. Тому ціла держава має в Галичині інтерес; але правительство сего не бачить. Бесідник вказує на скріплене москвофіських тенденцій в Галичині; а чи правительство поборює сі тенденції? Як би був цісар сказав правду гр. Баденьому при приняттю депутації галицького сойму, то вона звучала би: „Зле господарюєте в Галичині, але заступаєте інтереси обох народів, не даєте їм розвивати ся“. Далше виступив бесідник проти барона Бінерта, знаного в Галичині з переведеня виборів до парламенту. Соц. демократи голосувати муть за наглістю першого читаня бюджетової провізorioї, але проти самого бюджету. (Оплески).

На сім замкнено засідане. Слідуюче в середу, дня 9 с. м.

Внесеня поставили: пос. Вітик в справі заведеня промислових судів в Бориславі і околиці; пос. Цеґлинський до міністра внутр. справ в ділі унослідженя руского язика при виданю громадского лексикона центральною статистичною комісією; пос. Старух в справі браку соли в станиславському повіті; пос. Курілович в справі заведеня загального обезпеченя від неурожая і пос. Брайтер до управителя міністерства справедливости в справі переслідуваня горожан за погляд на атентат Потоцкого в справі часу служби жел. кондукторів у Львові; виміру податків в Сокалі і в справі поведеня майора Зайтля в Чорткові.

3 наших зелених верхів.

З нагоди 60-літнього ювілею нашого Монархи святкували і ми Гуцули в Плесці те свято так величаво, що не можемо повстриматись, а щоб не написати про се хоч кілька слів.

Сей день лишить ся нашим Гуцулам дуже дорогим спомином. День перед ювілеєм, вівторок вечером, можна було побачити навіть в найбіднійшій освітленій вікна причім відзначалась головно школа, дім парохіяльний і дім громадского начальника та постерунок жандармерії. Крім сего можна було почути неперестанні вистріли з моздрів і побачити на кождім припіраючім до села вершку як найбільше огнище, котре освітляло далеко округ себе наші дорогі гори. Серце радувалось дивлячи ся на те все.

Другого дня рано відбуло ся в честь нашого Найяснійшого Ювлата торжественне богослуженє в котрім взяла участь вся місцева інтелігенція, побіч селян, котрі не зважаючи на робітну днину дуже численно явили ся в церкві. По богослуженю відспівала шкільна молодіж гимн народний дав-

себе. обтерла в останне очи і ніс і стала з ковбка. Відтак взяла з лави з кута звій і заслала вавре, бо не було стола, лишачи звинену част на лаві, а потім драгнула кілька разів віником по хаті. Відперезала брудну запаску та прикривла нею припіч, а сама вперезала ся рісненою білою запаскою. Поправила на ристунку хустку і виступила з підопичи кури до сінки та кинула їм жменю вівса. Відтак запрутила в побіг куделю і сіла коло неї, але не брала веретена. Надіяла ся, що небавом надійде під тай „припоравла“ здебільша у хаті — діяло ся вже з полудня. Ой гіркий їй, сироті, був той споуденок над усі в житю. По людях вже їй забули, як пополуднали, а она, „надше серця“ і кришкою не занесла ся. Не до того їй було небогонці.

Ніколиб не дала була за віру, що в однім році скапає єї щастє, як ссикає весняний цвіт. Житє манило ю — та не було житя. Дивила ся на образи начеб шукала німої розради у святих, що в яскравих ризах з неприродними лицями і пречорними очима гляділи з паперу через зарешеві шибі. Жаль їй було в тій хвилі на них. Она так щиро всі молитви виговорювала: так молила ся і свьчки палила... Глипнула на Олексу і знова з виразом просьби на образі. На респатю доглянула, як Христос звів сявою болочку голову і з під насунених повік дивив ся смутно на Матір, що втирала сльозу... Олекса подав лицем на терпачого, що на рисунку... Глипнула в друге і третє, і здавало ся їй, що дізнає секундочок полекші, той зітхала глибоко. Ой, Боже небесний, Боже, — думала — виратуй ня терплющу таку.. виносиш камінь із води... винеси ня із біди..

Попри вікна майнуло темним та задзеленькав дзвінок. Магда зсунула ся з побочи і отворивши двері, клякнула тай зачала хрестити ся.

— Мир дому тсему...

І усім ірщеним — видусила. Ветала, поцілувала хрест і вийшла до сінки.

— За час ввійшли на голос дзвінка паламар і Магда. Хорий запрещає ся, був супокійний, але дуже змінений.

— Туманів, їгомостуньку, щом не пре пораїєла.. няма тої голови аби сї заладати, трутизна велика.. кобисте ми любудькі тату наш душевний порадку дали, а чей бим увесь вік за вас Бога упрошувала: за щасливі поступки, за ясну куруну... ой, бо сунь голови, сунь велика..

— В Божих руках, молодце, — не моя міць, погішів — і вийшов з хати.

Вийшов паламарів Іван і сестра та поздоровкали домашних.

— Бог-дай ся тобов так Бог утішив, як а ся тобов утішив.

— Ти мене тамш?

— Тамлю, бра', тамлю. Кобисми ся випростили?!

— Та ми ся ніколи не перерекали.

— Нічо. Іванку, нічо... о.. а, йдиж, сїдай, онту — погоди..

Паламарів присів на смерековій ковбичі, що на ній перше сиділа Магда.

— Погоди, Іванку, погоди, най ся видихаю — і ти, сестро, і ти Магда, йдіть сюди, абисьте були свьдомі..

Приступили ближше і ждали. Хорий поправив голову на подушці троха на бік і безвідзвучним, глухим, гробовим голосом промовив:

— Не того, Іванку, я ти закликав, що ми ся не перерекали — а, позаа берестів на Сигловім. Можеш чув через людей... що вітець мій іспив увесь маюток на велику гебу.. відтак Бог пустиє Божу волю, що перед Великоднем того того тижня віпритав діти до одного, лиш що а оден остав

ся.. А по тім рази і самі умерли, а твої у переди якось нагле. Отжеж они як умерали відповіла на мене онтой помірок, що із твоїм у межу, на Сигловім.

— Ва, а як, та відай люди свьдомі за сесе!

— Не пріто, не тім розходьт ся, але у межи. Іждижко.. Отже тато, небожик, як умирали казали: абись, Олексо, тоті берести, що на Сигловім не зрубував, бо то Палимареного, ніби твої значить сї Ти тоді при войску дослужував. Свьднів не було лиш Клепаків, — то а його піднайшов і аби тобі не виповів сї і й нікому. То ся робило десь у Михайлі, як він був у мене. Вповів ся дати три ринські, що не виповість ся.

— Ади, який ми ся вибрав, Боже! Відай му казали, аби мав позір, хто від того є; не несе цундрачі кацуриннякови, а три ринські напірат.. прикусала сестра.

— Найко, і жди! — Отже и тоті берести ізрубав, що ти гадав що на моїм, а андзімрі заміряв понад три педи твого. То поза тої лободерії я ти закликав абисьмо ся випростили тай абись собі тоті сунці вівозив від своєї хаті.. угм..

— Нема диханя. Гріх нести тагар на той свьт.. абисьте були свьдомі і ти, сестро, і ти, жінко.. а по другим разі абись ня, як поховлете, ударував єдиним датиком на.. на.. кр.. хрест! угм, ой.. ой..

Умовк і протягнув руку до Івана.

Простили ся.

Недоволене пробігло по лиці сестри. Магда не думала об тім і махивально при послідних словах вповіла: свьдомам, тамлю!

Цілий день в роті нічого не мала, а вже на добре вечеріло. Учула голод і пригадала собі за пацата, що гньоркали голодні понадвірку. Попросила сестру, щоб и виручила, а сама вломила

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонсом обчислюєся після об'єму місця не після малого т-к-ту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.
Належностей за анонсом марками поштовими не приймає ся.

Головні осінні збори товариства „Руска Каса“ пож. і шадн. для громади Вовчинці, стоваришене з не-обмиженою порукою відбудуть ся дня 13. грудня 1908 о 1. годині по полудни в старім шкільнім будинку з отсим днєвним порядком: 1. Справоздане касове за рік 1908. 2. Вибір нової старшини. 3. Евентуальний вибір нового касиєра. 4. Вибір нової Ради надзорчої. 5. Ухвала дотично видатків на касу (як дрова, хату, світло і т. д.) 6. Знижене пая з 20 кор. на 10 кор. 7. Евентуалія. — *Юрій Коначук*, начальник.

Русини! Жадайте у всіх трає-ках, торговлях і кра-мницях лише **тутон і паперців з першої галицько-руської фабрики Едгара Білінського в Збаражні.** — З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школу і бурен Тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках. — Держім ся поклик: **Свй до свого.** 138 (—)

Великий зарібок

приносить побічне занятє кождому господарови, купцеві підприємцеві урядникові і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знаня. До того спеціальних машин також на сплату ратами, достарчає

155 (—)

І. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Сьвятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проспекта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні оферти адресувати на повисшу фірму.

Найперше і найбільше буковинське етаблїсема в тій галузи.

Хемічна пральня і фарбарня ДАМСКОЇ І МУЖЕСКОЇ ГАРДЕРОВИ, уніформів і ріжнородних материй, як: футер, материй на меблі, гардинок, занавісок, портїєр, рукавичок Glacé і корунок.

Спеціальність: Хемічна пральня і фарбарня шовків найліпшої сорти. Взірцева фарбарня і знаменита пральня фіранок ріжного рода.

САЙФЕРТ І ТУЧАПСКИЙ, Чернівці

Централка: **ул. Русна ч. 15.** Філія: **ул. Кручена ч. 1а** теперішня ул. Д-ра Райса. Мірні ціни. Виконанє без закиду.

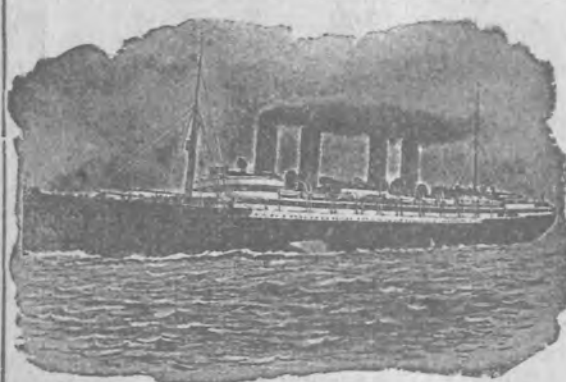
Замовлення з провінції сейчас.

Цінники даром і оплатно.

169 (—)

Купуйте лиш у своїх людей!

Держіть ся клича Свй до Свого!

Новоотворене

Високою ц. к. краввою управою коп-цесионоване

Міжнародне Бюро Подорожи

„СВІТ“

Стредкий і С-ка

в Чернівцях (Буковина), улица Кохановского число 1.

165 (—)

видає карти корабельні до

Канади, Сполучених Держав (Америки), Аргентини, Бразилії, Азії, Африки і т. д. і т. д.

Карти на желізниці європейські, канадські та америнанські.

Карти на спальні вози. — Карти прогулькові та окружні.

Купуйте лиш у своїх людей!

Держіть ся клича Свй до Свого!

ОПОВІСТКА.

Отсим повідомляю Вп. П. Т. Публику, що я дня 28. н. ст. листопада с. р. отворив в Чернівцях при ул. Кучурівській

АПТИКУ

під „ДОВРИМ ПЛАСТИРОМ“.

Все те, що поступ часу на поли фармації приніс нам, спровадив я з першорядних тукравих і заграничних фабрик а тим самим заосмотривши мою аптику в найлучші медикаменти, поручаю її Вп. П. Т. Публиці до ужитку і прошу о ласкаве підпертє тойж, аби Вп. П. Т. Публика звертала ся до неї з певним і повним довірем, а я сумлінно буду стреміти до того, аби всім вимогам, придержуючи ся строго приписів, в цілій повній відповісти, та ретельною працею се довіре укріпити.

Замовлення з провінції виконую сейчас.

З глибоким поважанєм **Антін Папп.**

185 3—12

Першорядний фабрикат! **Першорядний фабрикат!**
Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми

Бехера і Гільдесгайма

поручає

Самостійне заступство взірців фабричного складу.

І. Шимонович, Чернівці, улица Сьвятої Тройці число 20.

одинокої в своїм роді рускої робітні, стою на ласкаві услуги і пишує

151 (—)

Перша Буковинська спеціальна артистична робітня церковних апараментів в Чернівцях **Ф. ЯРМОЛОВИЧ**

при улици Резиденції число 9.

має честь повідомити Вп. Духовенство і Вп. П. Т. Публику, що виготовляє всілякі в той фаш входячі роботи як: монотранції ліхтарі, хрести, надільниці, сьвйчники, образи, хоругви і проче церковне, по уміркованій ціні і на речинєць. **Замовлення з провінції точно, дешево і на час.**

Вільші замовлення надогідні рати

Кільканайцять літня практика в моїм заводі, упевняє мене що під кождим зглядом аможу хочби найвибагавшому густови Вп. Публики, вповні задоволити. Отвирючи мою робітню, не жалує а ні трудів ні коштів, а урядив єї так, аби стала побіч перворядних робітень та відповіла новочасним вимогам Звертаючи ся до Вп. П. Т. Публики а просьбою о ласкаве попертє той

з глибоким поважанєм **Ф. Ярмолівч.**

Г. ФАЙЛЕР

усувач нагнітон

Чернівці, улица Русна ч. 8.

Найбільша різдвяна okazия закупна в домі товаровім **В. БАЛЬТІНЕСТРА** молодшого
Чернівці, улица Енденберга-Головна число 3.

Заложений в р. 1873.

Самостійний склад ц. товарів з альпаки і хінського срібла

к. фабрик Бахмана і С-ки у Відни.

Телефон: число 301.

Найліпша всьлячина:	Товари футряні,	Товари шкїряні,	Дамські ташки ручні,	Товари вовняні,	Товари обувяні,	Рукавички,	Бїле мужеске,	Хусточки до носа,	Краватки,	Паньчохи,	Нецзарки до подорожи,	Куфри,	Саночки, Скі і утенсіля,	Костіюми для саночників,	Парфуми і мила,	Гребінї і щітки,	Вахлярї,	Зеркала,	Діточа конфекция,	Палички,	Збруя і мунїция,	Льорнети театральні,	Шалки театральні,	Шовкові загортки	Товари з бронзу,	Капелюхи мужескї	і для хлопців,	Коци до подорожи і пледи,	Камаші і т. п.	Замовлення з провінції сейчас і оплатно.
---------------------	-----------------	-----------------	----------------------	-----------------	-----------------	------------	---------------	-------------------	-----------	-----------	-----------------------	--------	--------------------------	--------------------------	-----------------	------------------	----------	----------	-------------------	----------	------------------	----------------------	-------------------	------------------	------------------	------------------	----------------	---------------------------	----------------	--

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Строч.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 корон, на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 франків.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 К, згл. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рабат. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Рукописи звертає редакція лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозуміти ся що дня від 9.—10. рано і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Парляментарна ситуація.

Теперішній парламент працює на причуд гарно при акомпаніменті свиставок і трубок. Хоч всі партії більшості є засадничими противниками урядничого міністерства, а в можливість утворення парламентного кабінету не вірять, то вони таки не тільки зобов'язали ся дати сему неузнаному урядничому бюджетову провізорію, але навіть форсують його в палаті всякими, доси ніколи ще не практикованими способами. Партії більшості ділять під терором ювілейного року і заграничної опії. Сі партії знають, що цісареві дуже залежить, аби в ювілейнім році внутрішня політика котила ся нормальним шляхом та щоби керманічі держави не потребували послугувати ся жадними надзвичайними средствами. Тому то всі ті партії відложили сварку, себ-то справу утворення коаліційного міністерства на час, коли світ забуде за ювілейний рік і ювілейні торжества, і зобов'язали ся дати урядничому міністерству жадані ним „державні конечности“. Ювілейний рік зробив, що християнські соціяли, німецький союз, Чехи (без радикалів) і Поляки, хоч вже не творять звязаної більшості парляментарної і хоч жадна з них нинішнього правительства не визнає за своє, дає йому бюджет. Аж тоді, коли ті найбільші групи парляментарні, згодили ся на державні конечности, скликано засідання парляменту.

Іншим способом стероризувало правительство демократичні стороництва. Воно прямо сказало, що як хочуть сі стороництва мати обезпечене на старість, то мусять дати правительству бюджет перед новим роком.

Перше засідання скликано на 26. падолиста, але вже день перед тим показало ся, що опозиція має більше ніж треба голосів, щоби не допустити до ухвалення наглости державних конечностей.

Тож не даво, що в парляментарних кругах і в пресі западував песимізм. Невпевність, чи знайде ся потрібна правительству більшість двох третин, неясне і непевне становище Італійців і полудневих Славян, отсей страх перед непарляментарним по-

лагодженням (§ 14) бюджету, стероризували найбільшу опозиційну партію. Щоби „ратувати парляментаризм“, соціяльні демократи рішили ся тепер ратувати бюджет Вінерта і зобов'язали ся голосувати за наглостію — поки що при перших читанні.

Стероризовано також ческі партії. Ческих консерватистів стероризував страх, що спричинивши в Австрії замішане в хвили, коли Австрія мусить на зверх показати внутрішню силу, заробляти собі на гнів найвищого в державі чинника. Молодочехів стероризував страх, що на случай розвазання парламенту на їх місце вийдуть радикали.

Все те зробило, що правительству запевнено бюджет і що перше засідання відбуло ся спокійно. Однак сей терор зробив також і се, що засідання по подіях в Празі в четвер сего тижня відбуло ся і що сесія не відрочено ані замкнено, щоби мож було пустити в рух § 14.

В середу оголошено в Празі наглі суди, а на четвер було заповіджене засідання палати послів. Не було тоді душі, котра вірила би, що засідання відбуде ся. Всі були переконані, що правительство сесію замкне, або відрочить і засідання буде відкликане, бо в противнім разі чесько-німецька буча розібе засідання. Навіть розійшлась була чутка, що правительство замкне сесію на те, щоби радикальні послы ческі, котрі були провідниками демонстрантів в Празі, стратили посольську ненарушимість.

В середу перед вечером розійшла ся вість, що правительство рішило відрочити парлямент лише в тім разі, коли в четвер покаже ся, що на ради парляменту є неможливі. Однак се не успокоїло нікого, а тимчасом показало ся, що стероризовані партії сидіти муть спокійно, хоч навіть супроти них поведено ся провокуючо і з кпинами нарушуючи навіть регулямін.

Против сего нарушення регуляміну запротестував рішучо речник руского клубу пос. Романчук. Зробив те саме голова чеського клубу посол Крамарж; а навіть воріг Чехів, всенімець Герр. Та все таки „ворохобників“ успокоюно, і парлямент буде мати поки що „спокій“. Чи довго — не знати!

З руского клубу промовляли доси два бесідники, а мають промовляти ще два. Справи, які наші бесідники в своїх промовах мають порушити, і становище, яке в сих справах мають зайняти, були — як подає „Діло“ — дуже докладно обговорені на кількох довгих засіданнях клубу, так що промови руских послів мають бути відданем тих поглядів, які панують в клубі майже неподільно.

Воєнні настрої.

Всі народи Австро-Угорщини відітхнули в тих днях свободійше — бо ось ц. к. кореспонденційне бюро донесло, що „нема мобілізації“. Се, що тепер діє ся у всіх краях, є лиш виконанем найвищого розпорядження з перед двох тижнів, о підвищенню мирного стану XV. корпусу, та заразом „часовою переменою в сфері вищих військових організацій“.

Що саме значить те все, а особливо останнє речення, того мабуть ніхто не порозуміє. Знаємо лиш те, що зарядження, які вносять ся до XV. корпусу містять ся головню в двох пунктах: задержано жовнірів, які вислужили вже три роки, себто заведено 4. рік служби і задержано запасових резервістів понад 8 тижнів.

Більше в тій справі не знаємо нічого, бо військовий заряд є вільний від контролю публичної і державної ради.

Не без певного здивованя довідуємо ся, що всі відділи стаціоновані в Боснії зросли вже майже до воєнної армії. Через мирне підвищене лінійного війська т. зв. „штанду“, поставлене всіх відділів на воєнній стопі є абсолютно неможливе. Огче очевидно річ, що мусіло щось статись що не дасть підтягнутись під те, „мирне підвищене“. Але що? — Дарма, об тім на території „країв ренрезентованих в державній раді“ писати не вільно. Цікаві мусять вдовольняти комунікатами ц. к. кореспонденційного бюро та — вірити, що все в порядку, або — читати угорські газети, бо там, в тій другій, щасливішій половині монархії вільно бодай писати.

Про те, що Сербія, Англія, Росія і т. д. можуть так само легко довідатись, які полки, під чією командою, та кілько їх впаковано в вузьенькі границі Боснії та Герцеговіни, з угорських часописів австрійська дипломатія мабуть забула.

0. 0. сь.

Рідна справа.

У тім місці де я жив, було 74 українських гуртків і товариств.

Те товариство, у яке я входив, було саме численне.

Складалось воно з двох душ: мене, та мого приятеля Евгена.

Але часом він виходив з товариства через непорозуміння на принципіальнім ґрунті зі мною і я зівстав ся один і за голову, і за скарбничого, і за писаря, і за нублику на весь гурт. До тогож в „Просвіті“ я був бібліотекарем, в „Книговидавництві“ завідувачим, в газеті — коректором, в клубі — розпорядчиком, але ся робота не шкодила моїй діяльності в „товаристві“ і я тільки іноді виходив з нього і тоді воно зівставало ся само.

Не рідко ми мирились з Евгеном, подавали один другому руки і знову входили у свій гурт, обіцяючи служити до загину культурі рідного народу, його науці і штудії.

Сходились ми, майже, що року і тоді, в своїх вечірніх занятях, вшпалі на гаки Українців, розпорювали їм шкiри, випускали кишкi, розчиняли серця і шлунки і нильно дивились то на них, то на великі анатомічні атласи і проводили паралелі.

І все, здавалось, було як і в людей, але в організмі кожного Українця непомітно паразитувала маленька, сіренька істотка, з блискучими, бігачими оченятами і чореньким жалльем, що швидко совало ся взад і вперед. Одна істотка не виносила навіть близької присутності другої і, коли сходились два Українці, істотки починали в них стурбо-

ваню бігати, а жалльця ще швидше соватись і кусати в самі болючі місця недужих.

Ми проблювали багато всяких експериментів над нею і помітили, що витяжка з мовгу убиває паразита. З книжок ми дізнались, що се є звичайний український „Гедз“. Тепер нам усе було ясно, як на долоні і ми поклали негайно писати доклад про своє відкриття і розбити ним стару метафізичну теорію „крайного індивідуалізму“.

Се відкриття між иншим належить виключно мені, хоча Евген вам говорити ме зовсім противне. Через декілька днів доклад був написаний.

З початку в нім говорилося про історію нашої хвороби, про симптоми її, далі розповідалося про паразита, потім викладалось — як можна позбавитись, як можна видужати від сеї страшної хвороби.

Нарешті закликалось українське суспільство до згоди, до єднаня, до праці.

Не ставало малого, не було місця, де би могли ми зібратись, не було людини, якаб згодилась нас запросити до себе, до якої ми пішлиб просто, щиро як до... чужого.

Пітиж до Миколенка, або до Петренка, або Буза — ні за що! Ми поклялись ні у кого не ввати, окрім самих себе. Воже мій!

Скільки у них у всіх тії самоповаги, пики, певности в свої сили!... аж гидко... Бувати у таких людей може тільки той, у кого нема самошани.

І ми не бували ні у кого, а на улиці обходили один другого як найлютіїших ворогів. Але швидко сього не буде. Треба тільки знайти одного з тисяч, з мільонів, який би зайшов до нас і закликав на зібрання до своєї господи.

І Евген знайшов такого.

Се був власне на пів Українець і звав себе він „малоросом“, але і по крові і по духу був Українець і охоче признавав ся, що його батько і мати говорили „деревенською мовою“.

Евген привів його і сказав мені:

— Ось цілком здорова людина... Я уже балакав з ним і він згодив ся дати для нас салю і зробити взагалі все, що від него залежати ме.

Ми всі — скептики і я скептик. Мені не вірилося, щоб був хто між нами не хорий на гедза. І я поклав зробити деякі досліди.

Моргнувши Евгенови, щоби він вийшов з хати, я сказав малоросови:

— Гарна людина, отсей Евген.

Малорос не образив ся і тільки усміхнувся. Мені було приємно.

Помовчавши, я промовив:

— А мені за останні роки аж до сеї хвилини не доводило ся стріватись ні з одною геніяльною людиною.

— Годі, годі, на що таке казати... відповів малорос і, замість того, щоб розсердитись, він тільки соромливо опустил очі.

— Що за диво? — подумав я — справді і без гедза!...

— Добре, — кажу, — Шевченко писав вірші. Талант кольосальний! Гляньте — які простори обняв! Ося уже минає півсотні років, як умер веле-тень, а між нами дрібенькими не народило ся ні одного йому рівного.

Мовчить малорос.

Я почав уже сердитись:

— Ветовен, — кажу, — дуже гарний музика...

Мовчить малорос.

А тимчасом часописи приносять що раз то нові вістки, які доказують, що на полудневих границях не такій то дуже спокій, як впевають телеграми з к. кореспондентського бюро.

З Люнденбургу доносять, що кілька родня жовнів, які були стаціоновані на сербсько-болгарським пограниччю одержало повідомлення про смерть їх синів. Такі самі вісті одержали родини жовнів із Семерінга та Шварценберга в Долішній Австрії (звідси рекрутується 4. полк піхоти, стаціонований в Босні).

Політичний перегляд.

По розбиттю потрібного союзу.

Австрійсько-італійсько-німецький союз перестав фактично існувати. В середу в полудне спала на Відень як грим вістка, що союз Англії з Росією та Францією в доконаним фактом. А що Італія перед кількома днями заключила потайно „порозуміння“ із Росією, тому європейська ситуація виявилася майже: Австрія разом зі своїм союзником Німеччиною в оточена довкола жовнім пересте-нем явних і тайних альянсів.

Навіть німецька преса потверджує, що вже нині нема потрібного союзу, бо Італія держить із Сербією, Росією, Туреччиною — взагалі із всіма, лише не з Австрією.

На місце австрійсько-італійсько-німецького союзу в почвирний союз англійсько-французько-італійсько-російський, який має не оборонні, а провокаційно-зачіпні цілі. Ці держави наміряють — як доносять часописи — зробити незабаром Австрії „приятельське“ пропозиція, щоб вона заперестала зброїтись, бо се дражнить Сербів. І так Австрія, європейська держава, будуча в союзі з двома могутніми державами — має бути незабаром трактована як не-давно тому Сербія. Бо і її роблено недавно „приятельське“ пропозиція, хоч рівночасно поінформовано її, щоб собі нічого з того не робила, а зброїлась далі.

А чим далі йде справа, тим гірше ведеться австрійській політиці, бо навіть Німеччина — як се видно із промови князя Біллова — відкофують ся з інтересу, бо справа заанектована Босні пахне катастрофою.

Німеччина дає до зрозуміння, щоб в разі війни на її поміч Австрія зовсім не числила. І так на місці бою остала би тільки сама Австрія без помічників, бо союзники, на яких найбільше числено, опускали її один по другім і клять собі тепер із європейської держави.

Англія доказала свого — відокремила Австрію, а тепер руйнує її, підпомагаючи бойкот.

А як би в таких умовах прийшло до війни (а до того пре також що сил Англії), то вона може скінчитись навіть дуже критично для Австрії. Теперішня політична ситуація вказує на те, що евентуальна війна може скінчитись навіть катастрофою, якаб становила о існуванню держави.

Становище Росії в балканській квестії.

Дума не може діждати ся виступу Ізвольського, в яким би офіційально пояснив становище Росії в балканській справі. Тепер вивінюють, що сей виступ припаде вже невідкладно на п'ятницю, коли

— Чортового батька, — кажу, — з вас, чи з мене вийде коли небудь Цеппелін?

Мовчить, мовчить і мовчить.

— Та що, — питаю, — у вас язика не має?

На се малорос сказав:

— Дуже радий буду вас бачити у себе, а зараз я, маючи на увазі всю вагу нашої справи, побіжу Дійсно треба зібратись нам, так жити далі не можна... Я все любив Малоросію і моя найменша дочка (їй 4-ий рік осе пішов від Мокрови) чудово співала. — „Дощик, дощик капає дрібенько“...

— А скажіть, будьте ласкаві, требаж щось буде поставити на стіл. Може купити оселедчика, ковбаски? Може хлопці по чарці захочуть, — що треба скажіть, — я охочо почастую своїх землянів. Вірите — то за сим, то за тим не маєш часу ні в клуб до вас піти, ні почути рідну, знаєте, пісню, музику, подивитись на танці.

Я пожалкував з ним, що не доводить ся почути пісню і побачити танці і попросив його не купувати а вічогісенько.

— Ну, найбільше, — дати хіба по шклянці чаю.

Малорос моргнув одним оком і сказав:

— Ну, там побачимо... Ми побалакаємо з Машою.

І вийшов.

А вечером знов прибів і весело закричав:

— Я, хлопці, прийшов сказати, що зібрав у мене буде завтра о сімйй годині Ух! уморив ся! Зараз бук у Гапченка... Яка симпатична людина, яка мила, яка освічена... Старенький уже... років, мабуть, 60 буде...

— Прийду, прийду, обовязково... Дякую вам, — каже, — що ви взяли на себе сей обовязок... Честь вам, честь... Нам давно уже пора забути би дитячі сварки, хороби свої нещасної позбутися.

то приїде до дебати над бюджетом російського міністерства справ заграничних. В „добре поінформованих кругах“ вже й колюпортується зміст тої промови, а особливо тих її уступів, що відносять ся до балканської проблеми.

Поки мати мемо можливість провирити, чи ті круги є справді „добре поінформовані“, занотуємо тут голос петербурского дневника „Вечер“, який довідується ся з жерела, „яке в безуслівно добре поінформоване“, що становище Росії до балканської проблеми зводиться до таких точок: 1) Росія не вимагає окремої умови між Австро-Угорщиною і Туреччиною, ані не згоджується на неї; 2) Ізвольський ніколи не висловив ім. Росії своєї згоди на анексію Босні. Росія обстає при тім, що босанско-герцеговинська справа має характер міжнародний та може бути рішена тільки за згодою всіх держав, котрі підписали берлінський трактат. Ті погляди поділяють також Італія. 3) Колиб великі держави на проєктованій конференції мали анексію Босні і Герцеговини признати доконаним фактом, то Росія як услівє своєї згоди поставити домагане компензати для балканських держав 4) Росія відносить ся прихильно до союзу балканських держав та змагає до зближеня до Туреччини. 5) Росія уважає положення Австро-Угорщини під дипломатичним зглядом доволі важким. 6) Росія бачить найбільшій спосіб виходу для Австро-Угорщини, як Австро-Угорщина піддасть ся конференції; в сім як раз напромі працює російська дипломатія. 7) Росія дораджує Сербії і Чорногорії розвагу і спокій та заявляє, що за для них не закупається ся у війну. Як видно з кожної точки виринає ворожене російській дипломатії проти Австро-Угорщини, яку тільки темперує останна точка.

Росія, як видно пре до утворення протнавстрійського союзу балканських держав, якого бажає собі і „союзниця“ Австро-Угорщини — Італія. „Нове Время“ вважає тридержавний союз розбитим, бо промова Тітонія поставила Австро-Угорщину перед волею держав, або почати війну яка може на віки рішити не лише питання балканське але і австрійське.

Щоб приневолити Австрію до уступчивости в справі балканської конференції, раде було російське правительство спонукати західно-європейські держави, щоб вони разом з Росією і Італією зробили у Відні пропозиція що до спинення дальших зброєнь. До здійснення сего плану одначе не дійде тільки тому, що Англія згоджувалась на таку анексію лиш тоді, як на неї згодяться ся всі держави, тим часом Німеччина на неї ніяк не захоче пристати. Характеристичне тут те, що проти Австро-Угорщини хотіла виступити і її союзниця — Італія.

Хочете бути здорові?!

Нема ні одного народу на світі, який зачислав би ся до цивілізованих, а не виправляв би гімнастики. В скандинавських краях не лиш по містах, але й по селах є гімнастичні товариства, які мають свої гарні доми й гімнастичні прилади. Скандинавський мужик наробить ся коло господарства, а вечером іде гімнастикувати ся; робітник наробить ся в фабриці — йде гімнастикувати ся; урядник гімнастикує ся, жінка гімнастикує ся.

Закурилась наші очі в далекій дорозі, закурились і світ нам хмарою заслав.

— Ах, як він говорив, як мило, як симпатично.

Був і у Андрійченка, і у Дашенка, і у Смітниченка, у всіх був... які всі симпатичні люди! які ввічливі, виховані! Славні, славні... Побіжу до Маші, скажу, щоб вона дещо з вечера закупила на завтра.

— Ви знаєте — я з сьогоднішнього дня зовсім зробив ся малоросом, чи як там у вас кажуть, українцем, хоч, правду вам сказати, у нас вся родина малоросійська. („То ковбаса буває малоросійська“, кризь зуби промиряв Євген). Мама, наприклад, що дня співала народні пісні:

„Реве та сто-о-о
Гнеднір широкий“...

І з прислугою ми завжди по малоросійськи говоримо. Звичайно, всі ми читали Шевченка; як ото у нього:

Сидить москаль на припічку.
Витріщивши очі...

Се не з Шевченка, — тихо завважив Євген.

— Як не з Шевченка? „Лаврентичів, лаврентичів“? Що ви мені розкажете? Ще ви були маленьким, як я знав сі вірші... Ще мамаша мої їх знала... Була в нас книжка і того... як його?! Ну, хто там у вас, у нас другий? Ну, то Шевченко, то... от як його, не згадаю... Хіба і ви не згадаєте?...

— Ні. — сказав Євген, — у нас поетів десь-тутки, сотні!

Малорос трошки почервонів і, прощаючись сказав:

— Справді сотні, тисячі, хіба їх усіх запам'ятаєш, тепер така їх сила... Ну, до п'ятниці. В п'ятницю, значить у мене... у моїй власній господі.

Слова гімнастика — гімнастикувати ся — мають у скандинавських народів то саме значіння, що хліб і їсти.

Завдяки сій гімнастиці нема в Європі народу, який мав би кращу статю як Скандинавці; нема людини, які були би спільніші від Данців, або Шведів. Спосіб гімнастиковання, який найліпше кріпить здоров'я, має назву від імені Швед.

Шведи завдяки гімнастиці мають добре здоров'я й світову славу.

А як у нас?

Що другий — то хирляк, а кожний гонить за славою. Щоби добути собі славу, треба мати сильну волю, здоров'я й здорову душу. Знана всім стара правда, що здорова душа в здоровім тілі; отже гімнастикуймо ся, крім своє здоров'я, а тоді будемо мати більше сили й охоти боротися о славу для себе й свого народу.

Кому треба здоров'я, нехай вписує ся в члени гімнастичного товариства „Січ“ в Чернівцях, а в неділю, дня 12. с. м. о пів по 6-ої години вечером нехай приїде до сали „Народного Дому“ на сходни всіх членів товариства, тоді рішати ся, коли маємо гімнастикувати ся. Тов. „Січ“ винаймає сальо „Народного Дому“, щоби члени мали добрий льокаль зі свіжим воздухом.

Не було би соромом ані для наших павів докторів, ані для радників ані навіть для висших становящих, коли би прийшли на гімнастику до „Народного Дому“, бо прецінь більші й менші лани уважали нераз честиво для себе танцювати в сали „Народного Дому“; нераз і другим їх захвалювали. Провід гімнастики вести будуть пп.: інж. Герасимович і проф. Голота.

НОВИНКИ.

Чернівці, 10. грудня 1908.

Обхід цісарського ювілею в II. гімназії відбув ся дня 2. грудня с. р. і випав дуже величаво. По богослужбах в церквах, костелах і біжницях зібрав ся ученики і цілий збір в святочно і гарно прибраній сали гімнастичній. Зібраних привітав директор Козак в відповідній такому святкові промові та в поетичнім полеті зазначив вагу дня зазначаючи всіх, щоби словом і пісню відсвяткували се незвичайне свято. Відтак під проводом вмілого учителя співу п. Садагурського відспівав хор учеників цісарської гімн, при чім акомпанімент музичний вів проф. Горнер, що з властивою ему невтомною завзятістю причинив ся чимало до довершення свята. Щойно прогомонів гімн, як на естраду виступив проф. Гофман і вельми до владно змалював образ щасливого пановання нашого цісара від бурливих початків аж по нинішній день. По тій промові нагороджений гримками оплесками слухачів, відспівав німецький хор учеників пісню, почім проф. др. Кордуба виголосив по руски високопарну, одушевлену викликаючу святочну річ. Зазначивши, що тільки дуже немногим володірям дістало ся в уділ так довго панувати зачав бесідник з року 1848 славлячи рішучість і певність себе молоденького ще тоді цісара. Пригадав молодіжні славні діла воєнні вождя натального Раденського, побіди адмірала Тегетгофа, навіть слова мо-

Малорос пішов, а ми нетерпляче остали ся дождати п'ятниці, сотні раз переглядали свого доклада, в сотнях виразів кликами суспільство до оздоровлення і в сотнях картин уявляли спільну працю на користь рідному краю.

І п'ятниця настала.

— — — — —
Коли ми прийшли, величезна сали була уже битком набита народом.

Деякі сиділи, деякі стояли, розбившись на невеличкі гурти і провадили свої розмови то голосно, то пошепки.

Але на обличчях усіх помічалась якась радість, очікування чогось радісного.

Здавалось, досить статись чомусь маленькому, чомусь дрібенькому і всі сї страшні вороги кинуть ся один одному в обійми і забудуть минуле.

Хтось найбільше ворожо настроений до усіх, зі всіма в сварці, ходив самотно в темній кімнаті і не помічаючи сам, з хвилюванням співав:

„Зібрали ся всі бурлаки“...

„Малорос“ зголив бороду, опустив вуса і ходив поміж юрбою, раз-у-раз ласкаво звертаючись до дорогих земляків.

Навіть Маша бігала з українським рушником на руці, відкинувши на бік голову і на тисячі питань відповідала односкладно!

„Егеж“ „та ніж“ „та вжеж“.

Дитина років шести поважно ходила і спинялась біля кожного, поки той не звертав уваги, що у неї під рукою „Кобзар“ Шевченка, вчора, чи сьогодні тільки куплений.

Нарешті пробіло 8.

— Час, панове, починати! хтось вигукнув.

— Час, а вжеж! чогож гаятись? Починаймо!

— Голову треба вибрати, голову, голову!

— Когож?

нарха з его побуту у Львові 1851: „Ту а між своїми Русинами“ і закінчив серед невмовкаючих оплесків всіх слухачів ентузіастичною похвалою своїй так величній постаті володаря. На се виголосив ученик VIII. кл. Анастасій Вонсович Гріна чудовий гимн на честь Австрії з розумінням і змолотечним одушевленням. По сїм віддеклямував ученик VII кл. Кучковський з перенятим і глибоким чутем удачну руску поему Данила Млаки, в котрій славити ся огнену пробу нашого цїсаря в битві під Санта Лючія. Вкінці промовив ще до молодїжи директор Козак горячими до серця промовляючими словами закликаючи її до любови для цїсаря та держави і підвіє тричі оклик „hoch“ і многа лїта“, який всі присутні грімко повторили, а молодїж відспівала ще по німецьки й по руски народний гимн, і на сїм закінчено се гарне свята, яке довго лишиться в пам'яті тих, що на нїм були. Піднести належить факт, що програму ювілею виконували в рівній мірі продукції німецькі і рускі.

Іспанські обманці знова відявляють ся. Один з багатших селян в Олешах коло Любачева дістав оводі лист з Мадриду. Автор листу представляє ся яко каспер військовий, котрий з політичних причин мусїв утікати з Іспанії і зайшов аж до Олешинь. Там казав 275.000 К. не маючи змоги забрати їх з собою. Закопав їх в однім місці і то місце дуже точно описав в своїх документах. Але ті документи в власності его доньки, яко єї віно і тому лише вона може вказати місце з закопаними грїшми. Просить отже селянина, аби прислав гроші на подорож его доньки і єї слуги з Мадриду до Олешинь, а коли гроші найдуть ся, то третину дістане той селянин. Але селянин не дав ся „взяти на бас“ і вислав іспанський лист львівській поліції, яка забирає їх до архіву глупоти іспанських обманців.

Оповідки, іменованя і т. п.

Головний виділ „Рускої Бесіди“ ухвалив на своїм засіданні з дня 7. с. м. урядити ювілейні головні збори своїх членів в неділю, дня 31. н. ст. січня 1909 р. Подрібна програма сих зборів буде оповіщена пізніше; покищо проєктовано відбутися збори перед полуднем, почім мав би бути спільний обід, а по полудні вистава відповідної штуки драматичної „Народним Театром“. На зборах буде крім звичайного дневного порядку обдароване всіх присутних членів виданнями товариства, а надто вильсоване інших цінних книжок. Богато ілюстрована історія „Рускої Бесіди“ за час від 1869—1909 року, виготовлена о проф. Семакою, вже готова і вийде ще сего місяця як друге видане товариства на р. 1909, яку дістануть поштою всі члени, що заплатили вкладку за 1909 рік, усім вислав ся вже й Календар. Ухвалено далі завізвати всі Читальні „Рускої Бесіди“, щоби ще с. р. відбули головні збори своїх членів і прислали коротенькі справозданя про стан читальень на кореспондентках, які головний виділ розішле їм сими днями. Лиш ті читальні дістануть велике число книжок даром для своїх бібліотек, що відбудуть ще с. р. головні збори і пришлють справозданє про стан свого товариства, а разом вкладку 4 корони на 1909 рік. Далі ухвалено, щоби Філії „Рускої Бесіди“ відбули 3. н. ст. січня 1909 свої головні збори, на які виділ „Рускої Бесіди“ вишле своїх відпоручників. Таким способом головний виділ „Рускої Бесіди“ надіє ся оживити рух в своїх Читальнях і Філіях,

— Сорокопуда! Сорокопуда!

Товариші, хтось голосно крикнув!.. Сьогодні будуть, певно, суперечки, горячі розмови.. Нам треба за голову обирати людину, якаб своїм авторитетом могла тушити іскри і не давати їм обертатись в пожежу.. Я пропоную, панове, в голову — нашого шановного письменника добродія Гапченка..

І всі закричали: Гапченка Гапченка, Гапченка..

Гапченко вклонив ся і сказав:

— Дякую вам за ласку, але я уже старий, я забув уже як і ведуть засідання, і через те, панове..

Але юрба не дала йому скінчити і його слабкий голос покрила своїми дужчими: Просимо, просимо, просимо!

Гапченко підняв руку і знову настала тиша. Хтось серед сеї тиші сказав: „Маша“! Маша притовпилась до дверей, вийшла в другу кімнату, а через хвилину, коли голова сїв уже за стіл, вона вернула ся і сказала:

— Панове! через незалежні від нас причини збори сьогодні не можуть відбутися..

— Навкруги загуло:

— Що значить? Чому? Дозволу нема? Полїція?

І всі, дивуючись, почали одагати ся і виходити на улицю

На другий день рано мене зустрів „малорос“ і сказав:

— Ні! уявіть собі! ми даємо їм помешканє, купуємо чай, сахар, становимо самовар, а вони вибирають на голову не господаря хати, а Гапченка.. Яка некультурність, яка невихованість, яке „свинство“..

та просить вже отсім всіх щирих приятелів народної освіти, щоби заняли ся приготуванем до головних зборів Читальень і Філій та щоби повідомили об сїм і о всіх своїх потребах головний виділ, котрий отворив вже особну канцелярію товариства, в якій займає ся настановлений урядник день у день перепискою і розсиланем видань товариства. Канцелярія „Рускої Бесіди“ знаходиться в „Народнім Домі“ на першій поверсі, вхід попри „Руску Касу“. Канцелярія отворена щодня від 8—9 і від 2—4 години.

Засіданє головного виділу „Українська Школа“ відбудеть ся в суботу, 19. грудня б. р. о год. 10. рано зі слїдуючим дневним порядком: 1. становиско виділу супроти тих філій, котрі не підчиняють ся вимогам статуту § 40 і 46; 2. призначенє місця і часу для переведення загальних зборів головного виділу; 3. звіт адміністрації про стан розісланих книжок і сплаченє довгу за них при кінці сего року; 4. Друк книжок; 5. евентація. — Т. Русмак, голова.

Загальні збори читальні „Рускої Бесіди“ в Милішівцях гор. повіт радовецький відбудуть ся в неділю, дня 13. грудня н. ст. о 1. годині з полудня в домі Івана Данильця з отсім дневним порядком: 1. справозданє старшини, 2. вибір нової старшини, 3. справа заснованя курсу для анальфбетів, 4. виклад про спілки, 5. вільні внесеня і запити. — За виділ: Іван Савчук, голова, Демис Брага, секретар.

Людський університет в Чернівцях. Від 29. падолиста с. р. відбувають ся щодні й свята популярні виклади. Три виклади на ту саму тему творять одну серію. Тому один білет за 10 сотиків є важний на цілу серію т. є. на три виклади. В неділю, дня 13. грудня с. р.: „Про зверхній вигляд землі“ буде викладати проф. Лев Рудніцький і 6. с. останній виклад із І. серії. В другій серії будуть оєь які виклади: 1) Про повстанє рости і зьвірат. 2) Про чоловіка. 3) Про різні народи й раси. Всі ті виклади будуть відбувати ся зі свїтляними образами в сали „Народного Дому“ точно від 4. години пополудні. Вступ на три виклади лиш 10 сотиків. — Комітет людського університету.

Для дівочої бурси подарували: Вп. п. добродїйка Христинна Маланчук із Лукавця міх колачів, а Вп. п. Л. Чайковска 7 К, які зібрала в день св. Михайла. За сей дар складає заряд бурси щире подяку. А. Міський, управитель бурси.

3 „Рускої Каси“ в Чернівцях. Повідомляємо, що причини річного обрахунку буде виплата і вилата вкладок щадничих в днях від 15. до 31. грудня с. р. замкнена. — Дирекція.

Звертаємо увагу наших читачів на анонс рускої фірми п. Сірецького поміщений на останній стороні.

Із штуки і літератури.

3 міського театру. Репертуар: п'ятниця (по знижених цінах) „Walzertraum“, субота „Die blaue Maus“, неділя (по пол.) „Peter und Paul im Schlaffenland“, (вечером) „Die blaue Maus“.

„Der Mann mit drei Frauen“ — нова оперетка Легара зробила комплетне фяско зараз на першій виставі. Оповідати зміст її, булоб — здаєть ся — за трудне навіть для самих її авторів. Особи входять і виходять, сїдають, встають, гуляють і сьпівають. Нова, що є у тій оперетці, то взаїмна охота перешкаджати собі і ту охоту стрічаємо весели: у граючих осіб, в оркестрі, якій перешкаджають сьпіваки et vice versa, в хорі, якому перешкаджає балет. А впрочім — все старе. І музика, яку ми вже чули або у „Веселій вдовичці“ і н, і „виці“ і все — так, що до такої оперетки дійсно шкода було мучити таких артистів, як пп. Фельден, Гелля, Герберт і Трір.

„Не піддавай ся біді“. Оповіданє з селяньского життя написав др Андрій Чайківський. Стор. 1—72. Ціна 40 сот. — Виділ тов. „Просьвіта“.

„Сорок літ діяльності тов. „Просьвіти“ написав Михайло Лозинський (з портретами ілюстраціями і мапою. Стор. 1—76. Ціна 50 сот. — Виданє тов. „Просьвіти“.

Марійка Підгірянга: Відгуки душі. Поезії. Накладом Товариства „Взаїмна Поміч гал. і буков. учителів льов.“ у Львові. Ціна 1 кор. До сеї збірки віршів вернемо ще в однім із слїдуючих чисел.

Дещо про народну карність. Бібліотека „Проміня“ ч. 5. Серія публіцистична ч. 1. Вашківці над Чер. 1908 ст. 1—107 ціна 1 кор.

Записки Наукового тов. ім. Шевченка том 75. містять: Зміст тому. — До історії вертепної драми. Замітки й матеріали, подає Володимир Перетц. — Студії з історії церковної унії, написав Богдан Бучинський. Ісцудорова унія (кінєць буде). — Угорщина і Польща на початку XVIII. в., написав Стефан Томашівський (дальше). — З сорокових років, студії Олекс. Грушевського. 2. П. Куліша „Україна Одь початку Вкраїны до батька Хмельницького“. — Листи міністра Фльоріана Земляковського до еп. Івана Ступницького, подав Кирило Ступницький. — Miscellanea: а) До історії панславїзму, подав С. Томашів-

ський; б) Вірша на київських ченців, подав В. Доманицький; в) Віршована легенда про рицаря і смерть, подав В. Гнатюк. — Наукова хроніка: Етнографія в західно європейських часописах за 1906 р., подав др. Зенон Кузєля (кінєць буде). — Бібліографія (рецензії й справозданя, зміст на ст. 237). — Оголошеня.

„Українське Бжильництво“, третій рік виданя, виходить щомісяця (12 разів на рік) книжками до півтора аркуша, з малюнками. „Українське Бжильництво“ орган українських пасічників і служить потребам бжильництва на Україні. Програма журналу: 1. Від редактора. 2. Хроніка. 3. Статі практичні. 4. Статі наукові. 5. Про діяльність пасічних і сільсько-господарських товариств та земств. 6. Заходи та постанови уряду про бжильництво. 7. По пасіках. 8. Огляд пасічної літератури. 9. Бібліографія. 10. Всячина. 11. Запитаня і відповіді. 12. Виданя, надіслані до редакції. 13. Почтова скринька. 14. Справочний відділ. 15. Оповідки. В журналі пишуть: Г. Архипенко, Н. Везпалов, К. Горбачев, М. Дернов, Ган. Бфремова, В. Ілїнський, І. Корабльов, проф. Н. Кулагин, сьвящ. о. І. Лахно, сьвящ. о. М. Михалевич, Ф. Немоловський, А. Свиренко, П. Свіжневський, О. Степовик, Ю. Фисун. Хто заплатить гроші за цілий рік, оддрже даремно додаток: „Щоденник Пасічника“ на 20 пнів. Се записна книжка, що невідмінно потрібна кождому пасічнику. Ціна на рік 1 карб. 50 коп., на пів року 75 коп. з пересилкою. Накладом платні на 20 коп. дорожше. Окреме число коштує 15 коп.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Марійка Підгірянга.

На нуту Бескида.

(Із збірки „Відгуки душі“).

Відси туга, відти друга, відтам жалі-жалі,
Гей поглянь верховину, а сам піду далі.

Отось мене, моя мати, плекала, ховала,
Щобись мене, моя мати, у жовніри дала.

Отось мої кучерки змивала у руті,
Впадуть панам попід ноги кучерки круті.

Впадуть панам попід ноги, застелять підлоги,
Вже не будеш, моя мати, кучерів чесати.

2.

А як будеш, моя нене, стати лист до мене,
Пиши его пером срібним, писанечком дрібним —

Засій его, моя нене, писанем, як маком,
Посилай го моя нене, чорноперим птахом.

Посилай го із вітрами з гори на долину,
Розпиши ми словечками рідну верховину.

Розпиши ми ялцною тай полонинною,
Розмалюй ми овечками тай ще смерічками.

Най росю ліс заплаче дрібненько, дрібненько,
Най Черемош реве, скаче, ненькож моя, ненько!

А я буду лист читати, слїзьми обливати,
Тай родину споминати, матиж моя, мати!

3.

Насіяла дівчинонька в городочку руті
Та для того легішника, що пішов в рекрути.

До схід сонця засівала, в вечір підливала
Та для того рекрутика, що его кохала.

Ой ти руто, моя руто, розрослась ся круто:
Пішов милий у рекрути, за него не чути.

Пішов милий у рекрути тай там і забавив;
Біле личко, чорні брови на кого оставив?

Було мене, мій миленький, саму не лишати;
Прийшли рано в неділеньку від богача свати.

Каже мати руку дати, рушники готові —
Сиві очі, чорні брови, бувайте здорові!

РУСКА КАСА ○ РУСКА КАСА

тов. зареєстрованє з ограниченою порукою в Чернівцях.

Однотипа свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вкладки щадничі і опрочентує їх на 5%. — Пай вносить 40 К і платимо 6%, виписує 2 К. — Родимий! Хай клич „свій до свого“ відібе ся голосним відгомном по цілій Буковині і най кождий, що почуває себе щирим патріотом-Українцем складає свої ошадности в „Рускій Касі“.

Приєднуйте нам нових членів.
Дирекція.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після обсягу місця не після малого тижня.

ОГОЛОШЕННЯ.
За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.
Належитості за анонси марками поштовими не приймає ся.

Звичайні загальні збори каси пож. і шадн. для громади Жадова, відбудуть ся дня 20. грудня 1908 о 1. годині пополудні в домі читальнім з отсим днєвним порядком: 1. Справоздане касове. 2. Вибір касиєра. 3. Вільні внески. — *Михайло Яровий, нач.*

Загальні збори товариства „Взаємна Вигода“ в Топорівцях, відбудуть ся 20. грудня в 2. годині пополудні в домі читальнім ч. 1232 із слїдуючим днєвним порядком: 1. Справоздане старшини за рік 1908. 2. Вибір нової старшини і ради надзорчої. 3. Вільні внесення. — *Старшина.*

Русини! Ждайте у всіх трактирах, торговлях і крамницях лише **тутон і паперція з першої галицько-руської фабрики Евгєна Білінського в Збаражї.** — З доходу сеї фабрики йде 85% на будову церкви в Севєні, 10% на школи і бурєн Тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по святихениках. — Держім ся покляку: **Свїй до свого.** 188 (—)

Великий зарібок
приносьть побічне занятє кождому господарови, купцеві підприємцеві урядникові і т. п.

До виробу
Цементових дахівок

не треба фахового знаня. До того спеціальних машин також на сплату ратами, достарчає

165 (—)

І. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Свѣятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проспекта коштів і цїнники даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні офerti адресувати на повнєшу фірму.

Найперше і найбільше буковинське етаблїсема в тїй галузи.

Хемічна пральня і фарбарня
ДАМСКОЇ І МУЖЕСКОЇ ГАРДЕРОВИ,
унїформів і ріжнородних материй, як: футер, материй на меблі, гардинок, занавісок, портиєр, рукавичок Glacé і корунок.

Спеціальність: Хемічна пральня і фарбарня шовків найліпшої сорти. Взірцева фарбарня і знаменита пральня фіранок ріжного рода.

САЙФЕРТ І ТУЧАПСКИЙ, Чернівці

Централка: **Філія:**
ул. Руска ч. 15. **ул. Кручена ч. 1а**
Мірні ціни. **теперішня ул. Дра Райса.**
Виконанє без закиду.

Замовленя з провінції сейчас.

Цїнники даром і оплатно.

169 (—)

Купуйте лиш у своїх людей!

Держіть ся клича Свїй до Свого!

Новоотворене
Високою
н. к. кравною управою кон-
цессіоноване

Міжнародне
Бюро Подорожжї
„СВІТ“
Стрецький і Ска

в Чернівцях (Буковина), улица Нохановского число 1.
165 (—) видає **карти корабельні** до
Канади, Сполучених Держав (Америци),
Аргентини, Бразилїї, Азїї, Африки
і т. д. і т. д.

Карти на желїзницї європейскї, канадїйскї та американскї.
Карти на спальні вози. — Карти прогульковї та окружнї.

Купуйте лиш у своїх людей!

Перша Буковинська спеціальна артистична
робітня церковних апараментів в Чернівцях
Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при улиці Резиденції число 9,

має честь повідомити Вєч Духовенство і Вп. П. Т. Публику, що виготовляє всїлякі в той фаш входячі роботи як: монотранції, ліхтарі, хрести, кадильницї, свєчники, образи, хоругви і прочє церковне, по уміркованій цїні і на рєчинець.

Замовленя з провінції точно, дешево і на час.

Більші замовленя на догїдні рати
Кільканайпачє аїтїя практика в моїм заводї, упевняє мене що під кождим агаєм зможу хочби найвибаглившому густови Вп. Публики, вповнї вдоволити. Отвараючи мою робітню, не жалувал я ні трудів ні коштів, а урядив єї так, аби стала побіч перворядних робітєнь та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Вп. П. Т. Публики а просєбою о ласкаве поверте тої одинокої в своїм родї рускої робітнї, стою на ласкаві услужє і пишусь

151 (—) з глибоким поважанєм **Ф. Ярмолевич.**

Г. ФАЙЛЕР
усувач нагнїтон
Чернівці, улица Руска ч. 8.

ОПОВІСТКА.

Отсим повідомляю Вп. П. Т. Публику, що я дня 28. н. ст. листопада с. р. отворив в Чернівцях при ул. Кучурівській

АПТИКУ

під „ДОВРИМ ПАСТИРОМ“.

Все те, що поступ часу на поли фармації принїє нам, спровадив я з першорядних тукравих і заграничних фабрик а тим самим заосмотривши мою аптику в найлучші медикаменти, поручаю її Вп. П. Т. Публиці до ужитку і прошу о ласкаве підперте тоїж, аби Вп. П. Т. Публика звертала ся до неї з певним і повним довірєм, а я сумлївно буду стреміти до того, аби всім вимогам, придержуючи ся строго приписів, в цілій повнї відповісти, та ретельною працею се довіре укрїпити.

Замовленя з провінції виконую сейчас.

З глибоким поважанєм **Антін Папп.**

185 4—12

Першорядний фабрикат! Першорядний фабрикат!
Каси огнетревалі і безпечні від вломань
фірми
Бехера і Гільдесгайма
поручає
Самостійне заступство взірців фабричного складу.
І. Шимонович, Чернівці, улица Свѣятої Тройці число 20.

Найбільша різдвяна окаязия закупна
в домі товаровім В. БАЛЬТИНЕСТРА молодшого
Чернівці, улица Енденберга-Головна число 3.

Заложений в р. 1873.	Самостійний склад ц. товарів з альпаки і хїнського срібла	к. фабрик Бахмана і С-ки у Відни.	Телефон: число 301.
Найліпша всїлячина:	Товари футрянї, Товари шкірянї, Дамскї ташки ручні, Товари вовняні, Товари обувянї, Рукавички, Біле мужеске, Хусточки до носа, Краватки, Паньчохи, Нецезарки до подорожжї, Куфри, Саночки, Скї і утенсіля, Костїюми для саночників, Парфуми і мила, Гребінї і шїтки, Вахлярї, Зеркала, Дїточа конфекция, Палички, Збруя і мунїция, Льорнети театральні, Шалики театральні, Шовковї загортки, Товари з бронзу, Капелюхи мужескі і для хлопців, Коци до подорожжї і пледи, Камашї і т. п.	Замовленя з провінції сейчасіоплатно.	

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 корон, на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на
пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 франків.

**Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“**

на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 К, згл. 4:50 р., або 17 фр.

Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция
„Буковини“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частіших замовленнях відповідний ра-
бат. — Реклямації неопечатані вільні від
порта. — Рукописи звертає редакция лише
за попереднім застереженням і залученням
належності поштової.

В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся що дня від 9.—10. рано
і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Чого ще хочуть?

Оттаке питання насуває ся кожному, хто при-
гляне ся ближше цілій тій „бучі“ та невдоволенню,
яке повстало між руским народним учительством
і за звисного становища наших послів до справи
регуляції учительської платні.

Як звисно, проект закона про регуляцію учи-
тельської платні вже ухвалено, а краєвий виділ пе-
реслав його до правительства без ніяких непри-
хильних заміток, як се найкраще видно із того,
що правительство зарядило виплачене дорожизня-
ного додатку учителям. Так отже учителі мають
вже те, чого ждали, хоч — мимоходом кажучи —
не все учительство є вдоволене із того, що їм „ви-
бороти“ їхні проводирі, бо багато учителів не має
нічого із тих дорожизняних додатків.

Але мимо того всього, мимо того, що — як
сказано вище — учителі мають вже те, чого жа-
дали, не устають їх проводирі та часть учитель-
ства, яка дала захопитись тим проводирем у своїй
„роботі“ — яка безголовно на те, щоби ослабити
вплив і значіння Русинів на Буковині.

Що се йде як раз на руку всяким ворожим
нам чинникам, можемо найкраще побачити по на-
слідках тої деструктивної роботи, які ми недавно
тан наглядно бачили.

Пригадаємо хоч би недавню кирию із отво-
ренням рускої гімназії у Вишніці, яка мало що не
остала лиш „*ritum desiderium*“ буковинських Ру-
синів, пригадаємо хоч би поведене краєвого пра-
вительства при розділюванню відзначень з нагоди
60-літнього цїсарського ювілею.

В слід за тим підносять знова голову волоске
ровбншацтво у руских школах. Останні дні при-
носять нам до заготованя факт, подібний до того,
який склав ся давніш в Ізопештах. Ось в Нових
Бросківцях напали підбунтовані волоскими про-
водирями мужики на тамошного учителя та грозили
йому убійством та замкненем рускої школи.

М. Ю. Лермонтов.

„Ашик-Кериб“.

(Турецька назка).

Давно тому назад, в городі Тифлісі, жив один
багатий Турок. Богато золота дав йому Аллах;
та дорожа від золота була для него його одинока
дочка, Мабуль-Меґері. Гарні звізди на небі, але за
звіздами живуть ангели, і вони ще кращі; так і
Мабуль-Меґері була найкраща із усіх дів Тифліса.
Був у Тифлісі також бідний Ашик-Кериб. Пророк
не дав йому нічого, крім високого серця та дару
пісень. Граючи на саазі (балалайці) та прослав-
ляючи давних витязів Туркестану, він ходив по
весіллях розвеселяти богатих та щасливих. На од-
ному весіллі він побачив Мабуль-Меґері, і вони по-
любили одно одного. Ашик-Кериб малу мав надію
дістати її руку, і він став сумний, як зимове
небо.

От раз він лежав у саді під виноградником і
наконець заснув. У той час переходила коло него
Мабуль-Меґері із своїми подругами, а одна з них,
побачивши сплячого Ашика (балалайника), звер-
нула і підійшла до него.

— Чому ти спиш під виноградником — за-
співала вона. — Вставай, безумний, твоє газеля
переходить отсе.

Він пробудив ся: дівчина порхнула геть, як
пташка. Мабуль-Меґері чула її пісню і стала на неї
сварити.

— Колиб ти знала, — відказала тота — ко-
му я співала сю пісню, то тиб дакувала мені, то
твій Ашик-Кериб.

— Веди мене до него — сказала Мабуль-Ме-
ґері — і вони пішли.

Всі ті факти та ще чимало інших се нічо
інше, як наслідки тої деструктивної роботи „про-
водирів“ учительства, які бажають конечно порости
в піре та здобути собі значіння, хоч би за ціну роз-
дору між власним народом, хоч би навіть за ціну
ослаблення і пониження свого власного народу.

Що до того, а не до чого іншого йде, пока-
зує наглядно стаття учителя Роговського поміщена
в 73. ч. „Громадського Голосу“, яку обговорюєм на
місці.

В агаданій статті каже др. Роговський, що „ми
всі (учителі — *Ред. Бук.*) найдалше за два місяці
оголосили себе явно і славно радикалами“ — і не-
бачно та мабуть нехотичи зраджує всі задушевні
плани та бажання тих деструктивних елементів, які
окликавши себе проводирями буковинського учи-
тельства визискували справу учительської платні,
щоби викликати заколот і роздор між Українцями
на Буковині на радість і користь ворогів нашої
нації.

Отсе признанє проводирів, та наведені факти
повинні врешті отворити очі загалови нашого учи-
тельства, коли воно справді — о чім не сумніва-
мо ся — має на думці щирю працю для добра на-
рода. В таким разі вже крайній час позбутися
отсеї „гарної опіки“ та розпочати наново покинену
працю.

З державної ради.

Засіданє з дня 9. грудня.

Засіданє з 9. с. м. почало ся доволі супо-
кійно — бо антисеміти, довідавши ся, що перший
має промовляти бар. Бінерт, окружили збитою ла-
вою міністерську лаву, щоб держати подалеки від
неї чеських обструкціоністів, які по кількох свистах,
сиділи тихо через час відчитувания інтерпелляцій
і внесень, яке забрало пів години часу. Як тількиж під-
няв ся з свого місця презид. кабінету бар. Бінерт,
загомонило з лавок чеських „*Abzug Binerth*“ при
аккомпаніменті трубок і свиставок. Гамір був та-
кий великий, що бар. Бінерт через кілька мінут

не міг прийти до слова. Відтак поодинокі уступив
його промови витано то оплесками з поміж анти-
семітських рядів, то свистом з лав чеських.

Бар. Бінерт, висловивши свою радість з тої
причини, що партії більшости уможливили кон-
ституційну полагоду бюджетової провізорії через
введення її на порядок обряд в формі наглагого вне-
сення, перейшов відтак до обговорення справи уста-
новлення наглих судів в Празі і околиці. Прави-
тельство рішило ся на отсе крайнє, законно оправ-
дане средство доперва коли нормальні средства
показали ся недостаточні для удержаня загального
порядку і безпеки (Потакування. Оклики чеських ра-
дикалів). Проклямоване наглих судів не звертаєть
ся проти жадної нації аві сторонництва. Вістре
сега заповідженя звертаєть ся проти снх елементів,
що є ворогами всего і всіх, що нарочно розпалю-
ють національне засліпленє і пристрасти, щоби
як-раз в теперішню поважну пору ослабити сили
Австрії внутрішніми заворушеннями. Правительство
сповнило тільки свій обовязок, наложений катего-
ричним імперативом, обовязок адавити проби анар-
хістичного руху і привернути повагу закона, та
добру славу міст Праги, Чехії й Австрії супроти
ворожих намірів. Тому просить премієр палату,
щоби як слід оцінила наміри правительства що-до
привернення легального порядку. Як що палата по-
ступить однодушно, то буде більший моральний
успіх і лекше буде привернути нормальний стан.

Відтак опрокидував бар. Бінерт закиди, роб-
лені намісниками Куденовому та полемізував з пос.
Адлером, котрий закинув правительству антипар-
ламентарні наміри. Бажаю парламенту, — говорив
премієр — вірю в парламент і з усіх сил заходи-
ти му ся, щоби скріпити парламентаризм. (Опле-
ски). Дбаю про судьбу парламенту так само, як
ви, Панове, тому відчув я велике вдоволенє, як за-
мітив сю розвагу і поміркованє, яке виявила пала-
та в день проклямованя наглих судів. Апробую
твердженє пос. Адлера, що студенти не повинні
проводити в політичнім життю і бажано, щоби ака-
демичні горожані стали знова студентами. (Опле-
ски). Правительство енергично дбати ме про се і
надієть ся, що палата не відкаже йому помочи
усім. (Оплески. Пос. Фресель перебиває).

Що до італійського правничого виділу прави-
тельство не дасть себе змилити поведєнем італій-
ських студентів. Сі прикрі події не змінять погляду
на отсю справу, бо правительство стояло і стоїть
на тім становищі, що слід сповняти оправдані до-

Побачивши його печальне лице, Мабуль-Ме-
ґері стала його розсипувати та потішати.

— Як мені не сумувати — відповів Ашик-Ке-
риб — я тебе люблю і ти ніколи не будеш мовою.

— Проси о мою руку у мого батька — гово-
рила вона — і батько мій справить весіле наше
за свої гроші і нагородить мене так, що нам двоім
вистарчить.

— Добре — відповів він — припустім, що
Аяк-Ага нічого не пожаліє для своєї дочки; але
хто знає, що опісля ти не будеш мене поприкати
в тому, що я нічого не мав і обовязаний у всім
тобі. Ні, дорога Мабуль-Меґері, я поклав зарік на
свою душу: обіцюю сїм літ подорожувати по світі
і нажити собі багатства, або загинути серед да-
лекої пустині. Наколи ти згідна на те, то по упли-
ві того часу будеш мовою.

Вона згодилась, але додала, що коли він
у назначений день не вернеть ся, то вона стане
жінкою Куршуд-бека, котрий вже давно до неї сва-
таєть ся.

Прийшов Ашик-Кериб до своєї матери, взяв
на дорогу благословленє, поцілував маленьку се-
стру, повісив через плече торбу, підпер ся пали-
цею путника і вийшов із города Тифліса. І от до-
гоняє його їздець; він дивить ся: се Куршуд-бек.

— Доброї дороги — кричав йому бек — куда
би ти не йшов страннику, я твій товариш.

Нерад був Ашик із свого товариша, але ні-
чого робити.

Довго йшли вони разом, наконець побачили
перед собою ріку. Ні мосту, ні броду.

— Пливи наперед — сказав Куршуд-бек —
я піду за тобою.

Ашик скинув верхню одіж, та поплив. Пере-
правившись, глядять назад — о горе! о всемогу-
чий Аллах!

Куршуд-бек взяв його одіж, та поїхав назад
у Тифліс; лиш порох лишив ся по нїм, вючись мов
гадюка по гладкому полю.

Прилетівши до Тифлісу, несе бек одіж Аши-
ка-Кериба до його стар і матери.

— Твій син утонув в глибокій ріці — гово-
рив він — от його одіж!

З невисказаною тугою кинула ся мати на
одіж любимого сина, та стала обливати її горячи-
ми сльозами; відтак взяла її і понесла до нарече-
ної невістки своєї, Мабуль-Меґері.

— Мій син утонув — сказала вона їй — Кур-
шуд-бек привіз його одіж; ти вільна.

Мабуль-Меґері усьміхнулася та відказала:

— Не вір; то все видумки Куршуд-бека.
Перед тим, заки мине час сімох літ, ніхто не буде
моїм мужем.

Вона знала ві стїни свою сааз і спокійно ста-
ла співати любиму пісню нещасного Ашик-Ке-
риба.

Між тим странник прийшов босий і голий до
одного села. Добрі люди оділи його та нагодували;
він за се співав їм чудові пісні. Так переходив
він від села до села, від города до города, і слава
його розійшлася по всім усяодам. Прийшов він на-
конець у Халаф. По звичаю, увійшов до кофейні,
запитав о сааз і став співати. В той час жив
в Халафі паша, великий любитель піснарів. Бога-
тьох до него приводили, — аві один йому не спо-
добав ся. Їго чауши помучились, бігаючи по го-
роді. Нараз, проходячи коло кофейні, чуєть дивний
голос. Вони туди.

— Ходи з нами до великого паші — закри-
чали вони — або ти відповідаєш нам головою.

— Я чоловік свободний, странник із города
Тифліса — говорив Ашик-Кериб — Хочу — піду,
хочу — не піду; співую, коли прийдесть ся, а ваш
паша мені не начальник.

магання Італійців, аби вони не потребувало образувати ся в рідній мові на закордонних університетах. Тому в січні с. р. внесе правительством предложе на основані італійського правничого відділу конституційною дорогою. Управлене сего домагання признано із німецького боку, а зробив се посол Штельдцль.

Бажаю також, щоби і чеські послы зрозуміли згідливі і повні австрійського патріотизму виводи пос Штельдцля, бо ж ніщо не може більше пошкодити єдності чеського королівства, як такий стан, що Німці не могли би почувати себе дома в столиці краю. Се напівмисне з німецького боку повинно найти тим більше признане, що так само висловив ся і пос. Крамарж. Дорогою постійних закидів не зробити ся ні кроку вперед. Не ходять тут о одиниці, а о два народи, що не можуть взаємно перемогти ся, народи, що з поковівку замешкують сей край, що мусять жити разом.

Недовіря до коаліції і парламентарної більшості, яке висловили деякі бесідники, правительством не поділяє. Не мож заперечити, що давня більшість поборола великі труднощі, але послідні перешкоди не повстали у нутрі більшості, лише походили із виї. Правительством покляло собі задачею обмежити її впливи, а звершити се по бажанню цісари через аложенє здатного до праці парламентарного кабінету, який є певно лучший, аніж кождоразова непевна більшість. Через те правительством і далі заходить меть ся зібрати знова парламентарні сторонництва до спільної праці, бо ж се не імовірно, щоби народнапалати вирікла ся права участі в правліню. Радо стверджую, що два так визначні послы, як пп. Штельдцль і Крамарж заявили ся принципіально за коаліційним кабінетом. Описля відповідав премієр на бесіди послів пп. Романчука і д-ра К. Мевидкого.

Посол Романчук заявив, що його ключові товариші готові до політики помирення. Сю заяву приймаю з тим більшим вдоволенням до відома, що вона містила ся також і в словах посла д-ра К. Левницького. Коли пос Романчук поставив усилє, щоби домагання руского народу находити у правительстві все повну увагу і об'єктивну оцінку, строго з річевої точки погляду, — то се може йому приречити з цілою рішучістю. Нашим найусильнішим стремлінням буде поперти культурні й економічні інтереси Русинів та після спроби — дати також зростаючим силам сего племені нагоду прияти успішну участь в службі для загального добра; в сїм напрямі слід піднести дуже цінні задачки спокійної й корисної праці, яку можна було з радістю замістити в публічному житті Галичини в посліднім часі. Дорогою мирного пожиття і взаємного порозуміння знайде ся також спроби розв'язати ряд важких і наглих справ. Ї се діло, над яким правительством з підмогою намісника, достойного найбільшої подяки, бажає працювати з цілою енергією і після найлучших сил.

Вкінці заявив президент міністрів, що в бюджетовій дискусії проявила ся одностайність і що до береження загальних парламентарних інтересів що до права народного заступництва Се є доказ, що палата рішила ся виконувати своє давнє конституційне право контролю над бюджетом. Проте думаю, що не зверну ся з безуспішним протестом, як попрошу палату, щоб ухвалила бюджетову провізорию. Ухваліть її панове, не з довіри до нас, а до себе самих. (Оплески).

Однак не дивлячись на те, його зловили і привели до паші.

— Слышай, — сказав паша — і він засьпівав.

І в тій піснї він славив свою дорогу Мабуль-Меґері, і тога пісня так сподобала ся гордому паші, що він лишив у себе бідного Ашик-Кериба. Посипали ся до него срібло і золото, зайняли на ньому багаті одежі. Щасливо і весело став жити Ашик-Кериб і зробив ся дуже багатий. Забув свою Мабуль-Меґері чи ні — не знаю, лишень назначений час упливав. Послїдний рік мав вже скоро скінчити ся, а він не ладив ся до від'їзду.

Прекрасна Мабуль-Меґері стала тратити надію. В той час один купець пускав ся з караваном із Тифліса зі 40 верблюдами та 80 невістками. Кличе вона купця до себе та подає йому золоте начине.

— Возьми ти те начине — говорять вона — і в який лиш город прийдеши, вистав те начине у своїм склепі і оголоси всюди, що той, хто зголосить ся як хазяїн могого начиня і докаже сего, дістане його, і в додатку ще вагу його золота.

Відїхав купець; всюди сповняв поручене Мабуль-Меґері, але ніхто не зголошував ся, як хазяїн золотого начиня. Вже він продав майже всі свої товари і приїхав з останком у Халаф. Оголосив він всюди поручене Мабуль-Меґері.

Учувши те, Ашик-Кериб прибігає до караванної шопи, та видить золоте начине у тифліського купця.

— Се мое — сказав він, вхопивши його рукою.

— Дійсно твое — сказав купець — я пізнав тебе, Ашик-Кериб, йдиж скорше у Тифліс; твоя Мабуль-Меґері веліла тобі сказати, що час минає, і нагоди ти не будеш у назначений день, то вона вийде за другого.

В розпучї вхопив себе Ашик-Кериб за голову; і оставало лишень три дні до означеного часу. Од-

По бар. Біверті говорив пос. Малер, котрий жалів з приводу подій в Празі та заявив, що причиною тих подій є банкрутство дотеперішньої системи правління. Далше жалував ся на упослідженє Жидів і осудив поведєнє німецьких студентів в справі „Mensa academica“, на уладженє якої більше чим половину гроша дали Жиди. Бесідник, котрому німецькі народні послы часто перебували — апелював вікни до згоди.

Описля говорив пос. Масарик. Заворушенє в Празі пересаджено і заведєнє наглих судів зовсім не є оправдане. Правдивою причиною було невдоволенє Німців ізза обурєня Чехів на події в чеській соймі, а далше німецькі провокації і взагалі поведєнє Німців супроти Славян.

За події в Празі є відмічальне правительством, яке відчасів Бадєного дозволяє на анархю в адміністрації. Чехи і Німці можуть порозуміти ся лиш як наріз з народом на демократичній і свободній основі. Загалне право голосованя мусить ся завести і до Соймів та громадських рад. І зовнішня політика мусить бути демократична. Вкінці виступив бесідник проти христ. соціялів і заявив, що ніодни Чех не може голосувати за буж. провізорию, як не сповнять слухних домагань Чехів.

Слїдуючий бесідник д-р. Гломбінський говорив багато про шкідливий централізм та про корисну автономію (розумієть ся: країв), говорив і переконував, а ключові товариші плескали йому в долоні. Якби не централізм, то 17 країв неспинило-б ся в закондатній праці через заворушенє в одній провінції, або в однім краю Автономія всему зарадить, буде спокій і гаразд, але автономія мусить бути правдива і широка. Переходячи до рускої kwestії заявив бесідник, що Поляки признають всім народам право рішати про себе. Так само як Русинів трактуєть ся і Поляків як „minderwärtig“ на Шлеску і Буковині. На Шлеску з великим трудом одержали Поляки одну державу середню школу, а на Буковині і доси не мають ані одної. Може прийти до того і наша терпеливість вичерпаєть ся — говорив бесідник, — але в Галичині, — в Галичині, положенє руского населєня відповідає принципам рівноуправленя.

Засіданє з дня 10. с. м.

На початку засіданя по відчитаню впливів приступлено до вибору 4 віцепрезидентів палати. Остаточно вишйли з вибору: Пернерсторфер, Штайнвендер, Зазворка і Поґачнічек (сего останного перефорсувало „Коло польське“ на спілку з нападками проти кандидата Русинів, Румунів та Італійців пос. Кончія — а помагав їм — mutatis mutandis — клуб соціял-демократів).

Посля, які належать до руско-романського блоку рішили вести енергічну акцію, щоб здійснити своє домагання. Послы Василько і Цеглинський поставили внесєнє, в яким домагають ся збільшеня числа віцепрезидентур до 7 і вже в суботу мала відбути ся конференція ключових представителів для переведєня постанови що до дальшого збільшеня числа віцепрезидентів.

Відтак промовляв управитель міністерства скарбу Йоркаш-Рох та виголосив фінансове ехрзовє, яке ізза браку місця відкладаємо до слїдуючого числа.

По сїм почала ся дискусія над бюджетовою провізориєю, в якій забирали голос пос. Бехле (хр. соц.), пос. Барт (соц. дем.), пос. Маєр (хр.

соц.) та др. К. Трильовський, який обговорював відносини в Галичині.

Як доносить „Дїло“, в державний бюджет на рік 1909 вставлено між иншим дотації на дві надзвичайні професури з рускою викладавкою мовою утворені без пропозиції з боку університету.

Відкрили маску.

П. Роговський, учитель в Стебнях, помістив в 73. числі „Громадського Голосу“ допис, в який дуже лютиє ся на нашу часопис за поміщенє статі о. Радика, в котрій було напятизоване поступованє радикалів, що з одного боку відпекують ся хреста, церкви, священників і т. д., а з другого боку справляють величаві церковні похорони своїм партійним товаришам.

Не збиваючи закидів о. Радика ні словом, п. Роговський закидає нам, що ми помістили статю, яка доказує неконсеквенційність ред. „Буковини“, яка „недавно поміщувала статі про розділ церкви від держави, про „чорну роботу“ попів, називала їх „чорноризцями“, а тепер дає на своїх стовпцях місце тим, на котрих кричала.“

Ми не бачимо ніякої неконсеквенції в тім, що поміщували ті статі, які ганять лихо, але не церков і священників, яко таких. Але й сам п. Роговський каже зараз далше, що „най би писав, коби щось мудрого, котрий з них (священників) написав а то таке було писанє, що в нїм ні логіки, ні правди“ — але нелогічності і неправди тої п. Роговський навіть не старає ся доказувати. За те в утертий спосіб нападає на „Буковину“, „Руску Радку“ і д-ра Стоцького.

Ми й не займали би ся писаниною п. Роговського, згадуємо тільки про сю статю задля слїдуючої його заяви: „Ми всі, як побачите, найдалше за 2 вже місяці (оригінальний стиль учителя! — Ред. „Бук.“) оголосимо себе явно і славно радикалами!“

Ось чому деякі „проводирі“ труляють учительство проти наших послів, бо п. Роговський каже ще на иншій місци: „То не тому, що учителі домагають ся підвишеня платні як каже Стоцький, а тому, що вони бачать неоправне поступованє національних демократів, і переводять тепер станову організацію з програмою чисто радикальною.“ Тим виявив п. Роговський прилюдно те, що ми знали вже від самого початку крини.

В сїй справі заговоримо ще до українського народного учительства на Буковині яснійше, а поки що констатуємо факт, що радикали соціялісти і инші „приятелі“ народного учительства визискували справу учительської платні, щоби зробити заколот і роздор між Українцями на Буковині. Що з того вийде, покаже недалека будучість.

Ми надїємось, що передвчасна сповідь п. Роговського і товариств отворить очі тим учителям, що слїпо вірили їхнім брикнам і клеветам.

накож він сів на коня, взяв з собою торбу з золотими грїшми і полетів, не жаліючи коня.

На конець, змучений бігуи упав, без духу на Арзиран — горі, що між Арзираном а Ерзерумом. Що йому було робити? Від Арзирана до Тифліса було два місяці їзди — а оставало ся лишень два дні.

— Аллаху всемогутий, — кликав він — коли ти мені не допоможеш, то мені нічого на землі й робити.

І хоче він кинути ся із стрісної скали. На раз бачить в низу чоловіка на білому коні, і чує гримкий голос.

— Огдин (молодче), що ти хочеш робити?

— Хочу умирати — відповів Ашик.

— Злізай же сюди, наколи так, а тебе убо.

Ашик спустив ся якось із скали.

— Ходи за мною — сказав грїзно їздець.

— Як я можу йти за тобою — відповів Ашик.

— Кінь твій летить як вітер, а на мені тяжить торба.

— Правда, повісь же свою торбу на моє сідло та йди за мною.

Остав з задку Ашик-Кериб, хоч і як старає ся бігти.

— Чомуж ти лишаєш ся — запитав їздець.

— Як же я можу йти за тобою, коли твій кінь бистрійший як думка, а я вже змучений.

— Правда, сїдай з задку на коня мого і кажи правду, куди тобі треба їхати?

— Хоч би і в Арзерум инні дістати ся — відказав Ашик.

— Закрий же очі.

Він закрив.

— Тепер відкрий.

Дивить ся Ашик, перед ним біліють стїни і ясніють мінарети Арзерума.

— Я винуватий, Ага — сказав Ашик:

— Я ошиб ся; а хотів сказати, що мені треба у Каре.

— Тото й є — відповів їздець, а тебе упередив, щоб ти мені говорив всю правду. Закрий же знов очі. Тепер відкрий.

Ашик собі не вірить, що то Каре. Він упав на колїна і сказав:

— Я винуватий, Ага, трячі винуватий твій слуга Ашик-Кериб; але ти сам знаєш, що коли чоловік рішив ся брехати рано, то повинен брехати до кінця дня. Мені дійсно треба у Тифліс.

— Який ти невірний! — сказав сердито їздець: але нічого робити, прощаю тобі. Закрий же очі. Тепер отвори! — додав він по хвилі. Ашик кликує з радости; вони були у корні Тифліса. Дякуючи сердечно та взявши свою торбу із сїдла, Ашик-Кериб сказав до їздця:

— Ага, дійсно твое добродїйство велике; але зроби ще більше. Коли я тепер буду розказувати, що за оден день посїв із Арзирана у Тифліс, мені ніхто не повірить; дай мені який небудь доказ.

— Нахились — сказав той, усміхаючись: — возьми з під копита коня грудку землі та поклади собі у пазуху, і тоді, коли не будуть вірити у правду твоїх слів, то кажи до себе привести слїпу, яка сїм лїт вже в таким положєнню, помаж єї очі — і вона увидить.

Ашик взяв грудку землі з під копита білого коня; але лиш підніс голову, — їздець і кінь зчезли. Тоді він переконав ся в душі, що його покровитель був не хто инший, як Хадериліаз (св. Георгій).

Аж пізнім вечером відшукав Ашик-Кериб свою хату. Ступає він у двері дрожащою рукою, кличучи:

— Ана, ана (мати), отвори! Я — божий гість, і перемерзлий і голодний: прошу ради твого подорожного сина, впусти мене!

НОВИНКИ.

Чернівці, 12. грудня 1908.

Відзначення. З нагоди перенесення в сталій стан спочинку надав цісар професорови гр.-ор. школи реальної послови Е. Пігуляков титул і характер правительственного радника.

На засіданні парламенту з дня 5. с. у. виїс посол Іспескул-Трекул інтерпеляцію до управителя міністерства просвіти в справі признавання родичів, в якій викладовій мові мають учувати їх діти, що ходять до народної школи. Інтерпеляцію сю підписали через ошибку рускі посли: Василько, Пігуляк, Лукашевич, Спинул, Семака і др. Ев. Левицький, але відкинули свої підписи інтерпеляцією з дня 9. с. м.

Від посла Спинула одержали ми таку нотатку: Вичитавши в 137. числі „Буковини“ з дня 21 листопада с. р. нотатку якогось добродія, котрий їдучи желізницею, побачив на двірці в Лужанах плякат, на яким була поміщена оповістка про желізничні справи в Дорні в такий спосіб, що тим виставило ся руску мову по просту на сміх, удав ся я писемно сейчас до директора желізничного руху п. радника привительственного Чіффра в Чернівцях з проською, зарадити чим скорше, щоб та, руску мову образуюча оповістка, була написана в чисто рускій мові. Сегодня отримав я в тій справі відповідь від п. Чіффра з дня 3. с. м., де він мені подає до відомости, що зарядив сейчас, аби звісну оповістку зніщити не тільки на двірці в Лужанах, але взагалі у всій Буковині. Із сего маємо знов один доказ, що треба тільки впомянути ся о свої права, а мусимо до них дійти.

Нужда на Буковині. На засіданні ради культури кравової в четвер сконстатовано, що в цілм краю є великий недостаток памі. Мимо того що рада кравової культури перепродала 128 вагонів сіна і 95 вагонів ометіці, вже від половини надоліста є нових зголошень на 142 вагоні. При обговорюванню сеї справи показало ся, що в цілм краю панує страшна нужда, а господарі мусять продавати за безцін свою худобу. З огляду на те, зажадано від правительства дальшої заемоги на мільон корон. З такою самою проською звернув ся до правительства краввий виділ. З дотеперішної акції ради культури кравової треба зазначити, що вона мала до розпорядимости 170 тисяч корон, а то 100.000 кор. від правительства, 50 тисяч від краю і 20 тисяч від реаліційного фонду. За 111 тисяч корон закуплено памі і ометіці 223 вагонів, решта 59 тисяч піде на нові замовлення, так, що раді культури кравової не остане нічого. Так має ся справа із нашою для худоби — про людей нема вже і мови. Наслідком дощів, повеній та скорої зими вигнила барабода, пасіяня нема навіть на засів, так, що людей їде майже голодова смерть.

Епідемія шкарлатини. 12. с. м. було хорих на шкарлатину 67 осіб. На засіданні комісії в цілі поборювання епідемії рішено замкнути народні школи до 27. с. м., як також заказати диточі представлення в міській театрі.

Замерз. 29. минув. місяця знайдено замерзлого на полі Костя Лазерського з Боянчука, який упавши ся заблукав на полі і замерз.

Слабий голос старухи відповів йому:

— На нїчліг путників є домп богатих та сильних; є тепер у городі весіле, — їди там, там можеш провести ніч в задоволеню.

— Ана — відповів він — я тут пїякого знакомого не маю, і тому повторюю свою просьбу: ради подорожного твого сина, впусти.

Тоді сестра його говорить матери:

— Мати, я встану і отвору двері.

— Негідна — відповіла старуха — ти рада приймати молодих людей та гостити їх, тому, що от вже сім літ, як я стратила від сліз зір.

Однак дочка, не вважаючи на єї нагани, встала, отворила двері і впустила Ашик-Кервба.

Сказавши загальний привіт, він сів і з тайним несупокоем став роздивлювати ся. І бачить він: на стїні висить у запорошенім покривалі його соподковзучна сааз, і став питати матери:

— Що висить у тебе на стїні?

— Цікавий ти гість — відказала вона — буде тобі досить і того, що тобі дадуть кусок хліба і завтра відправлять тебе з Богом.

— Я вже сказав тобі — сказав на те він — що ти моя рідна мати, а отсе сестра моя і тому прошу пояснити мені, що то висить на стїні?

— То сааз, сааз, — відповіла старуха сердито, не вірячи йому.

— А що значить сааз?

— Сааз то значить, що на ньому сьїв, грають і сьївають пісні.

(Коонець буде).

Миколаївські вечериці заповідають ся дуже гарно. На програму, яку оповістять ся пізнійше, складають ся крім появи сьв. о. Николая також ріжні гумористичні монольоги, сатиричні декламації, сьїви і ріжного рода товариські забави. Щоби нашій Вп. Громаді не робити труднощі в посилянню фантів, рішив комітет и слати в перших днях тижня курсора, що мав би збирати ріжні фанти. Тож просимо сю оповістку ласкаво прийняти до відома і не відказатись від датків, хотьби й найменших, на річ фантової лотерії. Післянець сьв. о. Николая буде в п'ятницю, т. є 18. с. м. відбрати в сали „Народного Дому“ від год 8. до 12. і від 3. до 6. для малих і великих дітей дарунки. Вступ від особи на цілий вечір 10 К 10 сот. Маленькі дїточки можуть подивити ся на о. Николая даром. Вступ для учеників 22 сотіки, академічний білет 55 сот. — *Комітет.*

Процес за „похвалюване“ убийство гр. Потоцького перед віденським судом. Вчора ставав перед лавою присяжних судій 28-літній публіцист Лозинський, якому державна прокуратура закинула провини в 305 § поповнену через поміщене статі в анархістичнім органі „Wohlstand für Alle“ про убийство гр. Потоцького, в якій він нібито виправдував учинок М. Січинського та зазивав Русинів приставати до анархістичного руху, через що агітував за ширенем революційної пропаганди та понижував правні поняття про власність. Обжалуваний до авторства статі признав ся, заявляючи, що цілю його було познакомити чужу публіку з галицькими відносинами та безправством яке терплять Русини під польською кормигою. Відтак „з'ясував убійство з становища теоретичного, покликуючи ся на чинки Теля, Врутуса та згадуючи про процес Добродієвської. Убитий гр. Потоцького не похвалював, тільки констатував, що його народ не осуджує. Відтак збивав заміти прокуратури що до його анархістично-комуністичної пропаганди, виказуючи необхіднакомплена загалу з анархістичною теорією. По відкиненню внесень оборони та промові прокуратора, який обмежив своє обжаловане до того, що обжалуваний величав законно наказані чинки та заохочував до них, промовив адвокат обжалованого др. В. Роде. Судії присяжні по нараді заперечили винуватість обжалованого 7 голосами проти 5 в наслідок чого предсідатель трибуналу совітник двору, др. Файгль видав присуд увільняючий обжалованого від вини і кари.

Оповідки, іменованя і т. п.

Головний виділ „Рускої Бесіди“ ухвалив на своїм засіданні з дня 7. с. м. урядити ювілейні головні збори своїх членів в неділю, дня 31. н. ст. січня 1909 р. Подрібна програма сїх зборів буде оповіщена пізнійше; покищо проєктовано відбутися збори перед полуднем, почім мав би бути спільний обід, а по полудні вистава відповідної штуки драматичної „Народним Театром“. На зборах буде крім звичайного дневного порядку обдароване всіх присутних членів виданнями товариства, а надто вильсоване інших цінних книжок. Богато ілюстрована історія „Рускої Бесіди“ за час від 1869—1909 року, виготовлена о проф. Семаком, вже готова і вийде ще сего місяця як друге видане товариства на р 1909, яку дістануть поштою всі члени, що заплатили вкладку за 1909 рік, усім висилає ся вже й Календар. Ухвалено далі завізвати всі Читальні „Рускої Бесіди“, щоби іде с. р. відбули головні збори своїх членів і прислали коротенькі справозданя про стан читальень на кореспондентках, які головний виділ розішле їм сьми днями. Лиш ті читальні дістануть велике число книжок даром для своїх бібліотек, що відбудуть ще с. р. головні збори і приміють справоздане про стан свого товариства, а заразом вкладку 4 короні на 1909 рік. Далі ухвалено, щоби Філії „Рускої Бесіди“ відбули 3. н. ст. січня 1909 свої головні збори, на які виділ „Рускої Бесіди“ вишле своїх відпоручників. Таким способом головний виділ „Рускої Бесіди“ надіє ся оживити рух в своїх Читальнях і Філіях, та просить вже отсим всіх щирих приятелів народної освіти, щоби завняли ся приготованем до головних зборів Читальень і Філій та щоби повідомили об сїм і о всіх своїх потребах головний виділ, котрий отворив вже особну канцелярію товариства, в якій займає ся настановлений урядник день у день перепискою і розсиланем видань товариства. Канцелярія „Рускої Бесіди“ знаходиться в „Народнім Домі“ на першім поверсі, вхід попри „Руску Касу“. Канцелярія отворена що дня від 8—9 і від 2—4 години.

Засіданє головного виділу „Українська Школа“ відбудеть ся в суботу, 19. грудня б. р. о год. 10. рано зі слїдуючим дневним порядком: 1. становиско виділу супроти тих філій, котрі не підчиняють ся вимогам статуту § 40 і 46; 2. призначенє місця і часу для переведення загальних зборів головного виділу; 3. звіт адміністрації про стан розісланих книжок і сплаченє довгу за них при кінці сего року; 4. Друк книжок; 5. есентуалія. — *Т. Руснак, голова.*

Ц. к. управа руху повідомляє, що від 1. грудня с. р. знижено додаткову оплату за місця в вагонах до спави з К. 1-80 на 1 К. від особи. Відносять ся до поїздів що курсують на лінії Ілкань-Чернівці-Краків, Львів-Краків-Відень і Подволичиска-Львів-Відень. Так само знижено оплату

в потагах, що курсують на лінії Краків-Відень-Стация півн. желізниць (Nordbahnhof) і назад. Для 1. кл. знижено з К. 12.50 на 10.60. Пригадує ся рівночасно, що замовлення мусять бути зроблені наперед і з застереженням, а виплата належитости має бути зложена при касі рівночасно зі звичайною оплатою.

З Буковинського Бояна доносять о наступуючим виборі: Виділ, вибраний дня 8 грудня с. р. на загальних зборах Буковинського Бояна, уконститував ся на виділовім засіданні, дня 11 с. м. так: Др. В. Гузар, голова. П-ні Ем. Стернюкова, місто-голова. П. С. Іванюк, писар. П. Гр. Герасимович, касвер. П. др. А. Ковалюк, контролор. П-на О. Миколаєнко, бібліотекар. П. О. Могильницка, господар. П. Д. Николишин, управитель музики. П. М. Левицький, управитель хору. П. Йос. Лупка, управитель драматичної штуки. П. Р. Сірецький, управитель товариських забав. Заступниками виділових зістали вибрані п. Кушнірюк і п. Турушанко. До контрольної комісії увійшли: п-ні докторова Кордубова, п. Лакуста і п-ні Ярошинська. — Засіданє виділу відбуде ся в середу 16. с. м. о год. 8. веч. в комнатах товариства. — *Др. В. Гузар, голова. С. Іванюк, писар.*

Парох з Лукавця о. Стефан Маланчук прислав на мої руки в цілі розділу між православних гімназистів у Вижицях 16 великих колачів від себе, 125 малих колачів від місцевої ради шкільної. За сї подарки складаю в імені наділених учеників щяру подяку. — *Проф. А. Клим.*

„Рускої Каси“ в Чернівцях. Повідомляємо, що причини річного обрахунку буде виплата і вилата вкладок щадничих в днях від 15. до 31. грудня с. р. замкнена. — *Дирекція.*

Посилайте датни на загальну „Гімназійну бурсу“ у Вижицях! Адреса: М. Івашко, судия, Вижиця.

До вижицьких Русинів! Пригадуємо, що сходи вижицьких Русинів (і з околиці) відбувають ся що тижня в четвер між год. 7. а 10. вечером в льокало п. Москви. — *Комітет.*

Людвий університет в Чернівцях. Від 29. падолиста с. р. відбувають ся що неділі й сьвята понулярні виклади. Три виклади на ту саму тему творять одну серию. Тому один білет за 10 сотіків є важний на цілу серию т. є. на три виклади. В неділю, дня 13. грудня с. р.: „Про зверхний вигляд землі“ буде викладати проф. Лев Рудніцький. Є се останній виклад із 1. серії. В другій серії будуть ось які виклади: 1) Про повстанє рослин і звїрат. 2) Про чоловіка. 3) Про ріжні народи й раси. Всі ті виклади будуть відбувати ся зі сьвітляними образами в сали „Народного Дому“ точно від 4. години пополудні. Вступ на три виклади лиш 10 сотіків. — *Комітет людвового університету.*

Із штуки і літератури.

З міського театру. Репертуар: неділя (по пол.) „Die Dollarprinzessin“, оперета Л. Фалля, (вечером) „Die blaue Maus“, шутка А. Енгеля і Ю. Горета. Найближні опереткові новости: „Der Lieberwalzer“, оперетка Ціпера і „Der tapfere Soldat“ Штравса будуть виставлені в найближшм часі.

Аматорське представленє в бурсі ім. Осипа Федьковича. Похвальною річю є, що питомці названого закладу уживають вільного від науки часу на драматичні представлення. Торік урядили кілька представлень, що всіх учасників вдоволили понад всяке ожиданє. Гроші з того спотребовано на цілі закладу, головно на розширенє бібліотеки. І сего року не думають питомці в вільній часі сидіти бездільно, от приготували до вистави комедію в 5 діях „Нахмарило“, що відбудеть ся в суботу, дня 19. грудня с. р., в день св. Николая. Початок точно о годині пів до 8-ої вечером. Що до представлень, будуть сего року ліпші, як тогді, на се дає запооруку ще і та обставина, що „Народний Дім“ подарував бурсі свою сцену, яку уміщено в великій партеровій салі. Дохід з представлення буде ужитий на цілі бурси. Запрошує ся отсим нашу патріотичну публіку на суботнішнє представленє з надією, що сали буде заповнена, чим дасть ся побіч матеріальної підмоги для так потрібного нам інституту, як бурса Федьковича, ще й моральну підмогу молодим аматорам, між якими пробиває ся не один драматичний талант.

„За рідний край“. Написав Іван Франчук. Львів 1908, стор. 1—32. Виданє тов. „Просьвіта“.

РУСКА КАСА ○ РУСКА КАСА

тов. зареєстроване з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вклади щадничі і ороцентує їх на 5%. — Пай виносить 40 К і платимо 6%, висове 2 К. — Родимці! Хай клич „свій до свого“ відібає ся голосним відомоном по цілій Буковині і най кожний, що почуває себе щирим патріотом-Українцем складає свої ошадности в „Рускій Касі“.

Приєднуйте нам нових членів. Дирекція.

Ціна оголошень за одноразове їх розміщення: Ціна сторони 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{3}$ сторони 40 К., $\frac{1}{4}$ сторони 20 К., $\frac{1}{5}$ сторони 10 К., $\frac{1}{10}$ сторони 5 К., $\frac{1}{20}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після об'єму місяця не після малого тижня.

ОГОЛОШЕННЯ.
За рубрику: Надіслані і Оголошені редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний ескупт.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 в. від слова.
Палежностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Звичайні загальні збори каси пож. і шадн. для громади Милишівці Гор., відбудуть ся дня 20. грудня с. р. о 1. годині пополудни в домі Івана Данилца з отсим порядком нарад: 1. Справоздане касове. 2. Справа зниження стопи процентової від вкладок шадничих. 3. Вибір одного члена до ради надзорчої. 4. Внесення і запити. — *Михайло Савчук* началь.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть NERVOL

„Назва право забезпечена“
аптекара др. Ю. Францо
в Терополі.

Се є знамените усмиряюче средство до натираня против всяких ревматичних болів, простуджєня, ломаня костей, нєзвичайнїх і нервових недуг. Прошу уважати на написє „Nervol“ і не приймати ніяких „Нєрвотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшчок) 8 кор. з оплатою і опакованєм. Тисячки листів з подякою. — Висмака 2 рази денно до всіх країв.

В Чернівцях на складі у Шмїда і Фонтїна, в Селетинї в дрогерїї мединалїній Стерншуса.

Позір!
Не ховзкі
правдиві російські кальоші
„Athlet“.

182 3—15 н.
За якість і тривкість повна гарантія!
При закупнї добре уважати на марку охоронну:

рука з молотком
рука з молотком

Самостійна продаж для Чернівців:
Дім товаровий В. Бальтїнестра.

1. СЕРИЯ.	Володиславич, Орли 2-20
Вовчок, Нар. оповіданя I. 2-20	Будзиновський, Хл. посїмїє 2-40
Гайне, Подорож на Гарц 1-20	Горкий, Мальва 1-50
Кавцї, Народність 1-10	2. СЕРИЯ.
Гінтер, Іст. геогр. відкритї 2-20	Ковалів, Гром. промисловцї 1-60
М. Твайн, Том Соер 3-30	Мопасан, Горля 1-30
Кримський, Палм гїзля 3-30	3. СЕРИЯ.
Кобилянська, Покора 1-40	Гауптман, Віа. Геншель 1-60
Українка, Думи і мрії 1-60	Знер, Легенди 2-40
Енгельс, Початок родини 1-90	Франко, Сім казок 1-40
4. СЕРИЯ.	Вовчок, Нар. оповід. II. 2-20
Вересаєв, Записки 3-30	Енгельс, Фаєрбах 1-90
Гавлічек, Поезії 1-60	Кримський, Лаговський 3-30
5. СЕРИЯ.	Коцюбинський, В пугах шат. 1-60
Оркан, Скапанїй свїт 1-10	Понтопїдан, Із хат 1-40
Сторожєнко, Література 4-40	Франко, Поеми 1-60

6. СЕРИЯ.	Вовчок, Нар. оповід. III. 3-80
Дерлиця, Композитор 2-20	Гамеун, Голод 2-20
Караєв, Філь. історії 2-80	7. СЕРИЯ.
Андикевич, Моя полулярїя. 2-60	Адрїан, Аграр. пропєс 1-40
Винниченко, Повїсти 3-30	Воробївич, Над Прутом 1-60
Драгоманів, Шевченко 2-20	8. СЕРИЯ.
Іягрем, Полїтична економїя 4-40	Чайковський, Оповіданя 2-20
Франко, Воа constrictor 2-20	Ярошівська, Перекиньчїки 2-60

9. СЕРИЯ.	Кобилянська, До свїта 2-40
Зарєвич, Хлопська дитина 1-80	Катренко, Пєн Природа 1-40
Кобрянська, Дух чаєу 1-60	Кравченко, Россїя 3-40
10. СЕРИЯ.	Зоза, Жерміналь 6-60
Коцюбинський, Пєдинок 2-20	Стефанїк, Дорога 1-60
Тєн, Фільзофія штуки 1-40	11. СЕРИЯ.
Мирний, Серєд стєпів 3-30	Мопасан, Дика панї 1-30
Самїленко, Українї 2-20	Сроковський, Оповіданя 1-40
Франко, Місія, Чума і л. 2-80	12. СЕРИЯ.
Ковалів, Риболови 2-20	Маковей, Оповіданя 3-30
Форєль, Гїгієна 2-40	Франко, Ковалї Басєїм 1-60
Янкїв, В царєтвї сатанї 1-60	13. СЕРИЯ.
Лєвицький, Хмари 4-80	Мирний, Морозєнко 90
Нїжанковський, Спїваннїк 2-20	Сєньобо, Авєстрия в 19. ст. 1-20
Франко, Полуїка 1-40	14. СЕРИЯ.
Коцюбинський, Полюєдєскому 2-20	Лукїянович, Від кривди 2-20
Мартович, Хитрий Панько 1-50	Франко, на лонї природи 3-60
Франко, Нарєс геологїї 1-60	15. СЕРИЯ.
Драгоманів, Лєсти 4-40	Франко, Зах. Беркут 1-60
Фляжарїон, Небо 2-40	Чєхов, Зморя 2-40

16. СЕРИЯ.	Короленко, Судний дєнь 1-20
Лєпкий, Кара 2-40	Мирний, Лїхї люди 1-40
Толєстой, Казки 2-40	Шїрєр, Палєєстїна 3-50
17. СЕРИЯ.	Масєро, Старїнна Історїя 2-80
Стефанїк, Моє слово 4-40	Толєстой, Вїдроджєнє, 3 томї 3-60
18. СЕРИЯ.	Лукїянович, За Кадїльну 3-30
Ковалів, Дєвєртїр 1-60	Сторожєнко, Марко прокл. 1-40
Тимчєнко, Калєвала 3-30	Фєрїєр, Дарвінїзм 1-70

19. СЕРИЯ.	Гуцков, Урїєль Акєєта 1-40
Кобрянська, Ядєя і Катруєя 1-80	Конрад, Національна еков. 2-30
Кравчєнко, Вудєнє жїтє 3-30	Франко, Манїпулянтка 2-40
20. СЕРИЯ.	Драгоманів, Лєсти 3-40
Конїський, Віє Одиця 2-20	Лєпкий, 3 жїтє 1-20
Мартович, Н. читальнїя 1-60	Коцюбинський, У гр.—свїт 2-20

Кожду з висєшє поданїх сєрїї, зложєнїх з 6, 5 або 4 опрєвлєнїх книжок, добїрнїх виданїх Українськоруської видавничїї Спїлки, в номїнальнїй вартостї звиш 10 до 11 корон, висєлав нїзшє пїдписана кнїгарнїя за ціну тїльки 7 корон з тим, що замовлєнє трєба присїлати найпїзнїшє до 1-го цвїтня 1909 р. та лїше за готївною. При замовлєнїях просїмо називати число сєрїї словами. При надїсланю грошїїх з гори доставляємє посїлки оплачєною почтою. Хтє купує трї сєрїї вїдразу, дїстає в додатку одну книжку тогож виданя пїсля власного вибору. Хтє обовязує ся спрєводити всї сєрїї, тому продовжєвємо право знижки на 12 мїєсїцїв, так що протїягом одного року на так користнїх умовєх зможє придбати собї гарну власну бїбліотєку. Замовлєня прїймає:

Кнїгарнїя Наукового Тов. ім. Шевченка
у Львовї, улїця Театральна число 1.
183 (5—10)

Правдивий лиш з отсею маркою охоронною.

Гербабніса підфосфоричноокислий

Вапнисто-жєлїзний сируп

Вїд 39 лїт лїкарями випробованїй і поручуванїй яко грудний сируп. Усуває флєгму, лагодїть кашєль, побуджує апєтїт. Прїспорїє травлїнє і дїлає вїдживляючо на кров і розвїй костїї.

Цїна флашки Кор. 2-50, почтою 40 сот. бїльшє за опакованє.

САМОСТІЙНИЙ ВИРІВ

Аптика д-ра Гєльманса „пїд Провїдїнєм“, Вїдєнь VII /1, (Гербабніса наступнїки) Kaiserstrasse 73—75.

СКЛАД У БАГАТЬОХ АПТИКАХ.

Гербабніса 175 (2—10)

Ароматична Есєнсїя

Вїд 34 лїт заведєнє і найбільшє поручуванє усмиряючє болї натїранє. Усмиряє бїль і лагодїть члєни суставів і мускулів, як також болї нервовї.

Цїна флашки 2 Кор., почтою 40 сот. бїльшє за опакованє.

І ЖЕРЕЛО ВИСИЛКИ:

Висилка лиш за послїплатою або за попереднїм надїсланєм належитостї, однак в послїднїм случаю трєба присїлати також вїдповїдну квоту на порто.

Першорядний фабрикат! Першорядний фабрикат!

Каси огнетрєвалї і бєзпєчнї вїд вломань

фірми

155 (—) **Бєхєра і Гїльдєсгаїма**

поручає

Самостїйнє заступєтво вїзїрцїв фабричного склєду.

І. Шїмонович, Чернівцї, улїця Свѣятої Трїїчї число 20.

Шкїльнї повїдомлєня і Schulnachrichten

вже вїйшли і можна їх набувати

в друкарнї „Рускої Рєди“

по 10 сот. за аркуш. На аркушу суть 2 штуки.

Висилка лиш за послїплатою або за попереднїм надїсланєм належитостї, однак в послїднїм случаю трєба присїлати також вїдповїдну квоту на порто.

Найбїльша рїздвяна оказїя закупна в домі товаровїм В. БАЛЬТІНЄСТРА молодшого

Чернівцї, улїця Єндєнберг-Головна число 3.

Заложєний в р. 1873.	Самостїйний склєд ц. товарів з альпаки і хїньского срібла	к. фабрик Бахмана і С-ки у Вїднї.	Тєлєфон: число 301.
----------------------	---	-----------------------------------	---------------------

Найбїльша всїлячина:

- Товари футрянї,
- Товари шкїрянї,
- Дамскї ташки ручнї,
- Товари вовнянї,
- Товари обувянї,
- Рукавички,
- Бїлє мужєскє,
- Хусточкї доносє,
- Краватки,
- Паньчохї,
- Нєцєзаркї до подорожї,
- Куфрї,
- Саночкї, Скі і утєнсїля,
- Костїюми для саночників,
- Парфуми і мїла,
- Грєбїні і щїтки,
- Вахлярї,
- Зєркалє,
- Дїточєконфєкція,
- Палїчки,
- Збрує і мунїция,
- Льорнєтї театральнї,
- Шалїки театральнї,
- Шовковї загортки,
- Товари з бронзу,
- Капєлюхї мусжєскї і для хлопцїв,
- Коцї до подорожї і плєди,
- Камашї і т. п.

Замовлєня з провїнцїї сєйчасї оплатно.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 корон, на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 франків.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Руска Рада“

на цілий рік 16 К. (згл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 К. (згл. 4:50 р., або 17 фр.)

Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция „Буковини“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частіших замовленнях відповідний рабат. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Рукописи звертає редакция лише за попереднім застереженням і залученем належитости поштової.

В справах редакциї можна устно порозуміти ся що дня від 9.—10. рано і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Носив вовк . . .

Недавні ще часи, як п. Кисанович оголошував себе по своїх революверових газетках Месією учителів, як з великим патосом говорив про „оборону учительських прав перед ворожими заходами зі сторони кліки Василько-Стоцький“ — а ось минуло небогато часу, а п. Кисанович зробив ся із „groß und wild — klein und mild“.

Ніхто инший як сам Кисанович признає в посліднім ч. „N. Fr. Lehrerzeitung“, що на захвалюваній так завзято реформі учит. платні „hat sich eine ganze Menge von Lehrpersonen enttäuscht“, бо заповідана з таким великим патосом, криком та шумом реформа — мимом того, що п. Кисанович захвалював її ще перед тижнем як найліпшу — показує ся, як він сам признає, цілковитим фіаском.

Стало ся те, що ми говорили із самого початку, стало ся те, що знав п. Кисанович враз із своїми поплечниками Ончулом та Відманом давно перед тим. Що пп. Ончул, Кисанович et Comp. зводили учительство аж до останньої хвилі щоби, оскільки можливо, використати викликану їх підюджуваним ворожнечу проти українських послів.

Тепер, як ціла справа вийшла на верх, п. Кисанович починає . . . оправдуватись, а хто знає, чи не доживем незабаром тої хвилі, що п. Кисанович буде відпекуватись руками й ногами, що не він робив сей цілий заколот серед учительства.

Поки що п. К. оправдує ся і спихає вину на всіх і вся, навіть на тих, про яких ще перед тижнем писав, як про єдиних оборонців учительського стану.

Отже винен тут Кінер і др. Ончул і Відман лише — хвань Боже! — не Кисанович, який прецінь „виборів учительству теперішній надаток в сумі 270.000 корон. (Ми дуже цікаві, де подів п. Кисанович решту, бо учителям виплачено як надаток лише 222.000 корон).

М. Ю. Лермонтов.

„Ашик-Кериб“.

(Турецька казка).

(Конець).

І просять Ашик-Кериб, аби вона дозволила сестрі зняти сааз і показати йому.

— Не можна — відказала старуха — то сааз мого нещасливого сина. От вже сім літ вона висить на стіні і після жива рука до неї не доторкнула ся.

Але сестра його встала, зняла із стіни сааз і дала йому. Тоді він підняв очі до неба і сотворив таку молитву:

— О, всемогутий Аллах! коли я маю досягнути бажаної цілі, то моя семиструнна сааз буде так само стрійна, як в той день, коли я послідній раз грав на ній.

І він ударив у мідяні струни, — і струни огласно заговорили; і він став сьпівати:

— Я бідний страшик (кериб) і слова мої бідні; але великий Хадериліаз поміг мені спустити ся з крутої скали. Хоч я й убогий і убогі слова мої, пізнай мене мати, свого страшика.

Після того мати його заридала і питає його:

— Як тебе кличуть?

— Рашід (простодушний) — відповів він.

— Раз говори, другий розслухай, Рашід — сказала вона — своїми річми ти порізав моє серце в куски. Нийшовіючи я у сні бачила, що на голові моїй волосся побіліло. Я от вже сім літ, як осліпла від слюз. Скажи мені ти, що маєш його голос, коли прийде мій син?

І два рази із слюзами повторила вона свою просьбу. Даром він називав себе єї сном, але вона не вірила. І за якийсь час, він просить:

Отже винен Ончул, Відман — ну і учителі, які стояли осторонь від цілої акції, як признає сам п. Кисанович, які ніколи не приклали руки до „праці“, (читай: махінації Кисановича), які не дбали ніколи (!) про організацію та не сповняли своєї „задачі“ принуковуючи молодших учителів до обов'язків супроти організації, які не були „Fanatiker der Standesrechte der Lehrer“ так, що п. Кисанович стояв сам одинокий — як генерал без войска.

Отсе признає п. Кисановича тимбільше важне, що він запевняв все, що за ним стоїть все учительство, з дуже малими, майже незначними винятками, а тепер показує ся, що всі ті запевнювання се нічо лише, як проста бляга та покриване власної немочі.

А тої немічності не закриє ані вихвалюване румунських учителів, які — після слів п. К. — виборили для буковинського учительства чотири разове підвищення платні (фактично річ має ся так, що три перші підвищення учит. платні виборили і аші послі, а четверте, те якраз, що викликало невдоволення між учительством „приятелі учительства Ончул і Відман). Не покрив тої немочі величане організації та праці румунського учительства, про які ніхто ніколи не чув, бо Кисанович накликував тільки укр. учителів до організації проти українських послів. — Кисанович бачить, що його зоря заходить, бо неправдою хоч сьвіт перейде, але назад не вернеш.

А Кисановичеві брїхї виходять одна за одною як олива на верх. Він бреше, що краєвий виділ, а властиво барон Василько і др. Стоцький, не хотять затвердити підвищення платні черновецького учительства. Учителська депутація біжить туди і чує, що виділ краєвий одобрив уже одноголосно проєкт. Кисанович бреше, що кр. виділ, себто знов барон Василько і др. Стоцький висказали ся проти санкції закону о платні бук. учителів, а маршалок заявляє, що се клевета „N. fr. L.“ і відчитує депутації дотичне справозданє, з якого

— Позвольте, матусю, взяти сааз і йти; я чув, тут близько є весіле; сестра мене проведе. Я буду сьпівати і грати і всю, що дістану, принесу сюди і розділю з вами.

— Не позволю — сказала старуха, — з того часу, як нема мого сина, його сааз не виходила з дому.

Але він став клясти ся, що не поспеє ані одної струни.

— А коли хоч одна струна прозвезь ся — говорив далі Ашик — то відповідаю своїм маєтком. Старуха помацала його торбу і пізнаючи, що вона повна грошей, пустила його. Провівши його до багатого дому, де шумів весільний пир, сестра остала ся під дверима слухати, що буде.

У тім домі жила Мабуль-Меґері, і тої ночі вона мала стати жінкою Куршуд-бека. Куршуд-бек пирував з рідними та друзими, а Мабуль-Меґері, сидючи за багатю чадру (занавісою) з своїми подругами, держала у одній руці чашу з отруєю, в другій острій кинжал; вона покляла ся радше умерти, як опустити голову на ложе Куршуд-бека. І чує вона ізза чадри, що прийшов незнакомий, котрий говорив:

— Селям алейкум! — ви тут веселите ся та пируєте, так позвольте мені, бідному страшкові, сісти з вами, а за те я вам засьпіваю пісню.

— Чому ж би ні — сказав Куршуд-бек.

— Сюда повинно ся пускати піснярів та танцюристів, тому, що тут весіле. Засьпівай же що небудь, Ашик (пісняре), а я відправлю тебе з повною пригорцею золота.

Тоді Куршуд-бек запитав його:

— А як тебе кличуть путнику?

— Шинди-берурзе (скоро довідає ся).

— Що за імя — закликав той із сьміхом; я перший раз таке чую.

— Коли мати моя була мною бременна і мучила ся родами, то багаті сусідів приходило до

виходить, що краєвий виділ просить о скору санкцію закону.

От так то рве ся ціла сітка брїхонь Ончулівських наймитів, в яку дали ся зловити й укр. учителі, котрі пішли на сліпо за тими проводирами, які сьвідомо стоять на услугах ворогів нашої нації і мають єдину ціль поборювати укр. послів на шкоду нашого народу і до того, як сказав Ончул виразно, потребують невдоволених учителів, особливо українських, яких Кисанович єдино й підбурював своїми брїхнями. Тепер же невдоволене загальне та звертає ся й проти того, що сїв єго беззастанно. Не допоможуть єго відпекування і викрути, бо факти сильніші від єго нових брїхонь. Ми ждемо спокійно отверєзіння укр. учительства від ворожої заморози і ми певні, що всі, яким вписьміювані Кисановичом наші пісні-молитви „Ще не вмерла“ і „Не пора“ сьвяті, пізнали ся вже на властивих цілях „приятелів“ учительства, якими Кисанович оголосив найзавзятіших ворогів укр. нації. Се пізнанє скаже їм, що не пора ворогам і їх наймитам служити, а тоді залунає і над сею послідною затією ворогів наново однодушно побідна пісня „Ще не вмерла“!

До Вп. українського учительства на Буковині!

Заряд української поступової партії на Буковині розіслав в тих днях слідуочу відозву до всіх українських учителів на Буковині.

Відвічні вороги української нації, що гаслами „волоскої“ віри і „унії“ й доси з успіхом туманять темні маси нашого народу на шкоду єго національного, культурного й економічного розвою, найшли новий спосіб, щоби розєднати ще й нашу інтелігенцію, якої згода і єдність зробила з буковинських Українців, про яких ледви кільканацять літ тому ніхто й не питав, поважний політичний чинник в нашім краю, з котрим всі числити ся мусять. Отсей величезний поступ української справи на Буковині заставив ворогів вхопити ся зі всею заїлосією оружя, яке нещасливий випадок віддав їм в руки. Сим оружем до розєднання української

дверий питати: сина чи дочку дав єї Бог? Їм відповідали: шинди-берурзе (скоро довідає ся). І тому, коли я родив ся, мені дали таке імя.

Після того він взяв сааз і став сьпівати:

— В городі Халафі я пив мисирське вино, та Бог мені дав крила і я прилетів сюди за три дні. Брат Куршуд-бека, чоловік малоумний, виймив кинжал, кричучи:

— Ти брешеш! як можна із Халафа приїхати сюди за три дні?

— За що ж ти хочеш мене убити — сказав Ашик.

— Сьпівці звичайно із всіх чотирох сторін збирають ся в одно місце; і я з вас нічого не беру вірте мені, або не вірте.

— Най сьпіває далі — сказав жених і Ашик-Кериб засьпівав знов:

— Досьвіта мив ся я в Араянській долині, в полудне, мив ся — в городі Арзерумі; перед засоком сонця в городі Карей, а вечером у Тифлісі. Аллах дав мені крила і я прилетів сюди; дай Воже, щоб я став жертвою білого коня; він їхав бистро, як скакун по ливні, з гори в долину, з долини в гору; Мевлян (господь наш) дав Ашикови крила, і він приїхав на весіле Мабуль-Меґері.

Тоді Мабуль-Меґері, пізнаючи його голос, кинула отрую в оден бік, а кинжал у другий.

— Так то ти додержала своєї клятьби — сказала єї подруга.

— Видко отже, сьогодні вночі ти станеш жінкою Куршуд-бека?

— Ви не пізнали, а я пізнала милий мені голос — відповіла Мабуль-Меґері, і взявши ніж вона прорізала чадру.

Колиж подивила ся і дійсно побачила свого Ашик-Кериба, то крикнула і кинула ся до него, і обое упали без чуття. Брат Куршуд-бека кинув ся на них з кинжалом, наміряючись заколоти їх обоїх, але Куршуд-бек затримав його і так промовив:

інтелігенції на Буковині стала справа учительської платні.

Щоби зломити найбільш ворожу буковинським Українцям силу визискувачів і ромунізаторів наші послі з'єдналися були із т. зв. Волохами — демократами і з другими поступовими послами і утворили з ними „Вільнодумний Союз“. Між законодатними справами, які ухвалив сей „Союз“, наводився й проєкт регуляції учительської платні після XI-VIII ранги державних урядників. Ухвалено сей проєкт, як і інші, не розібравши гаразд наслідків, які із того вийдуть для краєвих фінансів. Сей і інші проєкти законів не узискали, як відомо, цїсарської санкції. В році 1907 поставлено той сам закон у друге на деньний порядок сойму, хоч тим часом змінилися його підстави ще більше в некористь податників, бо за той час підвищено платню державним урядникам і признано їм автоматичне підвищуване платні поодиноких ступенів. Ухвалено его у друге одностороннє, хоч українські послі тепер ще менше добачали жаданого правительством покриття о много більших на то видатків. І нова одностороння ухвала сойму не зискала санкції ізза недостаточного покриття. Між тим Волохи-демократи, що помимо „Союзу“ з нашими послами показалися ще завзятїшими національними ворогами нашого народу, розбили „Союз“ ізза несповненої жадоби цїлковитого економічного, а тим то і національного порабощення цїлого краю. В погонї на поодиноких наших послів, які їм стоять на заваді до панованя в краю, визискували і визискують вороги беззастанно зрозуміле невдоволенє учительства ізза несанкціонованя так важного для него закону і спихають всю вину за те єдино на українських послів. І на превеликий жаль находять віру, хоч і доси незбитий висказ провідника сеї погонї, що він, якого учительство уважає своїм найщирїшим прихильником, рад, що закон не одержав санкції, бо єму треба невдоволеня учительства до его цїлий. Якї ті цїлі, видно із того, що він і его помічники звертають все огірченє учительства єдино против українських послів, які репрезентують буковинських Українців в соймі і в радї державній, яким завдячуємо головнє наше нинїшнє політичне значінє. Зломити се значінє а тим то й поневолити наново Українців на Буковині, отсе цїль сеї кліки, яка до неї йде політикою розбою, клевет, інтриг і нікчемної агітації.

Місяць тому назад станула справа учительської платні по раз третій на деньним порядку сойму. Шкільна комісія предложила проєкт, що установляє платню XI і X ранг урядників, хоч після послїднього рішення першого проєкту і після послїдньої заяви правительства мала надїя на санкцію і сего проєкту. Тому то українські послі стояли в соймовій комісії за проєктом краєвого видїлу, годячися і на евентуальні поправки. А коли комісія відкинула проєкт видїлу, тоді українські члени комісії вказували на хиби проєкту комісії, задля яких вже з формальних взглядів годї надїятися на санкції. Але на се відповів посол Ончул виразно, що єму не ходить о санкцію закону, а тільки, щоби сойм его ухвалив, бо ворогам наступників нашого народу розходить ся, як сказав виразно їхній провідник, о дальше троюденнє учительства против наших послів задля ослабленя їхнього впливу а тим то й спиненя дальшого поступу української справи на Буковині. — Наші послі найшли ся в труднім положеннї, бо голосуючи против проєкту, зразилиб ще більше учитель-

ство, а віддаючи свій голос за проєктом, пристали-б і на неминуче підвищенє і так уже невиносимих тягарів народу, а в такім разї вороги кинулись би безперечно троюдити проти наших послів маси народу, що і так ще неприхильні школі.

Єдиним виходом із сеї дїлеми був крок, який послі й зробили, відтягнувши ся від голосованя, заявивши причини, які їх до того приневолюють. Так лише одні наші послі поступили собі супроти учительства ретельно і додержали обїтницю, яку дали на вічу українських учителїв, що будуть голосувати за кожним проєктом, який не накладає на нарід нових тягарів. Сю заяву, а тим то й поступок наших послів у соймі одобрено віче укр. учительства, яке відбуло ся у вересні с. р. Інших пізнійших домагань укр. учительство не ставляло нашим послам. І хоч укр. послі не голосували проти нового проєкту, а вийшовши підчас голосованя не перешкодили односторонній ухвалї а надто заявили на засїданнє заряду української поступової партії з дня 17. і 20. падолиста с. р., що нїхто з них не зробить нїякого кроку проти санкції, хоч ми із справозданя краєвого видїлу до правительства в сїй справі переконали ся, що краєвий видїл просив о санкцію закону без нїяких заміток противних, хоч далї дотичні доноси „N. fr. Lehrerzeitung“ показали ся нікчемними клеветами на наших послів і хоч вже навіть виплачено учительству нові дорожизниї додатки: помимо того не устає агітація проти укр. послів з виразною цїлю, повалити або хоч ослабити невідгдних ворогам нашої нації українських послів. Ся кириця придала ся дуже не тільки зрадникам-кацапам, але й деяким одиницям зпоміж бук. Українців, що під покришкою радикальства і т. п. кличів та ідей ширять між бук. Українцями роздор. Помагають їм в тїй роботї й поодинокі учителї, що знов під покришкою становой організації згуртовують учительство до борби проти українських послів, як се в своїх промовах начеркнених в часописи „Прапор“, виразно зазначають.

Ся політична агітація заставляє підписаний заряд української поступової партії звернути ся до українського учительства із запитаннєм, чи воно годить ся на сю ворогами української справи на Буковині розпочату внутрішню боротьбу посеред буковинських Українців, в яку розкладові елементи намагають ся втягнути загал українського учительства.

Не маємо нічого проти становой організації учительства, на конечність якої звертали ми нераз увагу нашого учительства, щоби знати, чи має право промовляти в станових справах іменем укр. учительства і щоби положено конець ріжним самозванчим опікунам. Але мусимо знати на певно, чи ся станова організація нашого учительства є також, як се виходить із згаданих промов організаторів, осїбною політичною організацією ворожою нашій партії; бо коли учительство організує ся політично як осїбна каста і ще до того під проводом людей з ворожих партій, тоді мусіла-б українська поступова партія витягнути з того факту конечні консеквенції і організувати ся далї без учительства. — Нїм рішимо ся на сей далекосяглий крок, звертаємо ся отсе до всіх учителїв, яким дорога не тільки їхня станова справа, але й доля українського шкільництва, а тим то й просвіти і добра українського народу на Буковині, що мусить потерпіти від сеї нашій партії накиненої боротьби. Просимо проте розважити добре справу, не тільки станова, але й загальну й написати нам (на руки секретара, ул. Йосифа ч. 23.) найдальше до 20. н. ст. грудня с. р., чи пристає до політичної організації „української поступової партії на Буковині“, в якій маємо намір забезпечити свободу думки і пошанованє переконань кожної одиниці і фракції, дбати про добро українського народу на Буковині, его всіх станів і поодиноких членів партії, переводити сильною рукою організацію, карність і програму партії та ухвал єї зарядїв. Внутрі партії і єдино тут місце радити і спорити над усіми домашніми справами, про котрі має рішати більшість. Хто вводить домашні справи на верх, того мусимо поборювати яко шкідника української справи на Буковині. Тому то й від кого не дістанемо до означеного дня нїякої відповіді, того не будемо уважати членом нашої партії і будемо числити ся з тим фактом при дальшій організації нашого стороництва.

Висша культура.

Кілько ми не наслухались про висїсть польської культури, кілько не начитали ся про українську „dzisz“ з приводу звісної демонстрації українських студентів на львівськїм університетї. Як та „висша культура“ виглядає в практицї, показалося найкраще в суботу на львівськїм університетї.

Той днина відбула ся на університетї промодія уніч. студ. фільоз. Кляйнера на дра фільоз. „sub auspiciis imperatoris“. Зі спеціального порученя заступав на сїм торжествї монарха намісник др. Вобжинський, щоби передати промованому золотий перстень. Промодіяна сали і коридорї були переповнені молодіжю і гістьми; при чїм впадала в очи присутність техніків з під вшех-

польського прапора. Торжество відбуло ся спокійно після приписів. Та як учасники почали розходити ся, можна вже було чути в воздухї „przejawy niezadowolenia“, але треба було дуже делїкатного муніка, щоби зібрав сї тони в якусь означену цїлість: Хто, де, що, як? Була перша година, як ректор Марє, виходячи на коридор, візав молодїж, щоби розступила ся і зробила місце експедиції намісникови. Показав ся намісник. В єю мить понесли ся оклики: „Precz z Bobrzyńskim, pereat! Precz z Nowosilcowem, precz z katedrami ruskimi, precz z utrakwizacyą uniwersytetu, precz z lokajami rządu i t. d. i t. d. А за кожним окликом кидано по кількє яєць в намісника та облито намісникови яйцями лице і цїле одїне.

Все се діяло ся дуже скоро серед пекольного крику. Всї потратили голови, нїхто не знав, що має робити. Лише педелї зміркували, що треба берегти намісника і окружили його. Комісар намісництва Гінде вийняв шпаду, щоби заслонити намісника. Тодї прискочив до него один „dziarski“ вшехпольський молодець, виходяв шаблю і почав метити ся на нїй, хоча єї зломити на колїні. Погнену шаблю найдено опісля на коритарї.

Пробували вшехпольки атакувати і намісника та хотїли відерти йому шпаду. Намісник кинув ся крок наперед і відвертаючи голову, сказав: „Jestem także dobrym Polakiem“. Коли входив з коридора на сходи, дістав кількє штовханців в плечі і від одного сильного удару злетїв кільканайцять степенів вище, де, аби не впасти, опер ся рукою о стїну.

Відтак під охороною педелїв вийшов з будинку університету і разом з комісарем Гінцем скочив до стоячої повозки, намісник мав сказати зворушеним голосом: „Potrafię rządzić i przesiw bukom“. Університетскї „владзе“ потратили голови, тим більше, що все те стало ся в часї двох минут. По відїзді намісника вшехпольська молодїж, між котрою було багато техніків, почала кричати „na wzd“, та стягати ся до III. салї. Прєректор др. Дембінський, бачучи надтягаючі ватаги, спитав їх: „Rusini, czy Polacy?“ І зібрало ся яких 150 студентів на віче в III. салї університету, переважно члени „bojówki wszechpolskiej“. Вічу проводив „prezes“ „Czytelni akad.“ Паславський. По короткїм рефератї студ. Голяховського ухвалено отсї резолюції, в яких сказано, що польська академічна молодїж, (зібрана на несподіванім вічу дня 12. грудня 1908 р., заскочена замахом на полєсїєсть своєї „вшехпольки“ рішеннєм правительства про утворенє 2 нових руских катєдр на львівськїм університетї), добачуючи в тїм головну прояву зрадницької політики для своїх народних інтересів та систему, якої філаром є теперїшний намісник Вобжинський, здаючи собі справу з його консеквентної роботи, цїлнє якої є здавити терором і загородити розкладовою акцією польську суспїлність і єї органи:

1. Клеймить соромну діяльність намісника Вобжинського і солідаризуєть ся з чинним протестом проти неї;
2. Утвореннєм нових руских катєдр проти волї суспїлности, академічних властей і молодїжи чуєть ся випертою зі шляху дотеперїшної легальної (!) акції;
3. Рїшає не ухилити ся від ужитя всяких средств для знищеня проб утравкізації;
4. Ворогам польськості львівського університету заповідає боввїй опір.

Відтак вибрано депутацію, яка вручила ухваленї резолюції ректорови. Опісля уформований похід потягнув під намісництво, де уряджено демонстрацію з бїтем шиб, відтак таку саму демонстрацію устроєно маршалькою краєвому гр. Ваденьому. Полїція — очевидно — явилась аж тоді, як вже нїкого з демонстрантів не було.

З державної ради.

Засїданє а дня 11. грудня.

На онодїшнїм засїданнї парламенту зложив нововибраний віцепрезидент Пернерсторфер мандати до комісії. Всї впливи відчитано на домаганє посла Фреєля дословно.

Відтак слїдувало продовженє бюджетової дебати.

Перший промовив пос. Грібар (Слов.), та полемізував з виводами пос. Малїка і Маркїя. Виступив проти заміток посла Маркїя про подорож Крамаржа і Глібовицького до Петербурга та назвав його підозріня клеветою. Бесїдник замітив, що нема політичного панславїзму (!), а лише панславизм серця.

Відтак займав ся бесїдник подрїбно позиціями бюджету та жалував ся, що не узгляднено потреб Словенців в Країні.

Пос. Соукуп (чєск. соц.-дем.), обговорював обширну демонстрацію в Празї, які частина дєвників опїсєвала пересадно. Вкінци домагав ся бесїдник, щоби сейчас знесено наглї суди.

Пос. гр. Штерберґ критиковав становище, яке занїли деякі чєскї провідники в сербській справі, яке слїд осудити тим більше, що в єю пору державї грозить небезпека з загралицї.

— Успокій ся і знай, що написано у чоловіка на чолї, при його уродженнї, того він не минє.

Приходячи до себе Мабуль-Меґерї почервонїла із сорому, закрила лице рукою та скрила ся за чадру.

— Тепер дїйсно видко, що ти Ашик-Кереб — сказав жених — але скажи, як ти мїг в такім короткїм часї переїхати такий великий простїр?

— В доказ правди — відповів Ашик — шабля моя перерубає камїнь: коли я брешу, то най шия моя стане товша, від волосу. Але найкраще приведїть до мене слїпу, яка би сїм лїт вже не бачила свїта божого, а я приверну зір.

Сестра Ашик-Кериба стоячи в сїнях у дверий та почувши таке, побїгла до матери.

— Матуєю, — закричала вона — то дїйсно твій син і дїйсно мій брат, Ашик Кериб — і ваявши старуху по під руки, привела єї на пир весїльний.

Тодї Ашик взяв грудку землї зза пазухи, розпустив єї у водї і помазав материнї очі, промовляючи:

— Знайте всі люди, який великий і могучий Хадеривїяз.

І мати його прозріла. Після того нїхто не смїв сумнівати ся у правдї його слів і Куршудбек відступив йому без слова прекрасну Мабуль-Меґерї.

Тодї, серед радости, сказав йому Ашик-Кериб:

— Послухай мене, Куршудбек, а тебе утішу! Сестра моя не гірша від твоєї прежньої супруги. Я багатїй, у неї буде не менше срібла і золота; отже возьми, єї собі і будьте з нею такі самі щасливі, як я із своєю Мабуль-Меґерї.

24./IX. 1908.

Переклав, М. Евшан.

Праскі події не є в інтересі чеського народу, а в інтересі деяких відецьких кругів. Нелицове карати за злочин німецького „бумлю“, за сього провокацію чеського народу — наглими судами чеської на род. Бесідник домагається, що нагли суди знесено як найскорше.

Пос. С. Вітик (укр. соц.-дем.) займав ся спершу оголошенням наглих судів в Празі та пригадував нагли суди, заведені в західній Галичині б. намісником Півніським. Відтак полемізував в острих словах з послідніми висновками презеса польського „Кола“ та заявив, що посол Гломбінський, котрий перед кількома роками, ще як вожд вишепольської ірреденти взивав до складок на арматі і багнети до борби за незалежність Польщі, тепер давав лекцію президентові міністрів і твердив, що це за мало в жапдари і драгонів в Празі! Давийше мав він слабкість ухидити лише за вчепного, а тепер граю роль мужа великої політики і кандидатів міністра. Вже має навіть цісарське відзначення на грудях, мимого, що 1. § вишепольської програми заборонює приймати ордери. (Пос. Діаманд: Розловський відіслав ордер, а сей ні!) Посол Гломбінський пронагує автономію краю, тоді, як Русини є в тяжкій краввій неволі під панованем упривілейованих шляхтичів. І се має бути розвязка національної квестії? Наперед треба завести справедливе загальне голосоване.

Дальше заявив ся бесідник за автономією народів та доказував конечність основана українського університету у Львові. Тепер панує в Галичині спокій, але сей спокій не є нічим иншим як „спокоем перед бурею“. Вкінці займав ся бесідник балканськими справами.

В противенстві до парламентів інших держав, в нашім парламенті не появлять ся ані міністер війни ані міністер заграничних справ; жадають від нас грошей на арматі і потайки посилають наших братів проти Сербії. Цілий світ говорить, кілька там жовірів пробував, але в нашім парламенті тихо і глухо. Ніч дивного, що „Новое Время“ пише вже про рускі австрійські краї, як про російську губернію і заповідає прилучення їх до Росії.

На сім бюджетову дебат перервано, а голос забрав всенімецький посол Страньски для подання запиту до президента Вінгада, що оноді прибула до парламенту депутация галицьких Німців, яких є 140 тисяч, а які не мають жадного заступника в парламенті. Бесідник є почесним членом одної великої німецької громади в Галичині і через те вважав своїм обовязком завести депутацию до міністра-земляка д-ра Шрайнера. Вчора на засіданні „Кола польського“, на яким славянська солідарність проявила ся в поличних, вибитих зубах і поломаних палках, підіс презес „Кола“ закиди проти сего, що би німецький міністер-земляк мішав ся до Німців в Галичині. При тім зажартував презес „Кола“, що покажуть ся у президента міністрів, бо німецький міністер-земляк не має права мішати ся до внутрішних справ Галичини, та що міністер Абрамович є такою — мовляв — заступником галицьких Німців. Проти таких жартів треба як найбільше рішучо застерегти ся. Бесідник питає, чи президент палати є готов подати „презесови“ польського кола науку політичного катехізму та звернути його увагу, що Галичина є так само австрійською провінцією, як кождий инший край, що міністер Шрайнер є міністром всіх Німців в Австрії, та що німецькі послі не дадуть собі відобрати права заступати німецькі інтереси та представляти німецькому міністрови-землякови всі депутаций.

Президент Вайскірхнер: Мушу звернути увагу пана посла, що не належить до обовязку президента давати кому небудь науку. (Посол Діаманд: Але він сего потребує). Презид. Вайскірхнер: Впрочім ніщо мені не звісно про сию подію і тому не можу дати ніякої відповіди.

На сім покінчено засідане.

НОВИНКИ.

Чернівці, 15. грудня 1908.

Нагороди Нобля в 1908 р. При сегорічнім роздаваню премій з фондації Альфреда Нобля приділено нагороду літературну — проф. філософії Рудольфови Айкенови в Сні; нагороду медичну — проф. Ілії Мечнікови в Парижі та проф. Павлови Ерліхови в Франкфурті н. М., пиемію фізичну — професорови О. Ліпманови в Парижі, а премію хемічну — проф. Е. Руге-Фордови в Мангаймі. Крім нагороджених професорів пропонувано як кандидатів — Сельму Лягерлефу і А. Свінбема з літератури та проф. М. Планка з фізики. Мирову премію має норвежський фортінг в найближших днях присудити Шведови — Класови Арнольдзюви та Данцеві — Фр. Баєрови.

Важний поступ в дослідях туберкульози. На засіданні парискої Академії де медицині день 8-го с. м. звісний дослідник туберкульози др. Александер Марморек повідомив про важне відкриття, що робить значний крок наперед в діагнозі і те-

рапії туберкульози. Марморек виказав дуже простим і певним способом туберкулічну їд в крові і урині недужого, навіть коли показали ся що йно перші симптоми починаючої ся недуги. Для дослідю досить три або чотири каплі крові чи урини. Ходить о хемічну сполуку між їдню, яку виділюють бацилі туберкулів, а серум Марморек. До викликания сего явища служить кілька капель овечої крові. Коли кров розложить ся, то туберкульози нема; в противнім випадку чоловік хорий на туберкульозу. Марморек робив дослідю на 600 особах і лише в 5 проц. випадків его метода завела. Інтересне притім твердження Марморек, що та діагностична метода дасть ся примінити до богато інших заразливих недуг.

Соціал-демократи а міські вибори. Тутешна „Volkspreste“ доносить, що соціал-демократична партія не буде брати участі в міських виборах.

Нечуване звірство. Дня 11. лат. грудня вибрало ся 5 хлопців школярів: Іван Соботюк, Іван Басієвий, Михайло Мартинюк, Нилолай Орлецький і Іван Пригар в Ширівці доліших до жуцкокого ліса гр. прав. рел. фонду збирати хворост. Тут подибав їх побережник, якийсь Поляк-перекінчик М. Савюк, а хлопці зачали розбігати ся. Та розіжаний побережник крикнувши стій, бо не втечеш, вистрілив за втікаючим Іваном Соботюком і вціпив его у віддаленю 20 кроків в саму потилицю, а нещасний 12-літній хлопець повалив ся мертвий на землю. Відважний Полячок зараз спамятав ся і ніби таке впадо до землі, покотив ся аж у яр і тепер ходить чутка, що він гейби не хотав те вчинити, бо впадо, а рушниця вистрілила сама; ба вже навіть і курок зломаний. Наочні свідки зповідають, що той думегуб аж по вистрілі впадо. Товариші застріленого повідомили о тім родичів застріленого і его відшукали аж о 1-ій годині вночі. Питаємо ся тепер: Де ми живемо, що невинно дігочу кров проливають? Чи ті 10, 11 і 12-літні хлопці такі великі шкідники ліса, що їх аж треба мордувати? Так з такими можна упорати ся і різною, а не аж стрільбою і що ті дівчакі провинили? Пішли збирати сухого хворосту, а за те положили звірський побережник одного з них трупом. Покійний хлопчина ходив до народної школи в Садагурі і був здібним учеником. Може би Дирекція дібр поучила своїх побережників, що они не є на те, аби вистрілювали неввинних дітей як собак. Нас, мужиків, огортає таке чутство, гейби в 20. століттю вертались назад звірські примхи „славновісного“ Поляка Каньовського. — *Селянин.*

Щурі против жіночого права голосованя. Поступові женщини в Англії добивають ся згідною подиву неустрашимостію о жіночу рівноправність, головню що-до права голосованя. З другої сторони реакційні елементи ставлять суфражисткам всякі перешкоди, розбиваючи передовсім жіночі віча. Дня 9. с. м. на лондонським передмісттю Меденгід відбуло ся одно таке бурливе віче. Мимо платного вступу на збори явила ся сильна опозиция. Ледви референтка забрала голос, опозиция счинила невольний крик, зачали дзвонити дзвінки, грати трубки, а навіть кидано цілі жмені експлодуючого пороку. Вкінці випущено шість живих щурів. Все стало вискакувати на кісела. суфражистки вибухли гістеричним вереском і остаточно втікли до сусідньої кімнати, котру за собою зачинили. Коли вкінці між обома сторонами вивязала ся завзята бійка, явила ся в сали поліція і розігнала віче.

Оповідки, іменованя і т. п.

З „Буковинського Бояна“. Пригадує ся, що перше засідане нововибраного віділу відбуде ся в середу, дня 16. с. м. о 8. год. вечером в комнатах товариства. З огляду на те, що на порядку деннім є справа реорганізації товариства, просить ся дуже всіх, яким лежить розвій нашої музики на серцю і які тим самим думають вступити в члени товариства, щоби були ласкаві прийти також на се засідане, де прийме ся з подякою їх дорадчий голос. — За віділ товариства: *др. В. Гузар* голова, *С. Іванюк* писар.

Миколаївські вечорниці заповідають ся дуже гарно. На програму, яку оповістять ся пізнійше, складають ся крім появи сьв. о. Николая також різні гумористичні монольоги, сатиричні деклямації, сьпиви і різного рода товариські забави. Щоби наші Вп. Громаді не робити труднощі в послання фантів, рішув комітет післати в перших днях тижня курсора, що мав би збирати різні фанти. Тож просимо сию оповістку ласкаво прийняти до відома і не відказатись від датків, хотьби й найменших, на річ фантової лютерії. Післанець сьв. о. Николая буде в п'ятницю, т. є. 18. с. м. відібрати в сали „Народного Дому“ від год. 8. до 12. і від 3. до 6. для малих і великих дітей дарунки. Вступ від особи на цілий вечір **1 К 10 сот.** Маленькі диточки можуть подивити ся на о. Николая даром. Вступ для учеників 22 сотини, академічний білет 55 сот. — *Комітет.*

Перший кварталний попис с. р. „Музичної Школи“ ім. М. Лисенка відбудеть ся в неділю, дня 20. грудня с. р. в сали „Народного Дому“ точно о годині 2-ій по полудні. Вступ вільний. Зі згляду, що о 4-ій годині починає ся звичайний відіт людського університету, длятого попис мусить почати

ся безусловно точно о 2-ій год., тож просимо го-стий явити ся на означений час. — *Заряд.*

Посилайте датки на загальну „Гімназіальну бурсу“ у Вишніці! Адреса: М. Івашко, судия, Вишніця.

До вишніцьких Русинів! Пригадуємо, що сходи вишніцьких Русинів (і з околиці) відбувають ся що тижня в четвер між год. 7. а 10. вечером в льокало п. Москви. — *Комітет.*

Руска Бурса в Ніцмані. Від 1. листопада до 10. грудня 6. р. зложили на кіцманську бурсу слідуочі Добродії (в коронах): Веч. о. прот. Стефан Іванович із Кіцманя в пам'ять смерті своєї сьпруги 20, п-ні Шадковська, учителька із Веренчанки збрала 18 кор. 90 сот. від слідуочих Добродіїв: Н. Н. 1, учитель Васкан 2, Георгій Васкан 2, уч. Шадковський 2, родина Ляуферсвайлер 4, вахмайстер Бодлак 1, начальник Сосідак 1, начальник Дяконович 1, надучитель Малик 0-10, Маєр Менцель 2, Андрей Бойко і п-ні Стефанія Васкан 2-80, Стефан Костик 1. — Учителське тіло із Лашківки замість вінця на домовину бл. п. Петра Лісного 14, учитель Гроцький із Ошкелів 1, учитель Сидір де Томоруг із Валяви 9, надучитель Андрій Зугавич із Кадобнівців 2, гімн. проф. Досіпіль 1, дир. школи ріллянчої Евген Жуковский 1, адвокат Ом. Оробко 1, учит. Остап Попович 4, п-ні учителька Параскева Прокопович 1, гімн. проф. Микола Равлюк 1, ветеринар Станіслав Сігалевич 1 інспектор Іларій Стратичук 1, др. Лев Воввідка 1, гімн. проф. Іван Гошовський 1, нотар Стрийський 1, нотаріальний кандидат Стрийський 1, директор гімн. Сергій Шполярівський 1, гімн. учитель Микола Хемічук 1, учит. Дмитро Томоруг 1, Денис Евстафівич 2. — На руки добродіїв Шадковської, учительки із Веренчанки зложили віттуали чесні газдині і газди: Кость Ільчук, Дмитро Ільчук, Іван Мельничук і Стефан Васкан 53 кильогр. фасолі; Катерина Гриневич, Іван Бойку і Раїфта Васкан 23 кильогр. муки кукурудзяної; Катерина Гриневич 12 кильогр. бураки; п-ні Шадковська 2 корці а п. Бурацький 1 корець барабовка. — Всім Добродіям-жетводавцям, а з осіб Веч. о. Стеф. Івановичеві складає виділ на сім місци в імені бідної молодіж, за так значні грошові жертви, прилюдну подяку. В протягу сего шкільного року, не згадуючи про минувші роки, зложив отець на цілі нашої бурси 70 кор. Дай нам Боже багато таких щедрих отців духовних, як наш о. Іванович! Сердечне спасибі! — Просимо всіх жертволюбивих панів і панів, котрим лежить на серці наша бідна молодіж, слати віттуали і грошові датки на руки п. професора і господаря Івана Гошовського і Дениса Евстафівича. — За віділ: *Евген Жуковский*, голова. *Іван Гошовський*, управитель і господар. *Денис Евстафівич*, каснер.

Звертаємо увагу наших читачів на анонс р у с к о ї фірми п. Сірецького поміщений на останній сторіні.

Із штуки і літератури.

З міського театру. Репертуар: середа: „Tannhäuser“, четвер: „Die blaue Maus“, п'ятниця (знижені ціни) „Ein tolles Mädel“, субота: „Der Liebeswalzer“, неділя (по пол.) „Othello“, (веч.) „Der Liebeswalzer“.

„Українське Бжільництво“, третій рік видання, виходить що місяця (12 разів на рік) книжками до півтора аркуша, з малюнками. „Українське Бжільництво“ орган українських пасічників і служить потребам бжільництва на Україні. Програма журналу: 1. Від редактора. 2. Хроніка. 3. Статі практичні. 4. Статі наукові. 5. Про діяльність пасічників і сільсько-господарських товариств та земств. 6. Заходи та постанови уряду про бжільництво. 7. По пасіках. 8. Огляд пасічної літератури. 9. Вібліографія. 10. Всячина. 11. Запитаня і відповіди. 12. Видання, надіслані до редакції. 13. Почтова скринька. 14. Справочний віділ. 15. Оповідки. В журналі пишуть: Є. Архипенко, Н. Безпалов, К. Горбачев, М. Дєрнов, Ган. Єфремова, В. Іліїнський, І. Корабльов, проф. Н. Кулагин, сьвящ. о. І. Лахно, сьвящ. о. М. Михалевич, Ф. Немоловський, А. Свєрєнко, П. Сніжневський, О. Степовик, Ю. Фисун. Хто заплатить гроші за цілий рік, оддрже даремно додаток: „Щоденник Пасічника“ на 20 півів. Се записна книжка, що невідмінно потрібна кождому пасічнику. Ціна на рік 1 карб. 50 коп., на пів року 75 коп. з пересилкою. Накладом платні на 20 коп. дорожше. Окреме число коштує 15 коп.

РУСКА КАСА • РУСКА КАСА

тов. зареєстроване з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вкладки щадничі і опрощенює їх на 5%. — Пай виносить 40 К і платимо 6%, вписове 2 К. — Родичи! Хай клич „свій до свого“ відібе ся голосним відгомом по цілій Буковині і най кождий, що почуває себе щирим патріотом-Українцем складає свої ошадності в „Рускій Касі“.

Приймайте нам нових членів.

Дирекция.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після обсягу місяця не після малого тижня.

ОГОЛОШЕННЯ.

Зарубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.
Підприємствий за анонси марками поштовими не приймає ся.

Загальні головні збори каси пож. і шадн. для громади Кулівці, відбудуть ся дня 21. грудня 1908 о 2. годині пополудні в громадській канцелярії з отсим дневним порядком: 1. Вибір начальника. 2. Вибір старшини. 3. Вибір ради надзорчої. 4. Провірене рахунків за рік 1908. 5. Вибір касиєра і его заступника. 6. Вільні внесення. — За старшину: *Михайло Оробо.*

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німецькій мові, що заступає інтереси українського народу перед культурним світом, виходить раз на місяць в обсямі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. Ї обов'язком кожного інтелектуального Русина переддавати сю часопись. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Великий зарібок

приносить побічне занятє кождому господарови, купцеві підприємцеві урядникові і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знання. До того спеціальних машин також не сплату ратами, достарчає

155 (—)

І. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Св'ятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проспекта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні оферти адресувати на повисшу фірму.

Найперше і найбільше буковинське естаблісєма в тій галузи.

Хемічна пральня і фарбарня
ДАМСКОЇ І МУЖЕСКОЇ ГАРДЕРОВИ,
уніформів і ріжнородних материй, як: футер, материй на меблі, гардинок, занавісок, портиєр, рукавичок Glacé і корунок.

Спеціальність: Хемічна пральня і фарбарня шовків найліпшої сорти. Взірцева фарбарня і знаменита пральня фіранок ріжного рода.

САЙФЕРТ і ТУЧАПСКИЙ, Чернівці

Централка: **ул. Русна ч. 15.**
Філія: **ул. Кручена ч. 1а**
теперішня ул. Д-ра Райса.
Мірні ціни. Виконанє без закиду.

Замовленя з провінції сейчас.

Цінники даром і оплатно.

159 (—)

Першорядний фабрикат! Першорядний фабрикат!

Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми

155 (—)

Бехера і Гільдесгайма

поруває

Самостійне заступство взірців фабричного складу.

І. Шимонович, Чернівці, улица Св'ятої Тройці число 20.

Г. Арльт в Хшанові

найбільше підприємствє в краю для будови і достави машин до виробу цементових дахівок, цегол і цеголок на помости припоруває удосконалені, св'яло збудовані

машини до виробу цементових дахівок

а іменно:

найновішої конструкції машини „Модель 1609“ відзначену на численних заграничних виставах;

загально знані в краю машини „Імперіаль Реформ і Гладну“; машини до виробу цементових цегол і цеголок на помост, форми до виробу рур каналізаційних і керничних.

Фарбу, оливу і цемент.

Усьо по найнижших цінах, на догідних усл'ях сплати.

На жадає висилаю франко цінник і докладний опис кождої машини.

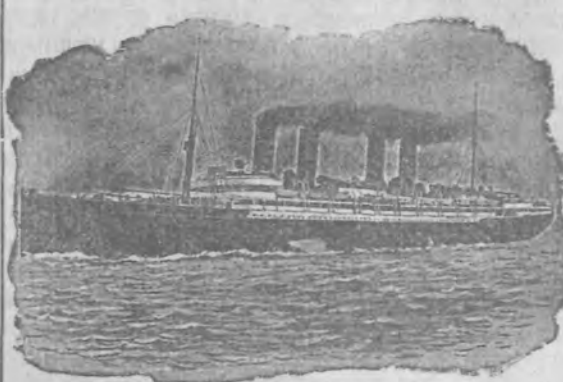
159 (5—23) 3 в м.

Із зголошеннями прошу звертатись так:

Г. АРЛЬТ, ХШАНІВ.

Купуйте лиш у своїх людей!

Держіть ся клича Св'їй до Свого!

Новоотворене

Високою ц. к. краввою управою концессіоноване

Міжнародне
Бюро Подорожи
„СВІТ“

Стрецький і С-ка

в Чернівцях (Буковина), улица Кохановского число 1.
165 (—) видає карти корабельні до

Канади, Сполучених Держав (Америци),
Аргентини, Бразилії, Азії, Африки
і т. д. і т. д.

Карти на желізницї європейські, канадські та американські.
Карти на спальні вози. — Карти прогулькові та окружні.

Купуйте лиш у своїх людей!

Держіть ся клича Св'їй до Свого!

О П О В І С Т К А.

Отсим повідомляю Вп. П. Т. Публику, що я дня 28. н. ст. листопада с. р. отворив в Чернівцях при ул. Кучурівській

АПТИКУ

під „ДОВРИМ ПЛАСТИРОМ“.

Все те, що поступ часу на поли фармації приніс нам, спровадив я з першорядних тукравих і заграничних фабрик а тим самим заосмотривши мою аптику в найлучші медикаменти, поручаю її Вп. П. Т. Публиці до ужитку і прошу о ласкаве підпертє тойж, аби Вп. П. Т. Публика звертала ся до неї з певним і повним довірєм, а я сумлінно буду стреміти до того, аби всім вимогам, придержуючи ся строго приписів, в цілій повні відповісти, та ретельною працею се довіре укріпити.

Замовленя з провінції виконую сейчас.

185 5—12

З глибоким поважанєм **Антін Папп.**

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Найбільша різдвяна оказія закупна
в домі товаровім В. БАЛЬТІНЕСТРА молодшого
Чернівці, улица Єнденберга-Головна число 3.

Заложений в р. 1873.

Самостійний склад ц. товарів з альпаки і хінського срібла

к. фабрик Бахмана і С-ки у Відни.

Телефон: число 301.

Найліпша вс'ячина:
Товари футрині,
Товари шкіряні,
Дамські тапки ручні,
Товари вовняні,
Товари обувані,
Рукавички,
Біле мужеске,
Хусточки доноса,
Краватки,
Паньчохи,
Нецезарки до подорожи,
Куфри,
Саночки, Скі і утенсіля,
Костіюми для саночників,
Парфуми і мила,
Гребіні і щітки,
Вахлярі,
Зеркала,
Діточа конфекція,
Палички,
Збруа і муніція,
Льорнети театральні,
Шалики театральні,
Шовкові загортки
Товари з бронзу,
Капелюхи мужескі і для хлопців,
Коши до подорожи і пледи,
Камаші і т. п.

Замовленя з провінції сейчасі оплатно.

Видає товариство „Русна Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Русна Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Строч.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 корон, на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на
пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 франків.

**Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“**

на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 К, згл. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кождої середи, п'ятниці і неділі.

**Редакция, адміністрація і експедиція
„Буковини“**

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний ра-
бат. — Реклямації неопечатані вільні від
порта. — Рукописи звертає редакция лише
за попереднім застереженням і залученем
належитости поштової.

В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся що дня від 9.—10. рано
і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Нашому учительству під розвагу.

В попереднім числі помістили ми відозву
заряду української поступової партії до україн-
ського учительства на Буковині. Ся відозва великої
ваги, тому хочемо сказати слово про неї.

Передусім мусимо зазначити її конечність.
Ворожі заходи, розєднати українську інтелігенцію,
а головні вбити клин між її найчисленнішою вер-
стув, а українських послів, не остави на жалі без
успіху. Трууджене учительства проти українських
послів з боку наших національних ворогів дало
розкладовим елементам, яких усюди, отже й між
нашим учительством не брак, пожадану нагоду,
вихиснувати невдоволенє учительства ізза неполаго-
дження справи єго платні, щоби викликати в о-
р-тівство проти українських послів, на яких стали
нападати в лютий спосіб, приписуючи їм несотво-
рені річи, п'януючи їх просто зрадниками народу,
щоби захитати до них довіре народу. Супроти сеї
агітації кількох одиниць загаль учительства захо-
ував ся пасивно, а самі послі знов обмежували
ся на спростованю нападів; бо на численних вічах,
які вони скликували, не віддавали ся ті, що з поза
плота обкидували послів всяким болотом. Нарід
сам не мав, крім одного разу на вічу у Васло-
вівцях, нагоди займатися сею справою, а викли-
кана нападями оборонна стаття в „Рускій Раді“
стрінула ся з великим негодованєм як-раз тих, що
писали й говорили народови безліч клевет на послів.

Напруженє між „проводирами“ учительства,
а українськими послами прибирало чим раз більші
розміри і дійшло до того, що ті проводирі взяли
ся до дальшого діла, пішли поза границі станової
справи учительства, стали організувати учительство
в особну політичну партію. А тому, що ті про-
водирі радикали, або соціалісти, то й задумали під
покришкою станової організації лущити учитель-
ство, як се ми на підставі заяви одного з них оноді
сконстатували, під прапором радикалізму.

Супроти такого почину мусів заряд україн-
ської поступової партії, до якої загаль українського
учительства приступив власноручно підписаними
заявами, подбати о виясненє ситуації. Оттому
й видав відозву до українського учительства на
Буковині, і росіслав її усім українським учителям
нашого краю, щоби сказали, хто з них причисляє
ся до української поступової партії, а хто ні. Сю
відозву надрукували і ми, щоби прийшла вона до
відома всіх учителів, яким вона може з незалежних
від заряду партії а з вини противних агітацій
і махінацій не дістане ся до рук. Ми оголосили
сю відозву й тому, щоби загаль української інтелі-
генції, а головні кождий член українського посту-
пового сторонництва довідав ся про сю переважну
справу, яку заряд партії враз із всіма українськими
послами ухвалив од н о д у ш н о поставити таким
способом на дневний порядок і розяснити нашу
політичну ситуацію в краю, на підставі чого від-
так треба буде починити кроки конечні в інтересі
української справи на Буковині.

Наша національна справа вимагає виясненя,
чи дійсно загаль учительства перейшов у табір
радикалів, як се розтрубив уже один із них й около
чого їхні агітатори заходять ся, хоч прикривають
сю політичну акцію плащиком інтересів станових.
Вияснити ситуацію конче, щоби знати, чи справді
найчисленніша верства нашої інтелігенції, себто
учительство бажає розєднаня й роздору наших
і так ще слабих сил, що мусить вийти на шкоду
нашої національної справи, о що і старають ся
невпинно вороги нашої нації, які неустанно з одного
боку спинають м о ж л и в е порішенє справи платні
всякими неможливими проєктами, а з другого боку
використують те ними самими умисно викликуване
і піддержуване невдоволенє учительства, щоби роз-
бити єдність української інтелігенції задля осла-
бленя і дальшого порабощуваня бук. Українців.

Доконче знати напевно, чи укр. учительство
перейшло до радикалів, і тому, що радикальна

політика готова вийти на шкоду нашої національ-
ної справи і на Буковині, так як се стало ся в Га-
личині, де радикальна політика не тільки що не
придбала нічого, а противно спровадила на галиц-
ких Українців тільки лиха, що нині вже й най-
завзятіші радикали, що натхнули своїм духом
і нашу країну, побачили безуспішність своєї ради-
кальної політики і завернули на инший шлях, як
се видно не тільки з їхніх промов у галицкім соймі
і в парламенті, але й із їхнього поступованя в обох
клубах і поза ними.

Отсе головна причина, чому нам доконче по-
бивати радикальну політику на Буковині тим
більше, що програма української поступової партії
майже та сама, бо-ж перший її начерк виробив
теперішній голова бук. радикалів.

Маючи, як сказано, перед очима живий доказ
цїлковитого банкрутства радикальної політики в Га-
личині, її сумних наслідків, ба навіть безсумно-
вих жертв людської крові, годі нам іти за тими
десператами, що як раз ізза своєї політики кинули
рідний край і найшли захист у нас, де завдяки
нашій політиці панують красні обставини для
Українців. Іти тепер за проводом тих збанкото-
ваних політиків і заражених ними кількох тукрав-
вих одиниць, значить допровадити українську
справу й на Буковині до такого стану, як у Га-
личині, від якого однак не буде вже спасеня бук.
Українцями бо вже нікуди буде втікати...

Ми сумніваємо ся, щоби загаль тутешнього
учительства пішов за кличами тих розкладових
елементів, хочби навіть дехто поділяв їхні думки
про те, що українські послі схибили в дечім, та
що воно не все так іде, як вони би хотіли. Та ні-
хто на світі не є без гріха, все на світі змінє
ся. Сконстатованє і направа хиб, се се справи вну-
трішні нації, до яких засі чужим, а тим більше
ворогам. Хто бажає направи домашнього лиха, най-
домагає ся того дома. Чим більше контролю у вну-
трі, тим красший лад. Опозиція потрібна кождій

НОВІ КНИЖКИ.

Горчило Заклинський: „З вечірною зорею“.

Поезії. — Львів 1908. Ст. 40—8°.

Здаєть ся, що нема важнішої хвилі у життю
поета, як тоді, коли у него будить ся душа, як би
з якого сну і починає виглядати на новий шлях, стає
вдивлювати ся у новий світ. Велике в „пробу-
дженє душі“ — велика хвиля, коли вона перший
раз чує у собі силу літати у чудову країну кра-
си, як неопірений птах, коли вперше почує у собі
крила! Велика розкіш буває з такого першого літа-
ня, якби друге, нове, краще житє почало ся. Таку
розкіш мусів почувати д. Заклинський, коли про-
будив ся у його дух поезії:

Душа моя розсипівана
Піснями гомінками,
Як арфа здотострунная,
Як бої Херувими.

І чиста, ясна пісонька
Злітає понад хмари —
Аж поле зеленієть ся
Почувши дивні чари.

Аж квітки розвивають ся,
І золотом розквітають,
Аж серце обновляєть ся
У невимовнім раю...

Він кинув ся до поезії з усім запалом моло-
дечої душі, посвятив усю любов свою самотнього
життя і сподіває ся знайти у тій другій світі, по-
ве житє, де не було зла, де не було „поганьства
юрби“ — ані сварів, що ранили молоду душу!

Збудив ся у него дух поезії тоді, як він пе-
ребуваючи над морем Адриїським тужив за вітчи-
ною, вслухував ся з далека у гамір і клекіт най-

новіших сумних подій — як вдвляв ся на да-
леке море і вслухував ся у шум тамошних дерев.
Се кождий знайде у його поезії. Тоді він прислав
з над моря у листі свою першу поезію:

„Дрожить тіло, застигає
Хмара суму надпливає
З диких, темних гір,
Жалко стогнуть кипариси,
Вечір зимним громом дише,
Й криє згаслий вір.“

В чорних занавісах ночі
Влимає мов вовчі очі
Звїзд померклых рій...
На цвинтарі риють яму...
І останні сльози кануть
З одубилих вій...!

Отже під сумним знаком збудила ся у него
поезія — і сум тягнеть ся ниткою дальше. Він не
складає ніякого credo поетичного, ніякого програ-
му — його поезія, так як житє. У него такі дій-
сним житєм! І від життя зависима вся поезія. Її
призначенє — вмерти, як всьо умирає на світі.
Вже на тих первоцвітах поетичних доля кладе
свою печат. Звідси й сум, сум природний, ци-
рий. За кождим разом він прилітає до него і об-
огортає його своїми крилами. Поет скажить ся:

Як тільки діткну ся до ліри,
Вривить вона так якось сумно...

Пили всі пісні його дальше — всі сумовиті,
тужливі, але без патосу, без пози, які прибирають
у смутку пераз поети — всі майже найвні у смут-
ку, щирі до глибини самих найбільших! Пісні ті
плили не з любовної туги, а з дійсного смутку,
з дійсного відчуваня нищети у світі, з дійсного
песимізму. Сум і якась ніжна меланхолія, задум-
чивість вели його від самого початку і скрізь де

поет находив радість твореня, радість душі, яка
тішить ся, що уміє відчувати красу, тепло, любов
— там вони стріпували крильцями і дихали на
його поезію. Вони немов не дають вивести пісні
такої, як би він бажав. — Він пише „епілог“:

„Ти мала бути тайною тайн,
Ти мала бути вогнем душі,
Ти мала бути мрією мрій...
Чомуж ти тільки зівала квітка —
Горем прибитая, пісне моя ???!“

Однак поет так само щиро, глибоко відчуває
радість. Радість безінтересовну, знов якусь найво-
принадну, дитячу при виді природи... Де поміж
людьми він бачить лиш зло і нещастя, і стає сум-
ний до смерті, так в „храмі природи“ його душа
радіє кождою цвіткою, дрібненькою, та слухає її
гомону тихого. Тоді, як природа вигнала його із
„серденька біль“ він кличе й до людей, закликає
немов до обнови на весні: „Прокиньтесь люди!
Довго спали“. Забуває сум всякий і світить немов
дьямантами його душа! Прочитайте лиш коротень-
кий вірш „Дивна хвиля“, а почувте її цілу при-
наду, весь чар тої душі, захопленої красою, за-
двленої у вічний ідеал:

„Ясненє сонічко рай розсївало,
Сипало перли в віконце,
Тільки не знаю, що краще сяло,
Чи мов серце, чи сонце.“

Тут побачите, як серед того стану сумови-
того стражданя поет уміє знайти одну бодай ко-
ротку хвилину, де концентрує ся вся правда,
вся добрість, ніжність і блеск весь чарівний тої
душі, побачите, як вона тут стрясла із себе весь
бруд життя буденного, як вона тут досконалить ся,
бере силу із самої себе і світить перлами! Як
душі у гаю святім, на картині Бекліна!

партії, але горе нації, оточеній зі всіх боків ворогами, коли до тих ворожих сокир найдуться свої топорича! А до того ведуть учителі-радикали, що, оплескувані нашими національними ворогами, забираються розднювати найчисленнішу верству нашої інтелігенції під окликом борби проти офіційних заступників нашого народу, проти українських послів, того, як бачимо і читаємо день у день, єдино їй бажають відвічні вороги нашої нації.

Витаємо проте в інтересі української справи на Буковині рішучий крок заряду укр. поступової партії, що взяла ся раз коначно до діла, до вияснення нашої політичної ситуації і надіємо ся, що вона не перестане на тим, а поведе справу сильною рукою далі і положить коначно закидає, що наші провідники не хотять організації, не хотять участі загалу в політиці, а тільки своєї самоволі.

За проясненням ситуації мусить наступити тісна організація всіх членів партії, а через них політичне освідомлення і згуртоване широких мас народу.

Тимто є й запитання, яке заряд укр. поступової партії поставив укр. учительству у своїй відозві до него, великої ваги, не тільки для української справи на Буковині взагалі, але і для самого учительства з особня. Від відповіді учителів залежати ме, чи організація укр. пост. партії, обійме і учительство, чи відбуде ся без него. Колиб вийшло на лихо посліднє, тоді неминуха борба нашого сторонництва проти радикального учительства зі всею шкодою, яка з того вийти може. Чи учительство піде за голосом розкладових елементів, чи хочби тільки задля проби остане в рядах української поступової партії навіть як опозиція супроти теперішньої політики чи тактики, над сям сям повинні добре застановити ся всі учителі, котрим не тільки українська справа на Буковині дорога, але так само і дотеперішнє поважне становище самого учительства, щоб воно не зіійшло на той уровень, на якому стоїть галицьке, з якого й рекрутують ся головню ті, які заманюють наше учительство до радикальної партії, прибравши собі до того кількох мужиків, що за всяку ціну жадні відігравати передчасно політичну роль.

Отже під розвагу нашому учительству, в сій для него і для української справи переважній хвилі.

В обороні правди і чести.

Мої перед кількома днями в „Буковині“ поміщені телеграми про мої інтервенції в справі підвешення учительської платні на Буковині чогось дуже не до смаку газетці „N. fr. L. Z.“. Она твердить в 50. числі з дня 12. с. м., реагуючи на ті

Є ще у отой збірці поезії, які показують у авторі здібність захоплення настроєм та інтерпретатора душі. Стрібуйте зрозуміти наприклад настрій у короткому образку „Пропасть тиші“:

„Як глухо, відлюдно у хаті..
Лиш буря реве за вікном.
Житє і терпінє заснуло..
По водах стиглійських пором
Влукає у мовчанці смерті —
Стерний, старенький, як гриб —
Деся буря засвище у даї
І гомін потопе у глиб
Тиші...“

Імпресія така сама досадна, як у Едгара По, або на образі Бекліна, хоч викликана меншими засадами і коротшими. Згадані контрасти бурі і гомону саме на місці: відчуваємо серед плюскоту води під старим поромом і серед гомону і свисту бурі цілу пропасть тиші! Аж в ушах дзвонить! У перекладах чи переспівах з Ніцше (Ессе homo), Байрона, Уайльда, Verhaegen'a Лермонтова — бачимо знов не намір самого філософського перекладання, але змагання образи з чужих поетів вибирати так, аби вони пристроєні були до душі самого перекладача.

І так скрізь захоплене красою, а попри те шукане за нею у всіх звеличаних майстрів слова, бажане знайти у поезії їх те, що моглоб бути здоровим кормом для душі, битой, як душа цілого сучасного покоління — боєм, зневірою, песимізмом. Тим змаганням до ідеалу добра і краси вона й є симпатична.

25./IX. 1908.

М. Евшан.

мої телеграфічні повідомлення, що вісти про ті мої інтервенції то чиста брехня, що я тим числю лише на дурноту читачів і т. п.

Поминувши то, чи гідно учителів, нападати на свого товариша, називаючи его брехуном і т. п., не маючи до того ні найменшої підстави, а певний того, що не лиш шановні читачі тої газетки не повірять тій заяві п. редактора, але навіть він сам не вірить в неї. А помістив він ту свою заяву, здає ся, або з тої причини, щоб показати свѣтови, що лишень він і его покровителі побиваються ся за проектом учительського закону, а більше ніхто, або тому, що я не подав вістки про мої інтервенції заразом і до „N. fr. L. Z.“, або може з обох причин разом. Іншої причини не нахожду, щоб прецінь кожний признає, що річ дуже проста і легка, переконати ся як слід о правдивості тої моєї інтервенції, хоті би й самому редактору тої газетки, або его покровителям.

Отже заявляю тут ще раз, що від коли „N. fr. L. Z.“, займаючи ся більше політикою ніж учительськими справами, уважає за свою головну мету поборювати руску справу на Буковині, роздвоюючи руске учительство, від тогди не уважаю сию часопісь більше такою, що заступає все буковинське учительство, а тільки за партійну, що служить волоскій справі. Таж тов. Роговский з вижницького повіту зазначив виразно недавно тому в „Громадським Голосі“, що радикальній частині руского учительства не ходить зовсім о регуляцію платні, а переходять они до радикальної партії тільки ізза засадничих причин. Звісна прецінь річ, що тільки ті пани учителі побиваються теперішніх провідників укр. поступової партії на Буковині, котрі не признають ся до сеї партії, то є радикали і соціялісти, — „N. fr. L. Z.“ каже, що сї партії повстали задля учительської платні. Та головна причина, чому я не звертаю ся більше з своїми дописами до колишньої учительської газети, то та, що она нападає на мене, от хоч би й у сїм випадку на поодинокі особи, особливого з поміж рускої інтелігенції, у зовсім безпідставний спосіб, щоб тільки тим осягнути свою ціль.

Заявляю дальше ще раз, що я інтервенював в справі учительської платні так в управителя міністерства просвіти як також міністерства скаргу і що о тій моїй інтервенції знали і знають всі рускі парламентарні послы з Буковини.

Додам ще на конець, що в тим самім числі „N. fr. L. Z.“ скажить ся п. Кисанович на то, що навіть его дотеперішні приятелі з волоских товаришів нарікають на него. Як він буде воювати і на дальше такими аргументами як у више згаданім артикулі, то певно остане ся небагом сам один зі своєю газеткою.

Пишучи сих кілька стрічок, не мав я наміру нападати ані на „N. fr. L. Z.“, ані на п. Кисановича, а стати тільки в обороні своєї власної чести. Хто з нас обох має право употребити слово „брехун“ і т. п., хотай я не уживав тут ані сего ані подібних виразів, нехай осудить сама публичність.

Н. Симиу.

З державної ради.

Засіданє з дня 14. грудня.

На засіданю вела ся дальше дебата над бюджетовою провізориєю.

Пос. кс. Іванішевич (Хорват) жалуеть ся, що правительство зовсім не дбало про економічні і культурні потреби хорватского народа, котрому тепер грозить катастрофа. Жалуючи ся на язиковий розпорядок, заявляє бесідник, що справа заложена італійского університету в Триєсті не дасть ся поладити без співучасті Хорватів і Словінців. В Далматії, де 77 прц. уживає хорватської мови, заведено італійський урядовий язык. І як можуть Хорвати мати довіру до правительства? Бесідник противить ся заложеню італійского університету в Триєсті, бо се ще гірше перепинало би само стійний розвиток Хорватів і домагаєть ся признання іспитів, складаних на загребскім університеті. Вкінці заявляє, що правительство, котре не дбає про інтереси Хорватів, не має права домагати ся від них довіри в формі голосованя. (Оплески).

Пос. Бугатто (італ. катол.) сумніваєть ся, чи конституційний наслідник бар. Бінерта додержить приреченя що до основана італійского університету. Італійці не дадуть ся в друге випровадити в поле. Відтак займав ся бесідник подіями у віденськім університеті і домагав ся основана італійского університету в Триєсті. Не все правдиве, що говорять полудневі Славяни. Переважна часть Італійців є австрійськими патріотами і не слід їм закидати іредентизм та робити антиіталійські демонстрації. Італійці противлять ся скріпленю сили полудневої Славянщини, бо се означає ослаблення Італійців. Так само не згодять ся на міністра-земляка для полудневих Славян. Вкінці заявив, що Італійці мимо всіх кривд таки будуть голосувати за бюджетовою провізориєю. (Оплески).

Пос. Мислівец (чеськ. катол.) головну вину за праскі події поносить Жиди; бо як би не Жиди, то не було би в середних і в висших школах в Празі німеччини. Жидівська преса піддоджує Німців проти Чехів і Чехів проти Німців. Як по-

збудемо ся тих галапасів, то Чехи і Німці певно помирять ся. Чеське католицко-народне сторонництво годить ся на анексію і домагаєть ся, щоб оба анектовані краї прилучено до Хорватії, а відтак все те злучено з Далматією в одно з'єдинене королівство. Сторонництво бесідника обстоює за заведенем федеративного устрою в Австрії.

На сїм засіданє перервано.

Інтерпеляції внесли: пос. І аль (поль. жид.) в справі поміщення повітового суду в Тернополі і пос. Колесса до президента міністрів і управителя міністерства просвіти в справі відносно у львівськім університеті. Наглість внесення в справі бюджетової провізорії принята 362 голосами.

Засіданє із 15. с. м.

Посол Прохаска (хр. соц.) поставив внесенє на замкненє дискусії над бюджетовою провізориєю.

Пос. Адлер заявив ся за основанем італійского університету в Триєсті. а вкінці заявив, що соц.-демократи протестують проти нарушеня регуляміну.

Другий генер. бесідник рго пос. Пергелът обговорював широко праскі події і вказував на критичну заграничну ситуацію; притім замітив, що потрібний союз показав ся дуже корисним.

Посол Прегельт говорив майже 2 години, а по нїм прийшов до голосу п. Ліхтенштайн та просив в кількох словах прийняти своє внесенє.

Слідували фактичні спростованя. В часі промови посла Странского (всен.) сказав пос. Панїні кілька обидливих слів і пос. Малікови. Пос. Малік вхопив торбу з актами і кинув в голову Панїні. Булоби прийшло до бійки, але інші послы їх розборонили. Як успокоїли ся, призвав їх віцепрезид. Штайнвендер до порядку. Прийшло ще кілька фактичних спростовань, а відтак приступлено до голосованя над наглістю 1. читаня бюджетової провізорії.

На внесенє пос. Калїни (чеськ. рад.) голосовано поіменно.

Наглість тої часті внесення посла Ліхтенштайна прийнято 362 голосами проти 55

Політичний перегляд.

Приверненє австрійско-турецких переговорів.

Скрутне міждержавне положенє Австро-Угорщини стає трохи відраднійше. Ось в Царгороді маргр. Палявічїні одержав від бар. Еренталя порученє, щоб розпочав на ново переговори з турецьким правительством; в наслідок того явив ся він уже у турецького великого везира і міністра справ заграничних та розпочав переговори в справі порозуміння з портою про анексію.

Австро-Угорщина як впевняють в дипломатичних кругах є готова поробити Туреччині різні концесії економічні, за теж є рішучо виключена згода на уділенє автономії для анектованих країв, або якась територіяльна компенсація для Сербії і Чорногори.

Офіціальні круги австрійські додають до сеї події такий коментар: Від початку бойкотового руху в Туреччині, австро-угорське правительство не занедбало ніяких заходів, щоб виступити проти бойкоту при чім не обмежив ся лише до кількарізових поважних представлень в Царгороді, але від часу до часу чув ся спонуканим ставати з натиском в обороні рекламаций пошкодованих експортерів та корабельних товариств. Наслідком бойкоту, зазнали переговори з Туреччиною які зайніцувала Австро-Угорщина в справі анексії перерви. Австро-угорське правительство, ведучи переговори, щоб довести до закінчення бойкоту, стояло супроти Порти на становищі, що воно має право домагати ся зберігання постанов торговельних трактатів в тим дусі, аби австро-угорські кораблі при своїх операціях зазнавали охорони та щоб публіка не була наражена на перепони у відвідуваню австрійських та угорських склепів.

Турецьке правительство надіслало в тій справі заяву, що митові влади одержали відповідні вказівки та що порта в границях своєї законної компетенції зробить все щоб спинити бойкот. Австро-угорське правительство приняло сию заяву до відома та знернуло увагу, що як би тих зобовязань не виконано, то Порту потягне ся до одвічальности за шкоди, які з того виринуть. З огляду на заяву турецького правительства, австро-угорське правительство, щоб дати доказ прихильности заявлено охоту перервані переговори почати на ново і австро-угорський амбасадор одержав директиви в тим напрямі. Повитано би дуже радо, якби переговори, які — як надіють ся — незабаром розпочнуть ся, довели до певного порозуміння так, щоб економічні відносини опинили ся знов на нормальних шляхах.

В звязи з сєю зміною ситуації остане ухвала турецької ради міністрів, яка видала острі зарадження в тим напрямі, щоб митові уряди не брали участі в бойкоті.

З російської думи.

Вліда, сіра, одноманїтна робота Думи над ріжними дрібними законопроектами за минулий час трохи змінилась. Зміна не аби яка: по суті

вона „плоть од плоти“ того, що виявля з себе думка більшість. Октябристи та праві разом з польськими депутатами асигнували 4.003.740 руб. на церковно-приходські школи. Опозиція довго боролась з ними, доводила дуже яскраво ту шкоду, яку дають церковно-приходські школи, що „заможують“ душі селянської дівчорі. Вказувалося і на те, що не сьвіт і науку дають ті школи, а ще більшу темряву сьють. Селяни-посли подали заяву, що вони ставлять ся неприхильно до церковно-приходських шкіл і голосували проти того, щоб давати гроші на ці школи. Та нічо не помогло — гроші асигновано.

Разом з сям Дума одноголосно постановила асигнувати міністерству народної осьвіти 6 мільонів руб. на „єдиновременныя нужды начального образования“. Міністерство прохало у Думи тільки один мільон; гроші сі призначались на будову хат для початкових шкіл. Але думська комісія народної осьвіти пішла трохи далі — вона признала корисним асигнувати 6 мільонів, бо, починаючи від 1905 року, 10.500 шкіл було в чужих хатах, а тепер їх ще більше стало. Тим бажали октябристи покрити асигнацію на церковні школи. Вони й сямі казали, що народна осьвіта, то чи не найперша справа, про яку треба дбати і справді дбають. Одною рукою дають гроші на більш-менше справжню осьвіту, а другою допомагають зростати народній темноті. Для них нічим всі докази відомих учителів, признавши деякого з духовенства і самих селян, що церковні школи не потрібні, що вони шкідливі.

У грудня правительство відповіло на жаданя про порядки, що панували в Віленській охрані. Товариш міністра внутрішніх справ Макаров заявив: „Говорю твердо, переконано і прямо, що то що зветь ся провокацією, недопустиме. Воно злочинне і заважає агентам охрани боротись з революцією. Коли кого піймають, як провокатора, то такого будуть судити. Правительство так робило і так буде робити і далі“. Дуже добре оцінив промову товариша міністра депутат Маклаков. Вказавши, що все, про що була мова в запросі, зісталося невисленим, він каже: „У нас все збудовано на донесеннях агентів. Вониб управляють Росією. Вони пишуть доноси, по яким відправляють людей на заслання. Се шкла, через які правительство дивить ся на Росію. Коли воно знало їх, то тодіб можна було зрозуміти Росію инакше. Треба, щоб слова Макарова про провокацію були завше перед очима у тих, кому се слід. Тоді вони зрозуміють, в чому справа і не будуть усміхатись“. За те відповідь товариша міністра задовольнила октябристів, які внесли таку формулу переходу до чергових справ: „Маючи на увазі категоричну заяву правительства, що такі факти недопустимі і висловлюючи певність в тому, що уживсь енергічних засобів, аби справді викоренити те зло, реорганізувавши поліцію — Дума переходить до чергових справ. Сю формулу прийняла Дума.

Знесене наглих судів в Празі.

Намістництво в Празі видаło 16. с. м. оповіщення, котрим зносить ся нагли суди в Празі і на всі передмістя. В оповіщенні висказує намістник надію, що в місті буде удержаний спокій і лад, відкликає ся до розважних живел, аби співділяли до осягнення тої цілі. Однак коли би против очікування мали знов поновити ся неспокою, то намістник був би приневолений завести знов нагли суди і средства для привернення ладу і спокою. Рівночасно появило ся оповіщення дирекції поліції, котрим знесено заборону ношеня студентських відзнак.

НОВИНКИ.

Чернівці, 17. грудня 1908.

На відозву заряду української поступової партії наспіли вже численні заяви що найчільніших тружденників на полі народнім з кругів учительства. При сій нагоді мусимо заявити, що ненастанні поголоски, які колыпортують в кругах учительства, що за радикальною агітацією учителя Остапа Поповича стоїть хтось вищий, є хитрим видумками несовісних агітаторів, що не перебирають в средствах, щоби тільки зловити як найбільше людей до свого гурту.

„Социальне положене на Буковині“, тутешній „Sozialwissenschaftlicher Verein“ розпочав свою популяційну працю викладом проф. унів. др. Ерліха про социальне положене на Буковині. В дискусії, яка протягнула ся ще на другий спеціально на те призначений вечір, де порушувало головню українську та жидівську справу, забрав між иншими голос студ. прав. Бригдзан, який опрокидував заміти референта і передбесідників, що на Буковині аґує ся головню всі сили на засновуване гімназій при чім мали вони на думці очевидно вихід з гурту гімназій. При об'єктивнім впливненю в справу покаже ся, що українські середні школи треба конечно закладати на те, щоби придбати Українцям інтелігенцію і то національно осьвідомлену, якб нашого мужика, що немає довіри до сурдудовців, осьвідомлювала в социальних

справах. Проти утравістичних гімназій, як шкідливих для розвою нашого народу будуть Українці виступати всіма силами. Ані інтриги ані нічо инше не повдержать нашого народу від поступу. З иншої точки погляду говорив звисний редактор „Cz. Allg. Ztg.“ др. Менчель, який — як виходило з його бесіди — радби дуже бачити наш нарід лиш в ряді наймитів, та якому дуже не по смаку наша інтелігенція. Після його думки утворенем нової гімназії (розум. української) творить чим раз більше інтелігентного пролетариату, а се погіршує лише справу. Красше булоб — каже п. Менчель, як би сили народу звернути в инший бік, а то до ремесла. „Побожні“ жаданя п. Менчля ми розуміємо зповні. Воно певно для деякого не дуже приємна річ, як автохтонна та найбільша в краю народність пре ся до осьвіти та продукує інтелігенцію, що займає місця, які їй належали ся, а які займають всі инші лиш не ті, кому вони належать ся. Що знов до обави п. Менчля, що з творенем нових українських гімназій росте наш інтелігентний пролетариат, то ми скажемо, що на м сього пісьо гоботитесь. Інтелігентного пролетариату в розумію п. Менчля поки-що у нас ще нема і не так скоро буде. Найкрасше свідчить про се слідуюче зіставлене: У всіх теперішніх гімназіях на Буковині є на 5847 учеників 2337 Жидів 1149 Румунів, 976 Німців, 944 Українців і т. д., а не треба забувати, що Українці творять більшість населення на Буковині. Отже як хто, то як-раз Жиди повинніб застановити у себе гіперпродукцію пролетариату. Нам, Українцям, до неї ще далеко, бо у всіх урядях позаймали місця, якіб нам правно належались, всі инші — лиш не ми. Очевидна річ, що годі нам забувати і про промисла і ремесла, але в якій мірі до сего братись — про се певно не будемо інформуватись у п. Менчля, звисного „приятеля“ українського народу.

Оповідки, іменованя і т. п.

Перший просьвітно-економічний конгрес у Львові. З нагоди 40-літнього ювілею товариства „Просьвіта“ задумав головний відділ „Просьвіти“ скликати до Львова на дніх 23. і 24. грудня с. р. перший просьвітно-економічний зїзд. Завданням зїзду є як най докладнійше оцінити нашу дотеперішню роботу в напрямі просьвітно-економічній, зіставити її дотеперішні здобутки та основні того вказати шляхи і способи до більш планової, більш суцільної, ширшої, глибшої, а через те і продуктивнішої нашої органічної діяльності на полі просьвітнім і економічнім на будуче. Головний відділ, о скільки се лежало в його силі, подбав досі о виготовлене програми зїзду, придбав поодиноких референтів та поробив і деякі технічні пригатованя. В останнім часі зайшли однак такі обставини, що головний відділ чувть ся приневоленим первісну думку в де-чим змінити і зїзд відложити. Сьвятковане 40-літнього ювілею „Просьвіти“ по філіях і читальнях, яке спершу було проктоване тільки на день 8-го грудня с. р. розтягло ся несподівано на грудень і січень. Рівночасно отже скликане зїзду відбило би ся некорисно так на числі і якості рефератів як також і на числі учасників з краю, бо вони заняті і поважно перетяжені роботою з нагоди ювілею у своїх повітах. Так само первісно досить скромно зачеркнені межі зїзду оказують ся тепер невистарчаючі. Величн, прямо імпонуючі ювілейні обходи в краю, заставляють і нас справу зїзду поставити ширше, щоби він принайменше міг гідно відповісти моральним і матеріяльним здобуткам ювілейних обходів, коли не зрівноважити їх. З огляду на подані причини як також і тісно з тим звязану технічну сторону зїзду, головний відділ маючи на меті не тільки чисельність, але також і реальні користи зїзду, відкладає його на єдино найвідповіднійший час 1 і 2 лютого 1909 року. В тих дніх відбудеть ся отже перший всеукраїнський просьвітно-економічний конгрес при співучасті синів усіх земель України, а буде він певно гідним завершенем великого сьвята ідеї „Просьвіти“. Програма конгресу буде оголошена пізнійше. — Від головного відділу товариства „Просьвіти“ Петро Огоновський голова, др. Іван Брик секретар.

Перший с. р. кварталний попис „Музичної Школи“ ім. М. Лисенка відбудеть ся в неділю, дня 20. грудня с. р. в сали „Народного Дому“ точно о годині 2-ій по полудні. Вступ вільний. Зі згляду, що о 4-ій годині починає ся звичайний відчит людского університету, длятого попис мусить почати ся безуслонно точно о 2-ій год., тож просимо гостей явити ся на означений час. — Заряд.

Жертви на дівочу бурсу. З нагоди 60-літнього ювілею зібрала Вп. п. Йосифа Гудима, учителька в Брідку 34 К 20 сот. від слідуючих Вп. панів і панів по 2 короні: Іван Бокачук, уч., Іля Гудима уч., Йосифа Гудима учителька, Григорій Іваніцький надуч. з Міткова, р. Іван Котик парох. По 1 короні Вп. Іван Бурик, Анна Бурик, Єлисавета Бурик, Василь Бурик, Георгій Бзовий, Василь Загара, Іван Макарович, Іван Мавський, Іван Мигайчук півель, Іван Пітик, Василь Пітик начал., Марія Пітик, Георгій Щедловський уч., Петро Сандул, Дмитро Сторошук, Василь Сторошук, Георгій Сторошук, Василина Сторошук, Василь Хабага, Анна Хабага і Георгій Хабага. Іван Бурик 60 сот. По 40 сот.: Василь Гудима, Василь Гудима Георгій, Іван Котик, Мавролій Куницький. По 20 сот.: Іван

Бзовий, Онуфрій Бзовий, Василь Котик, Николай Хабага, Петро Загара. За сї щедрі датки складає заряд бурси всім жертводавцям щиро подяку. Просимо й по инших селах збирати жертви на так важну інституцію, як наша. — А. Міський, управитель бурси.

Загальні збори читальні „Рускої Бесіди“ для громади Брідок відбудуть ся 27. грудня с. р. о год. 2-ій пополудні в власнім домі з слідуючим денним порядком: 1. прочитане протоколу з попереднього року; 2. звіт з діяльності товариства в минувшій році; 3. справоздане касєра; 4. вибір старшини; 5. установлене вкладки членської; 6. вільні внесеня. — Іван Бокачук, голова.

Миколаївські вечірніці заповідають ся дуже гарно. На програму, складають ся крім появи св. о. Николая також різні гумористичні монолози, сатиричні декламації, сьпіви і різного рода товариські забави. Щоби нашій Вп. Громаді не робити труднощі в посилянню фантів, рішив комітет плати в перших дніх тижня курсора, що мав би збирати різні фанти. Тож просимо сю оповістку ласкаво прийняти до відома і не відказатись від датків, хотьби й найменших, на річ фантової „льотерії“. Післанець св. о. Николая буде в п'ятницю, т. є 18. с. м. відбрати в сали „Народного Дому“ від год. 8. до 12. і від 3. до 6. для малих і великих дитій дарунки. Вступ від особи на цілий вечір 1 К 10 сот. Маленькі диточки можуть подивити ся на о. Николая даром. Вступ для учеників 22 сотики, академічний білет 55 сот. — Комітет.

Подяка. Вп. п. пос. Николай рицар de Василько післяв 100 корон на руки Вп. п. А. Клима, директора державної гімназії в Вижицях на підмогу учеників родом із Ростік. В імені тих учеників осьміляю ся в сій дорозі висказати найсердечнійшу подяку Нашому послови Вп. п. Ник. рицареві de Василькови. — Стефан de Зота, надучитель.

Посилайте датки на загальну „Гімназіальну бурсу“ у Вижицях! Адреса: М. Івашко, судия, Вижицях.

До вижицьких Русинів! Пригадуємо, що сходи вижицьких Русинів (і з околиці) відбувають ся що тижня в четвер між год. 7. а 10. вечером в льокалю п. Москви. — Комітет.

Подяка. З нагоди 60-літнього ювілею нашого просьвітлого Монарха, Ёго Величєства цїсаря Франц-Йосифа І. зложили для бідної молодіжї шкільної вільними датками: Вп. п. братя Мечі, посесорі в Юрківцях 10 К, дідич села Волицук 10 К і сосипни для дикорациї шкільної кімнати, на внесок о. Д. Бурака гр.-ор. пароха в Юрківцях 10 з дискоу, о. Д. Бурак і Х 5 К, Мозес Кудин 3 К, Теоф. Фрацїя, Вольф Шавер, Дорофтей Вішук і Георгій Попович по 2 К, пані Ел. Драчинька й Іля Гоменюк по 1 К отже разом 53 К. В імені обдарованої молодіжї шкільної громади Юрківці висказує заряд шкільний ласкавим жертводавцям прилюдну подяку. — А. Сибачинський, управитель.

Звертаємо увагу наших читачів на анонс рускої фірми п. Сїрецького поміщений на останній сторіні.

Із штуки і літератури

Аматорське представлене в бурсі ім. Осипа Федьковича. Похвальною річю є, що питомці названого закладу уживають вільного від науки часу на драматичні представленя. Торік урядили кілька представлень, що всіх учасників вдовольнили понад всяке очікане. Гроші з того спотребовано на цілі закладу, головню на розширене бібліотеки. І сего року не думають питомці в вільнім часі сидіти бездільно, от приготували до вистави комедію в 5 дїях „Нахмарило“, що відбудеть ся в суботу, дня 19. грудня с. р., в день св. Николая. Початок точно о годині пів до 8-ої вечером. Що до представлень, будуть сього року ліпші, як тогді, на се дає запоруку ще і та обставина, що „Народний Дім“ подарував бурсі свою сцену, яку уміщено в великій партеровій салі. Дохід з представленя буде ужитий на цілі бурси. Запрошує ся отсим нашу патріотичну публіку на суботнішнє представлене з надією, що сая буде заповнена, чим дасть ся побіч матеріяльної підмоги для так потрібного нам інституту, як бурса Федьковича, ще й моральну підмогу молодим аматорам, між якими пробиває ся не один драматичний талант.

На різдвяний дарунок поручаємо щиро всім нашим читачам „Січ“ альманах виданий в честь 40-літнього ювілею основана віденьської „Січи“, який можна дістати у п. І Поповича ул. Шевченка ч 4, або в нашій редакції в ціні 8, 9 і 10 корон.

НАДІСЛАНЕ.

Подяка.

Отсим складаю прилюдно сердечну подяку Вп. панови дрови мед. В. Гузарови, секундареві краєвого шпиталю в Чернівцях, за заєкаву усійшину поміч та ва труд, якого не жалував сей Добродій підчас тяжкої недуги моєї доньки (епідемія шкарлатани) та вилічив її з неї. Ще раз сердечне спасибіг.

З правдивим поважанем Іван Загарко, управитель друкарні „Рускої Ради“.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціна сторона 80 К., 1/2 сторони 60 К., 1/3 стор. 40 К., 1/4 стор. 30 К., 1/5 сторони 10 К., 1/6 сторони 5 К., 1/8 сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після обсягу місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.
За рубрики: Надіслані і Оголошені редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся п' 4 с. від слова.
Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Головні збори Каси позичкової і шадничої для громади Ошихліби відбудуть ся в неділю, дня 27. грудня 1908 року о 1-ій годині по полудні з отрим днівним порядком: 1. Вибір нової Старшини і Ради надзорчої. 2. Маєт ся установити стопу процентову від вкладок шадничих. 3. Вільні внесення. **Мафтей Бабюк**, голова. **Стефан Лупул**, касиєр.

Ukrainische Rundschau
одинокі українська часопис на німецькій мові, що заступає інтереси українського народу перед культурним світом, виходить раз на місяць в об'ємі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. 6 об'ємом кожного інтелектуального Русина передбачувати сю часопис. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Перша Буковинська спеціальна артистична робітня церковних апараментів в Чернівцях
Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при улиці Резиденції число 9,
має честь повідомити Веч Духовенство і Вп. П. Т. Публику, що виготовляє всілякі в той сфазі входять роботи як: монстранції, ліхтарі, хрести, кадильниці, свічечники, образи, хоругви і проче церковне, по уміркованій ціні і на речинець. **Замовлення з провінції точні, дешево і на час.**

Більші замовлення на догідні рати Кількінають лїтня практика в моїм заводі, упевнені мене що під кожним агла ом зможу хочби найвигадливішому густови Вп. Публики, вповні задоволити. Отвараючи мою робітню, не жалув я ні трудів ні коштів, а урядня єї так, аби стала побіч перворядних робітень та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Вп. П. Т. Публики з просьбою о ласкаве поптерте тої одинокої в своім роді рускої робітні, стою на ласкаві услуги і пишусь з глибоким поважанем **Ф. Яромолвич.**

151 (—)

Великий зарібок

приносьє побічне занятє кождому господарови, купцеви підприємцеви урядникови і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знання. До того спеціальних машин також на сплату ратами, достарчає

155 (—)

І. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Св'ятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проекта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні оферти адресувати на повисшу фірму.

Найперше і найбільше буковинське етаблїсема в тій галузи.

Хемічна пральня і фарбарня
ДАМСКОЇ І МУЖЕСКОЇ ГАРДЕРОВИ,
уніформів і ріжнородних материй, як: футер, материй на меблі, гардинок, занавісок, портієр, рукавичок Glacé і корунок.

Спеціальність: Хемічна пральня і фарбарня шовків найліпшої сорти. Взірцева фарбарня і знаменита пральня фіранок ріжного рода.

САЙФЕРТ і ТУЧАПСКИЙ, Чернівці

Централка:

ул. Руска ч. 15.

Мірні ціни.

Філія:

ул. Кручена ч. 1а

теперішня ул. Д-ра Райса.

Виконанє без закиду.

Замовлення з провінції сейчас.

Цінники даром і оплатно.

169 (—)

Першорядний фабрикат! Першорядний фабрикат!

Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми

155 (—)

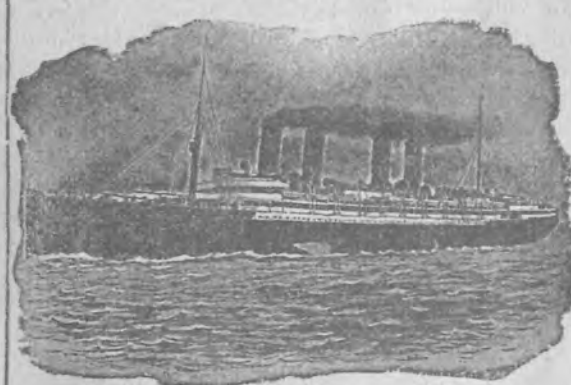
Бехера і Гільдесгайма

поручає

Самостійне заступство взірців фабричного складу.

І. Шимонович, Чернівці, улица Св'ятої Тройці число 20.

Держіть ся клича Свїй до Свого!

Новоотворене

Високою
ц. в. краввою управою кон-
цесіоноване

Міжнародне

Бюро Подорожж

„СВІТ“

Стрецький і С-ка

в Чернівцях (Буковина), улица Кохановского число 1.

165 (—)

видає карти корабельні до

Канади, Сполучених Держав (Америци),
Аргентини, Бразилії, Азії, Африки

і т. д. і т. д.

Карти на желізниці європейські, канадійські та американські.

Карти на спальні вози. — Карти прогулькові та оєружні.

Купуйте лиш у своїх людей!

Держіть ся клича Свїй до Свого!

О П О В І С Т К А.

Отсим повідомляю Вп. П. Т. Публику, що я дня 28. п. ст. листопада с. р. отворив в Чернівцях при ул. Кучурівській

АПТИКУ

під „ДОВРИМ ПАСТИРОМ“.

Все те, що поступ часу на поли фармації приніс нам, спровадив я з першорядних тукравих і заграничних фабрик а тим самим заосмотривши мою аптику в найлучші медикаменти, поручаю її Вп. П. Т. Публиці до ужитку і прошу о ласкаве підперте тоїж, аби Вп. П. Т. Публика звертала ся до неї з певним і повним довірем, а я сумлінно буду стреміти до того, аби всім вимогам, придержуючи ся строго принципів, в цілій повні відповісти, та ретельною працею се довіре укріпити.

Замовлення з провінції виконую сейчас.

185 6—12

З глибоким поважанем **Антін Папп.**

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Найбільша різдвяна оєазія закупна
в домі товаровім В. БАЛЬТІНЕСТРА молодшого

Чернівці, улица Єнденберга-Головна число 3.

Заложений в р. 1873.

Самостійний склад ц. товарів з альпаки і хїнського срібла

к. фабрик Бахмана і С-ки у Відни.

Телефон: число 301.

Найліпша
всілячина:

Товари футурні,
Товари шкіряні,
Дамські ташки
ручні,

Товари вовняні,
Товари обувні,
Рукавички,
Біле мужеске,

Хусточки до носа,
Краватки,
Паньчохи,
Нецезарки до

подорожж,
Куфри,
Саночки, Скі
і утенсілія,

Костіюми для
саночників,
Парфуми і мила,
Гребені і щітки,

Вахлярі,
Зеркала,
Діточа конфекція,
Палички,

Зброя і муніція,
Льорнеги
театральні,
Шалики
театральні,

Шовкові загортки
Товари з бронзу,
Капелюхи мужескі
і для хлопців,

Коци до подо-
рожж і пледи,
Камаші і т. п.

Замовлення
з провінції
сейчасі оплатно.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захаря.

За редакцію відповідає; Віктор Строч.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 корон, на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на
пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 франків.

Передплата на „Буковину“ разом із

тижневником „Руска Рада“
на цілий рік 18 К (згл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 К, згл. 4-50 р., або 17 фр.
Поводинок число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція

„Буковина“
в Чернівцях, ул. Петровица ч. 2.
Ч. телефону 176.
Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійшій замовленні відповідний ра-
бат. — Реклямації неопечатані вільні від
порта. — Рукописи звертає редакция лише
за попереднім застереженням і залученням
належності поштової.
В справах редакційних можна усно по-
розумівати ся що дня від 9.—10. рано
і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

„БУКОВИНА“ В 1909 РОДІ.

Ділимо ся з нашими читачами радісною вісткою, що наша газета від нового року виходити ме що дини як офіційний орган української поступової партії на Буковині. Заряд партії одержав від наших послів забезпечення, що покрийть неминучий покищо недобір, і таким способом міг рішити ся, перетворити „Буковину“ на дневник, яку то потребу всі відчували від давна, а тим більше від часу, від коли Українці стали вагомим і поважним політичним чинником на Буковині, який мусить подбати о те, щоби як найчастіше промовляв до своїх і до чужих, в справах не тільки своїх, але й загальних. Заряд укр. поступової партії подбав і о те, щоби „Буковина“ була вірним речником „его програмових поглядів“ на всі справи українські, краєві, державні і всесвітні. До сего треба збільшення персоналу редакційного і его безперервний зв'язи із зарядом партії, який мав безпосередній провід в редакції. Треба подбати й о те, щоби зміст цілої газети був добірний і щоби ціла газета в кождім аспектї відповідала повчальним вимогам доброї журналістики.

Все те вимагав не тільки великих матеріальних жертв, але й чимало інтелектуальних сил.

Відваживши ся на таке велике діло заряд партії уповів на моральну й матеріальну підпору загалу, а перед усім всіх свідомих членів стороництва. Навперед всего просить о точну передплату, яка поминь подвійного об'єму газети, бо замість 3, буде виходити 6 чисел на тиждень, вивести ме тільки о половину більше, отже замість 16 корон річно 24 короні, себто всего на всего дві короні на місяць. Се для інтелігента безперечно не великий видаток, коли зважити, що наш дневник зробить загально злишнім пренумерувати ще й иншу газету, без чого доси многим годі було обійти ся. Для таких пренумераторів озвачає скромна надбавка 8 корон властиво злишню, о відпадає як сказано, konieczність держати ще

й другу газету, яка в кождім разі коштувала о много більше.

Безперечно в чимало й таких Українців, що обходило ся доси тільки пренумератою иншого дневника і звиняли ся, що їм конче щоденної газети, а на другу, хочби й свою не став. Сей аргумент відпадає тепер і ми надіємо ся, що вже ізза того число наших передплатників збільшить ся.

Багато наших передплатників побирає крім „Буковини“ ще й „Руску Раду“, бо цілком слушно інтересували ся й справами меньшого брата. За обі газети виносила передплата 18 корон. І сей хоч дрібний видаток двох корон більше, відпадає з новим роком; бо замість „Рускої Ради“, буде одво число „Буковини“ на тиждень присвячене виключно тим справам які доси обговорювано в „Рускій Раді“. На се одво число „Буковини“, яка виходити ме під неділю буде для селян і міщан особна передплата 4 корон, як доси за „Руску Раду“. Таким способом зменшають ся дешо кошта і праця нашого видавництва, а вся наша інтелігенція буде без особного видатку стало поінформована про справи, які обходять наше селянство і міщанство.

Ось так то заряд укр. пост. партії намірає і то вже 1. січнем н. ст., яка дата нині грає у нас виключну ролю в публічному житті, розпочати 25. річник „Буковини“ в надії, що сей ювілейний рік нашого видавництва стане зворотною точкою до ліпшого в кождім напрямі. Ми не пожалуємо ні видатків ні праці, а доложимо всіх наших сил, щоби піднести „Буковину“ кілько мога високо і зробити її гідною представителькою української справи на Буковині. Та щоби досягнути єю високу ціль, треба щирої моральної і матеріальної помочи загалу, а головню нашої свідомої інтелігенції. Відзиваємо ся до Вас, вп. читачі, з горячим зазивом, допомогати нам в сїм тяжкїм ділі, надсилаючи точно передплату з гори річну, квартальну, або хоч місячну, подаючи нам всі цікаві вістки, забираючи голос у всіх справах та приєднуючи нам нових передплатників і помічників,

щоби у двійку хазайствували на своїх частинах. Побіч старого дому, мали збудувати новий; до нього мала спроводити ся одна пара, підчас коли друга мала остати при ній. Одна же з сьї пари, що мала випроводити ся, мусів одружити ся, тому що потребували помочи так у хаті як і при худобі, — мати назвала навіть дівчину, яку бажалаб мати за невістку.

Проти сього ніхто не мав нічо закинути; було тепер лиш питанє, котра пара мала випроводити ся, і котрий з братів мав одружити ся? Найстарший сказав, що він справді міг би випроводити ся, але не бажав би одружити ся, і кождий з других так само відкинув се бажанє.

Остаточнo згодили ся з матерю у сьому, що мають дівчині самі рішити рішенє в сій справі. І одного вечера спитала її мати, чи не схотілаб вийти як невістка до її дому, а дівчина радо годилась на се. Так, але котрого саме з хлопців вона хоче мати, бо може дістати сього, котрого собі сама вибере. Ні, вона про се ще не думала. В такім случаю дівчина мусілаб тепер рішити, бо се зависиме від неї самої. А вжеж, що ним може бути найстарший; але сього вона не могла дістати, бо він не хотів.

І вона вбрала наймолодшого. Але мати була сьї думки, що се якось дивно виглядає: „він же наймолодший!“

Ну, то нехай старший від його. — „Так чомуж не третій по старшині?“ — Очевидно, чомуж би не третій по старшині? відповіла дівчина, бо про його вона весь час думала і тому мовчала про него.

Але мати вже в сій хвилі прочула, що найстарший тому не хоче одружити ся, бо мусів брати ся, що молодший брат і дівчина взаїмно звернули увагу на себе. Третій отже по старшині одружив ся з дівчиною, а найстарший випроводив

а тоді „Буковина“, що 24 роки служила щиро і вірно та з очевидним великим успіхом українській справі буде і в ювілейнім році свого істновання можним речником буковинських Українців, з якої голосом числяти ся муть свої і чужі.

Парляментарні справи.

Конференція клябових предсідателів.

На пропозицію президента палати д-ра Вайскірхнера порішила вчера конференція клябових предсідателів полагодити кілька менших пропозицій ще перед роходом палати на різдвяні ферії. В справі уповновласнюючого закона до закінчення торговельного договору з Сербією, заявили соціяльні демократи, що так довго не треба ухвалювати меліорацийного закона, бажаного аграріями, поки вони не згодять ся на закон уповновласнюючий. Проти сього протестував презес Кола, впазуючи на вагу меліорацийного закона для Галичини, але сей протест остав — розумів ся — без успіху.

З огляду на всілякі сумніви піднесені з ріжних сторін против уповновласнюючого закона предложив през. Вайскірхнер пропозицію, щоби тріпанє правосильности обмежити до тимчасового продовження існуючих пропозицій. През. кабінету Бінерт заивив, що пропозиція Вайскірхнера в мінімум того, чого правительство мусить домагати ся, коли наші торговельні-політичні відносини не мають улягти некорисним впливам. По довній дискусії зреагував презд. Вайскірхнер єї вислід в словах, що провідники клябів мають по своїх клябах віддати єю справу дискусії, а відтак повідомити про єї вислід президента палати, який скличе нову конференцію клябових предсідателів.

Анексія Босни і Герцеговини.

Утворений в часі праского славянського „празникова“ славянський комітет радив вчера під проводом посла Крамажа, над пропозицією про анексію. Полудневі Славяни звернули ся до присутних з горячою просьбою, щоб вони голосували за негайність пропозиції. Комітет порішив оставити з перманенції на весь час дебат над анексією славянським пропозиціям.

си з ним. Як тепер поділено хазайство, про се ніхто не знав, що стояв з далека від сьї рідні, бо вони працювали разом як передше і разом збирали плоди — раз до одної, другий раз до другої стодоли.

По якімсь часі почала мати нездужати; вона потребувала спокою, тай помочи і сини згодили ся наймити дівчину, яка впрочім ходила до них на заробітки. Наймолодший мав на другий день запитати про се дівчину, при згортаню листа в лісі; він знав її найкраще. Але наймолодший мусів довго думати на самоті про дівчину, бо коли він вкінці запитав її про це, зробив се так якось дивно, що дівчина прийняла се за осявідчення і згодила ся. Хлопець затрівожив ся, пішов сейчас до своїх братів і сказав їм, як йому все пішло противним шляхом. Всі чотири насупили брови поважно і ніхто перший не відважив ся промовити. Але другий по старшині сейчас завважав на наймолодшим, що він справді любить дівчину, і що тому він так затрівожив ся. Він прочував заразом свою долю, що остане парубком, бо коли одружить ся наймолодший, то він сього зробити не буде в силі. Гірко зробило ся йому дещо, бо він сам мав дівчину, яка йому подобала ся; а з тим не можна було тепер нічо починати. Тому то він промовив перший, іменно, що вони будуть найпевніші що до дівчини, коли вона стане жінкою на їх хазайстві. Як лиш оден висказав се, прочі згодили ся у сьому і брати пішли, щоби поговорити з матірю. Коли вони прийшли домів, мати заведужала поважно; мусів ждати, аж вона опіть не прийде до себе, а коли не прихидила більше до здоров'я, вони опіть раділи ся. На сій раді наймолодший був сьї думки, щоби нічого не зміняли, як довго мати лежить в ліжку, бо дівчина мала лиш ходити коло матери. На тім стало.

Шістьнайцять літ лежала мати хора. Шістьнайцять літ ходила будуча невістка коло неї тихо

Бернстерне Бернзон.

ВІРНИСТЬ.

(1868).

В рівній оводні моєї вітчини мешкали чоловік і жінка з шістьма синами; працювали совісно на великим, так заведбанім хазайстві, аж доки нещастє не схотіло смерті чоловіка, а жінка опіть остала тут з майном, яким тяжко було заряджувати і з шістьма дітьми. Вона не тратила відваги, але привела обох старших синів над домовину і веліла їм присягнути їм над могилами батька, що будуть піклувати ся своєю ріднею і помагати їй, матери, як довго Бог дасть їм сил. Вони присягнули і робили се, аж доки наймолодший син не привив миропомазани. Вірили відтак, що вже звільнились від присяги, найстарший одружив ся з вдовою одного діда, а слідуочий по старшині не довго опісля з її богатою сестрою.

Прочі чотири брати мали тепер заряджувати всім, підчас коли вони досі самі були все під опікою. Вони не почували в собі особлившої сили до сього і від дитинства були привичаєні тримати ся у двійку, або й у чвірку, а робили се тим більше, бо мусів собі взаїмно помагати. Ніхто скоріше не висказував сьї думки, аж доки не впевнив ся, що і другі її мають, а навіть основно не розуміли сьї власної, аж доки взаїмно не порозуміли ся. І хотий іноді не умовили ся про щось наперед, прецінь мовчки згоджувались між собою, щоби не розлучати ся, як довго живе мати. А вона сама тим часом бажала чогось иншого, і її удало ся обох жонатих синів позискати для себе. Хазайство піднесено значно, йому було треба більше людських рук, тому мати радила заспокоїти двох найстарших, а хазайство так поділити між чотирох,

Всі чеські посли, що належать ще до єдиного клубу будуть голосувати за нагальністю анексіїного пропозиції. Таке саме рішення перевело й польське „Коло“, делегуючи на клубового бесідника гр. В. Дзвудшицького, який вже й подав польським послам нарис своєї промови.

Над справою анексії радив також кілька годин українсько-руський клуб парламентарний та ухвалив також голосувати за нагальністю пропозиції. В повній палаті промовляти ме іменем клубу пос. др. Т. Окулевський; до анексійної комісії визначено послів Романчука і Василька.

3 державної ради.

Засідання із 15. с. м.

По ухваленню нагальності в першому читанні приступлено до нарад над нагальністю 2. і 3. читання бюджетової провізії, для якої треба також кваліфікованої більшості $\frac{2}{3}$ голосів.

Председатель перервав засідання на пів години, щоб посли могли записати ся на листу бесідників до подрібної дискусії.

По перерві сказав председатель, що якраз сего дня збирається ся вперше в своїм житті турецький парламент та просив, щоб палата уповажнила його вислати привітну телеграму сему молодому парламентові, який вводить нове конституційне життя в Туреччині. (Оплески).

По приступленню до 2. читання бюджетової провізії говорив перший пос. Хоц (чеськ. рад.), а підтак забрав слово посол Стапінський. З початку говорив по польськи про konieczność успішного подання польсько-руської квестії. Бесідник покликують ся на руських послів, котрі представляли нужду галицьких міжників та переконували своїх товаришів, що як раз ся нужда велика Русинам і Польсякам разом працювати, щоб її усунути. Дальше говорив посол Стапінський по німецьки. Галичина є найбільшим краєм в Австрії, а при тім поносить найбільші тягарі для держави, хоч держава про неї не дбає та хоч се на ділі найбільший край. Бесідник домагав ся, щоб правительство сповнило домагання польського і руського народу. Не дбає ся про регуляцію рік, з того такі часті повені; не дбає ся про береження лісів, з того такі часті дощі і неврожаї та брак дерева. (Пос. Старух: Польська шляхта винищила ліси). Не маємо ніяких претензій до приватної власності, але вимагаємо від правительства, щоб воно берегло закони. (Пос. Старух: А Ви знаєте, що австрійське правительство є безсилне супроти польської шляхти? Віцепрез. Штайнвендер просить пос. Старуха, щоб не перебивав бесідників). Справа продажі соли в Галичині вимагає санації, щоб населення мало хосен. Бесідник домагав ся, щоб правительство погодило вже раз правительственні пропозиції в справі знесення домово-класового податку від малих домів та в справі реформи домово-чиншевого податку. Винци взивав правительство, щоб все мало на оці інтереси цілого населення. (Оплески).

Віцепрез. Штайнвендер подає до відома, що пос. Адлер взяв назад свою резолюцію в справі знесення нагалих судів в Празі.

Відтак забрав голос речник „Українсько-руського Клубу“ пос. о. Т. Войнаровський.

Бесідник представив сумне положення рільництва в цілій Австрії і обговорював причини економічної кризи. Головною причиною є конкуренція капіталізму, який використовує земельну про- і терпеліво. Шістьнайцять літ збирали ся сини кожного вечора при її ліжку, щоб помолити ся, а що неділі також і два найстарші сини. Вона часто просила їх в такі тихі хвили, щоб пам'ятали про сю, що нею так піклувала ся; вони розуміли, про що вона думала і обіцяли її се. Через всіх цих шістьнайцять літ благословила вона свою хоробу, бо вона давала їм змогу до послідної хвили відчувати радість матері; вона давала їм при кожній стрічці, аж раз надійшла послідна стрічка.

Коли вмерла, зішли ся всі шість братів, щоб самим нести її до гробу. Тут був звичай, що і жінки ішли над гроб, і всі разом ішли всі парохіє, чоловіки і жінки, всі, що могли йти, навіть діти — попереду паламар, сьпіваючи, відтак шість синів з домовиною а за ними ціла громада, серед похоронного сьпіву, що його було чути далеко. І коли спущено домовину, а шість братів засипало гроб, пішов весь сумний похід до церкви, бо там рівночасно мало відбутися вінчане наймолодшого; таке було бажання братів, бо в дійсності належало одне до другого. Там держав проповідь тодішній парох, мій шойно недавно померший батько, про вірність і проповідав з таким одушевленням, що я, случайно прийшовши на се, думав при виході з церкви, що гора і море і велич всієї природи зілялись разом.

Переклав: Микола Венгжим.

дукцію. Дальше подрібно обговорював бесідник положення рільництва в Галичині і назвав його розпучливим. Вину за се поносить правительство.

Відтак жалувал ся на переслідування емігрантів галицькими властями. Майже пів мільона руських міжників вимігрувало для переселення в інші краї, а кожного року 10 000 їде в чужину. Та про те досі не мож було дістати концесії, на руське еміграційне бюро. Дальше представляв, які труднощі приходять ся побороти, щоб на селі заложити руську народну школу. Пригадав становище правительства при нагоді регуляції сервітутів і неприхильне поведене державних органів в домах супроти руських селян. Жалував ся на занедбане ґрунтових книг в Галичині і на недостатку евіденції в них, з чого виходить багато процесів і великі кошти.

Опісля обговорював він послідні події на львівським університеті.

6 вони наслідком нетолеранції, яку витворено серед одної часті польського народу. Ся часті польського народу пробує представити руський нарід як ворога династії і держави, щоб одержати нагоду до виїмкових заборяджень. Але руський нарід можна позискати лише сердечністю, а ніколи насильствами. Супроти відносин, серед яких живуть Русини, не можуть руські посли голосувати за бюджетом. (Оплески на руських лавах).

Опісля говорив ще посол Надріст (хр.-соц.), а потім на внесенє пос. Ерба (нім. люд.) замкнено дискусію. По промовах генер. бесідників посла Дртіни (чеськ. пост) „contra“ і пос. Горекія (чеськ.-катол.) „pro“ прийнято бюджетову провізії в 2. і 3. читанні серед гримих оплесків в цілій палаті.

Президент Вайскірхнер заявив, що тепер, як не буде опозиції, відішле бюджет на 1909 рік до комісії.

Засідання із 16. с. м.

16. с. м. почала ся в парламенті дебата над нагальним внесенням пос. Ліхтенштайна в справі анексії Босни і Герцоговини.

Перший промовив пос. Шустершиц (Словінець) та заявив, що голосувати ме за відісланням пропозиції до комісії, не пересуджує одначе пізнішого становища свого сторонництва. Обговорював обширно справу конституції в Босні. Треба старати ся, щоб правний стан примінився до фактичного стану. Бесідник взивав правительство, щоб дало для Босни конституцію, яка відповідала би потребам населення. Населення повинно мати повну самоуправу. Компетенцію собора треба приміняти відповідно до сойму і парламенту. Слід теж означити компетенцію собора у відношенні до делегації. Передісім треба усунути з урядів німецький азік. Пізніше мати ме монархія 7 мільонів полудневих Славян і буде полуднево-славянською державою слат ексцелленс. (Оплески на лавах полудневих Славян).

Відтак промовив пос. Немец (чеськ. соц.-дем) проти анексії Босни, та жадав заведення самоуправи в Босні. Іменем всенімців говорив проти анексії пос. Малік.

Відтак забрав голос пос. Лягінія (Хорват) і прилучив ся до правного застереження, яке виголосив голова клубу Шустершиц. Дальше виказував причини, ізза яких його сторонництво голосувати ме за нагальністю пропозиції і вказував на ріжницю між словом „ухвалити“ в австрійським пропозиції, а „прийняти до відома“ в пропозиції угорського сойму про анексію. В тій ріжниці міститься ся зерно великого політичного непорозуміння між Австрією і Угорщиною. Бесідник підніс вагу національної злуки Босни і Герцоговини з иньшими словінськими та хорватськими країнами, що творять цілість під географічним й етнографічним зглядом. Австро-Угорщина або розв'яже квестію нашої національної злуки, або нас погубить.

Пос. Періч (Хорват) вказав на історичне право Габсбургів до Босни і Герцоговини як безпосередніх хорватських королів: анексія була природним і зовсім зрозумілим ділом. Бесідник домагав ся прилучення Босни до Хорватії.

Пос. Кльофат (чеськ. рад.) виступив в острим тоні проти закладів, які робила йому віденська преса з приводу його подорожі на Балкан. Ся закиди назвав клеветою. Його подорож до Відену і Софії була інформаційною диванкарською подорожжю. Дальше протестував проти сего, аби чеському народові закидувати державну зраду. Се не вина Чехів, як нема у них любови до Австрії. Найбільшим лихом є се, що Австрія хоче бути за всяку ціну німецькою державою. В Австрії не можна нині правити ані проти Німців, ані проти Славян. Історичною місією Австрії на Балкані є поширення конфедерації балканських держав. З приязни до Німеччини виходить для Австрії лише шкода, бо скрізь виглядає, що Австрія є лише переднім заборолом всенімецької ідеї. Босну і Герцоговину можна прилучити до персональної унії тільки як самостійні краї, а притім змінити ся формация держави як дуалізму і в таким случаю одержуть і Чехи належне значіння. Бесідник закінчив заявою, що його сторонництво голосувати-ме проти пропозиції.

Послідний говорив пос. Вальяк (Серб) В своїй бесіді заявив ся проти анексії. Не питалось правительство сербського народу про згоду на анексію, не може тепер вимагати наших голосів. Сербі (2)

голосувати-муть проти нагальності внесення про анексію.

На сїм перервано нараду.

Інтерпеляції

внесли між ин.: пос. Старух в справі заборядження львівського намісника про уміщування дзвінків, ліхтарень і таблиць з назвищем та адресою на транспортних возах підчас кожної їзди; пос. Онішкевич в справі мальверзації в податковім уряді в Рудках; пос. Брайтер в справі виміру і розділу податку податковими урядами в Дрогобичі і Богородчані; пос. Марков жалувал ся в своїй інтерпеляції, що одному гр.-кат. пароху не виплачено платні тому, що написав квіт по російськи (!).

НОВИНКИ.

Чернівці, 18. грудня 1908.

Немила ошибка закрала ся при кінці вступної статі попереднього числа „Буковини“, де замість „кількох молодиків, що за всяку ціну жадні відогравати передчасно політичну ролю“ — надруковано: „кількох мужиків і т. д. Вже слово „передчасно“ вказує на те, що тут ходило о вік, а не о стан.

Проти відозви заряду укр. п. партії до укр. учительства агітують радикальні махери тим, що вона нібито містить догрозу, вказуючи на наслідки, коли учительство перейде в радикальний табір. Злоба годна вичитати і з просьби грозьбу. Ми уповажнені відперти сю злобну інсинуацію зі всею рішучістю і заявити, що у відозві вказано єдино на неминучі для учительства наслідки борби межі укр. пост. партією, а радикалами, коли би загаль учительства пристає до радикальної партії політичної. Сеж для аргументації було конечно, а без аргументів у людей, що розбирають справу, не може бути осуду. Без аргументів воюють тільки ті, що маловажають людей, до яких говорять, а се є як раз спосіб, яким послугують ся ті, що висловують із відозви погрозу і образу.

В справі регуляції учительської платні одержали ми вчора вечером від посла Спинула слідуючу телеграму: „Якраз інтервеніював я у президента міністрів і управителя міністерства фінансів. Регуляція платні безперечно запевнена“. — Ота телеграма дає найлучший доказ, що всі ті сплетні та брехні, які розсївали вороги нашого народу, немов би наші посли робили які небудь заходи проти спідня чи недопущення санкції проекту є цілком неправдлив. Ми думаємо, що тепер, коли справа регуляції платні вже покінчена, нічо не перешкодить нашим учителям взяти ся знов до занедбаной перше праці над освітою та організацією народу.

3 причини пануючої в місті шкарлатини замкнено I, II. і III. гімназію, гр. прав. школу реально, жіночий ліцей та учительський жіночий і мужеский семинар до дня 23. грудня.

Труп в кернаці. Вчора вечером донесено поліції, що в кернаці при ул. Пумнуль є труп якоїсь жінки. Прикликана пожарна сторожа витягнула дійсно з кернаці труп незнакомої жінки. При ближших докождженнях показало ся, що се є Розалія Матковська, із Стрип.

Головна розправа проти Редінґера, учасника скандальної історії, про яку ми писали оноді відбудеть 22. с. м. під проводом совітника Мержвинського.

Український артист в Парижі. Оперовий артист Іван Алчевський (тенор), брат відомої української письменниці Христії Алчевської, сьпівав тепер в Парижі. Недавно виступив в опері Ваґнера „Сутінки богів“ замість артиста Ван Діка, що заслаб несподівано. Сеї партії п. Алчевський не знав зовсім, але вивчив ся її за 40 годин і блискучо виконав її. Крім того виступав в багатьох концертах в Парижі і критика висказує ся про нього з великим признанем.

Зелізнична катастрофа в Єзуполі. Через кепське установлене зворотницї на стації в Єзуполі наїхав особовий поїзд на товарний. 6 вагонів сильно ушкоджених. Богато осіб потерпіло тілесні ображеня, найбільше кондуктор Лондкий, дальше асистент Домішевський, почт. асистент Вл. Кіч і Вл. Оржел та старш. кондуктор Соболєвський, а з подорожних С. Шпербер. Подорожні дізнали лише потрисяся. Найбільшу вину приписують „Spracsystem“-ови дирекції зелізниць, задля якого держать лихо платних функціонарів, котрі не знають свого діла.

Напад на пошту. З Бучача доносять про ограблене поштового воза, випрашеного я суботу з Золотога Потока. В селі Сороках почтліон Юрчан вступив до коршми, а коли ввійшов за хвили, воза вже не застав. Хтось затив коні і втік разом з возом. На возі находила ся желізна каса, а в ній мішок з цілою поштою. Кілько було грошей в касі, не знати. В неділю рано приведено до Бучача з Жижомира коня з візком, котрого там на дорозі знайдено. Скринку з листами найдено розбиту.

50 поручених і звичайних листів було пороздираних; злодії видко шукали за грішми. Як в останній хвили провірено, гроший на поштовім возі зовсім не було. Поштовий кінн спинився при камені придорожнім і не могли рушитись даліше, перестояв так цілу ніч. Потім Юрчака арештовано.

Бувші послы на засланню. Заслані до Иркутська колишні послы другої державної думи, Федоров, Вовнянський, Наплі, Ізмайлов, Лопатин, Велановський, Калинин і Петров опинилися в дуже прикрім положенні. Над ними розтягнуто дуже пильний догляд і поліція запевнює населення, що се мало не грабітелі та душогуби. Наслідком того населення відносило ся до них, особливо спершу, ворожо. Засланцям не вільно діставати книжки, ані виходити з міста на прохід в поле. На польованні разом з ними ходить стражник і т. п.

Убийство мільонера. В Петербурзі відобрав собі жите звисний київський мільонер Терещенко. Прибув він до Петербурга, аби вистарати ся о пожитку для піддержання злого стану своїх інтересів. Самоубийство викликало сенсацію серед торговельних кіл Росії. Терещенко одержав перед тяжким обіцянку державної позички на 30 мільонів рублів, однак в останній хвили державні круги роздумали ся і відмовили позички.

Оповідки, іменованя і т. п.

3 товариства „Руска Бесіда“. На нашу відозву, щоб Русини громадно вступили в члени „Рускої Бесіди“, зголосило ся до тепер около 200 Буковинців, надіславши рівночасно вкладку на р. 1909 (інтелігенції і товариства по 4 К., селяни і молодіж по 2 К.). Правда, що на наш невідраді обставини буковинські і 200 членів є вже якесь число, однак, щоб ми при такій матеріяльній підмозі були в стані дати по одній книжочці що місяця, як ми се постановили, се стає ділом зовсім неможливим. Ми охочі до праці, пожертвуємо радо й наші сили, але кошта друку ми при такім числі відбрателів не в стані покрити. Львівська Просвіта видає що місяця книжочку, але она має 12.000 членів, а Календар купує аж 20.000 людей. Правда, ми ніколи не надіємо ся на так велике число членів, але 2000 відбрателів могли би ми при добрій волі нашої суспільності таки найти. Тому то просимо наших приятелів, щоб рушили ся в краю і наклонили рускі круги, щоб громадно вписували ся до „Рускої Бесіди“. До 1. лат. січня, з котрим то даєм ми розпочинаємо наш діловий рік, є вже лиш несповна два тижні, тому треба прискорити вже членів, щоб ми знали, на чім стоїмо і могли означити наклад наших видань. Ніхто най не проволікає свій впис, спускаючи ся на других. Кожда одиниця нам потрібна, цей же з одиниць складають ся й тисячі. При тім дати вкладку до „Рускої Бесіди“ є чистий інтерес, бо вже хоть би дві перші книжочки обнимають намість двох аркушів друку в ціні 40 гелерів, аж 14 аркушів за ціну 1 корону 10 гелерів. Ми іменно не хочемо заробляти, а раді й пожертвувати задля розповсюдження просвіти на Буковині. Гроші і листи просимо слати на адресу: Омелян Попович, Чернівці, ул. Шевченка ч. 4.

Нову поштову складницю отвиряє дирекція почт і телеграфів в Бродинах пов. Радівці з днем 1. січня 1909 р.

Курси для неписьменних. Одним з найбільших недостатків нашого робучого народа, одною з найтяжчих перепон в борбі его за хліб насущний — се темнота. Темноті головню треба приписати той нечуваний визиск, той гніт, який тяжить особливо на українських народі. Знайти на се пораду, просвітити наш нарід, се діло не легке і не зараз можна его зробити. Але, щоб хоть у скромних розмірах зарадити сему лиху, постановило укр. акад. товариство „Союз“ з днем 1. січня 1909 року розпочати в Чернівцях безплатні курси для неписьменних, в яких члени товариств будуть учити передовсім письма, а з часом і інших елементарних наук. — **Панове громадо!** Дбайте за те, щоб як найбільше незрячих братів вписувало ся на ті курси. В просвіті мусимо шукати і найдемо дороги і способи, які ведуть до гаразду, до кращої долі. Зголошувати ся треба в поміщені товариства, улица Каровіні ч. 6, що дня від 6—7 години в вечер. — *Артим Галій*, тп. голова. *С. Іванюк*, тп. писар.

Перший с. р. кварталний попис „Музичної Школи“ ім. М. Лисенка відбудеть ся в неділю, дня 20. грудня с. р. в сали „Народного Дому“ точно о годині 2-ій по полудні. Вступ вільний. Зі згляду, що о 4-ій годині починає ся звичайний відчит людського університету, для того попис мусить почати ся безусловно точно о 2-ій год., тож просимо гостей явити ся на означений час. — *Заряд.*

Великі вечери з танцями на день 6. лютого 1909 р. заповідає отсім „Кіцманський Боян“. Рухливий і добірний комітет починає вже тепер особливо приготування, щоб ці вечери випали якнайвеличавіше; Вп. Гостий чекають милі несподіванки, а забала буде, як ще ніколи доси. Додаємо до того, що чистий дохід призначений на „Руску Бурсу“. В свій час розійшло ся запрошеня. *Видіа.*

До вижницьких Русинів! Пригадуємо, що сходили вижницьких Русинів (і з околиці) відбувають ся що тижня в четвер між год. 7. а 10. вчетвером в люкалю п. Москви. — *Комітет.*

Посилайте датки на загальну „Гімназійну бурсу“ у Вижницю! Адреса: М. Івашко, судія, Вижниця.

Загальні збори читальні „Рускої Бесіди“ в Жадові відбудуть ся в неділю, дня 27. грудня 1908 о 1-ій годині з полудня в „Народнім Домі“ з отсім днівним порядком: 1. Справоздане старшини. 2. Вибір нової старшини. 3. Справа заснованя курсу для аналіфетів. 4. Виклад про спілки. 5. Вільні внесеня. — За виділ: *Іля Ярослав*, голова.

Звичайні загальні збори читальні „Рускої Бесіди“ в долішніх Синівцях, відбудуть ся в неділю, дня 26. грудня 1908 о год. 1. по полудні із слідуємим днівним порядком: 1. отворене зборів, 2. прочитане протоколу з попереднього року, 3. звіт касира, 4. вибір старшини і 5. евентуалі. — *Старшина.*

Звичайні загальні збори товариства „Січ“ в дол. Синівцях відбудуть ся в неділю, дня 26-го грудня 1908 р. о год. 2. по полудні із звичайним днівним порядком. — *В. Цікало*, писар.

Із штуки і літератури.

Пригадуємо, що в суботу, дня 19. с. м. в день св. Николая відбуде ся в Бурі ім. Осипа Федьковича аматорське представлене „Нахмарило“, комедія в 4-ох діях В. Грінченка.

В нашій редакції можна дістати слідуєчі книжки: Альманах віденьського товариства „Січ“, 8 кор., поезії В. Лешко „Поезиз, розрадо одинока“, 1 кор. і три випуски „Світової бібліотики“ 1 кор.

Церковна історія. „Православна Академія“, акад. тов. богословів в Чернівцях, видає цією найновіших скриптів унів. проф. впр. о. Евзебія Поновича друком літографований великий твір в німецькій мові „Церковної Історії, яка буде обнимати так історію всіх віроісповідань і ересей християнства, як також нові і старинні філософії. В додаток приходить обширна церковна статистика після найновіших обчислень. Ціла історія буде мати до 1800 сторін фоліового формату і буде готова вже з кінцем мая 1909. Хто з всь. отців духовних і Вп. добродіїв хотів би замовити собі 1 примірник церк. історії, зволить ласкаво найдаліше до 27. грудня б. р. звернути ся до „Православної Академії“ в архієписк. резиденції в Чернівцях, щоб ми знали кілько маємо літографувати примірників. Ціна буде виносити до 40 К. — *Омелян Гмідий*, голова товариства, *Корнеліо Піулак*, за видавництво.

„Українське Бжільництво“, третій рік видання, виходить що місяця (12 разів на рік) книжками до півтора аркуша, з малюнками. „Українське Бжільництво“ орган українських пасічників і служить потребам бжільництва на Україні. Програма журналу: 1. Від редактора. 2. Хроніка. 3. Статі практичні. 4. Статі наукові. 5. Про діяльність пасічників і сільсько-господарських товариств та земств. 6. Заходи та постанови уряду про бжільництво. 7. По пасіках. 8. Огляд пасічної літератури. 9. Бібліографія. 10. Веселина. 11. Запитаня і відповіді. 12. Видання, надіслані до редакції. 13. Почтова скринька. 14. Справочний відділ. 15. Оповідки. В журналі пишуть: 6. Архипенко, Н. Безпалов, К. Горбачев, М. Дєрнов, Ган. Ффремова, В. Ілійський, І. Корабльов, проф. Н. Кулагин, сьвящ. о. І. Лахно, сьвящ. о. М. Михалевич, Ф. Немоловський, А. Свиренко, П. Сіжневський, О. Степовик, Ю. Фисун. Хто заплатить гроші за цілий рік, оддрже даремно додаток: „Щоденник Пасічника“ на 20 пів. Се записна книжка, що невідмінно потрібна кождому пасічникові. Ціна на рік 1 карб. 50 коп., на пів року 75 коп. з пересилкою. Накладом платні на 20 коп. дорожше. Окреме число коштує 15 коп.

„Бджола“ 9. і 10. ч. містять: Від видавництва. — Х. Алчевська: * — поезія. — Шановалів М.: Україні — поезія. — Іван Гаушак: М. Зубрович — драма (конець). — К. Заклинський: Морські хвилі. Мрія. Козачка: * — поезія. — М. Чернявський: Сіачі — поезія. — М. Процик: Два проблеми нашої етики (конець). — Дещо про повстанє нашої планети. — М. Козоріс: На горах — поезія. — Т. Франко: Вплив музики — поезія. — В. Веризон: Батько. — Д. Макогон: Модний патріотизм — поезія. — М. Козоріс: Магнес. — Яр. Гринченко: Пращай і Як надійде вечірний сумерк — поезія. — Лебедик: Лісове озеро. — М. Курцеба: В жнива — поезія. — А. Доде: Мати (загадка з часів облоги). — Із Ф. Ніцше: На ріжній темі (Чи наша суспільність має почуте національної совісті і чи сповнає свої обовязки). — Кокалевичівна: Передсмертна пісня — поезія. — Наталка Полтавка: Що терпить її серце. — Рецензії. — Книжки надіслані до редакції. — Попралені похибки. — Переписка редакції. — Оголошеня.

Переписка Редакції.

Вп. М. Т. Вашу статю одержали ми і годимо ся цілковито з Вами. Та поки що видрукувати її годі, а то „приятелі“ готові знов накинун-

тись, що ми хочемо в той спосіб переписати санкцію закону. — **Тов. „Родина“ в Н. „Любощів“** Шніцлера у нас нема. Звертайте ся до книгарні тов. ім. Шевченка. — **Ред. Будучности.** Дакуємо за присилку, піде незабаром.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

О. Фацісанч.

I.

Лине гомін долиною,
долиною зеленою;
серце в груди розриває,
сльози в очи наvertsає
дух мій блудить без упину
без упину до загину.

Ні доріжки я не знаю,
ні хатини я не маю,
шумить вітер надімною,
трава виє під ногою,
всюди глухо, всюди сумно,
мов у гріб спускають трумно.

Ой той гомін проквіляє
всю у мене забирає,
задушевну мою мрію
та життя усю надію,
а я блуджу одиникий
в груди беть ся жаль глибокий.

Душе моя бездомная
чом ти блудиш нещасная,
чом ти блудиш? що шукаєш,
чи вже доленьки не мавш?
— Твоя доля блуд по полі
сумний гомін на роздолі.

II.

В той тихий час, як темними крилами
ніч німо застеляє трон небесний свій
та ясна зірка зійде над горами,
в той час з тобою любя розмовля дух мій.

Я жадно слухаю Твої мови
у Тебе вчуєсь всього: і вірять і любять,
чарівну пісню вічної любови
в слова хрустальні хочу переплести.

Та дармо звуків пісні добуваю,
сьпівати я не вмію про любов свою,
бо з тим чуттям зрівнатись я не знаю,
що наповняє цілу грудь мою.

Ярослав Літинський.

Як весна прийде...

Як весна прийде і розсїє цвіт
і вбере луги в зелену кирку,
як грати муть ся у віночку діти,
теплом повіє вітер над землею,

тоді воскреснуть притаслі надії
і цвітіння щастя зацвітуть на ново.
утихнуть в грудях розбурхані філі,
воскресне в серцях наше рідне слово!

Ясним промінєм засияє сонце,
сєвном блеску озолотить ниви;
личком веселим глине у віконце

і так сьвітити ме кождої днини...
Діти України! Отирайте сльози —
вертає пісня, іде час обнов!

М. Курцеба.

* * *

Я за тобою колись тужив,
як тужить нічка за ясним днем,
і я, дівчино, тебе любив
й тебе вважав своїм царем.

І ми так в парі шляхом життя
мали йти разом у край обнов
й тобі у жертві, любко моя,
я мав зложити щастє, любов.

Але як вздрів я сльози в очах
й на спині людській невинну кров,
то повернув я на инший шлях,
бо я для людю віддав любов.

РУСКА КАСА ○ РУСКА КАСА

тов. зареєстроване з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вклади щадливі і опрощує їх на 5%. — Най виводить 40 К і платимо 6%, вписове 2 К. — Родимці! Хай клич „свій до свого“ відбє ся голосним відгомом по шліху Буковині і най кождий, що почуває себе щирим патріотом-Українцем складає свої ошадности в „Рускій Касі“.

Прислужуйте нам нових членів.
Дирекція.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціна сторони 80 К., $\frac{3}{4}$ сторони 60 К., $\frac{1}{2}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 20 К., $\frac{1}{8}$ сторони 10 К., $\frac{1}{16}$ сторони 5 К., $\frac{1}{32}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після обсягу місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.
Зарубрики: Надіслані в Ого-
лошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний економ. **Дрібні Оголошення** малим друком (petit), числиться ся по 4 с. від слова. Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм єсть NERVOL

„Назва право забезпечена“
аптекара др. Ю. Францо

в Терополі.
Се є знамените умироточює средство до
натараня против всяких ревматичних
болів, простудження, ломаня костей, пле-
чий гістид і нервових ведуг. Пропу ува-
жати на напис „Nervol“ і не при-
мати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фля-
шочок) 8 кор. з оплатою і опакуванням.
Тисячки листів з подякою. — Виснама
2 рази денно до всіх країв.
В Чернівцях на складі у Шміда
і Фонтіна, в Селетині в дрогерії
медикалній Стерншуса.

Ukrainische Rundschau

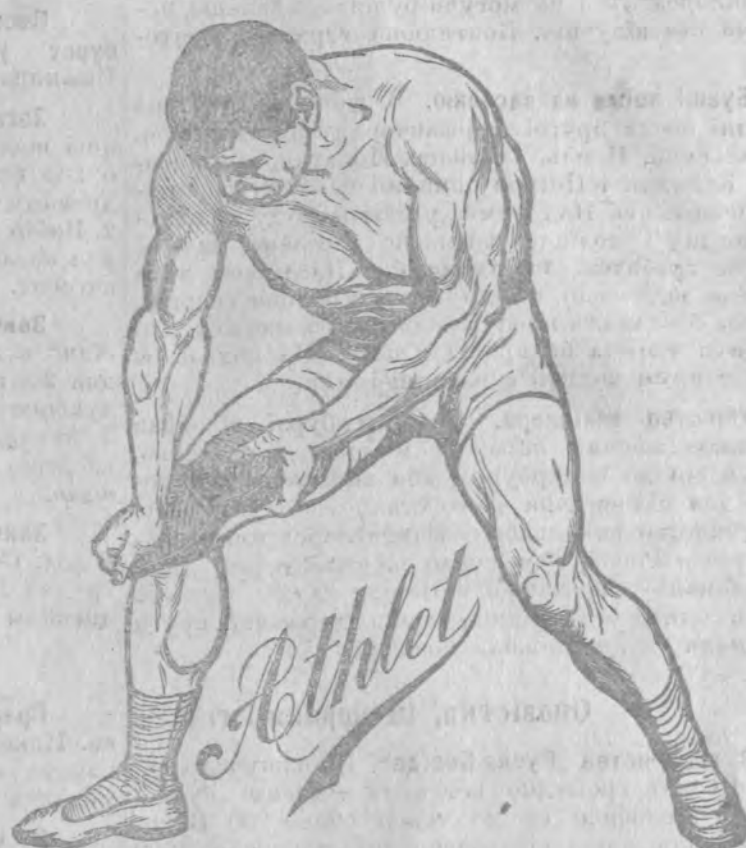
одинока українська часопись на німь-
ській мові, що заступає інтереси украї-
нського народу перед культурним сві-
том, виходить раз на місяць в обсямі
48 сторін з додатками і коштує на рік
лише 8. Кор. Є обов'язком кожного ін-
телектуального Русина передизагувати сю
часопись. Адреса редакції і адміністра-
ції: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Позір! Не ховзкі правдиві російські кальоші „Athlet“.

182 4—15 н.
За якість і тривкість повна гарантія!
При закупні добре уважати на марку
охоронну:

рука з МОЛОТКОМ рука з МОЛОТКОМ

Самостійна продаж для Чернівців:
Дім товаровий В. Бальтінестра.

1. СЕРИЯ. Воздвизяч, Оран . . . 2:20 Вовчок, Нар. оповід. I . . . 2— Будвиновський, Хл. поєзист . 2:40 Гайне, Подорож на Гард . 1:20 Горкий, Мавна . . . 1:50 Кавці, Народність . . . 1— 2. СЕРИЯ. Гінтер, Іст. геогр. відкрит . 2:20 Ковалів, Гром. промисловий 1:60 М. Твайл, Том Соер . . . 3— Мопасан, Горла . . . 1:30 Кримський, Палм гила . . 3— 3. СЕРИЯ. Кобилівська, Покора . . . 1:40 Гаутман, Віз. Геншель . . 1:60 Українка, Думи і мрії . . . 1:60 Заер, Легенди . . . 2:40 Енгельс, Початок родини . 1:90 Франко, Сім кавок . . . 1:40 4. СЕРИЯ. Вовчок, Нар. оповід. II . . 2— Вересаєв, Записки . . . 3— Енгельс, Фаербак . . . —90 Гавлічек, Поезії . . . 1:60 Кримський, Лаговський . . 3— 5. СЕРИЯ. Кочубинський, В пугах шат . 1:60 Оран, Сказаний світ . . . 1— Понтопидан, Із хат . . . 1:40 Стороженко, Література . . 4:40 Франко, Поеми . . . 1:60	6. СЕРИЯ. Вовчок, Нар. оповід. III . . 3:80 Дерлиця, Комнозитор . . . 2— Гамсун, Голед . . . 2:20 Караєв, Філь. історії . . . 2:80 7. СЕРИЯ. Авдикович, Мои полузари . . 2:60 Адріан, Аграр. агропее . . 1:40 Винниченко, Повісти . . . 3— Ворожкович, Над Протою . 1:60 Драгоманів, Шевченко . . . 2— 8. СЕРИЯ. Інгрен, Політична економія . 4— Чайковський, Оповідання . . 2— Франко, Воа constriector . . 2:20 Ярошівська, Перекиньчика 2:60	9. СЕРИЯ. Кобилівська, До світла . . . 2:40 Заревич, Хлопська дитина . 1:80 Катренко, Пиз Прариода . . 1:40 Кобилівська, Дух часу . . . 1:60 Кравченко, Россія . . . 3:40 10. СЕРИЯ. Зоя, Жерміналь . . . 6— Кочубинський, Поезії . . . 2— Степанчик, Дорога . . . 1:60 Тен, Фільзофія шугки . . . 1:40	11. СЕРИЯ. Меруш, Серед степів . . . 3— Мопасан, Дика лані . . . 1:30 Самійленко, Україні . . . 2— Сроковський, Оповідання . . 1:40 Франко, Місія, Чула і . . . 2:80 12. СЕРИЯ. Ковалів, Рибозови . . . 2— Майковей, Оповідання . . . 3— Фореаль, Гігієна . . . 2:40 Франко, Копаль. Басіа . . . 1:60 Янків, В царстві саташи . . 1:60	13. СЕРИЯ. Левіцький, Хмари . . . 4:80 Мирний, Морозенко . . . —90 Нижанковський, Сіванник 2— Сеньбо, Австрія в 19. ст. 1:20 Франко, Полуйка . . . 1:40 14. СЕРИЯ. Кочубинський, Полюдькому 2— Лукіанович, Від криж . . . 2— Мартович, Хитрий Панько . 1:50 Франко, на лоні природи . 3:60 Фрає, Нарке геології . . . 1:60 15. СЕРИЯ. Драгоманів, Листи . . . 4:40 Франко, Зах. Беркут . . . 1:60 Флямарион, Небо . . . 2:40 Чехов, Змора . . . 2:40	16. СЕРИЯ. Королівко, Судний день . . 1:20 Лепкий, Кара . . . 2:40 Мирний, Ліхі люди . . . 1:40 Толстой, Казки . . . 2:40 Шіер, Палестина . . . 3:50 17. СЕРИЯ. Масперо, Старинна історія . 3:80 Степанчик, Мои слово . . . 4— Толстой, Відроджене, 3 томи 3:60 18. СЕРИЯ. Лукіанович, За Кадильну . . 3— Ковалів, Дезерт . . . 1:60 Стороженко, Марко прок . . 1:40 Тимченко, Калевала . . . 3— Ферієр, Дарвінізм . . . 1:70 19. СЕРИЯ. Гуцков, Уріаль Агоста . . . 1:40 Кобилівська, Ядзі і Катруєв 1:80 Конрад, Національна екон. . 2:30 Кравченко, Буденне жите . . 3— Франко, Мамулянтка . . . 2:40 20. СЕРИЯ. Драгоманів, Листи . . . 3:40 Кочубинський, Вік Одица . . 2:20 Лепкий, 3 жита . . . 1:20 Мартович, Н. читальник . . 1:60 Кочубинський, У гр.—світ 2—
--	---	---	--	--	---

**Небувала нагода зложити власну
бібліотеку дешевим коштом.**

Книгарня Наукового Тов. ім. Шевченка
у Львові, уліця Театральна число 1.

Г. Арльт в Хшанові

найбільше підприємства в краю для будови і доставки машин
до виробу цементових дахівок, цегол і цеголок на помості
припоручає удосконалені, сильно збудовані

машини до виробу цементових дахівок

а іменно:
найновішої констрвцій машини „Модель 1609“ відзначену на численних
заграничних виставах;
загально знаві в краю машини „Імперіаль Реформ і Гладу“;
машини до виробу цементових цегол і цеголок на помост,
форма до виробу рур каналізаційних і керничних.

Фарбу, оливу і цемент.

Усе по найнижших цінах, на довгих услівах силати.
На жадає висилати франко ціпник і дозладані онве кожної машини.
159 (5—23) 3 в м. Із зголошеннями прошу звертатись так:
Г. АРЛЬТ, ХШАНІВ.

ОПОВІСТКА.

Отсим повідомляю Вп. П. Т. Публику, що я дня 28. н. ст.
листопада с. р. отворив в Чернівцях при ул. Кучурівській

АПТИКУ

над „ДОВРИМ ЦАСТИРОМ“.

Все те, що поступ часу на поли фармації приніс нам, спровадив я з
першорядних тукравезих і заграничних фабрик а тим самим заосмо-
травши мою аптику в найлучші медикаменти, поручаю П. Вп. П. Т.
Публиці до ужитку і прошу о ласкаве підперте тойж, аби Вп. П. Т.
Публика звертала ся до неї з певним і повним довірем, а я сумлінно
буду стреміти до того, аби всім вимогам, придержуючи ся строго при-
писів, в цілій повні відновісти, та ретельною працею се довіре укріпити.

Замовлена з провінції виконую сейчас.

З глибоким поважанем **Антін Папп.**

185 7—12

Найбільша різдвяна okazия закупна в домі товаровім В. БАЛЬТІНЕСТРА молодшого

Чернівці, уліця Єнценберга-Головна число 3.

Заложений в р. 1873. Самостійний склад ц. к. фабрик
товарів з альпаки і хінського срібла Бахмана і С-ки у Відни. Телефон: число 301.

Найліпша
всілячина: | Товари футрані, | Товари шкіряні, | Дамські ташки
ручні, | Товари вовняні, | Товари обувяні, | Рукавички, | Біле мужеске, | Хусточки до носа, | Краватки, | Панчохи, | Нецезарки до
подорожи, | Куфри, | Саночки, Скі
і утенсіля, | Костіюми для
саночників, | Парфуми і мила, | Гребні і щітки, | Вахлярі, | Зеркала, | Діточа конфекція, | Палички, | Збруя і муніція, | Льорнети
театральні, | Шалики
театральні, | Шовкові загортки | Товари з бронзу, | Капелюхи мужескі
і для хлопців, | Коши до подо-
рожи і пледи, | Камаші і т. п. | Замовлення
з провінції
сейчас і оплатно. |
|------------------------|-----------------|-----------------|-------------------------|-----------------|-----------------|------------|---------------|-------------------|-----------|----------|---------------------------|--------|-----------------------------|-----------------------------|-----------------|-----------------|----------|----------|-------------------|----------|------------------|-------------------------|-----------------------|------------------|------------------|------------------------------------|--------------------------------|----------------|--|

Передплата на „Буковину“
в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 корон, на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованих, на
пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 франків.

**Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“**
на цілий рік 18 К (згл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 К, згл. 4-50 р., або 17 фр.
Повсякденне число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кождої середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция
„Буковини“
в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.
Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний ра-
бат. — Рекламаций неопечатані вільні від
порта. — Рукописи звертає редакция лише
за попереднім застереженням і залученням
належності поштової.

В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся що дня від 9.—10. рано
і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Парляментарні справи.

До комісії парламентарної для державної
служби належать з послів руского млюбу пп. Се-
мака, Спинул і Цеглиньский. Ця комісія, обій-
маючи так урядників як підурядників і слуг дер-
жавних, вибрала на своїм засіданні з дня 18. с. м.
заслуженого полагання величезного числа
написаних петицій п'ять підурядних комісій, з ко-
трих перша і послідня мають по 12, а три прочі
по 6 членів.

Перша з тих комісій буде займатися загаль-
ними справами, як службовою прагматикою і т. п.,
друга поштовою службою, третя залізничною служ-
бою, четверта урядниками за умовою (контрактом)
і урядниками фундаційними, а пята справами всіх
прочих ресортів.

З поміж руских послів зістали вибрані
до першої з тих комісій п. Семака, до третьої пос.
Спинул, а до п'ятої п. Цеглиньский.

На суботнійшій дебаті в радї державній пред-
ставив пос. Н. Василько елементарні нещасти сво-
го року та неминучу нужду на Буковині та
у східній Галичині. Правительство зробило
досі в справі зарадження тому дуже мало так,
щоби лиш здавалось, що щось зроблено. Пос.
Василько вказував на внесення укр. млюбу і жадав
для Буковини після внесення підліу краєвого і кра-
євого правительства мільон корон в цілі зар-
ядження неминучої нужди та закінчив свої виводи
таким освідченням: Правительство завважало вже
мабуть, що він і більша часть укр. послів голосу-
вала проти уповновласнюючого закона; се був про-
тест проти того, що правительство не робить ні-
чого для нашого мужина.

До комісії, яка має заанятися розгляненням
анексійного предложення вибрано з Українців Н.
Василька, Ю. Романчука і Окунев-
ского.

Державна рада ухвалила на засіданні з дня
19. с. м. уповновласнюючий закон в справі торго-
вельного договору 282 голосами проти 139. Ця
ухвалою всієї державної конечности від-
рочено засідання державної ради на час святочних
ферій до 19. січня.

Марко Процик.

Вітчизна і патріотизм.

Вітчизна, патріотизм, добро народних мас,
національні обовязки — отсе кличі, які в сучасній
суспільності стоять на порядку деннім. У кож-
дого свідомого і ідейного народолюбця кличі ті
стають чимсь дорогим і святим. Буває і так, що
у одних людей набирають они реального значіння
і опирають ся на докази і ділах, а у других ста-
ють они неясні і опирають ся на мови і фразях.
Се кличі великої ваги і хочаби свідомо здати собі
з них справу, треба зрозуміти їх зміст і прав-
дивість.

Що се є вітчизна? Вітчизна се є передовсім
щось абстрактного, щось незначного, а дальше се
та часть землі, де ми уродились, на котрій ми
живемо, а котру замешкували наші предки. Вітчизна
се є на рідній землі: гори, ліси, поля, води;
вітчизна се є в нас самих, в наших грудях, мові, житю,
словах і ділах; вітчизна се наша минувшість і наші
предки, се наша будучність і наші наслідки, се
сильні стремління, ідеали, звичаї, обичаї, се сильні
терпіння і борби; вітчизна істнує на виї і в нутрі
нас. Поняття вітчизни є висше від одиниці і родини,
вітчизна веде людей до висшого життя, але вимагає
від них посвячення і жертв.

З поняттям вітчизни в'яжесть тісно поняття патрі-
отизму. Патріотизм, се є любов вітчизни, се є збірка
чужих, се співучасть в народнім і громадським житю,
се горяче і постійне привязання до народу і краю,
в яким живемо. Правдивий патріотизм полягає не
на шумних словах і пустих фразях, але на ділах

Наші мазилі і резеші.

Між нашим сільським населенням знаходять ся
також по декотрих громадах побіч мужицтва так
звані мазилі і резеші, то саме, що в Галичині ходач-
кова шляхта, іменню Русини шляхотского похо-
дження, які одною ношею відрізняють ся від му-
жиків, впрочім мають ті самі звичаї-обичаї і бі-
дують задля браку землі таксамо, як їх брати
в сердаках. Що правда, багато сих резешів ося-
гнуло наукою суспільної становища і позістало до-
брийми Русинами, прихильними своему народові.
Однак більша їх часть враз з набутєм становища
покинула свою пародність і пристала до Волохів.
Бо там є „бояри“, гідна для них компанія, наколи
між Русинами такого нащества нема. В числі рус-
ких перекиначів знаходимо найбільше резешів, які
й видумали собі „волошке походження“ і без стиду
уважають себе Волохами, хоч їх найближші свояки
і одного волошкового слова незнають. Надто переко-
нали они волошку суспільність, що резеші, хоч го-
ворять по руски, всі до одного справдішні Волохи,
яких треба для нації налад здобути. І так вихо-
дить румунізація наших шляхотских сіл — після
думки Волохів — не на безправний і нікчемний
замах Волохів на руску власність, а на легальний
народний обовязок кожного Волоха. Так приміром
коли була публіцистична дискусія над поділом
буковинської диецезії, волоські газети ревірували
наші шляхотські села для волоської диецезії, бо вся
шляхта, розуміє ся, волошка (хоч покищо го-
ворить по руски). Між Волохами повстало навіть
перед 8 літами товариство для румунізації наших
резешів під іменем „Социетаті Мазиліор ші Резе-
шілор“, де виділ складає ся з самих наших пере-
киначів, як Бежан Цонд, Купаренко, Шкраба і т.
д. За сей час перетягнуло оно багато Русинів у во-
лошкий табір виховання, у волошкім дусі нашої
шляхотської молодіжї і баламученем мешканців
шляхотских сіл, устроюванням сходів, вечерків і ви-
щих фаєрверків.

В газеті „Românul“ (ч. 18) ось що читавмо
про се товариство: „Чим були резеші перед 8 ро-
ками, а чим они тепер? Перед 8 роками ніхто
й не споминав про них, всі ми уважали їх для нас
пропащими. А тепер у всіх майже селах, де меш-
кають резеші, можна додати певний рух. Сьогодні
майже всюди резеші збуджені до національної
свідомости і они починають визволяти ся з воро-
жого ярма, де воріг заходив ся їх пожерти.“

Контингент руских агітаторів вже не рекру-
тує ся з верстви резешів, які набувши в Чернів-

цях чуже вихованє, були вислані як місionarі для
ширення в краю української ідеї.

Тепер шляхотські діти, що приходять до Чер-
новець, получают в переважній частині во-
лошке вихованє. Треба ще лиш, щоби ми і по се-
лах посідали національно-волошкі шко-
ли, а тогди і тінь разеша не знайде ся в чужім
таборі“.

Наконець звиває „Românul“ інтелігенцію
зі шляхотских сіл і „боярів“, щоби більше си-
магали товариство, бо оно мусить утримувати „мно-
жество“ бідних вихованців, жадає науки, які
інакше не моглиб утримати ся в Чернівцях.

Хто знає буковинські відносини, признаєть,
що румунізаторські заходи тут вірно представлені.
Ренегатство в наших шляхотских селах справді
в самим розквіті, тут перекиначів велике число,
самі резеші, тому, що уважають ще і свою віру
„волошку“ і себе „вбраним народом“ поміж окру-
жающим їх прочим руским населенням, дуже до-
ступні на такі підшепти волошских агітаторів. До
сега приходять винародовлюванє нашої шляхотської
молодіжї, яке переводить ся тихцем без крику і
гуку, але тим інтензивнійше. Волохи розпоряджа-
ють іменню далеко більшими матеріяльними сред-
ствами як ми і при тім жертвують на народні цілі
охотно і без принуки і звертають ще до того свою
увагу більше на вилучуванє наших дітей, як на
піддержанє своїх, які для них і так не пропадуть.
А що саме шляхотська наша молодіж найбіднійша,
то нема чого дивуватись, що она гурмою суне у
волошкі інтернати, де за дурно дістає миску і
ляжку.

Щож супроти сего ми, справдішні татї і брати
мазилів і резешів, кисть від їх кисті, кров від їх
крови? Ми видамо власними очима ту кривду, яку
роблять нам румунізатори, той рабунок, який они
поповнюють на нас в білий день, та мимо того
прикладаємо ся сему з заложеними руками. Правда
і в нас є „Товариство православної шляхти“, за-
ложене перед кількома літами для піднесення про-
світї і добробиту нашої духової і матеріяльно
дуже підуряженої шляхотської верстви, однак руска
суспільність майже зовсім не інтересує ся сям дуже
потрібним товариством. Між нашою, особливо мо-
лодшою, інтелігенцією, яка з задоволенням мучать
ся над укладанням нових програм якихось дуже „по-
ступових“ партій і над перетворюванням ладу і по-
рядку у всесвітї, пакує переконанє, що не при-
стоїть образованій людині приставати до „шляхот-
ского“ товариства, бо всі Русини рівні, і тому се
товариство полишене своїй судбі і румунізатори
мають зовсім вільне поле для своїх національних

става се конечний мотор духового життя, се основа
науки і штуки.

А головною причиною кривди і нужди народ-
них мас є сучасний капіталістичний устрій суспіль-
ний, опертий на приватним посіданням средств
продукції, на привілеях, визиску і антагонізмах
суспільних.

Друга рівнож конечна і важна причина на-
родного добра лежить в умові і духовім розвою
нації. Дотерва по заспокоєнню функцій фізичних
чоловік стає здібний до заспокоєнню функцій ду-
хових. Дотерва здорові фізично і заосмотрені ма-
теріяльно маси народні можуть розвивати ся куль-
турно. В тій цілі треба темні маси освідомити;
просвітити треба, щоби они зрозуміли своє по-
ложене і обставини, щоби они виїшли з себе і роз-
тягнулись поза себе, щоби пізнали семо они і семо
их кривдителей. Во знанє і освіта се сила, се ка-
пітал, який завжди і всюди несе многократний
процент, а знова неучтво се причина всякого зла.
Історія ріжних суспільностей виказує, що сила
і могутність кожного народу спочиває в матеріяль-
нім і духовім розвою і відосконаленню загалу, то
є всіх его верств від найнижшої до найвисшої.
Культурне житє даного народу міряєть не посту-
пом одиниць, але поступом мас.

Дальшим чинником народного добробиту є по-
літично-правне положенє нації. Нехай буде паню-
ване не одиниць, але мас, не буржуазії і бюро-
кратії, але демократичної суспільности, нехай рі-
шувать і мають власть законодавчу і виконавчу не
упривілейовані маса сего сего, але представителі
народні, нехай сильнійші під зглядом політично-
правним не роблять слабших, нехай буде дана
можність свободного і корисного розвою для кож-
дого народу, нехай буде загарантована свобода

рабунків. Шляхотске товариство не має жадної евіденції над рухом у наших шляхотских селах, бо не має й средств, щоби йти між мазилів і їх як слід освідомлювати й організувати. Одно, що товариство робить, се дівова бурса, яку утримує для шляхотских дівчат. Однак і тут на 50 вихованців ледви половина з меж нашої шляхти, певно о три рази тільки наших дівчат пошло у волоскі інтернати. А що до хлопців, то й не говорити. По наших хлопцях бурсах може двадцять з шляхотского роду, великий контингент переловили румунізатори.

Щож до самих сіл, то можемо потвердити, що тут мають легший приступ як ми і тісніші конекції румунізаторекі провідники, які звичайно тут родилися і числять до своїх сторонників велике число свояків. І ми в кождім з шляхотских сіл маємо також свідомих наших людей, особливо учителів, а навіть поодиноких священників, однак они або маловажають роботу румунізаторів і самі нічого не роблять, або уважають її так подавляючою, що їх заходи не можуть мати успіху. Одно є певне, що кириця в шляхотских селах більша як наша робота.

Санація цих аномальних відносин може наступити тільки в тім разі, коли ми всю увагу нашу звернемо на шляхотске питання і уживемо всіх способів, щоби просвітити і з'організувати сю немалу частину нашого народу. Чейже легше утримати своє, як здобути чуже, чейже наша робота чесніша і далеко легша, як румунізаторська. Нам лиш треба всі наші сили віддати в службу нашого шляхотского товариства, яке, наколи буде в стані й виконати всі свої статутарні постанови, принесе нам велику прислугу в справі освідомлення шляхотской верстви нашого народу. При тім може найважливішим чинником є наша рідна школа, котра повинна стояти на висоті саме в шляхотских селах, де учителі повинні бути не лиш навчителями, але й просвітителями в широкім зміслі сего слова.

Не менше важним культурним чинником являє ся церква, що саме до тепер в шляхотским питанням відіграв дуже сумну і неприродну роль. Она то попавши в руки румунізаторів, пособляє явно шпиреню між нашою шляхотою румунсько-національної кириці і спиною головно всі наші цирі і безінтересні заходи около її добра. Коли ми переведемо реорганізацію управи церковної, котра то справа є як раз найжизненішим нашим національним заходом, тоді то спинить ся й винародо-влюване церквою нашої шляхти. Однак і тут треба щирого співділання всієї нашої суспільности, бо тут находимо найбільший опір зі сторони всіх Волохів, які добре знають, що церква головна твердиня фаланги румунізаторів. Сего не пізнають лиш одні наші молодечі громителі свята, що аж здобутом церкву ми осягнемо силу в краю, яка нам належить ся.

3 державної ради.

Засідане із 17. с. м.

На оподішнім засіданню перший промовив през. міністрів бар. Вінерт та відповідав на інтерпеляції п. Адлера і тов. та Кльофача і тов. в справі заграничної ситуації і бойкоту в Туреччині. Президент міністрів заявив на основі інформацій, одержаних від міністра заграничних справ, що правительство не має причини уважати европейску ситуацію занепокоючою. Ріжниці не є такі

особи і рівність перед правом для кожного поодиноким і для всіх взагалі. Если се стане ся, тоді наступить поліпшене в тім напрямі, тоді зникнуть ворожі антагонізми національно-політичні, а гармонія суспільна вирівняєсь.

А тепер заходить питання, хто є покликаний до освідомлення і проведу народних мас? І тут можна сказати: „много званих, але мало ізбраних“. Нема сумніву, що тут найважливішу роль повинна і мусить грати інтелігенція. Во інтелігенція завжди і всюди є репрезентантом нації і загалу, позаяк маси, яко несвідомий елемент самі про себе не можуть бути представителем. Інтелігенція повинна бути проводом для народу, она може завести его до ціли, або на мавівці, она є відвічальна за поступ, добробут і освіту народу, бо є дано більше проте і більше від неї жадаєсь. Отже інтелігенція повинна посвятитись тому народови, тому основови, що живе в біді і нужді, що нас годує працею рук своїх, щоби ідучи на службу народови віддлатись ему за се, що ми від него одержали.

Однак найважливішою підставою всякої суспільно-народної роботи і всякого народолюбства мусить бути любов до народних мас і знане народного життя. Треба передовсім пізнати і зрозуміти, хто сей народ, що і як думає, куди прямує, чого бажає, треба зблизитись до него, пізнати его матеріальні і духовні обставини, его потреби і хлиби. А щоби служити народови, треба самому мати відповідне образование і знане, треба самому бути ідейним і свідомим, одним словом до суспільно-громадского життя треба бути приготованим. Бо народна справа се справа великої ваги. Хтож од-

великі, аби не мож було їх вирівнати дорогою дипломатичних переговорів,

Про небезпечку війни на Балкані можна говорити лише о стільки, о скільки Сербія і Чорногора поробили які заповідження, що викликали також деяку зміну в мирнім і вижидаючим становищі Австро-Угорщини. Війскові заповідження т. є. побільшене залог у нас на границі є дуже незначні та мають цілком лише охорону границі з виключенням всякого заціпного характеру.

Що до сучасної стадії бойкотового руху, то президент міністрів замітив, що сей рух не зменшив ся. Правительство вважало відповідним вислати ноту до Порти, в якій покликало ся на торговельний договір із 1862 р. і домагало ся, щоби Порто ужила всіх средств, щоби уможливити виладоування товарів з австрійских і угорских кораблів. в сій ноті підчеркнено, що Туреччина буде відвічальною за шкоди, наколи би не хотіла прилучити ся до усунення бойкоту. Турецке правительство аложило заяву, згідну з нашим становищем і тому в принципі прийшло до порозуміння з Туреччиною. Дятого поновлено перервані переговори в справі анексії і австрійсько-угорський амбасадор в Царгороді дістав відповідні інструкції. Є надія, що порозумінне з Туреччиною на політичнім полі покінчить ся успішно і причинить ся до усунення торговельних трудностей завдяки постійним заходам міністерства заграничних справ.

Відтак відповідав прем'єр на інтерпеляцію пос. Перверсторфера в справі виборчої реформи на Угорщині. Вказав на те, що Австрія стоїть на тім становищі, що не має мішати ся до внутрішних справ Угорщини, і так само відперла би всякі проби угорского правительства, якби хотіло вплинути на справу виборчої реформи в Австрії. Далше говорив бесідник про анексію Босні і Герцеговини. Вказав на цісарський маніфест і на виводи бар. Еренталя в делегаціях. До анексії було правительство змушене політично, а міжнародно управлене. Впрочім вже від 1878 р. не було сумніву, що Австрія, посідаючи фактично окуповані краї, хочє колись управити їх правдо-державні відносини до монархії. Анексію мусіло звершити правительство з огляду на заведене конституції в Туреччині. Інакше годі було надати конституцію в Босні і Герцеговині. В Сербії і Чорногорі мали фантастичні мрії, що Австро-Угорщина відступити пезабаром окуповані краї, щоби сповнили ся велико-сербські ідеї. І се причинило ся також до прискорення анексії. Відступаючи Санджак, дала Австрія доказ, що не має зовсім заціпних планів та бажає, щоби відносини з Туреччиною знов як найскорше поліпшили ся. Хибною була гадка, наче би ми хотіли позискати якусь користь на кошт нового турецкого правительства. Противно хочемо жичливою показати, що бажаємо оставати в як найлучших відносинах з конституційною Туреччиною. Але ся хибна гадка викликала бойкот, о чім я вже нині говорив. Австрія не звертає уваги на підбурюючий тон заграничної преси, а бажає, щоби зібрала ся конференція, котру уважає найлучшим способом поладати теперішнього політичного напруження в Європі. Австро-Угорщина висказала своє становище до конференції, а тільки Туреччина ще доси не заявила ся в сій справі. Правительство займеть ся енергично виладженем преєкту конституції для Босні і Герцеговини.

Переходячи до бесіди пос. Кльофача, замітив бар. Вінерт, що слухачі були певно счудовані його спокійним і розумним тоном, в яким він не звик говорити. Се мене дуже радує, що могу на багато виводів пос. Кльофача згодити ся, а з окрема на сей, що в Австрії не можна правити ані проти

нак може бути корисним народови і вітчизні? Корисними для народа можуть бути не тільки ті, що засідають в соймах і парламентах, не тільки ті, що пишуть томові книги, не тільки ті, що займають офіціальні становища і т. д. — але всюди, на кождім місці можна бути пожиточним і трудитись для добра народу.

Правдивий патріотизм треба розрізняти від патріотичного повнізму, котрий узнає тільки свій нарід і хоче, щоби тільки він розвивав ся, ігноруючи иньші наріди і стараючись їх знищити; такий патріотизм є абсолютно шкідливий. Високо стоїть сей народ, котрий має багато одиниць, повних посвяченя і любови для народу і вітчизни.

Посвятитись для вітчизни, працювати для добра національного, нести народним масам гасло: „бути чоловіком“ — отсе оден з найгарніших ідеалів в житю людскім. Золоті слова сказав М. Драгоманов: „Хай кождий вибирає собі таку верівку, щоб тягнути громадський поступ, яка йому до вподоби, чи більше, чи менше передну, аби тільки она вела по простій дорозі до поступу і користи всієї громади, та хай не обманює себе і иньших о тім, що він таме і о тім, на скільки він може потягнути, та хай знає, що не одна тільки його верівка є на світі і хай розуміє тих, хто також тягне туди, куди і він, та тільки за иньшу верівку.“

Львів, 5. V. 1908.

Німців ані проти Славян. Се тверджене доповнює заміткою, що кождий політик, свідомий своєї відвічальности повинен відперти проби зробити шкоду другій народности. Не потребує збивати твердження, що Чехам в Австрії не добре дієть ся, бо сьому перешить гарний культурний і економічний розвиток чеського народу в Астрії.

Далше говорив бесідник про правдо-державні відносини Босні до монархії. Сі відносини ще будуть вишенені, але нині вже можна сказати, що Австрія має що найменше ті самі права до Босні що Угорщина. Про се свідчить багато жертв в людях і жертви матеріальні, які понесла Австрія; впрочім права Австрії виходять з берлінського трактату. Бесідник покликаєть ся на закон з 1880 р., з котрого виходить, що всякі зміни в окупованих краях можна довершити лиш за згодою австрійского законодавства. Отже правний титул Австрії до Босні не підлягає сумнівови. Що до ріжниць між австрійским, а угорским текстом предложень, то вона зовсім не пересуджує правних претензий обох держав до цих провінцій. Бесідник застерігає собі подрібне обговоренне сєї справи під час нарад в комісії.

Описав обговорював бесідник політичну сторону справи анексії.

В публічнім обговоренню анексії поставлено з певної сторони запит, чи анексія, як нам матеріально нічо не дає, була на стільки цінна, щоби наражувати задля неї державу на міжнародні трудності, котрі саме повстали. Не хочу вдавати ся в се, що босаньска kwestія була би порушена також і тоді, якби ми не були дали ініціативи для розширення влади нашого монарха на Боснію і Герцеговину. Трудности булиб безперечно виявили ся. Се знак, що прояснене давнійшого положення викликало з ріжних боків стремління, котрі треба раз на все зупинити.

Що такі стремління могли проявитись, се не є доказом проти поведєня монархії, а навіть доказує, що наш крок був необхідно потрібний, щоб забезпечити наші права до тих провінцій. Нам хибує повної єдності і згоди всіх публічних факторів, корони, парламенту і правительства. Прошу палату о принятє нагlosti внесеня, щоб державний акт з 9. жовтня с. р. міг одержати найвищу законну санкцію. (Оплески і брава).

П. Редліх (нім. пост.) заявляє, що є прихильником анексії, але противником форми, в якій її доконано. Скорє поладжене анексії потрібне з уваги на заграничну ситуацію.

П. Реннер (соц.-дем.) висказує думку, що наслідком анексії правне відношене Босні до монархії ще більше помотаєть ся. Бесідник показує на економічні шкоди з приводу анексії та тигарі з приводу покликания резерви.

П. Дзедушицький іменем кола польского балаясь в своїй промові поміж признанем для теперішнього курсу австрійской заграничної політики, який належить до політачної системи Німеччини, та курсом, репрезентованим Англією і Росією. Польський бесідник, котрому „хитрість“ не позваляє отверто заявитись за симпатичним йому курсом англійсько-російским, викручуєть ся звичайною польскою заявою безумовної лояльности перед офіціальною Австрією. Поляки стояли і будуть стояти за Австрією, бо тільки тут вони мають свої права в Галичині. З огляду на ту польску лояльність для Австрії, бесідник горячо їй радить увійти в близкі зносини з Англією і Францією (Росія промовчана!), значить, таки зійти з теперішнього шляху. При кінці промови п. Дзедушицький серед оплесків на польских лавах висказує бажане на ревізію конституції в напямі краєвої автономії.

Далі промовляли пп. Заграднік (чеськ. агр.), Тун (чеськ. катол.), Тресіч-Павісіч (Хорват) котрі висказувались з усіма застереженнями за анексією.

П. Штерберг домагав ся реформи австрійской фльоти після новітних візріц.

П. Масарик (чеськ. реаліст) каже, що спосіб переведєня анексії був хибний та був зломанєм берлінского договору. При тім показав ся абсолютним. Домагаєть ся демократичної реформи дипломатії Від голосовань над анексією бесідник здержить ся.

На тім засідане замкнуло о 645 год. вечером. Внесеня і інтерпеляції. Нагле внесенє постановили: пп. Цеглинський в справі отворєня желізничої стації в Яричеві; п. Гломбінський в справі безпроводочного читана закона про социальне обезпечєне; посол Дрекслер в справі безпроводочного читана закона про обезпечєне на старість; п. Е. Левіцкый в справі безпроводочного заведєня желізничих білетів з рускими написами на желізничих в Галичині і Букovinі та в справі викликуваня імен стацій також в рускій мові.

Інтерпеляції внесли між иньшими: п. Дашинський і тов. в справі наданя ордену Леопольда варшавскому генерал губернаторови Скалонови; п. Олесницький в справі отворєня повітового суду в Стріпсках; п. Будзиновский в справі переслідуваня руских приватних учителів і руских хлопів котрі вчать діти приватно, та в справі неполадженя протесту проти громадских виборів в Устю зеленім.

НОВИНКИ.

Чернівці, 22. грудня 1908.

Ще в справі нападист Кисановича дістаємо від п. Спинула таке письмо: Заява в останнім числі газети „Н. Г. Л. З.“, мов би я неправу писав, що я інтервював в міністрів за санкцією учительської платні, не мав найменшої підстави, наводжу тут на дальший доказ питомі слова посла Григоревича, котрий сказав до мене так: „Будучи перед кількома днями в міністра скарбу і бар. Вінерта в справі учительської платні, сказав я їм виразно, що всі партії Буковини в прецінь за сим законопроект, бо посол Спинул, який говорив з Вами, експедієнція, яко заступник учительства з Буковини в руским послом і без відома его товаришів — він се певно не міг зробити, иначе мусів би виступити в такім разі з руского клубу.“

Волоска прихильність для народу. Як звісно оноді прибула до Відня депутація даскалів з Буковини, щоби просити о поліпшеня долі всіх православних даскалів на Буковині. Між иньшим звернула ся отся депутація і до секретаря міністерства просвіти Румуна Граматовича, а провідник депутації, даскал Тарнавецький (Русин) просив его о поперте. На те закричав п. Граматович, що буков. даскалам захоцувать ся для своїх синів хто знає чого, а тимчасом „нам“ потреба льокаїв, кельнерів, шевців і т. д. На такі „прихильні“ слова остовпіла депутація, лиш даскал з Магали запитав п. секретаря, чому він в такім разі не пішов на льокаї, а до шкіль. На се п. секретар замовк. — При сій нагоді згадаємо, що п. Граматович заяв був свого часу як найнеприхильніше становище супроти перемінєня рускої дівочої православної школи на лицей. — Не дай Боже з Гриця пана!

У волоскім таборі починає рватися. Два місяці тому розтрубили румунські та виходячі за Очудівські гроші німецькі газети, що др. Янку Фльондор обняв провід з'єднаних румунських партій. Тепер оголошує др. Фльондор в 20. числі „Românul“ — а відозву, в якій заявляє, що з причин так політичних (недовірюванє Лупулові і Очудулові, який свого часу в соймовій промові напав на матір Фльондора) як і приватних не може обняти про воду партії.

Епідемія шкарлатини тріває ще дальше. Від початку появила ся її захорувало 194 осіб, з чого померло 27. Тепер є в місті 54 хорих.

Минолаївське свято лишило нам по собі два приватні спомини. Перший, то вечірок, уряджений в павечере тов. „Січ“, другий — аматорське представленє питомців бурси ім. Осипа Федьковича. Вечірок „Січ“ випав доволі гарно. — Що правда, аранжери повинні були постаратись о занятє чимось публичним, якої назбиралось доволі багато. Та годі! Кождий робить, що може — те саме зробило тов. „Січ“. За те велике признає належить ся аранжерам згаданого вечера (пп. Цісікові й Вацикові) за гарно уладжену фантову льотерію, яка й була атракцією цілого вечера. Одно, що псувало страшно настрої серед зібраних — се пімєцке щебетанє деяких наших паничків. Чи не час би покинути вже раз тих признак „доброго (?) тону“? — Питомці бурси ім. Осипа Федьковича вибрали на своє аматорське представленє комедію Грінченка „Нахмарило (Дядькові примхи)“. Чому саме сю штуку — не знати, бож відомо, що як раз згадана комедія — один з найслабших творів Грінченка. Тим то й слідно було деякі хибі у виставі сїї штуки. Мимо того треба зі щирою радістю прийняти отсі „перші проби“ наших молодих аматорів. Хто знає, як багато до образования причиниють ся театральні вистави, той певно не зважати буде на хибі „артистів“ чи „режисерів“, а зі щирим признанєм віднесе ся до тих молодечих поривів.

З Вашківців н. Ч. доносять нам: Дня 18. с. м. працювали тутешні громадяни комісара староства Мацейовського, справедливого і правдивого приятеля і дорадника народа. В великим числі зібрав ся згаданого дня вечером перед будинком староства наряд враз із українською інтелігенцією та урядив ком. Мацейовському овацію і похід зі смолоскинами. Промовляли п. Ів. Герасимович і Георгій Лисан, які хвалили справедливе виконуванє законів і зрозумінє тяжкого положення народа. На сї промови відповів зворушений ком. Мацейовський, висказуючи, що він робив лиш свій обовязок, а зарозом дякував і впевнював, що ся несподіванка остане йому в милій памяті. Відтак цілий похід відпровадив ком. Мацейовського до „Рускої Бесіди“, де якраз відбувало ся Николаївське свято. І тут залунали промови і ще раз вашківська українська громада працювала сердечно п. Мацейовського, як свого щирого громадянина, дарма що він Волох, і по українськи лише з трудом говорить. Так бачимо, що український наряд потрафить цінити працю всякого безсторонного чоловіка, коли лише зобачить в його поступованю щирість і добру волю. В неділю 21. грудня відзав п. Мацейовський до Чернівців. На двірці у Вашківцях працювала его українська інтелігенція, почім много з членів інтелігенції (між иньшими н. інсп. Ронігуш, учитель

Щу пак і п.) відпровадили его аж до Неполюківців. На переставку Чорторія працювали п. Мацейовського чорторійські селяни. П. Павло Гунька передав ему хліб і сіль і в промові висказав гаряче бажанє, щоби вернув до Вашківців, але вже як староста. Овацію зробили п. Мацейовському селяни з Варбівців на стації залізничній в Варбівцях.

Українець.

Вплив величини кусників вугля на видатність теплоти. Щоби розелідати залежність між величиною кусників вугля тої самої відміни і здібністю його до огріваня, В. Альбот переупускав уголь через сита в очках неоднакового розміру, через що одержав кусники сімох ріжних великостей. Коли окружки вугля мали 6 міліметрів грубости, зужиткованє виносило 30 проц. цілковитого, при подвійности т. є. 12 мілім. зужиткованє дійшло до 60 проц., а коли грубість побільшила ся до 18 мілім., степєнь зужиткованя доходив до 70 проц. При ще більших грубостях окружків вугля почав степєнь теплоти зменшати ся знов так, що для грубости 32 мілім., обнязив ся знов до 60 проц.

Шведська памятка в Полтаві. Знавець полтавської старини І. Павловський одержав письмо із Штокгольму з просьбою подати шведским патриотам інформації про ті місця, де похоронено в Полтаві Шведів, убитих на війні за царя Петра Великого. В Швеції збирають тепер жертви, щоби здвигнути погібшим памятник в Полтаві.

Морд в Вилавчу. Оноді вечером замордував незвісний досі напасник 30-літнього Ізака Рознера, збудивши його зі сну та викликавши на двір. Коли викликаний вийшов на двір, незнакомий вхопив його руками за горло, а поваливши на землю підірвав йому горло так сильно, що голова відпала майже від тулова.

Оповідки, іменованя і т. п.

Вижниця православна бурса. В четвер, дня 17. грудня о 2. годині по полудни, відбули ся збори ширшого комітету, вибраного в цілі заложєня рускої православної бурси у Вижниці, під продом о. протоєрея Осташика в гостинниці Фріста при участі 22 членів. Референтом був інсп. Гр. Никорович. По відчитаню статутів референтом вивязала ся дискусія, яка потрєвала до 6. години. Принято статут, уложений народною мовою і фотетичною правописом, і ухвалено дальше підширати морально і материяльно гімназьяльну молодіж православної віросповіданя і чимськорше приступити до отворєня бурси. Всі присутні висловили ся в члени з місячними датками і рішили, приєднувати як найширші круги нашої суспільности до товариства. Найбільше заслужили ся около заснованя товариства о. ексарх Семянюк і інсп. Гр. Никорович, а о. протоєрей Осташик з'умів так мудро пропадити наради, що помимо й острійших слів зі стовони деяких учасників не наступив розлад, а всі згодили ся на добре діло. Дир. Клим висказав в імени убогої молодіжки всім, а з особна трем названим добродіям сердечну подяку за їх щирі заходи около такого патриотичного діла. — Того самого дня відбули ся, як звичайно в четвер, о год. 8-ій вечером сходини вижницьких і деяких позавижницьких Русинів в домі п. Москви. — Учасник.

Сегорічну Маланку уряджують спільно товариства „Жіноча Громада“ і укр. акад. тов. „Союз“. Заходом сих товариств устроїть ся під новий рік в сали „Народного Дому“ вокально-гумористичний вечер, в програму якого входять ріжнородні несподіванки, серйозні продукції, гумористичні сьпівні, деклямації, монольоги, екзотичні танці, а також і народне т. зв. „маланкованє“. Словом, судячи по пригтовленях жвавого комітету, маланчин вечер заповідає ся дуже весело і гарно, а передовсім оригінально.

Дня 3. н. ст. січня відбудуть ся в сали „Нар. Дому“ в Чернівцях о 11-ій год. перед полуднем головні збори черновецької філії тов. „Руска Бесіда“ з отсєм дневним порядком: 1. Справозданє касиєра. 2. Справозданє секретаря про діяльність філії. 3. Відчит просвітний. 4. Вибір старшини. 5. Вільні внесєня. Просимо нашу інтелігенцію як також господарів черновецького повіту, щоби явили ся на сї збори як найчисленніше, чим дадуть доказ, що їм просвіта народна лежить на серці. — *Николай Спинул*, голова. *Лесь Кисиліца*, секретар.

Курси для неписьменних. Одним з найбільших недостатків нашого робучого народа, одною з найтяжчих перепон в борбі его за хліб насущний — се темнота. Темноті головню треба приписати той нечуваній визиск, той гніт, який тяжить особливо на українським народі. Знайти на се пораду, просвітити наш наряд, се діло не легке і не зараз можна его зробити. Але, щоби хоть у скромних розмірах зарадити сему лиху, постановило укр. акад. товариство „Союз“ з днем 1. січня 1909 року розпочати в Чернівцях безплатні курси для неписьменних, в яких члени товариств будуть учити передовсім письма, а з часом і иньших елементарних наук. — *Панове громадо!* Дбайте за те, щоби як найбільше незрячих братів вписувало ся на ті курси. В просвіті мусимо шукати і найдемо дороги і способи, які ведуть до гаразду, до кращої долі. Зголошувати ся треба в поміщеню товариства, улица Каровіни ч. 6, що дня від 6—7

години в вечер. — *Артим Галій*, тп. голова *С. Іважук*, тп. писар.

Великі вечерниці з танцями на день 6. лютого 1909 р. заповідає отсєм „Кіцманський Боян“. Рухливий і добірний комітет починає вже тепер особливші пригтованя, щоби сї вечерниці випали якнайвеличавіше; Вп. Гостий чекають милі несподіванки, а забава буде, як ще ніколи доси. Додаємо до того, що члєтий дохід призначений на „Руску Бурсу“. В свій час розійшли ся запрошеня. *Виділ.*

Загальні збори читальні „Рускої Бесіди“ в Веренчанці відбудуть ся 27. грудня с. р. о 1-ій год. по полудни в власнім будинку з слідуючим дневним порядком: 1. справозданє старшини за рік 1908, 2. вибір нової старшини, 3. установленє вкладок члєнських, 4. вільні внесєня. — *Василь Антилійчук* голова, *Іван Шадковский* писар.

Загальні збори товариства філії читальні „Рускої Бесіди“ в Вижниці відбудуть ся дня 31. грудня 1908 в четвер між год. 7. а 10. вечером в льокалю п. Москви. — *М. Кмітговський*, заст. голови, *П. Виноградник*, писар.

Надзвичайні загальні збори „Руско-православної спілки торговельно-промислової“ в Вашківцях н. Ч. відбудуть ся в неділю, дня 27. грудня 1908, о год. 1. пополудни в „Рускій Бесіді“ в Лашківцях н. Ч. На порядку дневним вибір крамара і вільні внески. — *Іван Герасимович*, голова. *Михайло Лютик*, справник.

До вижницьких Русинів! Пригадуємо, що сходини вижницьких Русинів (і з околиці) відбувають ся що тижня в четвер між год. 7. а 10. вечером в льокалю п. Москви. — *Комітет.*

Посилайте датки на загальну „Гімназьяльну бурсу“ у Вижниці! Адреса: М. Івашко, судия, Вижниця.

Звертаємо увагу наших читачів на анонс рускої фірми п. Сіредкого поміщений на останній сторони.

Із штуки і літератури.

3 міського театру. Репертуар: Середа: „Der Kilometerfresser“, п'ятниця (попол.) „Ein Walzertraum“ (веч.) „Mignon“, субота (попол.) „Der fidele Bauer“, (веч.) 2 X 2 = 5, неділя (попол.) „Der Troubadour“, (веч.) „Die Försterchristl“.

Дня 26. і 27. с. м. відбудуть ся в великій сали „Музичного товариства“ два представленя славно-звісного італіяньского трансформатора сіньора Uccelini. Програма дуже інтересна. Всі особи нераз з цілої оперетки представляє артист сам. Білетів можна скорше дістати в складі паперу Г. Гутера, ул. Паньска ч. 9.

В нашій редакції можна дістати слідуючі книжки: Альманах віденьского товариства „Січ“, 8 кор., поезії В. Ленкого „Поезия, розрадо одинока“, 1 кор. і три випуски „Світової бібліотики“ 1 кор.

Народна Бібліотека ч. 10. Видав др. Лев Когут. Про молочарські спілки написав Адрій Куріла с. Ціна 50 сотників. Чернівці 1908, ст. 1—64.

Іскра. Календар для укр. учительства на звичайний рік 1909. Річник III. видав Кость Кракалія. Ціна 80 сот. Накладом М. Топуцака. В літературній часті отсього календаря поміщено вірші П. Кирчіва: „Просвітителям“, К. Якубовського „Пташин сьпів“ С. Яричевського „Вічність“ і „Гімн до чоловіка“ та Ф. Коковського „Фрагменти“. З прозових творів на особливу увагу заслугує розвідка д. К. Кракалії „Чи повинна школа брати участь в борбі алькоголем“ і С. Яричевського „Девята симфонія“. Окрім того поміщено ще в календарі статейку про „українські школи в північно америк. Спол. Державах;“ статю І. Лубенця „Проект загальної освіти в Лубенщині“, до що про діяльність тов. „Взаїмна поміч гал. і бук. учителів і учительок у Львові“ та инші дрібніші статейки.

Переписка адміністрації:

Вп. І. С. в Поляна-Мікулі. До кінця року прийде ще 5 кор. Зі знижкою полагодиць ся як в попередних роках.

Юр. Заг в М. До кінця року заплачено все.

РУСКА КАСА ○ РУСКА КАСА

тов. зареєстроване з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока своего рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вклади щадничі і опростовує їх на 5%. — Пай виносить 40 К і платимо 6%, внаєсе 2 К. — Родимці! Хай ключ „свій до свого“ відібе ся голосним відгомном по цілій Буковині і най кождий, що почуває себе щирим патриотом-Українцем складає свої ошадности в „Рускій Касі“.

Приєднуйте нам нових членів. Дирекція.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{3}{4}$ сторони 60 К., $\frac{1}{2}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 20 К., $\frac{1}{8}$ сторони 10 К., $\frac{1}{16}$ сторони 5 К., $\frac{1}{32}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після обсягу місяця не ціла малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошені редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний есует. **Дрібні Оголошення** малим друком (petit), числиться як 4 с. від слова. Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Вільна посада.

Склад машин Романа Сірецького в Чернівцях, пошукує чоловіка до продажу машин. О цю посаду можуть старати ся мужчини від 30—50 років, володіючі руською та німецькою мовою в слові та письмі. Першешство мають пенсіоновані учителі і т. н. Русини, обізнані з машинами різними, володіючі румунською мовою бодай в слові, та котрі в силі зложити кавшию 600 К готівкою. — Зголошення адресувати до Романа Сірецького в Чернівцях ул. Кохановського ч. 1, за поданем студий, референцій і т. д. На зголошення неакцептовані не відповідає ся. 19 (1—6)

Русини! Ждайте у всіх траєках, торговлях і крамницях лише **тутон і паперів з першої галицько-руської фабрики Евгена Білінського в Збаражні.** — З доходу цієї фабрики йде 35% на будову церкви в Сенаві, 10% на школи і бурен Тов педагогічного, а 5% на євроті і згоди по євзачениках. — Держіть ся поклик: Свій до свого. 138 (—)

Великий зарібок

приносьте побічне занятє кождому господарови, купцеві підприємцеві урядникові і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знаня. До того спеціальних машин також на сплату ратами, достарчає

155 (—)

І. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Сьвятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проекта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні оферти адресувати на повнєшу фірму.

Найпрактичніші дарунки на Різдво та Новий Рік

порукає фірма

РОМАН СІРЕЦКИЙ і С-ка

ул. Кохановського 1, — Чернівці — ул. Головна ч. 32.

Правдиву приємність та несподіванку зробить кождий свій Рідні, если

або

обезпечить своє жите в одинокім на Буковині рускім бюрі асекुरаційнім Сірецький і С-ка.

Крім обезпечень на жите порукає ся обезпеченя на ренті, обезпеченя від випадків, взагалі, та від випадків желізничних. Хто вже обезпечений най еше раз обезпечить ся.

Низькі премії! Догідні услівя! Без ризика!

191 (1—5)

або

купить в складі машин Романа Сірецького грамофон; если хто вже має, то грамофонові плити, машину до шитя, машину до праня біля і т. д.

Великий вибір руських пісень. Догідні услівя що до сплати. Найдальше сягаюча запорука що до доброти проданих річий.

Першорядний фабрикат! Першорядний фабрикат!

Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми

155 (—)

Бехера і Гільдесгайма

порукає

Самостійне заступство візірів фабричного складу.

І. Шимонович, Чернівці, улица Сьвятої Тройці число 20.

Найперше і найбільше буковинське естаблісєма в тій галузи.

Хемічна пральня і фарбарня дамскої і мужескої гардерови,

уформів і різнородних материй, як: футер, материй на меблі, гардинок, занавісок, портієр, рукавичок Glacé і корунок.

Спеціальність: Хемічна пральня і фарбарня шовків найдішшої сорти. Ваірцова фарбарня і знаменита пральня фіранок ріжного рода.

САЙФЕРТ і ТУЧАПСКИЙ, Чернівці

Централка:

ул. Руска ч. 15.

Мірні ціни.

Замовлення з провінції сейчас.

Філія:

ул. Кручена ч. 1а теперішня ул. Д-ра Райса.

Виконане без закиду.

Цінники даром і оплатно.

169 (—)

ОПОВІСТКА.

Отсим повідомляю Вп. П. Т. Публику, що я дня 28. н. ст. листопада с. р. отворив в Чернівцях при ул. Кучурівській

АПТИКУ

під „ДОВРИМ ПАСТИРОМ“.

Все те, що поступ часу на поли фармації приніс нам, спровадив я з першорядних тукравних і заграничних фабрик а тим самим заосмотривши мою аптику в найлучші медикаменти, порукаю її Вп. П. Т. Публиці до ужитку і прошу о ласкаве підперть тойж, аби Вп. П. Т. Публика звертала ся до неї з певним і повним довірем, а я сумлінно буду стреміти до того, аби всім вимогам, прадержуючи ся строго принципів, в цілій повній відповісти, та ретельною працею се довіре укріпати.

Замовлення з провінції виконую сейчас.

З глибоким поважанєм **Антін Папп.**

185 8—12

Перша Буковинська спеціальна артистична робітня церковних апараментів в Чернівцях Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при улиці Резиденції число 9.

має честь повідомити Вп. П. Т. Публику, що виготовляє всілякі в той фаш аходячі роботи як: монстранції, ліхтарі, хрести, надгробки, сьвечники, образи, хоругви і проче церковне, по умірці і за цілї і на речовцях. Замовлення з провінції точно, дешево і на час.

Більші замовлення на догідні рати

Кільканайбільш літня практика в моїм званоді, уневічно мене що під кождим агол ом зможу зложити най-вибагливішому густови Вп. Публики, вповні задоволити. Отваряючи мою робітню, не жалу ав я ні трудів ні коштів, а урядив єй так, аби стала подобя першорядних робітень та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Вп. П. Т. Публики з прохєбою о ласкаве поверть той

одинокої в своїм роді рускої робітні, стою на ласкаві услуги і пишусь з глибоким поважанєм **Ф. Ярмолевич.**

151 (—)

Г. ФАЙЛЕР

усувач нагніток

Чернівці, улица Руска ч. 8.

Найбільша різдвяна оказія закупна в домі товаровім В. БАЛЬТІНЕСТРА молодшого

Чернівці, улица Єнденберга-Головна число 3.

Заложений в р. 1873.

Самостійний склад ц. товарів з альпаки і хінського срібла

к. фабрик Бахмана і С-ки у Відни.

Телефон: число 301.

Найліпша всіячина:	Товари футряні,	Товари шкїряні,	Дамскї ташки ручні,	Товари вовняні,	Товари обувяні,	Рукавички,	Бїлє мужеске,	Хусточки до носа,	Краватки,	Паньчохи,	Нецзарки до подорожи,	Куфри,	Саночки, Скі і утенсілія,	Костїюми для саночників,	Парфуми і мила,	Гребїні і щїтки,	Вахлярї,	Зеркала,	Дїточа конфекція,	Палички,	Зброя і мунїція,	Льорнети театральні,	Шалики театральні,	Шовковї загортки	Товари з бронзу,	Капелюхи мужескі і для хлопцїв,	Коши до подорожи і пледи,	Камаші і т. п.	Замовлення з провінції сейчасіоплатно.
--------------------	-----------------	-----------------	---------------------	-----------------	-----------------	------------	---------------	-------------------	-----------	-----------	-----------------------	--------	---------------------------	--------------------------	-----------------	------------------	----------	----------	-------------------	----------	------------------	----------------------	--------------------	------------------	------------------	---------------------------------	---------------------------	----------------	--

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 корон, на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на
пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 франків.

**Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“**

на цілий рік 18 К (згл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 К, згл. 4.50 р., або 17 фр.

Поодинокі числа 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция

„Буковини“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймаєся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійшій замовленні відповідний ра-
бат. — **Рекламація** неопечатані вільні від
порта. — **Рукописи** звертає редакция лише
за попереднім застереженням і залученням
належитости поштової.

В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся що дня від 9.—10. рано
і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Нужда на Буковині.

(Промова посла Н. Василька виголошена на засіданні
ради державної дня 19. с. м.).

Висока палато! Немоżliвою є річиза, щоб
моя партия дозволила минути сій дебаті, не вка-
завши — хоч би короткими словами і за не-
достачі часу — на ті краї, з яких вона рекрутуєть
ся: на Галичину, а спеціяльно на східну Галичину
і на Буковину.

Минулий рік був під зглядом погоди надзви-
чайний. Зима прийшла дуже пізно. Як прийшло
до засівів, не дали їх поробити дощі та непогода;
в часі дозрівання збіжжя йшли на перемену посухи,
зливи, повені, градобиття, словом прийшли всі еле-
ментарні нещастя, які знищили всі плоди, а як на-
дійшли врешті жнива, прийшли знова зливи, а в ос-
татній стадії жнив надзвичайно скоро зима, сніг,
мороз; коротко — можу сказати спокійно, що з од-
ного боку в горах змарнувала ся цілковито паша,
а другого, на рівнинах всьо збіжжя. А що зро-
било на те правительство?

З одного боку визначило воно на заряджене
тому невистарчаючі датки грошеві, з другого
боку відписувало податок, але так, що дійсно
с'єміяти ся треба б. Найправдоподібніше
прийшло до відносних органів тайно роз-
поряджене, щоби в той спосіб відписувало податок,
щоби, як кажуть, aliquid fecisse videatur. Відпи-
сувало кілька процент, але за те стягано залежності
безвзглядно. Коротко сказавши, зарядження прави-
тельства є так невистарчаючі, що нашому мужикови
грози́ть голод.

Тільки про стан нашого мужицтва. Тепер
кілька слів про ситуацію нашого хову худоби —
спеціяльно на Буковині. Годівля худоби стоїть
нині у нас розмірно на високім степені: сей обсяг
сільського господарства у нас єдиний, який в порів-
нянню із заходом не потребує соромитись. Ся го-

дівля худоби є в найвишій степені zagrożена.
Гандлярі відкупили вже велику часть худоби від
сільських господарів, решту продають ся за сьмішно
низьку ціну. Нам грозить небезпека, що в дійсності
на весні і найлучші господарі лишать ся без худоби.
Яке се має значінє для сільського господарства, про се не
хочу говорити в сій короткій промові, бо воно з пев-
ністю є цілком непотрібне. Мої виводи мають на
цілі остереження — і я є переконаний, що так вої
товариші з Галичини, як і з Буковини без
ріжницї партій прилучать ся до моїх виводів,
що треба нести поміч не малими зарядженнями,
але в дійсний спосіб.

Політичне і автономічне буковинське прави-
тельство домагаєсь помочи держави в висоті
одного мільона, за який можна би зарадити часо-
вий недостачі паші і на сїня. Податки, о скільки
їх ще не заплачено, треба відписати за мн-
улий рік цілком.

Наш товариш Войнаровський виїс вчера наг-
ле внесенє, в яким він наводив дуже обширно з ріж-
них сіл східної Галичини поодинокі випадки нуж-
ди, щоби висказати ясно правительству, в яких
лихих відносинах живе там мужик.

Також з Буковини поставлено цілий ряд
внесенє так з нашої сторони, як і зі сторони то-
варишів Румунів.

Наш клуб поставив через посла Старуха впе-
сєне в справі годівлі пчіл, яка чим раз більше і
більше підупадає.

Всі ті внесенє поручаю увазі правительства.
Правительство завважало мабуть нині, що більша
 часть нашого клубу не реагувала і не хотїла реа-
гувати на всі апелі, які роблено до нашого патріотизму,
щоби голосувати за уповновласняючим за-
коном. Знаємо дуже докладно, що така форма за-
кона, яку вибрано нині, нашому мужикови не при-
несе хви́лево ніякої шкоди; але ми мусїли внести
протест проти того, що для нашого мужика нічого
не робить ся. Не можна нічого домагатись від за-

ступників мужиків, як для них нічого не ро-
бить ся.

На тім становищі останемо ми, хоч би мої
нижні виводи остали без наслідків.

Читайте з патріотизму!

(Надіслана статя).

В 280 ч. „Дїла“ з д. 29. падолиста с. р. по-
містив проф. Михайло Грушевський замітну
статю п. н. „Час не жде“, яка мабуть, як се
звичайно у нас буває непомітно з'явилась і про-
пала, не викликавши ніяких думок, ні серед чита-
чів, ні на сторінках інших наших часописів. А
шкода... статя справді цікава і тема її дуже важна.
Статя ворухить справу нашої політики і нашої
культури.

Добр. Грушевський каже, що в програму
польського україновієня галицької Руси входить як
найважніша точка розірване звязи австрійської
України з російською і тому свідомо наша суспіль-
ність повинна всіма силами оперти ся тому. Най-
коротший шлях до сеї цілі: піддержувати спільно
„Наукове товариство ім. Шевченка“ у Львові, „Ви-
давничу Спілку“ і передовсім „Літературно-науко-
вий Вістник“ в Київі, бо они є тим звеном, яке
в'яже одну часть України з другою. Добродій Гру-
шевський жалуєть ся, що „Літературно-науковий
Вістник“ досі не має навіть і пятої части перед-
платників „Дїла“ і тому треба числити ся з мож-
ливістю, що й найбільша енергія може вичерпатись
і „Вістник“ перестане виходити.

Вже отсей коротенький зміст вказує, що справа
не буденна і що не годить ся промовчати її. Всім
нам — свідомим Українцям, дбалим про полі-
тичну і культурну будучність України, хіба дуже
залежить на тім, щоб росла і ясніла наша полі-
тична і культурна сила! Всім нам на серці ле-
жить справа взаємного близького зєднання обох
частей України, всі ми хотїли би бачити нашу
літературу, науку і штуку на гіднім місці побіч
письменств і штуки найбільш культурних наро-
дів Європи. А коли так, то на статю проф. Гру-
шевського треба зібрати ті думки, які вже від
давня важким каменем давають тих, що на куль-
турне і політичне житє України глядять не злоб-
ним, але щирим серцем і раді би не бачити того

Лебедін.

Північна жертва.

НАРИС.

Там де серед диких гір Кавказу пливе мала
гірська річка Босундир — стоїть у затишній за-
кутку самотна уна*) старого дворянина Хаджи
Нотаук-Шеретлука.

Давний той старець! Нічим він був не по-
дібний до своїх братів з племені Шайсунів. Він
був горячий прихильник ісламу — вони ні! Ще
нині кожний з них памятає, як то давно колись
мулли хотїли повернути стодвадцятилітнього
старця на смертний постели до правовірної науки
великого пророка та заклинали его, аби увірив
у святую книгу Коран.

І горячими словами старали ся его повернути
в послідній вже годині его жити. Їх розгорачена
фантазія, малювала умираючому приманчиві кар-
тини едену, котрий обіцяв пророк, — представляли
ему страшний вид пекла.

А він розворушений їх словами, закрив очі
долонями розімкнені очі і в послідне так відозвав
ся до них:

— Не хочу я вашого пекла, не хочу й вашого
раю; відійдіть від мене, най я спокійно увійду
в те місце, де будуть разом зі мною добрі і чесні!
Так сказав старець і умер зараз. Але ті слова
знає кожда дитина з племені, бо вони говорили
те, що кожний відчував.

Для мулли коран — для благородного уорка**)
шабля і кінь, битви і небезпеки, слава і честь. Того
всього не знав чи не хотів знати старий Хаджи-
Нотаук.

*) Хижина.

**) Дворянин.

Він сидів цілими ночами при свїті весь за-
топлений у думки. Підносяв лиш часом голову,
протирав змучені очі і вслухував ся у посвист зи-
мового вітру, або в гарні, весняні ночі дивив ся
на зорі рієні, що засїяли небо. Доходив до его за-
кутка вераз брязкіт оружя, ди́кі вигукування та ве-
реск войовничих его одноплемеників, що їхали на
швидких конях на розбій — однак в его жилах
десь пропала тота войовнича кров предків!

Він лиш ставав тоді сумний, голова его опа-
дала в якійсь безсильности, біла мов крило лебедя
борода старця спливала ще низше на груди, а очі
ставали ще більше задумчиві.

Не тішили его душі брати, а про тих він ду-
мав в своїй хижині. Колиб вони були знали его
думки, може менше дивний він був би для них,
може більше були би вони его любили.

Та хто міг зрозуміти старця та его думки
великі, що все снували ся коло рідної країни?

* * *

Ще будучи малым дїтваком, бачив якого батько,
крепкий та здоровий мушчина теряє свої сили,
вислугуючись російському правительству, проливає
за него свою кров, робить коло доріг та хуторів,
ба ся за чуже, не своє добро — і не має за те
ніякої дяки.

Так зломаний фізично і морально, вибрав ся
его батько немичний з молодим сином в далеку
дорогу до Мекки, до гробу пророка.

Ледво заплятав ся старий — бо ребра мав
поломані у боях, і лиш на одно око бачив. А коли
прийшов до гробу і зложив поклін, заснув на віки,
і лишив самого сина...

І пригадує собі дальше тепер Хаджи-Нотаук,
як він одиникий, безпомічний лишив ся без батька
на чужині — без даху над головою, без захисту.
Добрі люди допомогли і він опинив ся у школі ра-
зом з иншими дїтьми правовірних.

Так він пять літ пересидів у свого учителя,
зглибив цілу его науку, пізнав святі книги, — оду-
шевляли его дженеї і гурії Корану. Вийшов на
світ з виробленими вже поглядами, з світоглядом
відмінним, як мали его брати...

А між тим его юнацька шабля заржавіла. Він
навіть не гадав ніколи про неї, що лишена вона
дома. Добичі, котрими одушевляли ся его брати,
его не одушевляли, всякі авантурничі виправи, на-
пади на богатих купців, війна, не лиш що не ба-
дюрли его духа, а навіть до голови ніколи ему
не приходили. Так він змінив ся...

А потому він вернув з чужини додому, оженив
ся з дочкою свого племянника і знов пірнув весь
у книжках та здобував мудрість. І так минали его
літа, за які він ані разу не ворухнувся...

Коліб було треба, то він сейчас готов поклясти
ся на все найдорожше ему, що ані одної стріли не
випустив на ворога, ані одного купця не обрабував!
Так він не любив проливу крові...

А коли вже почав старіти ся і в своїй бороді
побачив сиві волоски, доспіла у него думка, за-
вести і собі школу і вчити молодих людей, аби
его думки дармо не пропадали. І почав вчити.
Та побачив, що его ученики не розуміють нічого
з чужих, грубих арабських книг, що ані одна его
величизна думка не може у них через те приймати
ся. На чужому азієць були писані книги, і вони їх
не могли розуміти, а своїх книг не було. А на їх
рідний азієць, цілком ще мало розвинений пере-
водити їх не можна було.

І так, коли ему не вдало ся одно діло, взяв
ся він до другого. Став зглиблювати свій рідний
азієць аби зробити его літературним, здібним до
висказання найкрасших та найвишних думок і по-
чувань — взяв ся лагодити буквар та его гра-
матику.

3 1907 р.

за сар

не ми

всього, що і їх відвертає від пильної роботи в тім ділі і самому великому ділові великі завдає удари.

Виходячи з тої точки погляду, що в кожній справі, а тим більше в такій важкій, як отся, найкрасше і найліпше є виповісти всю свою думку отверто і щиро, — я зачну від того, що д. Грушевський недобрый придумав спосіб звертаючись з названою відозвою до нашої суспільності передовсім в справі „літературно-наукового Вістника“.

Я згоджуюсь з д. Панейком, який в одній своїй статі в „Літературно-науковім Вістнику“ каже, що ми маємо вже право і можливість жадати від наших письменників, щоб они давали нам твори на європейську міру, а не сучаску, печерську, чи зарваницьку. Додам лиш, що таке право маємо передовсім і до наших літературних журналів — тим більше, коли они самі домагаються ся, щоб так на них дивитись. Виходить з того: добрий журнал, гарно і уміло редагований сам є жерелом своєї рекамі. Його жите не треба ратувати ad hoc видуманими політичними ситуаціями і аллюзіями, про такий журнал можна все і всюди сказати: „читайте його не лиш з патріотизму, не лиш тому, що політичне periculum in mora, що Поляки нас хочуть зісти ітд. — ви читайте його тому, бо се гарний, добрий журнал, бо в ній найдете сьпів українського серця, ключ українського духа; все, чим пишає ся всевітня література“.

З великим та щирим жалем треба признати, що очевидно вже і сам, Грушевський не міг так про свій орган відзиватись і тому поручаючи його мусів покинути свій прибрати в кирую всеукраїнської ідеї.

На цілій нашій Україні „Літературно-науковий Вістник“ властиво не має конкуренції; маємо немало великих талантів, поетів, артистів і учених, маємо гарних перекладників — одним словом нічо не стоїть на перешкоді, щоб „Літературно-науковий Вістник“ став чудовим органом. Тоді без накликів найшло би ся у нас досить читачів. А однак... признає д. Грушевський — Л. Н. Вістник не має читачів — і по літах треба его рекомендувати такою сумною і прикрою оновістю, як ось: читайте з патріотизму!

Говорю щиро і ясно: не тому, шановний пане професор, має „Л. Н. Вістник“ так мало читачів, що „дуже багато (як кажете) національно свідомих людей не доцільно значіть... взаємин з Україною і легковажити їх“, — але тому, що „Л. Н. Вістник“ не вдовольє вже тих, які цікавлять ся нашим письменством і житєм народним. Певно є багато і таких, що ще не досішли до „Л. Н. Вістника“, але вже занадто багато є тих, що переросли його.

Перші взагалі мало чим цікавлять ся, — другі вже не можуть цікавитись „Вістником“. Поезії, які звычайно печатає „Л. Н. Вістник“ (очевидно не вірші Л. Українки або Карманыського — їх впрочім в „Вістнику“ дуже-дуже мало, два-три на рік), оповідання і нариси — все се занадто часто нужденне, мале, шаблянове.

Чому так рідко або і зовсім не бачимо в „Вістнику“ Щурата, Маковей, Лепкого, Семанюка, Яцкова, Пачовського, Олеса? Чому їх твори бачили ми у всяких альманахах і фейлетонах днівників, — твори першорядної артистичної цінні — а не могли віднайти їх в „Л. Н. Вістнику“?

Цілком не вважав на те, що треба сіяти, чи косити, або орати — покинув все і знов цілими днями сидів у самотній хатині, аби довершити великого діла. І перед ним являлась вже дорога просвітителя народу, являв ся величний шлях вселюдських ідей...

Оттак ему ставало пераз ціле его минуле жите, як на долоні, коли він відорвавши на хвилину очі від праці дивив ся через вікно на сьвіт широкій... І яке дивне було його жите, як він скоро вже над гробом! Яку він велику зміну пережив в житю! З молодого палкого хлопця, героя гір, що мріяв про виправи та бої, — він тепер зробив ся тихим, миролюбивим стариком, що думав над видивгненем свого народу бідного, невідомого нікому...

* * *

Раз у холодний, осінній вечер, коли діло мало бути вже докінчене, сидів Хаджи-Нотайк у своїй хатині як все. І в той вечер якийсь сум дивний наляг на его душу. Не туга за весняними вражіннями та захватом, або сердечна невинна туга, як коли душа намучена злидними плаче, не той, неясний сум, самотньої людини, але страшна, пекуча, пекуча, скажена якась тоска угнутила його ум. На неї він мав лиш одну молитву, тиху, на самоті. І запер він двері своєї хатини, приципив і в куті став горячо молити ся. Буря тоді на дворі стала страшна шаліти, торкати двері хижини, роздували огонь розложений у ній. А тоді він молив ся і плакав, душу свою виливав у слова молитви, похилений шептав у куті до останку сил, аж змучений, скотив ся майже в непамяти на килим, на котрому молив ся і заснув глибоким, бо несподіваним сном...

Почув він тоді у сні страшний голос, що говорив до него.

Статі наукові в „Л. Н. Вістнику“ (з внемком деяких самого д. Грушевського на сучасні теми і деяких д. Панейка та серйозних справоздань Доманицького і Гехтера, се звычайно навіть на талаповиті фейлетони, а вже цілком не наукові розвідки. Найгірше стоїть справа з рецензіями і критикою. „Л. Н. Вістник“ помістив приміром в сїм році таку довжезну, а таку нужденну статтю про сучасне наше письменство (О. Грушевського), що прямо годі доглубатись, яким правом такі річі знаходять місце в поважнім журналі. Не дав нам „Вістник“ студий критичних про Стефаника, приміром, ні Коцюбинського, Кримського, Лепкого, Маковей, Щурата, Яцкова, — одним словом про ніякого цікавішого нашого письменника, за те ніколи не жалував „Вістник“ місця авторам і творам, коли ізза всяких, для кожного читача аж надто видних причин, хотів обкинути болотом, лайкою і клеветою і автора і його книжку.

І так діждали ся ми, що одинокий наш літературно-науковий журнал літами кормив нас тим, що письменників наших прозивав Бессервісерами, малпами, графоманами, синьми, робив з них лайдаків, ідіотів і злодіїв! Се не фантазії; на кожде наведене слово можна назвати імена, до яких се відносилось і подати відповідні числа „Л. Н. Вістника“!

І так не чули ми майже ніколи справедливої, толерантної, спокійної, культурної хоч би і найбільш строгої критики, але бачили, як голосним ставало все, що хотіла редакція оплюгавити і зганьбити. І не диво, що „Л. Н. Вістник“ не лиш не підніс, але спинив ще нашу культуру. Ніхто не виріє при ній, нікого він не піддержав, ширшого розцвіту нашого письменства не спровадив, довбнею валив майже всіх, хто на літературній ниві ставив перші кроки.

А що дав нам „Л. Н. Вістник“ із всевітньої літератури, — які переклади, які студії? В маленькім галицькім „Учителю“ читали ми тільки прекрасних перекладів і такі гарні студії із чужих літератур, — а що дав нам з того всього „Л. Н. Вістник“?

Чи все те хотіла редакція відкупити лайкою і страшином, безприкладним нападом на Павлика і Ярославича, статтями про Драгоманова, або і рецензіями д. Мочульського? Як се все редакція розуміє? А що значить мав сей холодний, зимний ллет про недугу д. Франка? Ні, шановний пане професор, розбю на чести Павлика і всього опатентованого хамства не забуваєть ся! Його не заслуиць навіть ваш плащик загроженої всеукраїнської ідеї! Годі нам се забути, бо се дало товчок до сего, що раз затроєна тим суспільність, нині вже без застави починає тут і там воювати так плюгаво, як воював „Вістник“. Навіть між молодіжню тут і там починає ширитись цинізм і плитке, ординарне хамство і цілковита не увага на гідність другої людини.

Здаєть ся мені, що не потребує додати, як прикро пишеть ся такі речі, як серце кровавить ся при писаню таких гірких слів. Однак не можна, не вільно мовчати! Треба раз назвати річ по імені, бо лиш так можна направити те, що нині гуде і болоче. Всім серцем звертаємо ся отже в останнє до видавництва „Л. Н. Вістника“: дайте нам добрий і гарний журнал, найбачимо в ній хоч би

*) Всі знаємо, що не провиня се д. Франка, а самої редакції. — Л. Н.

Дух сьвіта, чи тьми — говорив до него — не знав.

І побачив страшні, проникливі очі, що на ній спочивали, і не знав чії вони...

Виділав ся гримкий голос до него:

— Я розкажу тобі — встань, твої письма нечестиві вкинь у огонь і спали їх, попелом посип твою нещасливу голову, — бо вічний огонь джехеннема буде тебе палити.

Сказав до него у сні старий Хаджи:

— Вислухай мене, духу сьвіта чи тьми, що до мене говориш!

Довго я грішний думав над тим, аби нарід міг сам висказувати свої думки у своїм рідному язичі, що его чудові звуки, звуки пісень героїських та дум виливають ся та гинуть по лісах глухих, та по закутках диких розходять ся, не знаходячи для себе місця в книгах. Чи не розходять ся відгомони гримкі наших гір, нечуловими нашими фонтанами, та водограями, — чи не щезають аж у далених болотах, аж за чужими ріками?

І я взяв ся до труду, що такий мені був приємний, що так усьміхав ся мені, коли я думав про него. Тяжка то була праця — тяжка і не податлива.

Я признаю ся, що пераз пройшовши вже більшу половину дороги я назад вертав ся, аби на ново засипати та вильною дорогою йти, я не раз на ново від початку все обдумував, шукав нового способу, торкав нові ступні моєї душі, аби знайти спосіб увійти до тих ескарів народної душі, аби схопити всі її звуки нечуловими, всі її тайні судороги в ній висказати.

А в хвилях відчуваю, коли я не міг собі дати ради — я молив ся. І тоді мені здавалось, що помагає мені хтось, підтримує в тяжкому труді. Здавало ся, що підшептє мені вечірний шум старого дуба, що раніше щебетав ластівки говорять

лиш добру волю замість дотеперішньої лайки і нетолеранції, а тоді може загаять ся рани і будемо могли піддержати вас, піддержати добре діло.

Bonus vir semper tiro!

Гор Немирич.

ДОПИСЬ.

Супроти зовсім мильних виводів, які появляють ся часто в часописи „Буковина“, немовби українське учительство на Буковині змагало організувати ся в якусь особну політичну партію, заявляє сим „Краєва Екзекутива“ українського учительства на Буковині цілком виразно й рішучо таке:

1. Організація українського учительства на Буковині є чисто станова;

2. ся організація поставила виразний, недвозначний постулат, після якого не сьміє бути учительська станова організація в будь якій звязи з будь якою політичною партією;

3. пошщено переконанню кожного члена організації належати до будь якої, або й до жадної політичної партії;

4. право промовляти в станових справах іменем буковинського українського учительства має виключно лиш „Краєва Екзекутива“ українського учительства на Буковині;

5. за висказані погляди з поза межі сего заряду відповідає перед публічною опінією той, що висказує ті погляди.

За „Краєву Екзекутиву“ українського учительства на Буковині:

Омелян Іваницький голова.

*

Помішуючи в інтересі вяснення ситуації отсю заяву, маємо сказати від себе ось що:

Наші виводи, що під покришкою становой організації учительства переводить ся організація політична були оперті на справозданях про організаційні збори у Вашківцях і Вижиці, поміщених свого часу в „Прапорі“. Ще яснійше відкрив такий намір п. Роговський в „Громадскім Голосі“. Не вчитавши доси ніякої заяви „Краєвої екзекутиви“ укр. учительства на Буковині, мали ми чейже доста підстави до наших виводів. Надіємо ся, що „Екзекутива“ помістить отсю заяву і в тих газетах, що дали повід до таких виводів.

НОВИНКИ.

Чернівці, 24. грудня 1908.

Від Видавництва. З 1. н. ст. січня розпочинає „Буковина“ 25. рік свого істнованя. На задачу, яку вона сповнила доси, можемо глянути з повним супокоєм. До великого поступу, який зробила буковинська Україна за останні десятки років причинила ся в невеликій мірі наша часопись, осьвідомлюючи й організуючи наш загаль в єдну і крпну громаду. Зважаючи на те, що вимоги до преси зростають із розвитком народного життя, рішила ся укр. поступова партія на Буковині перемінити

до мене, на порозі мої самотної хижини, що іржане коня, коли у поли ніс на виправу їздця, щось нове у душу мені вливає... Лиш одного мені ще звуку бракує до моєї праці, ще лиш один звук маю закласти у букву! І тепер ти до мене прийшов в таку хвилину. Тепер упав я духом, не підняти ся вже мені!... Нещасний я...

Так оправдував себе Хаджу і почув в тій хвилі, що вже упав. І тоді відозвав ся знов гримкий голос:

— Хаджи-Нотайк, чоловіче з пороку нужденного! Кинь свою гордість! Хто тебе покликав до до того діла, хто тобі молот дав на сковане ланцюха вольного язика, для вольного народу? Де твій розум, чоловіче, що ти хотів уловити та удержати в сітях тихе журчане ручаю та клеїт дико-го потоку гірського, свист стріл калених, тупіт коня, що їде на виправу? Так знай ти, Хаджи, що на твій труд нема благодослєвєння там, де твоя молитва і плач в вислухані у нинішній вечер! Знай, що мрака морщин не паде на ясне, погідне чоло народа, доки цюколія его не лишили сліду по собі у горах високоминарєтних, а думок своїх та почувань, пісень своїх та казок не поміщували у великих, грубих книгах. Одна є книга на землі — книга книг — і досить!

По тих словах дух повторив свій розказ і зник, а з ним позникали проникливі очі.

І тоді серед страху, азбудив ся старець.

Темно, холод прошиб его тіло аж до костей. Побачив, що двері були отворені, вітер ними вдав так, що скрипіли жалібно. Прислухав ся — здавалось, що якісь кроки відбігли від дверий в темну ніч. А буря на дворі вила, нивертала хату. Огонь потас цілком. Дрожачи цілком від холоду розвів він огонь новий, уложив на нему рід костира і лагодив ся палити дорогі картки...

„Буковину“ на диванік, підносячи дотеперішню її передплату о 8 кор. — себто з 16 на 24 кор. на рік. Збільшуючи обем „Буковини“, мусимо звинути другу часопись „Руску Раду“, яка виходила досі як тижневник. За те видавати мемо що тижня під неділю число „Буковини“, посвячене виключно тим справам, які обговорювано досі в „Рускій Раді“. Те число можна буде передплачувати окремо за ціну 4 кор. на рік. Редакція з свого боку подбала о піднесенє внутрішньої стійкості „Буковини“ через збільшенє числа співробітників. Окрему увагу звернула редакція на наш фейлетон, в яким будемо містити в першій мірі популярно наукові розвідки, а також твори наших письменників, старших і молодших, як: Яр. Весоловський, М. Венгжин, І. Діброва, О. Деревлянко, М. Евшан, Д. Гринюк, О. Коваленко, Ф. Коковський, В. Лепкий, О. Луцкий, Я. Літвинський, С. Яричевський, С. Чарнецький і м. п. При тім однак і кожний Русин читач повинен себе уважати частиною часопису і причинюватись до її підтримання приєднуючи щораз більше передплатників одиноким у українському диваніку на Буковині. Опіраючись при видаваню „Буковини“ тільки на свої власні сили мусимо стремити до того, щоби весь загальний почув ся до обовязку супроти своєї преси, бо тільки у власних силах і у власній праці вся наша будучність.

Наша часопись обходить в слідуючій році 25-літній ювілей існування. Щоби его гідно звеличати, рішлась редакція видати перше в слідуючій році число в збільшенім обемі. Отсим просить ся всіх бувших П. Т. Редакторів „Буковини“ о надісланє інформацій, коли і як довго працювали вони в редакції „Буковини“ та хоч коротенький епомин із часів їхнього редагування. Рівнож просить ся всіх бувших статей і принагідних співробітників о надісланє матеріалів найдалше до 28. н. ст. грудня с. р.

Нові титули для судіїв. На підставі цісарського розпорядження з дня 14. с. м. судові адюнкти будуть в будучности уживати титулу судіїв, судові секретарі титулу повітових судіїв, а дотеперішні повітові судії титулу повітових судіїв і начальників суду.

На запитання подаємо до відомості, що пристає до укр. пост. партії можна кожного часу, але хто хоче мати голос на зборах, які відбудуть ся небавом задля вибору повітових виділів і краєвого заряду партії, мусить спішити ся.

Задля виборів до черновецької ради громадської відбули ся спільні наради Українців, Німців, Жидів і Поляків, що готові йти рука в руку. Сими днями відбудуть ся збори укр. виборців, щоби розібрати і рішити сю справу.

Шанси коаліційного кабінету. Правительство — як довідуєть ся „Prager Tagblatt“ — дійшло до переконання, що в нинішніх обставинах не має зміслу скликати чеський сойм, бо ріжниця, які панують між Чехами й Німцями не можна усунути. „Narodni Listy“ довідують ся знова що президент міністрів барон Бінерт одержав на аудієнції від монарха дальшу повновасть на найближні місяці так, що барон Бінерт остане при власті і тоді, як би не утворив ся парламентарний кабінет.

Що за буря шаліла в его душі! Які корчі та судороги страшні являли ся на тварі поживклий старця! Яка борба у ньому лютувала коли він палив листок по листку на огні!... То зривав ся аби вибігти кудись в темну ніч, та не бачити, як скарби душі огонь пожарає, — то хотів чим скорше наглими рухами рук спасати картки, і був би ще час...

А між тим був неначе звязаний, прикований і стояв непорушно на одному місці як придавлений невидимою рукою... Був як збожеволілий, що сам власними руками підпалив свою хату і не мав більше сил, ані застановити скоро пожару, ані відорвати своїх очей від такого виду! І от огонь вже дістав ся до його жертви, листки стали перед ним горіти ясним полум'ям!... Якби хто розпалений гвіздів загнав ему в серце, такий він став — на коліна упав і не при собі крикнув із розпущи, просив неначе о пощаду у когось своїх думок, відданих на спалення... Та в сю хвилину буря вриваючись до середини хижі спричинила вибух великого полум'я, прискорила спалення карток і докінчила північної жертви...

А старець ще довго стояв посеред хати непорушно, ломав руки і ридав... і дивив ся, як папір щораз більше попелів.

А на другий день всі в околиці знали вже про нічну пригоду старого Хаджи-Нотаука-Шертлука, котрого не любили одноплемінники його.

18./VII. 1907.

З нинішнім числом розсилаємо картки замовлень на „Буковину“. Отсі картки просимо виповняти і вислати можливо найскорше, бодай із частиною передплати, щоби ми могли заздалегідь урегулювати наклад нашої часописи.

„Нахмарило“ драматичне представленє в бурсі ім. Осипа Федьковича. В суботу 19. с. м. виставлено в названім інституті Гринченка комедію в 4-х діях „Нахмарило“. Все склало ся понад всяке очікування: і сцеля була заповнена і наші молоді аматори вивязались із своїх ролей — не прикладаючи до їх гри мірила строгої критики — знаменито. З жіночих ролей найудатнішою була п-на Вінтоняк в ролі Марти. П-на Бачинська (Палажка) і п-на Цента (Одарка) грали добре; за те п-на Драгінда зрозуміла ролю Орісії як найкрасше і віддала її зовсім так, як сего вимагає сама літка. В мужських ролях вибили ся на верх своєю грою п. Глинка (Охрим) і п. Маїас (Семен Семенович). Сі ролі були віддані з правдивим українським гумором. Досить тяжка частина припала п. Тодерюкові (учитель), якого гра випала понад всяке очіканє вдоволяючо. Креації п. Адама (Юрченко), п. Стасюка (Василь), п. Якимовича (Грицько), а особливо п. Калинчука (Салдат) були досить добрі. За те гра п. Кв. (Ківченко) і п. Т. (крамар) була слаба, останнього може й тому, що мусів говорити мішаною мовою. Здоходу призначено 50 К на бібліотеку дівочої бурси і передано їх на руки голови товариства „Православної Шляхти“ п. інсп. Поповича. 25 К жертвовано на захоронку, а решта припадає на видатки вистави. — Надатки зволени зложити отсі дд.: інсп. Купчанко 5 К, вл. реальн. Влад де Вердеш 4, о. Міський 4 К, надр. Ісеницький 3 К 50 сот., ротмістр Гулей 2 К, п-ї Драгінда з Заставни 2 К, п-ї др. Когут 2 К, др. Гузар 1 К 50 сот., надуч. Падуря 1 К, проф. Лакуста 1 К, проф. Проскурницький 1 К, проф. Кумановський 50 сот., упр. ур. рент. Воробкевич 50 сот. і уч. Костюк 50 сот., за що заряд бурси складає названим добродіям щирю подяку.

Оповістки, іменованя і т. п.

Загальні збори „Товариства руских православних священників“ відбудуть ся дня 30. с. м. о годині 2. по обіді в „Народнім Домі“. — О. проф. Демис Еремійчук, голова. О. А. Міський, секретар.

В понеділок дня 28. с. м. о годині 8. вечером, в готелю „Централь“ відбудеть ся повитанє всіх відзначених буковинських Українців, на яке отсим Вп. пань і павів запрошує ся.

Для дівочої бурси подарував п. Іля Ілюк, надучитель з Кічери 14 кільограмів повідлів, За сей двр складає заряд бурси щирю подяку. — А. Міський, управ. бурси.

Відозва. Нововибраний виділ тов. „Буковинський Боян“ маючи на меті згуртувати як найповажніше число людей, котрим лежить розвій музики в загальї, а з'особна розвій нашої пісні на серці, порозумів ся з українськими академічними і жіночими товариствами, а також з людьми, котрі знані суть із досвѣду на полі музичнім. Наслідком сего заповнено собі багато нових членів і ті заявили готовість кожної хвили помочи товариству. З'огляду однак на надходячі з'явля можливим єсть розпочати хоральні вправи доперва в другій половині січня 1909 р., а щоби знати коли членам найдогідніше приходити на вправи, урядить виділ по з'явті йорданським товариств сходови і на них рішить ся, як і коли мають вправи відбудувати ся. Мимо того вже нині може виділ повідомити, що він, маючи надію зложити більший хор, уприсив до помочи управителя хору з рамени товариства ще двох диригентів. Крім того порішено урядити в часі великоп'єстнім для членів товариства безплатний курс науки теорії музики і співу і наколи зголосить ся на науку відповідне число членів, тоді поставь ся о фахового іспитованого учителя. Як з того видно, поставив собі теперішній виділ досить широку задачу і тепер лише від нашої суспільности залежить, чи она ті змаганя підпре, чи ні. Тому виділ удає ся отсим до цілої буковинської суспільности з прозьбою помочи товариству хочби йно членськими вкладками, (1 кор. вписового, 2 кор. річної вкладки); зголошуючись на членів дійсних чи то спомогаючих, устно або письменно у касиєра товариства п. інж. Гр. Герасимовича, (Чернівці, ул. св. Тройци 23). Щоби-ж улекшити приступленє в члени товариства, вишле ся небавом курсора, котрий буде збирати підписи з заявою вступу, а також і членські вкладки. Виділ зі своєї сторони буде старав ся вдоволити по можности жаданю всіх, позаяк йно в гурті видить він спроможність успішного розвою. — За виділ тов. „Буковинський Боян“: др. В. Гузар голова, С. Іванюк писар.

Курси для неписьменних. Одним з найбільших недостатків нашого робучого народа, одною з найтяжчих перепон в борбі его за хліб насущний — се темнота. Темноті головнє треба приписати той нечуваний визиск, той гніт, який тяжить особливо на українським народі. Знайти на се порадку, просвітити наш нарід, се діло не легке і не зараз можна его зробити. Але, щоби хоть у скромних розмірах зарадити сему лиху, постановило укр.

кад. товариство „Союз“ з днем 1. січня 1909 року розпочати в Чернівцях безплатні курси для неписьменних, в яких члени товариств будуть учити передовсім письма, а з часом і інших елементарних наук. — Панове громадо! Дбайте за те, щоби як найбільше незрячих братів вписувало ся на ті курси. В просьбіт мусимо шукати і найдємо дороги і способи, які ведуть до гаразду, до кращої долі. Зголошувати ся треба в поміщеню товариства, уліця Кароніни ч. 6, що дня від 6—7 години в вечер. — *Артим Галій*, тп. голова. *С. Іванюк*, тп. писар.

До вижницьких Русинів! Пригадуємо, що сходови вижницьких Русинів (і з околиці) відбудувать ся що тижня в четвер між год. 7. а 10. вечером в льокалю п. Москви. — *Комітет*.

Посилайте датки на загальну „Гімназіяльну бурсу“ у Вижниці! Адреса: М. Івашко, судия, Вижниця.

Філія „Рускої Бесіди“ в Вижниці скликає з нагоди сороклітнього ювілею „Рускої Бесіди“ загальні збори своїх членів на неділю 3. січня н. ст. 1909 р., збори відбудуть ся в готелю Фріста о годині 2. пополудни з таким дневним порядком: 1. Отворенє зборів. 2. Слово відпоручника головного виділу „Рускої Бесіди“. 3. Впис нових членів і роздача книжок „Рускої Бесіди“. 4. Прочитанє протоколу з послідних зборів. 5. Справозданє з діяльности філії. 6. Вибір нового виділу. 7. Вільні внески. Того самого дня о 6. годині вечером відбудуть ся сходови членів вижницьких і позавижницьких товариств і прибувших гостей в готелю Фріста при розмовах і співках, відчитках і промовах. При тім будуть показувати сциоптиконом всякі образи і кравиди та головні міста всіх більших держав на нашій землі портрети австрійських володітелів, як також образи з їх життя, а рівнож цїкаві образи з життя звирять теплих країв. Підписаний виділ відносить ся до всіх руских товариств вижницького повіту, Читалень, Січій і Кас, як і до всіх Русинів з просьбою, щоби зволени не лише самі численно на зборах явити ся, але і головнє подбали о те, щоби на зборах явило ся як найбільше число селян. Розходить ся головнє о те, щоби день 40-літнього існування першого просвітнього товариства на Буковині відсвяткувати відносно і поважно. — За виділ: *Никорович*, голова. *Гнатюк*, писар.

Загальні збори „Рускої Бесіди“ в Оршівцях, відбудуть ся дня 27. грудня 1908 о годині 2. пополудни з слідуючим дневним порядком: 1. Отворенє зборів. 2. Перечитанє протоколу. 3. Справозданє старшини (голови, касиєра, бібліотекара). 4. Вибір старшини. 5. Народа над будовою читальні і вибір комітету. 6. Народа над утворенєм курсу для анальфабетів. 7. Вільні внески. — *Старшина*.

Звертаємо увагу наших читачів на анонс рускої фірми п. Сірецького поміщений на останній стороні.

Із штуки і літератури.

З міського театру. Репертуар: Пятниця (по пол.) „Ein Walzertraum“, (веч.) „Mignon“, субота (по пол.) „Der fidele Bauer“, (веч.) 2 × 2 = 5, неділя (по пол.) „Der Troubadour“, (веч.) „Die Försterchristl“.

Церковна історія. „Православна Академія“, акад. тов. богословів в Чернівцях, видає після найновіших скриптів унів, проф. впр. о. Евзебія Поповича друком літографований великий твір в німецькій мові „Церковної Історії“, яка буде обнимати так історію всіх віроісповідань і ересей християнства, як також нові і старинні філософії. В додаток приходить обширна церковна статистика після найновіших обчислень. Ціла історія буде мати до 1800 сторін фоліового формату і буде готова вже з кінцем мая 1909. Хто з веч. отців духовних і Вп. добродіїв хотів би замовити собі 1 примірник церк. історії, зволить ласкаво найдалше до 27. грудня б. р. звернути ся до „Православної Академії“ в архієписк. резиденції в Чернівцях, щоби ми знали кілько маємо літографувати примірників. Ціна буде виносити до 40 К. — *Омелян Гвідий*, голова товариства, *Корнеліо Пічулак*, за видавництво.

Переписка адміністрації:

„Ukr. Rundschau“ у Відні. Гроші дістали, але карток ще досі нема. Присилайте.

РУСКА КАСА ○ РУСКА КАСА

тов. зареєстрованє з ограниченою порукою в Чернівцях.

Однорода свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вкладки щадничі і опрорентує їх на 5%. — Пай виносить 40 К і платимо 6%, вписове 2 К. — Родимці! Хай клич „свій до свого“ відібає ся годосним відомоном по цілій Буковині і най кожний, що почуває себе щирим патріотом-Українцем складає свої ошадности в „Рускій Касі“.

Приймайте нам нових членів
Дирекція.

Ціна оголошень за однократове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.
За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.
Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Вільна посада.

Склад машин Романа Сірецького в Чернівцях, пошукує чоловіка до продажу машин. О цю посаду можуть старатися чоловіки від 30—50 років, володіючи руською та німецькою мовою в слові та письмі. Першестроє мають пенсіоновані учителі і т. п. Русини, обізнані з машинами різними, володіючи румунською мовою бодай в слові, та котрі в силі зложити кавцію 600 К. готівкою. — Зголошення адресувати до Романа Сірецького в Чернівцях ул. Кохановського ч. 1, за поданням студий, референцій і т. д. На зголошення неакцептовані не відповідає ся. 19. (2—6)

Русини! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише **тут і паперців з першої галицько-руської фабрики Євгена Білінського в Збаражні.** — З доходу цієї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси Тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по священниках. — Держім ся покляку: **Свій до свого.** 138 (—)

Великий зарібок

приносьть побічне заняття кожному господарови, купцеві підприємцеві урядникові і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знання. До того спеціальних машин також не сплату ратами, достарчає

155 (—)

І. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Св'ятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проекта коштів і ціники даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні офери адресувати на повисшу фірму.

Найпрактичніші дарунки на Різдво та Новий Рік

порукає фірма

РОМАН СІРЕЦЬКИЙ і С-ка

ул. Кохановського 1, — Чернівці — ул. Головна ч. 32.

Правдиву приємність та несподіванку зробить кождий свій Рідні, если

або

обезпечити своє жите в одиночій на Буковині руській бюрі асекунраційнім Сірецький і С-ка.

Крім обезпечень на жите порукає ся обезпечення на ренті, обезпечення від випадків, взагалі, та від випадків желізничних. Хто вже обезпечений най еще раз обезпечити ся.

Низькі премії! Догідні услівя! Без ризика!

191 (2—5)

або

купити в складі машин Романа Сірецького грамофон; если хто вже має, то грамофонові плити, машину до шиття, машину до прання біля і т. д.

Великий вибір руських пісень. Догідні услівя що до сплати. Найдальше сягаюча запорука що до доброти проданих річий.

Першорядний фабрикат! Першорядний фабрикат!

Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми

155 (—)

Бехера і Гільдесгайма

порукає

Самостійне заступство вірців фабричного складу.

І. Шимонович, Чернівці, улица Св'ятої Тройці число 20.

ОПОВІСТКА.

Отсім повідомляю Вп. П. Т. Публику, що я дня 28. н. ст. листопада с. р. отворив в Чернівцях при ул. Кучурівській

АПТИКУ

під „ДОВРИМ ПАСИФРОМ“.

Все те, що поступ часу на поли фармації приніс нам, спровадив я з першорядних тукравних і заграничних фабрик а тим самим заосмотривши мою аптику в найлучші медикаменти, порукаю її Вп. П. Т. Публиці до ужитку і прошу о ласкаве підперте тоїж, аби Вп. П. Т. Публика звертала ся до неї з певним і повним довірем, а я сумлінно буду стреміти до того, аби всім вимогам, придержуючи ся строго приписів, в цілій повні відповісти, та ретельною працею се довіре укріпити.

Замовлення з провінції виконую сейчас.

З глибоким поважанем **Антін Папп.**

185 9—12

Г. Арльт в Хшанові

найбільше підприємств в краю для будови і доставки машин до виробу цементових дахівок, цегол і цеголок на помості припорукає удосконалені сильно збудовані

машини до виробу цементових дахівок

а іменно:

найновішої конструкції машини „Модель 1609“ відзначену на численних заграничних виставах; загально знані в краю машини „Імперіаль Реформ і Гладку“; машини до виробу цементових цегол і цеголок на помост, форми до виробу рур каналізаційних і керничних.

Фарбу, оливу і цемент.

Усьо по найвищих цінах, на догідних услівях сплати.

На жадаве висилаю франко ціники і докладний опис кождої машини.

159 (6—23) з в м. Із зголошеннями прошу звертатись так:

Г. АРЛЬТ, ХШАНІВ.

Г. ФАЙЛЕР

усувач нагніток

Чернівці, улица Руска ч. 8.

☆☆☆☆☆☆☆☆

Найперше і найбільше буковинське етаблісема в тій галузи.

Хемічна пральня і фарбарня
ДАМСКОЇ І МУЖЕСКОЇ ГАРДЕРОВИ,
уніформів і ріжнородних материй, як: футер, материй на меблі, гардинок, занавісок, портіер, рукавичок Glacé і корунок.

Спеціальність: Хемічна пральня і фарбарня шовків найліпшої сорти. Взірцева фарбарня і знаменита пральня фіранок ріжного рода.

САЙФЕРТ і ТУЧАПСКИЙ, Чернівці

Централка:

ул. Руска ч. 15.

Мірні ціни.

Замовлення з провінції сейчас.

Філія:

ул. Кручена ч. 1 а
теперішня ул. Д-ра Райса.

Виконанє без закиду.

Ціники даром і сплатно.

169 (—)

Найбільша різдвяна оказія закупна
в домі товарів В. БАЛЬТІНЕСТРА молодшого

Чернівці, улица Єнценберга-Головна число 3.

Заложений в р. 1873.

Самостійний склад ц. к. фабрик
товарів з альпаки і хінського срібла Бахмана і С-ки у Відни.

Телефон: число 301.

Найліпша
всїлячина:

Товари футряні,

Товари шкіряні,

Дамські ташки
ручні,

Товари вовняні,

Товари обувяні,

Рукавички,

Біле мужеске,

Хусточки доноса,

Краватки,

Паньчохы,

Нецезарки до

подорожжя,

Куфры,

Саночки, Скі

і утенсіія,

Костіюми для

саночників,

Парфуми і мила,

Гребіні і щітки,

Вахлярі,

Зеркала,

Діточа конфекція,

Палички,

Зброя і муніція,

Льорнети

театральні,

Шалики

театральні,

Шовкові загортки

Товари з бронзу,

Капелюхи мужескі

і для хлопців,

Коци до подо-

рожи і пледи,

Камаші і т. п.

Замовлення
з провінції
сейчасіоплатно.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 корон, на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 франків.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Руска Рада“

на цілий рік 18 К (згл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 К, згл. 4:50 р., або 17 фр.

Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция

„Буковини“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймаєся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рабат. — Рекламний неопечатаний вільний від порта. — Рукописи звертає редакция лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозуміватися щодня від 9.—10. рано і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Роздумування.

Нарікається у нас чимало, що у нас страшно біда. І справді — де не поглянь, всюди зле, всюди не так, якби повинно бути. В чім же лежить та вся наша біда?

Коли добре розглянемося довкола себе, але так, щоби не закривати нічого пальцями, побачимо, що вся наша біда в тім, що ми стараємося поправити правительством, Волохів, Поляків, Москалів, а за те ані дрібки не думаємо про свої хиби.

Коли розважимо докладніше отсю гадку, то дійсно побачимо, що в тім вся біда. Воно правда, не велике лихо старати ся когось поправити, коли поправа вдає ся — та на жаль так не є. Ми все думаємо дуже мало про самих себе, а всі свої старання звертаємо головню на поправу ворогів і що найгірше ніколи не можемо поправити їх так, якби ми хотіли. У тім лежить все лихо, тай то лихе не мале!

З політикою має ся справа так, як з війною: треба мати не лише силу, але багато здібности та хитрости, а у нас того нема. Ми знаємо тільки на сліпо вірити правительству і сусідам, або цілком не вірити нікому і ломити руки з розпуки. Коли комусь віримо, то ждемо, опустивши руки, аби він за нас все зробив. А як хто перехитрить, або зрадить нас, тоді ми беремось нарікати на него та показувати йому його хиби.

З тої причини ми дуже добре знаємо хиби всіх правительств, що нас ігнорують і всіх народів, що нас визискують і ми вже так вдумали ся в ті хиби, що лише від поправи противників надіємо ся власної волі.

Всі майже наші політичні часописи звертають більше уваги на противників, як на своїх людей. І противники сі мають нагоду почути від нас не лише сварки, але й дуже сильні аргументи. Щоб його пересвідчити, що він нас кривдить, говоримо йому звичайно довго та обширно, розповідаємо трохи не всю історію нашого народу і виказуємо йому: „Тоді, а тоді ти нас обдурив“. Наші віча

ухвалюють резолюції, що: „Зваживши на те і те жадаємо, щоби Х чи У не був злодій“. Ми вміємо навіть писати, куди треба жалоби, щоби „міродатні сфери“ взяли та накрутили нашого противника троха за уха за те, що він нас кривдить.

А наші газети — особливо галицькі! Як вони докладно знають хиби і гріхи наших противників у Галичині! Поляки не займали ся ніколи так нашими гріхами, як ми їхніми. Сотки разів ми вказали їм докладно, що мовляв тут а тут вони нас скривдили.

А з Волохами на Буковині? Кілько ми паперу задрукували, випишучи всякі справоздання з віч, зборів, всякі скарги на Волохів.

І що з того?

Тим ми певно не поправили ні Поляків в Галичині, ні Волохів на Буковині.

Коли галицька нова ера упала, галицькі Українці призибали сотні хиб Поляків та доказали їм їх хиби. Коли „вольодумний союз“ переніс ся „ідіже ність болізни, ні печали“, буковинські Українці списали цілу літню гріхів румунських і доказали їх Румунам. А чи поправили їх? Ні!

А кілько дістало ся від нас російському правительству і Мадярам? Більше як 99 кірців доказів і то такі „европейські“ доказів дали ми їм, більше як пів віку поправляємо всіх тих наших противників і ані руш! Яні були, такі є, та ще більше наставляють на нас зуби.

А подуматиб добре — яке нам діло до других, чи вони злодії? Коли ми своє добро маємо сховане та ще й сторожу держимо, щоб злодії не закрались. Та в тім і вся біда, що ми не так робимо. Своє добро ми виносімо на торговницю, лишаємо його без дозору, а самі йдемо шукати злодіїв. Знайдемо одного, обступаємо його тай кричимо: Сякий-такий, злодію, на що крадеши? А другий злодій тимчасом закрадаєсь і забирає все наше добро з торговниці.

Із такої муки хліба нема й не буде. Поправляючи противників ми забуваємо про себе і так других ніколи не поправимо, а самі сходимо на старців.

— І щож я тепер робитоньки буду? — журила ся сирітка другої днини. Прийде ся зовсім пропадати, наколи люди за свою не возьмуть. У мене спідничка червона, крапчата, та вже так полиняла! Кожда така собі проста зазубля стораз красшу від мене має. Треба йти „за свою“.

Пішла вона до людей. Село, як пестра бинда нашивана лелійками розкинулось перед смутними очима. Садки білі — білі від цвітіння, а серед них діти як рої горобців гомонять на радішах. Усміхавсь синій світ.

Поступала сирітка до різних хат і стрічних питала ся: — Не знаєш кому-б я придала ся? Я всю хатню роботу знаю. Мені матуся умерли.

Газдині приглядались її з нехоті, через плечі (волося у дівчинки було темне, до колін, а очі сиві як вода ручаю) і говорили:

— „Як би ти старшенька трохи, та як би у тебе сирітське придане“...

Клади її у руку скірку хліба і замикали міцно двері, аж клямка згиналась і серце сирітки теж. У дівчинки крім червоної спіднички ні було нічого, то аж до вечера ніхто її не взяв до себе, ніхто не кликав на ніч. Хитким кроком, дрімаючи з утоми, вона виходила із села, а в ушах мов гране жалібних двіників несла мамині слова:

„На твої руки — щедрий місяцю, і на твоє багате поле“!

— Гай, гай! Чи не для сирітки отсе вбралась левада? Де глянути, всюди молочій шовковим пухом виликуєсь до місяця — на зелених дувках ті кулі білі та крилаті мов купки метеликів на розмові, ворущає ся та не думають летіти, ні... Часом одна біла пилинка порхне до гори і філює довго у веселому танці. Стежить за нею хижими очима павук, що дрімає та не спить серед гили

Хто може заборонити нам влявити ту силу, на яку можемо здобутись, не зважаючи цілком на те, чи наші противники поправлять ся, чи ні. Але, щоби ту силу із себе добути ми за ліниві. Сподіваємо ся всього від поправи посторонних обставин, а від себе самих нічого. Тому й кричимо про хиби других, виказуємо їм їх злодійства і — сидимо із заложеними руками, лишаючи всю роботу на поодиноких людей, яким також час від часу сиплемо колючки під ноги.

А хтож в такім разі схоче з нами числити ся, як ми самі себе не поправимо, як самі не найдемо в собі сили? Адже кождий чоловік є ковалем свого щастя!

Подумаймо лиш, і до праці!

Росія а анексія.

Вкінці промовила в босанській квестії офіційно і російська дипломатія. Онодішне число „Росії“ приносить ось такий зміст циркулярної ноти, висланої до російських заступників при державах, котрі підписали берлінський трактат та займають ся депешою, яку австро-угорський амбасадор ґр. Врехтольд нотифікував дні 7. жовтня російському кабінетови в справі новобазарського санджаку, Босні і Герцеговини та проклямації кн. Фердинанда королем.

Європа станула супроти тих подій — так говорить ся в циркулярній ноті — перед актом зломання берлінського трактату. Держави, котрі підписали сей акт на берлінській конференції в 1871 р. признали, що в міжнародних договорах не можна переводити ніяких змін без згоди всіх держав, підписаних на договорі. Росія берігла берлінський трактат що заключав виїмково тяжкі услів'я для російської держави. Та про те Росія старала ся ніколи не нарушувати спільнотний трактату, руководячи ся тим, що всяке порушення його приписів може захитати політичною рівновагою і світовим миром. В дійсности послідне поведене Австро-Угорщини і Болгарії викликало сейчас заострене не лише на Балканському півострові, але і в Європі.

Туреччина як безпосередно пошкодована піднесла протест проти порушення приписів берлінсь-

дикої рожі. Він зривавсь бігти за нею і світить по дорозі мов маленький алмаз. Пилинка сідає вкінці і павук приглядаєсь її з таким остовпінєм та досадою, що сирітка сьміє ся на весь голос.

— Гай, гай! Який мягенький се пух! Як раз на сирітське придане! Зраділа дівчинка, метнулась живенько, повними пригорщами збирає пірчачо боже... Її ледви видно як у крапчатій спідничці схилиєсь раз у раз, з повним подолком див — снігу. Но далі стала серед поля — роздумує: у щож я його заберу? вонож мені по дорозі до чиста розкотить ся! Оглянулась кругом себе...

А місяць наче сего й ждав, спустив на куш дикої рожі повімо чудного, тремтючого світла, що його зараз ткач павук став розмотувати на нитки аж переливалось кризь гили мов срібне блискальце. Глядає сирітка, чудуєсь ротик роззяла... Через хвилину і ряденце готове та таке миготливе як веселка, за очі ловить, дивитись зразу не дає... Що-ж се незвичайне ряденце було! Нічим найкрасшій малюнок.

Позшивала сирітка край до краю колючками руті, і аж тоді виспала з подолка весь теплий пух молочію.

Нім поблагословилося на день, вже йшла знов у те саме село. На плечах у неї дві високі подушки та перинка чимала... Вони маленьки були на диво і самі неслись горою, наче їм хто поприпинав безліч маленьких крил.

Місяць чим-раз далі засувався за узгір'я, за ліс і щораз ближше був білий день. Ряденце, в собі погасло — стало біле.

— Аж тепер сирітку повитали! Кожда гадина хотіла її мати у себе. Сварили ся довго за неї хоч дачно вже взяла її за свою баба Мотря... Забрала воза усе сирітське майно і віднесла до

Катря Гриневичева.

Тихою годиною...

Завсїгди тоді як день видійде білою дорогою, що її видно он — там у вікні повиїм тяжкого червоного листа, а всю тугу вислаю на зустріч моїй тихій годині. Вона не забуває мене жадного місячного вечера і навіть тоді як бушують вихри і йде слота — приходить.

З усіх змагань душі, з усіх гарних сил, що їх обтріпує буря по широкому шляху, найкрасна людська здібність є вивести з нічого світ для себе, з його ранним розблиском, заходами в смутку...

Сходить ясний рожевенько, сипле по шибках змיתих сивою россою, то мама поцілувала дитинку і глянувши у вікно, сплалака:

— „На твої руки щедрий місяцю і на твоє багате поле“!

Згадуєсь мені казка одна — не тямлю хто оповідав мені її — мабуть — чи не власне мов серце? Я рада розказати вам її. Послухайте.

За селом, у малій хатині мешкала мама з дитинкою. Як пташка жибоніло дитя цїлими днями — та смерть не одушевляєсь співом пташок. Мама мусіла відходити в далекий край, та не було на кого лишити дитину. Ніхто не заблудив під убогий поріг через цілу довгу, останню днину.

А як схилив ся вечір і місяць відбивсь у шибках змיתих сивою россою, то мама поцілувала дитинку і глянувши у вікно, сплалака:

— „На твої руки щедрий місяцю і на твоє багате поле“!

Тиха ніч наче здригнулась, від сеї просьби — зашуміло листя, дрібні зорі стали падати раз у раз...

ского трактату. Сей протест заслуговує на тим більше угляденне держав, бо Туреччина має тепер тяжкі клопоти в своїх внутрішніх реформах і через те заслуговує на спеціальне угляденне і моральне поперте. Російський заступник в Царгороді одержав поручення, що після переконання російського правительства, берлінський трактат без згоди держав не може бути змінений. Таку заяву вислано також іншим державам, підписаним на берлінським трактаті.

Рівночасно піднесло російське правительство гадку про скликання конференції; щоби викликати виміну поглядів кабінетів в справі Австро-Угорщини та останніх подій на Балканському півострові. Ця конференція мала би зайняти ся ревизією берлінського трактату, який нарушено та найденем способів для залагодження інших подібних справ.

Однак не досягнуто ще остаточного порозуміння. Головна перепона була в ріжниці поглядів Австро-Угорщини і Росії що до програми конференції. Австро-угорський кабінет згодив ся прийняти до програми квестію новобазарського Санджаку та анексії Боснії і Герцеговини, але заявив, що над сими справами не можна дебатувати. Одночасно переговорювало австро угорське правительство з Туреччиною в справі безпосередньої конференції і держало ся сего, щоби обмежити ся до прийняти до відома сего факту і зміни XXV, артикулу берлінського трактату Російський кабінет уважав зі свого боку неможливою річю дійти до такого погляду тим наче, що Австрія одержала право окуповати Боснію та задержати гарнізони в Санджаку не на основі договору з Туреччиною, лише на основі берлінського трактату, отже зміну можна паревести лише са згодою держав, підписаних на трактаті.

Сей случай є аналогічний з іншим случаем, яким покориствувала ся Європа для прокламовання принципів міжнародного права, котрі саме і є основою теперішнього погляду. Як в 1871 році не признала Росія обовязуючими кілька рішень берлінського трактату, то тоді поставили держави услівє, щоби резглінено і предложено свобідно і всесторонно всі зачіплені справи на окремій конференції. З сего приводу замічає циркулярна нота, що безпосередні переговори Австрії з Туреччиною можуть навіть пособити справі, але рішити справу можуть лише держави на конференції.

Вкінці думає петербургський кабінет, що конференція війн не може обмежити ся до звичайного знесення XXV. артикула берлінського трактату Тутки можна покликати ся знова на примір льондонської конференції, на якій не лише знесено XI, XIII і XIV, артикули берлінського трактату, але заключено також окремий договір, який містить зміни згаданого міжнародного акту. Через те — по нашій думці — мусить будуча конференція не лише знести XXV. арт. але видати також нові рішення, що заключали би подрібне і точне управління нового положення Боснії і Герцеговини. На щастє заносить ся на те, що ріжниці поглядів між Туреччиною а Австрією вирівнюють ся за допомогою средств, можливих до прийняти обома сторонами.

В комунікаті до російського кабінету заявляє австро-угорське правительство, що не противить ся конференції, тільки пропонує, щоби ще перед тим

переведено порозуміння кабінетів. Але се є получене з великими недогодами передовсім тому, що такий modus є скомплікований і повільний, але з другої сторони може він усунути небезпеку острів ріжниць на конференції Крім того береже — мабуть — сей modus в достаточний спосіб принцип Росії, прийнятий з самого початку, а саме що всі справи програми, отже і точки, що відносять ся до Боснії і Герцеговини мають загальноєвропейський характер та можуть бути розв'язані лише за згодою всіх сигнатарних держав і через те мусять бути предметом свободних нарад кабінетів.

Руководячи ся бажанем згоди, не гадає російське правительство противити ся згаданому способови залагодження справи. Російський кабінет звертає ся тепер до австро-угорського правительства з пропозицією, щоби подало свій проєкт до відома іншим державам. Як що ці держави згодять ся на такий modus то російський кабінет зараз висловить свій погляд що до дальших точок програми конференції, які мають для Росії спеціальне значінє.

Віденьська „Polit. Corr.“ дізнаєть ся, що з приводу ноти Ізвольського, вишло також і австро-угорський кабінет ноту до держав в справі конференції У сій ноті буде оголошена вся кореспонденція, яку переведено послідніми тижнями між Віднем а Петербургом.

Політичний перегляд.

Болгарська жалоба проти отоманського правительства.

Болгарське правительство вислало до представителів великих держав ноту, в якій на вступі зазначено, що проголошене незалежності Болгарії наступило з власного почину та було кінчене і не крило зовсім ворожих намірів для Туреччини. Та коли поведене Болгарії було від першої хвилі прихильне для Туреччини, а Болгарія не зарядила мобілізації і розпустила резервістів — то Туреччина виспала чим раз нові війська на болгарську границю та й досі веде політику, яка зовсім не заохочує Болгарії, щоб вона витривала на дотеперішнім становищі. Туреччина виступає з невідповідними жаданнями, які надають ся радше до зривання сусідських відносин та стараєть ся очевидно зискати на часі, щоб ліпше підготувити ся під військовим зглядом, а відтак зайняти грізну поставу для попертя своїх домагань, що не надають ся до прийняти. Зростаючий протиболгарський бойкот вистворює в болгарським громадянстві настрої, який виключить дотеперішній напрямок політики болгарського правительства.

Ще ненадійвійше заскочила болгарське правительство турецька престольна промова, яка рада-б вмовити в загаль думку, що анексія Боснії була наслідком проголошення болгарської незалежності. Отоманське правительство хоче отже вистворити в Туреччині ворожий настрої суспільний проти Болгарії, щоб відтак виправдати своє вороже становище проти Болгарії. З сєї причини мусить болгарське правительство глядіти з трогою в будучину та звертає увагу великих держав на небезпечне становище Туреччини та заявляє, що воно спроневерило би ся своєму обовязку, коли-б не

поробило потрібних заряджень для забезпечення та оборони краю. Болгарське правительство висловлює при кінці своєї ноти надію, що великі держави пороблять кінечні заходи, які зробили-б кінєць ситуації, яка могла-б мати непередвиджені та небезпечні для мира наслідки; відвчальність за них не могла-б однак спасти на Болгарію, бо вона поводить ся мирно й лояльно.

Вибір президента турецького парламенту.

На онодішнім засіданні турецького парламенту відчитувало серед оплесків і гратуляційні депеші, а відтак приступлено до дальшої ревізії виборчих актів, при чім лучив ся такий характеристичний інцидент. Коли один депутатований з Сивас заявив, що его вибір відбував ся „в тіні его величєства султана“, тоді підняв ся в цілій палаті негмонний свист і крик.

По перерві приступлено до вибору трох молодотурецьких кандидатів, з яких одного має султан іменувати президентом палати. Провідник молодотурків та царгородський посол Ахмед Разі одержав 205 голосів, колишній президент департаменту народної просвіти в Царгороді Емрульг 134 голосів, а бувший директор ліцею в Галаті, Асмі 148 голосів. Оноді приступила палата до вибору шістьох кандидатів на становище двох віцепрезидентів, яких також іменує сам султан. Відтак приступив турецький парламент до дебати над відповіддю на престольну промову. Провікт сєї відповіді вже готовий. Царгородський дописувач „Berl. Tagl.“ довідуєть ся, що відповідь трактує заграничну політику в дуже уміркованім тоні навіть що-до Австро-Угорщини, а за те звертає ся незвичайно енергично проти отсего уступу престольної промови: „Ми надіємо ся, що парламент порішить закони гідні санкції сенату!“

„Frankf. Ztg.“ довідуєть ся, що австро-угорський амбасадор мкр. Палявічїні висловив перед портою свій жалє з приводу різкого тону турецької престольної промови та висловив надію, що великий везир при найближшій експозе прмвительственной програми мати-ме нагоду ослабити в парламенті різкі заміти, які впали отсе під адресою наддунайської монархії.

НОВИНКИ.

Чернівці, 26. грудня 1908.

Від Видавництва. З 1. н. ст. січня розпочинає „Буковина“ 25. рік свого істнованя. На задачу, яку вона сповнила досі, можемо глянути з повним супокоєм. До великого поєстугу, який зробила буковинська Україна за останні десятки років причинила ся в неمالій мірі наша часопись, освідомлюючи й організуючи наш загаль в єдну і карну громаду. Зважаючи на те, що вимоги до преси зростають із розвитком народного життя, рішила ся укр. поступова партія на Буковині перемінити „Буковину“ на д н е в н и к, підносячи дотеперішню її передплату о 8 кор. — себто з 16 на 24 кор. на рік. Збільшаючи обєм „Буковини“, мусимо звинути другу часопись „Руську Раду“, яка виходила

світлиці. Зараз першого дня пішла сирітка пересаджувати барвінок у городі — до вечера він став густий та кріслатий мов діточими кучерями звив ся. Відтак взяла полотні хабазе — і грядки вилисє кують ся — очі беруть за собою. Чого не доторкнулись сирітчині руки у полі, на городі, номов причароване росло та роило всім на дивовину. Се богате поле опікувалось її трудом.

Оказати не можна як раділа своєму добра баба Мотря. Сидить собі загніроч — йно розказує... Чимраз далі вона ставала захланна — просто дихати сирітці не дає — а тут підї, а зроби — а там тебе конечно! Увхавсь дівча — раде годити.

Раз вечером баба Мотря за чимось то зайшла у світлицю — стаула на порозі і остовпіла. Місяць не світив і ніч була слітна по постіль сиріткі горіла чудним огнем, немов сї шовкові ризи у церкві.

В хаті було ясно, хоч голки збїрай, — крізь вікно стелилось се чудне сяєво аж на темні дерева біля тиву, на голубник, кирицю... Можна-б у ньому шити найтонше шитьо.

Від сєї пори не купували дома ні дрібки оливи, ні одної свічечки. Сирітчине майно світило.

Збирала раз баба Мотря своїх доньок на неділю — коєім їм малювала стяжками, запасочки дала мережані. корсетки з вишневого бархану... сирітка-ж босенька воду доносить, заткнувши спідничку за стан. Глянула на бабїних доньок, жалко їй стало — заговорила тихцем: Невже-ж я щиро бабі не роблю тільки час, неже-ж моя робота нічо? А далі приступила ід бабі — просить: купіть й мені дещо — будьте ласка!

Баба Мотря аж двинула раменами із неохоти, губи посиїли, нагнівалась. „Іди но, йди до своєї роботи — ми об сїм пізїйше“. А сусідкам говорила на ухо: „Давіть, яке чепурне на розкоші

вчиняло ся! Стяжок йому, заплати, то що! Коби хоч треба було — а то скажіть самі, чи їй убір дасть що, або відбере? Вона усе однаково сяє очима і устами і коєи у неї лискучі як шовк. Ви чули, як вона говорить? За роботою у день не добуудєт з неї ніякої мови, а вечерами як стане розповідати що небудь із свого кутка при печі, то спїле словами як круглими слїзмами — зворушливо кождому... Зовсім иньшу мову має як наші діти. Немов серце у руки бере та підносить його дивитись на розсипані зорі...“

Сусїди перекидались очима, ніби вони з дива вийти не годні ізза сирітчиної вдачі, а самям аж млюсно біла серця: коби се нам таке добро, як бабі Мотрі!

Чи довго жилось так сирітці? Не тямлю. Аж раз одної осени молодий князь заблукавсь у темному борі — він відбивсь від своєї дружини і довго не міг побороти гущавини, повної страхіття. Сумерк вже падав, як трафив він на якийсь потік і за ним йдучи, на силу добивсь гостинця. Не було що діяти — пустивсь йти в найближше село ночувати.

Перед ним хтось швиденько йшов, хоч і з тягаром на плечах — червона, крапчата спідничка маяла в сумерках... Князь вскорі зрівнявсь з сиріткою і побачив, що неєла на плечах мішок з милом, а в руках держала за уха жовті, юхтові чоботи баби Мотрі.

— Звідки йдеш? — поспитав, рад, що має з ким говорити.

— Ти чия?

— Я була у місті пане, за покупном. Я сирітка.

Вона сак-так справляла хустину, що зісунулась на лице, і тоді князь побачив наймилїйші з очей — і усміх повний туги, як вечірня година. Тихо та поважно падали сирітчині слова, а князь схилив ся за кождим і збирав їх до одного,

мов міцно пахучі рожі. На молоду душу повіяло чимось гарним та жалїбним... Богаті як поле і щедрі як місяць були сирітчині речі.

А князь йшов поруч неї і говорив зовсім схвильований:

— Тобі більше не ходити за покупками баби Мотрі, ні двигати її великих, огидливих чобіт. Ходи зі мною солодка душе моя! В мене є двір на самітнім узгір'ю, киненім високо над берегом людського моря. Там у тремтючїм листю шумлять водограї, а довгі алєї здають ся дорогами у вічність.

У моїм дворі є безліч вікон, вибитих на всі сторони світла, а стїни завішені безцінними малюнками, та в кождому з них є щось із тебе. Я отворю перед тобою екрині, ковані мідію і добуду з них шнурї жемчуг, листих як ти. Положу тобі до ніг старосвітську одїж княгині, з кружевами, пожовклими із довгого сну... Ти за се возьми йно мое серце у малі долоні і піднеси його, дивлячись на розсипані зорі...

Так говорив князь сєї незабутної години. У моїй казці не все є видумкою — багато дечого оповїла мені сама поезія. Я можу навіть вказати вам границю, від якої се оповіданє стає саме казкою, світлом для себе, — сонатою в честь убогої Психе...

Князь і досі не стрїнуєть ся з сиріткою — усе ще вона йде поперед нього в червоній, старенькій спідничці і оповїдає — собі.

Вона навючена нікчемним тягаром та протуєть під ним на силу, мов чисте полумя. І ще довго служити ме Психе у баби Мотрі — об тім я і пригадуюсь нераз, тихою годиною...

(„Meta“).

досі як тижневик. За те видавати мемо що тижня під неділю число „Буковини“, посвячене виключно тим справам, які обговорювано досі в „Рускій Раді“. Те число можна буде передплачувати окремо за ціну 4 кор. на рік. Редакція з свого боку подбала о піднесення внутрішньої стійкості „Буковини“ через збільшене числа співробітників. Окрему увагу звернула редакція на наш фейлстон, в яким будемо містити в першій мірі популярно наукові розвідки, а також твори наших письменників, старших і молодших, як: Яр Весоловський, М. Венгжин, І. Діброва, О. Деревлянка, М. Евшан, Л. Гринюк, О. Коваленко, Ф. Коковський, В. Лепкий, О. Луцкий, Я. Літвинський, С. Яричевський, С. Чарнецький і м. н. При тім однак і кожний Русин читач повинен себе уважати частиною часопису і причинюватись до її підтримки приєднуючи щораз більше передплатників. Одинокому українському днівникови на Буковині. Опираючись при видаванню „Буковини“ тільки на свої власні сили мусимо стремити до того, щоби весь загальний почувся до обов'язку супроти своєї преси, бо тільки у власних силах і у власній праці вся наша будучність.

Вибори до міської ради. Лісти виборців управління до голосування при виборі до міської ради можна переглядати до дня 2 січня 1909 р. в бюрі. IV. деп. магістрату, де кожний може їх переглянути. Термін рекламацийний розпочався дня 26 с. м., а кінчить ся 2 січня 1909. Звертаємо на се увагу наших виборців, та поручаємо їм переконатись, чи вони є на лісті, бо при минулих виборах багато наших виборців на лістах не було.

Виступи п. Попатинської нашої знаменитої співачки розпочнуть ся в тутейшій міській театрі у вівторок. Перший раз виступить п. Попатинська в „Жидівці“, в титуловій партії сьї опери.

Катастрофа в монастирі. В понеділок вечером стала ся в Перемишлях в монастирі сестер Бенедиктинок страшна пригода. Одна з монахинь, Кунегунда Вашкович, запускала підлогу і зближшила горючу свічку до терпентини так, що терпентина займала ся і бухнула а цоломіль обняла одіж монахині. Зі страшним криком і ціла в полум'ї вибігла монахиня з кімнати на коридор а звідтам до своєї келії, де зімлівши, впала на землю. Всі пансіонарки наукового заведення, яке знаходиться при тім монастирі, вчувши крик, поспішили нещасливі на поміч і стали душити на ній огонь подушками та коцями. Коли же подушки та коци зачали горіти, пансіонарки отворили вікна і зачали кликати на поміч. Люди в місті, вчувши то, дали знати пожежній сторожі, котра зараз явила ся на місці катастрофи. Тимчасом дверниця не чула того крику і не знаючи, що стало ся в монастирі, не хотіла випустити пожежної сторожі до середини. Аж коли їй загрожено виваженом дверий, вона випустила сторожу, котра угашила огонь водою і коцями. Але нещаслива жертва своєї неосторожності так вже була попечена, що для неї не було ради і вона небавком померла.

Альбанський герой. Із Скоп'я в Альбанії доносять: Турецькі влади слідять знов пильно за одним із найзначніших Альбанців, що від самого початку не хотів погодити ся з новим ладом в Туреччині. Є се знаний загально альбанський герой Ісса Болетіна, котрий від многих літ грає велику ролю в охрестності Митровиці. Там лежить по правім боці ріки Ібар, живописно, межі трудно приступними скалами сербське сільце Болетіна, звідки Ісса є родом і де на вершці одної гори виставив собі башту. Стіни тої башти на півтора метра грубі і збудовані з тесового каменя. Тяжкі камінні плити, що обертають ся на залізних завісах, замикають як віконниці отвори вікон, а на вершці башти стоїть безнастанно вартовий, котрий уважав, чи не надходить звідки якийсь ворог. Башта тотя панув над гостинцем, що веде з Митровиці до Нового Базару і лиш вузькою стежечкою можна вийти до неї. Ісса Болетіна замикав ся бувало до тої башти зі своїми людьми, коли набивши якогось лиха, задер ся з турецькими властями. Ісса потерпів турецького війська здавен давна та й не може з тим погодити ся, що теперішні зміни в Туреччині вийшли рововно від офіцерів. Минувши Ісса дуже сумна. Вся його родина стала ся жертвою т. зв. кровної мести. а його самого засудили були вже перед десяти роками на смерть і визначили нагороду за його голову. Йому заказали були строго приходити до Митровиці, але мимо того можна його там було бодай раз на тиждень побачити. Звичайно їхав він головою улицею міста на арабським коні на сідлі обитім срібною бляхою, а его супровожало 40 до 50 озброєних від голови до ніг товаришів, а тоді військовий жандарм, або вояк не важив би ся був піднести на него руку. Він був ніби богом для своєї дружини. Одного разу, коли він вже занадто був допик турецьким властям, видано приказ, щоби його зачепити таки в его кулі (башті). Отже вислано військо до облоги, а кінець був такий, що згинули 1 офіцер і 12 вояків, а кілька

найцяті людей було зраних. Відтак дали Іссі спокій, а його значіння і повага стали в двох більші. Коли султан перед кількома роками помилював за суджених на смерть Альбанців, Ісса помирился зі своїми ворогами і мешкав собі вільно в своїй кулі. Тут на долині знаходять ся стайні, а на горі є мешкання для Ісси і його товаришів. Ісса заплятує тоді одному синові за убитого його батька 10 фунтів і міг вільно ходити, а ніхто з Альбанців не важив би ся був метити ся на ній. Пізнійше, коли в Митровиці утворено російський консулят, вибухла ворохобня Альбанців, котру, як звісно, здушили турецькі каратчі. Султан, котрий побоювався, щоби й він не став ся жертвою кровавої мести, велів тоді скликати до Константінополя всіх альбанських верховодів. а між ними й Іссу Болетіна та наділив його всілякими ласками, дарунками і ордерами. Він обіцяв, що буде удержувати в Альбанії спокій і порядок, а за те одержав 1200 кор місячно та вільне ужитковане ломів каменя коло Митровиці. де виробляють млинські камені для цілої Альбанії. Тоті ломі дають річно около 10.000 кор. чистого зиску. Можна собі тепер подумати, як прикро відчув Ісса новий лад в Туреччині. До влади прийшли нараз молоді енергійні люди, котрі вже від давна ненавиділи альбанських проводирів і зараз позбавили їх всіх їх доходів. Ісса спротивив ся тому і відкликав ся до султана, але що Ілдіск-кіоск не має тепер того впливу, що давнійше, то його відклик позістав без успіху. Ісса тоді підбунтував Альбанців проти Молодотурків, доказуючи їм, що нові турецькі верховоди їх обманюють і зраджають та готові їх віру зневажити. У відповіді на той бунт влади турецькі видали на Іссу вирок смерті, а Ісса втік до Дякова, де зібрав собі дружину і напав на Гересовець. Проти Ісси вислано військо, а він тоді замкнув ся в своїй башті. Турецьке військо пішло й сюди за ним і по довшій облозі здобуло остаточно кріпость Ісси та вбило кількох його товаришів, але Іссі самому удало ся втечи. Тепер влади турецькі слідять далше за Іссою і готові зробити йому кінець, скоро дістануть його в свої руки.

Оповідки, іменования і т. п.

З вижницької гімназії. Задля шкарлатини в бурсі зачинено гімназію до 3. січня. Ученики, що мешкають далеко (верх 3 милі до Вижниць), мають відпустку на понеділок і вівторок (4. і 5. січня) перед рускими святами, т. зв. можуть явити ся в школі аж 11. січня. — А. Клим, управитель гімназії.

Подяка. Комітет товариства українських студентів „Січ“ в Чернівцях, що займав ся улагодженням фантової лотерії на річ вижницької бурси, почував ся до нечужайно милого обов'язку, подякувати всім Вп. п. Добродійкам, Добродіям, а головнo нашим Панночкам, що не пожалували труду і дали річий, часом навіть дуже цінних, на сю ціль. Щире спасибі патріотичним серцям, що причинили ся до зменшення злиднів серед бідних школярів нашої гарної Верховини! Докладніший звістник про дохід з фантової лотерії подамо по святочних феріях, аж як зіде ся виділ нашого товариства до Черновців. — За комітет: *Омелья Цірик і Євген Вацук.*

Загальні збори „Товариства руских православних священників“ відбудуть ся дня 30. с. м. о годині 2. по обіді в „Народнім Домі“. — О. проф. *Денис Єремійчук* голова. О. А. *Міський*, секретар.

В понеділок дня 28. с. м. о годині 8. вечером, в готелю „Централь“ відбуде ся повитане всіх відзначених буковинських Українців, на яке отсим Вп. пань і панів запрошує ся.

Курси для неписьменних. Одним з найбільших недостатків нашого робучого народа, одною з найтяжчих перепон в борбі его за хліб насущний — се темнота. Темноті головнo треба приписати той нечуваний визиск, той гніт, який тяжить особливо на українським народі. Знайти на се пораду, просвітити наш нарід, се діло не легке і не зараз можна его зробити. Але, щоби хоть у скромних розмірах зарадити сему лиху, постановило укр. акад. товариство „Союз“ з днем 1. січня 1909 року розпочати в Чернівцях безплатні курси для неписьменних, в яких члени товариств будуть учити передовсім письма, а з часом і інших елементарних наук. — Панове громадо! Дбайте за те, щоби як найбільше незрячих братів вписувало ся на ті курси. В просвіті мусимо шукати і найдемо дороги і способи, які ведуть до гаразду, до кращої долі. Зголошувати ся треба в помещеню товариства, уліця Каровіни ч. 6, що дня від 6—7 години в вечер. — *Артим Галія*, тп. голова. С. *Іванюк*, тп. писар.

До вижницьких Русинів! Пригадуємо, що сходи вижницьких Русинів (і з околиці) відбувають ся що тижня в четвер між год. 7. а 10. вечером в льокалю п. Москви. — *Комітет.*

Посилайте датки на загальну „Гімназійну бурсу“ у Вижницю! Адреса: М. Івашко, судья, Вижниця.

Збори філії „Рускої Бесіди“ в Кіцмани відбудуть ся дня 3. січня 1909 в громадській салі о годині 2. пополудни з дневним порядком: 1. Отворене зборів. 2. Перечитане і справджене протоко-

лу. 3. Справоздання. 4. Вибір нового виділу, Вільні внесення. 1. *Стратичук*, заст. голови. *Остап Понович*, писар.

Загальні збори читальні „Рускої Бесіди“ в Вовчинці за рік 1908 відбудуть ся в неділю, дня 27. грудня с. р. о 1-й годині в полудне в будинку старої школи з отсим дневним порядком: 1. Прочитане протоколу з попередного року. 2. Звіт з діяльності товариства. 3. Справоздане касиєра. 4. Вибір старшини. 5. Уложене вкладок членських. 6. Вільні внесення. — За виділ: *Дмитро де Покартар*.

На звичайних загальних зборах товариства української молодіжи „Громада“ в Коломиї дня 15. грудня 1908 р. вибрано слідуючий виділ: *Володимир Рубінгер*, голова; *Євген Глушкевич*, заступник голови; *Андрій Аронець*, писар; *Степан Грицан*, скарбник; *Мирослав Микитка*, бібліотекар; *Тодор Петровський*, господар.

Загальні збори читальні „Рускої Бесіди“ в Южвинці відбудуть ся в неділю, дня 27. грудня с. р. о 2-й годині по полудни в шкільнім будинку із слідуючим дневним порядком: 1. Отворене зборів. 2. Справоздане касиєра. 3. Справоздане бібліотекаря. 4. Вибір старшини. 5. Вільні внесення. — *Цартеій Гошовський*, голова. *Іван Тотюк*, писар.

Загальні збори читальні „Рускої Бесіди“ для громади Молдави відбудуть ся 27. грудня с. р. о годині 11-й перед полуднем в громадськй домі з слідуючим дневним порядком: 1. Прочитане протоколу з попередного року. 2. Звіт діяльності товариства в минулому році. 3. Справоздане касиєра. 4. Вибір старшини. 5. Установлене вкладки членської. 6. Вільні внесення. — *Федір Рибичук*, голова.

Із штуки і літератури.

Нині і завтра відбудуть ся в великій салі „Музичного товариства“ два представлення славновісного італійського трансформатора сіньора Uccellini. Програма дуже інтересна. Всі особи нераз з цілою опереткою представляє артист сам. Білетів можна скорше дістати в складі паперу Г. Гутера, ул. Паньська ч. 9 — Початок представлення точно о годині пів до осьмої.

В нашій редакції можна дістати слідуючі книжки: Альманах віденьського товариства „Січ“, 8 кор., поезії Б. Лепкого „Поезії, розрадо одинока“, 1 кор. і три випуски „Світлової бібліотеки“ 1 кор.

„Українська Муза“ поетична антологія вип. 11. містить поезії: *Олеса*, *Будяка*, *Алчевської*, *Тенянка*, *Г. Супруненка*, *Романченка*, *Волошки*, *Капельгородського*, *Капія*, *Жука*, *Онацького*, *Огієнка*, *Твердохліба*, *Філіяньського*, *Чупрунка*, *Сохацької*, *Гая*, *Алешка*, *Тарноградського*.

Антін Крушельницький. Літературно-критичні нариси. Наклад і друк Е. Ванденфельда і Брата в Станіславові. 1908. Стор. 229, 16-ки. Ціна на звич. панері 2-20 К. на ліпшій 3 К. Зміст: 1. На вершинах поетичної творчості з приводу поеми: *Мойсей* і збірки *Sempertiro* *Івана Франка* (стор. 1—56). — 2. *Мірта й кипарис*. (Поетична спадщина *Олександра Козловського*), (стр. 57—80). — 3. *Поет-жрець любови*. (Збірки лірики *Василя Пачовського*. Розсипані перли і На стоці гір) (стор. 81—126). — 4. *Осінній настрій* у збірці поезій *Богдана Лепкого* (стр. 127—144). — 5. *Малюнки хлопської кривди*. (Повісті *Дениса Лукіяновича*: *За Кадильну і Від кривди*). (стр. 145—16). 6. *Бібліографічні замітки*: I. *Іван Франко*: На лоні природи; II. *Богдан Лепкий*: *Кара*; III. *Модест Левицький*: *Оповідання* (стр. 163—200). — 7. *Життєва дїзгармонія й гармонія*. (З приводу драми *В. Винниченка*: *Дїзгармонія*) (стр. 201—214). — 8. *Ідеали Т. Шевченка й сьогочасне українське життя* (Промова виголошена на концерті у честь Шевченка устроєнім станіславськими українськими товариствами 2. IV. 1908. (стр. 215—229).

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

М. Каній.

Finale.

Гей би мрія яка,
Що у снах проліта,
Ти була й перейшла
І сліду вже нема.

Лиш часом на весні,
Як природа уся
І душа ожива,
Ти являєш ся в сні.

На часочок один
Лиш приходиш й знова
Утікаєш як дим,
Як розтоплива мла.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{3}{4}$ сторони 60 К., $\frac{1}{2}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 20 К., $\frac{1}{8}$ сторони 10 К., $\frac{1}{16}$ сторони 5 К., $\frac{1}{32}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після обсягу місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний ошук.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.

Належитості за анонси марками поштовими не приймає ся.

Каса пожичкова і шаднича для громади Кабин, помисли § 42—45 свого статута скликає дня 10. січня 1909 року свої весняні загальні збори з слідуєчим днівним порядком: 1. Отворене збору. 2. Справоздане касове білянс. 3. Чи давати процент за паї і який. 4. Платня касиєра. 5. Вибір. $\frac{1}{2}$ надзорчої ради. 6. Вільні внесення. — *Теодосій Гайський*, начальник.

Вільна посада.

Склад машин Романа Сірецького в Чернівцях, пошукує чоловіка до продажу машин. О ці посади можуть старати ся мужичини від 30—50 років, володіючи рускою та німецькою мовою в слові та письмі. Першенство мають пенсіоновані учителі і т. и. Русини, обізнані з машинами різничими, володіючи румунською мовою бодай в слові, та котрі в силі зложити кавію 600 К готівкою. — Зголошення адресувати до Романа Сірецького в Чернівцях ул. Кохановського ч. 1, за поданем студий, референцій і т. д. На зголошення неакцептовані не відповідає ся. 19 (3—6)

Друкарня тов. „Руска Рада“
Чернівці, ул. Петровича ч. 4.

Позір!
Не ховзкі
правдиві російські кальози
182 5—15 н. „Athlet“.

За якість і тривкість повна гарантія!

При закупні добре уважати на марку охоронну:

рука

рука

З МОЛОТКОМ

З МОЛОТКОМ

Самостійна продаж для Чернівців:
Дім товаровий В. Бальтінестра.

Гербабніса підфосфоричноокислий

Вапнисто-железний сируп

Від 39 літ лікарями випробований і поручуваній як грудний сируп. Усуває флегму, лагодить кашель, побуджує апетит. Приспорує травління і ділає відживляючо на кров і розвій костий.

Ціна флашки Кор. 2'50, поштою 40 сот. більше за опаковане.

САМОСТІЙНИЙ ВИРІВ

Аптика д-ра Гельманса „під Провидінєм“, Відень VII /1, (Гербабніса наступники) Kaiserstrasse 73—75.

СКЛАД У БАГАТЬОХ АПТИКАХ.

Гербабніса

175 (3—10)

Сируп з сарсапарилі.

Від 30 літ знаний сируп, споряджений з нешкідливих рослин, посідаючий також скоточні часті складові корія сарсапарилі, є признаний як найліпше средство протичаюче. — Усуває і змінює матерій в користь крови, притім ділає усмиряючо і усуває злі наступства. — Ціна: 1. флашка 1 К 70 сот., поштою більше 40 сот. за опаковане.

І ЖЕРЕЛО ВИСИЛКИ:

1. СЕРИЯ.
Володиславич, Ораи . . . 2'20
Вовчок, Нар. оповіданя І. . . 2'—
Будзиновський, Хл. поєлість 2'40
Гайне, Подорож на Гарц . . 1'20
Горький, Мальва 1'50
Кавцкі, Народність 1'—
2. СЕРИЯ.
Гінтер, Іст. геогр. відкриті 2'20
Ковалів, Гром. промисловці 1'60
М. Твайн, Том Соєр 3'—
Мопасан, Горля 1'30
Кримський, Пальм гила . . 3'—
3. СЕРИЯ.
Кобиланська, Покора . . . 1'40
Гауптман, Віз. Геншель . . 1'60
Українка, Думи і мрії . . . 1'60
Заєр, Легенди 2'40
Енгельс, Початок родни . . 1'90
Франко, Сім казок 1'40
4. СЕРИЯ.
Вовчок, Нар. оповід. ІІ. . . 2'—
Вересаєв, Записки 3'—
Енгельс, Фаєрбах 90
Гавічек, Поезії 1'60
Кримський, Лаговський . . 3'—
5. СЕРИЯ.
Копибинський, В пугах шат. 1'60
Оркан, Скапаній світ . . . 1'—
Поптопідан, Із хат 1'40
Стороженко, Література . . 4'40
Франко, Поеми 1'60

6. СЕРИЯ.
Вовчок, Нар. оповід. ІІІ. . 3'80
Дерлиця, Композитор . . . 2'—
Гамсун, Голод 2'20
Караєв, Філь. історії . . . 2'80
7. СЕРИЯ.
Авдікович, Моя популярн. 2'60
Адріан, Аграр. проєсє . . . 1'40
Винниченко, Повісті . . . 3'—
Воробкевич, Над Прутом . 1'60
Драгоманів, Шевченко . . . 2'—
8. СЕРИЯ.
Інгрем, Політична економія . 4'—
Чайковський, Оповіданя . . 2'—
Франко, Воа constrictor . . 2'20
Ярошицька, Перекиньчики 2'60

9. СЕРИЯ.
Кобиланська, До свята . . 2'40
Заревич, Хлопська дитина . 1'80
Катренко, Пан Природа . . 1'40
Кобиланська, Дух часу . . 1'60
Кравченко, Росія 3'40
10. СЕРИЯ.
Золя, Жерміналь 6'—
Копибинський, Поединок . 2'—
Стефанік, Дорога 1'60
Тен, Фільзофія штуки . . . 1'40

11. СЕРИЯ.
Мирний, Серед степів . . . 3'—
Мопасан, Дика пані 1'30
Самійленко, Україні 2'—
Сроковенний, Оповіданя . . 1'40
Франко, Місія, Чума і і . . 2'80
12. СЕРИЯ.
Ковалів, Риболови 2'—
Маковей, Оповіданя 3'—
Форець, Гігієна 2'40
Франко, Коваль Бассім . . 1'60
Яцкіл, В царстві сатаня . . 1'60

13. СЕРИЯ.
Левіцький, Хмари 4'80
Мирний, Морозенко 90
Нижанковський, Сніванник 2'—
Сеньбо, Австрія в 19. ст. . 1'20
Франко, Подушка 1'40
14. СЕРИЯ.
Копибинський, Польському 2'—
Лукінович, Від кривди . . . 2'—
Мартович, Хитрий Панько . 1'50
Франко, на лоні природи . 3'60
Фрає, Нарис геології . . . 1'60
15. СЕРИЯ.
Драгоманів, Лиєта 4'40
Франко, Зах. Беркут 1'60
Файмаріон, Небо 2'40
Чехов, Змора 2'40

16. СЕРИЯ.
Короленко, Судний день . . 1'20
Лепкий, Кара 2'40
Мирний, Ліхі люди 1'40
Толстой, Казен 2'40
Шпер, Палеогіна 3'50
17. СЕРИЯ.
Маєперо, Старина історія . 2'80
Стефанік, Мое слово 4'—
Толстой, Відродженя, 3 томи 3'60
18. СЕРИЯ.
Лукінович, За Кадильну . . 3'—
Ковалів, Девєртир 1'60
Стороженко, Марко прокл. . 1'40
Тимченко, Калєвала 3'—
Ферієр, Дарвінізм 1'70

19. СЕРИЯ.
Гуцков, Урієль Акоста . . . 1'40
Кобиланська, Ідза і Катрусє 1'80
Коврад, Національна екон. . 2'30
Кравченко, Вудево жите . . 3'—
Франко, Маніпулянтка . . . 2'40

20. СЕРИЯ.
Драгоманів, Лиєти 3'40
Кобиланський, Вік Оданця . . 2'20
Лепкий, 3 жита 1'20
Мартович, Н читальник . . 1'60
Копибинський, У гр.—світ 2'—

Небувала нагода зложити власну бібліотеку дешевим коштом.

Кожду з висше поданих серій, зложених з 6, 5 або 4 оправлених книжок, добірих видань Українсько-руської видавничої Спільки, в номінальній вартості **звизш 10 до 11 корон**, висилає нитше підписана книгарня **за ціну тільки 7 корон** з тим, що замовлене треба присилати **найпізнійше до 1-го цвітня 1909 р.** та лише за готівкою. При замовленях просимо називати число серії **словами**. При надісланю грошей з гори доставляємо посилки оплаченою поштою. Хто купує три серії відразу, дістає в **додатку** одну книжку тогож виданя після власного вибору. Хто обов'язує ся спровадити всі серії, тому продовжуємо право знижки на 12 місяців, так що протягом одного року на так користних умовах зможе придбати собі гарну власну бібліотеку. Замовлення приймає:

Книгарня Наукового Тов. ім. Шевченка

у Львові, уліця Театральна число 1.

183 (7—10)

Першорядний фабрикат! Першорядний фабрикат!

Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми

Бехера і Гільдесгайма

поруває

Самостійне заступство взірців фабричного складу.

І. Шимонович, Чернівці, уліця Св'ятої Тройці число 20.

Г. ФАЙЛЕР

Чернівці, уліця Руска ч. 8.

усувач нагніток

Найбільша різдвяна окаязия закупна
в домі товаровім В. БАЛЬТІНЕСТРА молодшого
Чернівці, уліця Енденберга-Головна число 3.

Заложений в р. 1873.		Самостійний склад ц. товарів з альпаки і хінського срібла	к. фабрик Бахмана і С-ки у Відни.	Телефон: число 301.
Найліпша всіячина:	Товари футряні,	Нецезарки до подорожи,	Палички,	Замовленя з провінції сейчасіоплатно.
	Товари шкіряні,			
Дамські ташки ручні,	Товари вовняні,	Куфри,	Льорнети театральні,	Шалики театральні,
	Товари обувані,			
Рукавички,	Біле мужеске,	Саночки, Скі і утенсілія,	Парфуми і мила,	Гребіні і шітки,
	Хусточки доноса,			
Краватки,	Паньчохи,	Костіюми для саночників,	Зброя і муніція,	Льорнети театральні,
	Шаліки театральні,			
Новкові загорті,	Товари з бронзу,	Капелюхи мужескі і для хлопців,	Коци до подорожи і пледи,	Камаші і т. п.
	Капелюхи мужескі і для хлопців,			

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях, під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Стрич.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 корон, на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 франків.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 К (згл. 9 рублів або 34 фр.) а на пів року 9 К, згл. 4-50 р., або 17 фр.

Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймаєся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рабат. — Рекламаций неопечатані вільні від порта. — Рукописи звертає редакция лише за попереднім застереженням і залученням належитості поштової.

В справах редакційних можна устно порозумівати ся що дня від 9.—10. рано і 2.—3. попол. крім неділі і свята.

Від видавництва.

З отсим числом кінчаємо двайцять четвертий рік нашого видавництва. Не станемо згадувати тут про те, які заслуги поклала „Буковина“ около піднесення нашого народу на Буковині, не станемо вичисляти поодиноких здобутків наших передових людей та нашої партії, до яких чимало причинила ся „Буковина“, як орган тоїж партії. На се тут не місце, не час, а впрочім годі нам самим про се говорити. Всеж таки можемо похвалитись тим, що в нашій часописи не згадуючи вже Федьковича, працювали люди, що опісля вибили ся на передових чи то в літературі, чи в інших напрямках. А хоч ніяке людське діло, а тим самим і наше, не в без хиб, всеж таки ми, кінчаючи двайцять четвертий рік свого видавництва, кінчимо його з пересвідченням, що ми не змарнували свого часу. При сій нагоді дякуємо щиро всім нашим Вп. Співробітникам і Прихильникам за ласкаву поміч і пораду та просимо й на дальше не забувати про нас. — Слідуюче число нашої часописи вийде вже в п'ятницю рано.

Кілька думок про політику.

В святотичнім числі „N. fr. Presse“ помістив славний німецький юрист і член пруского союму др. Франц Лішт знамениту статтю під заголовком „Die politische Teilnahmslosigkeit der Gebildeten“. Стаття повстала очевидно серед інших політичних обставин як наші, призначена для иншої публіки і відноситься до політичного індеферентизму „мужів академічних заводів, великих панів торговельних, властителів фабрик, артистів і вчених, письменників і гофратів“ — окже якраз тих „образованих“, яких у нас або зовсім нема, або коли вони й є, то здебільшого не такі, якими їх з погляду на обставини в німецьких краях характеризує вчений

Юрій Кміт.

„На скаргу.“

На Спаса з полудня прийшла до попа на скаргу на свого гаду війтиха Анця Легкавич. Лице в синяках, подряпане: попід очі позапущала. Привітала ся і приступила відразу до річі: „Най ся в'омосць, подивляй у мою метрику. Я вже сорок літ доживаю з ним, а він мині голову розбивав. Ни встигав си взяти тоту ранду, дообскубав жменьми волося. Як бим звергла з себе сорочку...“

Зайшло з такого надоборого, з пустих річях.

Тут замвляла ся, не мов би соромилась своєї сповіді, оглянула ся позад себе і продовжвала далі: „Коль я старшья була від тебе, било ня ни брати, ни металам ти ся на шью. Він си днесь підсмішкуює: За молоду все добре робити, в старості ни в того приємне. Старого тягне зимля д собі...“

Мовчанка.

„Або вже буду з ним, або й ни буду. Судїт, як хочете й можете. Мою праду розносят, ходит до вчячих...“

Важко зітхнула, наче би острій ніж пройшов крізь серце. В одній хвилі стали слюзи в очах, а відтак блиска люті і горяче, напрасне бажане пімсти Первово перебирача пальцями та складала в пистук, немов би хотіла відгрожувати кому. Шуміло, клекотіло в її нутрі...

„Як мій віт на віта став, файне робить... ніякі, тільки він великий; з ніким не побесідує, нікого ся ни поради́т, на другого не вважає, усьо ро-

професор. Тимто ми, бажаючи познакомити наших читачів з думками згаданої статі, не станемо наводити її в цілости, але піднесемо лиш ті моменти, які mutatis mutandis можна пристосувати і до наших відносин. Та ще й як пристосувати! Видко справді, що той політичний індеферентизм, про який говорять німецький професор, се така суспільна хвороба, що подибуєть ся всюди, не тільки серед мало — але й висококультурних суспільностей.

Проф. Лішт пише:

„Під участю в політиці розумію волю перемінити в політичну діяльність. Активна політика є все політикою партійною. Вона не може бути нічим иншим. Ті великі і малі течії в житю громадянства, що мають на меті переміну, або збереження даного ладу знаходять свій вираз власне лише в політичних партіях. Хто хоче брати участь в політичній житю свого народа, може чинити се тільки в межах політичної партії. Політичний „понадпартійник“ не є жадним політиком. Він може мати що пайбистрійший погляд і що найблискучійший талант; може бути скінченим бесідником та захоплюючою індивідуальністю, політичного впливу він не мати ме, доки не буде виложником істнуючої суспільної течії і тим самим провідником істнуючої, хоч може ще програмово не зорганізованої партії. Хто хоче стояти понад партіями, той тим самим відрікає ся від активного політичного життя.

„Але партійна політика на полягає в тім, щоб час — до — часу виголосити пламенну мову. Партійна політика лежить власне в тім, щоби в межах партії, як рівний між рівними, виконувати щоденну дрібничну працю. Вона полягає в тихім і безнастаннім вербованю від чоловіка до чоловіка, від хати до хати; у вічно повторюваній суггестії провідних думок, котрі тим певніше відстануть ся в глибокі і широкі верстви, чим красше, перетворені на гасла, будуть допасовані до потреб дня. Психологічний вплив маси, що повинен бути чимсь більше як солом'яним вогнем хвилі, повстає тільки через сумоване безчисленних, часто повторюваних впливів одиниць.“

Три річі впливають з отсих стрічок яко неминучі основи всякого політичного життя: спіль-

ність інтересів, спільність потреб і змагань певної групи чи певних груп людей, але й сьвідомість тої спільности, та нитка, що вяже розрізнені одиниці в один політичний організм. Сюди власне належить та дрібнична праця члена партії, про яку говорять німецький професор, те вербоване при кожній нагоді людини за людиною, вказуючи на спільність їх інтересів, на організацію як спосіб їх осягнення, на дороги і методи політичної борби. Не о „вічоване“ тільки ходить, не о палкі промови, але власне о ті щоденні, безпосередні зносини з людьми, а для сего потреба не лиш знання даних потреб та доріг, на яких можна їх заспокоїти, але й почуття тих потреб як би своїх власних, бо що йно тоді можна мати потрібну енергію до політичної акції? Чоловік, що не з'уміє потреби певної групи людей зробити своїми власними, отже „понадпартійник“, не буде ніколи активним політиком.

Як небудь отсі думки такі знані кождому, що здаєть ся нічого про них і згадувати, а проте у нас так часто забуваєть ся про них, що вони повинні стояти як постійна рубрика в кождім числі партійного органу. Бо може у жадної суспільности та щоденна, дрібнична праця, що становить властиву суть політичного життя, не замінюєть ся так часто „вічованем“, може у жадної нема так мало „вербованих“ людини від людини, а так багато політичних індеферентів, як у нашої. Ми знаємо, що одна газетна стаття не вилічить сєї недуги. Не вилічать її і десять. Але всеж таки для чоловіка, що вміє думати і на стілько щирій з собою самим, що подумане по своїм силам переводить в життя, і така пригадка може стати ся імпульсом до нової діяльности.

Експозе Ізвольського.

Європейська метушня викликана проголошенням незалежності Болгарії і головню анексією Босни й Герцеговини має свій осередок і найдражливійшу точку у відносинах Австро-Угорщини і Росії. Від самого початку стало ясно, що від того, як уложать ся сї відносини, залежати ме питання війни чи мира, бо при всім воєнним запалі і крику, що підняв ся в безпосередно інтересованих Сербії та Чорногорії, сї держави без заохоти і помочи свого „старшого

тварь забиваш? Цяс бідний з обідом? Я си порядок дома лишыла: заметено і зварено і замкнено. І хустяночку маєш і ранду біленьку. Заклич си посвященників заклич голови, давай обіди, в з чо-го і відки. З мої голови все село сьмішине. Ни я дома, ни я в коршмі, ни я нигде ни файна. Я то-бі рано головою розчысала і поцілювала. За що ня забиваш. Ни противте ся, в'омосць, що свою журру викладаю, али як чоловік ни виповіст свої правди і свої муки у трупку¹⁾, то ни в доброго суду, тай ни буде ратунку... За рядом свар-ня. Таке мині приповіст, що ани в небі ни виділи, ани в пеклі ни чули. Колись, прийде, я тихойко, даю му їсти, дрилит, або благословит, а пак голову розбиват. Йому страву поставте, а сами втікайте... За що воно так? Що ми з мастку, з усього, коль я жыти не маю... Віно пішло, роки пропали... Від Бога гріх, а від людей стыд і сьміх. Ми вже ни годни покласти ся²⁾...“

Обтирає запаскою слюзи і хлипає Намагаєть ся прийти до рівноваги.

„Пропало! Як маєте ворога, хоть бисте що чынили не обернете го до себе. Я ся так випра-цьовала, штири дівки віддала, всі газдині, а він мене так гостит...“

Заломила руки; важкий жалє не давав їй го-ворити Коли пройшли розбрухані струї великого зворушення, вела річ далі: „Колми жыємо з єд-ного пальця, то жыймо й з другого. Що си газда запоп'яг, най си держить до смерти. При яким,

¹⁾ В середній.

²⁾ Погодити ся; поклад — згода.

славянського брата" ледви чи хопилиб за оружжя. Зрозуміла річ, що при таких обставинах головна увага звернулася на відносини вієньського і петербургського кабінету і кожодчасним станом переговорів, що ведуться між ними, міряно вигляди на мир або війну. До недавня відносини австрійської і російської дипломатії були більш як напружені. Австро-Угорщина станула на тім становищі, що анексія Босни й Герцоговини, яко доконаний факт, не може бути предметом дискусії на європейській конференції, чого з усею рішучістю домагався Росія. Се дражливе питання присмирено вквітало о стільки, що Австрія згодила ся на дискусію, а Росія на усталене програми дискусії перед конференцією. Та се тільки формальне і тимчасове поладжене справи, про зміст російських домагань не рішав воно нічого. Оттим то не диво, що весь світ з великим напруженням чекав заповідженої Ізвольським бесіди про заграничну політику, сподіючись знайти у ній дані, що дозволили б оцінити вигляди не грізну, недалеку будучність. Нарешті в минулу п'ятницю виголосив Ізвольський перед Думою своє заграничне експозе і найважливішу справу, анексія Босни і Герцоговини, представив так:

Росія не протестує проти анексії, бо до сего не має правової основи, а попірати його силою не хоче і не може. Тому й заявила вона як найрішучіше Сербії і Чорногорі, що єї поміч для них зависіти не від їх поступованя, то з н. від їх холоднокривності і розваги. При тім одначе стоїть Росія на становищі, що договори, заключені між державами можна змінити тільки за згодою всіх інтересованих держав, коли отже Австрія односторонно змінила одну точку берлінського договору, то Росія мусить домагатися зміни тих прочих точок трактату, котрі стали ся недогідні для Росії Туреччині і балканських держав; спеціально що до Сербії і Чорногорі вставлено за ініціативою Росії точку про компенсацію в програмі будучої конференції.

Низше подаємо звіт з бесіди Ізвольського, о скільки вона безпосередно або посередно відноситься до порушених справ.

Найновіше зближене між Росією й Італією є природним наслідком спільних інтересів обох країв ради удержання територіального status quo на Балкані, а також політичної й економічної незалежності балканських держав. Тота односторонність в поглядах проявила ся при нагоді справи балканських залізниць, коли Італія й Росія енергично виступили за залізницю до Адриатичного моря. Міністер признає велику вагу зближенню до Італії; він переконаний, що те зближене значно причинить ся до мирної й справедливої поладки важких справ, які остаються на деннім порядку. (Оплески). Стремлячи до заключення сеї умови, руководив ся міністер переконанем, що Росія потребує мирної концентрації (оплески) а також сильним переконанем, що Росія не може покинути ролі великої європейської держави (оплески). Останні роки доказали, що Росія є важним чинником рівноваги та що навіть хвилеве ослаблене Росії не відповідає інтересам мира. Особливо небезпечним — замічує міністер — було б ослаблене Росії для славянських племен та їхніх державних організацій. Загальна увага, з якою російське громадянство слідило ролі російської дипломатії в справі македонських реформ є доказом, що те громадянство не забуло про традиції Росії.

Ще наглядніший виступила ся вірність традиції в квестії Санджакської залізниці, яка дала Росії нагоду вставити ся в рішучий та безінтересовний спосіб за інтересами балканських держав. При тім проявило ся, що Росія могла числити на підмоги кількох других держав. Не менш рішуча

й безкорисна була діяльність Росії в справі македонських реформ.

Про реформовий рух в Туреччині сказав міністер: В липні с. р. лучив ся факт, який до краю змінив загальне політичне положення на Балкані. В Туреччині привернено конституцію, а за основу нового ладу в турецькій державі прийнято рівноправність християнської й магометанської людности. Відомо Думі, як російське правительство заховало ся супроти тих подій, спільно зі всіма державами, які бажають мирної поладки балканської кризи. Міністер підкреслює, що також на півострові Балканським укладають ся справи наглядно корисно. Дієть ся се може перший раз в історії, що Росія в своїм поведенні супроти подій в Туреччині може числити навіть на згоду тих держав, котрі давнійше проявляли недовіру й неприхильність до Росії.

Після сего приступив міністер до обговорення анексії Босни та прокламована болгарської незалежності з зрозумілого впрочім роздратованя, яке єї справи викликали в Росії, Сербії та Чорногорі. Серед російського громадянства обізвали ся голоси за протестом правительства проти анексії, при чім — як се часто буває в хвилях більшого подраження суспільності — оцінку діяльності правительства основано не так на конкретних фактах як радше на всіляких, майже легендарних донесеннях і оповіданнях. На атаки, звернені проти своєї особи міністер може заявити Думі отсе: хто від бесідника вимагає острого протесту проти анексії, той припускає очевидно, що російський міністер справ заграничних може в єї квестії ділати незалежно від деякої політичної спадщини та від зобов'язань, які пороблено давнійше. На жаль, так воно не є. Заслону, яка закриває минулину, тепер трохи розхвилено. Хоч се стало ся через чужу недискрецію, то міністер не може заперечити автентичності оповіщених документів про пештеньську конференцію з 1877 р. та про берлінську декларацію з 1878 р. Суд про єї акти належить до історії, але на міністра спадає обов'язок числити ся з ними та з цілим рядом пізніших дипломатичних умов, з яких одні безперечно втратили свою правосильність, але другі ще значно важуть свободу російської дипломатії. Серед таких обставин не важко предвидіти, до яких небезпечних наслідків був би довів протест Росії. Умовиною протесту є юридичні права, або намір ужити насилья.

З того отже, що міністер міг сказати про давнійші зобов'язання, може Дума вивести висновок, які крихітки були юридичні основи протесту, котрий безперечно заострів би відношене до Австро-Угорщини, а навіть може був би викликав фактичний конфлікт. А оголошуване протесту, коли не мавмо наміру в разі потреби підпирати його з оружем в руці, було б найбільшою політичною похибкою, на таке міністер не згодив ся. (Оплески).

Одначе хоча Росія не має політичних прав, аби самій запротестувати, то вона має право, а навіть обов'язок показати той міжнародний акт, котрий означає положення Босни, значить, берлінський договір. Хоча той договір звівечив добру половину вислідків, які Росія узишала була на річ славянських народів, то однак не нарушувала його вона через тридцять літ. Коли однак тепер одна з держав рішила ся порушити гадку зміни некорисного для неї артикулу берлінського договору, а Росія не може сему перешкодити то на неї спадає моральний обов'язок вказати на інші артикули сего договору, що є некорисні й звязуючі для Росії, а особливо для балканських держав і Туреччини. Спосіб поставлення квестії Росією, до якого прилучила ся й більшість держав, сам собою наводить на гадку скликання конференції. Однак гадка не походить від бесідника, тільки від Туреччини, як безпосередно пошкодкованої. Конференція потрібна тим всім, для кого право стоїть вище, як яка не будь подія. Є важною річю стерегти принципів, що без згоди великих держав, які підписали якийсь договір, не можна сего договору змінити. Росія може числити на згоду, коли не всіх держав, то бодай більшості.

При тім Росія цілком не заняла неприхильного становища супроти Австро-Угорщини. Ту саму гадку висказав недавно Тітоні.

Опісля подав міністер до відома зміст остатнього телеграфічного обіжника до представителів Росії в державах, що підписали берлінський договір, після чого зазначив, що від початку кризи Росія поступала згідно не тільки з Францією, але також з Англією й Італією.

Туреччина мати ме в переговорах важну роллю до сповнення. Може вона числити на симпатії Росії що до своїх оправданих домагань. Міністер переконаний, що також Австро-Угорщина, яка власне доказала свій мирний напруги і солідарна з нею Німеччина, заявляєть ся за таким залагодженем спірних квестій, яке буде корисне для загального мира.

Росія приступав до переговорів без самолюбних намірів. Буде стреміти до захованя мира, потрібного всім, при помочи всіх дипломатичних средств в обороні всіх балканських держав без різниці, горячо і безкорисно. З ініціативи Росії прийнято до програми конференції точку з деякими користями для Сербії і Чорногорі. З великою прихильністю відноситься Росія до Болгарії, перед якою однак не затаїла, що її оголошене неза-

висимости зробило поважне вражіння. Болгарія поступила проти налягаючих рад Росії, але Росія не може позбутися симпатії для створеної через неї Болгарії, коли вона осягнула ціль, яку їй Росія витичила. Тому Росія старає ся о як найскорше заключенне справедливої угоди між Болгарією а Туреччиною. Болгарію повідомлено, що дальше поведене Росії зависить від поведени Болгарії в минулості, але на будуче, від того, о скільки Болгарія остане солідарною з прочими балканськими державами. Болгарія, Сербія і Чорногорія мусять переняти ся потчуванем, що між ними мусить існувати моральна і політична єдність.

Росія наміряє поставити єї держави в однім ряді з Туреччиною і злучити їх спільною гадкою про оборону своєї народної і економічної самостійності. Так бажавмо показати Туреччині свою прихильність для її конституційного розвитку.

Росія надієть ся, що зрозуміють її в Білгороді і Цетинії, що треба зберігти холодну кров. Російське правительство рішучо заповіло, що його поперте залежати ме від поведени сих народів. В тім панує повна згода між російським правительством і суспільністю; а доказом сього є депеша президента Думи до президента сербської скупщини, в якій підкреснено, що лише мирова дорога може забезпечити виключене критичної ситуації для славянства. Відповідних вказівок уділено в однім і в другім місці.

Політичний перегляд.

Кабінетова криза в Сербії.

Утворенне коаліційного кабінету стрінуло ся з перепонами, яких після донесень сербських часописів не можна побороти. Годі було добути згоду навіть що до особи нового прем'єра; найбільше довіря других партій має голова поступовців, Новакович, але він проведу в кабінеті не хотів, тим більше що старорадикали не вгавають в інтригах, аби знов перепачкувати на чолі кабінету М. Пашіча. Його шанси ослабили одначе остання промова мін. Ізвольського, із якої виходить, що Росія не думає побивати ся за автономією Босні, яку заповідав Пашіча, як здобутку своєї подорожі до Петербурга. Оттимто являєть ся річю зовсім зрозумілою, що на вчерашнім довірочнім засіданню скупщини прийнято реферат мін. Міловановича про заграничну політику дуже прихильно. Через се й відпала головна причина кризи. Тепер вже бодай в найближшій часі — не прийде до кабінетової кризи, тільки до реконструкції кабінету. З нових осіб, які мають увійти в склад правительства, найпевніша кандидатура ген. Михайла Живковича, котрий має стати міністром війни.

Теперішнє сербське правительство постановило — як зачувати згодити ся на внесенне австро-угорського правительства, щоб провізорично продовжити обов'язуючу вагу австро-сербського торговельного договору.

З англійського парламенту.

Англійська палата громад розіхала ся на ферії, які потривають до 3. січня. Замкнене сесії випередило відчитане престольної промови. Англійський король реасумуючи події останніх днів, вказав на те, що відношене Англії до всіх держав є приязне, та що заключені в останніх часах порозуміння запевнили мир. Resumé про се випало сим разом дуже здержливе та коротеньке, так що навіть не згадано про так важну подію, як отворенне отоманського парламенту. Найцікавіше місце в престольній промові те, де обговорюють ся балканське питання, яке нарушене берлінського трактату. Король Едвард висловив ся про поступок Болгарії й Австро-Угорщини в рівнім тоні, як се зробив і султан. Англія — як видно — взяла на добре в приятельську опіку Туреччину, виперши з тої позиції Німеччину, яка не всіла зорієнтувати ся в ситуації, щоб зблизити ся до молодотурків.

Попри те однак Едвард висловлює надію, що балканський проблем поладиться ся через мирне уладжене всяких спорів між державами, які підписали берлінський трактат. Вправді в промові єї не було близької згадки ні про конференцію, ні про шанси єї скликання, та все воно замітне, що й англійське правительство спустило зі свого войовничого тону проти Австро-Угорщини. Пояснене сеї зміни можна легко знайти в кінцевім уступі престольної промови в якім згадуєть ся про протианглійські заворушеня в Індії, які правительство хоче здавити військовими заарядженнями.

Маячи терен в своїй нозі, не має вже Англія тої свободи рухів в заграничній політиці, як се було перше.

Державний бюджет на 1908 рік.

На рік 1909 вже виготовлено державний бюджет. Сума всіх видатків виносить 2303 мільонів, 596.103 корон. Яка се велика сума, можна представити собі, коли подумати, що б проц. від неї дало

при такім ніхто мене не видів. За ніяке я си ніколи і нигде ни гадала. Деж ти своє приятельство видів? За котре, за яке маєш мене за видруга? Діти згодував, звінував, а за пустим летиш... Я си таке в очі взяла, що ти не хочь видіти, бо ти мнї тепер брїдї. Обим тоту змїлю їла, тоту трїску, тебе не хочь. Що нїлюб, то нїлюб! Я си в тот дух не запрягала, оби я що глупе повїла, або зробила. Ми си маєм тїцьким подїлитї. Ни пїй мою кров, нїй си слїзю випї. Ни хочь твої лїбостї, ни хочь твої чїстї, а голови ми не розбївай! Бог наслав на меле ворога, оби ми жївїя відїмав. На Бога си не дївїт, ни мїркує за того. Я прїйшла на нїч чїпрез палицю. Куди ходїт, нїй си пустїт блуд у вербї, нїй го фрас уседе! Жївїю на тїм свїті, ги бодачок. Коби дав Бог смєрть, обим вечїря ни дїждьдала... Де ся мої лїта задїли?

Поривула в глибоку задуму. В очах чергували ся гївї і острах, туга й ненавїсть та заздрїсть. Здавало ся, що напружє всі силї, аби завернути привид, який швидко-швидко мчав ся...

Важки мовчанка. Але й вона голосила їй звїнким голосом:

Нїколи, нїколи...

би 115 мільйонів корон річного доходу! Кудиж ті гроші дівають ся? На се питання дає нам відповідь аставлені видатки на поодинокі міністерства і державні потреби. Найбільше грошей забирає міністерство фінансів на оплату урядників, виборців, ексекторів і т. п. На се йде 753 мільйони корон річно. За те приносить воно 1459 мільйонів приходу (податки і т. п.) так що се міністерство дає 706 мільйонів чистого приходу, по оплаті своїх видатків. На військо йдуть т. зв. „спільні видатки“ і видатки на кравву оборону разом в квоті 388 мільйонів кор. Видатки на залізницю виносять 465 мільйонів, на торгівлю й пошту 201 мільйонів, на просвіту і церкви (священників) 104 мільйони, на пенсії для заслужених урядників 91 мільйонів. Решта йде на цісарський двір, парламент, раду міністрів, вимір справедливості, публичні роботи, внутрішні справи (оплату адміністративних урядників, старостів і т. п. разом в квоті 46 мільйонів), цісарську канцелярію і т. п.

Покрите на ці видатки черпає ся з податків в найрізноморіднішій формі. Прямі (безпосередні) податки дають всього на всього 335 мільйонів, отже виносять ледви сему частку з того покриття і не видатки на військо. Залізниця дає 566 мільйонів приходу пошта й торгівля 192 мільйони, публичні роботи 28 мільйонів, а всю решту більше як 1000 мільйонів корон дають ріжні посередні податки. Самі податки від їди і напиків дають 367½ мільйона, тютюну 251¼ мільйона, лютерія 30 мільйонів, сіль 48 мільйонів, ріжні шкільні оплати 17 мільйонів. Всі ці оплати, що разом дають, як сказано більш 1000 мільйонів корон складають однакову всі: бідний, чи багатий, бо кожний однаково потребує соли і всякої їди, одежі і т. п. Деякі оплати, (особливо податки від харчів) оплачують майже виключно бідні верстви народа, бо таких є найбільше. Так само в доходом з соли, лютерії і т. п.

Так отже весь дохід держави, що виносить 2303 мільйонів 657 294 корон вистає на всі видатки і ще лишиться 61.191 корон надлишки, а покрити се можна поділити на дві рівні частини: 1. дохід з безпосередних податків, з залізниць почти і ще деяких державних підприємств і 2. дохід з оплат, які держава накладає на всякий товар, науку, державну поміч і оборону, харчі, напиків і т. д. З кожної річи, що маємо на собі, що ї уживаємо, користуємо ся нею, держава бере собі свою частину.

НОВИНКИ.

Чернівці, 29. грудня 1908.

Від Редакції. З 1. н. ст. січня розпочинає „Буковина“ 25. рік свого існування. На задачу, яку вона сповнила досі, можемо глянути з повним супокоєм. До великого постоу, який зробила буковинська Україна за останні десятки років причисля ся в невеликій мірі наша часопись, осявідомлюючи й організуючи наш загаль ведну і карну громаду. Зважаючи на те, що вимоги до преси зростають із розвитком народного життя, рішила ся укр. поступова партія на Буковині перемінити „Буковину“ на днєвник, підносячи дотеперішню її передплату о 8 кор. — себто з 16 на 24 кор. на рік. Збільшаючи обем „Буковини“, мусимо випустити другу часопись „Руску Рад“, яка виходила досі як тижневик. За те видавати мемо що тижня під неділю число „Буковини“, посьвячає виключно тим справам, які обговорювано досі в „Рускій Раді“. Те число можна буде передплачувати окремо за ціну 4 кор. на рік. Редакція з свого боку подбала о піднесенє внутрішньої стійности „Буковини“ через збільшенє числа співробітників. Окрему увагу звернула редакція на наш фейлетон, в яким будемо містити в першій мірі популярно наукові розвідки, а також твори наших письменників, старших і молодших, як: Яр. Весолоський, М. Веніжин, І. Діброва, О. Деревлянка, М. Евман, Л. Гринюк, О. Коваленко, Ф. Коковський, В. Лепкий, О. Луцкий, Я. Літинський, С. Яричевський, С. Чарнецький і м. п. При тім однак і кожний Русин читач повинен себе уважати частинсю часописі і причинюватись до її піддержки приєднуючи щораз більше передплатників одпокоєм у українському днєвнику на Буковині. Опираючись при видаваню „Буковини“ тільки на свої власні сили мусимо стремити до того, щоби весь загаль почув ся до обовязку супроти своєї преси, бо тільки у власних силах і у власній праці вся наша будучність.

Афера Редінгерів. З причини підорвія про намовлюване свідків до фальшивих зізнань арештовано знов п. Редінгер. Мала вона іменю намовляти до фальшивих зізнань п. В. Аксельрда.

Епідемія шкарлатини триває все ще дальше. З тої причини замкнено середні і народні школи та учительські семінарі виключно до 10. н. ст. січня.

Для емігрантів. З уваги на зростаючий еміграційний рух до Сполучених Держав чикагські газети остерігають наших земляків перед покванним виїздом за океан, пишучи між иншим таке: Економічний крах в Америці пруходить дуже швидко, але не так скоро відносини направляють ся. Фабриканти і „політики“ виправді кричать по газетах що „prosperity“ (добробут) повертає, що до фабрик приймають сотки тисячів робітників, що торгівля оживила ся і т. п., але се звичайний собі американський „buff“ обчислений на рекламу свого підприємства. Де приймуть 500 робітників до фабрики, там кричать що їх прийнято 5.000; де мають замовлене на 1.000 тон стали, зараз розголошують, що дістали замовлене на 100.000 тон, — і так в кожній галузі промислу чи торгівлі є більше бляг, ніж дійсности. Ще раз зазначуємо з натиском, що тепер нема чого спішити ся до Сполучених Держав, бо тут нема роботи навіть для тих, котрі тут уродили ся і виховались, а тим більше не знайде її свіжий пришеlecь з краю. Бачимо на власні очі, кільки то робітників блукає ся по улицах, гландаючи роботи, котрої знайти не можуть, а що тепер трохи більше працює робітників, ніж тому кілька місяців, то ще не доказ, що вернули ся золоті часи і кождому є добре. Тисячі робітників ждуть на працю в кональних, фабриках, лісах, на залізницях і т. п., живучи надією з дня на день; однак та надія досі обманлива і робітники терплять нужду. Отже хто пише до європейських газет, що тут великий попит на робітників, той свідомо бреше і має в тім очевидячки особисті користи з боку перевозових товариств.

Против образи народности. Як доносить з Відня, правительство віднесло ся до всіх намісників з визнанем, щоби при дозволах на видовища, театральні вистави і т. п. заборонювано все, що може образити людей иншої народности з инших держав, особливо тих, котрі настроєні ворожо до Австрії.

Напад на президента Фалієра. Кавярняний кельнер Хан Матіс зблизив ся вчера рано в палаті l'etoile до президента Фалієра, який вийшов на прохід в товаристві генерального секретаря Ромондона і полк. Ласона. Матіс схопив президента за горло та почав его рвати за бороду. Ромондон і Ласон перевернули сейчас напасника на землю, відтак его арештовано. При напаснику найдено медаль з обличчєм ген. Марсієра, медаль „Patrie française“, карту жовтого синдикату та збір печаток з портретом орлеанського князя. Замах на президента виконав Матіс з дикю напрасностию Фалієра підчас атаки подрапаю, але він не втратив холонокровности ані на хвилину. Проходу не перервав, а до Елізейської палати вернув аж о пів до 11-ої перед полуднем. На запитанє заявив Матіс, що свій вчинок він докладно розкаже задалегідь. Спершу йшов за президентом, відтак випередив его; потім звернувшись і одною рукою ударив его по тварі, а другою сіпнув за бороду як президент похилив ся, Матіс упав і потягнув за собою президента, який ліг на него. Матіс заявив, що він не хотів ударити президента, тільки віг хотів погрозити ему рукою. Здаєть ся що він не сповна розуму. Сказав також, що вчинок свого не жалує та що ділав свідомо та сповнив обовязок. При ревізії найдено у арештованого протиправительственні брошури та карту приналежности до товариства „Action française“.

3 царства шибениці. Російські газети доносять, що дня 8. с. м. в Росії видано 37. засудів смерті через повшенє, а з того виконано зараз 17. Отсе біляне реформової політики кабінету Століпіна. Від 1 ст. ст. падолиста до 1 ст. ст. грудня воєнно-окружні та інші суди засудили на смертну кару 178 душ. На ріжні міста припадає засудів на смерт по стільки: на Київ 52, Близавет 13, Катеринослав 12, на Ригу, Харків, Херсон та Тифліс по 10, на Кременчук 6, на Москву, Тамбов і Пензу по 5, на Вятку і Нижній Новгород по 4, на Варшаву, Одесу, Ревель, Тюмень, Катеринодар, Курган і Царшин по 3, на Тулу, Дубно, Петербург і Ковно по 2, Лодзь, Астрахань і Севастополь по 1. Всього за сей рік було в Росії 1481 смертних присудів, а виконано з них 581.

Оповідки, іменованя і т. п.

3 вижницької гімназії. Задля шкарлатини в бурсі зачинено гімназію до 3. січня. Ученики, що мешкають далеко верх 3 милі до Вижниць, мають відпустку на понеділок і вівторок (4 і 5. січня) перед рускими святами, т. зв. можуть явити ся в школі аж 11. січня. — А. Клим, управитель гімназії.

3 „Рускої Бесіди“. Від трох неділей день в день приступають нові члени з ріжних сторін Буковини до нашого товариства, яким наша канцелярія відвортно поштою висилає книжочки. Однак 1. січень вже перед дверми і ми мусимо знати висоту на кладу слідуєчих книжочок, які вже друкують ся, томо уклінно просимо всіх родимців, які мають намір приступити до товариства, а про се нас ще не звістили, щоби л скаво прискорили своє приступленє. Обі перші книжочки, календар і Історія товариства, самі обнимають 15 аркушів друку, або 240 сторін і коштують разом 1 К 40 сот, а ми маємо дати членам ще 10 инших книжочок. Чи-ж не інтерес

се, за вкладку 4 К або 2 К набути собі хочби лиш таку бібліотечку? Щєраз просимо, чимскорше приступати до нас Адрес: Ом. Попович, Чернівці, ул. Шевченка ч. 4.

Новий поштовий уряд заведено в Суховерхові, пов. Кіцмань Почтовим рухом управляти ме п. М. Штернберґ.

До вижницьких Русинів! Пригадуємо, що сходни вижницьких Русинів (і з околиці) відбувають ся що тижня в четвер між год. 7. а 10. вечером в льокалю п. Москви. — Комітет.

Посилайте датни на загальну „Гімназійну бурсу“ у Вижниці! Адреса: М. Івашко, судия, Вижниця

В неділю, дня 3. н. ст. січня 1909 р о годині 10-ій перед полуднем відбудуть ся в комнатах „Рускої Бесіди“ звичайні загальні збори вашківської філії тов. „Руска Бесіда“ з слідуєчим днєвним порядком: 1. (о год. 8-ій) богослужєне в місцевій православній церкві; 2. (о год. 10-ій) отворєнє зборів; 3. слово делеґата головного віділу; 4. реферат просвітний; 4. а) вписи членів і роздача книжок; 5. реферат економічний; 6. звіт віділу з діяльности філії за рік 1908; 7. вибір віділу на рік 1909; 8. вільні внесенє. — За віділ вашківської філії тов. „Руска Бесіда“: *Гедимин Лисинецкий*, голова. *Антін Гримичин*, писар.

3 нинішнім числом розсилаємо „Катольок“ товариства педагогічного у Львові.

Із штуки і літератури.

3 міського театру. Репертуар: Серєда: „Czar und Zimmermann“, четвер: „Der Liebeswalzer“, п'ятниця (попол.) „Die lustige Wittwe“, (веч.) „Mignon“, субота: „Israel“, неділя (попол.) „Der Kilometerfresser“, (веч.) „Aida“ в титуловій ролі виступить п. Лопатинська.

Ілюстрована Історія „Рускої Бесіди“ в Чернівцях (1869—1909) Ціна 1 К. Зміст: Зеренце що рісно зародило. 1. Буковина в давніших часах. 2. Перші свідомі Русини. 3. Заснованє „Рускої Бесіди“. 4. Статути товариства. 5. Виділ Рускої Бесіди. 6. Мешканє, читальня, бібліотека. 7. Члени товариства. 8. Каса товариства. 9. Підприємства. 10. Головні збори. 11. Філії Рускої Бесіди. 12. Товариство а наша мова. 13. Взаємини Рускої Бесіди. 14. Руска Бесіда а публичне житє. 15. Збір Русинів р. 1875. 16. Руска Бесіда а молодіж і шкільництво. 17. Селянство. 18. Наше жіноцтво. 19. Читальні, Каса, Січи. 20. Товариске житє Рускої Бесіди. 21. Привітє, пропамятні письма, просьби. 22. Ювілеї. 23. Діяльність Бесіди на поли письменства. а) Друки і формуляри. б) Часописи в) Календарі. г) Бібліотека для молодіжи. д) Осібні виданя і книжочки. е) Ширєнє инших видань. 24. Почесні члени. 25. Щирі робітники товариства. 26. Живє слово. 27. Діти Рускої Бесіди. 28. Конкурє Рускої Бесіди. Кінцевє слово. — Книжка обнимає 8 аркушів друку або 125 ст. і є богато ілюстрована. Тут представив автор Евґен Дмитрів в дуже популярний спосіб історію розвитку товариства а також народного жити на Буковині, через що ся історія цікава для кожного Русина. Він не лиш реґіструє події, записані сучасниками, а також свої цікаві спостереженя і висказує над ними виплываючий з фактів оруд. Історія „Рускої Бесіди“ певно дуже причинить ся до осявідомленя руского народу. Поручаємо єї широчайшим читачам. (Продає канцелярія рускої друкарні).

Курси для неписьменних. Одним з найбільших недостатків нашого робучого народа, одною з найтяжчих перепон в борбі его за хліб насущний — се темнота. Темноті головнє треба приписати той нечуваний визиск, той гніт, який тяжить особливо на українським народі. Знайти на се пораду, просвітити наш нарід, се діло не легке і не зараз можна его зробити. Але, щоби хоть у скромних розмірах зарадити сему лиху, постановило укр. акад. товариство „Союз“ з днєм 1. січня 1909 року розпочати в Чернівцях безплатні курси для неписьменних, в яких члени товариств будуть учити передовсім письма, а з часом і инших елементарних наук. — Панове громадо! Дбайте за те щоби як найбільше незрячих братів випукало ся на ті курси. В просьбіти мусимо шукати і найдемо дороги і способи, які ведуть до гаразду, до кращої долі. Зголошувати ся треба в помещєню товариства, улица Кароніни ч. 6, що дня від 6—7 години в вечер. — *Артим Галія*, тп. голова. *С. Івашко*, тп. писар.

РУСКА КАСА ○ РУСКА КАСА

тов. зареєстрованє з ограниченою порукою в Чернівцях.

Однєнка свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вкладки щадничі і опрочентовує їх на 5% — Пай виносить 40 К і платимо 6%, вписове 2 К. — Родимці! Хай клич „свій до свого“ відібе ся голосним відгомоном по цілій Буковині і най кожний, що почуває себе щирим патріотом-Українцем складає свої осяданости в Рускій Касі“.

Приєднуйте нам нових членів Дирекція.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціна сторони 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{3}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 30 К., $\frac{1}{5}$ сторони 10 К., $\frac{1}{10}$ сторони 5 К., $\frac{1}{20}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обсягаються після обсягу місяця не після малого тижня.

ОГОЛОШЕННЯ.

Зарубрики: Надіслані і Оголошені редакції не відповідає

При кількохразових або при річних замовленнях, значний спуск.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.

Надежностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Вільна посада.

Склад машин Романа Сірецького в Чернівцях, пошукує чоловіка до продажу машин. О цю посаду можуть старати ся мужичини від 30—50 років, володіючи руською та німецькою мовою в слові та письмі. Першешство мають пенсіоновані учителі і т. и. Русини, обізнані з машинами різними, володіючи румунською мовою бодай в слові, та котрі в силі зложити кавцію 600 К готівкою. — Зголошення адресувати до Романа Сірецького в Чернівцях ул. Кохановського ч. 1, за поданем студий, референцій і т. д. На зголошення неакцептовані не відповідає ся. 192 (4—6)

Русини! Ждайте у всіх трафіках, торговлях і крамничих лише **тутон і паперців** з першої **галицько-руської фабрики** **Евгена Білінського** в **Збараж**. — З доходу цієї фабрики йде 35% на будову джерки в Сеняві, 10% на школи і бурси Тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по священниках. — Держим ся поклянку: **Свій до свого.** 138 (—)

Найпрактичніші дарунки на Різдво та Новий Рік

порукає фірма
РОМАН СІРЕЦЬКИЙ і С-ка

ул. Кохановського 1, — **Чернівці** — ул. Головна ч. 32.

Правдиву приємність та несподіванку зробить кожний свій Рідні, если

або

обезпечить своє жите в одиночій на Буковині руским бюрі асекураційнім **Сірецький і С-ка**.

Крім обезпечень на жите порукає ся обезпечення на ренти, обезпечення від випадків, взагалі, та від випадків желізничних. Хто вже обезпечений най еще раз обезпечить ся.

Низькі премії! Догідні услівя! Без ризика!

191 (3—5)

або

купить в складі машин Романа Сірецького **графофон**; если хто вже має, то **графофонові плити**, **машину до шитя**, **машину до прання біля** і т. д.

Великий вибір руських пісень. Догідні услівя що до сплати, Найдальше сягаюча запорука що до доброти проданих річий.

Першорядний фабрикат! Першорядний фабрикат!

Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми

155 (—)

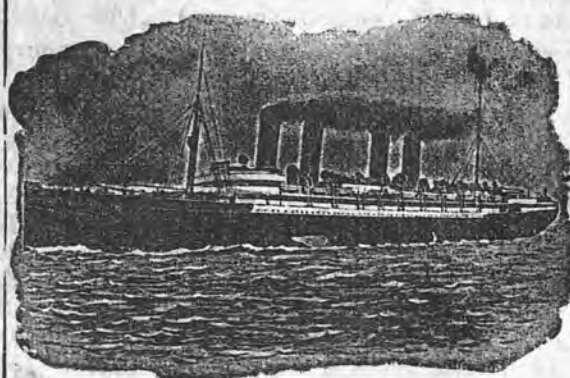
Бехера і Гільдесгайма

порукає

Самостійне заступетво вірців фабричного складу.

І. Шимонович, Чернівці, улица Святої Тройці число 20.

Купуйте лиш у своїх людей!

Новоотворене

Високого ч. к. краєвою управою кон-цесіоноване

Міжнародне

Бюро Подорожи

„СВІТ“

Сірецький і С-ка

в Чернівцях (Буковина), улица Кохановського число 1.

155 (—) видає **карти корабельні** до

Канади, Сполучених Держав (Америки), Аргентини, Бразилії, Азії, Африки

і т. д. і т. д.

Карти на желізниці європейські, канадські та американські.

Карти на спальні пош. — Карти прогулькові та окружні.

Купуйте лиш у своїх людей!

Г. ФАЙЛЕР

усувач нагніток

Чернівці, улица Руска ч. 8.

Великий зарібок

приносить побічне занятє кождому господарови, купцеві підприємцеві урядникови і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знання. До того спеціальних машин також на сплату ратами, достарчає

155 (—)

І. ШИМООВИЧ

Чернівці, ул. Святої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проекта коштів і ціньники даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні офerti адресувати на повнєшу фірму.

1. СЕРИЯ.
Володимирич, Ориз . . . 2-20
Вовчок, Нар. оповіданя І. . . 2-—
Будиницький, Хл. посілість 2-40
Гайне, Подорож на Гарц . . . 1-20
Горький, Мальва . . . 1-50
Кавці, Народиєть . . . 1-—
2. СЕРИЯ.
Гінтер, Іст. геогр. відкритє 2-20
Ковалів, Гром. промисловіцї 1-60
М. Твайн, Том Соєр . . . 3-—
Мопсан, Горля . . . 1-30
Кримський, Палм гила . . . 3-—
3. СЕРИЯ.
Кобилянська, Покора . . . 1-40
Гауптман, Віа. Геншель . . . 1-60
Українка, Думи і мрії . . . 1-60
Заєр, Легенди . . . 2-40
Енгельс, Початок родини . . . 1-90
Франко, Сім казок . . . 1-40
4. СЕРИЯ.
Вовчок, Нар. оповід. ІІ. . . 2-—
Вереслав, Записки . . . 3-—
Бігелль, Фабрих . . . —90
Галатіа, Поезії . . . 1-60
Крицький, Лаговський . . . 3-—
5. СЕРИЯ.
Кобилянський, В пугах шат. 1-60
Орзан, Скапаній світ . . . 1-—
Поздєпидан, Із хат . . . 1-40
Стороженко, Література . . . 4-40
Франко, Поеми . . . 1-60

6. СЕРИЯ.
Вовчок, Нар. оповід. ІІІ. . . 3-80
Дерлиця, Композитор . . . 2-—
Гамеун, Голод . . . 2-20
Караев, Філь. історії . . . 2-80
7. СЕРИЯ.
Авдикович, Моя популярн. . . 2-60
Адріан, Аграр. процес . . . 1-40
Винниченко, Повісти . . . 3-—
Воробк вич, Над Прутом . . . 1-60
Драгоманів, Шевченко . . . 2-—
8. СЕРИЯ.
Інгрем, Політична економія . . . 4-—
Чайковський, Оповіданя . . . 2-—
Франко, Воа constrictor . . . 2-20
Ярошинська, Перекинчики 2-60

9. СЕРИЯ.
Кобилянська, До львіта . . . 2-40
Заревич, Хлопська дитина . . . 1-80
Катренко, Пин Природа . . . 1-40
Кобрицька, Дуа чалеу . . . 1-60
Кравченко, Росія . . . 3-40
10. СЕРИЯ.
Зоя, Жерміль . . . 6-—
Кобилянський, Посидинок . . . 2-—
Стефанік, Дрога . . . 1-60
Тен, Фільзовія шуги . . . 1-40

Небувала нагода зложити власну бібліотеку дешевим коштом.

Кожду з висше поданих серій, зложених з 6, 5 або 4 **оправлених книжок**, добірних видань Українсько-руської видавничої Спільки, в номінальній вартості **звиз 10 до 11 корон**, висилає лизше підписана книгарня **за ціну тільки 7 корон** з тим, що замовлене треба присилати **найпізнійше до 1-го цвітня 1909 р.** та лише **за готівкою**. При замовленні просимо називати **число серії словами**. При надісланю грошей з гори доставляємо посилки оплаченою поштою. Хто купує три серії відразу, дістає в **додатку** одну книжку тогож видання після власного вибору. Хто обовязує ся спровадити всі серії, тому продовжуємо право знижки на 12 місяців, так що протягом одного року на так користних умовах зможе придбати собі гарну власну бібліотеку. Замовлення приймає:

Книгарня Наукового Тов. ім. Шевченка

у Львові, улица Театральна число 1.

183 (8-10)

11. СЕРИЯ.
Мирний, Серед стєнів . . . 3-—
Мопсан, Дика панів . . . 1-30
Самійленко, Україні . . . 2-—
Сроковський, Оповіданя . . . 1-40
Франко, Місія Чума і і . . . 2-80
12. СЕРИЯ.
Ковалів, Риболови . . . 2-—
Маковей, Оповіданя . . . 3-—
Форець, Гігієна . . . 2-40
Франко, Коваль Басім . . . 1-60
Яцків, В царстві сатани . . . 1-60

13. СЕРИЯ.
Левіцький, Хмари . . . 4-80
Мирний, Морозенко . . . —90
Нижанковський, Співанник 2-—
Сеньобо, Австрія в 19. ст. 1-20
Франко, Полуйка . . . 1-40
14. СЕРИЯ.
Кобилянський, Полодському 2-—
Лукіянкович, Від кривди . . . 2-—
Мартович, Хитрий Панько . . . 1-50
Франко, на зоні природи . . . 3-60
Фрас, Нарис геології . . . 1-60
15. СЕРИЯ.
Драгоманів, Листи . . . 4-40
Франко, Зах. Веркут . . . 1-60
Флямаріон, Небо . . . 2-40
Чехов, Змора . . . 2-40

16. СЕРИЯ.
Короленко, Судний день . . . 1-20
Лепкий, Кара . . . 2-40
Мирний, Лихі люди . . . 1-40
Толстой, Кавка . . . 2-40
Шіпер, Палестина . . . 3-50
17. СЕРИЯ.
Масперо, Старинна Історія . . . 2-80
Стефанік, Мое слово . . . 4-—
Толстой, Відродженє, 3 томи 3-60
18. СЕРИЯ.
Лукіянкович, За Кадиальну . . . 3-—
Ковалів, Дезертир . . . 1-60
Стороженко, Марко промк. . . 1-40
Тимченко, Калєвала . . . 3-—
Ферієр, Дарвінізм . . . 1-70

19. СЕРИЯ.
Гуцков, Уріель Ака-та . . . 1-40
Кобилянська, Ідан і Катруся 1-80
Конрад, Національна екон. . . 2-30
Кр. вченко, Буденне жите . . . 3-—
Франко, Маміпулянтка . . . 2-40

20. СЕРИЯ.
Драгоманів, Листи . . . 3-40
Кобилянський, Вік Одиця . . . 2-20
Лепкий, 3 жита . . . 1-20
Мартович, Н читальник . . . 1-60
Кобилянський, У гр — світ 2-—

Найбільша різдвяна окаязия закупна

в домі товаровім В. БАЛЬТІНЕСТРА молодшого

Чернівці, улица Єнденберга-Головна число 3.

Заложений в р. 1873.

Самостійний склад ц. товарів з альпаки і хінського срібла

к. фабрик Бахмана і С-ки у Відни.

Телефон: число 301.

Найліпша всіячина:

Товари футряні,
Товари шкіряні,
Дамські ташки ручні,

Товари вовняні,
Товари обувяні,
Рукавички,
Біле мужеске,

Хусточки доноса,
Краватки,
Паньчохи,
Нецезарки до

подорожи,
Куфри,
Саночки, Скі і утенсіія,
Костіюми для

саночників,
Парфуми і мила,
Гребіні і щітки,
Вахлярі,
Зеркала,

Діточа конфекція,
Палички,
Зброя і муниція,
Льорнети театральні,
Шаліки театральні,

Шовкові загортки,
Товари з бронзу,
Капелюхи мужеск і для хлопців,
Коци до подорожи і пледи,
Камаші і т. п.

Замовленя з провінцій сейчасіоплатно.